

การประชุมวิชาการระดับชาติ โครงการเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
 ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ครั้งที่ 3

**PSPARN
2019**

ครั้งที่ 3

“รัฐขุ่นปน: กระแสการเมือง ระบบโลก และการบริหารภาครัฐ ในยุค Disruption”

จัดโดย คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 ร่วมกับ เครือข่ายทางวิชาการ 6 สถาบัน

บทความฉบับเต็ม

เล่มที่

4/6

www.psl.polsci-law.buu.ac.th

**คณะกรรมการจัดงานประชุมวิชาการระดับชาติโครงการเครือข่ายการ
ศึกษาวิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
(PSPARN) ครั้งที่ 3**

คณะกรรมการที่ปรึกษา

1. อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา
2. คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. คณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
4. คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. คณบดีคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
6. คณบดีวิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
7. คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
8. รองศาสตราจารย์ชนะ ประณมศรี
9. นายวงศ์ภิญโญ เชียงทอง
10. นายกิตติไชย คุณปลื้ม
11. นายสมคิด เพชรประเสริฐ
12. หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์
13. หัวหน้าภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์
14. หัวหน้าภาควิชานิติศาสตร์

คณะกรรมการอำนวยการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินดำรวจโท ไวกจน์ กุลาชัย	มหาวิทยาลัยบูรพา	ประธาน
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิดา กมลเวช	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	กรรมการ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษี พูวงศ์เจริญ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	กรรมการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หม่อมหลวง ดร.พินิตพันธุ์ บริพัตร	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	กรรมการ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาลินี คุ้มสุภา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	กรรมการ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจนา พิชาติปัจจา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	กรรมการ
7. นางสุนทรี ไตวัฒน์นิมิต	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	กรรมการ
8. นางสาวจุฑาทิพย์ อัยรังสฤษฎ์กุล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	กรรมการ
9. ดร.นฤมิต หิญชีระนันท์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	กรรมการ
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยจรัส เตชะตันมินสกุล	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	กรรมการ
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกพิชญ์ ชินะขำ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	กรรมการ
12. ดร.นนท์ น้ำประทานสุข	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	กรรมการ
13. ดร.อักรชัย เสนมณี	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	กรรมการ
15. ดร.รุจาตล นันทารักษ์	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	กรรมการ
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน	มหาวิทยาลัยศิลปากร	กรรมการ
17. ดร.วุฒิชัย อารักษ์โพชนงค์	มหาวิทยาลัยศิลปากร	กรรมการ
18. ดร. รุ่งทิพย์ จันทร์ธนะกุล	มหาวิทยาลัยศิลปากร	กรรมการ
19. ดร. โกสินทร์ เตชะนิยม	มหาวิทยาลัยศิลปากร	กรรมการ
20. นายวรพล พิณีจ	มหาวิทยาลัยศิลปากร	กรรมการ
21. ดร.ฉัตรทิพย์ ชัยฉกรรจ์	มหาวิทยาลัยพะเยา	กรรมการ
22. ดร.จุฑามาศ ชูสุวรรณ	มหาวิทยาลัยบูรพา	กรรมการ
23. นายรัช ชันธประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยบูรพา	กรรมการ
		และเลขานุการ
24. ว่าที่ร้อยตรี พุฒิธร สวาสนา	มหาวิทยาลัยบูรพา	กรรมการ
		และผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายรับลงทะเบียน

1. นางสาวสิริลักษณ์	รัตนวิทยาการ	ประธานกรรมการ
2. นางสาวปณิดา	แจ่งสงวน	กรรมการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

3. นางสาวนิภา	อิศรนนท์ศิริ	กรรมการ
4. นายสุพัชชัย	โรจนศิริพงษ์	กรรมการ
5. นางสาวปนัดดา	แอ่งสงวน	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและประเมินผล

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ กุลสวัสดิ์		ประธานกรรมการ
2. นายธีรวัฒน์	ฉันทโสภณ	กรรมการ
3. นางสาวสุทธาทิพย์	จับใจเหมาะ	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายรับบทความ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ดร.ไวพจน์ กุลาชัย		ประธานกรรมการ
2. นางสาวณปภา	จิรมงคลเลิศ	กรรมการ
3. นางสาวธารทิพย์	ภาวะวิภาต	กรรมการ
4. นายดุสิต	รัฐศิลป์	กรรมการ
5. นางสาวจุฑามาศ	พรหมอินทร์	กรรมการ
6. นางสาวสุทธาทิพย์	จับใจเหมาะ	กรรมการและเลขานุการ
7. นายจุลคนัย	จงกลาง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายการเงินและพัสดุ

1. ดร.จุฑามาศ	ชูสุวรรณ	ประธานกรรมการ
2. นางสาวชญาภา	เรียบเรียง	กรรมการ
3. นางสาวประภาศรี	ถนอมจิตต์	กรรมการ
4. นางสาวปริญภัทร	กัณกา	กรรมการและเลขานุการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คณะกรรมการฝ่ายยานพาหนะ

1. นายดุสิต	รัฐศิลป์	ประธานกรรมการ
2. นายนพดล	เจาเบ	กรรมการ
3. นายวันชนะกรณ์	ภาคะ	กรรมการ
4. นายวิทยา	โพธิพร	กรรมการ
5. นายจุลคนัย	จงกลาง	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายสวัสดิการ / ประชาสัมพันธ์ สูจิบัตร ของที่ระลึก / สถานที่ / จัดทำ Proceeding

1. นายรัช	จันทร์ประสิทธิ์	ประธานกรรมการ
2. นางสาวปนัดดา	แจ้งสงวน	กรรมการ
3. นายอิทธิ	เอี่ยมลักษณะชัย	กรรมการ
4. นายบูรพา	แก้วแหวน	กรรมการ
5. ว่าที่ร้อยตรี พุฒิธร	สวาสนา	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายต้อนรับ

1. ดร.กมลญาดา	เนื่องจางค์	ประธานกรรมการ
2. นางอรพร	สคไส	กรรมการ
3. นางสาวชญาภา	เรียบเรียง	กรรมการ
4. นางสาวประภาศรี	ถนอมจิตต์	กรรมการ
5. นางนุชจรินทร์	วรรณพงษ์	กรรมการและเลขานุการ
6. นางสาวรุจิเรศ	เรืองสวัสดิ์	ผู้ช่วยเลขานุการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คณะกรรมการฝ่ายผู้ดำเนินรายการประจำห้องนำเสนอย่อย

1. ดร.ภัสรินทร์ พ่วงเถื่อน	ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ	กรรมการ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทร์ พลอยแหวน	กรรมการ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ อมรสิริพงษ์	กรรมการ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ รักษาติเจริญ	กรรมการ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว	กรรมการ
7. ดร.ฐิติกรณียาวิไชย จารีกศิลป์	กรรมการ
8. ดร.รัชณี แดงอ่อน	กรรมการ
9. นางสาวปาริฉัตร ป็องโล่ห์	กรรมการ
10. นายเจนวิทย์ นวลแสง	กรรมการ
11. นางสาวขวัญฤดา เบ็ญจะขันธุ์	กรรมการ
12. นางกานติมา พงษ์นัยรัตน์	กรรมการและเลขานุการ
13. สโมสรนิสิตคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ (Peer Review)

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ดร. ไพบจน์ กุลาชัย	มหาวิทยาลัยบูรพา
2. รองศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร. เอกวิทย์ มณีธร	มหาวิทยาลัยบูรพา
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิสว่าง	มหาวิทยาลัยบูรพา
4. รองศาสตราจารย์ ดร.สุธีร์ ประศาสน์เศรษฐ	มหาวิทยาลัยบูรพา
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรักษ์ อนันทนาธร	มหาวิทยาลัยบูรพา
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว	มหาวิทยาลัยบูรพา
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ กุลสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยบูรพา
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอก ดร. วิเชียร ต้นศิริคงคล	มหาวิทยาลัยบูรพา
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งนภา ขรรยงเกษมสุข	มหาวิทยาลัยบูรพา
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์	มหาวิทยาลัยบูรพา
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เขมมาวีร์ รักษ์ชูชีพ	มหาวิทยาลัยบูรพา
12. ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์	มหาวิทยาลัยบูรพา
13. ดร.วีระ หวังสัจจะโชค	มหาวิทยาลัยบูรพา
14. ดร.ปิยะ นาควัชร	มหาวิทยาลัยบูรพา
15. ดร.ภัสสนันท์ พ่วงเถื่อน	มหาวิทยาลัยบูรพา
16. ดร.ชัยณรงค์ เครือنوان	มหาวิทยาลัยบูรพา
17. ดร.โชติสา ขาวสนิท	มหาวิทยาลัยบูรพา
18. ดร.รัชนี้ แดงอ่อน	มหาวิทยาลัยบูรพา
19. ดร.จิตภา พรยิ่ง	มหาวิทยาลัยบูรพา
20. ดร.เมทินา อีสริยานนท์	มหาวิทยาลัยบูรพา
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจนา พิษิตปัจจา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาลินี คุ่มสุภา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพลิน ภูจินาพันธ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พฤดี หงษ์ตระกูล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
25. ดร. อุดมโชค อาษาวิมลกิจ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
26. ดร. วรพงศ์ ตระการศิรินนท์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
27. ดร. วีรวรรณ แพทย์สมาน	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
28. ดร. พิภูล อธิธิหิรัญวงศ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
29. ดร. จันทนา สุทธิจारी	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
30. ดร. ชนินทร เพ็ญสูตร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
31. ดร. กมลพร กัญชนะ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
32. นายภาณุวัฒน์ พันธุ์ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
33. นายณัฐพล ตันตระกูลทรัพย์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
34. นางสาวทกพิพร สุพร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
35. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน	มหาวิทยาลัยศิลปากร
36. ดร. วุฒิชัย อารักษ์โพชนงค์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
37. ดร. โกสินทร์ เตชะนิยม	มหาวิทยาลัยศิลปากร
38. ดร. รุ่งทิพย์ จันทร์ธนะกุล	มหาวิทยาลัยศิลปากร
39. นายวรพล พินิจ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
40. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีดา กมลเวช	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
41. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฐิติ พวงศ์เจริญ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
42. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หม่อมหลวง ดร. พินิตพันธุ์ บริพัตร	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
43. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุริยจรัส เตชะตันมินสกุล	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
44. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอกพิชญ์ ชินะขำ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
45. ดร. นนท น้าประทานสุข	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
46. ดร. อัครชัย แสนมณี	มหาวิทยาลัยแม่โจ้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

47. ดร.รูดล นันทชาธิ์	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
48. ดร.ฉัตรทิพย์ ชัยฉกรรจ์	มหาวิทยาลัยพะเยา
49. นายทวีป มหาสิงห์	มหาวิทยาลัยพะเยา
50. ว่าที่ร้อยตรีศิริพงศ์ เผ่าตะใจ	มหาวิทยาลัยพะเยา
51. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วงศ์พัศค์ ภู่อันธุ์ศรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
52. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรี ไชยพินิจ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
53. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ คุณปลื้ม	มหาวิทยาลัยศรีปทุม (วิทยาเขตชลบุรี)
54. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธพงษ์ ธิลาไพศาลกิจ	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
55. รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ	มหาวิทยาลัยมหิดล
56. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทร์ พลอยแหวน	มหาวิทยาลัยมหิดล
57. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ออมรสิริพงศ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
58. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ รักชาติเจริญ	มหาวิทยาลัยมหิดล
59. ดร.จิตติกรณ์ ยาวีไชย จารึกศิลป์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
60. พลตำรวจโท ดร. สันฐาน ชยนนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
61. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตรา ศรีสอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
62. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี รามัญ	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
63. ดร.ทิฆัมพร พันลึกเดช	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
64. พลตำรวจตรี ดร.พรชัย ขันดี	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
65. พันตำรวจเอกหญิง ดร.ศุภลักษณ์ เหลี่ยมวรารังกูร	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
66. รองศาสตราจารย์ (พิเศษ) พันตำรวจเอก ดร.ปกรณ์ มณีปกรณ์	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
67. พันตำรวจโท ดร.สิทธิพัฒน์ เฉลิมยศ	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
68. พันตำรวจโท ดร.สิทธิพงษ์ ศรีเออจันทร์	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
69. พันตำรวจโท ดร.วัชรพงษ์ พนิธธำรง	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
70. ดร.ภัสกรดี กัลยาณมิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ

ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

71. รองศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.ประทีป ทับอัติตานนท์	กระทรวงยุติธรรม
72. ดร.สฤทธะ เผือกประพันธ์	นักวิชาการอิสระ
73. ดร.ธนบูรณ์กิตติ์ จิรพัฒนานกร	นักวิชาการอิสระ
74. ดร.ปกรณ์ ปรีชาภรณ์	ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
75. ดร.เทวุษย์ บริรักษ์สันติกุล	กระทรวงมหาดไทย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กำหนดการ

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและ
ความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3
“รัฐปั่นป่วน: กระแสการเมือง ระบบโลก และการบริหารภาครัฐ ในยุค Disruption”
ระหว่างวันที่ 24 - 26 เมษายน พ.ศ. 2562

วันพุธ ที่ 24 เมษายน 2562

เวลา	รายละเอียด
16.00 น.	เดินทางมาถึง โรงแรม แอมบาสเดอร์ ซิตี้ จอมเทียน เมืองพัทยา จ.ชลบุรี
16.00 – 18.00 น.	ประชุมความร่วมมือของมหาวิทยาลัย 6 สถาบัน
18.00 น. เป็นต้นไป	งานเลี้ยงต้อนรับเครือข่ายความร่วมมือ 6 สถาบัน

วันพฤหัสบดี ที่ 25 เมษายน 2562

เวลา	รายละเอียด
08.00 – 08.30 น.	ลงทะเบียนเข้าร่วมการประชุมวิชาการ / นำเสนอผลงาน
08.30 – 08.45 น.	พิธีทักันแนะนำ มหาวิทยาลัยบูรพาและคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
08.45 – 09.00 น.	พิธีเปิดโครงการประชุมวิชาการฯ กล่าวรายงาน โดย รองศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีธร คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
	ประธานกล่าวเปิดงาน รองศาสตราจารย์ วชิรินทร์ กาสลัก รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

	<p>พิธีมอบธง เครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ ระหว่าง มหาวิทยาลัยบูรพา กับ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และ มหาวิทยาลัยพะเยา - คนถือธง จำนวน 1 คน</p> <p>มอบของที่ระลึกและถ่ายภาพร่วมกัน - เชิญผู้แทนเครือข่าย 6 สถาบัน เพื่อมอบของที่ระลึก - ผู้เชิญของที่ระลึก จำนวน 2 คน มอบให้กับเครือข่ายฯ - เชิญ VIP /วิทยากร / อธิการ / ผู้บริหาร ถ่ายรูป</p>																								
เวลา	รายละเอียด																								
09.00 – 10.00 น.	<p>ปาฐกถาพิเศษ หัวข้อ “รัฐปั่นป่วน: กระแสการเมือง ระบบโลก และการบริหารภาครัฐ ในยุค Disruption” โดย ศาสตราจารย์ วุฒิสาร ตันไชย เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า</p>																								
10.00 – 10.15 น.	รับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม																								
<p>10.15 – 12.15 น. (2 ชม.) ใช้เวลา 12 นาที/คน 10 คน = 2 ชม.</p>	<p>การนำเสนอผลงานทางวิชาการ</p> <table border="1" data-bbox="523 1368 1394 1787"> <thead> <tr> <th>ชื่อห้อง</th> <th>หัวข้อ</th> <th>ผู้ดำเนินรายการ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>C5 ห้องบ้านบึง</td> <td>บริหารงานยุติธรรม</td> <td>ดร.รัชณี แดงอ่อน</td> </tr> <tr> <td>C6 ห้องแหลมฉบัง</td> <td>วิจัยสถาบัน</td> <td>ผศ.ดร.กฤษณ์ รักษาติเจริญ</td> </tr> <tr> <td>C7 ห้องศรีราชา</td> <td>รัฐศาสตร์</td> <td>ผศ.ดร.รุ่งนภา วรรณเกษมสุข</td> </tr> <tr> <td>C9 อุตะหา</td> <td>บริหารทรัพยากรบุคคล</td> <td>อ.ปาริฉัตร ป็องโล่</td> </tr> <tr> <td>C10 ห้องมาบตาพุด</td> <td>R2R</td> <td>ผศ.ดร.ภัทร์ พลอยแหวน</td> </tr> <tr> <td>C11 ห้องบางเสร่</td> <td>รัฐประศาสนศาสตร์</td> <td>อ.กานติมา พงษ์นัยรัตน์</td> </tr> <tr> <td>C23 ห้องจันทบุรี</td> <td>R2R</td> <td>รศ.ดร.สมบูรณ์ ศิริสรหิรัญ</td> </tr> </tbody> </table>	ชื่อห้อง	หัวข้อ	ผู้ดำเนินรายการ	C5 ห้องบ้านบึง	บริหารงานยุติธรรม	ดร.รัชณี แดงอ่อน	C6 ห้องแหลมฉบัง	วิจัยสถาบัน	ผศ.ดร.กฤษณ์ รักษาติเจริญ	C7 ห้องศรีราชา	รัฐศาสตร์	ผศ.ดร.รุ่งนภา วรรณเกษมสุข	C9 อุตะหา	บริหารทรัพยากรบุคคล	อ.ปาริฉัตร ป็องโล่	C10 ห้องมาบตาพุด	R2R	ผศ.ดร.ภัทร์ พลอยแหวน	C11 ห้องบางเสร่	รัฐประศาสนศาสตร์	อ.กานติมา พงษ์นัยรัตน์	C23 ห้องจันทบุรี	R2R	รศ.ดร.สมบูรณ์ ศิริสรหิรัญ
ชื่อห้อง	หัวข้อ	ผู้ดำเนินรายการ																							
C5 ห้องบ้านบึง	บริหารงานยุติธรรม	ดร.รัชณี แดงอ่อน																							
C6 ห้องแหลมฉบัง	วิจัยสถาบัน	ผศ.ดร.กฤษณ์ รักษาติเจริญ																							
C7 ห้องศรีราชา	รัฐศาสตร์	ผศ.ดร.รุ่งนภา วรรณเกษมสุข																							
C9 อุตะหา	บริหารทรัพยากรบุคคล	อ.ปาริฉัตร ป็องโล่																							
C10 ห้องมาบตาพุด	R2R	ผศ.ดร.ภัทร์ พลอยแหวน																							
C11 ห้องบางเสร่	รัฐประศาสนศาสตร์	อ.กานติมา พงษ์นัยรัตน์																							
C23 ห้องจันทบุรี	R2R	รศ.ดร.สมบูรณ์ ศิริสรหิรัญ																							
12.15 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน ห้องระยอง ชลบุรี (ชั้น 2)																								

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

13.00 – 15.00 น. (2 ชม.) ใช้เวลา 12 นาที/คน 10 คน = 2 ชม.	การนำเสนอผลงานทางวิชาการ		
	ชื่อห้อง	หัวข้อ	ผู้ดำเนินรายการ
	C5 ห้องบ้านบึง	R2R	ผศ.ดร.เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน
	C6 ห้องแหลมฉบัง	R2R	ดร.ฐิติกรณั ยาวีไชย จาริกศิลป์
	C7 ห้องศรีราชา	การเมืองการปกครอง	ผศ.ดร. โอฬาร ถิ่นบางเตียว
	C12 ห้องบางละมุง	รัฐประศาสนศาสตร์	ดร.วุฒิชัย อารักษ์โพชนงค์
	C9 อุตะเขา	R2R	ผศ.ดร.กฤษณ์ รักษาติเจริญ
	C11 ห้องบางเสร่	รัฐประศาสนศาสตร์	ดร.ภัสสนันท์ พ่วงเดือน
C23 ห้องจันทบุรี	R2R	รศ.ดร.สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ	
15.00 – 15.15 น.	พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม		
15.15 – 17.15 น. (2 ชม.) ใช้เวลา 12 นาที/คน 10 คน = 2 ชม.	การนำเสนอผลงานทางวิชาการ (ต่อ)		
	ชื่อห้อง	หัวข้อ	ผู้ดำเนินรายการ
	C5 บ้านบึง	นิติศาสตร์ – สังคมศาสตร์	อ.เจนวิทย์ นวลแสง
	C7 ศรีราชา	การเมืองการปกครอง	ผศ.ดร. โอฬาร ถิ่นบางเตียว
	C9 อุตะเขา	รัฐศาสตร์	ดร.โชติสา ขาวสนิท
C10 มาบตาพุด	รัฐประศาสนศาสตร์	ผศ.ดร.อนุรัตน์ อนันทนาธร	
16.45 – 17.30 น.	กล่าวปิดโครงการ โดย รองศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีธร คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์		

วันศุกร์ ที่ 26 เมษายน 2562

เวลา	รายละเอียด
09.00 – 12.00 น.	กิจกรรมเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมสวนนงนุช พัทยา จ.ชลบุรี
13.00 – 16.00 น.	กิจกรรมชมวิถีเศรษฐกิจพอเพียง กองทัพเรือ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี

หมายเหตุ : กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สารบัญ

คณะกรรมการ	1
ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ (Peer Review)	6
กำหนดการ	10
1. การพัฒนารูปแบบกระบวนการบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติด กองบิน 41 อลงกรณ์ กอกวังใน	17
2. การประเมินประสิทธิผลการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชน กลางของสำนักทะเบียนในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ณัฐกร ชุ่มอินทรจักร์ และพนม กุณาวงค์	31
3. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลน้ำเกีฮ่วน อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน วริศ ไกยสิทธิ์ และพนม กุณาวงค์	50
4. การประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานประกอบการที่มีต่อ นักศึกษาฝึกงานภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ศศิมา มามีใหญ่ และอาชญญา ไชยสุกุมาร	66
5. ประสิทธิภาพการใช้ระบบจองห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พิทักษ์ คำแห่งพล	90
6. ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการให้บริการ ด้านงานธุรการของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล อาชญญา ไชยสุกุมาร และปิยธิดา เลิศซ่าของกุล	116
7. ความพึงพอใจของผู้รับบริการคลินิกหมอบรรจง ปรุมนคร พันทิพย์ สีจะแปง	140

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

8. ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมในการป้องกัน
โรคซิกาไคติสของพนักงานที่สัมผัสฝุ่นหินซิลิกา จังหวัดนครปฐม 154
วิไลรัตน์ รุจิวัฒนพงศ์ และอัญชัญ จันทราภาส
9. การศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลนครปฐม 172
ศศิมาภรณ์ ทรัพย์เกิด และอภิญญา ดีเยี่ยม
10. ความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร
ของนักเรียนหญิงโรงเรียนเทศบาล 4 (เขavnปรีชาอุทิศ) จังหวัดนครปฐม 186
เสาวลักษณ์ เรืองเกษมพงศ์
11. การป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม
อำเภอเมืองนครปฐม 200
เสาวนีย์ พรภคกุล และอดิศักดิ์ พรภคกุล
12. การศึกษาความตระหนักและการปฏิบัติของพยาบาลวิชาชีพหอผู้ป่วย
ในการป้องกันพลัดตกหกล้มของโรงพยาบาลนครปฐม 213
เพ็ญญา คงเนียม
13. การรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทย 226
ของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเวชระเบียน
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
อริวัฒน์ รัตนพิบูลย์, สมศักดิ์ อมรสิริพงศ์, สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ และ
ภัทร์ พลอยแหวน
14. ปัญหาและอุปสรรคในการออกโฉนดที่ดินของสำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน
สาขา 244
ปฐมพงศ์ ทองรวย และศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา
15. การพัฒนาอาสาสมัครจากกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำเพื่อร่วมเครือข่าย
ตรวจสภาพอ่างเก็บน้ำในพื้นที่จังหวัดลำปาง 259
สุเมธ ธิมา และศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

16. กระบวนการความร่วมมือในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลวังดิน อำเภอสี จังหวัดลำพูน จิตรวรรณ สุขก่า และศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อุซุชยา	273
17. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จังหวัดน่าน ภิรมย์ เอียดคำ และภัทร์ พลอยแหวน	288
18. ภาพลักษณ์ตำรวจในมุมมองของประชาชนในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ธนวัฒน์ มิกขุนทด	305
19. การยอมรับเทคโนโลยีของนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนอง อัตโนมัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน พงศ์พล ห่อตระกูล	321
20. การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการระบบการติดตามรายงานการวิจัยและ การปิดบัญชีเงินทุนวิจัยของโครงการวิจัย ของผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งวิชาการ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล นพวรรณ มั่นปียมิตร และอรวรรณ ไททยะสิน	341
21. สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงาน สายสนับสนุนคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จารุณี มีสมบัติ และณัฐฉิณี สุริยวงศ์	356
22. การศึกษาพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล อรอรีย์ ธนิตพิพัฒน์	378
23. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการด้านข้อมูลและสารสนเทศภายใน ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล นันทวรรณ กิ่งสวัสดิ์	394

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

24. การศึกษาความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษา	410
ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ภักจจิรา เกตุบุตร, อัสนีย์ เหมกระศรี และชาลิตา คล้ายพึ่งสินธุ์	
25. การศึกษาความผูกพันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปี 2-4 ที่มีต่อ	432
ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ภักจจิรา เกตุบุตร และ อัสนีย์ เหมกระศรี	
26. ความพึงพอใจต่อปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอนของ	456
ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ภักจจิรา เกตุบุตร และ ชัญปัดย์ จารุपालี	
27. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสตาจค์ มงคลสุข	477
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ณัฐพัชร์ เหลืองสถิตย์ และนิรมล สมจิตร	
28. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์	497
ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (MUSIS) ของผู้ปฏิบัติงาน ด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มณฑนะ มั่นคงวงศ์ศิริ และคณภรณ์ เข็มทอง	
29. การติดต่อสื่อสารและวัฒนธรรมองค์กรที่มีผลต่อการทำงานเป็นทีม	521
กรณีศึกษา การไฟฟ้านครหลวงเขตนนทบุรี ณัฐนันท์ คล้ายสุบรรณ และลัดดาวัลย์ สำราญ	
30. ความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวกับการดูแลสุขภาพ	536
ของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค ทรงธรรม จิตตสาคร และอุมาภรณ์ สุขารมณ	
31. ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบอาญาของผู้ใช้ตามมาตรา 84 วรรค 3	554
แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่แก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2559 เกียรติศักดิ์ ตันติจิรายพันธ์	

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การพัฒนารูปแบบกระบวนการบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ศูนย์ ฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติด กองบิน 41

Treatment and Rehabilitation Model Development for Rehabilitation of Drug Addicts Center, Wing 41

อลงกรณ์ กอกวังไน (Alongkorn kokwangnai)

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

Master of Public Administration Program

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนม กุณาวงค์ (Assistant Professor , Dr. Panom Kunawong)

สำนักวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

School of Public Administration, Faculty Political Science and Public Administration,

Chiang Mai University

อีเมล: Commu_63@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด กองบิน41 มีลักษณะเป็นเช่นไร สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขคืออะไร และสิ่งที่ควรพัฒนาให้ดีขึ้นคืออะไร และ 2) เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนารูปแบบของกระบวนการบำบัดฟื้นฟูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ในการศึกษาได้พิจารณาจากมุมมองของเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานภายในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด กองบิน41 ว่าสิ่งใดที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานปัญหาที่พบคืออะไร และสิ่งไหนที่ควรปรับปรุงแก้ไข เช่นปัจจุบันพบว่าผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู หลายคนยังมี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มุมมองและค่านิยมที่ผิดต่อยาเสพติด ที่คิดว่าสามารถทำให้มีความสุขและทำให้ลืมความทุกข์เกี่ยวกับปัญหาต่างๆคนตนเองได้ เมื่อเกิดภาวะเครียดต่อปัญหาในชีวิตก็จะใช้ยาเสพติด เป็นตัวแก้ปัญหาเพื่อคลายความทุกข์ รวมทั้ง มุมมองจากผู้ที่เคยผ่านการเข้ารับบำบัดฟื้นฟูจาก ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด กองบิน41 ว่ากระบวนการบำบัดฟื้นฟูในแต่ละช่วงเวลานั้น สามารถแก้ไขปัญหาก็แท้จริงของผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูได้จริงหรือไม่ และสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริงของผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูหรือไม่ และถ้าไม่ควรจะมีลักษณะเป็นเช่นไร

ทั้งนี้จากการศึกษาในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด กองบิน41 ยังพบว่าผู้ที่เคยผ่านการบำบัดฟื้นฟูจากศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด กองบิน41นั้น มีหลายๆคนที่หวนกลับเข้ามาสู่กระบวนการบำบัดอีก ซึ่งก็ได้คำตอบที่ คล้ายๆกันก็คือ เมื่อผู้บำบัดกลับสู่สังคมหรือสภาพแวดล้อมเดิมๆนั้น จะทำให้มีโอกาสกลับไปสู่การเสพยาเสพติดอีกครั้ง เช่นเพื่อนชวนสภาพแวดล้อมในหมู่บ้านที่มีกลุ่มผู้เสพยาเป็นจำนวนมาก อีกทั้งกระบวนการบำบัดของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด กองบิน41 นั้นเป็นรูปแบบบังคับบำบัด ซึ่งไม่ได้เกิดจากความสมัครใจของผู้เข้ารับบำบัดโดยตรง

แต่ก็ยังมีผู้ที่เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูหลายคนที่มีความตั้งใจในการเลิกยา และสามารถเลิกยาได้หลังจากกลับสู่สังคม แต่ก็เป็นระยะเวลาที่ไม่นาน เช่นหลังออกจากศูนย์ฟื้นฟูในช่วงระยะเวลาแรกประมาณ 3-4สัปดาห์ หรือในช่วงเดือนแรกนั้นจะยังไม่กลับไปเสพยา แต่เมื่อเวลาผ่านไป จะไม่สามารถอดทนต่อสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อมเดิมได้ ก็จะทำให้มีโอกาสกลับมาเสพยาอีกครั้งจากการวิจัยในครั้งนี้จึงทำให้ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด กองบิน41 นั้นสามารถรู้ถึงจุดด้อยของกระบวนการ และสามารถแก้ไขปัญหาก็ได้อย่างตรงจุดมากยิ่งขึ้น เช่น จะต้องหาวิธีการที่จะทำให้ผู้เข้ารับบำบัดมีทักษะในการปฏิเสธการใช้ยาเสพติด การสร้างแรงบันดาลใจ ในการเลิกยาเสพติดและความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะต่อสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นได้

คำสำคัญ: กระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ABSTRACT

The objective of this research is to 1) study the treatment process for drug addicts. Of the Drug Addiction Rehabilitation Center, Wing 41, that looks like What should be improved? And 2) what should be improved In order to get a more effective approach to the development of the rehabilitation process.

By considering the staff's perspective That works within the Drug Addicts Rehabilitation Center, Wing 41, that anything that is still an obstacle to performance And what should be improved For example, today, people who receive rehabilitation Many people still have views and misconceptions about drugs. Who think that can make them happy and forget about every problem When stress occurs in life problems, drugs will be used. Is a solution to solve every problem, including the view from those who have undergone rehabilitation from Drug Addiction Rehabilitation Center, Wing 41, that the rehabilitation process at that time Can actually solve the problem of the person receiving rehabilitation? And whether or not it is in line with the actual problems of the rehab And if it shouldn't look like.

In the past, the Drug Dependence Rehabilitation Center, Wing 41, also found that those who had undergone rehabilitation from the Center for Addictions of the 41st Airborne Addiction Rehabilitation Center had many people returning to the treatment process. more Which was the answer Similar is When the therapist returns to the original society or environment Will give the opportunity to return to drug abuse again Like friends The environment in the village with a large number of drug users In addition, the treatment process of the Drug Dependence Rehabilitation Center, Wing 41, is a form of treatment. Which is not directly caused by the voluntary treatment.

But there are still many people who have rehabilitated people who have the intention of quitting drugs. And can stop taking drugs after returning to society But it is not a long time For example, after leaving the rehabilitation center for the first period of about 3-4 weeks or during

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

the first month, it is not returned But when long time passes, it cannot tolerate the stimuli from the original environment Will make the opportunity to come back again Based on this research, therefore, the Center for Addiction Rehabilitation of the 41st Airborne Division can know the weakness of the process. And can solve the problem more directly, such as finding ways to make the therapist have the skills to refuse to use drugs Inspiring In quitting drugs and determination to overcome various stimuli.

บทนำ

กระบวนการบำบัดผู้ติดยาเสพติดที่มีประสิทธิภาพนั้นสำคัญมากที่จะสามารถทำให้ผู้ป่วยยาเสพติดนั้น สามารถหายขาดจากการติดยาเสพติด และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ดังนั้นศูนย์บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดจึงจะต้องมีรูปแบบและกระบวนการที่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างตรงจุด

ซึ่งผู้ป่วยยาเสพติดนั้นหลายคนต้องหลงผิดไปกับสารเสพติดโดยไม่ได้ตั้งใจ ซึ่งอาจจะเกิดจากปัญหาในครอบครัว ปัญหาในเรื่องของเพื่อนฝูง และปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆรอบตัว แต่เมื่อตั้งใจที่จะกลับตัวกลับใจใหม่ให้เข้ามาอยู่ในสังคมได้ตามเดิมก็อาจไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมจากมุมมองของคนบางกลุ่ม

ซึ่งอาจจะทำให้ความตั้งใจเดิมในตอนแรกที่จะกลับตัวเป็นคนดีถูกทำลายลงไป และกลับไปใช้ยาเสพติดตามเดิม จากคำพูดของคนเพียงไม่กี่คำเท่านั้น เรื่องนี้ถือเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง และรัฐเองควรมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง เพราะผู้ติดยาเสพติดนั้นก็ถือว่าเป็นผู้ป่วยประเภทหนึ่งที่ต้องการรักษา โดยอาศัยการบำบัดเพื่อให้หายขาดจากโรคติดยาเสพติด และสามารถกลับเข้ามาอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข เพราะฉะนั้นเราจึงควรมีวิธีการในการบำบัดรักษาที่มีประสิทธิภาพ สามารถช่วยเหลือกลุ่มผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาได้อย่างแท้จริง โดยจะต้องคำนึงถึงปัญหาที่มาของผู้ป่วยแต่ละคน ว่าเกิดจากปัญหาในด้านใด ที่นำมาสู่การใช้ยาเสพติด จากปัญหาของการทำงานโดยเจ้าหน้าที่บำบัด ในศูนย์ฟื้นฟู กองบิน 41 นั้น จะพบว่าผู้ป่วย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เสพติดนั้น ซึ่งมีแนวคิดและมุมมองที่ว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่สามารถให้ความสุข และมักจะใช้ยาเสพติดเพื่อลืมปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงชั่ว ครึ่ง ชั่วโมงมาเกิดภาวะเครียด และยังอาจหารายได้จากยาเสพติด อันเนื่องมาจากการไม่มีงานทำเป็นหลัก เป็นแหล่ง โดยเกิดจากกลุ่มนายจ้างหลายๆแหล่ง ไม่ยอมรับกลุ่มคนเหล่านี้เข้าทำงาน

ดังนั้น รูปแบบการบำบัดรักษาจึงควรที่จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างตรงจุด ภาครัฐเองก็ควรส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปนั้นเปลี่ยนแปลงมุมมองทัศนคติที่มีต่อผู้ป่วยยาเสพติดของประชาชนในประเทศ ไม่ให้มีทัศนคติในด้านลบต่อผู้ติดยาเสพติด เพื่อให้เขาเหล่านั้นมีพื้นที่ในสังคม กลับตัวกลับใจคืนคนดีสู่สังคมได้อย่างยั่งยืนและควรเข้าไปแก้ไขปัญหาดังแต่ภายในชุมชนสังคมซึ่งเป็นต้นเหตุของปัญหา โดยให้ความรู้แก่ประชาชนทั้งเยาวชนและผู้ใหญ่ในแต่ละพื้นที่ ส่งเสริมให้ตระหนักถึงโทษของยาเสพติด และจะต้องสนับสนุนให้ชุมชนหมู่บ้านสามารถหารายได้จากการพึ่งพาตนเองอย่างสุจริตได้ ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคประชาชน

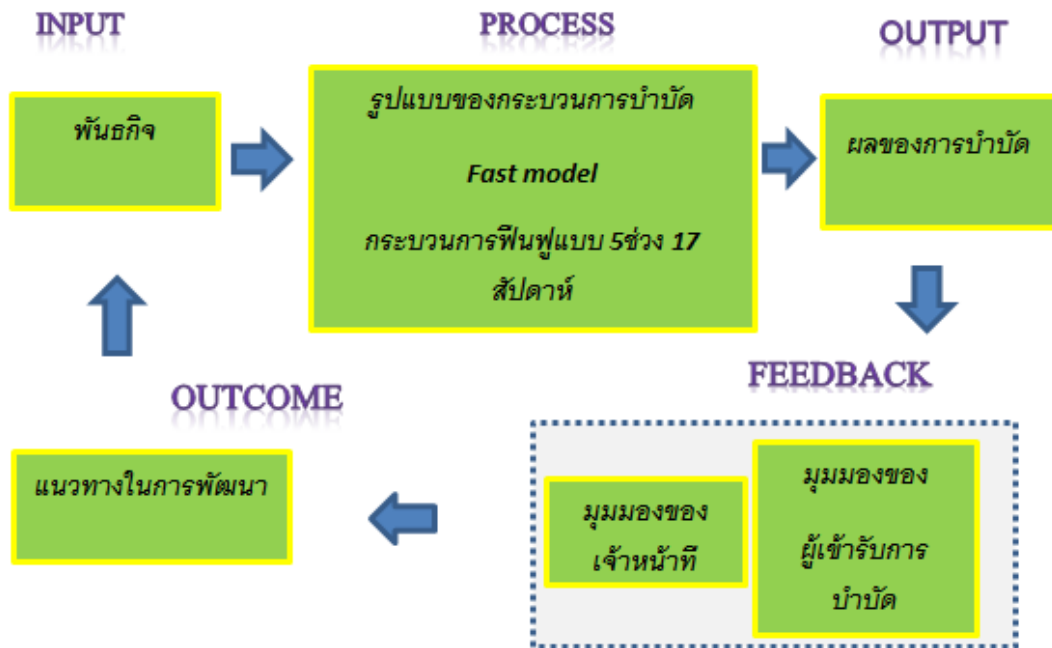
วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักการและรูปแบบของกระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของศูนย์บำบัดผู้ติดยาเสพติด กองบิน41
2. เพื่อทราบถึงมุมมองของผู้ผ่านการบำบัดต่อกระบวนการบำบัด
3. เพื่อพัฒนารูปแบบกระบวนการบำบัดรักษาของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด กองบิน41ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กรอบแนวคิดการทำวิจัย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีระบบ System Theory

ทฤษฎีแรงจูงใจ Motivation Theory

รูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด แบบบังคับบำบัดแบบควบคุมตัว
โดยวิธีบำบัด

รูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด แบบจิตบำบัด กระบวนการฟื้นฟู 5
ช่วง 17 สัปดาห์

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผลของการศึกษา

ผลการศึกษาจากการศึกษาในเรื่อง กระบวนการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาของบิณ 41 มีการเริ่มต้นของการจัดตั้งศูนย์เพื่อจะดำเนินการบำบัดผู้ติดยาเสพติดในพ.ศ.2561 เป็นศูนย์บำบัดผู้ติดยาเสพติดหญิง แบบเข้มงวดตามรูปแบบของการจัดตั้งของกรมคุมประพฤติ ทั้งนี้มีพันธกิจในการดำเนินงานในศูนย์บำบัด คือ ดำเนินการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดจากกรมคุมประพฤติใน ระบบบังคับบำบัด แบบควบคุมตัวเข้มงวด ด้วยระบบจิตอาสา เพื่อคืนคนดีสู่สังคม จากพันธกิจสู่ภาระกิจการดำเนินการเพื่อการบำบัดผู้ติดยาเสพติดเพื่อนำผู้บำบัดเหล่านี้คืนสู่สังคมและอยู่ร่วมกันกับสังคม

ในด้านของการดำเนินการของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาของบิณ 41มีการใช้ระบบการบำบัดยาเสพติด โดยไม่ได้อาศัยยาในการบำบัดแต่เป็นการใช้หลักสูตรในการบำบัดแบ่งออกเป็น 5 ช่วง คือ

1. ช่วงการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัด เป็นช่วงสัปดาห์ที่ 1 เป็นการแนะนำถึงกระบวนการบำบัดและปฐมนิเทศเพื่อให้ผู้บำบัดได้ทราบถึงกระบวนการของการบำบัด
2. กระบวนการฟื้นฟูช่วงที่ 1 ผู้ที่เข้าบำบัดจะใช้เวลาในการช่วงนี้ประมาณ 4 สัปดาห์ คือช่วงสัปดาห์ที่ 2 ถึงสัปดาห์ที่ 5 ช่วงนี้เป็นการเน้นการสร้างแรงบันดาลใจ และการฝึกระเบียบวินัย
3. กระบวนการฟื้นฟูช่วงที่ 2 อยู่สัปดาห์ที่ 6 ถึง สัปดาห์ที่ 9 เป็นการเน้นให้ผู้เข้าบำบัดได้มีทักษะในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจในกระบวนการนี้
4. กระบวนการฟื้นฟูช่วงที่ 3อยู่ในระหว่างสัปดาห์ที่ 10ถึง สัปดาห์ที่ 13 ในช่วงสัปดาห์นี้จะเป็นการเน้นทักษะการปฏิเสธและความสัมพันธ์กับญาติ และ
5. กระบวนการฟื้นฟูช่วงที่ 4สัปดาห์ที่ 15 ถึง 17 ช่วงสัปดาห์นี้เป็นการเน้นการเตรียมความพร้อมให้ผู้บำบัดคืนสู่สังคมและครอบครัว

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การค้นคว้าอิสระเรื่อง การพัฒนารูปแบบกระบวนการบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด กองบิน 41 เป็นการศึกษาค้นคว้าวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ การศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและนอกจากนี้ยังศึกษาจากแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด กองบิน 41 ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ประกอบไปด้วย 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่บำบัดประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดกองบิน 41 2) ผู้ที่เข้ารับการบำบัดในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพยาเสพติด กองบิน 41 และ 3) ผู้ที่ผ่านกระบวนการบำบัดจากศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด กองบิน 41 แสดงตามตารางได้ดังต่อไปนี้

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักของประชากรแต่ละกลุ่มมีดังต่อไปนี้

- 1) เจ้าหน้าที่บำบัดประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดกองบิน 41 เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฟื้นฟูและมีหน้าที่โดยตรงในการบำบัดฟื้นฟูผู้ที่เข้ารับการบำบัด 5 คน
- 2) ผู้ที่เข้ารับการบำบัดในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพยาเสพติด กองบิน 41 จำนวน 26 คนเป็นผู้ที่เข้ารับการบำบัดในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา (ตั้งแต่วันที่ 16 มีนาคม 2562 - 2 เมษายน 2562)
- 3) ผู้ที่ผ่านกระบวนการบำบัดจากศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด กองบิน 41 จำนวน 3 คน เป็นผู้ที่เคยผ่านกระบวนการบำบัดจากศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ (ตั้งแต่วันที่ 3 มีนาคม 2562 - 6 มีนาคม 2562) รวม 34 คน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Document study) คือ การศึกษาและค้นคว้าจากการทบทวนวรรณกรรม โดยมีแหล่งศึกษาจาก หนังสือ เอกสาร วารสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องและนอกจากนี้ยังมีเอกสารงานวิจัยที่ใช้ศึกษาประกอบการวิเคราะห์งานซึ่งประกอบด้วย คู่มือวิทยานิพนธ์ บทสัมภาษณ์รายงานการวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพยาเสพติด กองบิน 41

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Survey) เป็นการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลกลุ่มต่างๆ โดยใช้ลักษณะการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) มีการกำหนดคำถามที่ศึกษาและการตั้งประเด็นคำถามในการหาข้อมูล

3) การดำเนินการเก็บข้อมูลมีลักษณะวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 เทป บันทึกเสียงเพื่อช่วยให้การทำความเข้าใจและวิเคราะห์ข้อมูล ในบางกรณีที่จำเป็น (ผู้เข้ารับบำบัดบางคนอ่านเขียนหนังสือไม่ได้)

3.2 การเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในศูนย์ฟื้นฟู กองบิน 41 ว่ารูปแบบที่ใช้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม หรือ ควรจะเพิ่มเติมส่วนใดเข้าไปในการบำบัด หรือปรับเปลี่ยนในด้านใด และผู้เข้ารับการบำบัดในแต่ละช่วง ของศูนย์ฟื้นฟู กองบิน 41 ว่ามีความเห็นว่าเป็นกระบวนการแต่ละช่วงนั้นสามารถแก้ปัญหาหรือสอดคล้องกับปัญหาของผู้เข้ารับการบำบัดที่เป็นจริงหรือไม่ แต่ความจะเพิ่มเติม หรือปรับเปลี่ยนด้านใด

ทั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองเน้นสร้างความสัมพันธ์ความเป็นกันเอง ความจริงใจ และให้เหตุผลวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ รวมผลที่จะได้รับการศึกษาครั้งนี้ เพื่อสร้างมติดอกำให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนการมีส่วนร่วมของแหล่งข้อมูล เสริมสร้างศักยภาพให้กับศูนย์ฟื้นฟู กองบิน 41

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เครื่องมือที่ใช้

สำหรับเครื่องมือที่ใช้การศึกษาแบบการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง(Semi-Structured Interview) โดยมีการกำหนดเนื้อหาที่จะศึกษาและตั้งคำถามที่สนใจไว้ล่วงหน้าเพื่อที่จะใช้สัมภาษณ์ โดยมีลักษณะของคำถามในแบบสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

1. สำหรับเจ้าหน้าที่บำบัดที่ปฏิบัติงานภายในศูนย์ฟื้นฟูฯ

1.1 รูปแบบ หลักการกระบวนการบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด และผลการดำเนินงานของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดกองบิน 41 ในด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

1.2 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนากระบวนการดำเนินงาน ของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดกองบิน 41ในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ตัวอย่าง เช่น

1 ท่านคิดว่ารูปแบบของกระบวนการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพในปัจจุบันมีประสิทธิภาพหรือไม่ เพราะอะไร

2 สิ่งที่ท่านคิดว่าควรปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนารูปแบบกระบวนการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพในปัจจุบัน คืออะไร

3 ท่านอยากให้รูปแบบของกระบวนการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเป็นไปในลักษณะหรือทิศทางแบบใด

4 ท่านคิดว่ารูปแบบของกระบวนการบำบัดฟื้นฟูแบบใดที่เหมาะสมจะนำมาใช้กับผู้เข้ารับการบำบัดพิเศษหญิงมากที่สุด

2. สำหรับผู้เข้ารับการบำบัด (นักเรียนฟื้นฟูฯในปัจจุบัน)

2.1 ท่านคิดว่ากระบวนการในช่วงนี้สามารถช่วยให้คุณ มีความพร้อมที่จะเข้ารับการบำบัดหรือไม่ เพราะอะไร

2.2 สิ่งที่ท่าน ชอบหรือไม่ชอบ ในช่วงกระบวนการบำบัดฟื้นฟูนี้คืออะไร และอยากให้เพิ่มเติมส่วนไหนมากที่สุด

2.3 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อกระบวนการบำบัดฟื้นฟูในช่วงนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2.4 สิ่งที่ท่านคาดหวังว่าจะได้รับจากกระบวนการบำบัดฟื้นฟู คืออะไร

2.5 ท่านคิดว่ากระบวนการบำบัดในแต่ละช่วง สามารถแก้ปัญหา หรือเป็นไปตามสภาพความเป็นจริงของปัญหาของท่านหรือไม่ เพราะอะไร

2.6 ปัจจัยใดที่ทำให้ท่านคิดว่า ท่านไม่สามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองได้ เพราะอะไร

3. สำหรับผู้ผ่านการบำบัด

3.1 ท่านท่านคิดว่าปัญหาหรืออุปสรรคใดที่ทำให้ท่านกลับไปเสพยาเมื่อกลับสู่

สังคม

3.2 กระบวนการบำบัดที่ท่านผ่านมาสามารถแก้ปัญหตามความเป็นจริงของท่านได้หรือไม่เพราะอะไร

3.3 ท่านมีแนวทางหรือที่จะนำเสนอหรือไม่ อย่างไร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกสังเกตการณ์ผู้ศึกษาได้ ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยพิจารณาจากเวลา สถานที่และแหล่ง บุคคลที่แตกต่างกัน โดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ศึกษามาเป็นกรอบในการวิเคราะห์เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จึงใช้การวิเคราะห์เชิงอธิบาย (Explanatory Research) ซึ่งอธิบายความจากข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์บริบทแวดล้อม เวทีการประชุม

ทั้งนี้แบบสัมภาษณ์บุคคลโดยเป็นการพรรณนา บรรยาย สรุปเป็นประเด็น และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการศึกษาเอกสาร (Document Research) ซึ่งจะคำนึงถึงบริบทและสภาพแวดล้อมของ ข้อมูลเอกสารที่นำมาวิเคราะห์ประกอบว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ทั้งในเรื่องของทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์กระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ปัจจัยและองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด กองบิน 41

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาภายในพื้นที่ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติด กองบิน 41 ในเรื่องของกระบวนการพัฒนารูปแบบกระบวนการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดจากผลที่ได้ในเรื่องของผลการใช้กระบวนการบำบัดผู้ที่เสพยาเสพติดพบว่าผู้ที่ผ่านการบำบัดในศูนย์จะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือผู้ที่กลับไปเสพยาซ้ำเนื่องมาจากการเข้าไปสู่สภาพแวดล้อมเดิมและการชักชวนของเพื่อนที่เคยเสพยาจนนำมาสู่การเข้าสู่กระบวนการบำบัดใหม่อีกหนึ่งครั้ง

และผู้ที่ไม่กลับเสพยาซ้ำเนื่องจากมีความต้องการเลิกและต้องการใช้ชีวิตใหม่ ซึ่งความสอดคล้องกับ งานวิจัยของปิยวรรณ ทศนาญชลี (2554) ได้ทำการศึกษา เรื่อง กระบวนการไม่เสพยาซ้ำ: กรณีศึกษาผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัด โดยผลการวิจัยของการศึกษาเรื่องนี้พบว่า สาเหตุที่ 1 ผู้ที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับ บำบัด ไม่เสพยาซ้ำ คือ ตัวของผู้เข้ารับการบำบัดเองที่มีความต้องการยุติการเสพยา มีสภาพ จิตใจเข้มแข็ง มุ่งมั่นต่อการเลิกใช้ยาเสพติด และมีเจตคติที่ดีต่อกระบวนการ บำบัด ประกอบกับมีบุคคลที่เฝ้าต่อการไม่เสพยาซ้ำ เช่น เป็นผู้ไม่พึ่งพิงผู้อื่นตลอดเวลา ปล่อยวางต่อสถานการณ์ไม่พึ่งประสงค้อดทนและรอคอยได้เป็นต้น รวมถึงมีการตีตัวออกห่าง จากสังคมยาเสพติด และขาดวงจรกระบวนการเสพยาซ้ำด้วยตนเอง ส่วนสาเหตุภายนอกที่ สนับสนุนให้มีพฤติกรรมไม่เสพยาซ้ำ เช่น การแสดงความห่วงใยจากบุคคลในครอบครัว การให้โอกาสการทำงาน

ทั้งนี้จากผลการศึกษาในมุมมองของผู้ที่เคยเข้ารับการบำบัด ได้ให้เพิ่มข้อเสนอแนะให้รัฐบาลมีการจัดการปัญหาเสพยาในระดับชุมชนเพื่อไม่ให้คนที่เคยเสพยาไม่ให้กลับมาเสพยาอีกซึ่งมีความสอดคล้องกับ วิชรพงศ์ พุ่มชื่น (2547) ได้ศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน เครือข่ายชุมชนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด: กรณีศึกษาเครือข่ายชุมชนอีสาน ล้านนาจังหวัด เชียงราย ผลการศึกษาพบว่าปัจจัย/องค์ประกอบของความสำเร็จและล้มเหลวในการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่สำคัญ คือ ผู้นำและภาวการณ์ นำ ทั้งผู้นำตาม ธรรมชาติผู้นำทางการ และผู้นำราชการ อีกทั้ง สภาพแวดล้อมภายในชุมชนและชุมชนใกล้เคียงก็มีผลต่อการแก้ไขปัญหายา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- ไฉญญิกง เนื่องจ้งนง. 2561. ทรงม้ท้งพระเมตตงและอ้งจรรยภพ ในก้งการจ้งการบ้ญหยงเสพตด ตร้ศ
...ช่วยชวเขงให้ม้ค่วมเป็นอยู่ดีช้่น จุคประสงค้เพื่่อมนุษยชรรม. (ออนไล่น์) แหล่งอ้งอ้ง :
<https://www.tnews.co.th/religion/300093>.
- กัถยงชยเลศ. 2541. “ค่วมต้งใจและก้งการรับร้ฐอุปสรรคในก้งการเลกยงเสพยตด ของผู้ท้เคยช้รับก้ง
บ้งบ้คยงเสพยตดท้สุนย้เบกอรุณในประเทศไทย”
ระบบก้งการบ้งบ้คยงเสพยตดผู้ตดยงเสพตด แหล่งท้ม
http://region7.prd.go.th/ewt_news.php?nid=41691
- รूपเบบการบ้งบ้คเบบFast model ค้ืออะไร แหล่งท้ม <https://www.gotoknow.org/posts/262264>
- รूपเบบการบ้งบ้คผู้บ้วยงเสพตดตดเบบบ้งค้บบ้งบ้ค แหล่งท้ม
<https://kw17kanokwan.wordpress.com>
- ว้ชรพงค้พุ่มช้่น. 2549. “ก้งการม้ส่วนร่วมของประชชนในก้งการค้งนงนงนงการค้งบ้ชมชนบ้องก้งและ
แก้บ้ญหยงเสพตด : กรณ้ศก้งยงการค้งบ้ชมชนอ้สทนล้งนงจ้งหวัดเชยงรยง”
วทยงนพนช้บ้ร้ญญยศก้งยงศตรมหบบัณท้ต สชวชวการสงเสริมสุชภพ
มหบวทยงล้งยงเชยงใหม่.
- ชนฎฐง กถยงจ้งร้งส้นนท้. 2547. แพนชมชน จุคค้งนงจ้ดในก้งการสงเสริมก้งการบ้รหจ้งการจ้งการชมชน.
วรสกรพ้ฒนชมชนวทยงนพนช้บ้ร้ญญยศตรมหบบัณท้ตมหบบัณท้ต สชวชวการเมอ้ก้งการ
ปกครอง มหบวทยงล้งยงเชยงใหม่.
- สุนย้ค้่อผู้เพื่่อเอชชนชยงเสพตด จ้งหวัดแม่อ้องสอน, 2553. รยงนงผลก้งการประชมประจ้งเดอ้น.
- สุนย้บ้งบ้คยงเสพตดสงชล. 2547. ระบบก้งการบ้งบ้คยงเสพตดในประเทศไทย.
(ระบบออนไล่น์). แหล่งท้ม <http://www.sdte.go.th/paper/14> (3 ก้ันยงยง 2553).

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดลาดหลุมแก้ว.(ระบบออนไลน์).

แหล่งที่มา http://203.154.185.8/dar_center/ (29 กันยายน 2553)

สุจินต์ดา วีระกุล. 2546. “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน:

ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านดีเด่น ระดับจังหวัดของจังหวัด
นครสวรรค์ประจำปีพ.ศ. 2527”. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุชาดา จักรพิสุทธ์ . 2547. การศึกษาทางเลือกของชุมชน. วารสารศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 27 (4) : 18-23. (มิถุนายน-สิงหาคม 2547).

แสวง รัตนมงคลมาศ. 2541. การระดมมวลชนและการมีส่วนร่วมของมวลชนการจัดตั้งองค์กร

การนำและการตัดสินใจทางสังคม. เอกสารอัดสำเนากรมคุมประพฤติ.(มปป).

สถานที่เพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด.(ออนไลน์). แหล่งอ้างอิง :

<http://probation.go.th/contentmenu.php?id=320>.

วันชัยฟู เต็มวงศ์และคณะ. มปป. ทฤษฎีระบบ (System theory). (ออนไลน์)

แหล่งอ้างอิง : <https://wiraja.files.wordpress.com/2010/07/.pdf>.

ฐวิษฐ์ พัฒนจิระรุจน์. 2557. ทฤษฎีระบบ System Theory.(ออนไลน์).

แหล่งอ้างอิง : <http://poundtv5.blogspot.com/2014/10/system-theory.html>

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การประเมินประสิทธิผลการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลาง ของสำนักงานทะเบียนในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

Effectiveness Evaluation of the Linkage Center Service of Registrar Offices in San Kamphaeng District, Chiang Mai Province

ณัฐกร ชุ่มอินทรจักร*

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Nuttakorn Chum-intarajak*

Master of Public Administration Program

Department of Public Administration ,Faculty of Political Science and Public Administration,

Chiang Mai University

พนม กุณาวงค์**

สำนักวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Panom Gunawong **

School of Public Administration ,Faculty of Political Science and Public Administration, Chiang

Mai University

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระเรื่อง การประเมินประสิทธิผลการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลาง ของสำนักงานทะเบียนในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักงานทะเบียนในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักงานทะเบียนในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ จะเป็นการศึกษาเพื่อประเมินประสิทธิผลของโครงการ ตามรูปแบบการประเมิน CIPP Model โดยเลือกใช้วิธีวิจัยแบบพรรณนา (Descriptive Method) โดยมีกลุ่มเป้าหมายได้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางในพื้นที่อำเภอสันกำแพง จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางในสำนักทะเบียน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้ 1) ประสิทธิภาพในการบริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักทะเบียนในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านบริบทสถานะแวดล้อมของโครงการ (Context Evaluation) พบว่าเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า บริบทและสถานะแวดล้อมไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ แต่สถานะแวดล้อมด้านเทคโนโลยีมีผลต่อการให้บริการ ด้านปัจจัยหรือทรัพยากร (Input Evaluation) พบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีความพร้อมในการให้บริการแต่ขาดความพร้อมของระบบฐานของข้อมูล ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) พบว่าเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า กระบวนการดังกล่าว มีการกำหนดแผนงาน กำกับ และติดตาม ตั้งแต่ระดับการบริหารจากส่วนกลางลงมาส่วนภูมิภาค ทำให้กระบวนการให้บริการเป็นไปตามแผนงานที่กำหนด และผลผลิตของโครงการ (Process Evaluation) พบว่าเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การดำเนินโครงการยังคงเป็นไปตามเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ 2) ปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักทะเบียนในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอต่อการให้บริการงบประมาณที่จัดสรรในการดำเนินโครงการไม่เพียงพอ ระบบการให้บริการยังคงไม่สมบูรณ์ และกฎหมายบางอย่างยังไม่ได้รับการแก้ไขให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติ

คำสำคัญ : สำนักทะเบียน/ระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลาง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Abstract

This independent study “Effectiveness Evaluation of the Linkage Center Service of Registrar Offices in San Kamphaeng District, Chiang Mai Province” has been conducted to evaluate the satisfaction of services quality in Linkage Center Service by determined from services users in San Kamphaeng District. In addition, this independent study examines the challenging issues and problems of service provider and evaluate the result for improvement in services quality and also to provide recommendations for increasing effective services for Registrar Offices in San Kamphaeng. This independent study focused on the evaluation of Linkage Center Service of Registrar Offices in order to evaluate the effectiveness of the entire project following CIPP Model. Moreover, Descriptive method had been applied in this study by collected information from 10 officers who used Linkage Center Service of Registrar Offices in order to gain credible results. The research tool was applied by depth interview in accordance with happened situations.

The results of this study indicate that 1. The effectiveness of Linkage Center Service from services users in San Kamphaeng District presented in aspect of context evaluation found the opinion from services users that the context evaluation had not shown significant in evaluation context and found major groups of users thought evaluation context slightly affect on their operation process. However, in aspect of technology displayed significant role in services and input evaluation. In addition, major group of officers had readiness to offer their services via this linkage system but lack of the understanding in data system. In accordance with process evaluation, the major groups expressed in term of structure was well settings, follow up system was well prepare from center to regional management that affected to management result in positive ways. Moreover, the opinion from major groups of users Thought Process Evaluation found that the process is activate in good direction and present the operation results followed objective and goals. 2.Refer to the challenging issues and problems of this project, the study

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

found the service still has problems in the structure of factors or resources and some processes that have not been completed such as the problem of incomplete data storage, shortage of personnel, budget allocation affect negative direction for development, lack of continuity and difficulties in disbursement, laws and regulations do not in accordance with policies and procedures including differences in laws and regulations of each department.

Keywords: Registrar Offices/ Linkage Center Service

บทนำ

ปัจจุบันงานทะเบียนประเทศไทยได้มีการปรับเปลี่ยนระบบคอมพิวเตอร์ในการให้บริการประชาชน เป็นระบบการให้บริการแบบรวมศูนย์ Centralization System (กรมการปกครอง,2557) โดยมีการจัดตั้งคลังข้อมูลเกี่ยวกับงานทะเบียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครองเรียกว่า “ฐานข้อมูลทะเบียนกลาง” ซึ่งข้อมูลทะเบียนราษฎรทั้งหมดของประชาชนจะถูกนำมาจัดเก็บรวบรวมในศูนย์กลางคอมพิวเตอร์กลาง ก่อนที่จะที่ประมวลผลข้อมูลและส่งไปยังสำนักทะเบียนทุกแห่งทั่วประเทศ ซึ่งต่อมากลางรัฐมนตรีจึงได้มีมติเห็นชอบให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐดำเนินการตาม “แนวทางการบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ” โดยมีวัตถุประสงค์ให้ทุกฝ่ายได้ตกลงร่วมมือกันพัฒนาระบบบริการฐานข้อมูลประชาชนกลางและการบริการภาครัฐ รวมทั้งปรับปรุงระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้รองรับการดำเนินการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลจากฐานข้อมูลประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถขอรับบริการตรวจสอบข้อมูลด้านการทะเบียนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ลดปัญหาระยะเวลาในการติดต่อราชการ โดยมอบหมายให้กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานกลางในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนของส่วนราชการ (Population Information Linkage Center) และทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการข้อมูล (Gate Way) โดยมี สำนักทะเบียนอำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เป็นหน่วยงานพื้นฐานที่ทำหน้าที่ให้บริการและจัดเก็บข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ ซึ่งจะมีระบบฐานข้อมูลทะเบียนกลางเป็นระบบฐานข้อมูลหลักในการดำเนินงาน

แต่ในความเป็นจริงแล้วการให้บริการระบบ “Linkage Center” ยังคงพบปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการดำเนินงานอยู่หลายประการ อาทิเช่น สถานที่ให้บริการไม่สะดวกถ้าหลังไม่ทันสมัย ขาดทรัพยากรทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม และเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการไม่เพียงพอ ประชาชนบางกลุ่มยังคงตกหล่นจากการสำรวจทางทะเบียนทำให้ข้อมูลที่มีอยู่ไม่ครบถ้วนและไม่สามารถนำใช้ประโยชน์ได้ ข้อผิดพลาดในฐานข้อมูลอันสืบเนื่องมาจากการจัดเก็บข้อมูลในอดีตหรือการทุจริตซึ่ง ข้อมูลบุคคลบางส่วนไม่ได้รับการจัดเก็บอย่างต่อเนื่อง รวมถึงหน่วยงานรัฐภาคเอกชนและประชาชนไม่ให้ความเชื่อถือฐานข้อมูลทางทะเบียน กฎหมายปรับเปลี่ยนไม่ทันกับสถานการณ์ ทั้งหมดนี้คือปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในส่วนของขั้นตอนการปฏิบัติ จนนำไปสู่ข้อร้องเรียนต่อหน่วยงานภาครัฐที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต เมื่อพิจารณาหลักการและเหตุผลตามข้างต้นที่ได้กล่าวไปแล้ว เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามวัตถุประสงค์ การจัดทำให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลาง ของกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย จึงจำเป็นต้องมีการประเมินประสิทธิผลของการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลาง ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และแนวทางในการพัฒนาระบบระบบ ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของโครงการ เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่มีคุณภาพจากภาครัฐอย่างยั่งยืน และเป็นต้นแบบให้แก่หน่วยงานภาครัฐอื่นในอนาคตต่อไป

ดังนั้นงานวิจัยฉบับนี้ เป็นการประเมินประสิทธิผลในการบริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักทะเบียนในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และ ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักทะเบียนในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

วิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัย 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการบริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักทะเบียนในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และ 2) เพื่อศึกษาปัญหา

บทความฉบับเต็ม

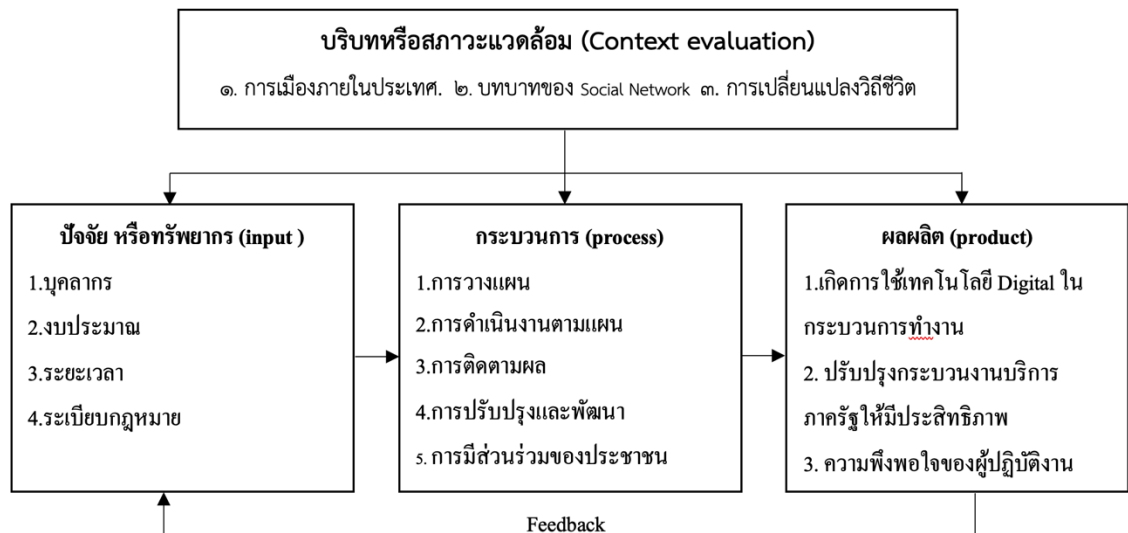
โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

และอุปสรรคในการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักทะเบียนใน
อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดการทำวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ เพื่อให้ได้ประสิทธิผลของโครงการซึ่งเป็นการพิจารณาผลของการทำงานให้เป็นไปตามความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่คาดไว้เป็นหลัก จึงได้นำเอา
รูปแบบการประเมินโครงการแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam (2007) วิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์
ตัวชี้วัดระดับความสำเร็จ (Indicators) ในด้านของประสิทธิผล (Effectiveness) เพื่อตอบคำถาม
งานวิจัยว่า การให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลาง ของสำนักทะเบียนเป็นไปตาม
กรอบวัตถุประสงค์ของแผนบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนกลางหรือไม่ และมีปัญหา อุปสรรคใน
การดำเนินงานอย่างไร

แผนภาพกรอบแนวคิดการทำวิจัย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บททวนวรรณกรรม

1. แนวคิดระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government)

Heeks, R. (2005) ให้ความหมายของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ว่าเป็นการที่หน่วยงานภาครัฐได้นำเอาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าใช้ในกระบวนการดำเนินงาน รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์นั้นมิได้มีความหมายเฉพาะเพียงแค่การใช้ระบบอินเทอร์เน็ตเท่านั้น ทว่ายังมีความหมายรวมถึงระบบการทำงานแบบอัจฉริยะ การบริหารจัดการระบบสารสนเทศภายในองค์กร สถานที่ทำงานที่ใช้ระบบอัตโนมัติและการให้บริการผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

นายชัยณรงค์ บุญจตุโกช (2559) ได้ศึกษาปัญหาอุปสรรคในรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลากร ได้แก่ ปัญหาความกังวลเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัว ความเป็นเจ้าของข้อมูล ขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญ และขาดแคลนผู้นำ ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร การขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถ 2) ด้านกระบวนการทำงาน ขาดการเป็นเจ้าภาพและการกำกับดูแล ระบบเก่าที่ไม่มีความยืดหยุ่น ปัญหางบประมาณ ขาดความพร้อมของหน่วยงาน ความล่าช้าจากการปฏิรูปภาครัฐ กระบวนการทำงานเก่าของรัฐ 3) ด้านเครื่องมือ การขาดเป้าหมายที่ชัดเจน ขาดคำแนะนำเพื่อดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ขาดการมีจุดประสงค์และเป้าหมายร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ กำหนดเป้าหมายความสำเร็จของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ผิดจากความเป็นจริง ขาดสถาปัตยกรรมที่สามารถดำเนินการร่วมกันได้ และปัญหามาตรฐานข้อมูลที่ไม่สามารถเข้ากันได้

2. แนวคิดระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลาง (Linkage Center)

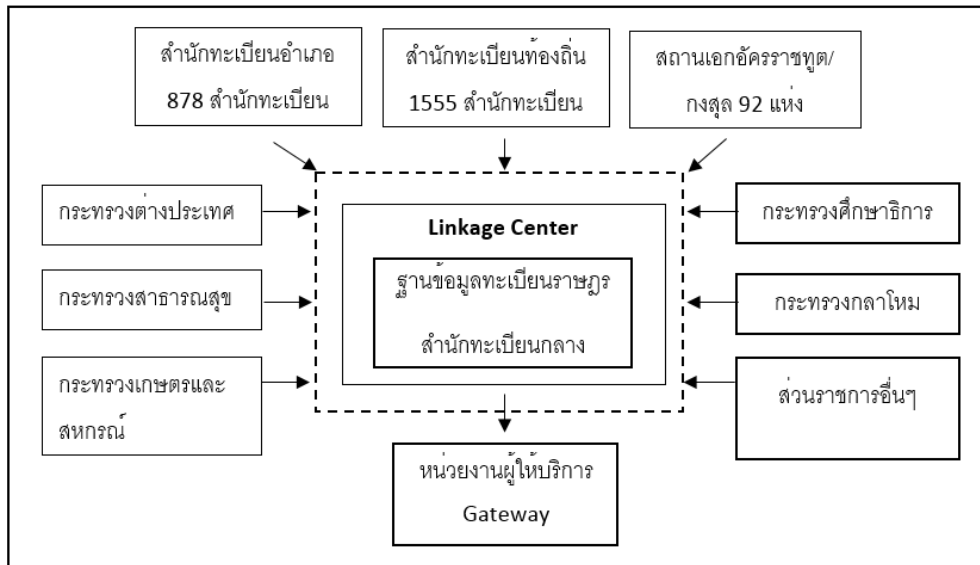
คณะกรรมการบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ ได้ให้ความหมายของระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลาง ไว้ว่า เป็นระบบการให้บริการตรวจสอบคุณสมบัติบุคคลในด้านต่างๆ เช่น ด้านการทะเบียนราษฎร การพิสูจน์ยืนยันตัวตนบุคคล การตรวจสอบสิทธิการรับสวัสดิการภาครัฐ การตรวจสอบคุณสมบัติต้องห้าม เป็นต้น ก่อนการขอรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐแทนการเรียกสำเนาเอกสาร ซึ่งอยู่ในกรอบความรับผิดชอบของคณะกรรมการบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ ขับเคลื่อนผ่านหน่วยงานกระทรวงมหาดไทย โดยมีสำนักบริหารการทะเบียนกรมการปกครองเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ขับเคลื่อนการบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2560-2564)
(คณะกรรมการบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ ,2559)

แผนภาพแนวทางบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ (กรมการปกครอง ,2559)

3. แนวคิดและหลักการในการประเมินผลโครงการ

การประเมินโครงการแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam เป็นรูปแบบการประเมินที่มีลักษณะต่อเนื่องกันครบคลุมทุกกระบวนการดำเนินโครงการอย่างครบวงจร และเป็นโมเดลที่ได้รับการยอมรับกันทั่วโลก โดยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้กำหนดไว้และนำข้อมูลที่ได้นั้นนำไปพิจารณาว่าควรไปต่อ หรือ ควรยุติโครงการ เพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงโครงการอย่างทันท่วงทีโดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context Evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และด้านผลผลิต (Product Evaluation) สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลโครงการที่ต้องการศึกษาได้ในทุกมิติ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อต้องการค้นหาคำตอบจากคำถามงานวิจัย ดังนั้นแล้วเพื่อให้ผลลัพธ์จากการศึกษาที่ถูกต้องครบถ้วน และชัดเจนในประเด็นคำถาม วิจัยฉบับนี้จึงเลือกใช้วิธีวิจัยแบบพรรณนา (Descriptive Method) โดยมีประเด็นในวิธีการวิจัยดังนี้

1.กลุ่มเป้าหมายได้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางในพื้นที่อำเภอสันกำแพง จำนวน 10 คน จำแนกได้ดังนี้ 1.ผู้ช่วยนายทะเบียนและเจ้าหน้าที่จากสำนักทะเบียนอำเภอสันกำแพง จำนวน 6 คน 2.นายทะเบียนสำนักทะเบียนอำเภอยิ้ม จำนวน 1 คน 3.นายทะเบียนสำนักทะเบียนเทศบาลตำบลสันกำแพง จำนวน 1 คน 4.นายทะเบียนสำนักทะเบียนเทศบาลตำบลบวกค้าง จำนวน 1 คน 5.นายทะเบียนสำนักทะเบียนเทศบาลตำบลต้นเปา จำนวน 1 คน 2.วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย โดยการใช้แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางในสำนักทะเบียน ในประเด็นคำถามตามรูปแบบการประเมินโครงการแบบ CIPP Model ดังต่อไปนี้

การประเมินด้าน	ประเด็นคำถาม
ด้านบริบท (Context Evaluation)	1.ความคิดเห็นอย่างไรต่อการที่ภาครัฐ มีนโยบายปรับปรุงการให้บริการด้านงานทะเบียน โดยมอบหมายให้สำนักทะเบียนอำเภอ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลาง ในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนระหว่างส่วนราชการ และมีหน้าที่เป็นผู้ให้บริการและจัดเก็บข้อมูลแก่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน 2.สภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน เช่น การเมือง เทคโนโลยี วิถีชีวิต ส่งผลต่อการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักทะเบียนในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ หรือไม่อย่างไร

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การประเมินด้าน	ประเด็นคำถาม
ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)	3.เจ้าหน้าที่ของสำนักทะเบียนในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีความพร้อมและเหมาะสมที่จะให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลาง หรือไม่อย่างไร 4.งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรโครงการ ส่งผลต่อการดำเนินโครงการ ให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักทะเบียนในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ หรือไม่อย่างไร 5.ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ ให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักทะเบียนในอำเภอสันกำแพงให้เป็นที่ไปตามแผนงาน 6. ปัจจัยเรื่อง ระเบียบกฎหมายของทางราชการในปัจจุบัน ส่งผลต่อการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักทะเบียนในอำเภอสันกำแพง หรือไม่อย่างไร
ด้านกระบวนการ (Process Evaluation)	7.ความคิดเห็นอย่างไรต่อกระบวนการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักทะเบียนในอำเภอสันกำแพง ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของการวางแผน การดำเนินงาน ติดตามผล รวมไปถึงการพัฒนาปรับปรุงการให้บริการ เพื่อให้เป็นที่ไปวัตถุประสงค์ของโครงการตามเป้าหมายของรัฐบาล 8. ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักทะเบียนในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
ด้านผลผลิต (Product Evaluation)	9.การให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักทะเบียนในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ดำเนินงานอยู่ในปัจจุบันเป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางหรือไม่อย่างไร ยกตัวอย่าง 10.ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักทะเบียนในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่หรือไม่อย่างไร

โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ จะนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพในการบริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักงานทะเบียนในอำเภอ สันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

1.1 ด้านบริบทสถานะแวดล้อมของโครงการ(Context Evaluation)

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า บริบทและสถานะแวดล้อมไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่การให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลาง ดังความเห็นต่อไปนี้

“บริบทของสังคม การเมือง และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ยังไม่ส่งผลต่อการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของเจ้าหน้าที่ ดังนั้นการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางจะมีการปรับเปลี่ยนหรือไม่ขึ้นอยู่กับหน่วยงานและตัวผู้ปฏิบัติงาน ไม่ได้เกิดจากสถานะแวดล้อมของสังคม” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 3 : ปลัดอำเภอ)

“สภาพของการเมือง สังคม เทคโนโลยีในปัจจุบัน ยังไม่ส่งผลต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางเป็นขั้นตอนในส่วนของ การปฏิบัติตามแผน ตามนโยบาย ตามหนังสือสั่งการ เท่านั้น ซึ่งจะมีผลหรือไม่มีผลขึ้นอยู่กับตัวนโยบายการสั่งการของกรมการปกครอง ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสภาพของสังคม” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 7 : เจ้าหน้าที่)

นอกจากนี้ยังพบว่าเจ้าหน้าที่บางส่วนมีความเห็นว่า สถานะแวดล้อมด้านเทคโนโลยีมีผลต่อการให้บริการ ตามความเห็นดังนี้

“สิ่งที่จะส่งผลต่อการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางคือ การปรับเปลี่ยนการให้บริการของตัวเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการจากรูปแบบเดิมที่ใช้การยื่นเอกสารกรอกสำเนา ไปสู่การนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการ แต่ถ้าหากเจ้าหน้าที่ยังคงยึดติดกับรูปแบบและวิธีการแบบเดิม การให้บริการก็ยังคงเป็นแบบเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 6 : ลูกจ้างส่วนราชการ)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

1.2 ด้านปัจจัยหรือทรัพยากร (Input Evaluation)

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการในประเด็นดังกล่าวพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีความพร้อมในการให้บริการ แต่ขาดความพร้อมของระบบฐานข้อมูล ดังความเห็นต่อไปนี้

“เจ้าหน้าที่มีความพร้อมในการให้บริการ แต่ระบบข้อมูลไม่ว่าจะเป็นฐานข้อมูลเก่าที่จัดเก็บในระบบทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์ไม่ครบถ้วนทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถทำงานได้ นอกจากนี้ระบบฐานข้อมูลประชาชนกลางบางส่วนยังคงไม่รองรับการทำงานของเจ้าหน้าที่ ทำให้การบริการเกิดความล่าช้า” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 2 : ปลัดอำเภอ)

“เจ้าหน้าที่มีความพร้อมแต่ระบบไม่มีความพร้อมที่จะรองรับการปฏิบัติงาน จึงไม่เป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 9 : เจ้าหน้าที่)

1.3 ด้านกระบวนการ (Process Evaluation)

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า กระบวนการดังกล่าวมีการกำหนดแผนงาน กำกับ และติดตาม ตั้งแต่ระดับการบริหารจากส่วนกลางลงมาส่วนภูมิภาค ทำให้กระบวนการให้บริการเป็นไปตามแผนงานที่กำหนด ดังความเห็นต่อไปนี้

“เรื่องของกระบวนการระเบียบแบบแผนดังกล่าว เป็นเรื่องของนโยบายที่ถูกกำหนดมาจากส่วนกลางซึ่งมีการกำหนดนโยบาย แผนงาน ข้อสั่งการอยู่ตลอด สำหรับสำนักทะเบียนต่างๆในอำเภอจะเป็นในส่วนของการปฏิบัติตามแผนงาน ดังนั้นแล้ว คิดว่าการดำเนินการจะเป็นไปตามแผนหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความร่วมมือในการปฏิบัติตามแผนของแต่ละสำนักทะเบียนมากกว่า ว่าจะสามารถทำได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่รัฐบาลกำหนดมาหรือไม่” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 2 : ปลัดอำเภอ)

“การวางแผนดำเนินงานนั้น อยู่ในส่วนของคำสั่งปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากทางส่วนกลางกรมการปกครอง เพราะฉะนั้นสำนักทะเบียนจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามและรายงานผลไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ แต่จะทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนจะขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น เช่น งบประมาณ บุคลากร และ เทคโนโลยีมากกว่าในส่วนของการขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงาน” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 6 : ลูกจ้างส่วนราชการ)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

1.4 ด้านผลผลิตของโครงการ (Process Evaluation)

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การดำเนินโครงการยังคงเป็นไปตามเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักทะเบียนในอำเภอสันกำแพง ดังความเห็นต่อไปนี้

“การให้บริการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่สร้างความสะดวกให้กับประชาชน เช่น การยกเลิกสำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน เป็นต้น และบรรลุวัตถุประสงค์ให้รัดกุมตามกฎหมาย” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 9 : เจ้าหน้าที่)

“เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการบางส่วน แม้ว่าจะไม่สามารถดำเนินการได้สมบูรณ์ แต่ก็ยังคงเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนมากกว่าเดิม” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 10 : เจ้าหน้าที่)

นอกจากนั้นยังมีเจ้าหน้าที่บางส่วนให้ความเห็นว่า การให้บริการแม้จะพบปัญหาในส่วนของปัจจัยและขั้นตอนการให้บริการแต่การดำเนินโครงการก็ยังเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ

“การให้บริการแม้จะไม่เต็มร้อย แต่ก็สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้มากกว่าการติดต่อราชการในรูปแบบเดิม ซึ่งยังต้องอาศัยการปรับเปลี่ยนและพัฒนาต่อไปเรื่อยๆจึงจะสามารถทำให้บรรลุความวัตถุประสงค์ของโครงการได้อย่างครบถ้วน” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 5 : ลูกจ้างส่วนราชการ)

2. ปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักทะเบียนในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่พบนั้น จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความเห็นในเรื่องของปัญหาและอุปสรรคที่สามารถจำแนกได้ ดังนี้

2.1 ปัญหาในส่วนของบุคลากร พบว่า จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอต่อการให้บริการ ดังความเห็นต่อไปนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

“เจ้าหน้าที่ที่มีความพร้อมและความเหมาะสมที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ แต่จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอและจำนวนคอมพิวเตอร์ที่ใช้มีจำกัด ทำให้ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนที่เข้ามาติดต่อราชการได้” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 8 : เจ้าหน้าที่)

“เจ้าหน้าที่ที่มีความตั้งใจในการให้บริการ แต่การบริการส่วนใหญ่ยังคงล่าช้าเนื่องจากการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่เพียงพอต่อการให้บริการไม่สามารถรองรับต่อจำนวนประชาชนผู้มาติดต่อในแต่ละวันได้เท่าที่ควร” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 3 : ปลัดอำเภอ)

2.2 ปัญหาในส่วนของงบประมาณ พบว่า งบประมาณที่จัดสรรในการดำเนินโครงการไม่เพียงพอ ดังความเห็นต่อไปนี้

“ปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดจากขาดงบประมาณ ระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางไม่เสถียรขัดข้องในการทำงาน ข้อมูลในระบบมีไม่มีเพียงพอเนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลในระบบไม่ครบถ้วน และเจ้าหน้าที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้บริการ” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 2 : ปลัดอำเภอ)

“งบประมาณที่ไม่เพียงพอ ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเนื่องจากการทำงานต้องอาศัยเทคโนโลยีในการให้บริการ ซึ่งต้องมีการตรวจสอบและซ่อมบำรุงอย่างสม่ำเสมอ เช่น ปัญหาของเครื่องอ่านบัตรประชาชนที่ใช้มาเป็นระยะเวลานานจะทำให้ไม่สามารถอ่านข้อมูลจากบัตรประจำตัวประชาชนได้” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 10 : เจ้าหน้าที่เทศบาล)

2.3 ปัญหาในส่วนของเทคโนโลยี พบว่า ระบบการให้บริการยังคงไม่สมบูรณ์ ดังความเห็นต่อไปนี้

“ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่จะเกิดจากการขัดข้องทางเทคนิคของระบบ ซึ่งเจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการแก้ไขได้เองต้องรอส่วนกลางทำการแก้ไข รวมถึงการแก้ไขและบันทึกข้อมูลบางอย่างต้องมีหนังสือแจ้งไปยังส่วนกลางทำให้เกิดล่าช้า ซึ่งส่วนนี้เองที่ขัดกับขั้นตอนการปฏิบัติและวัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 5 : ลูกจ้างส่วนราชการ)

2.4 ปัญหาในด้านระเบียบกฎหมาย พบว่า กฎหมายบางอย่างไม่ได้รับการแก้ไขให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติ ดังความเห็นต่อไปนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

“ระเบียบกฎหมายไม่เอื้อต่อระบบการให้บริการฐานข้อมูลประชาชนกลาง ซึ่งเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เป็นอย่างมาก” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 9 : เจ้าหน้าที่เทศบาล)

“ระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลาง เป็นการบูรณาการร่วมกับระหว่างส่วนราชการ ดังนั้นการที่แต่ละส่วนราชการมีระเบียบกฎหมายที่แตกต่างกัน ทำให้การติดต่อประสานงานและการให้บริการของแต่ละแห่งแต่ละหน่วยงานไม่มีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันทำให้ประชาชนเกิดความสับสนกับการติดต่อราชการ” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 3 : ปลัดอำเภอ)

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

1. การประเมินประสิทธิผล

จากการประเมินประสิทธิผลการให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักงานทะเบียนในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านบริบทของโครงการตามทฤษฎี การประเมินโครงการแบบ CIPP Model (Stufflebeam, 1989) ระบุไว้ว่า การประเมินบริบทหรือ สภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมิน ในเชิงนโยบาย เป้าหมาย สภาพเศรษฐกิจและสังคม เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ จากการศึกษาในมุมมองของเจ้าหน้าที่ พบว่า ด้านบริบทสภาพแวดล้อมของสังคมปัจจุบันยังไม่ส่งผลต่อการให้บริการฯ เนื่องจากการให้บริการฯ เป็นส่วนของขั้นตอนการปฏิบัติที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์โครงการอย่างชัดเจน ตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2560-2564) ที่มีการกำหนดเป้าหมายวิธีการดำเนินการและตัวชี้วัดตามกรอบระยะเวลา โดยบริบทของสังคมจะส่งผลต่อการให้บริการฯ ต่อเมื่อภาครัฐมีการกำหนดนโยบายขึ้นมาใหม่เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ระบบฐานข้อมูลรวมประชากรกลาง (Citizen Database System) ของ (สำนักงาน ก.พ.) ที่ได้ระบุไว้ว่า การเปลี่ยนรัฐบาลชุดใหม่เป็นเหตุให้นโยบายของรัฐบาลชุดเก่าต้องหยุดชะงักหรือยกเลิกไป ส่งผลให้เกิดความไม่ต่อเนื่องของนโยบาย และการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงความไม่ชัดเจนระดับนโยบายในช่วงเปลี่ยนผ่านรัฐบาล ทำให้เกิดความล่าช้าในบางโครงการที่ต้องนำเสนอเพื่อให้มีการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

พิจารณาใหม่ หรือแม้กระทั่งการหยุด/ยกเลิกโครงการโดยไม่คำนึงถึงต้นทุนที่สูญเสียไป สำหรับการประเมินปัจจัยหรือทรัพยากรของโครงการจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่พบว่า บุคลากร ผู้ปฏิบัติงานเฉพาะตัวมีความพร้อมในการดำเนินงานแต่ติดขัดเรื่องปัญหางบประมาณที่ไม่เพียงพอ ทำให้ขาดแคลนบุคลากรและเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผลวิจัยดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ ชิดารัตน์ โกสินทรานนท์ ได้กล่าวว่า เจ้าหน้าที่ที่สามารถเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่รวมถึงทัศนคติและจิตสำนึกในการให้บริการประชาชน นอกจากนั้นยังให้ความเห็นว่า รัฐควรเพิ่มจำนวนบุคลากรให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนและ นำระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในระบบการทำงานเพื่อให้ทันต่อความต้องการของประชาชน ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ อินโธ ที่ศึกษาเรื่อง การประเมินประสิทธิผลโครงการตามยุทธศาสตร์ด้านการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน กล่าวว่า เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงานบางหน่วยงานประสบปัญหาจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ จึงทำให้เกิดปัญหาการดำเนินการล่าช้า ในส่วนของการประเมินกระบวนการตามมุมมองของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานพบว่า การดำเนินกระบวนการเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดเนื่องจากว่า ส่วนกลางมีการกำกับติดตามดูแลตลอดระยะเวลาดำเนินการให้เป็นไปตามตามแผนปฏิบัติการ ขับเคลื่อนการบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและบริการภาครัฐ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2560-2564) ตัวอย่างเช่นกิจกรรมการปักหมุดที่มีวัตถุประสงค์กำหนดให้สำนักทะเบียนยกเลิกการใช้สำเนาเอกสาร โดยมีกำหนดระยะเวลาให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ 2561 เป็นต้น สำหรับส่วนของผลลัพธ์นั้น จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่พบว่า การดำเนินโครงการให้บริการเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ซึ่งกาญจนา อินทร์ชัย (2545) ได้สรุปว่า การประเมินประสิทธิผลเป็นการวัดผล สัมฤทธิ์ตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการทำงาน คือดูว่า ผลลัพธ์หรือผลผลิตที่เกิดขึ้นนั้น ตอบสนองความต้องการ หรือบรรลุวัตถุประสงค์กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด เมื่อนำมาพิจารณาร่วมกับผลลัพธ์จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ได้ผลสอดคล้องกันคือ แม้ว่าการให้บริการแม้จะพบปัญหาในส่วนของปัจจัยและขั้นตอนการให้บริการแต่ยังคงเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานมากกว่าการให้บริการรูปแบบเดิม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

2. ปัญหาและอุปสรรค

จากผลการศึกษาค้นพบว่า การให้บริการยังคงมีปัญหาในส่วนของปัจจัยและทรัพยากรและกระบวนการดำเนินการบางอย่าง เช่น จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอต่อการให้บริการ ข้อมูลที่จัดเก็บไม่ครบถ้วนในเนื่องจากการแปลงเอกสารต้นฉบับสู่เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ มีการดกหล่นจากการจัดเก็บ นอกจากนี้ยังพบว่า การจัดสรรงบประมาณ โครงการยังคงไม่เพียงพอต่อการพัฒนาและยังคงมีความยุ่งยากในการเบิกจ่าย ไม่ทันต่อสถานการณ์ สำหรับในส่วนเรื่องของระเบียบกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้น ยังมีบางส่วนที่ไม่สอดคล้องกับนโยบายในเรื่องการอำนวยความสะดวกและความรวดเร็วในการให้บริการประชาชน เนื่องจากระเบียบกฎหมายมีขั้นตอนที่ค่อนข้างเยอะและยุ่งยาก การดำเนินการให้บริการประชาชนต้องทำตามขั้นตอนที่ซับซ้อนและยุ่งยากตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นายชัยณรงค์ ปัญจสุโขโชค (2559) ได้วิจัยเรื่อง “ความเสี่ยงในการดำเนินโครงการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์” พบว่า ความเสี่ยงที่สำคัญส่งผลให้การดำเนินโครงการประสบปัญหาความล่าช้าจากการเชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มได้แก่ กลุ่มที่ 1 กฎระเบียบไม่รองรับการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มที่ 2 ขาดงบประมาณหรือเจ้าหน้าที่ กลุ่มที่ 3 ขาดความเชื่อมั่นในการเชื่อมโยงข้อมูลหรือไม่ต้องการแบ่งปันข้อมูล กลุ่มที่ 4 องค์กรไม่มีข้อมูลรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ และกฎระเบียบไม่รองรับการใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นกลุ่มที่สร้างผลกระทบให้โครงการเกิดความล่าช้ามากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

การให้บริการระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลางของสำนักทะเบียน โดยรวมทั้งยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ โดยเฉพาะในเรื่องของเวลาและสถานที่ขอรับบริการ ถึงแม้จะมีความพยายามอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการติดต่อราชการ แต่ก็ยังคงมีข้อจำกัดด้านสถานที่การให้บริการที่ถูกจำกัดด้วยระเบียบกฎหมายที่บัญญัติครอบคลุมไว้เพียงสำหรับการให้บริการในสำนักทะเบียนตามเขตปกครองท้องถิ่น ภาครัฐควรเพิ่มทางเลือกช่องทางในการให้บริการประชาชนมากขึ้น โดยเฉพาะช่องทางที่มีความสะดวกและเข้าถึงง่ายที่สุด ณ ขณะนั้น ไม่ว่าจะใช้บริการผ่าน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สำนักทะเบียนอำเภอใกล้เคียง สำนักทะเบียนท้องถิ่น ศูนย์บริการร่วม เครื่องบริการงานทะเบียน
อัตโนมัติ หน่วยบริการงานทะเบียนภาคเอกชน หรือขอรับบริการด้วยตนเองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต
โดยที่ประชาชนไม่ต้องเสียเวลาเดินทางมายังสำนักทะเบียนที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

รายการอ้างอิง

กระทรวงมหาดไทย. (2557). *แผนยุทธศาสตร์ตามภารกิจเฉพาะด้านของกระทรวงมหาดไทย 10 ปี*
 ธันวาคม 2557.

พิชิตธรรม กิติคุณ. (2559). *แนวทางการดำเนินการบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการ*
 ภาครัฐ. กรมการปกครอง วันที่ค้นข้อมูล 10 พฤศจิกายน 2561 เข้าถึงได้จาก
 <https://www.parliament.go.th> 2559

พนม กุณาวงค์. *รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government)*. สำนักวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เชียงใหม่.

นายชัยณรงค์ ปัญจสุกโขก. (2559). *ความเสี่ยงในการดำเนินโครงการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์*
 กรณีศึกษา ระบบ National Single Window ของกรมศุลกากร. กรุงเทพมหานคร :
 การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารเทคโนโลยี วิทยาลัย
 นวัตกรรมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักบริหารการทะเบียน. (2561). *การนำ E-Registration มาเสริมบทบาท E-Government*. วันที่ค้น
 ข้อมูล 18 พฤศจิกายน 2561 เข้าถึงได้จาก [http://stat.bora.dopa.go.th/fop/e-](http://stat.bora.dopa.go.th/fop/e-registration078.html)
 [registration078.html](http://stat.bora.dopa.go.th/fop/e-registration078.html)

พิชิต ฤทธิจรูญ. (2555). *เทคนิคการประเมินโครงการกรุงเทพมหานคร :บริษัท แฮ็สออฟ เคอร์มิสท์*
 จำกัด.

เขาวดี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี. 2546 *การประเมินโครงการ แนวคิดและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร:
 สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

พัชรินทร์ อินโอม. (2558). *ประเมินประสิทธิผลโครงการตามยุทธศาสตร์ ด้านการค้าชายแดนของ
จังหวัดแม่ฮ่องสอน*. เชียงใหม่: รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ส่วนประเมินผลสำนักนโยบายและแผนกรมประชาสัมพันธ์. *การประเมินผลโครงการแบบชิป
โมเดล(CIPP Model)*. วันที่ค้นข้อมูล 17 กันยายน 2561 เข้าถึงได้จาก
http://hq.prd.go.th/plan/download/article/article_20150210161738.pdf

ธิดารัตน์ โกสินทรานนท์. (2548). *การประเมินผลโครงการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ
ประชาชนด้าน การทะเบียนและบัตร : กรณีศึกษาอำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี*.
เชียงใหม่: ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กาญจนา อินทร์ชัย. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน*.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

คณะกรรมการบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ. (2559). *แผนปฏิบัติการ
ขับเคลื่อนการบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ*. วันที่ค้นข้อมูล 20
พฤศจิกายน 2561 เข้าถึงได้จาก [http://www.dnp.go.th/banpong/plan/plan/files/
69_27042560Plan5years.pdf](http://www.dnp.go.th/banpong/plan/plan/files/69_27042560Plan5years.pdf)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

**ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลน้ำเกี๋ยน
อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน**

**Success Factors for Small and Micro Community Enterprise in Namkian
Subdistrict, Phu Phiang District, Nan Province**

วริธ ไกยสิทธิ์

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Mr.Warit Kaiyasit

Master of Public Administration Program

Department of Public Administration, Faculty Political Science and Public Administration,

Chiang Mai University

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนม กุณาวงค์

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Assistant Professor , Dr. Panhom Kunawong

School of Public Administration, Faculty Political Science and Public Administration,

Chiang Mai University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลน้ำเกี๋ยน อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน และเพื่อทราบถึงแนวทาง วิธีการดำเนินงาน การส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อนำไปขยายผล แก่วิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ต่อไป โดยนำเอาแนวคิดปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความสำเร็จและความล้มเหลวของวิสาหกิจชุมชน ของ ฌรังก์

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เพื่อประเสริฐ และปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ของ สาโรช เนติธรรมกุล มาประยุกต์ใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยได้ดำเนินการศึกษาด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และการสนทนาแบบกลุ่ม (Focus Group) กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลน้ำเกีฮ่น อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลน้ำเกีฮ่น เกิดจากการรวมกลุ่มของคนในชุมชน ที่มีวิถีชีวิตเดียวกัน จนเกิดเป็นวิสาหกิจชุมชน และพัฒนาต่ออย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักธรรมาภิบาล และหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงาน มีช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์หลายช่องทางทั้งในและนอกประเทศ มุ่งเน้นใช้วัตถุดิบในชุมชนในการผลิตเป็นหลัก มีการพัฒนาสินค้าของกลุ่ม ให้มีความเป็นเอกลักษณ์ มีการจัดการเงินทุนภายในกลุ่มอย่างเหมาะสม สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในกิจการของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่องในเรื่องต่าง ๆ แต่มีความเสี่ยงในการที่ทีมผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุมาก ในส่วนของผู้นำกลุ่มนั้น มีความสามารถ มีความรับผิดชอบ และเอาใจใส่สมาชิกในกลุ่ม อีกทั้งยังมีการสนับสนุนงบประมาณ และโครงการจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง และมีการสื่อสารจัดการภายในกลุ่มชัดเจน

ABSTRACT

The objective of this independent study was about exploring succession factors including the procedure, promoting and development of community enterprise in Namkian Subdistrict, Phu Phiang District, Nan Province for being guidelines for another community enterprises in the future. In this independent study, framework concept has been made by adopting from Narong Phetprasert's factors of success and failures for community enterprise and Saroj Natithammakul's success factors of community enterprise by conducting a study with qualitative research by semi-structured interview method and Focus Group discussions with those involved in the

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

operation of community enterprise groups Namkian Subdistrict, Phu Phiang District, Nan Province.

The study indicated that the group was caused by a group of people who has the same lifestyle in the community and become community enterprise and the group still have development continuously by adhering to the principles of good governance and sufficient economy. With distribution channels both domestics and international markets, the community also mainly focus on using local raw materials for production alongside uniquely product development and proper financial management. Despite member are continuously involved in the activities on various issues, but there is a risk that most of the management teams are elderly. For leaders of the community, they are capable, responsible and pay attention to group members. There also has budget supporting and projects from both government and private agencies continuously. The community also has clear communication within the group as well.

บทนำ

ในช่วงเวลาที่ประเทศไทยกำลังเผชิญปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ ในสมัยรัฐบาล นายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร เข้ามาบริหารประเทศ ได้ผลักดันโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เพื่อให้ชุมชนคิดค้นสินค้าจากท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้เพิ่ม จากการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้า ด้วยการสนับสนุนให้ชุมชน, วิสาหกิจชุมชน ไร่ทรัพย์กรและภูมิปัญญาท้องถิ่น ผนวกกับองค์ความรู้สมัยใหม่ เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพสินค้าและบริการ การเข้าถึงแหล่งทุน และการตลาดเชิงรุก ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ต่อมารัฐบาลได้ออกกฎหมายพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรรวมตัวกันประกอบธุรกิจชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการและจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อได้รับการรับรองตามกฎหมาย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลน้ำเกีฮ้น อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน ได้รวมกลุ่มกันเมื่อปี 2550 เพื่อนำเอาสมุนไพรในท้องถิ่นมาแปรรูปผลิตเป็นน้ำยาเอนกประสงค์ และแชมพูสมุนไพร เพื่อใช้ในครัวเรือน อีกทั้งสามารถจำหน่ายสร้างรายได้ และพัฒนาไปสู่การประกอบธุรกิจ ต่อมาจึงได้จัดตั้งและจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน เมื่อปี 2551 จากนั้นได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในด้านต่าง ๆ ซึ่งผลิตภัณฑ์ ได้รับความเชื่อมั่นจากผู้บริโภคภายในได้ แบรินด์ Chewa และ Chewana ที่จำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ สิ่งที่สำคัญคือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลน้ำเกีฮ้น มีการดำเนินการขับเคลื่อน โดยคนในชุมชนที่มีความสามัคคีร่วมมือกันเป็นหนึ่งเดียวเพื่อประโยชน์ของชุมชนและสมาชิกได้ กินอิ่ม นอนอุ่น ฝันดี และมีรายได้ พร้อมนี้ได้ประสานงานและขอรับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และสถาบันทางการเงิน เป็นพลังประชารัฐช่วยกันขับเคลื่อนจนประสบความสำเร็จเป็น Smart Group และได้พัฒนาต่อยอดโดยนำองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม นำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเป็น Smart Product ก้าวไปสู่ไทยแลนด์ 4.0 ความสำเร็จดังกล่าว เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนและได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

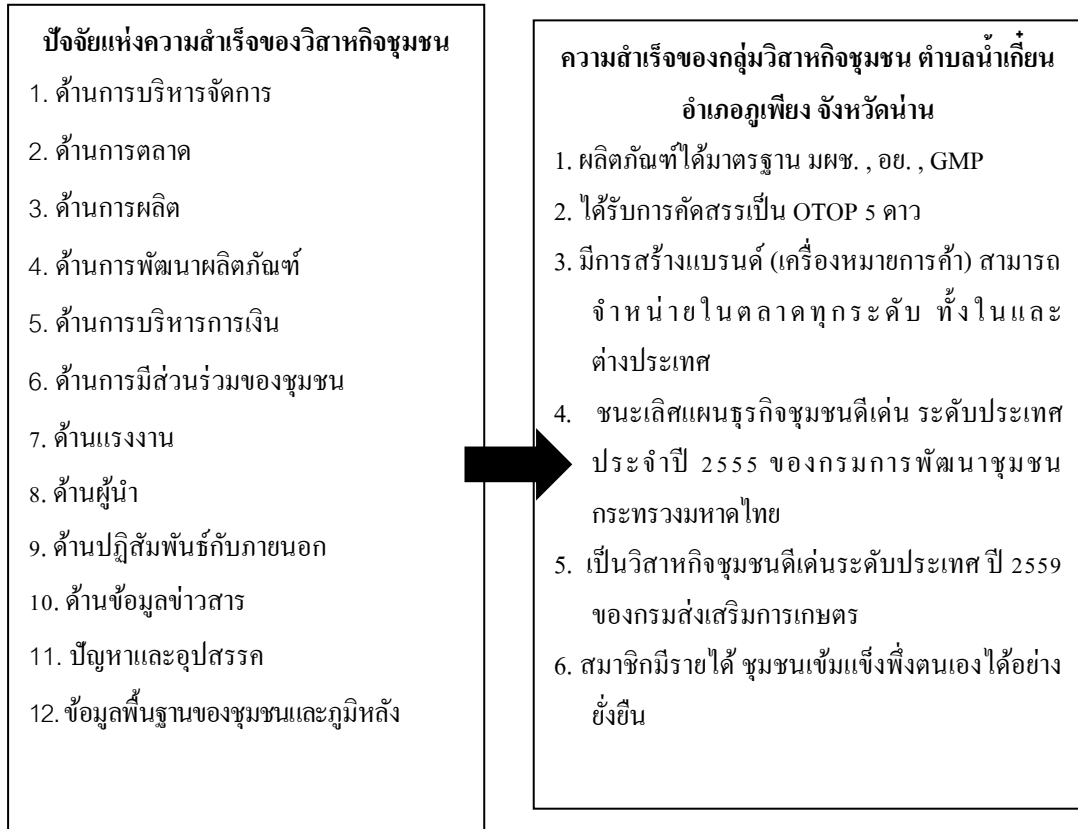
1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลน้ำเกีฮ้น อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน
2. เพื่อทราบถึงแนวทาง วิธีการดำเนินงาน การส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลน้ำเกีฮ้น อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน เพื่อนำไปขยายผล แก่วิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัยนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิด ดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

โดยจากกรอบแนวคิดการวิจัยดังกล่าว ผู้ศึกษาได้นำเอาแนวคิด ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความสำเร็จและความล้มเหลวของวิสาหกิจชุมชน ของ ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ของ สาโรช เนติธรรมกุล มาประยุกต์ใช้ เพื่อมุ่งที่จะทราบถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนในด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลน้ำเกี๋น อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน ประสบความสำเร็จอย่างมาก ในด้านการสร้างอาชีพสร้างรายได้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน เกิดความร่วมมือกัน ในชุมชน มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐ และภาคเอกชน อีกทั้งยังมีรางวัลการันตีความสำเร็จมากมาย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แนวคิด ทฤษฎี

1. แนวความคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

เสรี พงศ์พิศ (2545) ได้กล่าวไว้ว่า วิสาหกิจชุมชนเป็น แนวคิดที่มุ่งแปรรูปผลผลิตตามธรรมชาติ หรือสร้างผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลโดยครอบครัวในชุมชน โดยองค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อการบริโภคและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน โดยมีหลักการคิดที่สำคัญ คือ พึ่งพาตนเอง ลดรายจ่าย ไม่เห็นแก่ประโยชน์ด้านกำไรสูงสุดและเอาเปรียบผู้บริโภค

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน

สาโรช เนติธรรมกุล (2546, หน้า 22-26) ได้กล่าวถึงความสำเร็จและความล้มเหลวของวิสาหกิจชุมชนขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการคือ 1. การมีส่วนร่วม 2. ความเป็นผู้นำ 3. สมาชิก 4. การเงิน 5. การมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก 6. การบริหารจัดการ 7. การผลิต 8. การตลาด 9. แรงงาน 10. ข้อมูลข่าวสาร 11. กฎบังคับ

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2542) กล่าวว่าปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความสำเร็จและความล้มเหลวของวิสาหกิจชุมชนสรุปได้ดังนี้ 1. ปัจจัยด้านเงินทุน 2. ปัจจัยด้านการตลาด 3. ปัจจัยด้านการผลิต 4. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ

3. ทฤษฎีและแนวคิดหลักการบริหารจัดการ (Management)

- 1) หลักการบริหารของ ฟาโยล์ (Fayol) ได้เสนอหลักการจัดการในการดำเนินการ 14 ข้อ
- 2) หลักการบริหารของลูเทอร์ กูลิค และลินคอล์น เออร์วิค คือ POSDCORB

4. แนวคิดด้านการตลาด (Marketing)

แนวคิดด้านการตลาด (Marketing) (ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ, 2541) ได้กล่าวถึงทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาดว่าส่วนประสมทางการตลาด Marketing Mix ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) การจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) หรือเรียกว่า 4Ps อย่างไรก็ตามสำหรับร้านค้าปลีก ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ ได้เพิ่มเติมขึ้นมาอีก 3Ps ได้แก่ บุคคล (People) การสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation) และกระบวนการ (Process) รวมทั้งหมดเป็น 7Ps

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

5. แนวคิดด้านการผลิต (Production)

การจัดการการผลิต และการดำเนินการ ศึกษาวิเคราะห์กำหนดแนวทางปฏิบัติ และควบคุมกระบวนการแปรรูปปัจจัยนำเข้า (Inputs) ให้เป็นผลลัพธ์ (Outputs) ในรูปของสินค้าหรือบริการ อย่างเป็นระบบ ที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร (ฉวีภูษณ์ เจริญนันท, 2544)

6. แนวความคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product Development)

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ (New Product Development) เป็นกระบวนการค้นหาเกี่ยวกับความคิดสำหรับสินค้าใหม่และบริการ แล้วเปลี่ยนความคิดนั้นให้กลายเป็นสายผลิตภัณฑ์ทางธุรกิจ ที่ประสบความสำเร็จเพิ่มเข้าไปในสินค้าเก่าที่ขายอยู่แล้ว การเรียกร้องให้มีสินค้าใหม่จะอยู่บนสมมติฐานที่ว่า ลูกค้าต้องการสิ่งใหม่ๆและการนำเสนอสินค้าใหม่เข้าสู่ตลาด จะเป็นการช่วยให้ธุรกิจบรรลุความสำเร็จในเป้าหมายของกิจการได้ (สุกร เสรีรัตน์, 2540)

7. แนวคิดการบริหารการเงิน (Financial Management)

ผู้บริหารต้องมีข้อมูลที่สำคัญถูกต้องและทันท่วงที เพื่อใช้ในการตัดสินใจที่ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลด้านการเงินเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน ข้อมูลด้านการเงินเกิดจากกระบวนการบัญชีของกิจการ ระบบการบัญชีเป็นปัจจัยพื้นฐาน ซึ่งแสดงถึงความสำเร็จและความล้มเหลวของธุรกิจ ธุรกิจขนาดย่อมเป็นจำนวนมากจะประสบปัญหาด้านการเงิน และมีการบันทึกทางการบัญชีไม่เพียงพอ ทำให้ผู้บริหารและเจ้าของธุรกิจมีข้อมูลด้านการเงินน้อยซึ่งเป็นอันตรายต่อการตัดสินใจ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ และไสว ศิริทองถาวร, 2541)

8. แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมนั้นมีหลายปัจจัย ขึ้นอยู่กับว่าเป็นการมีส่วนร่วมในเรื่องอะไรบ้าง โดยผ่านพฤติกรรม แนวคิดในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน และความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลนั้น ก็เกี่ยวเนื่องกับสภาพการณ์หรือสภาพแวดล้อมรอบตัว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองสังคม รวมทั้งวัฒนธรรมด้วย อันส่งผลต่อการตัดสินใจหรือจิตใจในการมีส่วนร่วม นอกจากนี้ความรู้ความเข้าใจและการรับรู้ก็ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากกว่าหรือน้อยได้ด้วย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมิทธิ บรรณกร (2553) ได้ศึกษาความสำเร็จของการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแก้วเจ้าจอม ตำบลด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จประกอบด้วย การผลิตสินค้าตามความต้องการของลูกค้า สร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์การสร้างเอกลักษณ์ ของสินค้า และการสร้างสังคมแห่งการเอื้ออาทรมีการพึ่งพาอาศัยและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

กษมาพร พวงประยงค์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์ จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน คือ การสร้างความแตกต่างด้านผลิตภัณฑ์และปรับปรุงให้มีคุณภาพ สร้างการเรียนรู้ให้คนในชุมชนและเป็นแหล่งเรียนรู้ ให้กลุ่มคนนอกชุมชน พัฒนาช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยการจัดกิจกรรมเชื่อมโยง เพื่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้ระหว่างกลุ่ม

วิธีการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ตำบลน้ำเกี๋ยน อำเภอกูเพียง จังหวัดน่าน โดยได้ดำเนินการศึกษด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และการสนทนาแบบกลุ่ม (Focus Group) กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลน้ำเกี๋ยน อำเภอกูเพียง จังหวัดน่าน

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

การสนทนากลุ่ม (Focus group) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- คณะกรรมการกลุ่มและผู้นำชุมชน จำนวน 10 คน
- พนักงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 15 คน
- สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 20 คน

การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

- ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 คน
- ผู้นำชุมชนน้ำเกี๊ยน จำนวน 2 คน
- สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ฝ่ายปลูกพืชสมุนไพร จำนวน 5 คน และฝ่ายผลิต จำนวน 5 คน
- เจ้าหน้าที่/ข้าราชการ สังกัดหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 คน

2. วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยศึกษาด้วยการใช้แนวคิดกระบวนการ ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความสำเร็จและความล้มเหลวของวิสาหกิจชุมชน ของ ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ของ สาทโรช เนติธรรมกุล โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ คุณลักษณะของวิสาหกิจชุมชน ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ (Management) ด้านการตลาด (Marketing) ด้านการผลิต (Production) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product Development) ด้านการบริหารการเงิน (Financial Management) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านแรงงาน ด้านผู้นำ ด้านปฏิสัมพันธ์กับภายนอก ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านปัญหาและอุปสรรค และด้านข้อมูลพื้นฐานของชุมชน และภูมิหลัง เพื่อหาแนวทาง วิธีการดำเนินงาน การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลน้ำเกี๊ยน อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้ การวิเคราะห์เนื้อหาสาระ (Content analysis) และใช้ การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูลในลักษณะของการบรรยาย (Descriptive analysis)

3. แหล่งข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และการสนทนาแบบกลุ่ม (Focus Group) จากคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พนักงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้นำชุมชนตำบลน้ำเกี๊ยน อำเภอภูเพียง เจ้าหน้าที่/ข้าราชการ สังกัดหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลทุติยภูมิ การศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาค้นคว้าตำรา บทความ เอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือมีเนื้อหาครอบคลุมกรอบแนวคิดที่จะศึกษา ปัจจัยแห่งความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ตำบลน้ำเกี๊ยน อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และการเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้แก่ เอกสาร การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม ที่สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแล้ว
สรุปข้อมูล นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์
สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์ โดยข้อคำถาม ได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของ
การวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และการ
สนทนากลุ่ม (Focus Group) จากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว มาแยกเป็นหมวดหมู่ตามหัวข้อที่กำหนด
และนำเสนอโดยการบรรยาย การสรุปเชิงวิเคราะห์ (Descriptive analysis) โดยใช้กรอบแนวคิดที่ได้
กำหนดไว้ เพื่อตอบคำถามการวิจัยว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ ของวิสาหกิจชุมชน ตำบลน้ำเกีฮน
อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน รวมถึงมีป้ญหาและอุปสรรคใดในการดำเนินงาน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลน้ำเกีฮน อำเภอภูเพียง
จังหวัดน่าน โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และการสนทนา
แบบกลุ่ม (Focus Group) กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลน้ำ
เกีฮน อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน ในด้านต่าง ๆ พบข้อมูล ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ

ทางกลุ่มมีการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาล เน้นความโปร่งใสของการเงินบัญชี
ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ควบคู่กับ หลักคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้ผลิตสินค้าที่
เน้นคุณภาพเป็นสำคัญ มีสำนึกที่ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้บริโภค เติบโตอย่างค่อยเป็นค่อยไป
บริหารจัดการบนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดสรรผลกำไรเพื่อชุมชน กลุ่มมีการบริหาร
จัดการธุรกิจอย่างยั่งยืน สินค้ามียอดขายเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

2. ด้านการตลาด

ช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ตลาดในจังหวัดน่าน, ตัวแทนจำหน่ายในต่างจังหวัด, ตลาดในระดับห้างสรรพสินค้า หรือ Modern trade, ตลาดในระดับบริษัท (รับจ้างผลิตให้แบรนด์อื่นๆ), ตลาดออนไลน์, งานออกบูทแสดงสินค้าในประเทศ, งานออกบูทแสดงสินค้าต่างประเทศ และตลาดส่งออกต่างประเทศ

3. ด้านการผลิต

สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิต สามารถผลิตสินค้าได้อย่างต่อเนื่อง มีจำหน่ายตลอดปี มีวัตถุดิบสมุนไพรคุณภาพในชุมชนอย่างเพียงพอ

ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน เป็นผลิตภัณฑ์ที่เน้นการใช้สมุนไพรในปริมาณมาก และใช้สารเคมีให้น้อยที่สุด เน้นคุณภาพ นับตั้งแต่การคัดสรรวัตถุดิบ ที่ใหม่ สด เก็บวันต่อวัน เช่น ใบหมี ขมิ้น มะกรูด เป็นต้น และกระบวนการผลิตที่เน้นความสะอาดทุกขั้นตอน มีการใช้เครื่องจักรมาช่วยเพิ่มศักยภาพการผลิต ได้แก่ เครื่องปั่นแชมพู เครื่องปั่นสร้างเนื้อครีม เป็นต้น และได้รับการควบคุมคุณภาพการผลิตจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลน้ำเกีฮัน โดยการทดสอบความเป็นกรด-ด่าง (pH) ทุกครั้งที่ผลิต มีการส่งตรวจคุณภาพการผลิตทางห้องปฏิบัติการ และได้ผ่านการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

4. ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์

มีการพัฒนาสินค้าของกลุ่ม ให้มีความเป็นเอกลักษณ์ โดดเด่น สวยงาม เป็นสินค้าที่ตอบกระแสการรักสุขภาพของคนในปัจจุบัน โดยการเพิ่มผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

5. ด้านการบริหารการเงิน

มีการระดมทุนจากสมาชิกกลุ่ม และการแสวงหาทุนจากแหล่งอื่น โดยบริหารจัดการเงินทุนของกลุ่ม ได้อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ สมาชิกทุกคนมีความพึงพอใจในการจัดสรรผลประโยชน์ และรายได้ ๓ ส่วน คือ รายได้จากการจำหน่ายวัตถุดิบ รายได้จากการปั่นผลหั่น และได้รับส่วนลดจากการซื้อผลิตภัณฑ์จากกลุ่ม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ด้านการจัดการระบบบัญชี วิชาหักชุมชน ได้ให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชี และแผนธุรกิจเป็นอย่างยิ่ง โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดน่าน ให้การสนับสนุนด้านการจัดทำบัญชี การจัดทำเอกสารหลักฐาน และระบบการคำนวณต้นทุน-กำไร ถูกต้องตามหลักเศรษฐศาสตร์ และการจัดทำงบดุลบัญชีประจำเดือน ประจำปี

6. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจการของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ในการกำหนดแผนปฏิบัติงาน และร่วมแก้ไขปัญหาต่างๆ ของกลุ่ม ได้แก่ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามตรวจสอบ และร่วมรับผลประโยชน์

7. ด้านแรงงาน

ผู้บริหารมาจากผู้นำชุมชนต่างๆ เข้าร่วมร่วมบริหารวิชาหักชุมชน มีการแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ มีความร่วมมือในการตัดสินใจและการดำเนินการของกลุ่ม

ผู้บริหารของกลุ่มทุกคนผ่านประสบการณ์การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การเรียนรู้ในด้านธุรกิจจากกลุ่มผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ จากหน่วยงานต่างๆ อาทิ พัฒนาชุมชน เกษตร อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยต่างๆ ฯลฯ

แต่มีความเสี่ยงในการที่ทีมผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุมาก ก้าวตามเทคโนโลยีสมัยใหม่ ต้องการให้มีคนรุ่นใหม่เข้ามาเป็นทีมบริหารในลักษณะเสริมทีมแทนผู้ที่เกษียณ

8. ด้านผู้นำ

ผู้นำกลุ่มวิชาหักชุมชนมีวิสัยทัศน์ในการทำงานสามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหา เฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม มีวิธีการ/แนวทาง/คำแนะนำในการปฏิบัติงานแก่พนักงานหรือสมาชิก มีความน่าเชื่อถือ เสียสละในการปฏิบัติงาน และมีการบริหารงานแบบประชาธิปไตย โดยใช้หลักธรรมาภิบาล

9. ด้านด้านปฏิสัมพันธ์กับภายนอก

กลุ่มได้รับการสนับสนุนงบประมาณ หรือโครงการจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง และรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนในการดำเนินงานด้านต่างๆ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

10. ด้านข้อมูลข่าวสาร

สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการประชุมใหญ่เพื่อรับทราบผลการดำเนินงานของกลุ่มและสามารถเสนอแนะข้อคิดเห็นต่างๆ ให้แก่กลุ่ม มีการร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ โดยคณะกรรมการบริหารกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจเรื่องใหญ่ๆที่จะมีผลกระทบต่อกลุ่ม ส่วนการจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน จะมีขึ้นในการประชุมใหญ่สมาชิกประจำปีๆ ละ ๑ ครั้ง จากนั้นคณะกรรมการบริหารจะมีการประชุม วิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง ทบทวนผลประกอบการที่ผ่านมา และจัดทำแผนของปีต่อไป ตลอดจนมอบนโยบายให้ผู้จัดการ ฝ่ายผลิต ฝ่ายขาย ฝ่ายบัญชี

11. ปัญหาและอุปสรรค

ขาดความชำนาญในการทำธุรกิจ ทีมงานด้านการตลาดและการขยายตลาด ประสิทธิภาพกระบวนการผลิตยังไม่ได้มาตรฐาน ยังไม่มีงานวิจัยรองรับคุณภาพผลิตภัณฑ์ ขาดเงินทุนในการดำเนินงานบุคลากรขาดความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงาน

12. ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนและภูมิหลัง

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนชีวิวิถี ตำบลน้ำเกีฮ้น อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน ได้เกิดการก่อตั้งขึ้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ จากแนวคิดของชาวบ้านจำนวนหนึ่งที่ต้องการทำน้ำยาล้างจานใช้เอง เพื่อลดรายจ่ายและลดการใช้สารเคมีในครัวเรือน โดยเห็นว่าทุกอย่างที่ใช้ในชีวิตประจำวันต้องซื้อ เช่นผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน น้ำยาล้างห้องน้ำ จึงได้เริ่มต้นรวมกลุ่มกันทำน้ำยาอเนกประสงค์ชีวภาพ ซึ่งผลิตจากน้ำมะกรูด-มะนาว น้ำเกลือ น้ำจืดเถ้า และหัวเชื้อแชมพู เพื่อใช้ล้างจาน ซักเสื้อผ้า ทำความสะอาดห้องน้ำ ล้างรถ และอื่นๆ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะงานวิจัย

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา พบว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลน้ำเกีฮ้น เกิดจากการรวมกลุ่มของคนในชุมชนที่มีวิถีชีวิต การดำรงอยู่ วัฒนธรรมประเพณีเดียวกัน ก่อให้เกิดปัจจัยในการจัดการวิสาหกิจชุมชน และพัฒนากลุ่มอย่างค่อยเป็นค่อยไป มีการเรียนรู้ มีการปรึกษาหารือ ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงาน ใช้วิถีชีวิตในชุมชนเป็นหลัก และพัฒนา สร้างสรรค์ มีการจัดการเงินทุนภายในกลุ่มอย่างเหมาะสม สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจการของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ในการกำหนดแผนปฏิบัติงานและร่วมแก้ไขปัญหาค่างๆ ของกลุ่ม ผู้นำมีทักษะความสามารถ มีความรับผิดชอบ ต่องานและหน้าที่ เอาใจใส่สมาชิกในกลุ่ม สมาชิกมีความสามัคคี มีการจัดการภายในกลุ่มชัดเจน มีกฎระเบียบชัดเจน มีขั้นตอน มีการประชุมวางแผนงาน มีสวัสดิการเพื่อสร้างขวัญกำลังใจนำไปปัจจัยภูมิปัญญาท้องถิ่นมาต่อยอดเพิ่มมูลค่า มีช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์หลายช่องทาง มีการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้อยู่เสมอ มีกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้สามารถนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้ มีการการสนับสนุนงบประมาณ และโครงการจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาจะเห็นว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลน้ำเกีฮ้น อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน พบว่า มีความเข้มแข็ง สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับชุมชนจนมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ และได้รับการคัดเลือกเป็นวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ และที่สำคัญยังสามารถสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ตนเอง ครอบครัว ชุมชนได้อย่างยั่งยืน แต่อย่างไรก็ดีผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะสำหรับกลุ่ม ดังนี้

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

- กลุ่มควรมีการวางทายาทซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ไว้สำหรับการสืบทอดกิจการ เพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มมีความต่อเนื่องและยั่งยืนในอนาคตโดย

- ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกที่มาทำงานกับกลุ่ม และมีรายได้ไม่น้อยได้ถือหุ้นมากกว่าคนอื่น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

- ภาครัฐควรสนับสนุนในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการ
ออกแบบผลิตภัณฑ์ การสร้างแบรนด์สินค้า และการจัดการด้านตลาด โดยให้สถาบันการศึกษา
โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยรัฐ ได้พัฒนานโยบายเพื่อการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง

- การสนับสนุนการบริหารงานของกลุ่มฯ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ด้วยการบูรณาการ
ร่วมกันเพื่อลดปัญหาความซ้ำซ้อน และสามารถให้การสนับสนุนตามปัญหาและความต้องการของ
กลุ่ม

- หน่วยงานภาครัฐ ควรสนับสนุนการจัดการและเชื่อมโยงตลาดให้แก่กลุ่ม และจัดสร้าง
สถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มที่เป็นศูนย์กลางในจังหวัด (นอกจากของกลุ่ม)

- การส่งเสริม สนับสนุนควรมีการกำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

- ควรส่งเสริมสนับสนุน โดยการสร้างเครือข่ายไปยังชุมชน หมู่บ้านตำบลอื่น เช่น ใน
รูปแบบเครือข่ายหมู่บ้านสมุนไพร การแปรรูปสมุนไพร เครือข่ายจำหน่ายสมุนไพร

- ควรมีการรณรงค์ ส่งเสริมปลูกกระแสการใช้สมุนไพรสำหรับคนในท้องถิ่น เพื่อการ
พึ่งพาตนเอง และลดการใช้สารเคมี

รายการอ้างอิง

กรมการปกครอง. (2540). รายงานการวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.

กษมาพร พวงประยงค์. (2554). แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนการแปรรูป และผลิตภัณฑ์
จังหวัดสมุทรสงคราม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ณรงค์ เพชรประเสริฐ. (2542). ธุรกิจชุมชน: เส้นทางที่เป็นไปได้. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2545). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

สมิทธิ บรรณกร. (2553). **ความสำเร็จของการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแก้วเจ้าจอม ตำบลด่านช้าง
อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2548). **พระราชบัญญัติส่งเสริม วิสาหกิจ
ชุมชน พ.ศ. 2548**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์.

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.). (2560). **แผนยุทธศาสตร์ ของ
สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
2557-2559**. กรุงเทพฯ: กระทรวงอุตสาหกรรม.

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมพัฒนาชุมชน. (2546). **ความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับโครงการหนึ่ง
ตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์**. กรุงเทพฯ: เอ ทีเอ็น โปรดักชั่น จำกัด.

สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2546). **วิสาหกิจชุมชน**. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.

สาโรช เนติธรรมกุล. (2546). **องค์การและการจัดการ**. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

สุภาพร ลอยวัฒนกุล. (2559). **ปัจจัยแห่งความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน**. ยะลา: มหาวิทยาลัยราช
ภัฏยะลา.

เสรี พงศ์พิศ. (2544). **วิสาหกิจชุมชน: แผนแม่บท แนวคิด แนวทาง ตัวอย่างร่าง พระราชบัญญัติ.
กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์**.

เสรี พงศ์พิศ. (2545). **วิสาหกิจชุมชนไม่ใช่ธุรกิจชุมชน**. กรุงเทพฯ: เอดิชั่นเพรส โปรดักส์ จำกัด.

เสรี พงศ์พิศ. (2546). **แผนชีวิตเศรษฐกิจชุมชน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาไท.

เสรี พงศ์พิศ. (2548). **ฐานคิด จากแผนแม่บทสู่วิสาหกิจชุมชน**. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.

เสรี พงศ์พิศ. (2552). **คู่มือทำวิสาหกิจชุมชน**. กรุงเทพฯ: พลังปัญญา.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

**การประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานประกอบการที่มีต่อ
นักศึกษาฝึกงานภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล**
**The Assessment from the Companies to Undergraduate program's
interning student, Department of Chemistry, Faculty of Science,
Mahidol University.**

ศศิมา มามีใหญ่¹ Mrs.Sasima Mameeyai¹

¹ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สังกัดภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

อาชญญา ไชยสุกุมาร² Miss. Arthanya Chayasukumar²

²ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สังกัดภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ติณณภพ จันทร์พัฒนกุล³ Mr.Tinnaphop Chanpattanakul³

³ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สังกัดภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกงานภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2) เพื่อเปรียบเทียบการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกงานภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำแนกตามประเภทสถานประกอบการ และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนานักศึกษาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ สาขาเคมี ได้แก่ ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานประกอบการภาครัฐที่ประเมินนักศึกษาฝึกงานจำนวน 13 คน และ สถานประกอบการเอกชนที่ประเมินนักศึกษาฝึกงาน จำนวน 11 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (*t*-test)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากผลการวิจัยพบว่า 1) ประชากรที่เป็นสถานประกอบการภาครัฐและเอกชน ประเมินผลการปฏิบัติงานนักศึกษาภาควิชาเคมีฯ ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.43$) เมื่อจำแนกทักษะรายด้าน สถานประกอบการประเมินระดับมากที่สุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\mu = 4.65$) ส่วนทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ($\mu = 4.42$) และ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน ($\mu = 4.36$) สถานประกอบการประเมินระดับมาก 2) เมื่อเปรียบเทียบสถานประกอบการภาครัฐและเอกชน ประเมินผลการปฏิบัติงานนักศึกษาภาควิชาเคมี มหาวิทยาลัยมหิดล ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และเกี่ยวกับการประเมินการฝึกงานของนักศึกษาในภาพรวมทุกด้าน พบว่า สถานประกอบการต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในทุกรายการ นอกจากนี้ผู้ประกอบการรัฐบาล ประเมินนักศึกษา ค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้ประกอบการเอกชน ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน ส่วนทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้ประกอบการเอกชนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า 3) แนวทางการพัฒนานักศึกษาฝึกงาน ควรได้รับการพัฒนาทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ความสามารถในการนำความรู้มาใช้ในเชิงปฏิบัติ การค้นหาความรู้ ส่วนทักษะด้านการปฏิบัติงาน ควรเน้น ความเป็นผู้นำ ความคิดริเริ่ม เทคนิคในการปฏิบัติงาน ทักษะในการปฏิบัติงาน ความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน และความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

คำสำคัญ:

การฝึกงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน สถานประกอบการ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

The purpose of this research were to 1) study the assessment made by the companies on undergraduate program's interning student, Department of Chemistry, Faculty of Science, Mahidol University, 2) compare the assessment made by the companies to undergraduate program's interning student, Department of Chemistry, Faculty of Science, Mahidol University, according to type of the company and 3) give a development approach for students in the Department of Chemistry, Mahidol University on an academic skill, working skill, and human

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

relation skill. The populations studied were 13 government organizations and 11 private sectors, totalled 24 organizations. The equipment was a questionnaire. Data was analyzed in terms of frequency, percentage, standard derivation, and *t*-test.

The result shows that 1) the overall assessment from the population to undergraduate program's intern student, Department of Chemistry, Faculty of Science, Mahidol University is on a high-satisfaction level ($\mu = 4.43$). When sorted by the level of satisfaction in descending order, human relation skill comes first ($\mu = 4.65$) and followed with academic skill ($\mu = 4.42$) and working skill ($\mu = 4.36$). 2) Comparing the assessment made by government organizations and private sectors to undergraduate program's intern student on academic skill, working skill, human relation skill, and overall, found no difference. Moreover, the government organizations gave a higher average assessment than private sectors for the academic skill and human relation skill but the private sectors gave a more average assessment for the student human relation skill. 3) The intern student development approaches are to improve their academic skill, an ability to apply their knowledge in practice, and research skill. For the working skill, we should improve the leadership skill, initiative skill, working technique skill, prudential skill, and an ability to solve the problem.

Keywords: Interning student , Assessment, Establishment, Department of Chemistry, Faculty of Science, Mahidol University

บทนำ

การฝึกงานเป็นกระบวนการเพิ่มทักษะและประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์แก่การประกอบอาชีพช่วยให้นักศึกษามีความรู้ มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานจริง ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน นักศึกษายังมีโอกาสได้ใช้เครื่องมือใหม่ ๆ ในวงการธุรกิจเอกชนและเครื่องมืออุปกรณ์ทางราชการ ตลอดจนทราบถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานและเทคนิคการทำงานของหน่วยงานที่ฝึกงาน การ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นำความรู้ทางวิชาการที่ได้ศึกษามาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน นอกจากนั้นยังสร้างความเชื่อมั่นและเจตนาที่ดีต่อวิชาชีพ และยังทำให้นักศึกษาฝึกงานเรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ที่สำคัญเป็นการเสริมสร้างสมรรถภาพในการประกอบอาชีพในอนาคตต่อไป ดังนั้นการฝึกงานด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงจึงเป็นส่วนหนึ่งในการฝึกทักษะของนักศึกษาที่เป็นประโยชน์กับนักศึกษาอย่างมาก จึงได้จัดให้มีกระบวนการฝึกทักษะการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงของนักศึกษาตามความสนใจของนักศึกษาภาควิชาเคมีชั้นปีที่ 3 โดยเข้าฝึกงานในสถานประกอบการภาครัฐและเอกชน ซึ่งได้ดำเนินงานมาเป็นเวลาหลายปี ภาควิชาเคมีเห็นความสำคัญของส่งนักศึกษาไปฝึกงาน แต่ปรากฏว่ายังไม่ได้ศึกษาความคิดเห็นของสถานประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกงานของนักศึกษาภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับการปรับตัวเข้ากับสังคมของสถานประกอบการ เกี่ยวกับความรับผิดชอบในหน้าที่ ในเรื่องของการตรงต่อเวลา การตั้งใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งการศึกษาหาข้อมูลดังกล่าวจะนำมาปรับปรุงแก้ไขและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน อีกทั้งผู้วิจัยเองก็ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการนี้โดยตรง คือ ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดส่งนักศึกษาไปฝึกงานในสถานประกอบการ จากประเด็นดังกล่าวจึงนำมาสู่การวิจัยเพื่อศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกงานภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล หากไม่ได้ทำการศึกษาวิจัยดังกล่าว จะส่งผลกระทบต่อการผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตร

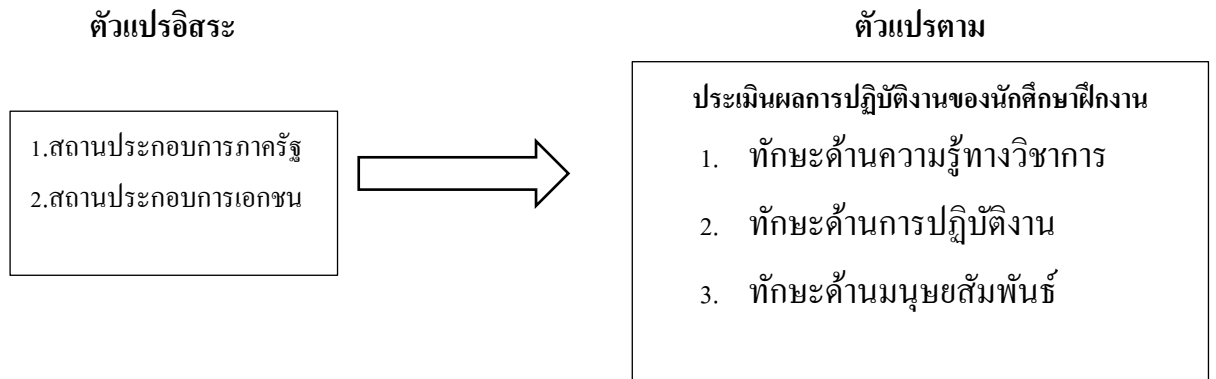
วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกงานภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- 2) เพื่อเปรียบเทียบการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกงานภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำแนกตามประเภทสถานประกอบการ
- 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนานักศึกษาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ สาขาเคมี ได้แก่ ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม (แนวคิด /ทฤษฎี)

ทฤษฎีการประเมินผล

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่สำคัญ (key performance indicators) ในการวัดผลดำเนินการ ควรพิจารณาจากตัวชี้วัดซึ่งสามารถสะท้อนคุณภาพ หรือความสำเร็จของการดำเนินงาน ตัวชี้วัดการดำเนินงานสำคัญ ควรครอบคลุมทั้ง “ประสิทธิภาพ” และ “ประสิทธิผล” ดังภาพ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, หน้า 147)

1.1 ประสิทธิภาพ (effectiveness) หมายถึงการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่พึงปรารถนา นั่นคือผลการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นผลผลิต ผลกระทบ ผลลัพธ์ได้ผลตรงตามผลที่คาดหวังไว้และเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้หรือผู้บริโภค

1.2 ประสิทธิภาพ (efficiency) หมายถึงความสามารถของการใช้ทรัพยากรและกระบวนการปฏิบัติในการสร้างผลผลิต ประสิทธิภาพ สามารถพิจารณาได้ 2 ลักษณะ ได้แก่

1.2.1 ประสิทธิภาพในการประหยัด หมายถึงความสามารถในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ หรือใช้อย่างคุ้มค่าก่อให้เกิดผลสูงสุด

1.2.2 ประสิทธิภาพในการผลิต หมายถึงความสามารถในการลดค่าใช้จ่าย ต่อหนึ่งหน่วยการผลิต ฟลายน์ (Flynn, 1997 อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, หน้า 148)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประเภทของการประเมิน

การแบ่งประเภทของการประเมินขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ จำแนกได้ ดังนี้

- 1) โดยเกณฑ์จุดมุ่งหมายและลักษณะการใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ
  - 1.1) การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)
  - 1.2) การประเมินเพื่อสรุปผล (Summative Evaluation)
- 2) โดยเกณฑ์การยึดวัตถุประสงค์ของการประเมิน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ
  - 2.1) การประเมินโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก (Goal-Based Evaluation)
  - 2.2) การประเมินที่อิสระไม่ยึดวัตถุประสงค์ของโครงการ (Goal-Free Evaluation)
- 3) โดยเกณฑ์ลำดับเวลาที่ประเมิน มีระยะเวลาในการประเมิน ดังนี้
  - 3.1) ประเมินก่อนเริ่มปฏิบัติงานแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ
    - 3.1.1) การประเมินตามความต้องการจำเป็น (Need Assessment)
    - 3.1.2) การประเมินความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้ของโครงการ (Project Appraisal)
  - 3.2) ประเมินในระหว่างการดำเนินงาน (Implementation Evaluation)
  - 3.3) ประเมินหลังการดำเนินงาน (Result Evaluation)
- 4) โดยเกณฑ์ลักษณะการใช้เกณฑ์ในการตัดสินใจ มี 2 ประเภทคือ
  - 4.1) ประเมินแบบอิงเกณฑ์ (Criterion- Referenced Evaluation)
  - 4.2) ประเมินแบบอิงกลุ่ม (Norm-Reference Evaluation)

สนใจ ลักษณะ (2544) ได้กล่าวว่า การมีประสิทธิภาพในการทำงานของตัวบุคคล หมายถึง การทำงานให้เสร็จ โดยสูญเวลาและเสียพลังงานน้อยที่สุด ได้แก่การทำงานได้เร็ว และได้งานที่ดี บุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นบุคลากรที่ตั้งใจในการปฏิบัติงานเต็มความสามารถ ใช้ กลวิธี หรือเทคนิคการทำงานที่จะสร้างผลงาน ได้มาก เป็นผลงานที่มีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจ โดยสิ้นเปลืองต้นทุน ค่าใช้จ่าย พลังงาน และเวลาน้อยที่สุด

โดยสรุปการประเมินผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ดูแลนักศึกษา ฝึกงานให้ค่าผลการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ที่กำหนด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อดิศา เบญจรัตน์ (2560) ได้ศึกษาความพึงพอใจของสถานประกอบการต่อนักศึกษา ฝึกงานสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า โดยภาพรวมผู้ดูแลการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงานมีความพึงพอใจในระดับมาก (4.19) ทุกประเด็น ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ (4.28) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติต่อการทำงาน (4.26) และด้านความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน (4.05) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความพึงพอใจสูงสุดในแต่ละด้านพบว่า ด้านความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน ผู้ดูแลนักศึกษาพึงพอใจ สูงสุดในเรื่องความตั้งใจในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ รองลงมาคือ ความสามารถในการพัฒนาตนเองในการทำงาน การมีแนวคิดที่ทันสมัยทันเหตุการณ์ และความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามลำดับ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่นและความมีอัธยาศัยดี ความประพฤติและมารยาท ความอ่อนน้อมถ่อมตน การปรับตัวให้เข้ากับสังคม และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้านคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติต่อการทำงาน ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต การเคารพสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ความขยันอดทน การประพฤติและปฏิบัติตามระเบียบหรือนโยบายของหน่วยงาน และความกระตือรือร้นและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอประเด็นที่ผู้ดูแลนักศึกษามีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำที่สุดในแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความสามารถในการจัดการ แก้ปัญหา และตัดสินใจ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ ความเป็นผู้นำ และด้านคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติต่อการทำงาน ได้แก่ การมีส่วนร่วมช่วยในการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้หน่วยงาน พร้อมทั้งมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า นักศึกษาควรตรงต่อเวลาและมีความรับผิดชอบให้มากขึ้น หมั่นฝึกฝนและพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการทำงาน ตลอดจนเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง และเรียนรู้การวางตัวให้เหมาะสมในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่านักศึกษาฝึกงานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษมีผลการปฏิบัติงานเป็นที่น่าพอใจในความเห็นของผู้ดูแล อย่างไรก็ตาม ก็ยัง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ได้ว่ายังคงมีคุณสมบัติย่อยบางประการที่ผู้ดูแลเห็นว่าต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตามความต้องการของสถานประกอบการ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่หลักสูตรจะต้องคำนึงถึงในการปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาบัณฑิตที่มีคุณลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการอย่างแท้จริงในรุ่นต่อไป

กฤษณ์ วิทวัสสำราญกุล และ ณรงค์เดช ภาสพุดิเจียม (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสถานที่ฝึกงานของนักศึกษาหลักสูตรธุรกิจการบิน สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสถานที่ฝึกงานของนักศึกษาหลักสูตรธุรกิจการบินคือ ปัจจัยองค์กร (ค่าเฉลี่ย = 3.88) ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสถานที่ฝึกงานมากกว่าปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ (ค่าเฉลี่ย = 3.63) โดยปัจจัยองค์กรที่สำคัญสูงสุดคือชื่อเสียงขององค์กร (ค่าเฉลี่ย = 4.13) และปัจจัยสังคมและเศรษฐกิจที่สูงที่สุดคือ แรงจูงใจจากรุ่นพี่ (ค่าเฉลี่ย = 3.81) นอกจากนี้ นักศึกษาให้ข้อมูลว่า ตนเองเลือกสถานที่ฝึกงานจากประสบการณ์ความประทับใจจากการใช้บริการสายการบิน การเลือกสถานที่ฝึกงานจากข้อมูลของเว็บไซต์การเลือกสถานที่ฝึกงาน โดยพิจารณาจากหัวหน้างาน ซึ่งเป็นผู้ประเมินผลการทำงาน และสถานที่ฝึกงานที่เปิดโอกาสให้ทำงานได้หลากหลาย

เกวรินทร์ ฉันทนะสุขศิลป์และคณะ (2558) ได้ศึกษาปัญหาในการฝึกปฏิบัติงานและปัจจัยซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ผลการวิจัยเชิงปริมาณบ่งชี้ว่าปัจจัยหลักที่มีผลต่อการฝึกปฏิบัติงาน เกิดจากปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 2.85) ผลการวิจัยเชิงคุณภาพระบุว่านักศึกษามีทัศนคติต่อการฝึกปฏิบัติงานอยู่ในเชิงบวก ปัญหาที่พบจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับความเบื่อหน่ายในการทำงานและความแตกต่างในการบริหารจัดการพนักงานของหัวหน้างาน ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะว่า ควรปรับปรุงกระบวนการสื่อสารเพื่อสร้างความมั่นใจว่านักศึกษารับทราบวัตถุประสงค์ของการฝึกปฏิบัติงาน และมีการเจรจาเพิ่มเติมกับสถานประกอบการเพื่อจัดหางานที่ใกล้เคียงกับความสามารถของนักศึกษามากที่สุด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นางวิไลวรรณ ศรีแสงอ่อน (2557) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสถานประกอบการที่มีต่อ นักศึกษาฝึกงาน เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง แผนกวิชาคอมพิวเตอร์ ธุรกิจ วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 พบว่า ความคิดเห็นของสถานประกอบการที่มีต่อนักศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ของแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทักษะพื้นฐานมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความสามารถทางสังคม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความสามารถและความรับผิดชอบต่อน้ำที่อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความเห็น โดยรวมต่อนักศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

สัณห์สินี ก้นโอภาส และคณะ (2556) ได้ศึกษาความพึงพอใจของสถานประกอบการต่อการ ฝึกงานของนักศึกษา วิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีการศึกษา 2555 จากผลการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการที่เป็นหน่วยงานเอกชน รัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ มีความพึงพอใจ ต่อการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา ตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ใน ภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยเฉพาะด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความพึงพอใจเป็นอันดับ 1 ด้านวินัยและ เจตคติในตนเอง มีความพอใจเป็นอันดับ 2 ด้านความรับผิดชอบ และด้านความรู้ทางวิชาการ ตามลำดับ ส่วนด้านทักษะทางวิชาชีพ มีความพอใจอยู่ในระดับมาก จากข้อมูลที่พบแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาวิทยาลัย วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีวินัยและมีความ รับผิดชอบ โดยเฉพาะด้านมนุษยสัมพันธ์ ที่ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจภาพรวมในระดับมากที่สุด แต่ สำหรับด้านทักษะทางวิชาชีพ ซึ่งได้รับคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุด ซึ่งถือเป็นจุดด้อยที่สามารถ ปรับปรุง พัฒนา ทักษะทางวิชาชีพ เช่น ด้านภาวะผู้นำ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การ ส่งเสริมให้นักศึกษาทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เป็นต้น

บุญเลิศ จันทร์ไสยและพรรณิ เจริญธนวิธ (2553) ได้ศึกษาการประเมินประสิทธิภาพการ ฝึกงานของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต บัตตานี ผลสรุปงานวิจัยดังนี้ นักศึกษาที่ประเมินตนเอง มีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของ นักศึกษา ใน 3 ทักษะ มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ประกอบการ มีความเห็นเกี่ยวกับการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ฝึกงานของนักศึกษา ใน 3 ทักษะ ในภาพรวม มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง อาจารย์นิเทศ มีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา ใน 3 ทักษะ มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา จำแนกตาม หน่วยงาน/สถานที่ฝึกงาน ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป ในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า มีรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01 ผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา จำแนกตามสาขาวิชาของนักศึกษา ในด้านทักษะความรู้ทางวิชาการ ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในด้านการปฏิบัติงานจำแนกตามสาขาวิชาของนักศึกษา ในภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01 และในทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป ในภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีรายการที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01

จากงานการศึกษางานวิจัยต่างๆ ชำ้ต้นจะเห็นได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ในประเทศ ต่างก็ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกงาน เพื่อให้ได้ข้อค้นพบ และข้อสรุป ซึ่งข้อมูลดังกล่าวควรที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตร

วิธีการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานประกอบการภาครัฐ จำนวน 13 คน และ สถานประกอบการเอกชน จำนวน 11 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย จากเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะ 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาดำเนินการวิจัยจำนวน 7 เดือน ระหว่างเดือน พฤษภาคม – ธันวาคม 2561

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม โดย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานประกอบการ ตอนที่ 2 เป็นความเห็นของผู้ประเมิน ที่มีต่อทักษะ 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการของนักศึกษา ทักษะด้านการปฏิบัติงานของนักศึกษา ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามชนิดให้เลือกตอบตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) โดยใช้มาตรวัด 5 ระดับ ผู้วิจัยกำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ 5 หมายถึง ดีมาก, 4 หมายถึง ระดับดี ,3 หมายถึง ระดับปานกลาง, 2 หมายถึง ระดับพอใช้, 1 หมายถึง ระดับต้องปรับปรุง ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อแสดงความเห็น เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ของสถานประกอบการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t -test) และในส่วนของข้อคิดเห็นวิเคราะห์โดยการรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแล้วนำเสนอด้วยการบรรยาย แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Rating Scale) สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ,2544, หน้า 208-212

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการโดย การทดสอบความเที่ยง โดยนำแบบสอบถามที่สร้างไปตรวจสอบหาความถูกต้องเชิงเนื้อหา โดยนำแบบสอบถามไปปรึกษาหัวหน้าภาควิชาเคมี รองหัวหน้าภาควิชาเคมี เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ตรงตามความต้องการของผู้บริหารและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการ จำแนกตามความถี่ และร้อยละ (N=24)

ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการ		ความถี่	ร้อยละ
หน่วยงาน	ภาครัฐ	13	54.17
	เอกชน	11	45.83
	รวม	24	100.00
เพศ	ชาย	16	66.67
	หญิง	8	33.33
	รวม	24	100.00
ตำแหน่ง	นักวิจัย	8	33.33
	นักวิทยาศาสตร์	9	37.50
	อื่นๆ	7	29.17
รวม	24	100.00	

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชากรทั้งสิ้น 24 คน หน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ 54.17 และเอกชนร้อยละ 45.83 เพศชาย ร้อยละ 66.67 เพศหญิง ร้อยละ 33.33 นักวิจัย ร้อยละ 33.33 นักวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 37.50 และอื่นๆ ร้อยละ 29.17

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ความเห็นของผู้ประเมิน

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประชากรที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินผลการปฏิบัติงานนักศึกษา ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ (N=24)

หัวข้อประเมิน	μ	σ	แปลความหมาย
ความรู้ทางวิชาการ	4.42	0.58	มาก
ความสามารถในการนำความรู้มาใช้ในเชิงปฏิบัติ	4.38	0.65	มาก
ความสามารถในการรับความรู้ใหม่	4.58	0.58	มากที่สุด
การค้นหาคำความรู้เพิ่มเติม	4.26	0.55	มาก
รวม	4.42	0.50	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชากรที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา มีความเห็นทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับ มาก ($\mu = 4.42$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา มีความเห็นระดับมากที่สุด คือ ความสามารถในการรับความรู้ใหม่ ($\mu = 4.58$) ส่วนค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ ความรู้ทางวิชาการ ความสามารถในการนำความรู้มาใช้ในเชิงปฏิบัติ การค้นหาคำความรู้เพิ่มเติม (4.42 4.38 และ 4.26 ตามลำดับ)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประชากรที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินผลการปฏิบัติงานนักศึกษา ทักษะด้านการปฏิบัติงาน (N=24)

หัวข้อประเมิน	μ	σ	แปลความหมาย
ความสม่ำเสมอ	4.58	0.50	มากที่สุด
การตรงต่อเวลา	4.54	0.59	มากที่สุด
ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน	4.58	0.50	มากที่สุด
ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	4.71	0.46	มากที่สุด
ความคิดริเริ่ม	4.08	0.50	มาก
ความเป็นผู้นำ	3.71	0.99	มาก
การปฏิบัติตามกฎวินัยของหน่วยงาน	4.71	0.46	มากที่สุด
เทคนิคในการปฏิบัติงาน	4.25	0.53	มาก
ทักษะในการปฏิบัติงาน	4.21	0.51	มาก
ความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน	4.21	0.66	มาก
ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	4.25	0.61	มาก
รวม	4.35	0.37	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชากรที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา มีความเห็น ทักษะด้านการปฏิบัติงาน ในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับ มาก ($\mu = 4.35$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา มีความเห็นระดับมากที่สุด คือ ความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับมอบหมาย การปฏิบัติตามกฎวินัยของหน่วยงาน ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ความ สม่ำเสมอ การตรงต่อเวลา (4.71 4.71 4.58 4.58 และ 4.54 ตามลำดับ) ส่วนค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ เทคนิคในการปฏิบัติงาน ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความละเอียดรอบคอบในการ ปฏิบัติงาน ทักษะในการปฏิบัติงาน ความคิดริเริ่ม ความเป็นผู้นำ (4.25 4.25 4.21 4.21 4.08 และ 3.71 ตามลำดับ)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประชากรที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินผลการปฏิบัติงานนักศึกษา ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (N=24)

หัวข้อประเมิน	μ	σ	แปลความหมาย
ความประพฤติ	4.63	0.50	มากที่สุด
กิริยามารยาท	4.71	0.46	มากที่สุด
การแต่งกาย	4.67	0.48	มากที่สุด
มนุษยสัมพันธ์	4.58	0.50	มากที่สุด
รวม	4.65	0.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ประชากรที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา มีความเห็นทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับ มากที่สุด ($\mu = 4.65$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา มีความเห็นระดับมากที่สุด ดังนี้ กิริยามารยาท การแต่งกาย ความประพฤติ มนุษยสัมพันธ์ (4.71 4.67 4.63 และ 4.58 ตามลำดับ)

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประชากรที่เป็นผู้ประกอบการที่ประเมินผลการปฏิบัติงานนักศึกษา จำแนกทักษะรายด้าน (N=24)

หัวข้อประเมิน	μ	σ	แปลความหมาย
ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ	4.42	0.50	มาก
ทักษะด้านการปฏิบัติงาน	4.35	0.37	มาก
ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	4.65	0.38	มากที่สุด
รวม	4.43	0.36	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ประชากรที่เป็นสถานประกอบการภาครัฐและเอกชน ประเมินผลการปฏิบัติงานนักศึกษาภาควิชาเคมี มหาวิทยาลัยมหิดล ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.43$) เมื่อจำแนกทักษะรายด้าน สถานประกอบการประเมินระดับมากที่สุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\mu = 4.65$) ส่วนทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ($\mu = 4.42$) และ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน ($\mu = 4.35$) สถานประกอบการประเมินระดับมาก

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า *t-test* ของประชากรสถาน
ประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกงาน ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ (N=24)

หัวข้อประเมิน	รัฐบาล		เอกชน		t	Sig.
	μ	σ	μ	σ		
ความรู้ทางวิชาการ	4.54	0.52	4.27	0.65	1.12	0.28
ความสามารถในการนำความรู้มาใช้ใน เชิงปฏิบัติ	4.38	0.65	4.36	0.67	0.08	0.94
ความสามารถในการรับความรู้ใหม่	4.62	0.51	4.55	0.69	0.29	0.78
การค้นหาคำความรู้เพิ่มเติม	4.38	0.51	4.18	0.60	0.90	0.38
รวม	4.48	0.45	4.34	0.57	0.67	0.51

จากตารางที่ 6 พบว่า ประชากรที่เป็นสถานประกอบการภาครัฐและเอกชน ประเมินผลการ
ปฏิบัติงานนักศึกษาภาควิชาเคมี มหาวิทยาลัยมหิดล ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ในภาพรวมและราย
ข้อพบว่าสถานประกอบการต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในทุกรายการ และเมื่อพิจารณา
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของประชากรที่เป็นผู้ประกอบการรัฐบาล ประเมินนักศึกษา ค่าเฉลี่ยสูงกว่า
ผู้ประกอบการเอกชนในทุกรายการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า *t*-test ของประชากรสถาน
ประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกงาน ทักษะด้านการปฏิบัติงาน (N=24)

หัวข้อประเมิน	รัฐบาล		เอกชน		t	Sig.
	μ	σ	μ	σ		
ความสม่ำเสมอ	4.69	0.48	4.45	0.52	1.16	0.25
การตรงต่อเวลา	4.77	0.44	4.27	0.65	2.23	0.04*
ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน	4.54	0.52	4.64	0.51	-0.47	0.65
ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	4.77	0.44	4.64	0.51	0.69	0.50
ความคิดริเริ่ม	4.15	0.38	4.00	0.63	0.74	0.50
ความเป็นผู้นำ	3.69	1.25	3.73	0.647	-0.08	0.93
การปฏิบัติตามกฎวินัยของหน่วยงาน	4.69	0.48	4.73	0.47	-0.18	0.86
เทคนิคในการปฏิบัติงาน	4.38	0.51	4.09	0.54	1.37	0.18
ทักษะในการปฏิบัติงาน	4.31	0.48	4.09	0.54	1.04	0.31
ความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน	4.31	0.63	4.09	0.70	0.80	0.43
ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	4.31	0.63	4.18	0.61	0.50	0.62
รวม	4.42	0.34	4.26	0.40	1.03	0.31

จากตารางที่ 7 พบว่า ประชากรที่เป็นสถานประกอบการภาครัฐและเอกชน ประเมินผลการปฏิบัติงานนักศึกษาภาควิชาเคมี มหาวิทยาลัยมหิดล ในทักษะด้านการปฏิบัติงาน ในภาพรวมและรายข้อ พบว่าสถานประกอบการต่างกันมีเพียงข้อเดียว คือ การตรงต่อเวลา ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนข้ออื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของประชากรที่เป็นผู้ประกอบการรัฐบาล ประเมินนักศึกษา ค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้ประกอบการเอกชนในรายการ ดังนี้ ความสม่ำเสมอ การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ความคิดริเริ่ม เทคนิคในการปฏิบัติงาน ทักษะในการปฏิบัติงาน ความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน และความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ส่วนรายการอื่นๆ ผู้ประกอบการเอกชน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าในรายการดังนี้ ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ความเป็นผู้นำ การปฏิบัติตามกฎวินัยของหน่วยงาน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า *t*-test ของประชากรสถาน
ประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกงาน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (N=24)

หัวข้อประเมิน	รัฐบาล		เอกชน		t	Sig.
	μ	σ	μ	σ		
ความประพฤติ	4.62	0.51	4.64	0.51	-0.10	0.92
กิริยามารยาท	4.69	0.48	4.73	0.47	-0.18	0.86
การแต่งกาย	4.69	0.48	4.64	0.51	0.28	0.78
มนุษยสัมพันธ์	4.54	0.52	4.64	0.51	-0.47	0.65
รวม	4.63	0.40	4.66	0.38	-0.15	0.88

จากตารางที่ 8 พบว่า ประชากรที่เป็นสถานประกอบการภาครัฐและเอกชน ประเมินผลการปฏิบัติงานนักศึกษาภาควิชาเคมี มหาวิทยาลัยมหิดล ในทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวมและรายข้อพบว่าสถานประกอบการต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในทุกรายการ และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของประชากรที่เป็นผู้ประกอบการรัฐบาล ประเมินนักศึกษา ค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้ประกอบการเอกชน ในรายการ การแต่งกาย ส่วนรายการอื่นๆ ผู้ประกอบการเอกชน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ในรายการดังนี้ ความประพฤติ กิริยามารยาท มนุษยสัมพันธ์

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า *t*-test ของประชากรสถาน
ประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกงาน จำแนกทักษะรายด้าน (N=24)

หัวข้อประเมิน	รัฐบาล		เอกชน		t	Sig.
	μ	σ	μ	σ		
ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ	4.48	0.45	4.34	0.57	0.67	0.51
ทักษะด้านการปฏิบัติงาน	4.42	0.34	4.26	0.40	1.03	0.31
ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	4.63	0.40	4.66	0.38	-0.15	0.88
รวมทุกด้าน	4.48	0.34	4.36	0.38	0.78	0.45

จากตารางที่ 9 พบว่า ประชากรที่เป็นสถานประกอบการภาครัฐและเอกชน ประเมินผลการปฏิบัติงานนักศึกษาภาควิชาเคมี มหาวิทยาลัยมหิดล ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และเกี่ยวกับการประเมินการฝึกงานของนักศึกษาในภาพรวมทุกด้าน พบว่าสถานประกอบการต่างก็มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในทุกรายการ และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของประชากรที่เป็นผู้ประกอบการรัฐบาล ประเมินนักศึกษา ค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้ประกอบการเอกชน ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน ส่วนทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้ประกอบการเอกชนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ จากผู้ประกอบการ มีดังนี้
ผู้ประกอบการรัฐบาลและเอกชนมีความคิดเห็นเหมือนกันในประเด็นต่างๆ ดังนี้ (ความถี่)

1. นักศึกษามีความรับผิดชอบ ชยัน ตั้งใจปฏิบัติงานดี (2)
2. นักศึกษาไฟใฝ่เรียนใฝ่รู้ มีศักยภาพ เก่ง (2)
3. นักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (2)

ความคิดเห็นในประเด็นที่แตกต่างกันได้แก่

1. นักศึกษาควรมีความกระตือรือร้นมากกว่างานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ในโลกการทำงานจริงและควรใส่ใจในภาษาอังกฤษมากขึ้น (1)
2. อยากให้เพิ่มเติมการทำโครงการ (Project) ร่วมกับบริษัทโดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ (1)
3. อยากให้นักศึกษามีความรู้เรื่องคำนวณมากขึ้น (1)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

4. ภาควิชาควรวหาโอกาสให้นักศึกษาได้พูดคุย-ร่วมงานกับรุ่นพี่ที่จบการศึกษาแล้วเพื่อประกอบการตัดสินใจวางแผนอนาคตสำหรับการทำงาน/การศึกษาต่อ (1)

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สถานประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ 54.17 และเอกชนร้อยละ 45.83 จำแนกตามเพศพบว่าสถานประกอบการที่ประเมินการฝึกงาน ส่วนใหญ่เป็น เพศชาย ร้อยละ 66.67 เพศหญิง ร้อยละ 33.33 จำแนกตามตำแหน่งพบว่าส่วนใหญ่เป็นนักวิจัย ร้อยละ 33.33 นักวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 37.50 และอื่นๆ ร้อยละ 29.17 สถานประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา มีความเห็นทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับ มาก ($\mu = 4.42$) ความเห็นทักษะด้านการปฏิบัติงาน ในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับ มาก ($\mu = 4.35$) ความเห็นทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับ มากที่สุด ($\mu = 4.65$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ประกอบการที่ประเมินการฝึกงานของนักศึกษา มีความเห็นระดับมากที่สุด ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.43$) เมื่อจำแนกทักษะรายด้าน สถานประกอบการประเมินระดับมากที่สุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\mu = 4.65$) ส่วนทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ($\mu = 4.42$) และ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน ($\mu = 4.36$) สถานประกอบการประเมินระดับมาก

2. สถานประกอบการภาครัฐและเอกชน ประเมินผลการปฏิบัติงานนักศึกษาภาควิชาเคมี มหาวิทยาลัยมหิดล ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และเกี่ยวกับการประเมินการฝึกงานของนักศึกษาในภาพรวมทุกด้าน พบว่าสถานประกอบการต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในทุกรายการ เมื่อพิจารณาในทักษะแต่ละด้าน พบว่า ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ในภาพรวมและรายข้อพบว่าสถานประกอบการต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในทุกรายการ และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของประชากรที่เป็นผู้ประกอบการรัฐบาล ประเมินนักศึกษา ค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้ประกอบการเอกชนในทุกรายการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน ในภาพรวมและรายข้อพบว่าสถานประกอบการต่างกันมีเพียงข้อเดียว ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่สำคัญ คือ การตรงต่อเวลา ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนข้ออื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของประชากรที่เป็นผู้ประกอบการรัฐบาล ประเมินนักศึกษา ค่าเฉลี่ยสูงกว่า

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผู้ประกอบการเอกชนในรายการดังนี้ ความสม่ำเสมอ การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ความคิดริเริ่ม เทคนิคในการปฏิบัติงาน ทักษะในการปฏิบัติงาน ความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน และความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ส่วนรายการอื่นๆ ผู้ประกอบการเอกชน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ในรายการดังนี้ ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ความเป็นผู้นำ การปฏิบัติตามกฎวินัยของหน่วยงาน ในทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวมและรายชื่อพบว่าสถานประกอบการต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในทุกรายการ และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของประชากรที่เป็นผู้ประกอบการรัฐบาล ประเมิณนักศึกษา ค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้ประกอบการเอกชนในรายการ การแต่งกาย ส่วนรายการอื่นๆ ผู้ประกอบการเอกชน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ในรายการดังนี้ ความประพฤติกิริยามารยาท มนุษยสัมพันธ์ สรุปว่าในภาพรวมทุกด้าน พบว่าสถานประกอบการต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในทุกรายการ และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของประชากรที่เป็นผู้ประกอบการรัฐบาล ประเมิณนักศึกษา ค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้ประกอบการเอกชน ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน ส่วนทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้ประกอบการเอกชนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันท์สินี กัน โอลาสและคณะฯ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของสถานประกอบการต่อการฝึกงานของนักศึกษา วิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีการศึกษา 2555 ผลการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการที่เป็นหน่วยงานเอกชน รัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ มีความพึงพอใจต่อการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา ตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยเฉพาะด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความพึงพอใจเป็นอันดับ 1 ด้านวินัยและเจตคติในตนเอง มีความพอใจเป็นอันดับ 2 ด้านความรับผิดชอบ และด้านความรู้ทางวิชาการตามลำดับ ส่วนด้านทักษะทางวิชาชีพ มีความพอใจอยู่ในระดับมาก จากข้อมูลที่พบแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีวินัย และมีความรับผิดชอบ โดยเฉพาะด้านมนุษยสัมพันธ์ ที่ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจภาพรวมในระดับมากที่สุด แต่สำหรับด้านทักษะทางวิชาชีพ ซึ่งได้รับคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุด ซึ่งถือเป็นจุดด้อยที่สามารถปรับปรุง พัฒนา ทักษะทางวิชาชีพ เช่น ด้านภาวะผู้นำ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การส่งเสริมให้นักศึกษาทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

3. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ จากผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการรัฐบาลมีค่านิยมนักศึกษา ได้แก่ มีความพยายามเรียนรู้ตลอดเวลา นักศึกษาใฝ่เรียนใฝ่รู้ และสามารถออกแบบการทดลองได้เอง เด็กเก่งมาก มีความรับผิดชอบ ขยันตั้งใจปฏิบัติงานดี มีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และมีสัมมาคารวะ มีทักษะทางภาษาอังกฤษที่ดี มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ เวลาในการฝึกงานไม่เพียงพอกับภาระหน้าที่ที่กลุ่มงาน รับผิดชอบ ผู้ประกอบการเอกชน มีค่านิยมนักศึกษา ได้แก่ นักศึกษายังสามารถพัฒนาได้อีกมาก แต่ต้องการพี่เลี้ยงที่คอยดูแลอย่างสม่ำเสมอ นักศึกษามีความตั้งใจและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับการดำเนินงานของบริษัท นักศึกษามีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน และสามารถปฏิบัติงานได้ลุล่วงโดยรวมนักศึกษาเป็นคนตรงต่อเวลา ร่าเริง สนุกสนาน พร้อมทั้งจะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ โดยรวมแล้วนักศึกษามีความขยัน ชอบอาสาช่วยเหลืองานในส่วนงานอื่นๆ นักศึกษามีศักยภาพที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ข้อเสนอแนะ ได้แก่ นักศึกษาควรมีความกระตือรือร้นมากกว่างานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ในโลกการทำงานจริงและควรใส่ใจในภาษาอังกฤษมากขึ้น บริษัทอยากให้เพิ่มเติมการทำโครงการ (Project) ร่วมกับบริษัทโดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ เนื่องจากนักศึกษาฝึกงานยังขาดความรอบคอบ อยากให้นักศึกษามีความละเอียดมากกว่านี้ และให้นักศึกษามีความรู้เรื่องคำนวณมากขึ้น ฝึกฝนตัวเองในเรื่องของการพัฒนาความรู้ใหม่ ให้มากขึ้น และภาควิชาควรหาโอกาสให้นักศึกษาได้พบกับรุ่นพี่ที่จบการศึกษาแล้วเพื่อประกอบการตัดสินใจวางแผนอนาคตสำหรับการทำงาน/การศึกษาต่อ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่ได้ต่ำสุดในแต่ละด้านแล้ว พบว่านักศึกษาควรได้รับการพัฒนาทักษะ ดังนี้

1. ภาควิชาเคมี ควรเพิ่มเติมเรื่องความสามารถในการนำความรู้มาใช้ในเชิงปฏิบัติ โดยภาควิชาจัดให้มีการเรียนการสอนรายวิชาสหกิจศึกษา/รายวิชาฝึกงาน/รายวิชาเยี่ยมชมโรงงาน เป็นต้น
2. ภาควิชาเคมี ควรเพิ่มเติมเรื่อง ความเป็นผู้นำ โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เพิ่มความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้านำเสนอ เช่น กิจกรรมค่ายพัฒนาศักยภาพ กิจกรรมทักษะนี้เพื่อเธอ เป็นต้น
3. ภาควิชาเคมี ควรเพิ่มเติมเรื่อง มนุษยสัมพันธ์ โดยการจัดกิจกรรมโอกาสให้นักศึกษาได้พบกับรุ่นพี่ที่จบการศึกษาแล้วเพื่อประกอบการตัดสินใจวางแผนอนาคตสำหรับการทำงาน/การศึกษาต่อ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการฝึกงานของนักศึกษาภาควิชาชีพ คณะ
วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ควรศึกษาความพึงพอใจต่อกระบวนการฝึกงานของนักศึกษาภาควิชาชีพ คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

รายการอ้างอิง

- ศิริชัย กาญจนวาสิ (2547). *ทฤษฎีการประเมิน*. พิมพ์ครั้งที่ 4 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร.
- กฤษณ์ วิทวัสสำราญกุล และ ณรงค์เดช ภาสพุดิเจียม. (2560). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือก
สถานที่ฝึกงานของนักศึกษาหลักสูตรธุรกิจการบิน สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน*. วันที่
ค้นข้อมูล 11 พฤษภาคม 2561 เข้าถึงได้จาก <http://jes.rtu.ac.th/rtunc2017/pdf/>
- เกวรินทร์ ฉันทนะสุขศิลป์และคณะ (2558). *ปัญหาในการฝึกปฏิบัติงานและปัจจัยซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ สถาบันการ
จัดการปัญญาภิวัฒน์*. วันที่ค้นข้อมูล 10 พฤษภาคม 2561 เข้าถึงได้จาก
https://journal.pim.ac.th/uploads/content/2015/05/o_19lljls15d175emab2qld8m780a.pdf
- วิไลวรรณ ศรีแสงอ่อน. (2557). *ความคิดเห็นของสถานประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกงาน
เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง แผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
วิทยาลัยเทคนิคพบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557*. วันที่ค้นข้อมูล 10 พฤษภาคม 2561
เข้าถึงได้จาก http://www.lbtech.ac.th/system_admin/file_project/2_58.pdf
- บุญเลิศ จันทร์ไธย์และพรณี เจริญธนวิธ. (2553). *การประเมินประสิทธิภาพการฝึกงานของ
นักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*.
วันที่ค้นข้อมูล 10 พฤษภาคม 2561 เข้าถึงได้จาก
<https://journal.oas.psu.ac.th/index.php/asj/article/viewFile/228/175>

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สมใจ ลักษณะ. (2546). *การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน*. พิมพ์ครั้งที่ 3 ชนัชการพิมพ์.

กรุงเทพมหานคร.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2544). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 11 เพ็ญฟ้า พรินต์ติ้ง

จำกัด. กรุงเทพมหานคร.

สัณฑ์สินี กัน โสภาส และคณะ. (2556). *ความพึงพอใจของสถานประกอบการต่อการฝึกงานของ*

นักศึกษา วิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปี

การศึกษา 2555. วันที่ค้นข้อมูล 10 พฤษภาคม 2561 เข้าถึงได้จาก

<http://www.gj.mahidol.ac.th/tech/FileDownload/File/D150511184014.pdf>

อดิศา เบญจรัตน์นันท์. (2560). *ความพึงพอใจของสถานประกอบการต่อนักศึกษาฝึกงานสาขาวิชา*

ภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วันที่ค้นข้อมูล 10 พฤษภาคม 2561 เข้าถึงได้จาก

<https://journal.oas.psu.ac.th/index.php/asj/article/download/1107/1001>

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประสิทธิภาพการใช้ระบบของห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

The Online Room Reservation System Capability, Department of Chemistry

Faculty of Science, Mahidol University.

พิทักษ์ คำแหงพล Pitak Khamhamgpon

นักวิชาการคอมพิวเตอร์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ การใช้ระบบของห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และ 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบของห้องออนไลน์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาผู้ใช้บริการจองห้องเรียน ห้องประชุมภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 120 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิภาพการใช้ระบบของห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความถูกต้องแม่นยำ ด้านเวลา และด้านความน่าเชื่อถือ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสมรรถนะ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง 2) แนวทางการพัฒนา ควรพัฒนาระบบสารสนเทศระบบของห้องออนไลน์ โดยนำเอา Software เข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ซึ่งภาษาที่จะนำมาพัฒนาคือ PHP เชื่อมต่อกับการออกแบบฐานข้อมูลที่พัฒนาจาก MySQL เพื่อใช้ในการจัดเก็บฐานข้อมูล พร้อมทั้งใช้ Responsive Web Design หรือระบบการจัดการเนื้อหาของเว็บไซต์ (Content Management System : CMS) ที่พัฒนา คิดค้นขึ้นมาเพื่อช่วยลดทรัพยากรในการพัฒนา (Development) และบริหาร (Management) เว็บไซต์

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกำลังคน ระยะเวลา และเงินทอง ที่ใช้ในการสร้างและควบคุมดูแล เข้ามาช่วยในการพัฒนาระบบของห้องออนไลน์

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ ระบบของห้องออนไลน์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the Capability of an online room reservation system for the Department of Chemistry, Faculty of Science, Mahidol University and 2) design a development approach for the Bather online room reservation system. The populations were instructors, staff, and student who had used the Online reservation system totaled 120 peoples. The equipment was a questionnaire. Data was analyzed in term of frequency, percentage, average and standard derivation.

The result found out that 1) the Online room reservation system of Department of Chemistry, Faculty of Science, Mahidol University was on a high-satisfaction level. The precise, time management, and reliability apart were on high-level. The Capability was on general-level. 2) The development approach of an online room reservation system is to apply the software into the system to systematically collecting for further data process. To minimize resources PHP language will be used with a Responsive web-based was interface which links to MySQL collecting data Content Management System: CMS, which is designed for reduce the use of resource for developing and manage the website, including people, time management, and money for the development of online room reservation system.

Keywords : Capability, Online room reservation system, Faculty of Science, Mahidol University.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บทนำ

ระบบสารสนเทศเป็นเสมือนเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ใช้ในการดำรงชีวิต และปัจจุบันมีการนำเอาข้อดีต่างๆด้านระบบสารสนเทศเหล่านี้ มาพัฒนาปรับปรุงใช้กับกระบวนการทำงาน จนเกิดขึ้นมาเป็นระบบสารสนเทศสำนักงานในการทำงาน ระบบสารสนเทศก็นับว่าเป็นระบบที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของเราเป็นอย่างมาก มีการนำเอาระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการจัดการสารสนเทศ ใช้ในการเก็บข้อมูล สืบค้นข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่ใช้ในการประกอบการตัดสินใจในเวลาอันรวดเร็วและถูกต้องที่สุด ระบบสารสนเทศสำนักงานเข้ามามีบทบาทในการทำงานมากขึ้นเนื่องจากสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลได้อย่างแม่นยำ มีความทันสมัยและสามารถที่จะบริการข้อมูลข่าวสารต่างๆได้อย่างรวดเร็วและยังเอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับพนักงานฝ่ายต่างๆในการปฏิบัติหน้าที่อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเฉพาะด้านฮาร์ดแวร์ (Hardware) ซอฟต์แวร์ (Software) และบุคลากร (People ware) จรัส อติวิทยากรณ์(2554) ทำให้มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบระเบียบ ช่วยให้ประหยัดงบประมาณในการใช้ทรัพยากรที่สิ้นเปลืองและช่วยลดเวลาในการดำเนินงานอีกด้วย

ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหนึ่งหน่วยงานที่ให้บริการด้านการศึกษา มีนักศึกษาจำนวนมากที่เข้ามาศึกษาในภาควิชาเคมี ทั้งคณาจารย์ และกิจกรรมต่างๆที่มีมากมาย ทำให้การกำกับดูแลเรื่องการจองห้องเรียน ห้องประชุมดูแลไม่ทั่วถึง ทั้งระบบจองห้องออนไลน์ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีอยู่ปัจจุบันยังมีการเรียกดูข้อมูล การจองห้องยังสอบถามผ่านทางเจ้าหน้าที่เพียงทางเดียว ทำให้เกิดความล่าช้าเมื่อพิจารณากระบวนการที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงาน ในปัจจุบันพบว่ายังขาดสารสนเทศที่เข้ามาช่วยสนับสนุนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

เพื่อแก้ปัญหาด้านการจองห้องและพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน ผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะทดสอบประสิทธิภาพระบบจองห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน ใช้เป็นสื่อกลางกำกับดูแลการจองห้องและผู้ใช้งาน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

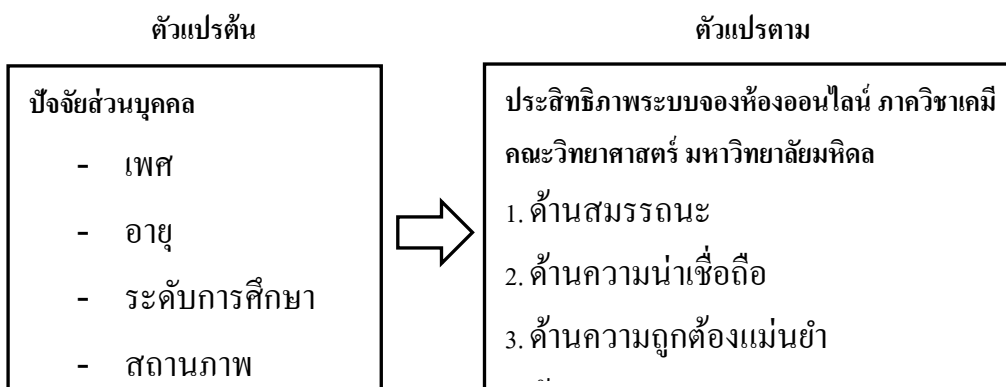

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ การใช้ระบบจองห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบจองห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพการใช้ระบบจองห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดประสิทธิภาพการใช้ระบบจองห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพระบบจองห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งมีขอบเขตดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้ใช้บริการห้องเรียน ห้องประชุมประกอบด้วย คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวนทั้งสิ้น 120 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2561)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1) ตัวแปรต้น (Independent Variables) ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพผู้รับบริการ ความถี่ในการใช้บริการ

2) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ประกอบด้วย ประสิทธิภาพ การใช้ระบบของห้องออนไลน์ ได้แก่ ด้านสมรรถนะ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านความถูกต้องแม่นยำ และด้านเวลา ซึ่งปัจจัยด้านต่างๆ ทำให้รับรู้ถึงประสิทธิภาพการใช้ระบบของห้องออนไลน์

3) **ขอบเขตด้านระยะเวลา** ระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2561 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 รวมระยะเวลา 3 เดือน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบระดับประสิทธิภาพความคิดเห็นของผู้ใช้ระบบของห้องออนไลน์และสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยวางแผนไปพัฒนาระบบของห้องออนไลน์ให้เกิดประโยชน์มากขึ้น

2. ทราบแนวทางการพัฒนาระบบของห้องออนไลน์การฟังก์ชันใหม่ของระบบของห้องออนไลน์เข้ามาใช้งาน ซึ่งจะทำให้ระบบมีความเสถียรมากขึ้น เร็วขึ้นและรองรับกับการใช้งานในจำนวนที่มากขึ้น

บททวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการใช้ระบบของห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิด ดังต่อไปนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีและแนวคิด เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้นิยามคำว่า เทคโนโลยีวิทยาการที่เกี่ยวกับศิลปะในการนำเอาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติและอุตสาหกรรม

ครุฑิต มาลัยวงศ์ (2540) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บ ประมวล และเผยแพร่สารสนเทศ ซึ่งรวมแล้วก็คือเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม

เมื่อพิจารณาจากคำจำกัดความและความหมายของระบบสารสนเทศจากนักวิชาการหลายท่านพอสรุปได้ว่า

ระบบสารสนเทศ หมายถึง การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ แล้วนำมาวิเคราะห์หรือประมวลข้อมูล จัดเก็บรักษาเพื่อให้อยู่ในสภาพที่สามารถนำเสนอหรือนำไปใช้เพื่อเกิดประโยชน์ต่อการบริหาร การวางแผน รวมทั้งการวินิจฉัยการสั่งการอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่กล่าวถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยทั่วไป จะกล่าวถึงผลการปฏิบัติงาน (Performance) ซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (Efficiency) คือ เมื่อมีผลการปฏิบัติที่ดีก็ถือว่ามีประสิทธิภาพในการทำงานสูง ถ้าผลการปฏิบัติงานไม่ดีก็ถือว่ามีประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ ซึ่งในส่วนของความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพ ได้มีผู้ให้ความหมายต่างๆ ไว้อย่างสำคัญมีดังนี้

ครุฑิต มาลัยวงศ์ (2543) ให้ความเห็นว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การทำงานให้เสร็จรวดเร็วหรือโดยใช้ทรัพยากรแต่น้อย ก็หมายถึงการมีประสิทธิภาพได้

ประสิทธิภาพ หมายถึง ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินงานมี ความเหมาะสมสอดคล้องกับคุณภาพ และปริมาณของงาน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความสำคัญในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาประสิทธิภาพ

ครรรชิต มาลัยวงศ์ (2543) การพัฒนาบุคลากรเป็นการเตรียมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะปฏิบัติงานทั้งในหน้าที่ปัจจุบัน และตำแหน่งงานที่ได้รับมอบหมายในอนาคตเป็นอันดับถัดไป หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนนั้นต่างก็เข้าใจความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการในหน่วยงานต่างๆ ปัจจุบันทุกหน่วยงานต่างพัฒนาระบบรวบรวมจัดเก็บข้อมูล เพื่อพัฒนาใช้ในองค์กรของตน เช่น ระบบทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง ระบบเวชระเบียนในโรงพยาบาล ระบบการจัดเก็บข้อมูลภาษี เป็นต้น องค์กรทุกระดับเห็นความสำคัญที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้

เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานในการประกอบการทางเศรษฐกิจ การค้าและการอุตสาหกรรม จำเป็นต้องหาวิธีในการเพิ่ม ผลผลิต ลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานคอมพิวเตอร์และระบบสื่อสารเข้ามาช่วยทำให้เกิดระบบอัตโนมัติ เราสามารถฝากถอนเงินสดผ่านเครื่องเอทีเอ็มได้ตลอดเวลาธนาคารสามารถให้บริการได้ดีขึ้นทำให้การบริการโดยรวมมีประสิทธิภาพ ระบบการจัดการทุกแห่งต้องการใช้ข้อมูล เพื่อดำเนินการและการตัดสินใจ ระบบธุรกิจจึงใช้เครื่องมือเหล่านี้ช่วยให้การทำงาน เช่น ใช้ในระบบจัดเก็บเงินสด จองตั๋วเครื่องบิน เป็นต้น

เทคโนโลยีสารสนเทศเปลี่ยนรูปแบบการบริการเป็นแบบกระจายเมื่อมีการพัฒนาระบบข้อมูลและการใช้ข้อมูลได้ดีการบริการต่างๆ จึงเน้นรูปแบบการบริการแบบกระจาย ผู้ใช้สามารถสั่งซื้อสินค้าจากที่บ้านสามารถสอบถามข้อมูลผ่านทางโทรศัพท์ นิสิตนักศึกษาบางมหาวิทยาลัยสามารถใช้คอมพิวเตอร์สอบถามผลการเรียนจากที่บ้านได้

เทคโนโลยีสารสนเทศเกี่ยวข้องกับคนทุกระดับพัฒนาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี ดังจะเห็นได้จากการพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์การใช้ตารางคำนวณและใช้อุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคมต่างกัน เป็นต้น

ครรรชิต มาลัยวงศ์ (2543) จำแนกเทคโนโลยีสารสนเทศตามลักษณะของการใช้งานโดยแบ่งออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

1. เทคโนโลยีที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เช่น ดาวเทียมถ่ายภาพบรรยากาศ กล้องถ่ายภาพวีดิทัศน์ กล้องถ่ายภาพ เครื่องเอกซเรย์ ฯลฯ
2. เทคโนโลยีที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลจะเน้นสื่อที่ใช้บันทึก เช่น จานแสงหรือจานเลเซอร์ เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็ก บัตรเอทีเอ็ม ฯลฯ
3. เทคโนโลยีที่ใช้ในการประมวลผลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ด้านฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์
4. เทคโนโลยีที่ใช้ในการแสดงผลข้อมูลสารสนเทศ เช่น เครื่องพิมพ์แบบต่างๆ จอภาพ
5. เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดทำสำเนาสารสนเทศ เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร
6. เทคโนโลยีสำหรับถ่ายทอดสื่อสารข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ ระบบโทรคมนาคมต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง โทรศัพท์ โทรเลข เทเล็กซ์ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ทั้งระยะใกล้และระยะไกล

ประโยชน์การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานของหน่วยงาน

ครรรชิต มาลัยวงศ์ (2541) กล่าวในเรื่องของแนวทางการใช้ไอทีในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจว่า เทคโนโลยีสารสนเทศได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้วยความรวดเร็วยิ่งเพื่อสนองความต้องการของการใช้บริการ โดยมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศด้านระบบเครือข่าย และด้านผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งทำให้ผู้ใช้บริการสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้หลายหลายรูปแบบ เพื่อให้เหมาะสมกับงานหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการตัวอย่างเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลาย

1. โทรสาร (Facimile)

เป็นรูปแบบหนึ่งของการส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดโดยสหภาพโทรคมนาคมสากล (International Tele Communication) เครื่องโทรสารเริ่มมีใช้กันมานานแล้ว ปัจจุบันได้รับการพัฒนาสามารถติดตั้งระบบให้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่อง Fax / Modems เพื่อส่งและรับโทรสารได้เช่นกัน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

2. การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Data Interchange: EDI)

เป็นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการส่งข้อมูลทางธุรกิจ เช่น การสั่งซื้อจากเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งไปยังเครื่องคอมพิวเตอร์อีกเครื่องหนึ่ง สามารถนำมาปรับใช้ได้กับอุตสาหกรรมผลิตและการค้าปลีก และเป็นประโยชน์ต่อระบบคลังสินค้าที่เรียกว่า Just-In-time, Steamlined acquisition และระบบจัดจำหน่าย (Distribution System)

3. ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

E-mail คือ ระบบที่ผู้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องอื่น บนเครือข่ายการติดต่อสื่อสาร สามารถให้บริการส่งจดหมาย โดยยึดข้อความผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อส่งไปสู่รับอีกด้านหนึ่งของเครือข่าย ปัจจุบันได้ขยายการให้บริการไปสู่หนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์หรือหนังสือหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ผู้อ่านรับข่าวสารได้จากหน้าจอคอมพิวเตอร์

4. สื่อประสม (Multimedia)

เป็นการผสมผสานทั้งข้อมูล ภาพถ่าย ภาพไดอะแกรม ภาพเคลื่อนไหว เข้าด้วยกัน ทำให้ผู้ใช้สื่อสามารถอ่านข้อความ ฟังเสียง และเห็นภาพ ทั้งที่เป็นภาพนิ่งและ ภาพเคลื่อนไหวไว้และยังสามารถโต้ตอบแลกเปลี่ยนสื่อสารข้อมูลได้ด้วยนิยมนำ Multimedia ในงานที่ต้องการสีสัน เช่นงานโฆษณา ประชาสัมพันธ์ งานนำเสนอข้อมูล (Presentation)

5. พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Commerce)

พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ คือ การดำเนินธุรกิจซื้อ - ขายสินค้าและบริการโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่าย เช่น อินเทอร์เน็ต ผู้ซื้อสามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าและบริการต่างๆ ทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย โดยไม่ต้องติดต่อผ่านตัวแทนหรือพ่อค้าคนกลาง ส่วนผู้ขายสามารถโฆษณาสินค้าหรือบริการไปยังตลาดต่างๆ ทั่วโลกได้ตลอดเวลาและเข้าถึงลูกค้าเป็นจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วในเวลาพร้อมกัน

6. ระบบประมวลธุรกรรมหรือรายการค้า (Transaction Processing System)

เป็นระบบสำหรับบันทึกธุรกรรมหรือรายการค้า (Transaction) ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับบริษัท แล้วดำเนินการที่เกี่ยวข้อง เช่น เมื่อบริษัทได้รับใบสั่งซื้อสินค้าซึ่งเป็นรายการค้าอย่างหนึ่ง บริษัทก็จะรับ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จัดส่งของ จัดทำใบส่งสินค้าแล้วส่งไปให้ผู้ซื้อ ต่อจากนั้นเมื่อผู้ซื้อชำระเงินไว้เป็นหลักฐานในระบบ ระบบประมวลธุรกรรมที่รู้จักกันดีก็คือระบบบัญชีประเภทต่างๆ ระบบพัสดุ สินค้าคงคลัง ระบบประมวลธุรกรรม มีความสำคัญมากเพราะเป็นระบบที่เป็นพื้นฐานของระบบสารสนเทศอื่นๆ นอกจากนั้นยังเป็นระบบที่ทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูลลงในฐานข้อมูลของหน่วยงานด้วยข้อน่าสังเกตก็คือ ระบบประมวลผลธุรกรรมของหน่วยงานหรือบริษัทต่างๆ นั้น ส่วนมากเป็นระบบหลัก ของธนาคารคือ ระบบฝากถอนเงิน ระบบหลักเหล่านี้นิยมเรียกว่า Mission Critical System ประโยชน์สำคัญของระบบเหล่านี้คือ ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นให้บริการแก่ลูกค้าได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ประหยัดทรัพยากรในระยะยาว(เพราะต้องลงทุนเอง) ครรชิต มัลย์วงศ์ (2540) ครรชิต มัลย์วงศ์ (2543) ได้กล่าวถึงหลักในการพิจารณาการจัด IT ในองค์กร 7 ด้าน

1. ด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ต่อหน่วยงาน
2. ด้านการวางแผนกลยุทธ์ คือ แผนที่สำหรับนำทางไปสู่การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ด้านการกำหนดมาตรฐานและด้านการลงทุนทางด้าน IT คือ มาตรฐาน ตัวเครื่อง คอมพิวเตอร์ และซอฟต์แวร์ การใช้มาตรฐานซอฟต์แวร์เดียวกันในหน่วยงานจะทำให้ สะดวกขึ้น ไม่สิ้นเปลืองทรัพยากร
4. ด้านการจัดองค์กรด้านการบริหารงานทางด้านระบบ คือ การพยายามสร้างองค์กรด้านไอทีของหน่วยงานให้เข้มแข็งมากขึ้น
5. ด้านการจัดการผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ การจัดการให้บริการแก่ ผู้ใช้ในหน่วยงานที่มีเป็นจำนวนมากเกินกว่าที่แผนก IT จะสามารถดูแลได้
6. ด้านการจัดการข้อมูลและการรักษาความปลอดภัยของระบบ คือ การแบ่งปันการใช้ข้อมูล
7. ด้านความสัมพันธ์กับผู้บริหาร และการสร้างสัมพันธ์กับผู้ขาย คือ ควรจะทำความรู้จักกับผู้ขาย

ครรชิต มัลย์วงศ์ (2543) กล่าวว่า ในหน่วยงานทั้งในภาครัฐและเอกชนได้นำเครื่องมือ อุปกรณ์ด้านไอทีมาใช้อย่างกว้างขวางมากแล้ว แต่การใช้นั้นก็ยังไม่ได้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ และ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผลผลิตของหน่วยงานให้ดีขึ้นกว่าเดิมนัก ที่เป็นเช่นนี้เพราะเรายังใช้ไอทีกันในระดับต่ำหรือใช้กัน
อย่างผิวเผินมากนั่นเอง การใช้ไอทีทุกวันนี้จึงทำให้เรายิ่งขาดบุคลากรด้านมากขึ้นเพราะเราไม่ได้ใช้
อย่างฉลาดเท่าที่ควร

ประวัติคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับการประกาศจัดตั้ง เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2501 ในนาม
โรงเรียนเตรียมวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ เพื่อจัดการศึกษาเตรียมแพทย์ และเตรียม
ประเภทวิชาอื่นๆ ขึ้นภายในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2503 รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติยก
ฐานะขึ้นเป็น คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ เปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรี-โท-เอก ในเวลาต่อมา ในปี พ.ศ.
2511 คณะวิทยาศาสตร์ได้ย้ายสถานที่มาตั้ง ณ พื้นที่ปัจจุบันในปี พ.ศ. 2512 มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
ให้ใช้พระนามาภิไธย มหิดล เป็นนามใหม่ของมหาวิทยาลัย และต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
แบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2512 คณะวิทยาศาสตร์ จึงได้ใช้ชื่อ
ใหม่เป็น คณะวิทยาศาสตร์ ปัจจุบันคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีที่ทำกร 2 วิทยาเขต ได้แก่
วิทยาเขตพญาไท และวิทยาเขตศาลายา สำหรับการเรียนการสอนขึ้นพื้นฐาน นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้น
ปีที่ 1-2 และเป็นสถานที่ปฏิบัติการวิจัย ซึ่ง MUSC เป็นผู้นำการศึกษาถึงระดับปริญญาเอกทางสาขา
วิทยาศาสตร์ สร้างนักวิจัยระดับมันสมองให้กับประเทศ ในสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์
การแพทย์ เป็นหน่วยงานแรกของประเทศที่ผลิตบัณฑิตระดับปริญญาเอก และผลิตบัณฑิตปริญญาตรี-โท-
เอก ออกมาอย่างต่อเนื่อง บัณฑิตเหล่านี้ได้รับใช้สังคม เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ทั้งในส่วนกลางและใน
ส่วนภูมิภาค ผลผลิตจาก MUSC คุณภาพสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากล ผลงานวิจัยเป็นที่ยอมรับในระดับ
นานาชาติ (คณะวิทยาศาสตร์, 2556) ในการบริหารงานของคณะวิทยาศาสตร์ มีคณบดี เป็นผู้นำด้านวิชาการ
และการบริหารจัดการมีคณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์ ร่วมกำหนดและเสนอนโยบายและแนว
ทางการบริหารงานตามภารกิจหลัก เพื่อให้ดำเนินการ โดยสอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมายและทิศทางของ
มหาวิทยาลัย มีคณะที่ปรึกษาคณบดี ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า ผู้บริหาร ผู้ใช้บัณฑิต ปัจจุบัน
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบด้วย 12 ภาควิชา และ 1 ศูนย์ โครงสร้างส่วนสนับสนุน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

องค์การ ภายใต้สำนักงานคณบดี ประกอบด้วย 13 งานและ 1 โครงการจัดตั้งงาน นอกจากนี้ยังมีหน่วยวิจัย และเครือข่ายวิจัย ของคณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 12 หน่วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กันตยา เพิ่มผล (2541) ได้กล่าวถึงการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานว่าเป็นการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มความสามารถและทักษะในการทำงานของตนเองหรือผู้อื่นให้ดีขึ้น เจริญขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกล่าวคือ ประการแรก ก่อนที่คนจะเข้าสู่การทำงานในองค์กรหนึ่งๆนั้นต้องมีความรู้ความสามารถมีคุณสมบัติตรงตามท้องที่ความต้องการ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประการที่สอง เมื่อบุคคลเข้าสู่งานแล้ว ก็เป็นหน้าที่ขององค์กรที่จะต้องพัฒนาบุคคลให้มีประสิทธิภาพในการทำงานให้ดีที่สุดเพื่อประสิทธิผลขององค์กร

นันทนีย์ เอ็บอ้ม (2546) ได้พัฒนาระบบจัดการหอพักด้วยสถาปัตยกรรมแบบ Client/Server ของหอพักสถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ โดยระบบที่พัฒนาขึ้นใช้ภาษา Visual Basic และระบบฐานข้อมูลนักศึกษา การลงทะเบียนเข้าหอพักใหม่ การยกเลิกการจองตรวจสอบการเข้าพักในแต่ละวัน รายงานสถานการณ์เข้าพักของนักศึกษาในแต่ละวัน เป็นต้น ซึ่งระบบที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานที่มีลักษณะการจัดการที่คล้ายคลึงกันได้ ผลทดสอบระบบ โดยผู้เชี่ยวชาญมีประสิทธิภาพในระดับดี

ธีรพล ด้านวิริยะกุล (2549) ได้พัฒนาระบบการจองห้องพักผ่านเว็บเซอร์วิส กรณีศึกษาโลลิต้า บังกะโล เกาะสมุย โดยการประยุกต์ใช้เว็บเซอร์วิส ซึ่งพัฒนาโดยภาษา PHP และภาษา HTML ร่วมกับระบบฐานข้อมูล MySQL และออกแบบระบบโดยใช้ภาษา UML เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวและเอเยนซีที่มติดต่อกับทางบังกะโล ระบบดังกล่าวสามารถให้บริการกับนักท่องเที่ยวและเอเยนซีผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยระบบสามารถนำมาช่วยบริหารจัดการ การจองห้องพักได้ดียิ่งขึ้น และระบบที่พัฒนามีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พรรณทิพา แอดำ (2549) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ เทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการจัดทำสารสนเทศเริ่มจาก การจัดเก็บ ประมวลผล แสดงผลและเผยแพร่สารสนเทศ ทั้งการส่งผ่านและรับสารสนเทศด้วยวิธีการรวดเร็ว องค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศที่สำคัญ ได้แก่ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีการสื่อสารข้อมูลและระบบการจัดการข้อมูล เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์นั้นจะใช้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สำหรับการจัดการระบบสารสนเทศเพื่อให้ได้สารสนเทศตามที่ต้องการอย่างถูกต้อง รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการคัดเลือก การจัดหา การวิเคราะห์ เนื้อหา หรือการค้นคืนสารสนเทศ เทคโนโลยีการสื่อสารข้อมูล จะช่วยให้การสื่อสารหรือเผยแพร่สารสนเทศ ไปยังผู้ใช้ในที่ต่างๆเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วนและทันต่อเหตุการณ์ เช่นข้อมูล ซึ่งอาจอยู่ในรูปของตัวเลข ตัวอักษร ภาพ และเสียง โดยเทคโนโลยีที่ใช้ในการสื่อสารหรือเผยแพร่สารสนเทศได้แก่ เทคโนโลยีที่ใช้ในระบบสื่อสารข้อมูล เช่น ระบบโทรศัพท์ โทรเลข วิทยุ โทรทัศน์ และเทคโนโลยีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การสร้างสารสนเทศให้ผู้นั้นไม่สามารถกระทำได้ หากขาดข้อมูลที่เป็นวัตถุดิบ ในการสร้างสารสนเทศ สิ่งที่สำคัญตามมาก็คือ การนำข้อมูลเข้าระบบที่จะจัดระเบียบข้อมูล จัดเก็บข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการค้นคืน บำรุงรักษา ปรับปรุงเพิ่มเติมข้อมูล รวมทั้งการดูแลความปลอดภัยของข้อมูล ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาระบบสารสนเทศ

กรณีการ์ เก็งวินิจ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการเพชรในตม ผลการวิจัยพบว่า 1) เว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการเพชรในตม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านเนื้อหาและด้านเทคนิคการออกแบบในระดับดีมาก และ 2) ผู้เข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์มีความพึงพอใจในด้านการนำเสนอเนื้อหาด้านภาพ ด้านตัวอักษรและการใช้สี ด้านการเชื่อมโยงข้อมูลอยู่ในระดับดีมาก

พรรณยงค์ เป้าพุกา (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่องระบบจองห้องประชุมออนไลน์ ผ่านระบบเครือข่าย อินทราเน็ต กรณีศึกษา การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ระบบนี้พัฒนาขึ้นมาในรูปแบบเว็บแอปพลิเคชัน โดยใช้โปรแกรม Microsoft Visual Studio 2010 และ Microsoft SQL Server ในการทดสอบระบบ มีการนำโปรแกรมไปติดตั้งบนเซิร์ฟเวอร์ ของผู้เชี่ยวชาญและผู้ใช้งานทั่วไป เพื่อทดลองใช้งาน และประเมินความพึงพอใจในด้านต่างๆ ของระบบ

พัชรารรณ บุญแสน (2554) ประสิทธิภาพของการใช้งานระบบอินทราเน็ต : กรณีศึกษา องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ระบบนี้พัฒนาให้องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นำระบบมาใช้เพื่อพัฒนาองค์กร เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานต่อระบบอินทราเน็ตของบุคลากรด้านต่างๆ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 120 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีการสุ่ม (Sample Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถาม โดยมีโครงสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพผู้รับบริการ และความถี่ในการใช้บริการ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพในประเด็นด้านต่างๆของระบบจองห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบด้วย ด้านสมรรถนะ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านความถูกต้องแม่นยำ และด้านเวลา

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอ IRB จากสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนชุดกลางมหาวิทยาลัยมหิดล (MU Central-IRB) ได้รับรหัสโครงการ MU-CIRB 2019/074.0503
2. ขอความอนุเคราะห์ขออนุญาตหัวหน้าภาควิชาเคมี ในการเก็บข้อมูลจากคณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา ที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจากภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
3. เก็บข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้กับคณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
4. กำหนดการส่งคืนข้อมูล โดยให้ส่งคืนที่ภาควิชาเคมีภายใน 15 วัน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

5. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาซึ่งเป็นฉบับสมบูรณ์ มาบันทึกลงในโปรแกรมสำเร็จรูป แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพผู้รับบริการ และความถี่ในการใช้บริการ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพในประเด็นด้านต่างๆของระบบจองห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบด้วย ด้านสมรรถนะ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านความถูกต้องแม่นยำ และด้านเวลา

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีรายละเอียด โดยการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จะวิเคราะห์ทั้งภาพรวมปัจจัยด้านต่างๆ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้ระบบจองห้อง ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยใช้เกณฑ์สมบูรณ์ (Absolute Criteria) ตามแนวของเบสต์ (Best,1981) ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	น้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการใช้ระบบจองห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผลการวิจัย

พบว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 74 คน คิดเป็นร้อยละ 61.67 เพศชาย 46 คน คิดเป็นร้อยละ 38.33 มีอายุระหว่าง 26 - 30 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 51.67 รองลงมาอายุต่ำกว่า 26 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 35 อายุระหว่าง 31- 35 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 อายุ 36 – 40 ปีและอายุ 41-45 ปี จำนวน 3 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.50 และตั้งแต่ 46 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.67 สถานภาพของผู้รับบริการเป็นนักศึกษา จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 90 รองลงมาคือคณาจารย์ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ความถี่ในการใช้บริการ 1-3 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 90 รองลงมา 4 - 6 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 และมากกว่า 6 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยรวม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม ของประสิทธิภาพใช้ระบบของห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในปัจจัยด้านสมรรถนะ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านความถูกต้องแม่นยำและด้านเวลา ตามลำดับ (N=120)

ด้านประสิทธิภาพระบบของห้องออนไลน์	ระดับความคิดเห็น		
	(μ)	(σ)	แปลผล
ด้านสมรรถนะ	3.41	0.85	ปานกลาง
ด้านความน่าเชื่อถือ	3.95	0.02	มาก
ด้านความถูกต้องแม่นยำ	4.03	0.03	มาก
ด้านเวลา	4.03	0.06	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	3.85	0.41	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าประสิทธิภาพการใช้ระบบของห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.85 คะแนน) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

พบว่า ด้านความถูกต้องแม่นยำ ด้านเวลา และด้านความน่าเชื่อถือ (ค่าเฉลี่ย 4.03 4.03 และ 3.95 คะแนนตามลำดับ) และ ด้านสมรรถนะ มีประสิทธิภาพระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.41 คะแนน)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประสิทธิภาพการใช้ระบบของห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในปัจจัยด้านสมรรถนะ (N=120)

ด้านสมรรถนะ	ระดับความคิดเห็น		
	(μ)	(σ)	แปลผล
1. จำนวนผู้ใช้งานระบบของห้องออนไลน์ในปริมาณมากทำให้โหลดช้า	2.58	0.92	ปานกลาง
2. ระบบของห้องออนไลน์ใช้งานได้ดีตลอดเวลา	3.76	0.84	มาก
3. ความเร็วของการแสดงผลข้อมูลระบบ	3.88	0.79	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	3.41	0.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่าประสิทธิภาพการใช้ระบบของห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในปัจจัยด้านสมรรถนะโดยรวมมีประสิทธิภาพปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.41 คะแนน) เมื่อพิจารณาจากปัจจัยรายข้อย่อยพบว่า ความเร็วของการแสดงผลข้อมูลระบบ ระบบของห้องออนไลน์ใช้งานได้ดีตลอดเวลาและจำนวนผู้ใช้งานระบบของห้องออนไลน์ในปริมาณมากทำให้โหลดช้า (ค่าเฉลี่ย 3.88 3.76 และ 2.58 คะแนน ตามลำดับ)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประสิทธิภาพการใช้ระบบของห้องออนไลน์ ภาควิชา
เคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือ (N=120)

ด้านความน่าเชื่อถือ	ระดับความคิดเห็น		
	(μ)	(σ)	แปลผล
1. ระบบมีความน่าเชื่อถือ	3.99	0.88	มาก
2. ความถูกต้องของข้อมูลทันสมัยและเป็นปัจจุบัน	4.03	0.88	มาก
3. ระบบมีเสถียรภาพ ไม่หลุดหรือล่มบ่อย	3.88	0.86	มาก
4. ระบบตอบสนองและแสดงผลได้อย่างรวดเร็ว	3.91	0.84	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	3.95	0.02	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าประสิทธิภาพการใช้ระบบของห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล ในปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือ โดยรวมมีประสิทธิภาพมาก (ค่าเฉลี่ย 3.95 คะแนน) เมื่อ
พิจารณาจากปัจจัยรายข้อย่อยพบว่า ความถูกต้องของข้อมูลทันสมัยและเป็นปัจจุบัน ระบบมีความ
น่าเชื่อถือ ระบบตอบสนองและแสดงผลได้อย่างรวดเร็วและระบบมีเสถียรภาพ ไม่หลุดหรือล่มบ่อย
(ค่าเฉลี่ย 4.03 3.99 3.91 และ 3.88 คะแนน ตามลำดับ)

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประสิทธิภาพการใช้ระบบของห้องออนไลน์ ภาควิชา
เคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในปัจจัยด้านความถูกต้องแม่นยำ (N=120)

ด้านความถูกต้องแม่นยำ	ระดับความคิดเห็น		
	(μ)	(σ)	แปลผล
1. การให้คำปรึกษาและแก้ไขสำหรับการใช้งาน	4.02	0.83	มาก
2. ข้อมูลที่แสดงบนระบบไม่ผิดพลาด	3.93	0.84	มาก
3. มีความเที่ยงตรงและแม่นยำของข้อมูล	4.03	0.89	มาก
4. สามารถตรวจสอบได้	4.13	0.85	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.03	0.03	มาก

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากตารางที่ 4 พบว่าประสิทธิภาพการใช้ระบบจองห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในปีจัดด้านความถูกต้องแม่นยำ โดยรวมมีประสิทธิภาพมาก (ค่าเฉลี่ย 4.03 คะแนน) เมื่อพิจารณาจากปัจจัยรายข้อย่อยพบว่า สามารถตรวจสอบได้ มีความเที่ยงตรงและแม่นยำของข้อมูล การให้คำปรึกษาและแก้ไขสำหรับการใช้งานและข้อมูลที่แสดงบนระบบไม่ผิดพลาด (ค่าเฉลี่ย 4.13 4.03 4.02 และ 3.93 คะแนน ตามลำดับ)

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประสิทธิภาพการใช้ระบบจองห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในปีจัดด้านเวลา (N=120)

ด้านเวลา	ระดับความคิดเห็น		
	(μ)	(σ)	แปลผล
1. สะดวก รวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล	4.01	0.88	มาก
2. สะดวก รวดเร็วในการแสดงผลของข้อมูล	3.99	0.91	มาก
3. คั่นหาง่ายไม่ซับซ้อน	4.09	0.79	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.03	0.06	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าประสิทธิภาพการใช้ระบบจองห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในปีจัดด้านเวลา โดยรวมมีประสิทธิภาพมาก (ค่าเฉลี่ย 4.03 คะแนน) เมื่อพิจารณาจากปัจจัยรายข้อย่อยพบว่า คั่นหาง่ายไม่ซับซ้อน สะดวก รวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูลและสะดวก รวดเร็วในการแสดงผลของข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 4.09 4.01 และ 3.99 คะแนน ตามลำดับ)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ การใช้ระบบจองห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบจองห้องออนไลน์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาผู้ใช้บริการจองห้องเรียน ห้องประชุม ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 120 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 61.67) อายุอยู่ระหว่าง 26 – 30 ปี (ร้อยละ 51.67) การศึกษาระดับปริญญาเอก (ร้อยละ 60.38) มีสถานภาพเป็นนักศึกษา (ร้อยละ 90.00) และใช้บริการ 1 - 3 ครั้ง/สัปดาห์ (ร้อยละ 90.00) ประสิทธิภาพการใช้ระบบของห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมอยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย 3.85 คะแนน) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากและเรียงตามลำดับ คือ ด้านความถูกต้องแม่นยำ ด้านเวลา ด้านความน่าเชื่อถือ และด้านสมรรถนะ (ค่าเฉลี่ย 4.03 4.03 3.95 และ 3.41 ตามลำดับ) เนื่องจาก ทุกด้านมีความสำคัญทั้งหมดต่อประสิทธิภาพระบบของห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

จากการศึกษาวิจัยข้างต้น ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพของระบบและความต้องการของนักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากรของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีต่อการใช้ระบบของห้อง โดยมีปัจจัยด้านต่างๆ ประกอบด้วย ด้านสมรรถนะ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านความถูกต้องแม่นยำและด้านเวลา ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยมีความต้องการมากในทุกๆด้านและด้านสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านความถูกต้องแม่นยำ มีค่าเฉลี่ย 4.03 คะแนน ด้านเวลา มีค่าเฉลี่ย 4.03 คะแนน ด้านความน่าเชื่อถือ มีค่าเฉลี่ย 3.95 คะแนนและด้านสมรรถนะ มีค่าเฉลี่ย 3.41 คะแนน ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของประสิทธิภาพระบบของห้องออนไลน์ของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ดังนั้นจึงเห็นสมควรพัฒนา ปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบ เพื่อลดขั้นตอนการทำงานให้เกิดความรวดเร็ว ยั่งยืนและเพิ่มประสิทธิภาพของงานให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้ใช้งานเกิดความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

ในการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการใช้ระบบของห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในปัจจัยแต่ละด้าน แสดงให้เห็นว่า

1. ด้านประสิทธิภาพของระบบ มีการประเมินประสิทธิภาพการใช้งานเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับที่ 1 ด้านความถูกต้องแม่นยำของระบบ ข้อมูลที่แสดงไม่มีความผิดพลาด ตรวจสอบได้ อันดับที่ 2 ด้านเวลา ค่อนข้าง สะดวกในการเข้าถึงข้อมูลและการแสดงผล อันดับ ที่ 3 ด้านความน่าเชื่อถือ ระบบตอบสนองต่อการใช้งานได้ดีมีความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ไม่หลุดไม่ล้าสมัย และอันดับที่ 4 ด้านสมรรถนะ ระบบใช้งานได้ดีตลอดเวลา ไม่ไหลคข้อมูลซ้ำในการใช้งานปริมาณที่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มาก ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีของ พรรณทิพา แอดำ (2554) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำสารสนเทศเริ่มจาก การจัดเก็บ ประมวลผล แสดงผลและเผยแพร่สารสนเทศ ทั้งการส่งผ่านและรับสารสนเทศด้วยวิธีการรวดเร็ว เทคโนโลยีการสื่อสารข้อมูลและระบบการจัดการข้อมูล เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์นั้นจะใช้สำหรับการจัดการระบบสารสนเทศเพื่อให้ได้สารสนเทศตามที่ต้องการอย่างถูกต้อง รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และเทคโนโลยีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การสร้างสารสนเทศให้ผู้ใช้ นั้นไม่สามารถกระทำได้ หากขาดข้อมูลที่เป็นวัตถุดิบ ในการสร้างสารสนเทศ สิ่งที่สำคัญตามมากคือ การนำข้อมูลเข้าระบบที่จะจัดระเบียบข้อมูล จัดเก็บข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการค้นคืน บำรุงรักษา ปรับปรุงเพิ่มเติมข้อมูล รวมทั้งการดูแลความปลอดภัยของข้อมูล ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง ในการพัฒนาระบบสารสนเทศ

2. ด้านความถูกต้องแม่นยำ มีการประเมินประสิทธิภาพการใช้งานเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับที่ 1 ด้านสามารถตรวจสอบได้ แหล่งที่มาของข้อมูลสามารถตรวจสอบได้ อันดับที่ 2 ด้านมีความเที่ยงตรงและแม่นยำของข้อมูล อันดับที่ 3 การให้คำปรึกษาและแก้ไขสำหรับการใช้งาน และอันดับที่ 4 ข้อมูลที่แสดงบนระบบไม่ผิดพลาด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี คุณสมบัติของสารสนเทศที่ดีของ โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์ (2548) ความเที่ยงตรงและความแม่นยำของข้อมูลที่ได้รับต้องไม่ผิดพลาด ซึ่งอาจจะมีผลต่อการใช้สารสนเทศของผู้บริหารในการตัดสินใจผิดพลาดไปด้วย

3. ด้านเวลา มีการประเมินประสิทธิภาพการใช้งานเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับที่ 1 ด้านค้นหาข้อมูลไม่ซับซ้อน ค้นหาข้อมูลง่ายไม่มีความซับซ้อน อันดับที่ 2 ด้านสะดวกรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล และอันดับที่ 3 ด้านสะดวก รวดเร็วในการแสดงผลของข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี คุณสมบัติของสารสนเทศที่ดีของ โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์ (2548) กล่าวว่า สารสนเทศต้องใหม่และเป็นปัจจุบันทันต่อเหตุการณ์ที่สุดจะสามารถสนับสนุนการตัดสินใจที่ทันเวลาที่ผู้ใช้ต้องการ จึงเป็นเวลาที่เหมาะสมไม่เร็วเกินไป ไม่ช้าเกินไปในการนำไปใช้ประโยชน์

4. ด้านความน่าเชื่อถือ มีการประเมินประสิทธิภาพการใช้งานเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับที่ 1 ด้านความถูกต้องของข้อมูลทันสมัยและเป็นปัจจุบัน อันดับที่ 2 ด้านระบบมีความน่าเชื่อถือ อันดับที่ 3 ด้านระบบตอบสนองและแสดงผลได้อย่างรวดเร็ว และอันดับที่ 4 ด้านระบบมีเสถียรภาพ ไม่หลุดหรือล่มบ่อย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี คุณสมบัติของสารสนเทศที่ดีของ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์ กล่าวว่า ระบบจะต้องมีเสถียรภาพที่ดี คือระบบที่มีความน่าเชื่อถือสูงจะต้องมีเสถียรภาพและภาวะความล้มเหลวของระบบน้อยที่สุด และพร้อมเปิดใช้งานเร็วที่สุดซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้ใช้งานระบบน้อยที่สุด

5. ด้านสมรรถนะ มีการประเมินประสิทธิภาพการใช้งานเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับที่ 1 ด้านความเร็วของการแสดงผลข้อมูล อันดับที่ 2 ด้านระบบของห้องออนไลน์ใช้งานได้ดีตลอดเวลา และอันดับที่ 3 ด้านจำนวนผู้ใช้งานระบบของห้องออนไลน์ในปริมาณมากทำให้โหลดช้า ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี คุณสมบัติของสารสนเทศที่ดีของ โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์ กล่าวว่า สมรรถนะของระบบที่ดีมีประสิทธิภาพจะต้องสามารถรองรับผู้ใช้งานในจำนวนผู้ใช้งานที่มาก และสามารถแก้ไขปัญหากรณีที่มีผู้ใช้งานจำนวนมากได้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า นักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากรของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีความต้องการต่อการใช้ระบบของห้องออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพที่ดี โดยมีปัจจัยด้านต่างๆ ประกอบด้วย ด้านความถูกต้องแม่นยำ ด้านเวลา ด้านความน่าเชื่อถือ และด้านสมรรถนะของระบบ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความถูกต้องแม่นยำ ด้านเวลา ด้านความน่าเชื่อถือ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงเห็นสมควรให้พัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพระบบของห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาปรับปรุงระบบของห้องออนไลน์ โดยพัฒนาระบบของห้องให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้งาน เช่น ใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน ข้อมูลถูกต้องแม่นยำ ข้อมูลที่นำเข้ามาระบบไม่มีความผิดพลาด และระบบไม่ล่มบ่อย พร้อมทั้งพัฒนาให้รองรับกับการใช้งานทุกอุปกรณ์การเข้าถึงข้อมูล

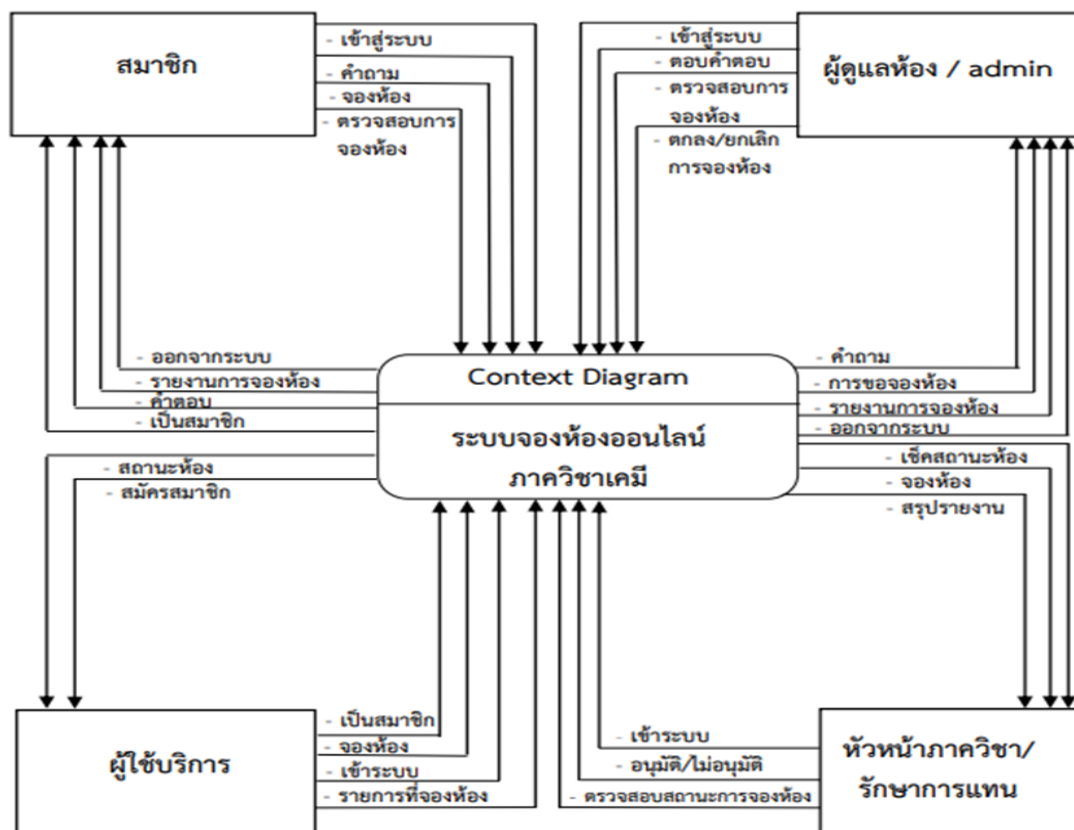
บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แนวทางการพัฒนา

ควรพัฒนาระบบสารสนเทศระบบจองห้องออนไลน์ โดยนำเอา Software เข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ซึ่งภาษาที่จะนำมาพัฒนาคือ PHP เชื่อมต่อการออกแบบฐานข้อมูลที่พัฒนาจาก MySQL เพื่อใช้ในการจัดเก็บฐานข้อมูล พร้อมทั้งใช้ Responsive Web Design หรือระบบการจัดการเนื้อหาของเว็บไซต์ (Content Management System : CMS) ที่พัฒนาคิดค้นขึ้นมาเพื่อช่วยลดทรัพยากรในการพัฒนา (Development) และบริหาร (Management) เว็บไซต์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกำลังคน ระยะเวลาและเงินทอง ที่ใช้ในการสร้างและควบคุมดูแล เข้ามาช่วยในการพัฒนาระบบจองห้องออนไลน์

Flowchart ระบบจองห้องออนไลน์

แผนภาพที่ 2 กระแสข้อมูลสูงสุด (Context Diagram) ของการพัฒนา ปรับปรุงประสิทธิภาพระบบจองห้องออนไลน์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อธิบายแผนภาพ

1. ผู้ใช้บริการ

- ผู้ใช้บริการก่อนเข้าใช้งานระบบของห้องออนไลน์ ต้องสมัครสมาชิกลำดับแรก
- ผู้ใช้บริการสามารถเช็คสถานะของห้องได้โดยไม่ต้องเข้าสู่ระบบ

2. สมาชิก

- สมาชิก
- เข้าสู่ระบบโดยการกรอก username และ password
- ตรวจสอบการจองห้องได้
- สอบถามคำถามผ่านระบบได้
- สมาชิกสามารถตรวจสอบสถานะของห้องได้
- จองห้อง แก้ไข และลบการจองห้องได้
- ออกจากระบบ

3. หัวหน้าภาควิชา / รักษาการแทน

- เข้าสู่ระบบโดยการกรอก username และ password
- ตรวจสอบสถานะผู้ให้บริการที่จองห้องเข้ามา
- ออกรายงานการจองห้อง
- อนุมัติ/ ยกเลิกการจองห้อง
- ออกจากระบบ

4. ผู้ดูแลระบบ / admin

- เมื่อผู้ดูแลระบบเข้าสู่ระบบ ลำดับแรกถ้ามีคำถามการใช้งานเกี่ยวกับระบบ ผู้ดูแลระบบจะเข้าไปตอบคำถาม
- ลำดับถัดมาเข้าไปตรวจสอบการจองห้อง พร้อมทั้งทำการอนุมัติ/ ยกเลิกการจองห้อง
- ระบบสามารถออกรายงานการจองห้องได้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในด้านสมรรถนะการใช้งานของระบบจองห้องออนไลน์ในเชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำมาปรับปรุงระบบต่อไป

รายการอ้างอิง

- กรรณิการ์ เก่งวินิจ. (2551). *การพัฒนาเว็บไซต์เพื่อการประชาสัมพันธ์ โครงการเพชรในตม*. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เกศรินทร์ วิริยะอาภรณ์. (2545). *ความต้องการในการพัฒนาตนเองของข้าราชการกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2548). *เทคโนโลยีสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศและการพลังงาน.
- จรัส อติวิทยาภรณ์. (2554). *การจัดการองค์ความรู้เพื่อจัดการระบบสารสนเทศโดยใช้ฐานข้อมูล SQL ในสถานศึกษา*. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ชลลดา มงคลวนิช. (2560). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรในอุตสาหกรรมไมซ์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.
- ธีรพล ด้านวิระยะกุล. (2549). *ระบบการจองห้องพักผ่านเว็บเซอร์วิส กรณีศึกษา โอลิมปิก บังกะโล เกาะสมุย*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- นันทนีย์ เอ็บอ้อม. (2546). *การพัฒนาแบบจัดการห้องพักด้วยสถาปัตยกรรมแบบ Client/server*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- เบญจภา แจ่มเวชฉาย. (2559). *คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารรถไฟฟ้า BTS ในกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พรรณทิพา แอดำ. (2549). *การยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน*. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

พรรณยงค์ เป้าพุกา. (2555). ระบบของห้องประชุมออนไลน์ ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต กรณีศึกษา
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

พัชรารวรรณ บุญแสน. (2554). ประสิทธิภาพของการใช้งานระบบอินเทอร์เน็ต : กรณีศึกษา องค์การ
พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

เสณี วงษ์มณฑา. (2548). การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธีระฟิล์มและไซ
เท็กซ์.

โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2548). การวิเคราะห์และออกแบบระบบ. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2551). วิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศฉบับปรับปรุง.
กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการให้บริการด้านงานธุรการของ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Satisfying of Graduate students from Using the Administration Services at the Department of Chemistry, Faculty of Science, Mahidol University.

อาชญญา ไชยสุกุมาร¹ และปิยธิดา เลิศชำของกุล²

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป, ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Miss Arthanya Chaisukumam¹, and Miss Piyathida Lerdchamchongkul²

General Administration Officer, Department of Chemistry, Faculty of Science, Mahidol University.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการให้บริการด้านงานธุรการของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และ 2) เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและส่งเสริมการให้บริการด้านธุรการของภาควิชาเคมี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสำหรับการวิจัย คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจำนวน 134 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ด้วยวิธีการสุ่ม (Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการให้บริการด้านงานธุรการทั่วไปของภาควิชาเคมี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้ให้บริการมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส ความสามารถในการติดต่อสื่อสารและประสานงาน ความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการ ความไว้วางใจได้ในการเก็บรักษาข้อมูล สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาได้ และความสามารถของผู้ให้บริการในการจัดเตรียมเอกสาร 2) ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการให้บริการด้านธุรการที่เกี่ยวข้องกับการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้ให้บริการมีทัศนคติ ยิ้มแย้มแจ่มใส ความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการ ความไว้วางใจได้ในการเก็บรักษาข้อมูล สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาได้ ความสามารถของผู้ให้บริการในการจัดเตรียมเอกสาร และความสามารถในการติดต่อสื่อสารและประสานงาน 3) แนวทางการพัฒนาภาควิชาเคมีควรพัฒนาระบบการติดตามขั้นตอนการดำเนินและระบบฐานข้อมูลเอกสารต่างๆ ออนไลน์เพื่อให้สะดวกต่อการค้นหาและลดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, การให้บริการด้านงานธุรการ

Abstract

The Research was carried out to 1) study the satisfaction level of graduate student on the administrative services of the Department of Chemistry and 2) provide an appropriate development approach to improve the administrative services of the Department. The research asked 134 graduate student for being the sample followed Krejcie and Morgan Sampling theory at dislocation 0.05 and used random sampling. The equipment for collecting the data was a questionnaire, having a confidence level of 0.95. The researcher used a descriptive statistic, which are percentage, average, and standard deviation to analyze the results.

It was found that 1) general administrative service unit got the satisfaction level 4 (very satisfied) from the service receiver. When each aspect is considered, the overall satisfaction level is high with the following descending order; service mindedness, communication, trustworthiness, reliability, responsiveness, and competence. 2) Administrative services related to finance unit got the satisfaction level 4 (very satisfied) from the service receiver. When each aspect is considered, the overall satisfaction level is high with the following descending order; service mindedness, trustworthiness, reliability, responsiveness, competence, and communication. 3) The development approach for the Department of Chemistry is to make an Online tracking system and database to make the data searching more convenience and reduce the working time.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Keywords: Satisfaction, Administrative services

บทนำ

ในสภาวะปัจจุบันสถาบันการศึกษามีการแข่งขันสูงและพัฒนาอย่างรวดเร็วเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ มหาวิทยาลัยต่างต้องเผชิญหน้ากับความท้าทายทางด้านเทคโนโลยี อีกทั้งความต้องการศึกษาในสาขาวิชาที่มีความแปลกใหม่มากขึ้น คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งได้รับการประกาศจัดตั้งในพระราชกฤษฎีกาฯ พ.ศ. 2501 โดยเริ่มจากการเป็นโรงเรียนเตรียมวิทยาศาสตร์การแพทย์และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องภายใต้พันธกิจหลักในการสร้างสร้างบุคลากรที่มีความรู้คู่คุณธรรม มาจวบจนถึงปัจจุบันนี้ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มุ่งผลิตผลงานวิชาการและบัณฑิตที่มีคุณภาพในหลากหลายสาขาวิชา ทั้งหลักสูตรในระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก จากทั้ง 12 ภาควิชา ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในปัจจุบันประกอบไปด้วยหลักสูตรบัณฑิตศึกษาจำนวน 4 หลักสูตรอันได้แก่ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเคมี (หลักสูตรนานาชาติ) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาเคมี (หลักสูตรนานาชาติ) หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพอลิเมอร์ (หลักสูตรนานาชาติ) และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพอลิเมอร์ (หลักสูตรนานาชาติ) ซึ่งทุกหลักสูตรได้เปิดให้มีการเรียนการสอนมาเป็นระยะเวลานาน ภายใต้การบริหารจัดการของคณาจารย์ภายในหลักสูตรฯ และเจ้าหน้าที่สายสนับสนุนประจำภาควิชาเคมีที่มุ่งปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนาศักยภาพ ระบบการบริหารงานภายในภาควิชา การวางแผนการเรียนการสอน และการให้บริการด้านงานธุรการแก่นักศึกษา เพื่อให้กระบวนการศึกษาของนักศึกษาดำเนินไปได้อย่างสะดวกสบายและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด งานวิจัยในครั้งนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ต่อการเข้ารับบริการด้านงานธุรการจาก ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ทั้งนี้ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งเจ้าหน้าที่หลักสูตรบัณฑิตศึกษาของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีความสนใจศึกษางานวิจัยนี้ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการให้บริการด้านงานธุรการของภาควิชาเคมีให้เป็นที่น่าพึงพอใจของนักศึกษายิ่งขึ้นต่อไป

บทความฉบับเต็ม

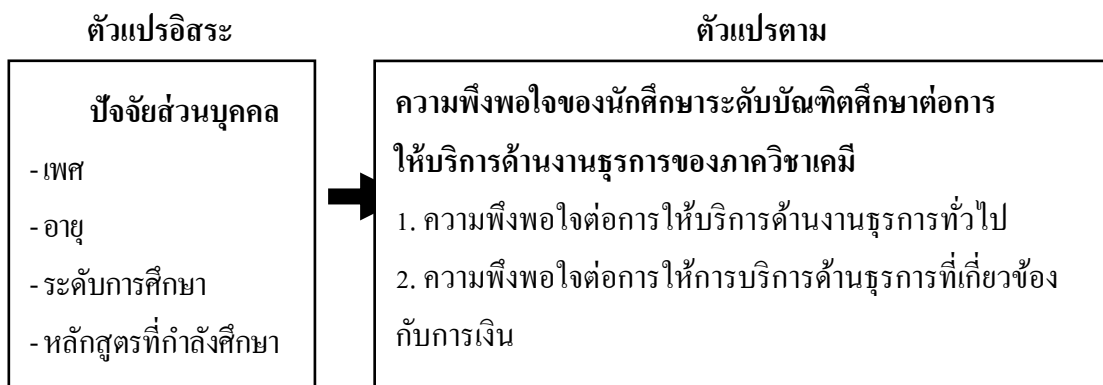
โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการให้บริการด้านงานธุรการของ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและส่งเสริมการให้บริการด้านธุรการของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

ทำวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการธุรการของ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดการบริการและคุณภาพของการบริการของ Parasuraman และคณะ (Parasuraman, 1988) ซึ่งอธิบายว่าการให้บริการที่ดีเป็นสิ่งที่สามารถประเมินได้จากความพึงพอใจของผู้รับบริการซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ให้บริการสามารถให้บริการได้ตามที่ผู้รับบริการคาดหวังไว้หรือมากกว่านั้น ผ่านตัวแปรเชิงระบบซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตามอัน ได้แก่

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัยความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการให้บริการด้านงานธุรการของภาควิชาเคมี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรสำหรับการวิจัยในครั้งนี้กำหนดให้นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 204 คน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล (มกราคม, 2561) กลุ่มตัวอย่างในการทำงานวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปีการศึกษา 2561 ของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 134 คน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการทำวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อหลักสูตร บัณฑิตศึกษา สาขาเคมี (หลักสูตรนานาชาติ) ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลจำนวน 4 เดือน ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2561- กุมภาพันธ์ 2562
4. ขอบเขตด้านสถานที่ ขอบเขตด้านสถานที่ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ คือ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตพญาไทและวิทยาเขตศาลายา

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ทราบระดับความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการให้บริการด้านงานธุรการของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. นำข้อมูลจากงานวิจัยที่ได้มาใช้ในการเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและส่งเสริมการให้บริการด้านธุรการของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บททวนวรรณกรรม

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า พึงพอใจ หมายถึง รัก ชอบใจ และพึงใจ หมายถึง พอใจ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เคลิร์ก (Quirk, 1987) ความพึงพอใจหมายถึงความรู้ที่มีความสุขหรือความพอใจเมื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือได้รับสิ่งที่ต้องการ

โวลแมน (Wolman, 1973) ให้คำจำกัดความคำว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่มีความสุขเมื่อสามารถบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ความต้องการหรือแรงจูงใจ ที่ตั้งไว้ได้

แชปลิน (Chaplin, 1968) ได้นิยามความหมายของคำว่า ความพึงพอใจ (Satisfaction) ลงในพจนานุกรมทางด้านจิตวิทยา หมายถึง ความรู้สึกของผู้ที่มารับบริการต่อสถานบริการตามประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าไปติดต่อกับบริการในสถานทีนั้นๆ

อรรถพร คำคม (2546) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทศนคติหรือระดับความพึงพอใจของบุคคลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกิจกรรม โดยระดับความพึงพอใจที่เกิดขึ้นนั้นมาจากพื้นฐานในการรับรู้ค่านิยมและประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับ ซึ่งระดับของความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อกิจกรรมได้ตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลนั้นๆ

จิตตินันท์ นันทไพบูลย์ (2551) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจต่อการเข้ารับบริการคือ ภาวะของการแสดงความรู้สึกในทางบวกของแต่ละบุคคลซึ่งเกิดจากการเปรียบเทียบการรับรู้ถึงสิ่งที่ได้รับการบริการซึ่งการให้บริการที่ตรงกับสิ่งที่คาดหวังของผู้ที่เข้ารับบริการจะส่งผลโดยตรงต่อระดับของความพึงพอใจ

อุกฤษฏ์ ทรงชัยสงวน (2543) ได้อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow, 1943) ซึ่งกล่าวถึงลำดับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ตั้งแต่ ความต้องการมีชีวิตอยู่ จนถึงความต้องการความสำเร็จสมหวังในชีวิต โดยมนุษย์จะมีความต้องการเพิ่มขึ้นเมื่อความต้องการในแต่ละขั้นได้รับการตอบสนอง

สตรอมเบิร์ก (Stromborg, 1984 อ้างถึงใน สมหมาย เปียถนอม, 2551) ได้กล่าวถึงลักษณะของการวัดความพึงพอใจจากผู้ใช้บริการว่ามีความแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ที่จะศึกษาแต่มีวิธีที่ใช้กันคือ การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม และการสังเกต

อาจกล่าวโดยสรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกทางบวกอันเกิดขึ้นจากการบรรลุวัตถุประสงค์ที่บุคคลคาดหวังว่าจะได้รับการทำกิจกรรมหนึ่งๆ อาทิ การเข้ารับบริการจากสถานที่ให้บริการ โดยระดับความพึงพอใจของบุคคลในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่คาดว่าจะได้รับเหล่านี้เกิดจาก

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

พื้นฐานทางการรับรู้ทาง ค่านิยม สังคม และประสบการณ์ส่วนบุคคล และการให้บริการที่ทำให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งบรรลุวัตถุประสงค์ที่คาดหวังไว้เพื่อสร้างความพึงพอใจจะส่งผลให้ระดับความเครียดทางร่างกายลดลง อีกทั้งยังส่งผลให้ผู้รับบริการรู้สึกมีความสุข โดยผู้ที่ทำวิจัยเกี่ยวกับการวัดระดับความพึงพอใจในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของบุคคลมักเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์ การทำแบบสอบถาม หรือการสังเกต เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ต่อไป

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริการ

วีระพงษ์ เกลิมจิระรัตน์ (2538) ได้กล่าวไว้ว่า ราชบัณฑิตยสถาน (2530) ได้ให้ความหมายของคำว่า “บริการ” ไว้ว่าเป็นการรับใช้ อำนวยความสะดวกต่างๆ ซึ่งในภาษาอังกฤษ ตรงกับคำว่า Service ที่หมายถึง การกระทำเพื่อให้ความช่วยเหลือและเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นด้วยความเอาใจใส่ ซึ่งอาจสามารถอธิบายความหมายจากแต่ละตัวอักษร ได้ดังนี้ S = Smile & Sympathy ยิ้มแย้มแจ่มใส E = Early Response & Equity การตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการด้วยความเสมอภาค R = Responsibility & Respectful มีความรับผิดชอบและให้เกียรติแก่ผู้รับบริการ V = Voluntary manner การให้บริการด้วยความเต็มใจ I = Image Enhancing & Integrity เสริมสร้างภาพลักษณ์ของหน่วยงาน บริการด้วยความสุจริต C = Courtesy เป็นมิตรและเอาใจใส่ในการบริการ E = Enthusiasm กระตือรือร้น

เถื่อนใส ใจแจ่ม (2546) ได้เสนอแนวความคิด ในการบริการประชาชนที่ดี และมีคุณภาพต้องอาศัยเทคนิค กลยุทธ์ ทักษะที่จะทำให้ชนะใจผู้รับบริการ ซึ่งสามารถกระทำได้ทั้งก่อนการติดต่อระหว่าง การติดต่อ และหลังการติดต่อ โดยได้รับการบริการจากตัวบุคคล ทุกระดับในองค์กร รวมทั้งผู้บริหารขององค์กรนั้น ทั้งนี้ การบริการที่ดี จะเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้ติดต่อรับ บริการเกิดความเชื่อถือ ศรัทธา และสร้างภาพลักษณ์ ซึ่งจะส่งผลในการใช้บริการต่าง ๆ ในโอกาสต่อไป

Parasuraman และคณะ (Parasuraman, 1988) ซึ่งอธิบายว่าคุณภาพของการให้บริการที่ดีเป็นสิ่งที่สามารถประเมินได้จากความพึงพอใจของผู้รับบริการซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ให้บริการสามารถให้บริการได้ตามที่ผู้รับบริการคาดหวังไว้หรือมากกว่า โดยปัจจัยที่ผู้บริโภคใช้ในการตัดสินคุณภาพของการให้บริการแบ่งออกเป็น ปัจจัยดังต่อไปนี้ ความไว้วางใจได้ของผู้บริการ การตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ ความสามารถของผู้ให้บริการ สามารถเข้าถึงการบริการ ความมีอัธยาศัย การสื่อสาร ความ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นำเชื้อถือของผู้ให้บริการ ความปลอดภัยในการบริการ การเข้าใจและการรู้จักลูกค้า และความเป็นรูปธรรมของการบริการ

อาจกล่าวโดยสรุปว่า การบริการ หมายถึง การอำนวยความสะดวกของผู้ให้บริการต่อผู้รับบริการ ในการกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งจนบรรลุวัตถุประสงค์ของผู้รับบริการ โดยสวัสดิภาพ ตามเกณฑ์ที่ผู้รับบริการได้วางไว้ซึ่งเกณฑ์ของผู้รับบริการที่คาดหวังต่อการรับบริการหนึ่งๆจะมีความแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับประสบการณ์ พื้นฐานการรับรู้ทางค่านิยม และสังคมของผู้รับบริการ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาข้อมูลผู้วิจัยพบว่าผู้รับบริการส่วนมากมักมีเกณฑ์กลางที่คาดหวังต่อการเข้ารับบริการหนึ่งๆ อันได้แก่ ความรวดเร็วในการให้บริการ การให้บริการด้วยความเท่าเทียม การให้บริการด้วยความเข้าใจสิ่งที่ผู้รับบริการต้องการ และความเข้มแข็งแม่นยำในการให้บริการ โดยหากผู้ให้บริการสามารถให้บริการตามเกณฑ์ดังกล่าวจะสามารถทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจได้ซึ่งความพึงพอใจของผู้รับบริการนี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จของหน่วยงานในการให้บริการต่อลูกค้า

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับงานธุรการ

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้บัญญัติความหมายของงานธุรการไว้ว่า คือ การจัดการกิจการงานโดยส่วนรวมของแต่ละหน่วย ซึ่งไม่ใช่งานวิชาการ ดังนั้น งานธุรการจึงหมายถึง การร่างพิมพ์ โต้ตอบ ติดต่อบริการงาน การทำหนังสือ การพูด และการสื่อสารทาง ระบบอิเล็กทรอนิกส์ หรืองานที่เกี่ยวกับการบริหารงานเอกสาร ซึ่งไม่ใช่งานด้านวิชาการ

สนอง สุวรรณวงศ์ (2538) กล่าวถึง งานธุรการของสถานศึกษา อันได้แก่ โรงเรียนวิทยาลัย สถาบันทางการศึกษา และมหาวิทยาลัย ซึ่งมีลักษณะงานโดยทั่วไปคล้ายกัน คือ งานให้บริการ งานประสานงาน อำนวยความสะดวกต่างๆ อันจะทำให้งานหลัก คือ ด้านวิชาการ ของสถาบันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ ซึ่งงานธุรการในสถานศึกษามักมีความเชื่อมโยงกับงานอื่นๆ อีกหลายประเภท ได้แก่ การจัดการ โรงเรียน งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานหลักสูตร กิจกรรมของสถาบัน งานธุรการเฉพาะเรื่อง และการบำรุงรักษาเพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

สุพิชฌาย์ ศาสตร์สมัย (2558) ได้อธิบายลักษณะของบุคลากรงานธุรการที่มีประสิทธิภาพ ความว่า ผู้ให้บริการธุรการที่ดีควรมีความรู้ความสามารถในการตีความและสรุปสาระสำคัญ มีความเข้าใจในภารกิจของหน่วยงาน รู้จักหน้าที่ของตนเองและมีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการลำดับความสำคัญของ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

งาน มีความสามารถในการทำแผนการปฏิบัติงาน มีความศรัทธาในงานที่รับผิดชอบ สามารถทำงานด้วยความ เป็นมีระเบียบวินัย สามารถใช้งานในระบบสารสนเทศและสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับงานธุรการ อาจกล่าวได้ว่างานธุรการโดยทั่วไป คือ การจัดบริหารจัดการงานโดยรวมของแต่ละหน่วยงาน ในส่วนที่ไม่ใช่งานในด้านวิชาการ อาทิ การร่าง เอกสาร การโต้ตอบหนังสือระหว่างหน่วยงานหรือภายในหน่วยงาน การติดต่อประสานงาน การสื่อสาร ทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ และงานที่เกี่ยวกับการบริหารงานเอกสาร นอกจากนี้แล้วผู้ปฏิบัติงานธุรการยังมี หน้าที่เฉพาะอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ตามลักษณะของหน่วยงาน โดยสำหรับงานธุรการใน สถานศึกษาจะต้องปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับ หลักสูตร แบบเรียน อุปกรณ์เกี่ยวกับการสอน งานกิจการ นักเรียน นิสิต นักศึกษา อาทิ การลงทะเบียนเรียน การจัดการตารางเรียน การเบิกจ่ายเงินทุนค่าวัสดุ วิทยาศาสตร์เพื่อใช้ประกอบการทำวิจัยต่างๆ ของนักศึกษา เป็นต้น

ประวัติคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับการประกาศจัดตั้ง เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2501 ใน นามโรงเรียนเตรียมวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ เพื่อจัดการศึกษาเตรียมแพทย์ และเตรียมประเภทวิชาอื่นๆ ขึ้นภายในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2503 รัฐบาลได้ตรา พระราชบัญญัติยกฐานะขึ้นเป็น คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ เปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรี-โท-เอก ในเวลาต่อมา ในปี พ.ศ. 2511 คณะวิทยาศาสตร์ได้ย้ายสถานที่มาตั้ง ณ พื้นที่ปัจจุบันในปี พ.ศ. 2512 มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ให้ใช้พระนามาภิไธย มหิดล เป็นนามใหม่ของมหาวิทยาลัย และต่อมา ได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี แบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2512 คณะวิทยาศาสตร์ จึงได้ใช้ชื่อใหม่เป็น คณะวิทยาศาสตร์ ปัจจุบันคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีที่ทำการ 2 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตพญาไท และวิทยาเขตศาลายา สำหรับการ เรียนการสอนขั้นพื้นฐาน นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-2 และเป็นสถานที่ปฏิบัติการวิจัย ซึ่ง MUSC เป็นผู้นำการศึกษาถึงระดับปริญญาเอกทางสาขาวิทยาศาสตร์ สร้างนักวิจัยระดับมันสมอง ให้กับประเทศ ในสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นหน่วยงานแรกของ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประเทศที่ผลิตบัณฑิตระดับปริญญาเอก และผลิตบัณฑิตปริญญาตรี-โท-เอก ออกมาอย่างต่อเนื่อง บัณฑิตเหล่านี้ได้รับใช้สังคม เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ทั้งในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค ผลผลิตจาก MUSC คุณภาพสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากล ผลงานวิจัยเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ (คณะวิทยาศาสตร์, 2556) ในการบริหารงานของคณะวิทยาศาสตร์ มีคณบดี เป็นผู้นำด้านวิชาการและการบริหารจัดการมีคณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์ ร่วมกำหนดและเสนอนโยบายและแนวทางการบริหารงานตามภารกิจหลัก เพื่อให้ดำเนินการ โดยสอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมายและทิศทางของมหาวิทยาลัย มีคณะที่ปรึกษาคณบดี ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า ผู้บริหาร ผู้ใช้บัณฑิต ปัจจุบันคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบด้วย 12 ภาควิชา และ 1 ศูนย์ โครงสร้างส่วนสนับสนุนองค์การ ภายใต้สำนักงานคณบดี ประกอบด้วย 13 งานและ 1 โครงการจัดตั้งงาน นอกจากนี้ยังมีหน่วยวิจัยและเครือข่ายวิจัย ของคณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 12 หน่วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำผลงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจต่อคุณภาพในการรับบริการจากหน่วยงานต่างๆ ดังต่อไปนี้

สมหมาย เปียถนอม (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาในการได้รับการบริการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จัดทำขึ้นเพื่อทราบความรู้สึกของนักศึกษาในการได้รับการบริการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 3 ด้าน คือ การบริการด้านวิชาการ การบริการด้านกิจการนักศึกษา และการบริการด้านอาคารสถานที่ จากนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมทั้งนักศึกษาภาคปกติ นักศึกษากศ.พป. รวมทั้งนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ด้วยการใช้แบบประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และสถิติเชิงบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า การบริการด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ค่าระดับความพึงพอใจเป็น 3.24 จาก 5 การบริการด้านกิจการนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ค่าระดับความพึงพอใจอยู่ที่ 3.28 การบริการด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าระดับความพึงพอใจเป็น 3.02 ซึ่งโดยภาพรวมแล้วความพึงพอใจของนักศึกษาในการรับบริการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าระดับความพึงพอใจเท่ากับ 3.18 หรือระดับ 3

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สโรชา แพร์ภาษา (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารจังหวัด ฉะเชิงเทรา อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้พบว่าความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการบริการใน 3 ด้าน คือ การให้บริการเครื่องจักรกล การให้บริการจดทะเบียนพาณิชย์การให้บริการจัดเก็บค่าธรรมเนียมของ โรงแรม โดยวัดออกมาได้เป็น 9 หัวข้อ ดังนี้ 1) ประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่มีเพียงพอต่อการให้บริการ 2) ผู้ให้บริการยิ้มแย้ม พุดจาสุภาพต่อผู้มาใช้บริการ 3) ได้รับการบริการที่รวดเร็ว 4) ได้รับการบริการที่ถูกต้อง ไม่มีข้อผิดพลาด 5) มีความสะดวกสบายต่อสถานที่ให้บริการ 6) มีการประชาสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้มารับบริการ 7) ผู้ให้บริการมีการบริการที่ดีในภาพรวม 8) มีขั้นตอนในการให้บริการที่ดี 9) มีการอำนวยความสะดวกที่ดี

วิธีดำเนินการวิจัย

ทำวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการด้านงานธุรการของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพื่อให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจต่อการรับบริการด้านงานธุรการและนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการให้บริการด้านงานธุรการต่อไป โดยจะนำเสนอวิธีการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรสำหรับกำหนดตัวอย่างของเกรซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970:608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 134 คน จากนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของภาควิชาเคมีที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2561 ทั้ง 4 สาขาวิชา ได้แก่ 1) หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเคมี (หลักสูตรนานาชาติ) 2) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาเคมี (หลักสูตรนานาชาติ) 3) หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีฟอติเมอร์ (หลักสูตรนานาชาติ) 4) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีฟอติเมอร์ (หลักสูตรนานาชาติ)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

$$\text{ตามสูตร } n = \frac{x^2 N p(1-P)}{e^2(N-1) + x^2 p(1-p)}$$

$$\text{แทนค่าในสูตร } n = \frac{3.841 \times 204 \times 0.5 \times 0.5}{(0.05)^2 \times (204-1) + 3.841 \times 0.5 \times 0.5}$$

$$\text{ผลการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่าง} = \text{จำนวน } 133.4634644864589 \approx 134 \text{ คน}$$

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาที่ได้รับการบริการวิชาการจาก ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ หลักสูตรที่กำลังศึกษา ระดับการศึกษาซึ่งมีลักษณะ เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการเข้ารับบริการ ในส่วนของความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาต่อการเข้ารับบริการวิชาการจาก ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) ด้านการบริการวิชาการทั่วไป ได้แก่ การออกเอกสารคำร้องต่างๆ ไปยังหน่วยงานภายนอก การติดต่อประสานงานกับบัณฑิตวิทยาลัย การขอเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชา การแจ้งข่าวสารที่มีความสำคัญให้นักศึกษา 2) การบริการด้านธุรการที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ได้แก่ การยื่นคำร้องปรับอัตราค่าหน่วยกิต

การเบิกจ่ายค่าตอบแทนกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ สอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ สอบวัดคุณสมบัติ การเบิกจ่ายเงินทุนค่าวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ โดยกำหนดให้ระดับความพึงพอใจมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าเฉลี่ย 5 ระดับ (Rating Scale) คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุดตามลำดับ

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อคุณภาพการให้บริการวิชาการของ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างข้อคำถาม จากนั้นได้ส่งเครื่องมือให้ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรและเลขานุการหลักสูตรของหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชาเคมี จำนวน 4 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถามแล้วจึงดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

3. หลักจากผ่านการพิจารณาโดยประธานกรรมการบริหารหลักสูตรและเลขานุการหลักสูตรของหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชาเคมี จำนวน 4 ท่าน และปรับแก้แบบสอบถามเรียบร้อยแล้วจึงดำเนินการขอรับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนชุดกลาง มหาวิทยาลัยมหิดล รหัสโครงการ MU-CIRB 2019/072.0503

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำงานวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยการแจกแบบสอบถาม จำนวน 134 ชุด โดยมีลำดับขั้นตอนในการทำงานดังนี้

- 1) ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามแก่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้ใช้บริการธุรการ ภาควิชาเคมี จากวิทยาเขตพญาไท และวิทยาเขตศาลายา
- 2) เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัยเพื่อตรวจสอบและประมวลผล
- 3) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
- 4) จัดหมวดหมู่ข้อมูลทั่วไป และ Rating Scale ในแบบสอบถามเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อคุณภาพการให้บริการธุรการของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติสำหรับการวิจัยดังต่อไปนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยจะพิจารณาตรวจสอบแบบสอบถามความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามในเบื้องต้น ก่อนจะนำข้อมูลที่ได้มามีจำนวนค่าทางสถิติ

2) สถิติที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการหาค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2.1) วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งในที่นี้ คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ใช้บริการด้านธุรการจาก ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ด้วยร้อยละ (Percentage)

2.2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจในการรับบริการธุรการ ซึ่งได้จำแนกออกเป็น 2 ด้าน คือด้านการบริการธุรการทั่วไป และด้านการบริการธุรการที่เกี่ยวข้องกับการเงิน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งได้กำหนดให้มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต คือ ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจ ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจ ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจ ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจ ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการให้บริการด้านงานธุรการของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการให้บริการด้านงานธุรการของ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและส่งเสริมการให้บริการด้านธุรการของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยใช้แบบสอบถามและประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	50	37
หญิง	84	63
รวม	134	100

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงซึ่งคิดเป็นร้อยละ 63 และมีผู้ตอบแบบสำรวจเพศชายร้อยละ 37

ตารางที่ 2 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ระหว่าง 23 – 26 ปี	69	51.49
ระหว่าง 26 – 29 ปี	34	25.4
ระหว่าง 20 – 23 ปี	19	14.18
29 ปีขึ้นไป	12	8.95
รวม	134	100

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 23-26 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.49 และอายุระหว่าง 26-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.4 อายุระหว่าง 20-23 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.18 อายุ 29 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 8.95 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามหลักสูตร

หลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
หลักสูตร ปร.ด. สาขาเคมี (นานาชาติ)	55	41.0
หลักสูตร วท.ม. สาขาเคมี (นานาชาติ)	51	38.1
หลักสูตร ปร.ด. สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพอลิเมอร์ (นานาชาติ)	17	12.7
หลักสูตร วท.ม. สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพอลิเมอร์ (นานาชาติ)	11	8.2
รวม	134	100

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาเคมี (นานาชาติ) คิดเป็นร้อยละ 41.0 หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเคมี (นานาชาติ) คิดเป็นร้อยละ 38.1 หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพอลิเมอร์ (นานาชาติ) คิดเป็นร้อยละ 12.7 หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพอลิเมอร์ (นานาชาติ) คิดเป็นร้อยละ 8.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 : ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามชั้นปี

ชั้นปี	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นปีที่ 3	39	29.10
ชั้นปีที่ 2	36	26.87
ชั้นปีที่ 1	30	22.39
ชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป	30	22.39
รวม	134	100

จากตารางที่ 4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 29.10 ชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 26.87 ชั้นปีที่ 1 และ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือร้อยละ 22.39 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาต่อการเข้ารับบริการธุรการจาก ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 5 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจด้านการบริการธุรการ ทั่วไป

การบริการธุรการทั่วไป	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ความไว้วางใจได้ในการเก็บรักษาข้อมูล	4.27	0.58	มาก
สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาได้	4.19	0.06	มาก
ความสามารถของผู้ให้บริการในการจัดเตรียมเอกสาร	4.15	0.76	มาก
ผู้ให้บริการมีทัศนคติ ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้บริการด้วยความเต็มใจ	4.47	0.67	มาก
ความสามารถในการติดต่อสื่อสารและประสานงาน	4.31	0.66	มาก
ความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการ	4.31	0.61	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.28	0.66	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการบริการด้านธุรการทั่วไปอยู่ในระดับ
มาก คือ 4.28 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ให้บริการมีทัศนคติ ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้บริการด้วยความเต็ม
ใจได้รับความพึงพอใจมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.47) รองลงมาได้แก่ความสามารถในการติดต่อสื่อสารและ
ประสานงานและความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการ (ค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 4.31) ถัดมาได้แก่ความไว้วางใจได้ใ
นการเก็บรักษาข้อมูล สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาได้ และความสามารถของผู้ให้บริการ
ในการจัดเตรียมเอกสาร (ค่าเฉลี่ย 4.27 4.19 และ 4.15 ตามลำดับ)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 6 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจด้านธุรการที่เกี่ยวข้อง กับการเงิน

การบริการด้านธุรการที่เกี่ยวข้องกับการเงิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ความไว้วางใจได้ในการเก็บรักษาข้อมูล	4.34	0.59	มาก
สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาได้	4.24	0.67	มาก
ความสามารถของผู้ให้บริการในการจัดเตรียมเอกสาร	4.24	0.62	มาก
ผู้ให้บริการมีทัศนคติ ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้บริการด้วยความเต็มใจ	4.47	0.63	มาก
ความสามารถในการติดต่อสื่อสารและประสานงาน	4.22	0.65	มาก
ความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการ	4.34	0.61	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.31	0.63	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่าระดับความพึงพอใจด้านธุรการที่เกี่ยวข้องกับการเงิน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ 4.31 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ให้บริการมีทัศนคติ ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้บริการด้วยความเต็มใจ ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.47) รองลงมาได้แก่ความไว้วางใจได้ในการเก็บรักษาข้อมูล และความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการ (ค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.34) ลำดับถัดมาคือสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาได้และความสามารถของผู้ให้บริการในการจัดเตรียมเอกสาร (ค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.24) และความสามารถในการติดต่อสื่อสารและประสานงาน (ค่าเฉลี่ย 4.24)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 7 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจด้านการบริการธุรการ ทั่วไปและด้านธุรการที่เกี่ยวข้องกับการเงิน

ประเภทการบริการ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
การบริการธุรการทั่วไป	4.28	0.66	มาก
การบริการด้านธุรการที่เกี่ยวข้องกับการเงิน	4.31	0.63	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.29	0.64	มาก

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการให้บริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การบริการด้านธุรการที่เกี่ยวข้องกับการเงิน การบริการธุรการทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 4.31 4.28 คะแนนตามลำดับ)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะที่ผู้วิจัยได้รับจากแบบสอบถาม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้ความเห็นดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาระบบการเก็บข้อมูล โดยเปลี่ยนมาเก็บเป็นไฟล์ข้อมูลแทนการเก็บเอกสารลงแฟ้มงาน เนื่องจากผู้ค้นหาเอกสารจะสามารถทำการค้นหาได้สะดวกมากกว่า
2. ควรจัดทำระบบติดตามเอกสารเพื่อให้ทราบว่าเอกสารถูกดำเนินการไปถึงขั้นตอนใดแล้วโดยไม่ต้องเดินทางไปติดต่อที่ห้องธุรการโดยตรง

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการให้บริการด้านงานธุรการของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านงานธุรการ และข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการให้บริการด้านงานธุรการของภาควิชาเคมี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหญิงร้อยละ 63 และนักศึกษาชายร้อยละ 37 เป็นนักศึกษาจากหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาเคมี (หลักสูตรนานาชาติ) มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 41 รองลงมาเป็นหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเคมี (นานาชาติ) คิดเป็นร้อยละ 38.1 หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพอลิเมอร์ (นานาชาติ) คิดเป็นร้อยละ 17 หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพอลิเมอร์ (นานาชาติ) คิดเป็นร้อยละ 11 ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 3 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.10 รองลงมาเป็นชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 26.87 ถัดมาเป็นชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 ขึ้นไปซึ่งมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 22.39 ทั้งนี้จำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละชั้นปีขึ้นอยู่กับตารางเรียนของนักศึกษาด้วยเนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 ต้องเข้าเรียนรายวิชาที่เป็น Course Work ส่งผลให้นักศึกษาไม่ได้อยู่ประจำห้องปฏิบัติการเหมือนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ผู้ตอบแบบสอบถามศึกษาอยู่ในช่วงอายุ 23-26 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.49 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 26-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.4 ช่วงอายุ 20-23 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.18 และช่วงอายุ 29 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 8.95 ตามลำดับ

2. ความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านงานธุรการของภาควิชาเคมี ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจจากการให้บริการด้านงานธุรการทั่วไปโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.28$) ซึ่งนักศึกษาให้ระดับความพึงพอใจในระดับมาก ทั้ง 6 ข้อประเมิน โดยมีข้อประเมินที่ได้รับความพึงพอใจในการรับบริการสูงสุด คือ ผู้ให้บริการมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้บริการด้วยความเต็มใจ ($\bar{x} = 4.47$) ถัดมาได้แก่ความสามารถในการติดต่อสื่อสารและประสานงานและความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 4.31$) ความไว้วางใจได้ในการเก็บรักษาข้อมูล ($\bar{x} = 4.27$) สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาได้ ($\bar{x} = 4.19$) ความสามารถของผู้ให้บริการในการจัดเตรียมเอกสาร ($\bar{x} = 4.15$) ความพึงพอใจด้านการบริการด้านธุรการที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจจากการให้บริการด้านงานธุรการที่เกี่ยวข้องกับการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$) โดยมีข้อประเมินที่ได้รับความพึงพอใจในการรับบริการสูงสุด คือ ผู้ให้บริการมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้บริการด้วยความเต็มใจ ($\bar{x} = 4.47$) รองลงมาคือความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการและความไว้วางใจได้ในการเก็บรักษาข้อมูลมีซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 4.34$) ถัดมาได้แก่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาได้และความสามารถของผู้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ให้บริการในการจัดเตรียมเอกสารซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 4.24$) และความสามารถในการติดต่อสื่อสารและประสานงาน ($\bar{x} = 4.22$)

2.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริการด้านธุรการของภาควิชาเคมีที่ผู้วิจัยได้รับจากแบบสอบถามใน ส่วนที่ 3 ได้แก่ การพัฒนาระบบการเก็บข้อมูลแบบไฟล์แทนการใช้แฟ้มเก็บงานเพื่อให้สะดวกต่อการ ค้นหาเอกสารมากยิ่งขึ้น และการพัฒนาระบบการติดตามเอกสารเพื่อให้นักศึกษาทราบว่าเอกสารถูก ดำเนินการไปถึงขั้นตอนใดแล้วโดยไม่จำเป็นต้องเดินทางมาติดต่อที่ห้องธุรการ

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านงานธุรการของภาควิชาเคมี คณะ วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านงานบริการธุรการทั่วไปและด้านงานบริการธุรการ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเงิน จากการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจในความพึงพอใจด้านการบริการ ธุรการทั่วไปโดยรวม พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก แต่เมื่อเปรียบเทียบกับข้ออื่นพบว่า ความสามารถในการจัดเตรียมเอกสารอยู่ในระดับที่น้อยกว่าข้ออื่น แสดงให้เห็นว่าอาจยังมีการทำเอกสาร ผิดพลาดหรือการจัดเตรียมเอกสารไม่ทันต่อการใช้งานของนักศึกษาตามที่นักศึกษาได้คาดหวังไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากการดำเนินการเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบัณฑิตวิทยาลัยของนักศึกษาส่วนมากจะต้องดำเนินการผ่าน งานธุรการของภาควิชา ดังนั้นภาควิชาจึงควรวางแผนทางในการพัฒนาศักยภาพของผู้ให้บริการ อุปกรณ์ สำหรับจัดเตรียมเอกสาร และระบบการออกเอกสารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเมื่อพิจารณาความพึง พอใจในแต่ละส่วนของด้านการบริการธุรการที่เกี่ยวข้องกับการเงิน โดยรวมพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจ ในระดับมาก แต่เมื่อเปรียบเทียบกับข้ออื่นพบว่าความสามารถในการติดต่อสื่อสารและประสานงานได้รับความ พึงพอใจจากนักศึกษาน้อยกว่าข้ออื่น แสดงให้เห็นว่านักศึกษายังไม่พึงพอใจต่อการ ติดต่อสื่อสารและประสานงานที่เกี่ยวข้องกับการเงินของเจ้าหน้าที่เท่าที่ควรจะเป็น โดยกระบวนการด้าน การเงินภายในหน่วยงานถือว่าเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความละเอียดและแม่นยำค่อนข้างมากส่งผลให้ใช้เวลาใน การดำเนินการเป็นระยะเวลานาน อีกทั้งภายในหน่วยงานยังมีระเบียบวิธีการเบิกจ่ายเงินแตกต่างออกไป ตามแหล่งเงินและวัตถุประสงค์ของการใช้เงินอันสร้างความยุ่งยากในการประสานงานเพื่อให้จัดเตรียมการ เบิกจ่ายอย่างถูกต้อง ในการนี้ทั้ง ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ รวมทั้งบัณฑิตวิทยาลัย จึงควรพัฒนา ระบบการเบิกจ่ายเงินสำหรับกิจกรรมต่างๆ ของนักศึกษาให้เกิดความสะดวกมากยิ่งขึ้นเพื่อลดความกังวล ของนักศึกษาที่ต้องจัดการกับเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเงิน เมื่อพิจารณาข้อคิดเห็นจากผู้ตอบ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แบบสอบถามพบว่าผู้ใช้บริการต้องการให้มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในระบบการทำงานธุรการของภาควิชามากยิ่งขึ้น อาทิ การทำระบบติดตามเอกสารและระบบการเก็บเอกสารออนไลน์ด้วยการเปิดไฟล์เอกสารขึ้นเพื่อให้เกิดความสะดวกในการใช้บริการธุรการของภาควิชาจากต่างสถานที่

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการให้บริการด้านงานธุรการของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลของการวิจัยเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาการให้บริการด้านงานธุรการของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นแล้วว่า การให้บริการด้านงานธุรการควรมีการพัฒนาด้านการจัดเตรียมเอกสารและการติดต่อสื่อสารและประสานงาน ซึ่งภาควิชาอาจนำข้อมูลที่ได้นี้มาเป็นส่วนกำหนดแนวทางในการพัฒนาการให้บริการธุรการของภาควิชา โดยอาจมีการส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมการอบรมวิธีการจัดเตรียมเอกสารและการติดต่อประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ภาควิชาอาจพิจารณาข้อเสนอแนะจากผู้ให้บริการมาพัฒนาระบบการติดตามเอกสารและฐานข้อมูลออนไลน์สำหรับนักศึกษา

แนวทางการพัฒนา

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการให้บริการด้านธุรการทั่วไปในหัวข้อความสามารถของผู้ให้บริการในการจัดเตรียมเอกสารและการให้บริการด้านธุรการที่เกี่ยวข้องกับการเงินในหัวข้อการติดต่อประสานงานนั้น ได้ระดับความพึงพอใจจากนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาน้อยกว่าหัวข้ออื่นๆ จึงควรมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้ 1) จัดทำระบบการติดตามขั้นตอนการทำเอกสารออนไลน์และระบบฐานข้อมูลเอกสารออนไลน์สำหรับนักศึกษาพบว่ามีความเป็นไปได้ในการจัดทำระบบดังกล่าวขึ้นและทดลองใช้ในภาควิชา อย่างไรก็ตามยังต้องมีการแบ่งประเภทเอกสารที่เปิดระบบให้นักศึกษาติดตามได้หรือการจำกัดสิทธิในการติดตามหรือเปิดเพิ่มข้อมูลออนไลน์เนื่องจากเอกสารบางรายการไม่สามารถนำมาเปิดเผยได้ 2) พัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ธุรการ ระบบการติดต่อประสานงาน ขั้นตอนการออกเอกสาร การใช้ระบบฐานข้อมูลออนไลน์ และระบบติดตามเอกสารให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การทำวิจัยในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการให้บริการด้านงานธุรการของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในส่วนของงานบริการด้านธุรการทั่วไป และงานบริการธุรการที่มีความเกี่ยวข้องกับการเงินในภาพรวมเท่านั้น ดังนั้นหากจะมีการดำเนินการพัฒนาการให้บริการในด้านใดด้านหนึ่งอย่างจริงจัง ควรทำการวิจัยแบบเฉพาะประเด็น โดยละเอียด เพื่อให้ได้ประเด็นข้อบกพร่องที่สมควรได้รับการแก้ไขหรือพัฒนาอย่างชัดเจน

รายการอ้างอิง

- จิตตินันท์ นันทไพบุลย์. (2551). *จิตวิทยาการบริการ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2546). *สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- บุญชม ศรีสะอาด, (2545). การอ้างอิงกลุ่มประชากรเพื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. วารสารการวัดผลการศึกษา
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2531). *การบริการ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *ความพึงพอใจ*. กรุงเทพฯ: มหานคร: นานมีบุ๊คส์.
- เลื่อมใส ใจแจ้ง. (2546). *สมาคมสันติบาตรเทศบาลแห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- วีระพงษ์ เกลิมจิระรัตน์. (2538). *คุณภาพในงานบริการ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ดวงกลมสมัย จำกัด.
- สนอง สุวรรณวงศ์. (2538). *การบริหารงานธุรการ การเงิน และพัสดุ*. สถาบันราชภัฏสงขลา สงขลา: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา.
- สมหมาย เปียถนอม. (2551). *ความพึงพอใจของนักศึกษาในการได้รับบริการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมนครปฐม*: สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สุพิชฌาย์ ศาสตร์สมัย. *การบริหารงานธุรการภายในภาควิชาเวชศาสตร์สังคมและสิ่งแวดล้อม*. วันที่ค้น
ข้อมูล 18มกราคม 2562 เข้าถึงได้จาก <http://www.tm.mahidol.ac.th/social-environment/sites/default/files/uploads/1/ manage-Website-new.pdf>.

สโรชา แพร์ภาษา. (2549). *การประเมินผลความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา*. จังหวัดฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยบูรพา.

อรรถพร คำคม. (2546). *การให้บริการสินเชื่อของธนาคารอาคารสงเคราะห์: ศึกษาจากความคิดเห็นของผู้ใช้บริการฝ่ายกิจการสาขากรุงเทพและปริมณฑล*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุกฤษฏ์ ทรงชัยสงวน. (2543). *ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการ โครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชนของสถานีตำรวจภูธร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Chaplin J. (1968). *Dictionary of Psychology*. New York: Seaquin Book.

Benjamin B. Wolman (1973). *Dictionary of Behavioral Science*. . London: London: Litton Educational.

Krejcie R. and Morgan D. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement.

Parasuraman A., Zeithaml V. A., Berry, and L. L. (1988). *SERVQUAL : A Multi-item Scale for Measuring Consumer Perception of Service Quality*.

Parasuraman, A., Zeithaml V. A., Berry, and L. L. (1994). *Reassessment of Expectation of Comparison Standard in Measuring Service Quality : Implication for Further Research*.

Quirk, R. (1987). *Longman dictionary of contemporary English (2nd ed.)*. London, England : Richard Clay Ltd.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความพึงพอใจของผู้รับบริการคลินิกหมอครอบครัว ปทุมนคร

The Satisfaction of client at Primary care cluster Pathomnakorn

พันทิพย์ สีจ๊ะเอ็ง

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ กลุ่มงานเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลนครปฐม

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการ และเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้รับบริการตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ อาชีพ และการศึกษา ในคลินิกหมอครอบครัว ปทุมนคร กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่เข้ารับบริการที่คลินิกหมอครอบครัว ปทุมนคร จำนวน 200 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของศูนย์หัวใจ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์ มี 3 ด้าน คือ ด้านการรักษาด้านคุณภาพการให้บริการ และด้านความสะดวกในการบริการ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และมีค่าความเที่ยง (สัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค) เท่ากับ 0.88, 0.94 และ 0.95 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบความแตกต่าง และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า ผู้รับบริการมีความพึงพอใจโดยรวม ($\bar{X}=4.67$) และรายด้าน ($\bar{X}=4.67, 4.71$ และ 4.64) อยู่ในระดับดีมาก เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: ความพึงพอใจของผู้รับบริการ คลินิกหมอครอบครัว

Abstract

The purpose of this quantitative research were to 1) survey the satisfaction of client and 2) compare the satisfaction of client according to personal factors ie. Gender , age , occupation and education in Primary care cluster Pathomnakorn. The participants were 200 clients who came to receive services at Primary care cluster Pathomnakorn.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

They were selected by purposive sampling. The research instrument was heart Center of Thammasart hospital's satisfaction questionnaire. The satisfaction questionnaire had 3 factors including Treatment factor , quality of service factor and convenience of service factor. Content validity of satisfaction questionnaire was verified by item-objective congruence (IOC) index. The Cronbach's alpha reliability coefficient for 3 factors of satisfaction questionnaire were 0.88, 0.94 and 0.95, respectively. Descriptive statistics were percentage, mean and standard deviation. Inferential statistics were independent t - test and one way ANOVA. The research results revealed that the clients had very good satisfaction for overall ($\bar{X}=4.67$) and each factor ($\bar{X}=4.67, 4.71$ and 4.64). the comparison between satisfaction and personal factors was found that there were no statistically significant.

Keyword : satisfaction of client , Primary care cluster

บทนำ

ด้วยปัจจุบันโรงพยาบาลนครปฐมเป็นโรงพยาบาลจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ 730 เตียง (สถิติข้อมูล รพ. นครปฐม ,2560) มีการดูแลด้านการส่งเสริม ป้องกัน รักษาฟื้นฟู ที่มีผู้รับบริการเป็นจำนวนมากทั้งผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอก มีแพทย์เฉพาะทางหลายสาขา มีการขยายการรับบริการในด้านต่างๆมากมาย อีกทั้งต้องตรวจรักษาผู้ป่วยนอกในแต่ละวันประมาณ 1000 คน ทำให้โรงพยาบาลมีความแออัดเป็นอย่างมาก และในปัจจุบันประชาชนมีโรคประจำตัวเรื้อรังที่ไม่ติดต่อ เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูงเป็นจำนวนมาก โรงพยาบาลนครปฐมได้มีการเปิดคลินิกหมอครอบครัว ทั้งหมด 3 แห่ง เพื่อรับบริการผู้ป่วยที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง และตรวจรักษาผู้ป่วยโรคทั่วไปที่ไม่มีความซับซ้อนมาก โดยมีแพทย์ ทัศนแพทย์ ออกตรวจทุกวันครั้งวันเช้า และมีพยาบาล แพทย์ พึ่งพิงแพทย์แผนไทย นักกายภาพ นักกิจกรรมบำบัด ให้การบริการ เพื่อเป็นการเพิ่มความสะดวกกับประชาชนที่ไม่ต้องรอนาน และลดความแออัดของผู้รับบริการผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลนครปฐม โดยการให้บริการของคลินิก หมอครอบครัว ส่วนใหญ่จะตั้งในเขตเมือง พื้นที่ประชากรที่อาศัยหนาแน่น ไปมาสะดวก มารับบริการด้วยความดันโลหิตสูง เบาหวาน โรคทั่วไปที่ไม่มีความซับซ้อน นอกจากนี้ยังลงพื้นที่ส่งเสริมสุขภาพและลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพครอบคลุมตลอดช่วงอายุวัยเน้นการมีทีมดูแลถึงที่บ้าน โดยเฉพาะผู้สูงอายุและกลุ่มคนที่อยู่ใน

บทความฉบับเต็ม

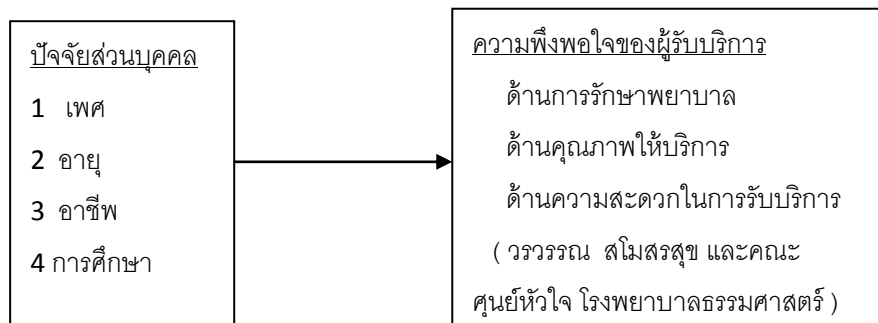
โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ภาวะประสาธตองพืงพาผู้อื่น ได้แก่ ผู้พิการ ผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียง ผู้ป่วยระยะสุดท้าย เด็กพิเศษ เป็นต้น ให้คำปรึกษาแนะนำโดยประชาชนผ่านมือถือ จัดตั้งไลน์กลุ่ม อสม.ที่เข้าถึงได้ง่าย ตลอดจนประสาน กรณีต้องส่งต่อผู้ป่วยให้เป็นไปอย่างราบรื่น ผู้รับบริการมีความสนใจและติดตามอาการหลังเจ็บป่วย คลินิกหมอครอบครัวเป็นเครือข่ายโดยตรงของโรงพยาบาลนครปฐม ภายใต้หน่วยงานเวชกรรมสังคม มีทั้งหมด 3 แห่ง คือ ที่ศูนย์องค์พระปฐมเจดีย์ ที่เปิดบริการเป็นเวลา 16 ปี ศูนย์ราชภัฏนครปฐมที่เปิดบริการเป็นเวลา 4 ปี และที่สุดท้ายคือที่ปฐมนคร ที่เปิดบริการได้ 4 เดือน (เปิดบริการ 1 พฤศจิกายน 2560) ซึ่งได้แบ่งการดูแลประชาชนในเขตเมืองในพื้นที่รับผิดชอบ ผู้วิจัยซึ่งเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในคลินิกหมอครอบครัวปฐมนคร จึงได้มีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้รับบริการ เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้รับบริการ ภาพลักษณ์ของสถานบริการ เพื่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดของผู้รับบริการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการคลินิกหมอครอบครัวปฐมนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้รับบริการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพศอายุ อาชีพและการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บทวนวรรณกรรม

มีผู้ให้ความหมายแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจมากมาย ซึ่งพอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือทัศนคติทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือมีความชื่นชมพอใจต่อการที่บุคคลอื่นกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งตอบสนองความต้องการของบุคคลหนึ่งที่น่าปรารถนาให้กระทำในสิ่งที่ต้องการ ส่วนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริการก็มีอยู่หลายอย่างเช่นกัน ยกตัวอย่าง เลียมไฮ โจแจ็ง (2546) ที่ได้เสนอแนวความคิดในการบริการประชาชนที่ดีและมีคุณภาพต้องอาศัยเทคนิคกลยุทธ์ ทักษะที่จะทำให้ชนะใจผู้รับบริการ ซึ่งสามารถกระทำได้ ทั้งนี้การบริการที่ดี จะเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้รับบริการเกิดความเชื่อถือศรัทธาและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อสถานบริการ

ผู้รับบริการจะมีความพึงพอใจมากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับความต้องการของตนว่า ได้รับการตอบสนองมากน้อยเพียงไร หากได้รับการตอบสนองมากก็จะก่อให้เกิดความจงรักภักดีและเกิดการสื่อสารแบบปากต่อปาก แต่ถ้าได้รับการตอบสนองน้อยก็จะรู้สึกในแง่ลบ ดังนั้นความพึงพอใจของผู้รับบริการ คือ ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งเป็นการรับรู้ของผู้รับบริการที่ได้รับการตอบสนองจากการให้บริการของผู้ให้บริการซึ่งผู้รับบริการมีความสุขและเกิดความพึงพอใจเมื่อได้รับการและเกิดผลสำเร็จตามความมุ่งหวังหรือเกินความคาดหมาย แต่ระดับความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของการบริการ และเกิดความชอบไม่ชอบ เมื่อความต้องการไม่ได้รับการตอบสนอง

จากงานวิจัยของ วรารณ สโมสรรสุข และคณะ (2558) เรื่องความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อการให้บริการ ศูนย์หัวใจธรรมศาสตร์ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ได้แบ่งความคาดหวังและความพึงพอใจ 3 ด้าน คือ ด้านการรักษา ด้านคุณภาพการให้บริการ และด้าน ความสะดวกในการรับบริการ มีความคาดหวังและความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งงานวิจัยนี้ได้มีแนวคิดที่ตรงกับการหาระดับความพึงพอใจในสถานบริการสาธารณสุข คลินิกหมอครอบครัว ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐ ด้านสาธารณสุขโดยมีการจัดบริการของหน่วยบริการปฐมภูมิในการดูแลประชาชนที่อยู่ในเขตรับผิดชอบร่วมกันเป็นประจำต่อเนื่อง ด้วยทีมสหวิชาชีพ Primary Care Cluster ต้องประกอบด้วย พยาบาล ทีมสหสาขาวิชาชีพ และแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว 3 ทีม ให้การดูแลรับผิดชอบประชาชนประมาณ 30,000 คน (กองการพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข, 2561) ซึ่งคลินิกหมอครอบครัว ต้องเปิดให้บริการผู้ป่วยนอกในเขตรับผิดชอบ และทำงานด้านการ ส่งเสริมป้องกัน รักษาฟื้นฟู จึงได้นำแนวคิดนี้มาทำการศึกษาหาความพึงพอใจต่อที่คลินิกหมอครอบครัว

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) วิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Statistic) เพื่อศึกษาความต้องการของผู้รับบริการต่อการให้บริการของคลินิกหมอครอบครัวปฐมนคร เครือข่ายโรงพยาบาลนครปฐม โดยเก็บข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาดังแต่เดือน 17 เมษายน พ.ศ.2561 – 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2561

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คืผู้ป่วยหรือผู้รับบริการที่เข้ารับบริการที่คลินิกหมอครอบครัว ปฐมนคร จำนวนทั้งหมด 200 คน ตั้งแต่ 17 เมษายน พ.ศ.2561 - 18พฤษภาคม พ.ศ. 2561 โดยมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกตัวอย่างในการศึกษาวิจัยค้างนี้

- เป็นผู้รับบริการที่มีความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาไทยได้หรือให้ญาติที่มาด้วยอ่านและเขียนแทนให้
- มีความสมัครใจในการตอบแบบสอบถาม
- ไม่จำกัดอายุ เป็นทั้งผู้รับบริการรายใหม่และรายเก่า

โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขนาดตัวอย่าง

การกำหนดขนาดตัวอย่างจากตาราง Taro Yamane หรือคำนวณขนาดตัวอย่างจาก สูตรของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane ; 1973 : 727-728) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน 5% โดยการศึกษาค้างนี้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน

คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอน ที่ 1 แบบสอบถามส่วนบุคคล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้รับบริการ โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการรักษาพยาบาล 6ข้อ ด้านคุณภาพการบริการ 9ข้อ และด้านความสะดวกในการรับบริการ 10ข้อ เป็นคำถามเชิงบวกทั้งหมด ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะ โดยนำแบบสอบถามมาจากศูนย์หัวใจ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ นำมาปรับให้เข้ากับบริบทของคลินิกหมอครอบครัว โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือให้จากการตรวจสอบตรงทางเนื้อหาข้อคำถามแต่ละข้อมีค่า Item-Objective Congruence อยู่ในช่วง 0.66 - 1 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ และหาความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยทดลองใช้กับผู้รับบริการที่คลินิกหมอครอบครัววงศ์พระปฐมเจดีย์ ซึ่งเป็นเครือข่ายของโรงพยาบาลนครปฐมเช่นเดียวกับคลินิกหมอครอบครัวปฐมนคร จำนวน 30 ราย วิเคราะห์โดยคำนวณค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามความพึงพอใจด้านการรักษา ด้านคุณภาพการให้บริการและด้านความสะดวกในการรับบริการมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.88, 0.94 และ 0.95 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for window version 10 คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสถิติ t-test independent และ one way ANOVA

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	73	36.5
	หญิง	127	63.5
อายุ	18-29 ปี	8	4
	30-40 ปี	18	9
	41-50 ปี	49	24.5
	51-60 ปี	63	31.5
	61-70 ปี	46	23
	> 70 ปี	16	8
	อาชีพ	รับราชการ	9
ค้าขาย		49	24.5
เกษตรกร		8	4
รับจ้าง		74	37
อื่นๆ		59	29.5
การศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	172	86.4
	ปริญญาตรี	25	12.5
	สูงกว่าปริญญาตรี	2	1

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้รับบริการที่คลินิกหมอมอรอบครัวมี เพศหญิง (63.5%) มากกว่าเพศชาย (36.5%) อายุระหว่าง 51-60 ปี (31.5%) มีจำนวนมากที่สุด อายุระหว่าง 18-29 ปี (4%) มีจำนวนน้อยสุด อาชีพรับจ้าง (37%) มากที่สุด อาชีพเกษตรกร (4%)น้อยที่สุด การศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี (86.4%) มากที่สุด และการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีน้อยที่สุด (1%)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ จำแนกตาม
รายด้านและโดยรวม (n = 200)

ความพึงพอใจ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านการรักษา	4.67	0.39	ดีมาก
ด้านคุณภาพการให้บริการ	4.71	0.41	ดีมาก
ด้านความสะดวกในการบริการ	4.64	0.43	ดีมาก
โดยรวม	4.67	0.38	ดีมาก

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้รับบริการที่คลินิกหมอครอบครัว มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}$ = 4.67) เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 3 ด้าน ทุกด้าน คือ ด้านการรักษา ด้านคุณภาพการให้บริการ และด้านความสะดวกในการบริการ อยู่ในระดับดีมากทั้งหมด โดยที่ด้านคุณภาพการให้บริการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.71 รองลงมา คือ ด้านการรักษา มีค่าเฉลี่ย 4.67 และสุดท้าย คือ ด้านความสะดวกในการบริการ มีค่าเฉลี่ย 4.64 ส่วนรายชื่อของทุกๆด้าน พบว่าอยู่ในระดับดีมากทั้งหมดด้วย

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพศ กับ ความพึงพอใจของผู้รับบริการรายด้านและโดยรวม

ความพึงพอใจ	เพศ	N	$\bar{x}$	S.D.	t	p-value
ด้านการรักษา	เพศชาย	71	4.65	0.42	-0.49	0.63
	เพศหญิง	125	4.67	0.38		
ด้านคุณภาพการให้บริการ	เพศชาย	71	4.66	0.44	-1.01	0.31
	เพศหญิง	126	4.73	0.39		
ด้านความสะดวกในการบริการ	เพศชาย	72	4.63	0.44	-0.30	0.76
	เพศหญิง	126	4.65	0.43		
โดยรวม	เพศชาย	70	4.65	0.40	-0.70	0.48
	เพศหญิง	123	4.69	0.37		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษา พบว่าเพศที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.48$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เพศที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจ ด้านการรักษา ($p=0.63$) ด้านคุณภาพการให้บริการ ($p=0.31$) และด้านความสะดวกในการบริการ ($p=0.76$) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ อายุ กับ ความพึงพอใจของผู้รับบริการรายด้านและโดยรวม

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านการรักษา	ระหว่างกลุ่ม	1.29	5	0.25	1.71	0.13
	ภายในกลุ่ม	28.59	190	0.15		
	รวม	29.88	195			
ด้านคุณภาพการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	0.28	5	0.05	0.32	0.89
	ภายในกลุ่ม	32.90	191	0.17		
	รวม	33.18	196			
ด้านความสะดวกในการรับบริการ	ระหว่างกลุ่ม	0.44	5	0.09	0.46	0.80
	ภายในกลุ่ม	36.27	192	0.19		
	รวม	36.70	197			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.38	5	0.08	0.52	0.76
	ภายในกลุ่ม	27.59	187	0.15		
	รวม	27.98	192			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษา พบว่าอายุที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.76$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอายุที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจด้านการรักษา ($p=0.13$) ด้านคุณภาพการให้บริการ ($p=0.89$) และด้านความสะดวกในการบริการ ($p=0.80$) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ อาชีพ กับ ความพึงพอใจของผู้รับบริการรายด้านและโดยรวม

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านการรักษา	ระหว่างกลุ่ม	0.51	4	0.13	0.83	0.50
	ภายในกลุ่ม	29.37	191	0.15		
	รวม	29.89	195			
ด้านคุณภาพการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	0.12	4	0.03	0.18	0.95
	ภายในกลุ่ม	33.04	191	0.17		
	รวม	33.16	195			
ด้านความสะดวกในการรับบริการ	ระหว่างกลุ่ม	0.29	4	0.74	0.39	0.81
	ภายในกลุ่ม	36.41	192	0.19		
	รวม	36.70	196			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.20	4	0.51	0.35	0.85
	ภายในกลุ่ม	27.77	188	0.15		
	รวม	27.98	192			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากตารางที่ 5 ผลการศึกษา พบว่าอาชีพที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.85$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจ ด้านการรักษา ($p=0.50$) ด้านคุณภาพการให้บริการ ($p=0.95$) และด้านความสะดวกในการบริการ ($p=0.81$) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การศึกษา กับ ความพึงพอใจของผู้รับบริการรายด้านและโดยรวม

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านการรักษา	ระหว่างกลุ่ม	0.12	2	0.06	0.37	0.69
	ภายในกลุ่ม	29.74	192	0.15		
	รวม	29.86	194			
ด้านคุณภาพการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	0.43	2	0.21	1.28	0.28
	ภายในกลุ่ม	32.67	193	0.17		
	รวม	33.10	195			
ด้านความสะดวกในการรับบริการ	ระหว่างกลุ่ม	0.20	2	0.10	0.54	0.58
	ภายในกลุ่ม	36.37	194	0.19		
	รวม	36.58	196			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.22	2	0.11	0.75	0.47
	ภายในกลุ่ม	27.71	189	0.15		
	รวม	27.94	191			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากตารางที่ 6 ผลการศึกษา พบว่าการศึกษาที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.47$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการศึกษาที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจ ด้านการรักษา ($p=0.69$) ด้านคุณภาพการให้บริการ ($p=0.28$) และด้านความสะดวกในการบริการ ($p=0.58$) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยความพึงพอใจของผู้รับบริการที่คลินิกหออกรับผู้ป่วยปฐมภูมิ พบว่าจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 51-60 ปี มีอาชีพรับจ้าง การศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรี มีความพึงพอใจโดยรวม รายด้าน คือ ด้านการรักษา ด้านคุณภาพการให้บริการ และด้านความสะดวกในการบริการอยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากผู้รับบริการส่วนใหญ่ซึ่งเป็นผู้ที่เคยมารักษาที่ โรงพยาบาลนครปฐมมาก่อนและได้เผชิญกับความแออัด ความล่าช้า ความไม่มีโอกาสได้รับข้อมูลต่างๆ เนื่องจากจำนวนผู้ป่วยหรือผู้รับบริการมีปริมาณจำนวนมาก เมื่อถูกส่งต่อมารับการรักษาที่คลินิกหออกรับผู้ป่วยปฐมภูมิ ซึ่งเป็นเครือข่ายโรงพยาบาลนครปฐม และได้พบกับแพทย์เฉพาะทางด้านเวชศาสตร์ครอบครัว พยาบาล เจ้าหน้าที่อื่นๆ โดยได้รับการบริการที่ดี มีสถานที่อำนวยความสะดวกเช่น มีเก้าอี้นั่งรอตรวจอย่างเพียงพอ อยู่ในสถานที่ที่ไม่ร้อน มีแอร์ที่ทำให้อากาศเย็นสบาย และการได้รับข้อมูลต่างๆ อย่างครอบคลุม เช่น ภาวะโรค การปฏิบัติตน การนัดหมาย ไม่มีความแออัดเนื่องจากจำนวนผู้รับบริการยังไม่มาก จึงทำให้มีเวลาได้พูดคุยกับผู้รับบริการได้มาก โดยจากการตอบแบบสอบถามของผู้รับบริการส่วนใหญ่ บอกว่า มารับบริการที่คลินิกหออกรับผู้ป่วยปฐมภูมิ มีความสะดวกสบาย รวดเร็ว เดินทางสะดวกด้วยรถจักรยานเหมือนในโรงพยาบาล สามารถใช้สิทธิ์การรักษาบัตรทอง ประกันสังคม เบิกราชการได้เหมือนโรงพยาบาลนครปฐมได้ทุกอย่าง จึงทำให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศอายุ อาชีพ และ ระดับการศึกษา ที่มีต่อความพึงพอใจในการรับบริการที่คลินิกหออกรับผู้ป่วยปฐมภูมิ พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ มีความพึงพอใจในระดับดีมากเหมือนกัน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อเสนอแนะ

1. รักษามาตรฐานการให้บริการในคลินิกหออกรับไว้ให้อยู่ในระดับดีมากไปตลอด
2. ทำการศึกษาในคลินิกหออกรับเกี่ยวกับงานปฐมนิเทศอื่น ๆ ด้านคลินิก เช่น การดูแลผู้ป่วย
เบาหวาน ความดันเลือดสูง ไ้มนในเส้นเลือดสูง ที่อยู่ที่บ้าน, การเยี่ยมบ้าน โดยมีช่องทางการติดต่อทางโทรศัพท์
แอปพลิเคชัน ไลน์ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข.แนวทางการดำเนินงานคลินิกหออกรับสำหรับหน่วย บริการ: www.ato.moph.go.th .
กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข.(2561).แนวทางการจัดการบริการพยาบาลในคลินิก
หออกรับ.สำนักพิมพ์ สื่อตะวัน จำกัด .
- จอมใจ พิณสาย.(2545).ความพึงพอใจและความต้องการของผู้รับบริการปฐมนิเทศ ของสถานีนอนามัยและ
ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล จังหวัดปทุมธานี : วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุติมา มาลัย . (2538).ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความพึงพอใจในการทำงานและความยึดมั่น
ผูกพันต่อองค์กรกับการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศรีสมเด็จ . วิทยานิพนธ์
ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาภา ปัยตวนิช.(2546).ความพึงพอใจในงานของพยาบาลกับความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อการพยาบาลผู้ป่วย
ในโรงพยาบาลเพชรบูรณ์ : วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .
- พัทณี สมกำลังและคณะ.(2557).ความต้องการของข้อมูลของผู้รับบริการในโรงพยาบาลนครพนม.วิทยาลัยบรม
ราชชนนีนครพนม :Nursing Journal of the Ministry of Public Health .
- โรงพยาบาลนครปฐม.(2560).สถิติผู้ป่วยโรงพยาบาลนครปฐม. แผ่นพับ.
- เด็อมใส ใจแจ้ง.(2546).สมาคมสันติบาลแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : บริษัทกรพิมพ์.
- วรวรรณ สโมสรสุขและคณะ.(2558).ความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อการให้บริการศูนย์หัวใจ
ธรรมศาสตร์ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ: การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Aday , L.A. and Andersen, R. (1975). **Development of induce of Michigan**

access to medical, New York : McGraw-Hill .

Mukaka , MM. Stastistic Corner. (2012). **A guide to appropriate use of Correlation coefficient**

in medical research . Malawi Medical Jornal.

Taro Yamane .(1973). **Statistic: An Introductory Analysis**. 3rdED.New york.Harper and Row
Publicitions.

Zeithaml ,Parasuraman and Berry. (1990).**Deliivering Quality service balanceingcustomer**

Perception and Expertation, New York , Wiley and Sons.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมในการป้องกัน
โรคซิลิโคสิสของพนักงานที่สัมผัสฝุ่นหินซิลิกา จ.นครปฐม
(THE RELATIONSHIP BETWEEN HEALTH PERCEPTION AND
BEHAVIORS IN PREVENTION SILICOSIS OF EMPLOYEES IN THE
WORKPLACE IN NAKHONPATHOM PROVINCE)

วิไลรัตน์ รุจิวัฒนพงศ์ และอัญชัญ จันทรภาส

WILAIRAT RUJIVATANAPONG AND UNCHUN JUNTRAPAS

ศูนย์อาชีวเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อม โรงพยาบาลนครปฐม

NURSE ET ALL. OCCIPITAL MED HEALTH OF NAKHONPATHOM HOSPITAL

บทคัดย่อ

โรคซิลิโคสิสเป็นโรคปอดจากการทำงานที่ใช้เวลาก่อนโรคนานส่วนมากนับ 10 ปี และไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ การวิจัยเชิงพรรณานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการรับรู้ความเชื่อด้านสุขภาพ และพฤติกรรมในการป้องกัน โรคซิลิโคสิสของพนักงานสถานประกอบการที่สัมผัสฝุ่นหินซิลิกา จ.นครปฐม ว่าสัมพันธ์กันหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างคือพนักงานกลุ่มเสี่ยงในสถานประกอบการที่สัมผัสฝุ่นหินซิลิกา จ.นครปฐม จำนวน 8 แห่งรวม 220 คน ระหว่าง 1 เมษายน 2561 – 30 กันยายน 2561 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละและChi-Square Test : X^2 ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรคปอดฝุ่นหินส่วนมากยังไม่แน่ใจ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคที่เห็นด้วยมากที่สุดคือถ้าสูดหายใจเอาฝุ่นหินทรายเข้าไปนานๆ ก็มีโอกาเป็นโรคปอดฝุ่นหินได้(ร้อยละ 69.55) การรับรู้ความรุนแรงของโรคว่า การสูบบุหรี่ขณะทำงานในบริเวณที่มีฝุ่นมากๆ จะทำให้สูดฝุ่นเข้าไปได้มากขึ้นเห็นด้วยมากที่สุด(ร้อยละ 70.92) ส่วนการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดโรคมะเร็งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างชัดเจน กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ อุปกรณ์ป้องกันฝุ่นร้อยละ 53.18 และใช้น้ำกากตัวกรองที่ได้มาตรฐานเพียงร้อยละ 19.66 เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมในการป้องกันโรคซิลิโคสิสของพนักงาน พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) จากการศึกษาพนักงานควรได้รับการส่งเสริมสุขภาพเกี่ยวกับโรคและพฤติกรรมในการป้องกันโรคซิลิโคสิส และกำหนดข้อควรปฏิบัติในการทำงานอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่ถูกต้องเหมาะสม หรือการลดปริมาณฝุ่นที่แหล่งกำเนิดและทางผ่าน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของพนักงาน

คำสำคัญ: การรับรู้ด้านสุขภาพ / พฤติกรรม / โรคซิลิโคสิส

ABSTRACT

Silicosis is an occupational lung disease that has the period of cause of the disease more than 10 years and not curable. The purpose of this descriptive study was to studying the relationship between perceived health beliefs and disease prevention behaviors of employees that establish exposed to silica dust in Nakhonpathom .The sample groups were 8 risk group employee in the workplaces, total 220 persons, between 1 April 2018 - 30 September 2018.The statistical analysis was using frequencies, percentage and Chi-squared. The result shows that awareness of the risk of disease and perception of the severity of silicosis are still uncertain in the most. The most agreement (69.55%) in recognition of the risk of the disease is breathing in the silica dust for a long time has a change of lung disease. The most agreement (70.92%)in perception of the severity of the disease is smoking while working in a

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

dusty area will caused more dust to be inhaled. The sample group has 53.18 percent of the dust prevention equipment, and used only 19.66 percent standardized filter masks.

About the relationship health awareness and behavior in preventing silicosis of employees found that there is a statistically significant correlation($p<0.05$)

From this study employees should receive health promotion about diseases and behavior in preventing silicosis and strictly prescribe work practices, especially the use of appropriate personal protective equipment or reducing the amount of dust at the source and passage ,for the quality of life of employees

KEYWORDS: Health awareness/Behavior awareness/Silicosis

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรคซิลิโคสิสเป็นโรคปอดที่เกิดจากการสูดหายใจเอาฝุ่นซิลิกอนไดออกไซด์ที่มีขนาด 0.5-5 ไมครอนเข้าไปในถุงลมก่อให้เกิดพังผืดที่เนื้อปอด ซึ่งส่วนมากจะพบในหินทรายอากรเนียบพลัน อาจเกิดได้ใน 2-3 เดือน อาการเรื้อรังอาจพบได้มากกว่า 15 ปี ผลึกที่เป็นสาเหตุของโรคซิลิโคสิสมี 3 ชนิดคือ ควอทซ์ (quartz), คริสโตแบไลต์(cristobalite) , และทริไดไมท์(tridimite) ส่วนมากพบในผู้ที่มีประวัติการสัมผัสฝุ่นหินทราย สกัดครกหิน การถูวงแร่ ตกแต่งแร่ เป่าแก้ว คอนกรีตผสมเสร็จ แกะสลักพระพุทธรูปหิน ผลิตภัณฑ์แก้วอิฐ เครื่องปั้นดินเผา ซึ่งมีกระจายอยู่ทั่วไปในบรรยากาศรอบตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงที่อากาศนิ่งไม่มีการหมุนเวียนดังรายงานการพบฝุ่นจิ๋ว PM 2.5 เกินค่ามาตรฐานในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (กรมควบคุมมลพิษ,ม.ค. 2562) อุตสาหกรรมบางแห่งก็ไม่ขึ้นทะเบียน ก่อให้เกิดภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคซิลิโคสิสเนื่องจากกระบวนการผลิตหากปฏิบัติไม่ถูกต้อง หรือขาดความระมัดระวังอาจก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานประกอบการ หากผู้ประกอบการหากผู้ประกอบอาชีพดังกล่าวไม่มีความรู้ใน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การป้องกันตนเอง ไม่มีการสวมอุปกรณ์คุ้มครองอันตรายส่วนบุคคลที่ได้มาตรฐานก็มีโอกาสสูงที่จะเป็นโรคปอดฝุ่นหิน จากสถิติกระทรวงแรงงาน ณ สิ้นปี 2560 จำนวนโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการจำแนกตามรายหมวดอุตสาหกรรม พบว่า ผลิตภัณฑ์โลหะเช่น ผลิตแก้ว ผลิตเครื่องปั้นดินเผา กระเบื้องเคลือบ ผลิตอิฐ กระเบื้องหรือท่อสร้างเบ้าหลอมโลหะ ซีเมนต์ มีจำนวน 7,651 แห่ง มีพนักงานรวม 165,339 ราย ซึ่งจำนวนอุบัติการณ์ของโรคซิลิโคสิส 20.7 ต่อประชากรกลุ่มเสี่ยง 1,000 คน (นราพรธณ บุญเปล่ง, 2552, หน้า 1 อ้างถึงในกองอาชีวอนามัยสถานการณ์การเฝ้าระวังโรคซิลิโคสิส, 2541, หน้า 5) แต่เนื่องจากโรคปอดฝุ่นหินทรายยังวินิจฉัยได้ยาก จึงไม่มีตัวเลขผู้ป่วยแน่ชัด จังหวัดนครปฐมอยู่ในเขตปริมณฑลล่าสุดปี 2560 ประชาชนป่วยด้วยโรคซิลิโคสิส 16 ราย เพิ่มจากปี 2559 ซึ่งพบ 4 รายและทยอยเสียชีวิตในที่สุด และผลการตรวจวัดปริมาณฝุ่น silica ในสิ่งแวดล้อมที่ทำงานพบปริมาณฝุ่นเกิน 2 แห่งจาก 4 แห่ง (สกร. 5, 2561) จึงศึกษาความสัมพันธ์นี้เพื่อการเฝ้าระวังโรคซิลิโคสิสในสถานประกอบการอย่างเหมาะสมในระดับจังหวัดโดยคณะทำงานเครือข่ายคลินิกโรคจากการทำงานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคซิลิโคสิสของพนักงานสถานประกอบการที่สัมผัสฝุ่นหินซิลิกา จ.นครปฐม
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันโรคซิลิโคสิสของพนักงานสถานประกอบการที่สัมผัสฝุ่นหินซิลิกา จ.นครปฐม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมในการป้องกันโรคซิลิโคสิสของพนักงานสถานประกอบการที่สัมผัสฝุ่นหินซิลิกา จ.นครปฐม

สมมติฐานของการวิจัย

พฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันโรคซิลิโคสิสของพนักงานไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ด้านสุขภาพ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา
- ลักษณะงาน
- ระยะเวลาการปฏิบัติงาน
- รายได้ของครอบครัวของพนักงานสถานประกอบการที่สัมผัสฝุ่นหินซิลิกา
- ประสบการณ์ที่เคยมีบุคคลในครอบครัว หรือเพื่อนร่วมงานป่วยเป็นโรคซิลิโคสิส
- การรับรู้ด้านสุขภาพของพนักงาน
- การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคปอดฝุ่นหิน
- การรับรู้ความรุนแรงของโรคปอดฝุ่นหิน
- การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคปอดฝุ่นหิน

ตัวแปรตาม

พฤติกรรมในการป้องกันโรคซิลิโคสิสของพนักงาน

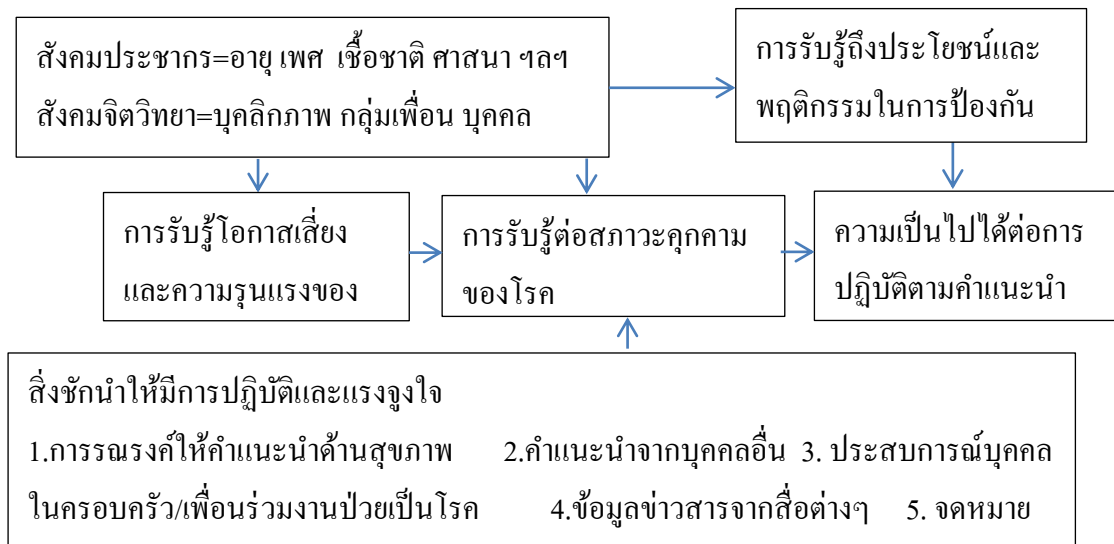

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บททวนวรรณกรรม

ความเชื่อด้านสุขภาพในการทำนายพฤติกรรมในการป้องกันโรคของเบคเกอร์และไมแมน (Becker & Maiman, 1975, pp. 12 อ้างถึงใน นราพรธณ บุญเปล่ง, 2552, หน้า 12)

แผนผังที่ 1 ความเชื่อด้านสุขภาพในการทำนายพฤติกรรมในการป้องกันโรคของเบคเกอร์และไมแมน (Becker & Maiman, 1975, pp. 12 อ้างถึงใน นราพรธณ บุญเปล่ง, 2552, หน้า 12)

ในการศึกษาครั้งนี้จึง ศึกษาเฉพาะการรับรู้โอกาสเสี่ยงการเกิดโรค การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดโรคว่าสัมพันธ์กับการพฤติกรรม การปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการเกิดโรคซึลลิโคสิสหรือไม่ โดยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

จิราภรณ์ หลาบคำ, จินตนา สิริบุรณ์พิพัฒนา และชนพร ทองสิม (2560) ได้ศึกษาความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติในการป้องกันฝุ่นหินของพนักงานโรงโม่หิน จ.อุบลราชธานี จำนวน 82 คน พบว่า พนักงานมีความรู้และทักษะคิดการป้องกันฝุ่นหินอยู่ในระดับดีร้อยละ 96.30 และ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

98.80 ตามลำดับ ป้องกันฝุ่นหินที่ไม่เหมาะสมคือ สูบบุหรีขณะปฏิบัติงานกับฝุ่นหินเป็นบางครั้ง ร้อยละ 42.70 เข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปี การตรวจสมรรถภาพปอดและเอกซเรย์ปอดตามที่ โรงโม่หินกำหนดไว้ร้อยละ 76.50 และพบว่า ความรู้ ทัศนคติ กับพฤติกรรมการป้องกันฝุ่นหิน ของพนักงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันฝุ่นหิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p>0.05$)

นราพรธณ บุญเปล่ง (2552) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพกับ พฤติกรรมในการป้องกันโรคซิลิโคสิสของคณงานโรงโม่หินอ.เมืองจ.สุรินทร์ พบว่าการรับรู้ตาม ความเชื่อด้านสุขภาพ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยที่สัมพันธ์ กับพฤติกรรมสุขภาพคือ ลักษณะงาน($r=.273,p>0.01$)

นิรุจน์ เพ็ชรสินเดชากุล และคณะ(2559) ได้ศึกษาปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรคปอดฝุ่น หินในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพแกะสลักหิน อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา ระหว่าง 5 – 9 ก.ย. 59 ศึกษา ระบาดวิทยาเชิงพรรณนา 212 ราย ช:ญ 2.5:1 อายุเฉลี่ย 48.1 ปี อายุงาน 10.8 ปี ระยะเวลาที่ได้รับ การวินิจฉัยว่าเป็นโรค เฉลี่ย 2.7 ปี พบว่า การไม่สวมเครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เพื่อ ป้องกันฝุ่นหิน เป็นปัจจัยเสี่ยงในการเกิดโรคของผู้ประกอบการอาชีพ เพศชายมีความเสี่ยงต่อการเกิด โรคเป็น 5.36 เท่า ของเพศหญิง เนื่องจากทำงาน เสี่ยงสูง และพฤติกรรมการป้องกันตนเองไม่ดีเท่า และมีปัจจัยอื่นร่วม เช่น การสูบบุหรี ระยะเวลาในงาน > 10 ปี มีความเสี่ยงต่อการเกิด 0.17 เท่า ของผู้ที่ทำงาน < 10 ปี ผู้ไม่สวมเครื่องป้องกันตนเองมีโอกาสเสี่ยง 3.07 เท่า ของผู้ที่สวม ลักษณะ งานที่สัมผัสฝุ่นซิลิกามากที่สุด คือ การบดหิน การตัดหิน รองลงมาคือ การตกแต่งหรือแกะสลักหิน

พีรวัฒน์ ตระกูลทวิสุข (2560) ได้ศึกษาค่าสมรรถภาพปอดที่เปลี่ยนแปลงของผู้ทำงาน สัมผัสฝุ่นทรายที่มีภาพถ่ายรังสีทรวงอกตั้งแต่ระดับปกติถึงระยะเริ่มแรกตามเกณฑ์ ILO นิวโม โคนิ โอซิส classification $\leq 1/1$ พบว่า อาสาสมัคร 52 คนส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงและไม่สูบบุหรี อายุ เฉลี่ย 47 ± 8.9 ปี มีค่า FEV1 ลดลงที่ 1 ปี เฉลี่ย 105.4 ± 131.7 ml. จะลดลงมากในกลุ่มที่สัมผัสฝุ่น เข้มข้นสูง สูบบุหรี และสัมผัสมากกว่า 10 ปี ช่วงอายุที่พบมากคือ 37-47 ปี อายุงานส่วนมากพบ ช่วง 1-10 ปี จากการศึกษาครั้งนี้ มิได้ติดตามผลการตรวจสมรรถภาพปอดเนื่องจากพนักงานบาง บริษัทตรวจสุขภาพกับหน่วยงานเอกชนและผลการตรวจสมรรถภาพปอดเห็นผลช้า

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สุวิทย์ น้าภาวและเยาวเรศ ส่วนบุญ (2560) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเสื่อมสมรรถภาพปอดของพนักงานโรงโม่หินในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จ.สระบุรี จำนวน 40 คน พบว่าส่วนมากเป็นเพศชาย ร้อยละ 72.5 ระยะเวลาการปฏิบัติงานอยู่ในช่วง 1-5 ปี พนักงานไม่เคยใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลร้อยละ 42.5 รูปแบบการเสื่อมสมรรถภาพปอดของพนักงานมีความผิดปกติแบบจำกัดการขยายตัว (restrictive) 3 ราย ผิดปกติแบบอุดกั้น 1 ราย ปริมาณความเข้มข้นเฉลี่ยของฝุ่นในพื้นที่โรงโม่หินสูงสุด ได้แก่ แพนกปากโม่ แพนกซ่อมบำรุง และแพนกรดตัก ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเสื่อมสมรรถภาพปอดของพนักงานโรงโม่หิน คือ ดัชนีมวลกาย และอายุของพนักงาน

Lap Ah Tse et al.(2557) ได้ศึกษาประเมินความเสี่ยงในการเกิดโรคซิลิโคสิส โดยใช้การศึกษาแบบย้อนหลังของกลุ่มพนักงานที่สัมผัสซิลิกาในประเทศจีนจำนวน 3,492 คน ติดตาม 33 ปี ทำนายการเกิดโรคซิลิโคสิส พบว่า ตัวแปรที่มีผลคืออายุ ความเข้มข้นในการสัมผัส ระยะเวลาในการสัมผัส การสูบบุหรี่ การไม่รู้หนังสือ

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานสถานประกอบการที่สัมผัสฝุ่นหินซิลิกาใน จ.นครปฐม 8 แห่ง ได้แก่ โรงงานแต่งแร่ 2 แห่ง โรงงานคอนกรีตผสมเสร็จ 3 แห่ง โรงงานแก้ว 2 แห่ง โรงงานเครื่องปั้นดินเผา 1 แห่ง

พนักงานรวมทั้งหมด 220 คน คิดเป็นร้อยละ 85.60 ของแบบสอบถามทั้งหมด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยประยุกต์สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่อง ความเชื่อ การรับรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคชิลิโคสิสและพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันโรคชิลิโคสิสของพนักงานที่สัมผัสฝุ่นหินซิลิกาของนราพรชน บัญชีเลขที่ (2552) ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมในการป้องกันโรคชิลิโคสิสของคณงานโรงโม่หิน อ.เมือง จ. สุรินทร์ ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.83 ลักษณะและรายละเอียดของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับอายุ สถานภาพ จำนวนบุตร ระดับการศึกษา แผนงานที่ปฏิบัติ รายได้ครอบครัว โรคประจำตัว อาการผิดปกติที่พบ ประสบการณ์พบผู้ป่วยชิลิโคสิส และการได้รับความรู้เรื่องโรคชิลิโคสิส รวมจำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามด้านการรับรู้โดยแยกเป็นข้อคำถามด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคชิลิโคสิส จำนวน 10 ข้อ การรับรู้ความรุนแรงของโรคชิลิโคสิส จำนวน 9 ข้อ และการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคชิลิโคสิส จำนวน 9 ข้อ รวมจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 28 ข้อ ลักษณะคำถามจะมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ โดยให้พนักงานประเมินให้ว่าเห็นด้วยหรือไม่ ตามข้อความที่ระบุในแบบวัดคำตอบจะมี 3 ช่องให้เลือก โดยจะต้องเลือกเพียงคำตอบเดียว ดังนี้

เห็นด้วย	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก ความคิดเห็น หรือความเชื่อของตนมากที่สุด
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก ความคิดเห็น หรือความเชื่อของตนเพียงบางส่วน
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก ความคิดเห็น หรือความเชื่อของตนเลย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ส่วนที่ 3 เป็นแบบวัดระดับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันโรคชิลีโคสิส โดยแยกเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคล สุขวิทยาส่วนบุคคล และการเฝ้าระวังทางสุขภาพ รวมจำนวน 9 ข้อ โดยให้พนักงานเลือกตอบให้ตรงกับพฤติกรรมของตนเอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2561 – 30 กันยายน 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้แล้วมาตรวจสอบความถูกต้องและความเรียบร้อย จากนั้นนำมาจัดระเบียบข้อมูลเพื่อเตรียมการสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS(Statistical package for The Social Sciences)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติทั่วไปของประชากร ความเชื่อด้านสุขภาพ และพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันโรคชิลีโคสิสของพนักงาน โดยใช้สถิติค่าความถี่(frequency) ร้อยละ(Percentage)
2. สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้ Pearson Chi-Square: X^2

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพนักงานทั้งหมด 220 คนพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย(ร้อยละ 63.18) อายุ 17-71 ปี พบมากช่วง 37-47ปี(ร้อยละ 35.45) และมีครอบครัวแล้วร้อยละ 62.27 มีบุตร 2 - 4 คน ส่วนมากสำเร็จการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 34.09) ไม่ได้เรียนหนังสือร้อยละ 3.64 ปริญญาตรีร้อยละ 3.64 ปริญญาโทร้อยละ 0.45 ซึ่งเป็นบุตรชายของเจ้าของสถานประกอบการเองที่ทำงานช่วยพนักงานด้วย รายได้ 5,000 - 50,000 บาท ส่วนมากอยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาท (ร้อยละ 38.18) แผนกที่สัมผัสฝุ่นหินซิลิกามากที่สุดคือ แผนกผลิต (ร้อยละ 63.64) เช่นอยู่ปากโม้ ตวงแร่ เป่าทราย อายุงาน 2 เดือน - 40 ปี ส่วนมากพบช่วง 1-10 ปี (53.64) พนักงานมีการหมุนเวียนแผนกน้อย ผู้ที่ทำงานแผนกเดิมตลอดอายุงานมีถึงร้อยละ 88.12 ส่วนมากพนักงานไม่มีโรคประจำตัว(ร้อยละ 74.09) ส่วนโรคประจำตัวที่พบบ่อยที่สุดคือ ความดันโลหิตสูง(ร้อยละ 10) อาการผิดปกติที่พบมากที่สุดคือ อาการเหนื่อย(ร้อยละ 25.45) รองลงมาคือ คับ หายใจ หอบ และไอ พนักงานส่วนมาก ไม่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคปอดฝุ่นหินมาก่อน(ร้อยละ 78.18)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการรับรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคซิฟิลิซิสของพนักงาน สถานประกอบการที่สัมผัสฝุ่นหินซิลิกา จ.นครปฐม (n=220)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคปอดฝุ่นหิน
(n=220)

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคปอดฝุ่นหิน			
1. ท่านมีโอกาสที่จะเป็นโรคปอดฝุ่นหินได้เท่ากับคนอื่นที่ทำงานบริเวณที่มีฝุ่นมากๆ	115 (52.27)	97 (44.09)	8 (3.64)
2. สุขภาพของท่านแข็งแรงจึงไม่เป็นโรคปอดฝุ่นหิน หากท่านเลิกอาชีพนี้ ก็จะไม่เป็นโรคปอดฝุ่นหิน	72 (32.73)	122 (55.45)	26 (11.82)
3. การใช้ผ้าธรรมดาคิดปากและจมูกก็สามารถป้องกันฝุ่นเข้าสู่ปอดได้	116 (52.73)	80 (36.36)	24 (10.91)
4. ฝุ่นหินทรายมีขนาดเล็กมากไม่สามารถทำให้ท่านเจ็บป่วยได้	33 (15)	92 (41.82)	95 (43.18)
5. หากท่านสูดหายใจเอาฝุ่นหินทรายเข้าไปนานๆ ท่านมีโอกาสเป็นโรคปอดฝุ่นหินได้	153 (69.55)	63 (28.63)	4 (1.82)
6. ถ้าท่านทำงานไม่เกี่ยวข้องกับฝุ่นหินทรายโดยตรง ท่านจะไม่เป็นโรคปอดฝุ่นหิน	57 (25.91)	136 (61.82)	27 (12.27)
7. ทุกอาชีพมีโอกาสที่เป็นโรคปอดฝุ่นหินได้เท่ากัน	64 (29.09)	131 (59.55)	25 (11.36)
8. ผู้ที่ทำงานในโรงงานที่มีฝุ่นหินทรายแล้วเป็นโรคปอดฝุ่นหิน ถือเป็นเรื่องธรรมดา	53 (24.09)	95 (43.18)	72 (32.73)
9. ผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรง มีโอกาสป่วยเป็นโรคปอดฝุ่นหินได้น้อย	55 (25)	124 (56.36)	41 (18.64)
10. คนงานที่มีบ้านพักอยู่ในโรงงาน มีโอกาสเป็นโรคปอดฝุ่นหิน มากกว่าพักอยู่นอกโรงงาน	100 (45.45)	102 (46.36)	18 (8.18)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคปอดฝุ่นหินส่วนมากยังไม่แน่ใจ ที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ
ถ้าสูดหายใจเอาฝุ่นหินทรายเข้าไปนานๆ ก็มีโอกาเป็นโรคโรคปอดฝุ่นหินได้

การรับรู้ความรุนแรงต่อการเกิดโรคปอดฝุ่นหินส่วนมากยังไม่แน่ใจ ที่เห็นด้วยมากที่สุด
คือการสูบบุหรี่ ขณะทำงานในบริเวณที่มีฝุ่นมากๆ จะทำให้สูดฝุ่นเข้าไปได้มากขึ้น

การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคปอดฝุ่นหินของกลุ่ม
ตัวอย่างส่วนมากกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยชัดเจนอย่างชัดเจน มีไม่แน่ใจเพียงเรื่องถ้า
ทำงานไม่สวมใส่หน้ากากโดยตรงก็ไม่จำเป็นต้องใช้หน้ากาก

วัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 2 พฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันโรคปอดฝุ่นหินของพนักงาน

พนักงานกลุ่มตัวอย่างที่ใช้อุปกรณ์ในการป้องกันฝุ่นมีเพียงร้อยละ 53.18 ในจำนวนนี้ใช้
อุปกรณ์ป้องกันฝุ่นแบบผ้าเย็บมากที่สุด(ร้อยละ 50.43) ใช้หน้ากากตัวกรองร้อยละ 19.66 โดยใส่
ทุกครั้งที่ใช้ปฏิบัติงาน(ร้อยละ 76.07) ระยะเวลาในการใช้อุปกรณ์ในการป้องกันฝุ่นของพนักงาน
กลุ่มตัวอย่าง 117 คนมีการใช้อุปกรณ์ตลอดเวลาร้อยละ 52.99 ส่วนมากดูแลรักษาอุปกรณ์ป้องกัน
ฝุ่นโดยการซักแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ร้อยละ 62.39 ทำความสะอาดอุปกรณ์ป้องกันฝุ่นทุกครั้งหลัง
ใช้ร้อยละ 74.36 อาบน้ำ สระผม เปลี่ยนเสื้อผ้าทุกวันๆที่โรงงาน ร้อยละ 25.45 พนักงาน
รับประทานอาหารในบริเวณโรงงานร้อยละ 66.82 พนักงานสูบบุหรี่1-20มวน/วัน (ร้อยละ 26.82)
ส่วนมากสูบ 10 มวน/วัน

วัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรม ในการป้องกันโรคซิลิโคสิสของพนักงานสถานประกอบการที่สัมผัสฝุ่นหินซิลิกา จ.นครปฐม

พบว่ากรรับรู้หลายข้อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันโรคปอดฝุ่นหิน ตัวอย่าง การรับรู้
โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคซิลิโคสิสว่าการใช้ผ้าธรรมดาปิดปากและจมูกสามารถป้องกันฝุ่นเข้าสู่ปอดได้ สัมพันธ์
กับพฤติกรรมในการใช้อุปกรณ์ป้องกันฝุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคซิกาไวรัส เกี่ยวกับการใช้ผ้าปิดปากและ
จมูกว่าสามารถป้องกันฝุ่นเข้าสู่ปอดได้ กับพฤติกรรมในการเลือกใช้ชนิดอุปกรณ์ป้องกันฝุ่น

โอกาสเสี่ยง3 * a2 Cross tabulation

Count		ชนิดอุปกรณ์ป้องกันฝุ่น					Total
		ผ้าพัน	หน้ากากผ้า	หน้ากากอนามัย	หน้ากากตัวกรอง	ไม่ต้องครอบ	
โอกาสเสี่ยงข้อ3	เห็นด้วย	9	25	15	9	58	116
	ไม่เห็นด้วย	3	28	6	3	40	80
	ไม่แน่ใจ	0	6	2	11	5	24
Total		12	59	23	23	103	220

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	44.407 ^a	8	.000
Likelihood Ratio	34.502	8	.000
Linear-by-Linear Association	3.728	1	.054
N of Valid Cases	220		

เกี่ยวกับการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคซิกาไวรัส พบว่าการใช้ผ้าธรรมดาปิดปากและจมูก
สัมพันธ์กับการเลือกชนิดของอุปกรณ์ป้องกันฝุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) การรับรู้
สุขภาพด้านโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคซิกาไวรัสมี 2 ข้อ ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมคือ แม้
ทำงานสัมผัสฝุ่นหิน แต่ถ้าเลิกอาชีพนี้แล้ว ก็จะไม่เป็นโรคปอดฝุ่นหิน และถ้าทำงานไม่เกี่ยวข้องกับ
ฝุ่นหินทรายโดยตรงก็จะไม่เป็นโรคปอดฝุ่นหินการรับรู้ความรุนแรงของโรคมียังมีความสัมพันธ์ต่อ
พฤติกรรมการป้องกันโรคมามากกว่าการรับรู้ด้านอื่นๆเกือบทุกข้อแต่ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการ
รับประทานอาหารในขณะปฏิบัติงาน การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกัน
โรคปอดฝุ่นหินนั้นทุกข้อคำถามมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคปอดฝุ่นหินมาก
น้อยแตกต่างกันไป และการรับรู้ด้านสุขภาพทั้ง 3 ด้านนั้นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับ
ระยะเวลาในการใส่หน้ากากป้องกันฝุ่น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อภิปรายผล

กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก(ร้อยละ35.5)อายุระหว่าง 37-47 ปีสอดคล้องกับพีรวัดน์ ตระกูลทวีสุข (2560) อายุงาน1-10ปีสอดคล้องกับนิธิรุจน์ เพ็ชรสินเดชากุล และคณะ(2559)ที่พบเฉลี่ย 10.8 ปี รายได้บางแห่งให้แบบเหมาจ่ายงานตามชิ้นงานมีรายเดือน พบว่าการรับรู้เรื่องโอกาสเสี่ยงการเกิดโรคและความรุนแรงของโรคส่วนมากไม่แน่ใจซึ่งต่างจาก การศึกษาของจิราภรณ์ หลาบคำ, จินตนา สิริบุรณ์พัฒนา และธนพร ทองสิม (2560) ที่พบว่า พนักงานมีความรู้และทัศนคติการป้องกันฝุ่นหินอยู่ในระดับดีร้อยละ 96.30 และ 98.80 ตามลำดับ และพฤติกรรมสูบบุหรี่ร้อยละ 42.70 ซึ่งจากการศึกษาพบน้อยกว่า(ร้อยละ26.82) แต่ยินดีเข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปี และตรวจสมรรถภาพปอดเช่นกัน ส่วนพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันฝุ่นน้อยกว่าสุวิทย์ นำภาวและเยาวเรศ ส่วนบุญ (2560) ที่พบร้อยละ 42.5 การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคปอดฝุ่นหินส่วนมากยังไม่แน่ใจ อาจเกิดจากพนักงานส่วนมากพร่องความรู้ทั้งโอกาสที่จะเกิดโรคนี้นี้เนื่องจากส่วนมากจบป. 6 และไม่เคยได้รับความรู้เรื่องโรคนี้นี้มาก่อน(ร้อยละ78.2) และไม่เคยพบเพื่อนร่วมงานเป็นโรคนี้นี้(ร้อยละ 90.5) ที่เห็นด้วยมากที่สุดคือถ้าสูดหายใจเอาฝุ่นหินทรายเข้าไปนานๆ ก็มีโอกาสเป็นโรคโรคปอดฝุ่นหินได้ ในด้านความสัมพันธ์กับพฤติกรรมพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้อุปกรณ์ป้องกันฝุ่นเพราะรู้ว่าสามารถป้องกันฝุ่นที่มีขนาดเล็กมากมิให้เข้าสู่ปอด(ร้อยละ 26.36) เนื่องจากอาจทำให้เจ็บป่วยได้ (ร้อยละ 27.27) การเจ็บป่วยนั้นรุนแรงทำให้เสียชีวิตเร็วขึ้น(ร้อยละ 47.87)ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนน้อยที่รับรู้ เนื่องจากนิธิรุจน์ เพ็ชรสินเดชากุล และคณะ(2559) พบว่าการไม่สวมเครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เพื่อป้องกันฝุ่นหิน เป็นปัจจัยเสี่ยงในการเกิดโรคของผู้ประกอบอาชีพ และผู้ไม่สวมเครื่องป้องกันตนเองมีโอกาสเสี่ยง 3.07 เท่า ของผู้ที่สวม

การรับรู้ความรุนแรงต่อการเกิดโรคปอดฝุ่นหินส่วนมากยังไม่แน่ใจ ที่เห็นด้วยมากที่สุดคือการสูบบุหรี่ ขณะทำงานในบริเวณที่มีฝุ่นมากๆ จะทำให้สูดฝุ่นเข้าไปได้มากขึ้น(ร้อยละ70.92) สนับสนุนการศึกษาของ พีรวัดน์ ตระกูลทวีสุข (2560) ที่ศึกษาค่าสมรรถภาพปอดที่เปลี่ยนแปลงของพนักงานสัมผัสฝุ่นทรายจะลดลงมากในกลุ่มที่สัมผัสฝุ่นเข้มข้นสูง แต่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้อุปกรณ์ป้องกันและเห็นด้วยว่าโรคนี้นี้ทำให้เสียชีวิตเร็วขึ้นมีมากกว่า(ร้อยละ 65.88) เห็นด้วยแต่ไม่ใช้(ร้อยละ34.12) และมากกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้เพราะไม่เห็นด้วย(ร้อยละ 33.33) ซึ่งเนื่องจากการก่อตัวของโรค

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นานนับสิบปีจึงทำให้ยังมีผู้ไม่เห็นด้วย พนักงานส่วนน้อย(ร้อยละ 4.50)คิดว่าโรคปอดฝุ่นหินสามารถติดต่อไปยังผู้อื่นได้ รักษาหายได้(ร้อยละ14.10) การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคปอดฝุ่นหินส่วนมากในแต่ละข้อ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างชัดเจน เห็นด้วยแม้ว่าจะต้องซื้ออุปกรณ์ป้องกันฝุ่นที่มีราคาแพงใช้เองถ้าอุปกรณ์นั้นป้องกันได้ก็ถือว่าคุ้มค่า(ร้อยละ 56.40) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่อุปกรณ์ป้องกันฝุ่นสาเหตุจากราคา(ร้อยละ 46.60) กลุ่มตัวอย่าง 23 คนที่ไม่เห็นด้วยว่าการใช้ผ้าธรรมดาคิดปาก จมูกจะสามารถป้องกันฝุ่นเข้าสู่ปอดได้ ในจำนวนนี้ 11 คน(ร้อยละ 47.83)ที่ใช้หน้ากากตัวกรอง ข้อคำถามเรื่องการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคปอดฝุ่นหินของพนักงานคือ ถ้าสุขภาพแข็งแรงดีจะไม่เป็นโรคปอดฝุ่นหิน หากเลิกอาชีพนี้ ก็จะไม่เป็นโรคปอดฝุ่นหิน และถ้าไม่ได้ทำงานเกี่ยวข้องกับฝุ่นหินทรายโดยตรงก็จะไม่เป็นโรคปอดฝุ่นหิน ส่วนการรับรู้ความรุนแรงและการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคปอดฝุ่นหินนั้นทุกข้อคำถามมีส่วนสัมพันธ์กับพฤติกรรมมากน้อยแตกต่างกันไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรขอความร่วมมือจากเจ้าของสถานประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบปริมาณฝุ่นในบรรยากาศอย่างสม่ำเสมอ จัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่จำเป็นได้มาตรฐานให้พนักงาน เช่น หน้ากากป้องกันฝุ่นที่เหมาะสม ใ้ง่าย สร้างจิตสำนึกและแรงจูงใจให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นในการใช้อุปกรณ์ป้องกันทั้งในแง่กฎหมายที่บังคับและสุขภาพของพนักงานเอง พร้อมทั้งมีการจัดอบรม แนะนำวิธีการใช้ การเก็บและการบำรุงรักษา
2. สถานประกอบการควรมีการจัดระบบการส่งต่อพนักงานเพื่อการรับการรักษา หรือการรับสิทธิประโยชน์จากกองทุนเงินทดแทนกรณีที่เป็นโรคจากการทำงานอย่างสม่ำเสมอ และพนักงานใหม่ควรมีการตรวจสอบสุขภาพก่อนการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน
3. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเช่น สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน อุตสาหกรรมจังหวัด ควรใช้มาตรการอย่างเด็ดขาด จริงจัง และรุนแรงหากตรวจพบว่า สถานประกอบการใดไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับ หรือกฎหมายกำหนดไว้ในด้านการคุ้มครองสุขภาพและการรักษาความปลอดภัยของแรงงาน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาถึงประสิทธิผลของการให้ความรู้ตามความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคชลิโคไลต์ในกลุ่มพนักงานที่สัมผัสฝุ่นหินซิลิกา หรือ กระบวนการผลิตระบบปิดเพื่อลดการสัมผัสฝุ่น

รายการอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2562). สถานการณ์ฝุ่น PM 2.5. วันที่ค้นข้อมูล 15 กุมภาพันธ์ 2562, เข้าถึงได้จาก <http://www.bugaboo.tv>
- จิราภรณ์ หลาบคำ, จินตนา สิริบุรณ์พิพัฒนา และชนพร ทองสิม. (2560). พฤติกรรมการป้องกันโรคฝุ่นหินของพนักงานโรงโม่หิน อ.น้ำเย็น จ.อุบลราชธานี. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 19(1), 71-82.
- นราพรธณ บุญเปล่ง. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคชลิโคไลต์ของคณงานโม่หิน ของคณงานโรงโม่หิน อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตรมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- นิธิรุจน์ เพ็ชรสินเดชากุล, สัจญา สุขขำ, อรรถวิทย์ เนินซัด, สุเนตรา ปานทรัพย์และคณะ. (2559). ปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรคปอดฝุ่นหินในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพแกะสลักหิน ต.หนองน้ำใส อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา. ใน งานประชุมวิชาการด้านโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 8 (หน้า 90). ม.ป.ท..
- พีรวัฒน์ ตระกูลทวิสุข, เนติณี ไชยเอีย, วัชรา บุญสวัสดิ์, จิราพร เขียวอยู่และคณะ. (2560). ค่าสมรรถภาพปอดที่เปลี่ยนแปลงของพนักงานสัมผัสฝุ่นทรายที่มีภาพถ่ายรังสีทรวงอก ตั้งแต่ระดับปกติถึงระยะเริ่มแรกตามเกณฑ์ ILO นิวโมโคนิโอสิส. ใน งานประชุมวิชาการด้านโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 8 (หน้า 85). ม.ป.ท..

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สุวิทย์ นำภาวี่และเขวเรศ ส่วนบุญ. (2560). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเสื่อมสมรรถภาพปอดของ
คนงานโรงโม่หินในพื้นที่อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.สระบุรี. ใน งานประชุมวิชาการด้าน
โรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 8 (หน้า 122). ม.ป.ท..
สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 จังหวัดราชบุรี. (2561, 4 ธันวาคม). ผลการตรวจสิ่งแวดล้อม. เลข
ที่สธ.0454/ 3812.จดหมาย

Tse, L.A., Dai, J., Chen, M., Liu, Y., Zhang, H., Wong, T.W., Leung, C.C., Kromhout, H., Meijer, E., Liu, S.,
Wang, F., Yu, I.T., Shen, H. & Chen, W. (2557). Prediction models and risk assessment for
silicosis using a retrospective cohort study among workers exposed to silica in China. วันที่ค้น
ข้อมูล 15 พฤษภาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.nature.com/scientific reports>

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลนครปฐม Job Performance Motivation of Personnel at Nakhonpathom Hospital

ศศิมาภรณ์ ทรัพย์เกิด¹ อภิญญา ดีเยี่ยม²

Sasimaporn subkerd, Apinya deeieam.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ระดับความสุขในการทำงาน และความผูกพันต่อองค์กรปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงพยาบาลนครปฐม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลนครปฐม(ไม่รวมลูกจ้างรายคาบ) จำนวน 334 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไคสแควร์โดยวิธีทดสอบ t-test และ F-test และ Pearson Product Moment Correlation

ผลการศึกษา พบว่า โดยรวมระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทั้งปัจจัยจูงใจและปัจจัยก้ำจุนอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.58) เมื่อพิจารณารายด้าน ระดับแรงจูงใจมากที่สุดเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจคือด้านความสำเร็จของงาน และปัจจัยก้ำจุนคือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร ระดับความสุขในการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.36) ระดับความสุขมากที่สุดคือครอบครัวดี (Mean = 4.14) น้อยที่สุด คือ สุขภาพดี (Mean = 3.10) ระดับความผูกพันต่อองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.57) ระดับความผูกพันมากที่สุด คือด้านความรู้สึก น้อยที่สุดคือ ด้านความต่อเนื่อง

การศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยส่วนบุคคลกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน พบว่า ระดับแรงจูงใจจำแนกตามเพศ ช่วงอายุและระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนแรงจูงใจจำแนกตามระดับการศึกษา ประเภทตำแหน่ง ระดับตำแหน่งงาน สายงานที่

¹ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ โรงพยาบาลนครปฐม

² นักวิชาการสถิติ ชำนาญการ โรงพยาบาลนครปฐม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปฏิบัติ รายได้ต่อเดือน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยองค์กรกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน พบว่าระดับความสุขในการทำงานด้านสุขภาพกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจดี จิตวิญญาณดี และด้านครอบครัวดี มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทั้งปัจจัยจูงใจและปัจจัยก้ำจุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และความผูกพันต่อองค์กรด้านความรู้สึกรู้สึก ด้านความต่อเนื่อง และด้านบรรทัดฐานทางสังคม มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทั้งปัจจัยจูงใจและปัจจัยก้ำจุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ โดยส่งฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้น มีความก้าวหน้าในการงานมากขึ้น และจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสุขในการทำงานด้านสุขภาพ จัดให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่เหมาะสมและจัดกิจกรรมการบริหารจัดการด้านการเงินอย่างเหมาะสมให้กับบุคลากร

คำสำคัญ : แรงจูงใจ, การปฏิบัติงาน, โรงพยาบาลนครปฐม

ABSTRACT

This survey research aimed to find out the level of happiness toward job performance motivation and identify the factors related to organizational commitment of personnel at Nakhonpathom Hospital. The sample group consisted of 334 officials (not including periodic employee). The research instrument used to collect data was a survey form. The data were analyzed by frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and Chi-square test by using t-test, F-test and person product moment correlation.

The findings were briefly stated as follows; Job performance motivation level including motivation factor and hygiene factor was rather high (mean = 3.58). The highest motivation factor was achievement, hygiene factor was relationship between each official. The level of happiness of work was rather high (mean = 3.36). The highest happiness was happy family (mean = 4.14), the lowest was happy body (mean = 3.10). The organizational commitment level was in high level

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

(mean = 3.57), the highest commitment was affective commitment, the lowest was continuance commitment.

The factors found to be not significantly related to the motivation were sex, age and service year. Motivation was classified by education, position type, position level, field of work, salary in significantly at 0.05. The relation between organizational commitment factor and job performance motivation found that the level of happiness in happy body, happy relax, happy heart, happy soul, and happy family was in positive relationship to job performance motivation both motivation factor and hygiene factor in significantly at 0.01. The organization commitment in affective commitment, continuance commitment and normative commitment was in positive relationship to job performance motivation both motivation factor and hygiene factor in significantly at 0.01.

The suggestion of this research was enhanced by educating and training in continuous to improve their job, getting possibility of growth and organize activities to gain happy body, provide resting place and proper financial management to official.

KEYWORDS : Motivation, **Job Performance**, Nakhonpathom Hospital

บทนำ

การบริหารองค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ อาทิบุคลากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรด้านทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า (กรรณิการ์ สุวรรณศรี,2557) ถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดในการบริหารงานและเป็นรากฐานของการพัฒนา ความสำเร็จและความล้มเหลวขององค์กรขึ้นอยู่กับการจัดการทรัพยากรมนุษย์เป็นหลัก(ประเวศน์ มหารัตน์สกุล,2554) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรนั้น จำเป็นต้องศึกษารูปแบบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ขององค์กร เนื่องจากการพัฒนาย่อมแตกต่างกันตามปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละองค์กรและแต่ละความต้องการของบุคคลที่จะพัฒนาตนเอง เพื่อปรับปรุงทีมและประสิทธิผลขององค์กร (กัญญามน อินหว่าง,2554)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปัญหาที่สำคัญในการพัฒนาบุคลากรในองค์กรต่าง ๆ คือ ทำอย่างไรให้บุคลากรดึงเอาศักยภาพที่มีอยู่ออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด หลายองค์กรได้พยายามจัดสวัสดิการ ค่าจ้าง โบนัส และสิทธิประโยชน์อีกมากมายเพื่อ จูงใจให้คนดึงเอาศักยภาพออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ แต่ยังไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะสวัสดิการและผลตอบแทนที่จัดให้มักจะจูงใจให้คนได้เพียงช่วงแรก ๆ เท่านั้น ดังนั้น จึงต้องสร้างแรงจูงใจเชิงรุก ที่สามารถดึงเอาศักยภาพของคนที่ยังมีเหลืออยู่อีกมากออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตัวพนักงานเองและต่อองค์กรมากที่สุด (ณรงค์วิทย์ แสหนทอง, 2558)

การศึกษาแรงจูงใจต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลนครปฐม จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรเป็น อย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะทำให้ทราบถึงแรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานแล้ว จะทำให้ผู้บริหารสามารถกำหนด กลยุทธ์และนโยบายที่ตอบสนองให้กับความต้องการของบุคลากร เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นข้อมูลประกอบ เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลให้องค์กรมีศักยภาพในการบรรลุวิสัยทัศน์ของโรงพยาบาล และรักษาทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพให้อยู่กับองค์กร ดังนั้น โรงพยาบาลนครปฐมต้องแสวงหากลยุทธ์ในการจูงใจเพื่อผลักดันให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจ มีความสุขในการทำงานเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีความคิดริเริ่ม มีความผูกพันในองค์กร ซึ่งจะส่งผลให้สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์กร

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ระดับความสุขในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรโรงพยาบาลนครปฐม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลนครปฐม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สมมุติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลนครปฐม
2. ปัจจัยด้านองค์กรมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลนครปฐม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ปัจจัยส่วนบุคคล

1. เพศ
2. ช่วงอายุ
3. ระดับการศึกษา
4. ประเภทตำแหน่ง
5. ตำแหน่งงาน
6. ระยะเวลาการปฏิบัติงาน
7. รายได้ต่อเดือน

ปัจจัยองค์กร

1. ความสุขในการทำงาน
  - สุขภาพกายดี
  - น้ำใจดี
  - สัมคมดี
  - ผ่อนคลายดี
  - ใฝ่รู้ดี
  - จิตวิญญาณดี
  - ครอบครัวดี
  - สุขภาพเงินดี
2. ความผูกพันต่อองค์กร
  - ด้านความรู้สึกรัก
  - ด้านความต่อเนื่อง
  - ด้านบรรทัดฐานทางสังคม

ตัวแปรตาม

แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

• ปัจจัยจูงใจ

- ความสำเร็จของงาน
- การยอมรับนับถือ
- ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ
- ความรับผิดชอบในงาน
- ความก้าวหน้าในการทำงาน

• ปัจจัยค้ำจุน

- ค่าตอบแทนและผลประโยชน์
- ด้านนโยบายการบริหาร
- ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร
- ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- ด้านความมั่นคงในงาน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ทบทวนวรรณกรรม (แนวคิด ทฤษฎี)

ทฤษฎีแรงจูงใจ (Theory of Motivation)

ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮร์ซเบิร์ก (Herzberg's Two-Factor Theory, 1959) กล่าวว่าปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในงาน และ องค์กรของพนักงานอีกทั้งปัจจัยที่ช่วยเสริมแรงจูงใจให้พนักงานมีประสิทธิภาพและมีความพึงพอใจในการทำงานให้สูงขึ้น ประกอบด้วย ปัจจัยจูงใจ (Motivator Factors) คือปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจให้คนทำงานอย่างมีความสุข มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ได้แก่ ความสำเร็จในการทำงาน การได้รับการยอมรับ หรือการได้รับการยอมรับยกย่องในผลงาน ผลงานที่ทำ ความรับผิดชอบในงาน การได้รับการเลื่อนตำแหน่งในการทำงาน ความเจริญก้าวหน้าในการทำงาน และปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factor) คือปัจจัยที่องค์กรขาดไม่ได้ เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ขาดแล้วพนักงานจะมีแนวโน้มเกิดความไม่พึงพอใจต่องานที่รับผิดชอบ ต่อองค์กร แต่การเพิ่มระดับปัจจัยประเภทนี้เข้าไปก็ไม่ได้ช่วยให้พนักงานมีความพึงพอใจต่องานที่รับผิดชอบหรือในตัวองค์กรสูงขึ้นและไม่ช่วยให้พนักงานมีแรงจูงใจในการพัฒนาประสิทธิภาพของงาน ได้แก่ ค่าตอบแทนและผลประโยชน์ นโยบายบริษัทและการบริหาร ความสัมพันธ์ในหมู่พนักงานด้วยกัน สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน และความมั่นคงในงาน

แนวความคิดเกี่ยวกับความสุข Happy 8 ของ สสส.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) (2550) สิ่งสำคัญที่จะนำพาองค์กรไปสู่การเป็น Happy Workplace หรือ การสร้างความสุขภายในองค์กรอย่างสมบูรณ์ ได้แก่ การเข้าถึงพนักงานในเรื่องของความสุขพื้นฐานทั้ง 8 ซึ่งประกอบด้วย สุขภาพดี น้ำใจดี สังคมดี ผ่อนคลายดี ใฝ่รู้ดี จิตวิญญาณดี ครอบครัวดี และสุขภาพเงินดี

แนวคิดความผูกพันต่อองค์กร

แนวคิดความผูกพันต่อองค์กรของอลเลนและเมเยอร์ (Allen and Mayer, 1990) กล่าวว่า ความผูกพันในองค์กรจะมีลักษณะเป็นบุคคลที่มาทำงานสม่ำเสมอ มีความทุ่มเทกำลังกายในการทำงาน พร้อมปกป้องชื่อเสียงหรือทรัพย์สินขององค์กร และจะอยู่กับองค์กรไม่ว่าองค์กรนั้นจะเป็นอย่างไร ซึ่งประกอบด้วย ความผูกพันต่อองค์กรด้านความรู้สึก ด้านความคงอยู่ และด้านบรรทัดฐานทางสังคม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วิธีการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลนครปฐม โดยใช้วิธีตอบแบบสอบถาม จำนวน 334 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วยคำถาม เพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา ประเภทตำแหน่ง ระดับตำแหน่งงาน สายงานที่ปฏิบัติ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลนครปฐม รายได้ต่อเดือน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงพยาบาลนครปฐม จำแนกเป็นปัจจัยจูงใจ จำนวน 20 ข้อ และปัจจัยก้ำจุน จำนวน 17 ข้อ ข้อคำถามเป็นคำถามปลายปิด (Close – Ended Questionnaires) ทั้งหมดรวม 37 ข้อ โดยผู้วิจัยสร้างเป็นมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert's rating Scale) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความสุขในการทำงาน ข้อคำถามเป็นคำถามปลายปิด (Close – Ended Questionnaires) ทั้งหมดรวม 30 ข้อ โดยผู้วิจัยสร้างเป็นมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert's rating Scale) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความผูกพันในองค์กร เป็นแบบสอบถามความสุขในการทำงาน ข้อคำถามเป็นคำถามปลายปิด (Close – Ended Questionnaires) ทั้งหมดรวม 12 ข้อ โดยผู้วิจัยสร้างเป็นมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert's rating Scale) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ใช้วิธีสรุปสังเคราะห์ข้อความจากข้อคำถามปลายเปิด โดยสถิติการวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงจำนวนค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลนครปฐม เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองพร้อมทั้งชี้แจงจุดมุ่งหมายในการวิจัยครั้งนี้ด้วย จำนวน 334 คน ระยะเวลาของการเก็บข้อมูล 5 เดือน (กุมภาพันธ์-มิถุนายน 2561) และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับการตอบแบบสอบถามของ แต่ละชุดก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล โดยสถิติการวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ของบุคลากรโรงพยาบาลนครปฐม โดยสถิติการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) ค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของข้อมูล ที่รวบรวมโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ระดับความสุขในการทำงานของบุคลากรในโรงพยาบาลนครปฐม โดยสถิติการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่รวบรวมโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรในโรงพยาบาลนครปฐม โดยสถิติการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่รวบรวมโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านองค์กรกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลนครปฐม ด้วยวิธีทดสอบ t-test , F-test ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงาน ความผูกพันกับองค์กรกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้วย Pearson Product Moment Correlation ข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลนครปฐม ใช้วิธีสรุปสังเคราะห์ข้อความจากข้อคำถามปลายเปิด โดยสถิติการวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงจำนวนค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ระดับความสุขในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรโรงพยาบาลนครปฐม

โดยรวมบุคลากรมีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทั้งปัจจัยจูงใจ และปัจจัยก้ำจุน อยู่ในระดับมาก (Mean = 3.58) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.67) พิจารณารายข้อ พบว่าระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจมากที่สุด คือ ด้านความสำเร็จของงาน (Mean = 3.87)) อันดับสุดท้าย คือด้านความก้าวหน้า (Mean = 3.25) ส่วนระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัจจัยก้ำจุนโดยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.47) พิจารณารายข้อ พบว่า ระดับแรงจูงใจในการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัจจัยค่าจูน มากที่สุด คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร (Mean = 3.72) น้อยที่สุด คือ ด้านค่าตอบแทนและผลประโยชน์ (Mean = 3.06)

การศึกษาระดับความสุขในการทำงาน พบว่าโดยรวมบุคลากรมีระดับความสุขอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.63) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าระดับความสุขในการทำงาน มากที่สุดคือ ครอบครัวดี (Mean = 4.14) น้อยที่สุด คือ สุขภาพดี (Mean = 3.10) ฟ่อนคลายดี (Mean = 3.16) สุขภาพเงินดี (Mean = 3.18)

การศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กร พบว่าโดยรวมบุคลากรมีระดับความผูกพันต่อองค์กร อยู่ในระดับมาก (Mean = 3.57) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าระดับความผูกพันต่อองค์กรมากที่สุด คือ ด้านความรู้สึกรัก (Mean = 3.74) น้อยที่สุด คือ ด้านความต่อเนื่อง (Mean = 3.38)

ส่วนที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อแรงงูใจในการปฏิบัติงานของโรงพยาบาลนครปฐม

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับแรงงูใจในการปฏิบัติงานทั้งปัจจัย จูงใจ และปัจจัยค่าจูน พบว่าแรงงูใจในการปฏิบัติงานจำแนกตามเพศ และระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนแรงงูใจในการปฏิบัติงานจำแนกตามช่วงอายุ ประเภทตำแหน่ง ระดับตำแหน่งงาน สายงานที่ปฏิบัติ รายได้ต่อเดือน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความสัมพันธ์ในการทำงานกับแรงงูใจในการปฏิบัติงาน พบว่าความสุขในการทำงานโดยรวม ทั้งด้านสุขภาพกายดี ฟ่อนคลายดี น้ำใจดี จิตวิญญาณดี ครอบครัวดี สังคมดี ใฝ่รู้ดี และสุขภาพเงินดี มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อแรงงูใจในการปฏิบัติงานทั้งปัจจัยจูงใจและปัจจัยค่าจูนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์กรกับแรงงูใจในการปฏิบัติงาน พบว่าโดยรวมความผูกพันต่อองค์กร ทั้งด้านความรู้สึกรัก ด้านความต่อเนื่อง ด้านบรรทัดฐานทางสังคม มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อแรงงูใจในการปฏิบัติงานทั้งปัจจัยจูงใจและปัจจัยค่าจูน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ส่วนที่ 3 ทดสอบสมมติฐานการวิจัย

3.1 ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร
โรงพยาบาลนครปฐม

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
ทั้งปัจจัยจูงใจ และปัจจัยค้ำจุน พบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานจำแนกตามเพศ ช่วงอายุและ
ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนแรงจูงใจ
ในการปฏิบัติงานจำแนกตามระดับการศึกษา ประเภทตำแหน่ง ระดับตำแหน่งงาน สายงานที่ปฏิบัติ
รายได้ต่อเดือน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 ปัจจัยองค์กรมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาล
นครปฐม

3.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
พบว่าความสุขในการทำงานด้านสุขภาพกายดี ด้านผ่อนคลายดี ด้านน้ำใจดี ด้านจิตวิญญาณดี และ
ด้านครอบครัวดี มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทั้งปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำ
จุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และความผูกพันต่อองค์กรด้านความรู้สึกรู้สึก ด้านความ
ต่อเนื่อง และด้านบรรทัดฐานทางสังคม มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทั้ง
ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.2.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความผูกพันต่อองค์กรกับ
แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน พบว่าความผูกพันต่อองค์กรด้านความรู้สึกรู้สึก ด้านความต่อเนื่อง และด้าน
บรรทัดฐานทางสังคม มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทั้งปัจจัยจูงใจและ
ปัจจัยค้ำจุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน พบว่ามีข้อเสนอแนะมาก
ที่สุดด้านเงินเดือน สวัสดิการและค่าตอบแทนไม่เหมาะสม ร้อยละ 50.00 รองลงมาคือด้านบุคลากร
ร้อยละ 30.00 ด้านบริหารจัดการ ร้อยละ 15.00 และด้านจริยธรรม ร้อยละ 5.00

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อภิปรายผล

ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทั้งปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน อยู่ในระดับมาก ปัจจัยจูงใจ ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านการยอมรับนับถือ ส่วนปัจจัย ค้ำจุน ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร และด้านนโยบายการบริหาร เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า บุคลากรโรงพยาบาลนครปฐมมีความมุ่งมั่นที่ผลสำเร็จของงาน ได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดีรวมถึงได้รับมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถ ซึ่งช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้และทักษะความชำนาญ สอดคล้องกับทฤษฎีลำดับความต้องการ ทฤษฎีแรงจูงใจ 5 สัมฤทธิ์ของแมคคลีแลนด์ ทฤษฎี 2 ปัจจัยของเฮิร์ซเบิร์ก ที่กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นปัจจัยกระตุ้นให้บุคคลทุ่มเทร่างกาย แรงใจ และความสามารถอย่างเต็มที่ในการทำงาน และเป็นลำดับขั้นตอนของความ ต้องการ เน้นจูงใจให้การทำงานดีที่สุดก่อให้เกิดความสำเร็จตามมา ซึ่งความสำเร็จในการทำงาน ทำให้เกิดรู้สึกมีความพึงพอใจและปลื้มใจในผลสำเร็จของงานนั้นและมีกำลังใจในการทำต่อไป และสอดคล้องกับชัยอนันต์ นาคสินธุ์ (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตราด” พบว่าปัจจัยจูงใจในด้านความสำเร็จของงานอยู่ในระดับมาก

ระดับความสุขในการทำงาน โดยรวมบุคลากรมีระดับความสุข อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มิตินอกบวดี น้ำใจดี จิตวิญญาณดี สังคมดี และใฝ่รู้ดี มีระดับความสุขในการทำงานอยู่ในระดับมาก ส่วนมิตินอกบวดี ผ่อนคลายดี และสุขภาพดี มีระดับความสุขในการทำงานอยู่ในระดับ ปานกลาง ดังนั้นองค์กรควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสุขในการทำงาน ด้านอื่น ๆ ที่อยู่ในระดับปานกลางให้มากขึ้นอย่างเหมาะสม คือ ด้านสุขภาพดี องค์กรควรจัดให้มีการดูแลสุขภาพบุคลากรให้มากขึ้น ทั้งนี้มาจากข้อคำถามรายข้อด้านสุขภาพที่ว่า “ท่านออกกำลังกายเป็นประจำ” และ “ท่านเห็นว่าสถานที่ออกกำลังกายของโรงพยาบาลมีความเพียงพอเหมาะสม” มีค่าเฉลี่ย 2.75, 2.77 ตามลำดับ ซึ่งเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยความสุขต่ำที่สุด แสดงว่าบุคลากรต้องการให้ องค์กรควรจัดให้มีกิจกรรมด้านสุขภาพ เช่นการแข่งขันในการดูแลสุขภาพเรื่องการลดน้ำหนักหรือเพิ่มน้ำหนัก เพื่อให้บุคลากรมีมวลกายที่เหมาะสม จัดอบรมให้ความรู้ทางโภชนาการ การออกกำลังกาย จัดกิจกรรมเดินอาราบิกหรือโยคะ หรือจัดการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ ด้านผ่อนคลาดี องค์กรควรปรับปรุงให้มีสถานที่ผ่อนคลาหรือพักผ่อนหย่อนใจที่เหมาะสมมากขึ้น ด้านสุขภาพ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เงินดี องค์กรควรจัดกิจกรรมการบริหารจัดการหรือการวางแผนด้านการเงินอย่างเหมาะสมให้กับบุคลากร

ระดับความผูกพันต่อองค์กร โดยรวมบุคลากรมีระดับความผูกพันต่อองค์กร อยู่ในระดับมาก (Mean = 3.63) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความผูกพันต่อองค์กรกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน พบว่าด้านความรู้สึกมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทั้งปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน ($r=0.689$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของความผูกพันด้านความรู้สึกแต่ละข้อกับปัจจัยจูงใจมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.467-0.585

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับแรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน พบว่ามีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คือ เงินเดือน ค่าตอบแทนไม่เหมาะสม สวัสดิการด้านค่ารักษาพยาบาลที่จืดจาง และที่พักไม่เหมาะสม ด้านบุคลากร คือ การได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาฝึกอบรมสัมมนา ไม่มีความก้าวหน้าในสายงาน ด้านบริหารจัดการ คือ งานในหน้าที่มีความเสี่ยงสภาพแวดล้อมในการทำงานไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษากิจกรรมสร้างสุขเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามช่วงอายุ (Baby boom ถึง Gen Z) และช่วงเวลาทำงานในช่วง Enter , Engage และ Exit(ช่วงเริ่มทำงาน – 1ปี, อายุการทำงาน 1 ปี ขึ้นไป ถึงก่อนเกษียณ, และวัยเกษียณ)

2. ควรทำการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของบุคลากรโรงพยาบาลนครปฐม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- กัญญาณอน อินหว่าง. (2554). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการพัฒนาองค์กร*. วันที่ค้นข้อมูล 12 มีนาคม 2561. เข้าถึงได้จาก
<http://www.thaihealth.or.th/blog/myblog/topic/144/E0B8A3E0B8>.
- กรรณิการ์ สุวรรณศรี.(2557). *รายวิชา 9011106 การบริหารทรัพยากรมนุษย์ โปรแกรมบริหารรัฐประศาสนศาสตร์*. วันที่ค้นข้อมูล 28 กุมภาพันธ์ 2561. เข้าถึงได้จาก
<http://pws.npru.ac.th/kannika/data/files/เนื้อหาบทที่%201-12%20การบริหารทรัพยากรมนุษย์%20%>.
- ธัญญนิตย์ นาคสินธุ์. (2549). *ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ : กรณีศึกษา โรงพยาบาลตราด*. วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2558). *เทคนิคการสร้างแรงจูงใจเชิงรุก*. วันที่ค้นข้อมูล 3 มีนาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <https://narongwits.com/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B9%89%E0%>.
- ประเวศน์ มหารัตน์สกุล.(2554). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์ในยุคโลกาภิวัตน์ (Human Resource Management in the Era of Globalization)*. Executive Journal. Oct-Dec,2011.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ(สสส.) (2550). *HR & Happy workplace*. กรุงเทพฯ.
- Allen and Meyer. (1990). *The measurement and antecedents of affective, continuance and normative commitment to the organization*. Journal of Occupational Psychology, p.63, p.1-18.
- Herzberg, F. (1959). *The Motivation to Work*. New York : John Wiley & sons.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ของนักเรียนหญิงโรงเรียนเทศบาล 4 (เขavnปรีชาอุทิศ) จังหวัดนครปฐม Health Literacy and Preventive Behavior for Premature Pregnancy of female students at Tessaban 4 Chaowanapreechauthit School, Nakhon Pathom Province

เสาวลักษณ์ เรืองเกษมพงศ์ (Saowaluk Reungkasempong)

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ กลุ่มงานสุขศึกษา โรงพยาบาลนครปฐม

Public Health Academic Specialist, Health Education Group Nakhon Pathom Hospital

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนหญิงโรงเรียนเทศบาล 4 (เขavnปรีชาอุทิศ) จังหวัดนครปฐม มีวิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาจากนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนเทศบาล 4 (เขavnปรีชาอุทิศ) ทั้งหมด จำนวน 48 คน เก็บข้อมูลเดือนพฤศจิกายน 2561 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินความรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรสำหรับสตรีไทยวัยรุ่น อายุ 15-21 ปีของกองสุขศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (%)

ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนหญิงส่วนใหญ่มีความรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร อยู่ในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 75 และพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 81.3

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยพบว่าความรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรคะแนนด้านการเข้าถึงข้อมูล, การสื่อสาร, การจัดการเงื่อนไขและการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ อยู่ในระดับไม่ดีพอและคะแนนพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรด้าน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การจัดการกับปัญหาอยู่ในระดับไม่ดีพอ ผู้วิจัยซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพควร
ประสานงานกับโรงเรียนเพื่อจัดโครงการเสริมทักษะด้านดังกล่าวเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: ความรอบรู้ด้านสุขภาพ, พฤติกรรมการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร, นักเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to study the level of Health Literacy (HL) and preventive behaviors of premature pregnancy of Tessaban 4 Chaowanapreechauthit female students, Nakhon Pathom Province. The research method analyzed from the population, 48 grade 3 female students of Tessaban 4 Chaowanapreechauthit school. Data were collected in November 2018. The research instrument was a HL assessment form to prevent premature pregnancy for Thai women aged 15-21 years of the Health Education Division. Statistics used in data analysis were percentage (%).

The results showed that 75 % of female students had HL in order to prevent premature pregnancy in fair level and 81.3 % had preventive behavior for premature pregnancy in very good level.

Suggestions from the research found that HL to prevent premature pregnancy scores on data access, communication, condition management and media and information literacy as well as the score for preventing premature pregnancy in dealing with problems were at poor level. Therefore, The researcher who is responsible for organizing health promotion activities should coordinate with the school to organize the project to increase the skills.

Key words Health Literacy, premature pregnancy behavior, secondary school students

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

1. บทนำ

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากลองอีกทั้งพัฒนาการทางเพศของวัยรุ่นมีการเข้าสู่วัยหนุ่มสาวเร็วขึ้น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรโดยไม่มีการป้องกัน ทำให้เกิดการตั้งครรภ์ ซึ่งจำนวนการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นยังมีจำนวนที่มากเกินเกณฑ์มาตรฐานขององค์การอนามัยโลก กำหนดไว้ต้องไม่เกินร้อยละ 10 จากข้อมูลของงานส่งเสริมสุขภาพ สำนักสาธารณสุขจังหวัดนครปฐมพบว่า หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่คลอดปีพ.ศ.2558-2560 ในกลุ่มอายุ 15-19 ปี ร้อยละ 41.3, 41.1 และ 40.9 อัตราต่อ 1,000 ส่วนในกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุ 10-14 ปี มีอัตราการคลอด ร้อยละ 1.7, 1.1 และ 1.5 ตามลำดับ

การตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ยังเป็นปัญหาสาธารณสุขที่ส่งผลต่อสุขภาพของมารดาและทารกในครรภ์ เนื่องจากสภาพร่างกาย จิตใจและอารมณ์ยังไม่สมบูรณ์พอ ภาวะแทรกซ้อนที่พบบ่อยในสตรีตั้งครรภ์วัยรุ่น ได้แก่ ภาวะโลหิตจาง คลอดก่อนกำหนด ทารกเจริญเติบโตช้าและภาวะความดันโลหิตสูงระหว่างตั้งครรภ์ ทำให้เกิดอัตราการชักและเสียชีวิตเพิ่มขึ้น 3.5 เท่าของสตรีวัยเจริญพันธุ์ (สุคนธ์ ไช้แก้ว, 2547) และการตั้งครรภ์ไม่พร้อมยังส่งผลด้านจิตใจและอารมณ์ โดยเฉพาะวัยรุ่นทำให้เกิดความยากลำบากในการปรับตัว หงุดหงิด โกรธง่าย วิตกกังวล สับสนต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและถ้าหากไม่ได้รับการยอมรับจากบิดา มารดาของตัวเองจะทำให้เกิดความรู้สึกไร้คุณค่า อาจคิดฆ่าตัวตายเพื่อหนีปัญหา (ทรงพล จันทรพัฒน์, 2543) การตั้งครรภ์ทำให้ต้องปรับบทบาทของตนเองมาเป็นมารดาก่อให้เกิดความเครียด (อังศินันท์ อินทรกำแหง, 2551) โดยต้องดูแลรับผิดชอบบุตรส่งผลให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นรู้สึกว่าทารกในครรภ์ทำให้ตนต้องพบกับความยากลำบาก จึงไม่สนใจดูแลสุขภาพตนเองและทารกในครรภ์ได้รับการดูแลขึ้นเนื่องมาจากการมาฝากครรภ์ล่าช้า ไม่ไปตรวจครรภ์ตามนัดอีกทั้งยังอยู่ในภาวะพึ่งพิงที่ต้องอาศัยผู้ดูแลพาไปพบแพทย์ หากผู้ดูแลไม่วางก็อาจไม่ได้รับการดูแลครรภ์ ส่งผลต่ออัตราทารกแรกเกิดน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ 2,500 กรัม และหากวัยรุ่นมีความรอบรู้ด้านสุขภาพย่อมจะทำให้สามารถดูแล ป้องกันและส่งเสริมสุขภาพของตนสู่สุขภาพที่ดีได้เพราะ บุคคลที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพสูงจะมีพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ได้มากกว่าผู้ที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพต่ำ (อังศินันท์ อินทรกำแหง, ธัญชนก ขุมทอง, 2560) ซึ่งวัยรุ่นเป็นกลุ่มสำคัญที่จะต้องได้รับการพัฒนาทักษะในการเรียนรู้เพื่อให้ได้ก้าวเป็นผู้ใหญ่ที่ดูแลสุขภาพตนเอง

การพัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพให้กับหญิงวัยรุ่นเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร จึงมีความสำคัญเพราะความรอบรู้ด้านสุขภาพหมายถึงความสามารถและทักษะในการเข้าถึงข้อมูล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและลดความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรอันนำไปสู่การวิเคราะห์ประเมินการปฏิบัติและจัดการตนเองรวมทั้งสามารถชี้แนะเรื่องสุขภาพส่วนบุคคลและสังคมเพื่อป้องกันและควบคุมความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ดังนั้นผู้วิจัยจึงปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น จึงสนใจศึกษาความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นอยู่ในระดับใด เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 4 (เขavnปรีชาอุทิศ)จังหวัดนครปฐม

3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

Nutbeam (2009) (อ้างถึงในอังสินันท์ อินทรกำแหงและธัญชนก ชุมทอง, 2560) ได้อธิบายว่าความรอบรู้ด้านสุขภาพว่าเป็นสมรรถนะของแต่ละบุคคลทั้งทางด้านสังคมและการคิดวิเคราะห์ที่กำหนดแรงจูงใจและความสามารถของบุคคลในการเข้าถึง ทำความเข้าใจ ประเมินและใช้สารสนเทศด้านสุขภาพตามความต้องการเพื่อส่งเสริมและรักษาสุขภาพของตนเองให้ดีขึ้นทั้งการเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจปัจจัยที่กำหนดสุขภาพ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและการจูงใจในการส่งเสริมพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพซึ่งความรอบรู้ด้านสุขภาพเป็นปัจจัยหนึ่งในการส่งเสริมและรักษาสุขภาพ และได้แบ่งความรอบรู้ด้านสุขภาพไว้ 3 ระดับ ได้แก่ระดับความรอบรู้ด้านพื้นฐาน (Functionalliteracy)คือการอ่านออกเขียนได้ ระดับความรอบรู้ด้านปฏิสัมพันธ์ (Interactive Literacy)คือการมีทักษะทางสังคมในการสื่อสารและระดับความรอบรู้ด้านวิจารณ์ญาณ (Critical Literacy) คือ การใช้ทักษะในการวิเคราะห์ การประเมินและการประยุกต์ใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตของตนเองขณะเดียวกันManganello, J. A. (2008) ได้เพิ่มระดับของความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อจากของนัทบีมีอีก 1 ระดับคือความรอบรู้ด้านสื่อสารมวลชน และกองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข(ขวัญเมือง แก้วคำเกิง, 2561) กำหนด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

องค์ประกอบสำคัญ 6 ด้านคือ(1)การเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ (2)ความรู้ความเข้าใจ (3)ทักษะการสื่อสาร(4)ทักษะการตัดสินใจ(5)การรู้เท่าทันสื่อและ(6)การจัดการตนเอง

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาจากนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนเทศบาล 4 (เขavnปรีชาอุทิศ) ทั้งหมด จำนวน 48 คน

4.2 ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล ความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรสำหรับสตรีไทยวัยรุ่น อายุ 15-21 ปี ของกองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 4 (เขavnปรีชาอุทิศ) เข้าเก็บข้อมูลในเดือนพฤศจิกายน 2561 ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ชี้แจงผู้เข้าร่วมถึงวัตถุประสงค์การวิจัย การรักษาความลับของข้อมูล ไม่เปิดเผยชื่อผู้ตอบและการนำเสนอข้อมูลเป็นภาพรวม

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ และจำแนกระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพตามเกณฑ์แต่ละองค์ประกอบของการวัด ถ้า คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม อยู่ในระดับไม่ถูกต้อง/ไม่ดีพอ คะแนนร้อยละ 60 ถึงร้อยละ 79 ของคะแนนเต็ม อยู่ในระดับถูกต้องบ้าง/พอใช้ได้ คะแนนร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มขึ้นไป อยู่ในระดับถูกต้อง/ดีมาก

8. สรุปผลการวิจัย

8.1.การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนหญิงโรงเรียนเทศบาล 4 (เขavnปรีชาอุทิศ) จังหวัดนครปฐม จำนวน 48 คน พบว่า ส่วนมากมีผลการเรียนดี ร้อยละ 56.3 สถานภาพสมรสของพ่อแม่เป็นการไม่ได้อยู่ด้วยกัน/หย่า/แยกกันอยู่ ร้อยละ 58.3 การศึกษาของผู้ปกครองหลักอยู่ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 39.6 รายได้ของครอบครัวที่พึงพิงในปัจจุบัน ร้อยละ 58.3 ความสัมพันธ์กับ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บุคคลในครอบครัวเป็นแบบดีบ้างไม่ดีบ้าง ร้อยละ 54.2 มีความพึงพอใจมากกับชีวิต ร้อยละ 41.7 และการกระทำที่เสี่ยงต่อภัยอันตรายทางสังคม ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2
ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนหญิงโรงเรียนเทศบาล 4 (เขavnปรีชาอุทิศ)

จังหวัดนครปฐม

ข้อมูลทั่วไป(N=48)	จำนวน	ร้อยละ
1.สถานภาพสมรสของพ่อแม่		
แต่งงานและอาศัยอยู่ด้วยกัน	20	41.6
แต่งงานแต่ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน	3	6.3
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	25	52.1
2.ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง		
ประถมศึกษา	17	35.4
มัธยมศึกษา	22	45.8
อนุปริญญาขึ้นไป	9	18.8
3.อาชีพของผู้ปกครอง		
เกษตรกร	5	10.4
รับจ้างทั่วไป	19	39.6
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	11	22.9
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3	6.3
พนักงานโรงงาน/ลูกจ้างบริษัท	10	20.8
4.รายได้ของครอบครัวที่อาศัย		
พอเพียงและมีเงินเก็บ	28	58.3
พอเพียงแต่ไม่มีเงินเก็บ	17	35.4
ไม่พอเพียงมีภาระหนี้สิน	3	6.3
5.ความสัมพันธ์กับพ่อแม่และญาติพี่น้อง		
แย่มากๆ	1	2.1
ส่วนใหญ่ไม่ดี	4	8.3

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ดีบ้าง ไม่ดีบ้าง	26	54.2				
รักใคร่กันดี	17	35.4				
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละพฤติกรรมเสี่ยงต่อภัยอันตรายของนักเรียนหญิงโรงเรียนเทศบาล 4 (เขavnปรีชาอุทิศ)จังหวัดนครปฐม						
ในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมามีการกระทำ ที่เสี่ยงต่อภัยอันตรายทางสังคม	มีบ่อย		มีบ้าง		ไม่มีเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	1	2.1	20	41.7	27	56.3
เที่ยวหรือทำงานกลางคืน/กลับบ้าน ดึกเกิน 4 ชม	7	14.6	16	33.3	25	52.1
ขาดเรียนบ่อย	1	2.1	13	27.1	34	71.8
อยู่ใกล้ชิดกับเพื่อน/คนที่มีพฤติกรรม เสี่ยงทางเพศ	2	4.2	14	29.2	32	66.7
เคยถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์	0	0	4	8.3	44	91.7
เคยถูกขอร้องชำซากเพื่อสร้าง สัมพันธ์ทางเพศ	0	0	6	12.5	42	87.5
เคยถูกลวนลามทางร่างกายนอก	0	0	7	14.6	41	85.4
เคยเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	0	0	2	4.2	46	95.8

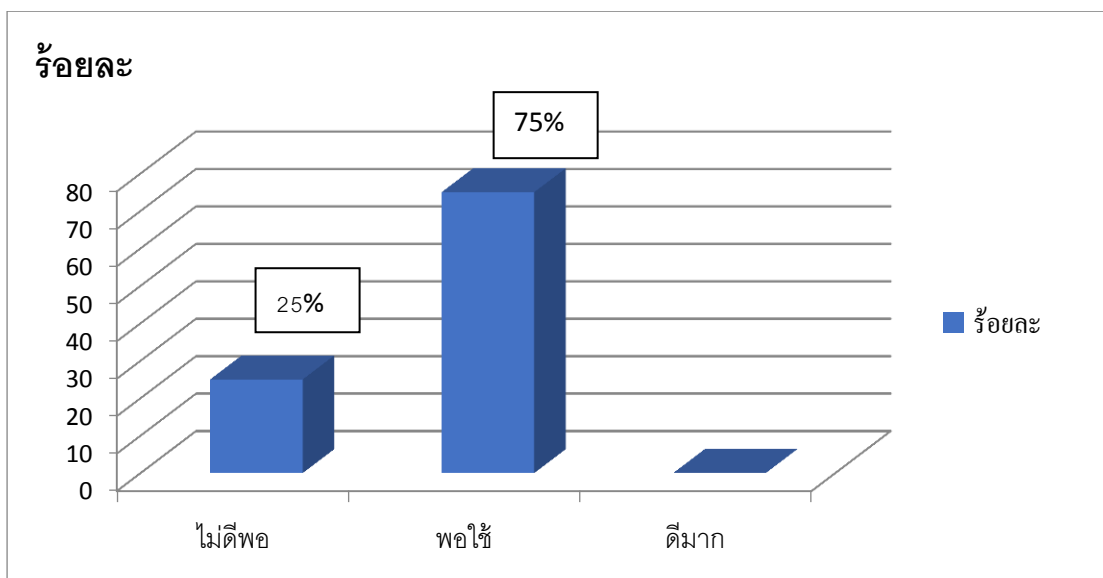
8.2 ผลการศึกษาระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 4 (เขavnปรีชาอุทิศ)จังหวัดนครปฐม จากผลการประเมินของนักเรียนหญิงพบว่า ส่วนใหญ่มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 75 และมีพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 81.3 ดังตารางที่ 3-7

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 4 (เขาวานปรีชาอุทิศ) จังหวัดนครปฐม

ความรอบรู้ด้านสุขภาพ (N=48)	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ดีพอ	เป็นผู้มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพไม่เพียงพอต่อการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร	12	25.0
พอใช้	เป็นผู้มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพที่เพียงพอและอาจจะมีการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร	36	75.0
ดีมาก	เป็นผู้มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพที่มากและมีการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรได้อย่างถูกต้องและยั่งยืนจนเชี่ยวชาญเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนได้	-	-

ภาพประกอบ 1 การเปรียบเทียบระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพในภาพรวม 6 องค์ประกอบ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพจำแนกตามระดับทักษะทางปัญญาและสังคม พบว่า เมื่อพิจารณาความรอบรู้ด้านสุขภาพในระดับพื้นฐานส่วนใหญ่อยู่ในระดับไม่ดีพอ ร้อยละ 60.4 ส่วนความรอบรู้ด้านสุขภาพในระดับปฏิสัมพันธ์ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับไม่ดีพอ ร้อยละ 56.3 และความรอบรู้ด้านสุขภาพในระดับวิจารณ์ญาณส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 72.9 ดังตารางที่ 4 ตารางที่ 4 แสดงคะแนนความรอบรู้ด้านสุขภาพตามระดับการเรียนรู้ 3 ระดับ

องค์ประกอบ (N=48)	ระดับHL	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับพื้นฐาน	ไม่ดีพอ	เป็นผู้ที่มีทักษะทางปัญญาอยู่ในระดับต่ำ	29	60.4
	พอใช้	เป็นผู้ที่มีทักษะทางปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง	19	39.6
	ดีมาก	เป็นผู้ที่มีทักษะทางปัญญาอยู่ในระดับสูง	-	-
ระดับปฏิสัมพันธ์	ไม่ดีพอ	เป็นผู้ที่มีทักษะทางสังคมในด้านการสื่อสารปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่ำ	27	56.3
	พอใช้	เป็นผู้ที่มีทักษะทางสังคมในด้านการสื่อสารปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลปานกลาง	20	41.7
	ดีมาก	เป็นผู้ที่มีทักษะทางสังคมในด้านการสื่อสารปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสูง	1	2.1
ระดับวิจารณ์ญาณ	ไม่ดีพอ	เป็นผู้ที่มีทักษะทางปัญญาอยู่ในระดับการมีวิจารณ์ญาณต่ำ	1	2.1
	พอใช้	เป็นผู้ที่มีทักษะทางปัญญาอยู่ในระดับการมีวิจารณ์ญาณปานกลาง	35	72.9
	ดีมาก	เป็นผู้ที่มีทักษะทางปัญญาอยู่ในระดับการมีวิจารณ์ญาณสูง	12	25.0

นักเรียนหญิงส่วนใหญ่มีระดับความรอบรู้ด้านความรู้ความเข้าใจและการตัดสินใจเลือกปฏิบัติที่ถูกต้องอยู่ในระดับดีมากแต่ด้านการเข้าถึงข้อมูล การสื่อสารเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญการจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศอยู่ในระดับไม่ดีพอ ดังตารางที่ 5

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนหญิงจำแนกตามระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพแบ่ง
ระดับตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดคะแนนความรอบรู้ด้านสุขภาพตามระดับการเรียนรู้
3 ระดับ

ความรอบรู้ด้านสุขภาพรายด้าน	ระดับไม่ดีพอ		ระดับพอใช้		ระดับดีมาก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ความเข้าใจในการป้องกัน การตั้งครรภ์	7	14.6	16	33.3	25	52.1
การเข้าถึงข้อมูลและบริการ	44	91.7	4	8.3	0	0
การสื่อสารเพิ่มความเชี่ยวชาญ ทางสุขภาพ	32	66.7	15	31.3	1	2.1
การจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพ ตนเอง	28	58.3	16	33.3	4	8.3
การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ	40	83.3	4	8.3	4	8.3
การตัดสินใจและเลือกปฏิบัติที่ ถูกต้อง	0	0	6	12.5	42	87.5

บทความฉบับเต็ม

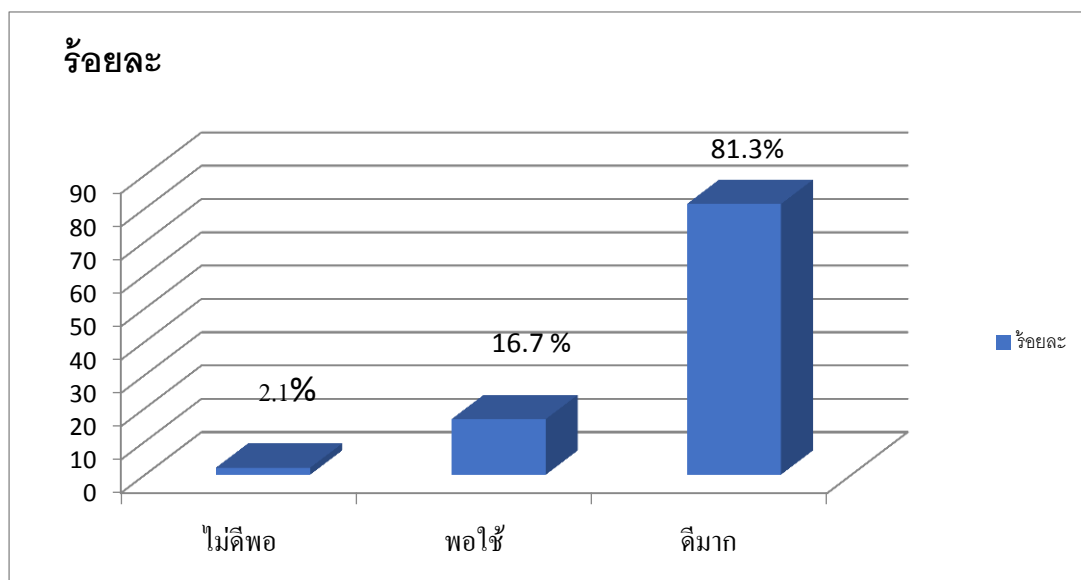
โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร
ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 4 (เขavnปรีชาอุทิศ)จังหวัด
นครปฐม

พฤติกรรมการ ป้องกันการ ตั้งครรภ์ก่อนวัย อันควร(N=48)	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ดีพอ	เป็นผู้มีการปฏิบัติตนเพื่อการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรได้น้อยและไม่ถูกต้องและไม่สนใจต่อการปฏิบัติเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัย ทำตามใจตัวตามสบายโดยไม่คำนึงถึงผลดีผลเสียต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม	1	2.1
พอใช้	เป็นผู้ที่มีการปฏิบัติตนเพื่อการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ได้ปริมาณเพียงพอแต่ต้องบ้างให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรที่เกิดผลดีเฉพาะต่อสุขภาพของตนเองเท่านั้น	8	16.7
ดีมาก	เป็นผู้ที่มีการปฏิบัติตนเพื่อการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ได้ปริมาณที่มากและให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรที่เกิดผลดีต่อสุขภาพตนเองและผู้อื่นอย่างเคร่งครัดที่เป็นแบบอย่างให้เพื่อนได้	39	81.3

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ภาพประกอบ 2 การเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของ
นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 4 (เขavnปรีชาอุทิศ)จังหวัดนครปฐม

พฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์	ระดับไม่ดีพอ		ระดับพอใช้		ระดับดีมาก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก่อนวัยอันควร(N=48)						
การเที่ยวกลางคืน/สถานเริงรมย์	3	6.3	5	10.4	40	83.3
การคู่อีลามก	3	6.3	7	14.6	38	79.2
การจัดการปัญหาส่วนตัว	24	50.0	19	39.6	5	10.4
การให้ความใกล้ชิดกับเพศชาย	0	0	2	4.2	46	95.8

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

9. อภิปรายผลการวิจัย จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

ความรอบรู้ด้านสุขภาพของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 4 (เขawan
ปรีชาอุทิศ) พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 75 ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนหญิงอยู่ใน
ช่วงวัยรุ่นกำลังศึกษาในสถาบันการศึกษาความรู้ที่ได้รับจะได้อาจมาจากอาจารย์และอาจจะได้รับ
จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้านวิชาการอีกทั้งปัจจุบันนักเรียนสามารถใช้สื่อสาธารณะและ
เทคโนโลยีเพื่อหาข้อมูลแต่การจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพและการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศยัง
ต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้รู้เท่าทันเพราะมีคะแนนอยู่ในระดับไม่ดีพอ ร้อยละ 58.3 และ 83.3
ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของ อังศิรินทร์ อินทรกำแหงและรัชชชนก ชุมทอง(2560)ศึกษา
การพัฒนาเครื่องมือวัดความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอัน
ควรสำหรับสตรีไทยวัยรุ่น อายุ 15-21 ปีพบว่าความรอบรู้ด้านสุขภาพของสตรีวัยรุ่นอยู่ในระดับ ไม่
ดีพอและพอใช้

พฤติกรรมกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อย
ละ 81.3 ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนส่วนใหญ่มีระดับความรอบรู้พอใช้ ร้อยละ 75 และมีระดับความ
รอบรู้ด้านสุขภาพขั้นวิจารณ์อยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 72.9 และมีระดับการตัดสินใจเลือก
ปฏิบัติที่ถูกต้องอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 89.5 จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์
ก่อนวัยอันควรที่ดีมากสอดคล้องกับการศึกษาของนิธิพงศ์ ศรีเบญจมาศและคณะ(2559) ศึกษาปัจจัย
ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่านักเรียนหญิงมีพฤติกรรมกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์
ไม่พึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก

10. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่าคะแนนความรอบรู้ด้านสุขภาพด้านการเข้าถึงข้อมูล การสื่อสาร การ
จัดการเงื่อนไขและการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ อยู่ในระดับไม่ดีพอและคะแนนพฤติกรรมกรรมการ
ป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรด้านการจัดการกับปัญหาอยู่ในระดับไม่ดีพอ ผู้วิจัยซึ่งมีหน้าที่
รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพควรประสานงานกับโรงเรียนเพื่อจัดโครงการส่งเสริมทักษะในด้าน
การเข้าถึงข้อมูลการตรวจสอบข้อมูล การพูดคุยกับเพื่อนและคนในครอบครัวเรื่องสุขภาพทางเพศ
การวางแผนเป้าหมายในการดำเนินชีวิต การใช้เหตุผลในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยไม่เชื่อในทันทีและ
ส่งเสริมทักษะด้านการจัดการกับปัญหา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนในเขตเทศบาลนครนครปฐมและศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

รายการอ้างอิง

- ขวัญเมือง แก้วคำเกิง. (2561). ความรอบรู้ด้านสุขภาพ : เข้าถึง เข้าใจและการนำไปใช้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อมรินทร์, 41.
- นิธิพงศ์ ศรีเบญจมาศและคณะ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2562 เข้าถึงได้จาก <https://research.kpru.ac.th/sac/fileconference/1922018-04-30.pdf>
- ทรงพล จันทรพัฒน์. (2543). การพยาบาลภาวะจิตสังคมของหญิงตั้งครรภ์. สงขลา: ภาควิชาการพยาบาลสูติรีเวชและผดุงครรภ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุคนธ์ ไช้แก้ว. (2547). ตั้งครรภ์วัยรุ่น: การส่งเสริมสุขภาพ. วารสารพยาบาลศาสตร์, 22(1), 20-27.
- อังศินันท์ อินทรกำแหง. (2551). สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดและการเผชิญความเครียดของคนไทย. วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 14(1), 135-150.
- อังศินันท์ อินทรกำแหงและรัชชนก ขุมทอง. (2560). การพัฒนาเครื่องมือวัด ความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรสำหรับสตรีไทยวัยรุ่น. วารสารพยาบาลสาธารณสุข, 31(3), 1-17.
- Manganello, J. A. (2008). **Health Literacy and adolescents: a framework and agenda for future research.** Health Education Research; 23(5), 840-847.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม อำเภอเมืองนครปฐม

Dengue Hemorrhagic Fever prevention of environmental management (clean house) villages in Amphur Muang Nakhon Pathom.

เสาวนีย์ พรภคกุล (Saowanee Pornpakakul)

นักวิชาการสาธารณสุข (Public Health Technical Officer)

อดิศักดิ์ พรภคกุล (Adisak Pornpakakul)

นักวิชาการสาธารณสุข (Public Health Technical Officer)

กลุ่มงานเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลนครปฐม

Social Medicine Department, Nakornpathom Hospital

NPH-REC No. 005/2017

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อมและปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อมอำเภอเมืองนครปฐม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่ผ่านการประเมินหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม จำนวน 339 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิจำแนกตามรายหมู่บ้าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (correlation) การวิเคราะห์ถดถอย พหุคูณ แบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.39 มีอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 64.90 อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 64.01 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 82.30 รายได้น้อยกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 44.62 ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน/หมู่บ้าน มากกว่า

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

20 ปี คิดเป็นร้อยละ 79.06 ไม่เคยเจ็บป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก คิดเป็นร้อยละ 89.68 ระดับความรู้ในการป้องกันโรคไข้เลือดออกภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 81.46) ระดับทัศนคติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D.= 0.64) ปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อมอำเภอเมืองนครปฐม คือ ทัศนคติ อายุ ระดับการศึกษา และการเจ็บป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 33.4 ($F_{(4,334)} = 17.413$, $p < .01$) ในการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่าควรดำเนินการชี้แจงเกณฑ์ประเมินมาตรฐานบ้านสะอาดให้กับสมาชิกของหมู่บ้านหรือชุมชนก่อนที่จะเข้าร่วมกิจกรรมหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเข้าใจ ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกรวมทั้งการคัดเลือกสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรม ควรคำนึงถึงอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การเจ็บป่วยของบุคคลที่ส่งผลต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ : หมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม/การป้องกันโรคไข้เลือดออก

Abstract

This quantitative research aimed to study the level of dengue Hemorrhagic fever (DHF) prevention and to identify factors influencing dengue prevention of environmental management villages. Data were collected from 339 persons using a self-administered questionnaire. Statistics utilized for data analysis including percent, mean, SD, correlation and stepwise multiple regression ($p < .05$).

The result found that the majority of the samples had characteristics as follows: females (71.39%), aged over 50 years (64.90%), non-professional career (64.01%), undergraduate education (82.30%), income less than 10,000 baht (44.62%), being a village resident less than 20 years (79.06%), and no experience of DHF illness (89.68%). Overall knowledge in DHF prevention was at a high level (81.46%). Also, overall attitude towards DHF prevention was at a high level ($\bar{X} = 4.16$, S.D.= 0.64). Factors affecting DHF prevention of the environment management village, Amphur Muang Nakhon Pathom were age, attitude, education, and

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

experience of DHF illness which could collectively predict 33.4% of DHF surveillance and control competence ($F_{(4, 334)} = 17.413, p < .01$). This study suggested that: 1) the standard criteria of clean house should be clarified to members of the village or community prior to participating in environmental management activities to increase attitude towards DHF prevention, and 2) age, a level of education and DHF illness experience should be taken into consideration when recruiting villagers to participate in DHF prevention activities.

Keywords : environmental management (clean house) village/ Prevention /Dengue

Hemorrhagic fever

บทนำ

ประเทศไทย โดยกระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2552 – 2554 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2555 – 2559 ขึ้น (กระทรวงสาธารณสุข, 2555) เพื่อเป็นกรอบแนวทาง การดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในช่วงระยะเวลา 5 ปี โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาคีเครือข่ายและประชาชน ในทุกขั้นตอนเพื่อให้ได้แผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความร่วมมือที่เข้มแข็งยิ่งขึ้น ระหว่างหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขในการจัดการกับปัญหาอนามัยสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยมุ่งคุ้มครองสุขภาพของประชาชนจากปัจจัยเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของการบูรณาการ การดำเนินงานของหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม และสุขภาพทั้งในเชิงพื้นที่ เชิงประเด็น และกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อม 7 ด้าน คือ 1) คุณภาพอากาศ 2) น้ำ การสุขาภิบาล และสุขอนามัย 3) ขยะมูลฝอยและ ของเสียอันตราย 4) สารเคมีเป็นพิษและสารอันตราย 5) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 6) การจัดการ อนามัยสิ่งแวดล้อมในภาวะฉุกเฉินและสาธารณสุข และ 7) การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ โดยมุ่งส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของพื้นที่และทันต่อสถานการณ์ด้วยการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน การมีส่วนร่วมของ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ภาคประชาชน จากสถิติโรคไข้เลือดออกย้อนหลัง 5 ปี (ปี 2554 – 2558) พบอัตราป่วยของโรคไข้เลือดออก ต่อแสนของประชากรอำเภอเมืองนครปฐม 293.39, 208.29, 196.62, 106.37 และ 319.81 ตามลำดับ จากสถิติแสดงให้เห็นว่าปัญหาของโรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งในปี 2558 - 2559 ได้มีหมู่บ้านสมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม(บ้านสะอาด) จำนวน 3, 2 หมู่บ้านตามลำดับ จากการเฝ้าระวังโรคไข้เลือดออกพบว่าหมู่บ้านดังกล่าวมีจำนวนผู้ป่วยไข้เลือดออกลดลง บางหมู่บ้านไม่พบผู้ป่วยไข้เลือดออก 2 ปีติดต่อกัน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม, 2559) โดยปกติอำเภอเมืองมีการระบาดของโรคไข้เลือดออกอย่างต่อเนื่องทุกปี จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาระดับและปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม อำเภอเมืองนครปฐม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม อำเภอเมืองนครปฐม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม อำเภอเมืองนครปฐม

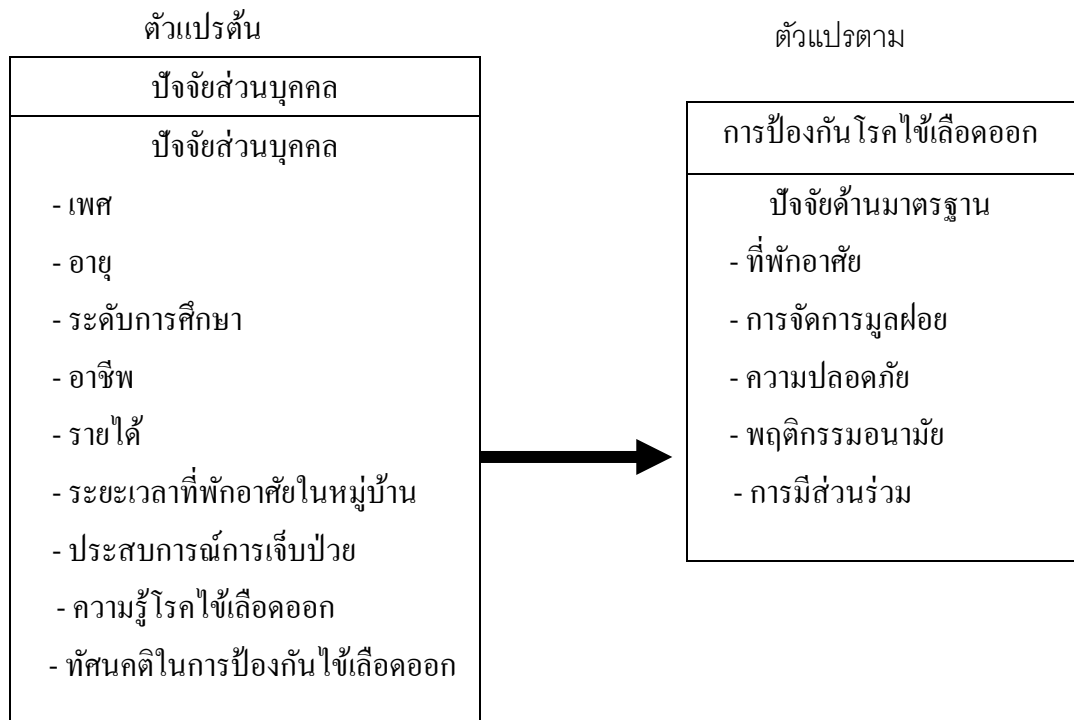
กรอบแนวคิดการทำวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจากข้อมูลเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามกรอบแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน ได้แก่ เฮอร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1968) เป็นทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในองค์กร ซึ่งได้นำเสนอความคิดเกี่ยวข้องกับภาวะความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ ในการทำงานของพนักงาน เพื่อหาแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการเพิ่มผลผลิตและประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการจัดรูปแบบ งานใหม่ โดยเน้นถึงสิ่งจูงใจที่เกี่ยวข้องกับ ลักษณะงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน และประเวศ วะสี (ประเวศ วะสี, 2540) ได้กล่าวว่า ความเป็นชุมชนอาจหมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่งทำได้ดีได้มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารหรือรวมกลุ่มกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กระทำ มีการจัดการเพื่อให้ เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ร่วมกัน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการทำวิจัย

บททวนวรรณกรรม (แนวคิด ทฤษฎี)

งานวิจัยชิ้นนี้ได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้ การป้องกันโรคไข้เลือดออก โดยสำนักกระบวนวิทยา (2546) ได้ให้คำนิยามโรคไข้เลือดออก มีุงกลายเป็นพาหะนำโรคที่สำคัญ และจัดอยู่ในกลุ่มโรคติดต่อที่นำโดยุงแบ่งเป็น 3 ชนิด ได้แก่ ไข้แดง ไข้เลือดออก และไข้เลือดออกซึ่งอกกรรมควบคุมโรค (2546) ได้กล่าวถึงการป้องกันโรคไข้เลือดออกโดยการกำจัดหรือลดแหล่งเพาะพันธุ์ุงการทำลายลูกน้ำุงลาย การป้องกันไม่ใหุ้งกัด การลด man mosquito contact ได้แก่ นอนในมุ้ง ใ้ยาทากันุง ประตูบ้านควรเป็นมุ้งลวดกันุงได้ และสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม (2555) ได้กล่าวถึงการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการมีสุขภาพดี เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการสุขภาพที่พักอาศัย การสุขภาพสิ่งแวดล้อมขั้นพื้นฐานในครัวเรือน ส่งเสริมให้ประชาชน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ร่วมกัน ปรับปรุงสภาพแวดล้อมทั้งภายในบ้านและบริเวณบ้านโดยรอบ ให้ถูกต้องและเหมาะสมตามหลักสุขภาพ รวมทั้ง สร้างพฤติกรรมอนามัยส่วนบุคคลที่ดีตลอดจนการมีส่วนร่วมพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน/ชุมชน นับเป็น การเสริมสร้างศักยภาพของประชาชนในทุกครัวเรือน ให้มีความใส่ใจต่อสุขภาพ และอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ดี โดย เริ่มปลูกฝังตั้งแต่ระดับครัวเรือน และขยายผลสู่ชุมชน

ปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก โดยยนต์ วุฒิสาร (2552) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก อรณุช พิศาลสุทธิกุล และคณะ (2552) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมกรป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชน นิคม แก้ววันดี (2558) กล่าวถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และรุจิเรศ วงศ์เล็ก (2558) กล่าวถึงการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของแกนนำชุมชนในการป้องกันโรคไข้เลือดออก

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มุ่งเน้นการศึกษาระดับและปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม อำเภอเมืองนครปฐม ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Yamane, 1973) ได้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่ผ่านการประเมินหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม (บ้านสะอาด) แยกเป็นรายหมู่บ้าน จำนวน 339 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ์, 2551) อธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง นำเสนอโดย ตารางแจกแจงความถี่ ร้อยละ สถิติเชิงอนุมาน ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.39 มีอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 64.90 อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 64.01 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 82.30 รายได้น้อยกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 44.62 ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน/หมู่บ้าน มากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 79.06 ไม่เคยเจ็บป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก คิดเป็นร้อยละ 89.68 ระดับความรู้ในการป้องกันโรค ไข้เลือดออก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 81.48) ระดับทัศนคติในการป้องกันโรค

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ไข้เลือดออกของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.64) ระดับการป้องกันโรค ไข้เลือดออก(มาตรฐานบ้านสะอาด)ของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม อำเภอเมืองนครปฐม ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 96.73)

การวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันโรค ไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อมอำเภอเมืองนครปฐม มี 2 ตัวแปร คือ ทักษะและอายุ โดยทักษะมีความสัมพันธ์ทางบวกปานกลาง ($r=.222$, $p < .01$) อายุ มีความสัมพันธ์ทางบวกต่ำ ($r=.180$, $p < .01$) ตามตารางที่ 1 ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยการใช้สถิติเพียร์สัน (pearson's product moment correlation coefficients) ($n = 339$)

ตัวแปร	เพศ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา	รายได้	ระยะเวลาที่พักอาศัยในหมู่บ้าน	ประสบการณ์การเจ็บป่วย	ความรู้	ทัศนคติ	มาตรฐานบ้านสะอาด
เพศ	1									
อายุ	-.069	1								
อาชีพ	.151**	.055	1							
ระดับการศึกษา	-.004	-.327**	-.171**	1						
รายได้	-.209**	-.176**	-.350**	.310**	1					
ระยะเวลาที่พักอาศัยในหมู่บ้าน	.027	.323**	.177**	-.067	-.117*	1				
ประสบการณ์การเจ็บป่วย	-.065	.060	-.057	.065	-.150	.007	1			
ความรู้	-.106	-.131*	-.200**	.174**	.285**	.005	-.016	1		
ทัศนคติ	.073	.016	.087	-.124*	-.080	.048	-.011	-.056	1	
มาตรฐานบ้านสะอาด	-.076	.180**	.023	.048	-.040	.087	-.085	-.029	.222**	1

** $p < .01$, * $p < .05$

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผู้วิจัยจะหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมดกับตัวแปรตามทีละด้าน โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) แบบขั้นต่อน (stepwise method) ซึ่งการวิเคราะห์ด้วยวิธีนี้ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระแต่ละตัว โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ ทั้งหมด เพื่อศึกษาว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันทิศทางใด (เชิงบวกหรือเชิงลบ) กับตัวแปรตามและมีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใดซึ่งจะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเชิงเส้น ซึ่งในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณนี้ระดับของตัวแปรจะต้องอยู่ในระดับการวัดแบบช่วง (interval scale) ขึ้นไป ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรกลุ่ม (nominal scale) อยู่ 10 ตัวแปรคือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่พักอาศัยในหมู่บ้าน ประสบการณ์การเจ็บป่วย ความรู้ ทักษะคิด ในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ส่วนตัวแปรตามคือปัจจัยด้านมาตรฐานบ้านสะอาดของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม อำเภอเมืองนครปฐม ผลการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม อำเภอเมืองนครปฐม ของกลุ่มตัวอย่าง พบมีตัวแปรจำนวน 4 ตัวที่มีผลต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม อำเภอเมืองนครปฐม ได้แก่ ทักษะคิด อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การเจ็บป่วย โดยสามารถรวมทำนายได้คิดเป็นร้อยละ 33.4 ($F_{(4,334)} = 17.413, p < .01$) ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกัน ไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม อำเภอเมืองนครปฐม โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Stepwise multiple regression analysis) (n = 339)

ตัวแปร	R ²	R ² change	F change	B	t	p
ทักษะคิด	.222	.049	17.416	.069	4.555	.001
อายุ	.283	.080	14.643	.153	4.292	.001
ระดับการศึกษา	.317	.100	12.452	.298	2.926	.001
ประสบการณ์การเจ็บป่วย	.334	.112	10.503	-.302	-2.071	.001

Constant (a) = 15.611, Overall $F_{(4, 334)} = 17.413, p < .01$

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม อำเภอเมืองนครปฐม พบว่า มีตัวแปรทั้งสิ้น 4 ตัวแปรที่มีผลต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม อำเภอเมืองนครปฐม ได้แก่ ทักษะคน อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การเจ็บป่วย ที่สามารถในการทำนายร่วมกันได้ร้อยละ 33.4 ($F_{(4,334)} = 17.413, p < .01$) ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

ทักษะคน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยน้อยที่สุด และมีความสามารถในการทำนายการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อมได้ร้อยละ 4.90 ซึ่งทักษะคน ส่งผลต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกโดยรวมของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม อำเภอเมืองนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ทักษะคนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย การป้องกันโรคไข้เลือดออกโดยรวมของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม อำเภอเมืองนครปฐมจะเพิ่มขึ้น 0.069 สอดคล้องกับ รุจิเรศ วงศ์เล็ก (2558) ศึกษาผลของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อความรู้ ทักษะคน และการปฏิบัติของแกนนำชุมชนในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า ทักษะคนของแกนนำในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมทักษะคนในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของแกนนำชุมชนที่ได้เข้าร่วมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพิ่มสูงมากขึ้นกว่าแกนนำชุมชนที่ไม่ได้เข้าร่วมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ทักษะคน เป็นความสัมพันธ์ที่คาบเกี่ยวกันระหว่างความรู้สึกและความเชื่อหรือการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารการป้องกันโรคไข้เลือดออกที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายจึงทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกที่ดี

อายุ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม ที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมากเป็นลำดับที่ 3 และมีความสามารถในการทำนายการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม ได้ร้อยละ 8.00 ซึ่งอายุ ส่งผลต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกโดยรวมของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม อำเภอเมืองนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่อายุเพิ่มขึ้น 1 หน่วย การป้องกันโรคไข้เลือดออกโดยรวมของหมู่บ้าน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จัดการสิ่งแวดล้อม อำเภอเมืองนครปฐมจะเพิ่มขึ้น 0.153 สอดคล้องกับ นิคม แก้ววันดี (2558) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า อายุ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ที่มีอายุน้อยจะมีพื้นฐานการรับรู้ และความเข้าใจข่าวสารการป้องกันไข้เลือดออก กฎระเบียบต่าง ๆ ค่านิยมของสังคม การตัดสินใจที่มีความแตกต่างกันไปตามความคิดในแต่ละช่วงอายุ จึงทำให้อายุที่เพิ่มมากขึ้นมีผลต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านหรือชุมชน

ระดับการศึกษา เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมากเป็นลำดับที่ 2 และมีความสามารถในการทำนายการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม ได้ร้อยละ 10.00 ซึ่งระดับการศึกษา ส่งผลต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกโดยรวมของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม อำเภอเมืองนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ระดับการศึกษาเพิ่มขึ้น 1 หน่วย การป้องกันโรคไข้เลือดออกโดยรวมของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม อำเภอเมืองนครปฐมจะเพิ่มขึ้น 0.298 สอดคล้องกับ นิคม แก้ววันดี (2558) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการศึกษาเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีความรู้ ความคิด ค่านิยมทัศนคติ และพฤติกรรมที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีระดับความคิดที่แตกต่างกันกับผู้ที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า

ประสบการณ์การเจ็บป่วย เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมากเป็นลำดับที่ 1 และมีความสามารถในการทำนายการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม ได้ร้อยละ 11.12 ซึ่งประสบการณ์การเจ็บป่วย ส่งผลต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกโดยรวมของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม อำเภอเมืองนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ประสบการณ์การเจ็บป่วยเพิ่มขึ้น 1 หน่วย การป้องกันโรคไข้เลือดออกโดยรวมของหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม อำเภอเมืองนครปฐมจะลดลง 0.302 สอดคล้องกับ ธงชัย สันติวงษ์ (2539) ประสบการณ์ของคนที่มีต่อวัตถุสิ่งของย่อมเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้บุคคลต่าง ๆ ตีค่าสิ่งที่เขาได้มีประสบการณ์มาจน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กลายเป็นทัศนคติได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ที่เคยเจ็บป่วยหรือคนในครอบครัวป่วยเป็นโรค
ไข้เลือดออก จะได้รับคำแนะนำจากบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข เรื่องการป้องกันไม่ให้
ยุ่งกััด การกำจัดยุงลายพาหะนำโรค การค้นหาและกำจัดลูกน้ำยุงลาย และมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง
รวมถึงหากหมู่บ้านใดมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกจะส่งผลต่อการประเมินมาตรฐานหมู่บ้านจัดการ
สิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. หมู่บ้านหรือชุมชนที่จะเข้าร่วมกิจกรรมหมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม ควรดำเนินการชี้แจงเกณฑ์
ประเมินมาตรฐานบ้านสะอาดให้กับสมาชิกของหมู่บ้านหรือชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจโดยเฉพาะ
การทำความสะอาดภาชนะชั่งน้ำอย่างสม่ำเสมอ การใช้สารเคมีกำจัดยุงอย่างปลอดภัยจะทำให้เกิด
ทัศนคติที่ดีต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกเพิ่มขึ้น
2. จากการศึกษาพบว่า อายุ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของ
หมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม ในการชี้แจงหรือให้ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย
ควรเป็นกลุ่มวัยกลางคนหรือผู้ที่มีวัยวุฒิสูง เน้นการกำจัดยุงลายพาหะนำโรคและการทำลายแหล่ง
เพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย
3. ระดับการศึกษา เป็นอีกหนึ่งตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของ
หมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม ดังนั้นผู้ที่ดำเนินการกิจกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกที่ดีในหมู่บ้าน
หรือชุมชนจึงควรเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานบ้านสะอาด การควบคุมลูกน้ำและยุงลายพาหะนำ
โรคไข้เลือดออก

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2555). *แผนยุทธศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2555-2559*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการ โรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม. (2559). *รายงานประจำปี 2559*. นครปฐม: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม กระทรวงสาธารณสุข.
- Herzberg. (1968). *The Motivation to work*. Newyork: John Wiley & Son.
- ประเวศ วะสี. (2540). *เศรษฐกิจแห่งการพึ่งตนเอง: ความเข้มแข็งจากฐานล่าง*. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- สำนักกระบวนวิชา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (2546). *นิยามโรคติดต่อประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กองควบคุมโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข (2536). *ไข้เลือดออก*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. *โครงการบ้านสะอาด*. 2560. [online]. เข้าถึงได้จาก <http://env.anamai.moph.go.th/download/download/pdf/2557/roadmap/>
- ยนต์ ภูติสาร. (2554). *ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกของประชาชนในเขตตำบลนาขาม อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์*. วารสารวิจัยและพัฒนาสุขภาพ, 6(1): 8.
- อรนุช พิศาลสิทธิกุล และคณะ. (2552). *พฤติกรรมกรป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนกรณีศึกษา หมู่บ้านในตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสตูล*. สงขลานครินทร์เวชสาร, 27(1): 82-89.
- Taro Yamané. (1973). *Statistic: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harber and Row.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2551). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 10).
กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ:
สุวีริยาสาส์น.
- รุจิเรศ วงศ์เล็ก. (2558). *ผลการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติของ
แกนนำชุมชนในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ จังหวัด
สุราษฎร์ธานี*. วารสารการพัฒนาสุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 3(2): 273-291
- นิคม แก้ววันดี. (2557). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน*.
วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงใหม่.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2539). *การบริหารเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การศึกษาความตระหนักและการปฏิบัติของพยาบาลวิชาชีพหอผู้ป่วย ในการป้องกันพลัดตกหกล้มของโรงพยาบาลนครปฐม

The Study of Awareness and Practice for Fall Prevention by Registered Nurse at Nakhon Pathom Hospital Province

เพ็ญญา กงเนียม

พยาบาลวิชาชีพระดับชำนาญการ โรงพยาบาลนครปฐม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive study) เพื่อศึกษาระดับความตระหนักและระดับการปฏิบัติในการป้องกันพลัดตกหกล้มของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลนครปฐม กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 26 หน่วยงาน ทั้งสิ้น 165 ราย ณ วันที่ 22 พฤษภาคม 2559 ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบ่งตามหน่วยงาน โดยจัดสรรขนาดตัวอย่างตามสัดส่วน (Proportional allocation) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ข้อมูลส่วนบุคคล และสิ่งแวดล้อม/นโยบายขององค์กร แบบสอบถามด้านความตระหนักในการป้องกันพลัดตกหกล้มผู้ป่วยและ แบบสอบถามการปฏิบัติในการป้องกันพลัดตกหกล้มใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าร้อยละ (%)

ผลการวิจัยพบว่า ความตระหนักในการป้องกันพลัดตกหกล้ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.43, S.D.=.66$) และระดับการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการพลัดตกหกล้ม ของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 79.03

คำสำคัญ: ความตระหนัก ,การปฏิบัติของพยาบาล ,พลัดตกหกล้ม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Abstract

This research is the descriptive study to examine the level of Awareness and Practice for Falls Prevention by Registered nurse at Nakhon Pathom Hospital. A total of 165 participants are the registered nurses from 26 departments, as of May 22nd, 2016, using Stratified Random Sampling technique divided by department and by allocating sample size according to the proportion. The research instrument are personal data questionnaire, and environment/corporate policy, the questionnaire of the patients' falls prevention awareness. Statistic in this preventive fall-down questionnaire, used the frequency distribution, average value, Standard Deviation and percentage (%)

The findings reveal that the overall awareness of falls prevention is in high level ($\bar{X}$ =4.43, S.D.=.66) and the nursing practice to falls prevention is at moderate level of 79.03 percent.

Keyword: Awareness, Nursing Practice, Falls

บทนำ

การหกล้มเป็นเหตุการณ์สำคัญอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในโรงพยาบาล ทำให้ผู้ป่วยมีการได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตทำให้การพยาบาลได้ให้ความสำคัญและนำมาเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในการพยาบาล เนื่องจากที่ต้องมีการเฝ้าระวังอย่างเป็นระบบ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ป่วยเรื้อรังหรือผู้สูงอายุ (American Geriatrics Society,2001) จากการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าการหกล้มที่ไม่ตั้งใจเป็นสาเหตุที่พบมากที่สุดของการบาดเจ็บร้ายแรงในผู้สูงอายุที่มีอายุมากกว่า 65 ปี พบมากถึง 32% ของผู้สูงอายุที่อายุมากกว่า 65 ปี โดยอาศัยอยู่ตามลำพัง (American Geriatrics Society, 2001) สำหรับในประเทศไทย การหกล้มเป็นปัญหาที่สำคัญที่เกิดกับผู้สูงอายุในชุมชนชนบทร้อยละ 19.8 มีการหกล้มอย่างน้อยหนึ่งครั้งใน 6 เดือน ที่ผ่านมา (ประเสริฐ อัสสันตชัย, รุ่งนิรันดร์ ประดิษฐ์สุวรรณและวิษณุ ธรรมลิขิตกุล, 2554) ผลของการพลัดตกหกล้ม คือการบาดเจ็บ เกิดภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรง และต้องใช้ระยะเวลาในการรักษาพยาบาลนานขึ้น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การเฝ้าระวังปลัดตกหกล้มเป็นกิจกรรมหนึ่งในงานคุณภาพเชิงป้องกันให้เกิดความปลอดภัยซึ่งเป็น นโยบายคุณภาพของโรงพยาบาลนครปฐม อยู่ใน Care Process ของ SIMPLE เป็นตัวชี้วัดผลลัพธ์ทางการพยาบาลในกลุ่มโรคที่สำคัญ ส่งเสริมให้ผู้ป่วยได้รับการบริการที่ดีปลอดภัย โรงพยาบาลนครปฐม มีการใช้มาตรฐานแนวปฏิบัติ ของโรงพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยเชิงป้องกันการเกิดปลัดตกหกล้มเหมือนกัน แต่จากผลการสำรวจสถิติข้อมูลปลัดตกหกล้มของโรงพยาบาลในปี 2557 มี 50 ราย และปี 2558 มี 43 ราย ตามลำดับสาเหตุเกิดจาก ผู้ป่วยสูงอายุ มองไม่เห็น มีความสับสน ไม่ให้ความร่วมมือ ในการรักษาพยาบาล มีโรคประจำตัว เบาหวาน ดับแข็ง ไตวาย มีภาวะพิษสุราเรื้อรัง โรคหลอดเลือดสมอง ไม่กินเตียงไม่แข็งแรง โต๊ะข้างเตียงห่าง ผู้ป่วยต้องเอื้อมหยิบของด้วยตนเอง เกิดความเกรงใจญาติ รับประทานยาแล้วเกิดอาการมึนงง สับสน ผู้ป่วยบางรายได้รับยาขับปัสสาวะต้องเข้าห้องน้ำบ่อย ญาติลืมหกไม้กั้นเตียงขึ้น ไม่มีญาติเฝ้าผลกระทบจากการปลัดตกหกล้มทำให้ผู้ป่วยได้รับบาดเจ็บ ศีรษะบวมซ้ำ ผิวหนังถลอกเป็นแผล ต้องมีการเฝ้าระวังสังเกตอาการหลังเกิดเหตุ ส่งผลให้ผู้ป่วยหรือญาติต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายและระยะเวลาอนในการนอนโรงพยาบาลนาน เสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องได้ ปัจจุบันมีการใช้แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการปลัดตกหกล้ม โดยใช้แบบประเมินผู้ป่วยของ Morse Fall Scale และคู่มือ (WI) แนวปฏิบัติป้องกันการปลัดตกหกล้ม/ตกเตียงของโรงพยาบาล พบว่ายังไม่ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดขาดการนิเทศติดตาม ส่งผลให้ไม่บรรลุเป้าหมายคุณภาพของโรงพยาบาลนครปฐมด้าน ความปลอดภัยของผู้ป่วย Patient Safety

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความตระหนักต่อการป้องกันปลัดตกหกล้มของพยาบาลหรือผู้ป่วยในโรงพยาบาลนครปฐม
2. เพื่อศึกษาระดับของการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการปลัดตกหกล้มของพยาบาลหรือผู้ป่วยในโรงพยาบาลนครปฐม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 . กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดทฤษฎี

การหกล้มของมอร์ส (Morse Fall Scale (MFS) (Morse, et al., 1989) เป็นแบบประเมินที่พัฒนาพัฒนาขึ้นจากการศึกษาย้อนหลังจากการรายงานอุบัติการณ์และรายงานการรักษาพยาบาลของผู้ป่วยสูงอายุพบว่าปัจจัยที่มีนัยสำคัญต่อการหกล้ม ได้แก่ 1) ประวัติการหกล้ม 2) การวินิจฉัยโรคมากกว่าหนึ่งโรค 3) การได้รับสารละลายทางหลอดเลือดดำ 4) การใช้อุปกรณ์ในการเดินและ 5) สภาวะทางจิตใจ

การทบทวนวรรณกรรม

JCAHO (2005) พบว่าการขาดการประเมิน บันทึกลงและการวางแผนการพลัดตกหกล้มซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการพยาบาลเรื่องการป้องกันการพลัดตกหกล้ม โดยต้องประเมินผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอ ถึงปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ได้แก่ความแตกต่างของบุคคล ระดับการรับรู้สติ ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความเจ็บปวด ความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน โดยประเมินสม่ำเสมอจะช่วยให้สมาชิกในทีมพยาบาลวางแผนการพยาบาลสามารถป้องกันการพลัดตกหกล้มได้มีประสิทธิภาพ

มนต์บงกช กนกนันท์พงศ์ (2546) พบว่าปัจจัยเสี่ยงภายนอกร้อยละ 100 คือการไม่มีป้ายบอกความเสี่ยงที่เตียง ดังนั้นจึงควรมีการรณรงค์ให้ใช้สัญลักษณ์ในผู้ป่วยที่มีภาวะเสี่ยงทุกราย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Shanly,C(2003)การส่งต่อข้อมูลอย่างละเอียดชัดเจน การประเมินความเสี่ยงต่อการพลัดตก
หกล้ม การจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม การให้ความรู้ การฝึกปฏิบัติ การลดการผูกยึดและการดูแล
ผู้ป่วยให้ปลอดภัยช่วยป้องกันการพลัดตกหกล้ม

Wilson & Tingle (1999) สาเหตุของความเสี่ยงในโรงพยาบาลเกิดจากการขาดการ
ประสานงานระหว่างหน่วยงานหรือระหว่างแผนกไม่ดี

Rawsky (1988) ได้ศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับความเสี่ยงต่อการพลัดตก
หกล้มขณะอยู่ในโรงพยาบาล พบว่า พบมากที่สุด คือผู้ป่วยสูงอายุเนื่องจากผู้สูงอายุจะมีปัจจัยเสี่ยงที่
สำคัญคือ ความไม่แข็งแรงของกล้ามเนื้อที่ใช้ในการเดิน การยืน และการพยุงตัว

Sullivan&Badros (1999) เรื่องสาเหตุการหกล้มพบว่า พยาบาลไม่ได้ตระหนักในปัญหา
ความต้องการปัสสาวะอย่างเร่งด่วน หรืออาการกลั้นปัสสาวะไม่ได้ของผู้ป่วย ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่ง
ของการพลัดตกหกล้ม

Endsley (1995) ความตระหนักต่อความปลอดภัยผู้ป่วยเป็นความรู้สึกนึกคิดที่มีอิทธิพล
ต่อพฤติกรรมปฏิบัติ การพยาบาลซึ่งความตระหนักเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม มีการศึกษา
พบว่าพยาบาลที่มีความตระหนักในการดูแลความปลอดภัยผู้ป่วยมาก มีแนวโน้มพฤติกรรมดูแล
ความปลอดภัยผู้ป่วยอยู่ในระดับมาก ความตระหนักประกอบด้วย ทักษะการคิด 3 ระดับคือ การ
รับรู้, ความเข้าใจ,การฉายภาพ (คือการทำนายหรือคาดการณ์ได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในปัจจุบัน ใน
อนาคตอันใกล้ โดยสามารถรับรู้มองเห็นถึงสัญญาณที่เป็นอันตราย ซึ่งพยาบาลมีความตระหนักต่อ
ความปลอดภัยผู้ป่วยระหว่างการดูแลจะทำให้การปฏิบัติการพยาบาลต่างๆเกิดความผิดพลาด
น้อยลง

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive study) เพื่อศึกษาระดับความตระหนัก
และระดับการปฏิบัติในการป้องกันพลัดตกหกล้มของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลนครปฐม
ประชากร(Population)ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล
นครปฐม จำนวน 26 หน่วยงาน กลุ่มตัวอย่าง(Sample) ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

(Stratified Random Sampling) แบ่งตามหน่วยงาน โดยจัดสรรขนาดตัวอย่างตามสัดส่วน
(Proportional allocation) รวมทั้งสิ้น 165 ราย

การกำหนดขนาดตัวอย่าง

กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยการเปิดตารางสำเร็จรูปทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) เป็น
ตารางที่ใช้หาขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงาน
ในโรงพยาบาลนครปฐม จำนวน 26 หน่วยงาน มีจำนวน 589 คน (ไม่รวมหัวหน้า) ในวันที่ 22
พฤษภาคม 2559 จากตารางทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง 222 คน รับการตอบแบบสอบถามกลับ
เพียง 165 คน คิดเป็นร้อยละ 74.32

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่ง 3 ส่วน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพ และสิ่งแวดล้อม/นโยบายของ
องค์กร ข้อมูลส่วนบุคคลได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และการประเมิน
ด้านสิ่งแวดล้อม/นโยบายของหอผู้ป่วยได้แก่ ผู้ป่วยใหม่ทุกรายได้รับการประเมินความเสี่ยงการเกิด
พลัดตกหกล้ม มีนโยบายการป้องกันพลัดตกหกล้มในผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงประกอบด้วยข้อคำถามรวม
10 ข้อ

2. แบบสอบถามด้านความตระหนักในการป้องกันพลัดตกหกล้มผู้ป่วยเป็นแบบสอบถามที่
ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและประยุกต์จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับนิยาม
ศัพท์เฉพาะและกลุ่มตัวอย่าง มีข้อคำถาม รวม 12 ข้อ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating Scales)

ระดับ คะแนน 1 ถึง 5 ได้แก่ ไม่เป็นจริงที่สุด ไม่เป็นจริง ไม่แน่ใจ เป็นจริง เป็นจริง
ที่สุด ให้เลือกตอบข้อเดียว แต่ละคำตอบมีความหมายดังนี้

ข้อความ		ข้อความที่เป็นเชิงบวก		ข้อความที่เป็นเชิงลบ
เป็นจริงที่สุด	5	คะแนน	1	คะแนน
เป็นจริง	4	คะแนน	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	คะแนน	3	คะแนน
ไม่เป็นจริง	2	คะแนน	4	คะแนน
ไม่เป็นจริงที่สุด	1	คะแนน	5	คะแนน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การแปลผลคะแนน

การแปลผลคะแนนความตระหนักในการป้องกันพลัดตกหกล้ม การแปลผลคะแนนใช้
เกณฑ์การจัดกลุ่มดังนี้

คะแนนรวมความตระหนักในการป้องกันพลัดตกหกล้ม

คะแนนเฉลี่ย	1.00-2.00	มีความตระหนักต่ำ
คะแนนเฉลี่ย	2.01-3.00	มีความตระหนักค่อนข้างต่ำ
คะแนนเฉลี่ย	3.01-4.00	มีความตระหนักค่อนข้างสูง
คะแนนเฉลี่ย	4.01-5.00	มีความตระหนักสูง

3. แบบสอบถามการปฏิบัติในการป้องกันพลัดตกหกล้มตาม WI. ของโรงพยาบาล
นครปฐมเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีข้อ
คำถามรวม 47 ข้อแบบสอบถามเป็นข้อคำถามให้เลือกคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating
Scales) 3 ระดับคือ ปฏิบัติทุกครั้ง/เกือบทุกครั้ง บางครั้ง/นานๆครั้ง และ ไม่เคยเลย

ทุกครั้ง/เกือบทุกครั้ง	ให้คะแนน	2	คะแนน
บางครั้ง/นาน ๆ ครั้ง	ให้คะแนน	1	คะแนน
ไม่เคยเลย	ให้คะแนน	0	คะแนน

การแปลผลการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันพลัดตกหกล้มใช้คะแนนรวมของทุกข้อการแปลผล
คะแนนใช้เกณฑ์ได้ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย	0-0.66	หมายถึง การมีส่วนร่วมระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	0.67-1.33	หมายถึง การมีส่วนร่วมระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.34-2.00	หมายถึง การมีส่วนร่วมระดับมาก

การแปลผลคะแนน

การแปลผลการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันพลัดตกหกล้มใช้คะแนนรวมของทุกข้อการแปลผล
คะแนนใช้เกณฑ์การจัดกลุ่มดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คะแนนรวมการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการพลัดตกหกล้ม

ค่าเฉลี่ยคะแนน	ระดับการปฏิบัติการพยาบาล
2.34-3.00	สูง
1.67-2.33	ปานกลาง
1.00-1.66	ต่ำ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. หากความตรงของเนื้อหา (Content Validity) นำแบบสอบถามเรื่องความตระหนักและการปฏิบัติของพยาบาลในการป้องกันแผลกดทับสำหรับผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลของ เรณู รุ่งพันธ์, 2552 ปรับใช้ร่วมกับ WI. ของโรงพยาบาลนครปฐมสร้างแบบสอบถามงานวิจัยให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิพยาบาลวิชาชีพระดับชำนาญการ รวม 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องสอดคล้องของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ จากนั้นนำผลการตรวจสอบไปปรับปรุง แก้ไขก่อนที่จะนำไปทดลองใช้

2. หากความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามส่วนที่ 2 และ 3 โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Coefficient Alpha Cronbach Method) โดยทดลองใช้ (try out) ในพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสามพรานจำนวน 32 ราย หากค่าความเชื่อมั่น ความตระหนักของพยาบาลและการปฏิบัติในการป้องกันกับความป้องกันการพลัดตกหกล้ม ได้ค่า .946 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

กลุ่มทดลองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 96.97 อายุไม่เกิน 30 ปี ร้อยละ 44.24 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 93.94 ประสบการณ์ปฏิบัติงานกับผู้ป่วยไม่เกิน 10 ปี ร้อยละ 47.27 ไม่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเรื่องพลัดตกหกล้ม ร้อยละ 86.67 ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลสิ่งแวดล้อม/นโยบายขององค์กรพบว่าหอผู้ป่วยมีจัดให้ความรู้แก่บุคลากรเกี่ยวกับการป้องกันการพลัดตกหกล้ม ร้อยละ 74.55 มีนโยบายที่จะให้ผู้ป่วยใหม่ทุกรายได้รับการประเมินความเสี่ยงการเกิดพลัดตกหกล้ม ร้อยละ 79.39 หอผู้ป่วยมีนโยบายที่จะให้ผู้ป่วยใหม่ทุกรายได้รับการประเมินความเสี่ยงการป้องกันการพลัดตกหกล้มทุกราย ร้อยละ 87.88 หอผู้ป่วยของท่านมีการจัดเตรียมอุปกรณ์ช่วยรัดเตียงกรณี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ที่ผู้ป่วยเสี่ยงต่อการพลัดตกหกล้มร้อยละ 89.70 หอผู้ป่วยมีการทบทวนและค้นหาสาเหตุของการ
เกิดพลัดตกหกล้มของผู้ป่วยเพื่อหาแนวทางป้องกันและพัฒนาต่อไปร้อยละ 88.48

ตารางที่ 1 ความตระหนักในการป้องกันพลัดตกหกล้ม (n=165)

ความตระหนักในการป้องกันพลัดตกหกล้ม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. หอผู้ป่วยควรมีนโยบายให้ผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงได้รับการประเมินความเสี่ยงต่อ การพลัดตกหกล้ม ตามแนวทางปฏิบัติการประเมินความเสี่ยง (WI)	4.55	.58	สูง
2. เมื่อมีอุบัติการณ์การเกิดพลัดตกหกล้มเกิดขึ้นในหอผู้ป่วย ต้องนำมา ทบทวนและหาสาเหตุ เพื่อป้องกันการเกิดซ้ำ	4.53	.58	สูง
3. หอผู้ป่วยควรมีนโยบายให้ผู้ป่วยใหม่ทุกรายได้รับการประเมินความเสี่ยง การพลัดตกหกล้ม ตั้งแต่แรกรับผู้ป่วยในความดูแล	4.46	.69	สูง
4. หอผู้ป่วยมีมาตรฐานการป้องกันการเกิดพลัดตกหกล้ม	4.45	.58	สูง
5. การเกิดพลัดตกหกล้มเป็นสิ่งที่พยาบาลสามารถป้องกันได้	4.27	.77	สูง

ส่วนที่ 2 ความตระหนักในการป้องกันพลัดตกหกล้ม

ผลการวิเคราะห์ระดับความตระหนักในการป้องกันพลัดตกหกล้ม ของพยาบาลวิชาชีพใน
โรงพยาบาลนครปฐม พบว่า ความตระหนักในการป้องกันพลัดตกหกล้ม โดยภาพรวมอยู่ใน
ระดับสูง ($\bar{X}=4.43, S.D.=.66$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความตระหนักในการป้องกัน
พลัดตกหกล้มอยู่ในระดับสูงทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ หอ
ผู้ป่วยควรมีนโยบายให้ผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงได้รับการประเมินความเสี่ยงต่อการพลัดตกหกล้ม ตาม
แนวทางปฏิบัติการประเมินความเสี่ยง (WI) ($\bar{X}=4.55, S.D.=.58$) เมื่อมีอุบัติการณ์การเกิดพลัดตก
หกล้มเกิดขึ้นในหอผู้ป่วย ต้องนำมาทบทวนและหาสาเหตุ เพื่อป้องกันการเกิดซ้ำ($\bar{X}=4.53,$
S.D.=.58)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 2 การปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการพลัดตกหกล้ม ของพยาบาลวิชาชีพ ใน โรงพยาบาลนครปฐม (N=165)

การปฏิบัติการป้องกันการพลัดตกหกล้ม/ตกเตียง	ร้อยละการปฏิบัติในการป้องกันการพลัดตกหกล้มตาม WI. ของ โรงพยาบาลนครปฐม					
	ทุกครั้ง/เกือบทุก ครั้ง		บางครั้ง/นาน ๆ ครั้ง		ไม่เคยเลย	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ประเมิน vital sign	154	93.33	7	4.24	4	2.42
2. ดูแลช่วยเหลือ เฝ้าระวังอาการเปลี่ยนแปลง	152	92.12	9	5.45	4	2.42
3. ให้ข้อมูลและคำแนะนำสำหรับผู้ป่วยและผู้ดูแล	149	90.30	14	8.48	2	1.21
4. ดูแลสิ่งแวดลอมให้ปลอดภัยสำหรับผู้ป่วย	147	89.09	14	8.48	4	2.42
5. ไม่ปล่อยผู้ป่วยความเสี่ยสูงไว้ตามลำพัง	144	87.27	17	10.3	4	2.42

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการพลัดตกหกล้ม ของพยาบาลวิชาชีพใน โรงพยาบาลนครปฐม

ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการพลัดตกหกล้ม ของพยาบาล
วิชาชีพในโรงพยาบาลนครปฐม พบว่า การประเมิน vital sign สูงสุดร้อยละ 93.33 รองลงมาคือ
ดูแลช่วยเหลือ เฝ้าระวังอาการเปลี่ยนแปลง ร้อยละ 92.12 และ การให้ข้อมูลและคำแนะนำสำหรับ
ผู้ป่วยและผู้ดูแล ร้อยละ 90.30 ดูแลสิ่งแวดลอมให้ปลอดภัยสำหรับผู้ป่วย ร้อยละ 89.09 ไม่ปล่อย
ผู้ป่วยความเสี่ยสูงไว้ตามลำพัง ร้อยละ 87.27 ตามลำดับ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 3 การปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการพลัดตกหกล้ม ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาล
นครปฐม n=165 (เกณฑ์ไม่ถึง 100%)

การปฏิบัติการป้องกันการพลัดตกหกล้ม	ร้อยละการปฏิบัติในการป้องกันการพลัดตกหกล้มตาม WI. ของ โรงพยาบาลนครปฐม					
	ทุกครั้ง/เกือบทุก ครั้ง		บางครั้ง/นาน ๆ ครั้ง		ไม่เคยเลย	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. บันทึก Fall Score ใน Nurse 's note	81	49.09	62	37.58	21	12.73
2. ติดป้ายเตือนที่เตียง/หน้าห้อง/หน้า chart	82	49.7	66	40	17	10.3
3. ส่งเวร Fall Score/Risk factor/Intervention	91	55.15	63	38.18	11	6.67
4. ประเมินทีมสหวิชาชีพ:การฝึกเดิน,ทรง ตัว, อาหาร, ยา	102	61.82	57	34.55	6	3.64
5. มีอาการปัสสาวะบ่อย/กลั้นปัสสาวะไม่ อยู่	112	67.88	46	27.88	7	4.24

ร้อยละการปฏิบัติในการป้องกันการพลัดตกหกล้มตาม WI. ของโรงพยาบาลนครปฐมไม่ถึง
เกณฑ์ 100% อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องนำมาพัฒนางานได้แก่ การบันทึก Fall score ใน Nurse's note ร้อย
ละ 49.09 ติดป้ายเตือนที่เตียง/ หน้า chart ร้อยละ 49.7 ส่งเวร Fall score /Risk factor/Intervention
ร้อยละ 55.15 ประเมินทีมสหวิชาชีพ การฝึกเดิน การทรงตัว อาหาร ยา ร้อยละ 61.82 มีอาการ
ปัสสาวะบ่อย/กลั้นปัสสาวะไม่อยู่ ร้อยละ 67.88

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ การป้องกันพลัดตกหกล้มแก่บุคลากรทุกระดับ สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรมีส่วนร่วมต้องปฏิบัติเป็นประจำไม่เป็นการงานเพิ่มขึ้นและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
2. ให้ความสำคัญเฝ้าระวังปัจจัยภายในและภายนอกที่จะทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการพลัดตกหกล้มทุกกรณี
3. ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆที่มีผลต่อการพลัดตกหกล้มของผู้ป่วยในโรงพยาบาล

รายการอ้างอิง

- ทิพนตร งามกาละและคณะ.(2554).การสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและการจัดการ
การหกล้มในผู้ป่วยที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาล. *รวมพยาบาลสาร*. 17 (1) .หน้า108-125
- ธารทิพย์ ตนตรง.(2553).การพัฒนาแนวทางการประเมินภาวะเสี่ยงเพื่อป้องกันการพลัดตกหกล้ม
ในหอผู้ป่วย.วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสาขาการพยาบาล.บัณฑิตวิทยาลัย.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุปผา จันท์จรัส.(2546).การพัฒนาแบบประเมินภาวะเสี่ยงต่อการหกล้มในผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์.
วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาการบริหารการพยาบาล.บัณฑิตวิทยาลัย.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เรณู รุ่งพันธ์.(2553).ความตระหนักและการปฏิบัติของพยาบาลในการป้องกันแผลกดทับสำหรับ
ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล.บัณฑิตวิทยาลัย สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่.
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.วารสารวิชาการ 7 (1) .
- สุกัญญา ทองแก้ว.(2561).ความตระหนักต่อความปลอดภัยของผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพใหม่ใน
โรงพยาบาลทั่วไป ภาคใต้.วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้.
วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้. 5(1)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สะอาด พิมพ์ปติมาและคณะ.(2548).การศึกษาปัจจัยเสี่ยงและการประเมินหาระดับความเสี่ยงต่อ
การพลัดตกหกล้มของผู้ป่วยในงานการพยาบาลผู้ป่วยพิเศษโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ.
วารสารสภาการพยาบาล.20(1).

Endsley,M.R.(1995).Towards Theory of situation Awareness in dynamic systems.Human Factors.
Retrieved August5,2014,from [http:// uwf.edu/skass/document/hf.37.1995-Endsley-
Theory.pdf](http://uwf.edu/skass/document/hf.37.1995-Endsley-Theory.pdf).

The Joanna Briggs Institute(2001).Best practice : falls in Hospitals://[www-joanna briggs.edu.au/
Best-practice](http://www-joanna-briggs.edu.au/Best-practice).

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

**การรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทย
ของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเวชระเบียน
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล**

**THE PERCEPTION OF ONE HEALTH POLICY IN THAILAND
AMONG STUDENTS IN SCIENCE AND MEDICAL RECORDS
PROGRAM, FACULTY OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES,
MAHIDOL UNIVERSITY**

อธิวัฒน์ รัตนพิบูลย์ (Athiwat Rattanapibun)¹

¹นักศึกษาระดับปริญญาตรีรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการ
ภาครัฐ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

¹Student, M.P.A. (Public Policy and Public Management) of Faculty Of Social Sciences And
Humanities, Mahidol University

สมศักดิ์ อมรสิริพงษ์ (Somsak Amornsiriphong)²

สมบูรณ์ ศิริสรริหิรัญ (Somboon Sirisunhirun)³

ภัทร์ พลอยแหวน (Phut Ploywan)⁴

²ผศ.ดร., ^{3,4}รศ.ดร., ประจำคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

²Asst.Prof.Dr., ^{3,4}Assoc.Prof.Dr., Faculty Of Social Sciences And Humanities,
Mahidol University

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล และเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาหลักสูตรฯ ตามลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล พร้อมทั้งนำเสนอ
แนวทางการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา ในการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE
HEALTH) ในประเทศไทย และการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed
Methods Research) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 210 คน สำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ อาจารย์ประจำหลักสูตรและ
หัวหน้าชั้นปี จำนวนรวม 9 คน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นต่อการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ใน
ประเทศไทยของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าชั้นปีการศึกษามี
อิทธิพลต่อการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษา
หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน โดยแนวทางทางการเตรียมความพร้อมของ
นักศึกษา ในการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทย ได้แก่ ควรมีการ
ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทย
และควรมีการผลักดันให้นักศึกษให้ความสำคัญกับนโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH)
ในประเทศไทย

คำสำคัญ : การรับรู้ / นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว / เวชระเบียน

Abstract

This study aims to examine the perception of ONE HEALTH policy in Thailand among students of Bachelor of Science Program in Medical Records, Faculty of Social Sciences and Humanities, at Mahidol University. The study also compared perceptions of ONE HEALTH policy in Thailand among students according to their personal characteristics, along with presenting a pathway to prepare student's readiness for the awareness of the ONE HEALTH policy in Thailand. The researcher has chosen Mixed Method Research including both quantitative and qualitative research. The samples used in the study were the Bachelor of Science

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

program Medical Record Faculty of Social Sciences and Humanities students, consisting of 210 students in total and Professors in the program courses along with student head representatives consisting of 9 people in total. Research tool consist of questionnaires and interviews.

The study found that the perceptions of the ONE HEALTH policy in Thailand for students of Bachelor of Science in Medical Records in general are in a moderate level. When considering each aspect, it was found that all aspects were at a moderate level and academic year had an influence on the perception of ONE HEALTH policy in Thailand among the students of Bachelor Science in Medical Records. ONE HEALTH policy should be promoted in Thailand and be encouraged by according it importance.

Keywords : PERCEPTION / ONE HEALTH POLICY/ MEDICAL RECORD

บทนำ

การพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ นั้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ เพิ่มมากขึ้น อาจจะเป็นโรคเดิมเกิดการกลายพันธุ์ และเกิดโรคอุบัติใหม่ จึงทำให้เกิดแนวคิดเรื่อง “one health” หรือสุขภาพหนึ่งเดียวขึ้น ซึ่งเป็นแนวคิดด้านสุขภาพแบบองค์รวมระหว่าง มนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อม (พัชรภรณ์ อารีย์ และ วิชาดา คุณาวิกติกุล, 2556) ซึ่งการดำเนินงานด้าน One Health ในประเทศไทย เริ่มต้นในปี 2548 โดยแนวคิดเรื่อง One Health ถูกถ่ายทอดลงสู่หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในระบบของกระทรวงสาธารณสุข ต่อมาในปี 2551 โครงการดังกล่าวได้ขยายออกสู่หน่วยงานภายนอกกระทรวง จนเกิดโครงการพัฒนานักระบาดวิทยาภาคสนามของสัตวแพทย์; FETP-V) นอกจากการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในระบบ ยังมีการส่งเสริมการสร้างบัณฑิตให้มีสมรรถนะในการทำงานภายใต้แนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว เพื่อการเฝ้าระวังควบคุม และตอบโต้โรคติดต่ออุบัติใหม่และโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยสุขภาพหนึ่งเดียวแห่งประเทศไทย (Thailand One Health University Network; THOHUN) ซึ่งจัดตั้งอย่างเป็นทางการในปี 2555 จนนำไปสู่การดำเนินโครงการจังหวัดสุขภาพหนึ่งเดียว ภายใต้แนวคิด One Health for Network, Network for Action ในปี 2556 ใน 5 จังหวัด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นาร่อง ซึ่งต่อมาขยายผลเป็น 14 จังหวัด ควบคู่กับการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ(MOU) ระหว่างหน่วยงานด้านสุขภาพคน สัตว์ สัตว์ป่า และการศึกษา และแนวคิดเรื่อง One Health ยังถูกบรรจุลงในยุทธศาสตร์ของแผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ (พ.ศ. 2556-2559) ต่อมาในปี 2557 มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานเครือข่ายสุขภาพหนึ่งเดียวอย่างเป็นทางการ ต่อมาได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการตาม Memorandum of Understanding (MOU) ดังกล่าวระหว่างปี พ.ศ.2560 – 2564 เพื่อขับเคลื่อนงานตามแนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว ตั้งแต่ส่วนกลางจนถึงระดับภูมิภาค และระดับจังหวัด การดำเนินงานตามแนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว ยังมีความสอดคล้องกับการดำเนินงานตามนโยบายประชารัฐ

ในส่วนของหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหลักสูตรหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ ซึ่งต่อไปในอนาคตเมื่อนักศึกษาได้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว โดยสายงานวิชาชีพก็จะทำงานเกี่ยวข้องการสถานพยาบาลเป็นส่วนใหญ่ นักศึกษาจะมีความใกล้ชิดกับผู้ป่วยและประชาชนในชุมชน และสามารถเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับนโยบายสุขภาพหนึ่งเดียวได้อีก สาขาวิชาชีพหนึ่ง ทางผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของนักศึกษาในสาขาวิชานี้ถึงการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหลักสูตร ข้อหนึ่งที่ว่า มีความรู้พื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์ และวิชาพื้นฐานด้านการแพทย์ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในการบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขได้

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ตามลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล

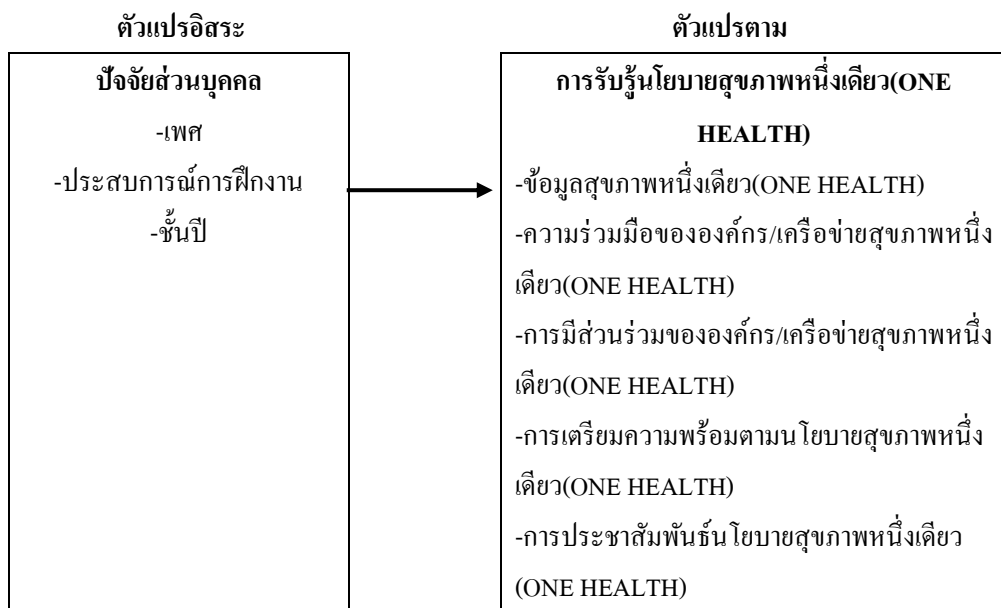
บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

3. เพื่อนำเสนอแนวทางการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในการรับรู้นโยบาย สุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเรื่องการเรียนรู้

โรบบินส์ (Robbins 2003:124) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลวัดและตีความจากสิ่งที่เขาได้สัมผัส ซึ่งการที่คนเรารับรู้นั้นสามารถแตกต่างกันไปจากของจริงได้ ซึ่งสอดคล้องกับสุภางค์ สุวัฒน์ (2544:9) ที่กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดและกระบวนการที่บุคคลเข้าใจความหมายของสิ่งแวดล้อมต่างๆ โดยอาศัยการแปลหรือตีความหมาย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ออกมาในรูปแบบความคิด ความรู้ ความเข้าใจหรือการกระทำ อังไฉ (บุญทริกา โกมลวัฒน์นันท์, 2556:41)

การรับรู้ (Perception) เป็นสภาพทางจิตวิทยาที่เกิดขึ้นภายในบุคคล ซึ่งมีความสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรม จำเนียร ช่วงโชติ (2528: 82) และ ธรรมเนียม สุวรรณโคตร (2528: 464-465) ให้ความหมายไว้ว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการแปลความหมายกับสิ่งที่เราได้รับโดยผ่านประสาทสัมผัส และพาดพิงข้อมูลที่เปลี่ยนไปสู่การกระทำที่มีความหมาย ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีการรับรู้ต่อสิ่งเร้าในสถานการณ์เฉพาะบุคคล อังไฉ (จุฬาลักษณ์ อนุพันธ์, 2539:8)

การรับรู้ (Perception) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน (Latin) หรือ “Percipere” ซึ่ง per หมายถึง “ผ่าน” (through) และ capere หมายถึง “การนำ” (to take) (Bunting 1988: 168) ตามความหมายในพจนานุกรมของเว็บสเตอร์ (New Webster’s Dictionary 1975: 1100) คือ การแสดงออกถึงความเข้าใจตามความรู้สึกที่เกิดขึ้นในใจของตนเอง อังไฉ (กัลยา วิริยะ, 2539:22)

จากการทบทวนแนวคิดเรื่องการรับรู้ข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า การรับรู้ คือ ความรู้สึกแล้วตอบสนองต่อสิ่งเร้าสามารถแปลความหมายสิ่งเร้าทำให้รู้สึกได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของลินกรีน และแฮร์วี (Lindgreen & Havey, 1981: 292) ความว่า การรับรู้ คือ การตอบสนองโดยการแสดงออก ซึ่งเป็นผลมาจากการสัมผัสและในการแสดงออกนั้นต้องใช้ความรู้ความสามารถในการแปลความหมายจากสัมผัสนั้น อังไฉ (อนงค์นาค สุขศิริ, 2556: 13)

แนวคิดเรื่องสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH)

Can Vet J. 2012 Apr; 53(4): 435–436. กล่าวว่า สุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) เป็น "ความพยายามร่วมกันของหลายสาขาวิชา การทำงานในระดับท้องถิ่นระดับประเทศและทั่วโลก"

วลาตินี มูลอามาตย์ (2555: 14) กล่าวว่า แนวคิดเรื่อง one health มีมานานแล้วตั้งแต่ยุคประวัติศาสตร์ (Dunlop and Williams 1996) โลกในยุคปัจจุบันเจริญอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติก็เกิดขึ้น ทำให้พบโรคอุบัติใหม่เพิ่มขึ้นมากมาย (Taylor and Yolken 205) พร้อมกับความสลับซับซ้อนของปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันระหว่างมนุษย์ สัตว์และสิ่งแวดล้อม เช่น การกลับมาของการเกิดโรคเรบีสในสุนัขประเทศสหรัฐอเมริกา โรค lieshmaniosis กลายเป็นโรคประจำถิ่นของประเทศในยุโรปเหนือและอเมริกาเหนือ ผลกระทบต่อสุขภาพจิตของมนุษย์และมลภาวะจากสิ่งขับถ่ายของสัตว์เลี้ยง ตลอดจนปัญหาการดื้อยาต้านจุลชีพในมนุษย์ที่อาจเกิดจากสัตว์เลี้ยงเป็นเพื่อน เป็นต้น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ธนวัฒน์ สุภนิตยานนท์ (2557: 248) สุขภาพหนึ่งเดียว (One Health) หมายถึง มุมมองด้านสุขภาพที่ประกอบไปด้วยองค์ประกอบด้านสุขภาพของสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับ มนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อม โดยความหมายของสุขภาพหนึ่งเดียวจะโยงถึงความสำคัญและความสัมพันธ์ด้านต่างๆ ของแต่ละปัจจัยที่มีผลทั้งการเกื้อกูลและผลกระทบต่อกันทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีแนวคิดนำไปสู่การดึงผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ เข้ามาเพื่อปฏิบัติงานร่วมกันและร่วมพัฒนางานดังกล่าวอย่างเป็นเอกภาพ ให้เอื้อต่อการมีชีวิตที่ดี ของ “ชีวิต” บนโลกใบนี้ได้อย่างแยกกันไม่ได้ดังคำกล่าวที่ว่า “สุขภาพหนึ่งเดียว” ซึ่งหมายถึง สุขภาพของทุกชีวิตบนโลกใบนี้รวมกันเป็นหนึ่งเดียวนั่นเอง

พัชรภรณ์ อารีย์ และวิภาดา คุณาวิกติกุล (2556: 145) กล่าวว่า สุขภาพหนึ่งเดียว หรือ One Health ซึ่งเป็นคำย่อที่มาจาก Our Necessity Encourage Human Environment Animal Living Together Harmony สำหรับความหมายของสุขภาพหนึ่งเดียวนั้นมีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน เช่น ปานเทพ รัตนกร (2555) ให้ความหมายสุขภาพหนึ่งเดียวว่าเป็นวิธีการแก้ปัญหาสุขภาพแนวทางใหม่ที่รวมเอาแนวทางปฏิบัติด้านสุขภาพคน สุขภาพสัตว์ และสุขภาพสิ่งแวดล้อม เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อนำสู่การมีสุขภาพที่ดีโดยองค์รวม ส่วนวิไลภรณ์ วงศ์พฤษยาสูง (2556) ได้ให้ความหมายสุขภาพหนึ่งเดียวว่าเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและบุคลากรที่มีความชำนาญด้านต่างๆ ทุกสาขาวิชาทางสุขภาพทั้งคนและสัตว์ ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นในระดับประเทศ หรือในระดับโลก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการมีสุขภาพที่ดีและสมดุลของคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 6 (2556: 1) กล่าวว่า 1.“สุขภาพหนึ่งเดียว” หมายถึง ความสัมพันธ์ด้านสุขภาพระหว่างคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงอย่างเป็นหนึ่งเดียวกัน คือ มีผลต่อกันและกันทั้งทางบวกและทางลบ 2.แนวทางการทำงานเพื่อนำไปสู่ “สุขภาพหนึ่งเดียว” หมายถึง จากความตระหนักถึงธรรมชาติว่า สุขภาพของคน-สัตว์-สิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียว การแก้ปัญหาสุขภาพจึงต้องทำแบบองค์รวม และมีการประสานแนวทางปฏิบัติด้านสุขภาพของคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งบูรณาการข้ามสาขาวิชาและภาคส่วน ทุกระดับ ให้เป็นหนึ่งเดียวอีกด้วย

จากการทบทวนแนวคิดเรื่องสุขภาพหนึ่งเดียวข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า สุขภาพหนึ่งเดียว คือ สุขภาพองค์รวมของคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม ที่อยู่ร่วมกันในสังคมหรือชุมชนบนรากฐานของความสมดุล และสุขภาพหนึ่งเดียวเป็นการร่วมกันทำงานของหลายสหวิชาชีพ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพหรือด้านสังคมศาสตร์ก็มีส่วนเกี่ยวข้องเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

พัชราภรณ์ อารีย์ และวิภาดา คุณาวิกติกุล (2556: 145) ความว่า สุขภาพหนึ่งเดียว คือ ความร่วมมือ
ในการทำงานร่วมกันของสาขาวิชาชีพทั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับโลก เพื่อให้เกิดภาวะ
สุขภาพที่ดีแบบองค์รวมทั้งในคน สัตว์และสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับคำกล่าวของ วลาดีมีร์ มูล
อามาตย์ (2555 :10) ความว่า แนวคิดเรื่อง “one health” เกิดจากความพยายามบูรณาการการทำงาน
ร่วมกันของหลายสาขาวิชาชีพตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ จนถึงระดับโลก เพื่อสุขภาพที่ดี
ของมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อม

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม ทั้ง วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และ
เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ สำหรับตอบวัตถุประสงค์การวิจัยในข้อที่ 1 และ 2 โดยการ
วิจัยเชิงปริมาณนั้น ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวช
ระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 210 คน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม โดยการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่จะใช้ในการวิจัยไปทดลองใช้กับประชาชน จำนวน 30 คน กับกลุ่ม
ตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับประชากรที่จะศึกษา โดยไม่ใช่กลุ่มประชากรตัวอย่างจริงของการวิจัยครั้งนี้
จากนั้น ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) ทั้งชุด แล้วนำข้อมูลที่ได้
มาหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach' alpha coefficient)
โดยถือเกณฑ์การทดสอบความเชื่อมั่นที่ค่า Alpha มีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป และมีค่าความเที่ยงอยู่ใน
เกณฑ์มาตรฐานทุกข้อ ซึ่งจากการทดสอบความเชื่อมั่นที่ค่า Alpha แบบสอบถามนี้ค่าอยู่ที่ 0.946

และผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของเนื้อหาให้มีความถูกต้องโดยการ
หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน
3 ท่าน ซึ่งได้ตรวจสอบความสอดคล้องแล้วนำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าความสอดคล้อง
ระหว่างข้อคำถามกับนิยามตัวแปร โดยในแต่ละข้อคำถามจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ทั้งนี้ใน
แบบสอบถามดังกล่าว เมื่อได้วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงแล้ว มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00 ซึ่ง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ถือว่าผ่านตามเกณฑ์ และนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

และในการวิเคราะห์ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติในเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และโดยการทดสอบค่าสถิติ t-test ค่าสถิติ F-test และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ Scheffé กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ สำหรับตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 ซึ่งการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำมาสัมภาษณ์พูดคุยอาจารย์ประจำหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 5 คน และหัวหน้าชั้นปีของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ทุกชั้นปีรวม 4 คน เพื่อนำความคิดเห็นที่ได้รับจากการสัมภาษณ์และพูดคุยมาสรุปแนวทางการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทย ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การรับรู้ นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทย ของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สามารถจำแนกได้ 2 ส่วนดังนี้

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1) ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 คน ผลการวิจัยมีข้อค้นพบ ว่าประชากรส่วนใหญ่วที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง มีจำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 87.1 และประชากรเพศชาย มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 ไม่มีประสบการณ์การทำงาน จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 73.8 ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2) ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล

ความคิดเห็นต่อการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.17$, S.D. = .856) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยที่มากที่สุดคือ ด้านการเตรียมความพร้อมตามนโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว ($\bar{x} = 3.32$, S.D. = .944) ด้านการมีส่วนร่วมขององค์กรเครือข่ายสุขภาพหนึ่งเดียว ($\bar{x} = 3.32$, S.D. = 1.006) ด้านการประชาสัมพันธ์นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว ($\bar{x} = 3.13$, S.D. = .967) ด้านข้อมูลสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ($\bar{x} = 3.06$, S.D. = .966) และด้านความร่วมมือขององค์กรเครือข่ายสุขภาพหนึ่งเดียว ($\bar{x} = 2.95$, S.D. = 1.059) ตามลำดับ

3) ผลการเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ตามลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ตามลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

เพศที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลไม่แตกต่างกัน

ประสบการณ์การฝึกงานที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลไม่แตกต่างกัน

ชั้นปีการศึกษาที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยที่แตกต่างกัน โดยชั้นปีการศึกษาที่ 1 มีการรับรู้สุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยแตกต่างกับ ชั้นปีการศึกษาที่ 3 และชั้นปีการศึกษาที่ 4 ซึ่ง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ในชั้นปีการศึกษาที่ 2 มีการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทย แตกต่างกับ ชั้นปีการศึกษา 3 และชั้นปีการศึกษาที่ 4 ในขณะที่ชั้นปีการศึกษาที่ 1 มีการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยไม่แตกต่างกับชั้นปีการศึกษาที่ 2 และชั้นปีการศึกษาที่ 3 มีการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยไม่แตกต่างกันกับชั้นปีการศึกษาที่ 4

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

1) การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทย

สถานะของนโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยในปัจจุบันพบว่าการรับรู้แนวคิด “สุขภาพหนึ่งเดียว” ยังจำกัดอยู่ในเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและการป้องกันควบคุมโรค อีกทั้งผู้ที่รับรู้ยังมีความเข้าใจความหมายและขอบเขตของแนวคิดที่แตกต่างกัน รวมทั้งยังขาดตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม และจากการสัมภาษณ์พบว่านักศึกษาของหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ยังไม่มีการรับรู้ และไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว

ในขณะที่อาจารย์ประจำหลักสูตรฯ พบว่า มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว แต่ทว่าไม่ทราบในรายละเอียดของการถูกผลักดันมาอยู่ในรูปของนโยบายหรือยุทธศาสตร์ ฉะนั้นจำเป็นที่จะต้องมีการส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าใจสุขภาพหนึ่งเดียวและในรูปของการขับเคลื่อนในรูปของนโยบายและยุทธศาสตร์ต่างๆ ซึ่งมีสาระและประเด็นความสำคัญที่แตกต่างและขยายความออกไปจากแนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว ฉะนั้นการส่งเสริมให้นักศึกษาและอาจารย์ในหลักสูตรต่างๆที่เกี่ยวข้องมีความรู้เกี่ยวกับนโยบายจึงเป็นประเด็นที่สำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพหนึ่งเดียวต่อไปในอนาคต และในเบื้องต้น ทางหลักสูตรควรให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์ สื่อสาร อบรม สัมมนาแก่นักศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่นักศึกษาควรทราบ พร้อมทั้งกระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาเวชระเบียน โดยเฉพาะนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุข

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2) การผลักดันให้หลักสูตรให้ความสำคัญกับนโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH)

ในประเทศไทย

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเวชระเบียนเป็นหลักสูตรที่มีการบูรณาการและการประยุกต์ศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์มีความเกี่ยวข้องกับนโยบายสุขภาพหนึ่งเดียวและแผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติจะส่วนหนึ่งเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการสารสนเทศต่างๆ ของในการเตรียมความพร้อม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่ โดยทางหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเวชระเบียนสามารถที่จะเสริมสร้างองค์ความรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยผ่านในรายวิชาต่างๆ ที่มีอยู่ในหลักสูตรอยู่แล้ว หรือจะมีการพัฒนาเป็นรายวิชาเลือกเสรีหรือรายวิชาเลือกบังคับ เพื่อเป็นการสร้างแนวทางเลือกในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นักศึกษาภายในหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรต้องให้การสรรหาและสนับสนุนอาจารย์ให้มีความเชี่ยวชาญและความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่พัฒนาขึ้นมาใหม่แต่อย่างไรก็ตามในเบื้องต้นอาจจะมีการจัดกิจกรรมหรือจัดอบรมเกี่ยวกับนโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้และเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปในครั้งเดียวกัน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อไปในอนาคต

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการรับรู้ นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1) การรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ผลการวิจัยระดับการรับรู้ นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีความคิดเห็นต่อการรับรู้ นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวสิรัตน์ ใจสูงเนิน (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

และใช้บริการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของประชาชน: กรณีศึกษาอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 46.10 มีการรับรู้สิทธิตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าถูกต้อง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (มากกว่าร้อยละ 90) ทราบดีถึงการยกเลิกการเก็บค่าธรรมเนียมและสามารถรับบริการตามสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าได้ เช่นเดิม แต่หากเทียบในกรณีของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ในการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทย จะพบว่าการสำรวจการรับรู้เกี่ยวกับหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของประชาชนเป็นประชาชนผู้มาใช้สิทธิบริการโดยตรง ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักของโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า แต่สำหรับนักศึกษาสาขาเวชระเบียนนั้น ยังไม่ถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง เนื่องจากยังไม่ใช่ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับบริการโดยตรง ทำให้การความพยายามหรือความสนใจในการเข้าถึงข้อมูลด้านนโยบายมีน้อยกว่าผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง

2) การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ตามลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการศึกษารเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ตามลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล สามารถจำแนกตามลักษณะของปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1) เพศ

ผลการศึกษา การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ตามเพศ พบว่า เพศที่แตกต่างกันไม่มีอิทธิพลต่อการรับรู้สุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาฯ ซึ่งไม่สอดคล้องกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual difference theory) กล่าวว่าผู้รับสารแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันในทางจิตวิทยา ซึ่งความแตกต่างนี้มีบางส่วนมาจากลักษณะแตกต่างทางชีวภาค หรือทางร่างกายของแต่ละบุคคล ทำให้ความสนใจการเปิดรับข่าวสาร หรือตีความหมายข่าวสารจากสื่อมวลชน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามในการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน เพศหรือความแตกต่างทางร่างกาย อาจจะไม่มิต่อการรับรู้เนื่องจาก การรับรู้หรือเข้าถึงข้อมูลนโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษา เป็นการให้ความสนใจที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งขึ้นอยู่กับ การให้ความสำคัญและการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งเพศย่อมไม่มีผลต่อการตีความ หรือความแตกต่างทางชีวภาคย่อมไม่มีผลต่อการเปิดรับข่าวสารด้านการศึกษา

2.2) ประสพการณ์การฝึกงาน

ผลการศึกษา การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ตามประสพการณ์การฝึกงาน พบว่า ประสพการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพลต่อการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาฯ ซึ่งไม่สอดคล้องกับวรรณภา ลือกิตตินันท์ พัทธนี นนทศักดิ์ และพัทธนัย เสาะแสวง (2558) ได้ศึกษาเรื่องผลของการจัดสหกิจศึกษาที่มีต่อระยะเวลาการได้งานและรายได้ของบัณฑิตสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ที่พบว่า การเข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษามีผลต่อระยะเวลาการได้งานทำ และรายได้เริ่มต้นของบัณฑิต และทำให้มีความพร้อม มีความรู้ตามสายวิชาชีพ มีความสามารถในการคิดเชิงระบบ และการคิดต่อยอด สามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น สถานการณ์จำลอง และการทำโครงการ ได้มากขึ้น ขณะที่ในกรณีของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จะพบว่า การขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ในประเทศทำให้ในบางสถานพยาบาลยังไม่ได้มีการดำเนินการตามนโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทย ซึ่งส่งผลต่อความรู้และประสพการณ์ที่ได้รับจากสถานที่ฝึกงาน

2.3) ชั้นปีการศึกษา

ผลการศึกษา การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ตามชั้นปีการศึกษา พบว่า ชั้นปีการศึกษาที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการรับรู้สุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยของนักศึกษาฯ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชญาณิช ลือวาณิช (2549) ได้ศึกษาเรื่องจิตลักษณะ พฤติกรรมเสี่ยงต่อ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สุขภาพและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพต่อภาวะสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาทั้ง 4 ชั้นปีมีพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพและภาวะสุขภาพ ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 นักศึกษาทั้ง 4 ชั้นปีมีความแตกต่างกันในด้านพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพและภาวะสุขภาพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของชุตินา เนาวีโนทอง (2545) ซึ่งทำการศึกษาในนักศึกษาราชภัฏสวนสุนันทาพบว่านักศึกษาที่มีระดับชั้นปีต่างกันมีพฤติกรรมดูแลสุขภาพตนเองแตกต่างกัน ซึ่งอาจจะสืบเนื่องจากการรับรู้ด้านการสร้างเสริมสุขภาพ และการได้รับองค์ความรู้ที่มากขึ้นจะทำให้พฤติกรรมด้านสุขภาพและการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพแตกต่างกันตามชั้นปีการศึกษา

จากผลการเปรียบเทียบเชิงปริมาณของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขา เวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จะเห็นได้ว่าชั้นปีการศึกษาที่ 1 และชั้นปีการศึกษาที่ 2 มีการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทย แตกต่างกับ ชั้นปีการศึกษาที่ 3 และชั้นปีการศึกษาที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ชั้นปีการศึกษาที่ 3 และชั้นปีการศึกษาที่ 4 มีการรับรู้นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทยไม่แตกต่าง กล่าวได้ว่าในชั้นปีการศึกษาที่ 3 และชั้นปีการศึกษาที่ 4 ถือว่ามีการศึกษา และได้รับองค์ความรู้ด้านสุขภาพมาก และข้อมูลเกี่ยวกับเวชระเบียนมากพอสมควรกว่าชั้นปีการศึกษาที่ 1 และชั้นปีการศึกษาที่ 2

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอแนะจากผลการวิจัยโดยจำแนกเป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1.1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1.1) เครือข่ายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) หรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องเป็นหน่วยงานหลักในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสุขภาพหนึ่งเดียวในประเทศไทย ปี พ.ศ.2560-2564 โดยเน้นวิธีการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารเข้าถึงประชาชนอย่างทั่วถึง เนื่องจากนโยบายนี้เกี่ยวข้องกับประชาชนใน
หลายๆประการ

1.1.2) มหาวิทยาลัยในเครือข่ายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH)
ทั้ง 8 สถาบัน ควรให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH)
อย่างเป็นทางการ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนนโยบาย โดยอาจจะมีการจัดสัมมนาหรือ
ประชุมวิชาการระดับชาติร่วมกัน เพื่อแสดงเจตจำนงและแนวทางในการปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้
บทบาทของมหาวิทยาลัยในการเครือข่ายสุขภาพหนึ่งเดียวมีความชัดเจนและการดำเนินงาน
เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.2) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1.2.1) หลักสูตรควรจะทำให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนที่มีองค์ความรู้
ใหม่ๆ และนโยบายที่สำคัญของประเทศด้านสาธารณสุข และส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษา
สามารถนำองค์ความรู้เหล่านั้นมาใช้ประยุกต์ในการศึกษา

1.2.2) หลักสูตรควรจะสนับสนุนให้นักศึกษาเล็งเห็นความสำคัญของ
การศึกษาเชิงนโยบาย และการวิเคราะห์อนาคตด้านสาธารณสุขของประเทศ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาใช้
ในการศึกษา ตลอดจนวางแผนการศึกษาและการทำงานในอนาคต

2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรศึกษาการรับรู้ นโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) ใน
ประเทศไทยกับกลุ่มประชากรที่เป็นผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับนโยบาย
ตลอดจนศึกษาความรู้และความเข้าใจ และบทบาทของตนเองในการขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพหนึ่ง
เดียว (ONE HEALTH) ในประเทศไทย เพื่อนำเป็นข้อมูลมาประกอบการวางแผนและการขับเคลื่อน
นโยบายในอนาคต

2.2) ควรจะศึกษาแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพหนึ่งเดียว
(ONE HEALTH) ในประเทศไทย โดยเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ และควรคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล
หลักจากเครือข่ายสุขภาพหนึ่งเดียว (ONE HEALTH) หรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้
ได้แนวทางในการขับเคลื่อนอย่างเป็นทางการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- แผนยุทธศาสตร์ เตรียมความพร้อม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ พ.ศ.
2556-2559. กรุงเทพฯ: สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรค กระทรวง
สาธารณสุข; 2555.
- แผนยุทธศาสตร์ เตรียมความพร้อม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ พ.ศ.
2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรค กระทรวง
สาธารณสุข; 2559.
- โครงสร้างคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาเวชระเบียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
เข้าถึงได้จากรหัส :[http://www.sh.mahidol.ac.th/view_catalog_course_detail.php?tb_](http://www.sh.mahidol.ac.th/view_catalog_course_detail.php?tb_department_id=15&&tb_education_id=3&&tb_course_id=5)
[department_id=15&&tb_education_id=3&&tb_course_id=5\)](http://www.sh.mahidol.ac.th/view_catalog_course_detail.php?tb_department_id=15&&tb_education_id=3&&tb_course_id=5)
- พัชรภรณ์ อารีย์ และ วิภาดา คุณาวิกติกุล. (2556). สุขภาพหนึ่งเดียว: พยาบาลเกี่ยวข้องอย่างไร.
พยาบาลสาร, 40(ฉบับพิเศษ): 143-149.
- จุฬาลักษณ์ อนุอนต์. การเปรียบเทียบการรับรู้บทบาทครูอนามัยโรงเรียนในงานโครงการสุขภาพใน
โรงเรียนของผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูอนามัย โรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี. [วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
(สาธารณสุขศาสตร์)]. นครปฐม:มหาวิทยาลัยมหิดล; 2539.
- กัลยา วิริยะ. การรับรู้เกี่ยวกับโรคออสติกและการดูแลบุตรออสติก ในมารดาที่มีบุตรออสติก
[วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลแม่และเด็ก)]. นครปฐม:
มหาวิทยาลัยมหิดล; 2539.
- อนงค์นาถ สุขศิริ. การรับรู้ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมจากการเผาใบอ้อยของเกษตรกรตำบล
หนองตากยา อำเภอนาทม จังหวัดกาญจนบุรี [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(สังคมศาสตร์สิ่งแวดล้อม)]. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล; 2556.
- วลาสินี มูลอามาตย์. (2555). ความสำคัญของสัตว์เลี้ยงเป็นเพื่อนตามแนวทาง one health, **Journal
of Applied Animal Science**. Vol.5 No.1 January-April.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

- ธนวัฒน์ ศุภนิตยานนท์. (2557). สุขภาพหนึ่งเดียว. *ธรรมศาสตร์เวชสาร*, 14 (2): 247-253.
- วลีรัตน์ ใจสูงเนิน. (2551). การรับรู้และใช้บริการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของประชาชน : กรณีศึกษาอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณภา ลือกิตินันท์ พัทณี นนทศักดิ์ และพัชฌันต์ เสาะแสวง. (2558). ผลของการจัดสหกิจศึกษาที่มีต่อระยะเวลาการได้งานและรายได้ของบัณฑิตสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. *Suranaree J. Soc. Sci*, 9(2):105-121.
- ชญานิศ ลือวานิช. (2549). จิตลักษณะ พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพต่อภาวะสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. *วารสารวิชาการ*, 2(1): 85-114.
- บุญทริกา โกมลวัฒน์นันท์. การรับรู้ของผู้มีผลประโยชน์ได้เสียเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อนโยบายการเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาท. [วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ)]. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล; 2556.
- ชุติมา เนาวีโนนทอง. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองเมื่อป่วยด้วยโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบทางเดินหายใจของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สุขศึกษา)]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2545.
- Adam Little. 2012. One Health: From theory to practice. Canada: **The Canadian Veterinary Journal**. 2012 Apr; 53(4): 435–436.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปัญหาและอุปสรรคในการออกโฉนดที่ดินของสำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน สาขา Li Branch

ปฐมพงศ์ ทองรวย (Pathompong Tongruay)

รองศาสตราจารย์ ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา

Associate Professor , Siripong Ladavalya Na Ayuthya

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Department of Public Administration, Faculty Political Science and Public Administration,

Chiang Mai University

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง : ปัญหาและอุปสรรคในการออกโฉนดที่ดินของสำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน สาขา
เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาหาปัจจัยที่เป็นสาเหตุแห่งปัญหาและอุปสรรคในการ
พิจารณาดำเนินการรังวัดออกโฉนดที่ดินให้แก่ประชาชนผู้ยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดิน สำนักงานที่ดิน
จังหวัดลำพูน สาขา มีความล่าช้า ใช้ระยะเวลายาวนาน และ 2) เพื่อศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและ
อุปสรรคในการพิจารณาดำเนินการรังวัดออกโฉนดที่ดินให้แก่ประชาชนผู้ยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดิน
สำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน สาขา ในด้านใด อย่างไรบ้าง เพื่อให้สามารถรังวัดออกโฉนดที่ดิน ให้ประชาชน
ได้รวดเร็วขึ้น

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรณีการรังวัดออก
โฉนดที่ดินที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จจำนวน 3กรณี และ ที่ค้างดำเนินการอยู่ในฝ่ายทะเบียนจำนวน
4กรณี และ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าพนักงานที่ดิน หัวหน้า
ฝ่ายทะเบียนและผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน สาขา รวม 4คน

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุแห่งปัญหาและอุปสรรคในการพิจารณาดำเนินการรังวัดออก
โฉนดที่ดิน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ ที่มีจำนวนมาก ล้าสมัย ไม่มีการรวบรวมเก็บ
ไว้ในรูปแบบระเบียบสารบัญญัตินี้ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทำให้ต้องใช้วิธีการศึกษาจากผู้รู้หรือหัวหน้าที่มี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความรู้และประสบการณ์ เป็นผู้บอกกล่าว การรังวัดตำแหน่งที่ดินและการตรวจสอบข้อห่วงห้ามต่างๆ ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง 2) ปัจจัยด้านบุคลากร จำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่มีน้อยไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน อีกทั้งยังขาดประสบการณ์ ขาดความรู้ ความชำนาญและความเชื่อมั่น ไม่มีเวลาหาความรู้เพิ่มเติมได้ ทำให้งานล่าช้า บางกรณี ใช้ระยะเวลาหลายปีในการพิจารณาออกโฉนดที่ดิน

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการพิจารณาคำเนินการรังวัดออกโฉนดที่ดินให้แก่ประชาชนผู้ยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดิน สำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน สาขาใต้ ต้องเพิ่มอัตรากำลังคนให้เหมาะสมกับงาน ควรรวบรวมระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาออกโฉนดที่ดินตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และจัดทำขึ้นเป็นคู่มือที่สมบูรณ์ครบถ้วน เพื่อลดระยะเวลาในการค้นหาและจัดให้มีการอบรมเพิ่มพูนความรู้และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่

คำสำคัญ : โฉนดที่ดิน , ที่ดินของรัฐ , เอกสารสิทธิ , ความล่าช้า , คาบเกี่ยว

Abstract

The research of “Problems and Obstacles of Title Deeds Issuing of Lamphun Provincial Land Office, Li branch is a qualitative study. It aimed at 1) studying the factors causing problems and obstacles on a cadastral survey for title deeds issuing of Lamphun Provincial Land Office, Li Branch, and 2) finding the solutions to problems and obstacles on a cadastral survey for title deeds issuing for applicants of Lamphun Provincial Land Office, Li branch.

The data from relevant documents were analyzed. These included 10 cases of completed cadastral survey and 10 cases of uncompleted cadastral survey at the registration department. In-depth interviews were also carried out with 4 officers whose positions are land officers, head of registration office, and general officers of Lamphun Provincial Land Office, Li branch.

According to the results, the factors causing problems and obstacles on cadastral survey were described below.

1) Law and Regulations: there are too many laws and regulation which are outdated. Moreover, the information is disorganized with no index. It is usually passed on words by words from experienced officers or

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

supervisors for the study. There is also a lack of cooperation from related organizations on a cadastral survey and inspection of restrictions.

2) Personnel: there is an imbalanced ratio between officers and workloads. In addition, they are in need of having enough knowledge, skills, and confidence at work while having no time to seek for additional knowledge, which causes tardiness or delays. In some cases, it may take several years for the issuance of title deeds.

In terms of the solutions to the problems and obstacles on a cadastral survey for the applicants at Lamphun Provincial Land Office, Li branch, it was suggested that the workforce should be increased. The rules and regulations relating to title deeds should also be gathered and organized into a complete manual in order to shorten the time for searches for information. Moreover, officers should be trained to improve their knowledge and efficiency.

Keywords : Title deeds, Public land, Title document, Tardiness, Overlap

บทนำ

กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่และภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งคือ การออกเอกสารสิทธิ ประเภทโฉนดที่ดินให้แก่ประชาชนและเอกชน โดยมีสำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินสาขา หรือที่ดินอำเภอเป็นผู้ให้บริการในแต่ละพื้นที่ แต่ด้วยปริมาณผู้เข้ารับบริการมีจำนวนมากทำให้การพิจารณาออกโฉนดที่ดิน ไม่สามารถทำได้รวดเร็วตามความคาดหวังของผู้ยื่นคำร้อง สาเหตุ มีผลมาจากหลายปัจจัย อาทิ เช่นปัจจัยด้านข้อมูลและระเบียบต่าง ๆ จากการศึกษเอกสารคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินในสำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน สาขาดี และจากการสัมภาษณ์พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องพบว่า เหตุปัจจัยหนึ่งมาจากกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่มีจำนวนมาก ใช้มาเป็นระยะเวลานาน ไม่มีการจัดเก็บให้อยู่ในรูปแบบสารบัญ ทำให้ค้นหาได้ยาก การที่เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจพิจารณา จะออกเอกสารสิทธิให้ได้จึงต้องมีกระบวนการตรวจสอบเอกสาร หลักฐาน และหลักเกณฑ์ต่างๆ ตามที่กฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้อย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด ซึ่งอาจทำให้เกิดการเพิกถอนโฉนดที่ดินและถูกลงโทษทางวินัยได้ในภายหลัง นอกจากนี้ปัญหานี้ยังทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สมดุลกับปริมาณงาน ทำให้มีปริมาณงานค้างสะสมเป็นจำนวนมาก ทำให้การพิจารณาและลงนามโฉนดที่ดินบางกรณี ต้องใช้ระยะเวลาหลายปี

ผู้ศึกษาจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาถึง สภาพปัญหาและสาเหตุแห่งปัญหาที่ทำให้การดำเนินการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รังวัดออกเอกสารสิทธิ โฉนดที่ดินให้ผู้ยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินไม่สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จอย่างรวดเร็วและมีสาเหตุมาจากปัจจัยใดอย่างไรบ้าง สภาพปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นในขั้นตอนใด ส่วนใดของกระบวนการอะไรเป็นสาเหตุแห่งปัญหาและ ควรมีแนวทางการปรับปรุงแก้ไขหรือวางแนวทางดำเนินการอย่างไร เพื่อให้สามารถอำนวยความสะดวกรวดเร็วให้ประชาชนผู้ขอรังวัดออกโฉนดที่ดินและ ในขณะเดียวกันสามารถทำให้การดำเนินการออกโฉนดที่ดินทุกราย เป็นไปอย่างถูกต้อง ชอบธรรมตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง การศึกษานี้ใช้ กรณีของการดำเนินการพิจารณาออกโฉนดที่ดินของสำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน สาขาที่ 1 เป็นกรณีศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุแห่งปัญหาและอุปสรรคในการพิจารณาดำเนินการรังวัดออกโฉนดที่ดินให้แก่ประชาชนผู้ยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดิน สำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน สาขาที่ 1 มีความล่าช้า ใช้ระยะเวลายาวนาน
2. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการรังวัดออกโฉนดที่ดินของสำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน สาขาที่ 1 ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โดนัลด์ แวน มีเตอร์ และ คาร์ล แวน ฮอร์น (Donald S. Van Meter & Carl E. Van Horn, 1975 อ้างถึงใน ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อุทธยา, 2551) ได้เสนอกรอบการมองกระบวนการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (Implementation of Policy) ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติหมายถึง การกระทำของข้าราชการและประชาชนที่มีผลทำให้เป็นนโยบายของรัฐที่กำหนดไว้ถูกนำไปปฏิบัติจัดทำให้บรรลุผลตามเป้าหมายได้เพียงใด Mazmanian and Sabatier (1981, อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2540: 88) ได้ให้ความหมายว่าเป็นกระบวนการนำนโยบายพื้นฐานทั่วไปที่อาจอยู่ในรูปของกฎหมายคำพิพากษาศาล คำสั่งของรัฐบาล หรือมติคณะรัฐมนตรี มาดำเนินการให้บรรลุผล

ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากการทบทวนจาก วรเดช จันทรสร, 2554, ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อุทธยา, 2551 และ ศุภชัย ยาวะประภาส, 2540 สามารถสรุปได้ดังนี้ เริ่มจาก 1) การตีความนโยบายและการวางแผนในรายละเอียด ทั้งนี้เนื่องจาก นโยบาย กฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่ง ต่างๆ อาจมีรายละเอียดไม่มาก มีความคลุมเครือ หรือการขาดความเฉพาะเจาะจง หน่วยงานหรือบุคคลที่ต้องนำนโยบายไปปฏิบัติ จำเป็นต้องแปลง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แนวนโยบายนั้นออกมา ในรูปของโครงการ กฎเกณฑ์ ระเบียบ แนวปฏิบัติและคำสั่ง เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานในระดับล่างสามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจนว่าต้องดำเนินการอะไร อย่างไร 2) การจัดองค์การ เนื่องจาก การนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นภารกิจหนึ่งของหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งอาจเป็นภาระของหลายๆหน่วยงานที่ต้องทำร่วมกัน ในลักษณะนี้เป็นนโยบายที่มีความเชื่อมโยงกับหลายหน่วยงานทั้งภายในกระทรวงเดียวกัน หรือ เชื่อมโยงกับกระทรวงหรือกรมอื่นๆ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติ บทบาท หน้าที่ ที่ต้องทำร่วมกันให้ชัดเจน 3) การระดมทรัพยากรเพื่อนำไปใช้ในการนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติ คือ การจัดสรรทรัพยากร ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ สถานที่ และเครื่องมือ อุปกรณ์ ให้เพียงพอเหมาะสม เพราะถ้าขาดการสนับสนุนทางด้านทรัพยากรดังกล่าวอย่างเพียงพอแล้ว การดำเนินนโยบายจะไม่สามารถดำเนินการได้ และ 4) การใช้ประโยชน์จากนโยบายเป็นบทบาทของประชาชนที่นโยบายนั้นๆ ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับจากบริการสาธารณะที่รัฐจัดให้ เช่น การยื่นคำร้องคัดค้านทะเบียนบ้านจากที่ว่าการอำเภอหรือเทศบาล การขอจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท การยื่นขอรังวัดออกโฉนดที่ดิน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เมื่อนำไปปฏิบัติบางนโยบาย อาจต้องทำทุกขั้นตอน แต่บางนโยบายอาจเน้นเพียงบางขั้นตอนเท่านั้น

กล่าวสรุปโดยรวมแล้ว ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในเบื้องต้นขึ้นอยู่กับความชัดเจน ความสัมพันธ์ของเป้าหมาย การที่หน่วยงานที่รับผิดชอบจะมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบาย ตลอดจนให้ความร่วมมือกับฝ่ายการเมือง และมีความจริงใจที่จะนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติเพียงใด

ปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัญหาในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ที่เด่นชัดมี 5 ด้านหลัก ได้แก่ (วรเดช จันทรศร, 2554)

1. ปัญหาทางด้านสมรรถนะ การนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับความพร้อมด้านสมรรถนะของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านบุคลากร ที่จำเป็นต้องมีอย่างเพียงพอ และมีคุณภาพ ความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติตามนโยบายได้ มีความตั้งใจ มีแรงจูงใจที่จะร่วมปฏิบัติงานนั้นอย่างเต็มที่ ปัจจัยด้านเงินทุน ที่เพียงพอ มีระเบียบข้อบังคับในการใช้ที่มีความยืดหยุ่น หน่วยงานสามารถให้การตอบสนองได้ทันเวลา

ปัจจัยที่เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ วิทยาการ หรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ที่ได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอหรือทันต่อเวลา ปัจจัยเหล่านี้อาจจะส่งผลทำให้เกิดความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

2. **ปัญหาทางด้านการควบคุม** หมายถึง ความสามารถทำการวัดผลหรือควบคุมผลงานของหน่วยปฏิบัติ ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าหน่วยปฏิบัติมีการกำหนดภารกิจ ตลอดจนมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติงานและความต้องการของนโยบายเพียงใด (วรเดช จันทรศร, 2554)

3. **ปัญหาทางด้านความร่วมมือและการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง** การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จไม่ได้ ถ้าขาดความร่วมมือจากสมาชิกในองค์กร หรือหน่วยปฏิบัติไม่ให้ความร่วมมือหรือต่อต้านการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลมาจากนโยบายนั้นๆ

4. **ปัญหาทางด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง** ปัญหาจะเกิดขึ้นหรือไม่ ขึ้นกับองค์กรที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรอื่นๆใดเพียงใด ลักษณะของการติดต่อและความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นๆที่ต้องทำงานร่วมกัน ความเป็นไปได้ที่เจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยจะสามารถทำงานร่วมกัน การให้ความร่วมมือหรือทำความตกลงกันได้หรือไม่ เพียงใด

5. **ปัญหาทางด้านความสนับสนุนและความผูกพันขององค์กรหรือบุคคลสำคัญ** ได้แก่ กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ นักการเมือง ข้าราชการระดับสูง ตลอดจนสื่อมวลชนมีความสำคัญอย่างมากต่อการได้รับการสนับสนุนทางการเมือง เงินทุน งบประมาณ ตลอดจนสร้างอุปสรรค ต่อต้าน เตะถ่วง หรือคัดค้าน ได้ ตามภาวะอำนาจและสถานการณ์

แนวคิดการให้บริการสาธารณะ (Public Service) นครินทร์ เมฆไตรรัตน์และคณะ(อ้างถึงใน วิจิตต์ เอี่ยมสมบูรณ์, 2559) ได้ให้ความหมายของบริการสาธารณะ หมายถึง สินค้าและบริการที่เกิดขึ้นเพื่อผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) เป็นสินค้าหรือบริการที่ก่อให้เกิดผลแก่ประชาชนเป็นการทั่วไป การให้บริการสาธารณะ เป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับมอบอำนาจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยรวม โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ (เทพศักดิ์ บุญยรัตน์ (อ้างถึงใน วิจิตต์ เอี่ยมสมบูรณ์, 2559) 1. หน่วยงานและบุคคลที่ทำหน้าที่ให้บริการอาจเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชน 2. ต้องมีทรัพยากรที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ขอรับบริการอย่างเพียงพอ 3. กระบวนการและกิจกรรมเป็นขั้นตอนในการดำเนินการให้บริการสาธารณะ ต้องมีแบบแผนและระยะเวลาในการดำเนินการไว้อย่างชัดเจน 4. ผลผลิตหรือตัวบริการ คือสิ่งที่ผู้ให้บริการตอบสนองต่อผู้รับบริการ ต้องสามารถจับต้องได้ 5. มีช่องทางการให้บริการที่หลากหลาย ทั้งถึง เพียงพอ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ 6. คุณภาพของบริการ คือ ระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการ และการมุ่งปรับปรุงการให้บริการให้ดียิ่งขึ้น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาเรื่องนี้ได้นำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการและกานน่านโยบายมาปฏิบัติมาใช้เป็นกรอบคิดดังนี้ อัญธิกา ณ พิบูลย์ (2551) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคเกิดจากความไม่ชัดเจน ของการตีความบทนิยามศัพท์และบทความผิด ไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุม ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ชีรเชนทร์ เดชา (2555) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือดำเนินโครงการ บูรณาการภาคสังคมนระหว่างเรือนจำจังหวัดลำพูนกับเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่าปัญหาอุปสรรค ของการเตรียมการของทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและของเรือนจำมีผลมาจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านนี้ มีน้อย ปัญหาผู้ปฏิบัติงานที่ต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจ และความคิดในด้านบวก และที่สำคัญต้องมีจิตอาสาด้วย เนื่องจากลักษณะงานต้องอาศัยความต่อเนื่องและการใส่ใจในการประสานความร่วมมืออยู่ตลอดเวลา ลานนา จันทราพะยอม (2550) ศึกษาเรื่อง ปัญหาการออกโฉนดที่ดินในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า มีปัญหามากที่สุด คือ กรณีข้างเคียงไม่มา หรือมาแต่ไม่รับรองเขต โดยไม่คัดค้าน กรณีมีการคัดค้าน และคู่กรณีไม่สามารถตกลงกันได้ ต้องไปดำเนินการทางศาล ความร่วมมือของหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ในการรังวัด ตลอดจนความไม่รู้ระเบียบกฎหมายของประชาชน และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นอุปสรรคสำคัญในการออกโฉนดที่ดิน ลักษณะทางกายภาพ ตลอดจนที่ตั้งของที่ดินรวมทั้งการให้บริการและการเอาใจใส่ต่องานของเจ้าหน้าที่ การออกโฉนดที่ดินเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องไม่เข้าใจระเบียบ กฎหมาย และขั้นตอนที่เกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดิน

กรอบคิดการวิจัย จากการทบทวนวรรณกรรม เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้พิจารณานำแนวคิด เกี่ยวกับ กระบวนการน่านโยบายพื้นฐานทั่วไปที่อาจอยู่ในรูปของกฎหมายคำพิพากษาศาล คำสั่งของรัฐบาล หรือมติคณะรัฐมนตรี มาดำเนินการให้บรรลุผล ซึ่งมีขั้นตอนการน่านโยบายไปปฏิบัติ ตามที่วเรช จันทรศร, 2554,ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อุรุทยา ,2551และ สุภชัย ยาวะประภาส, 2540 เริ่มจาก 1) การตีความนโยบายและการวางแผนในรายละเอียด ในรูปของโครงการ กฎเกณฑ์ ระเบียบ แนวปฏิบัติ 2) การจัดองค์การ กำหนดแนวทางปฏิบัติ บทบาท หน้าที่ ที่ของส่วนงานต่างๆที่ต้องทำร่วมกัน 3) การระดมทรัพยากรเพื่อนำไปใช้ในการน่านโยบายนั้นไปปฏิบัติ ให้เพียงพอเหมาะสม และ 4) การใช้ประโยชน์จากนโยบาย ได้แก่ ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากบริการสาธารณะที่รัฐจัดให้ แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาในการน่านโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (วเรช จันทรศร ,2554) 5 ด้าน ได้แก่ 1. ปัญหาด้านสมรรถนะองค์กร 2) ปัญหาด้านการควบคุม 3. ปัญหาทางด้านความร่วมมือและการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง 4.ปัญหาทางด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง 5.ปัญหาทางด้านความสนับสนุนและความผูกพันขององค์กรหรือบุคคลสำคัญ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

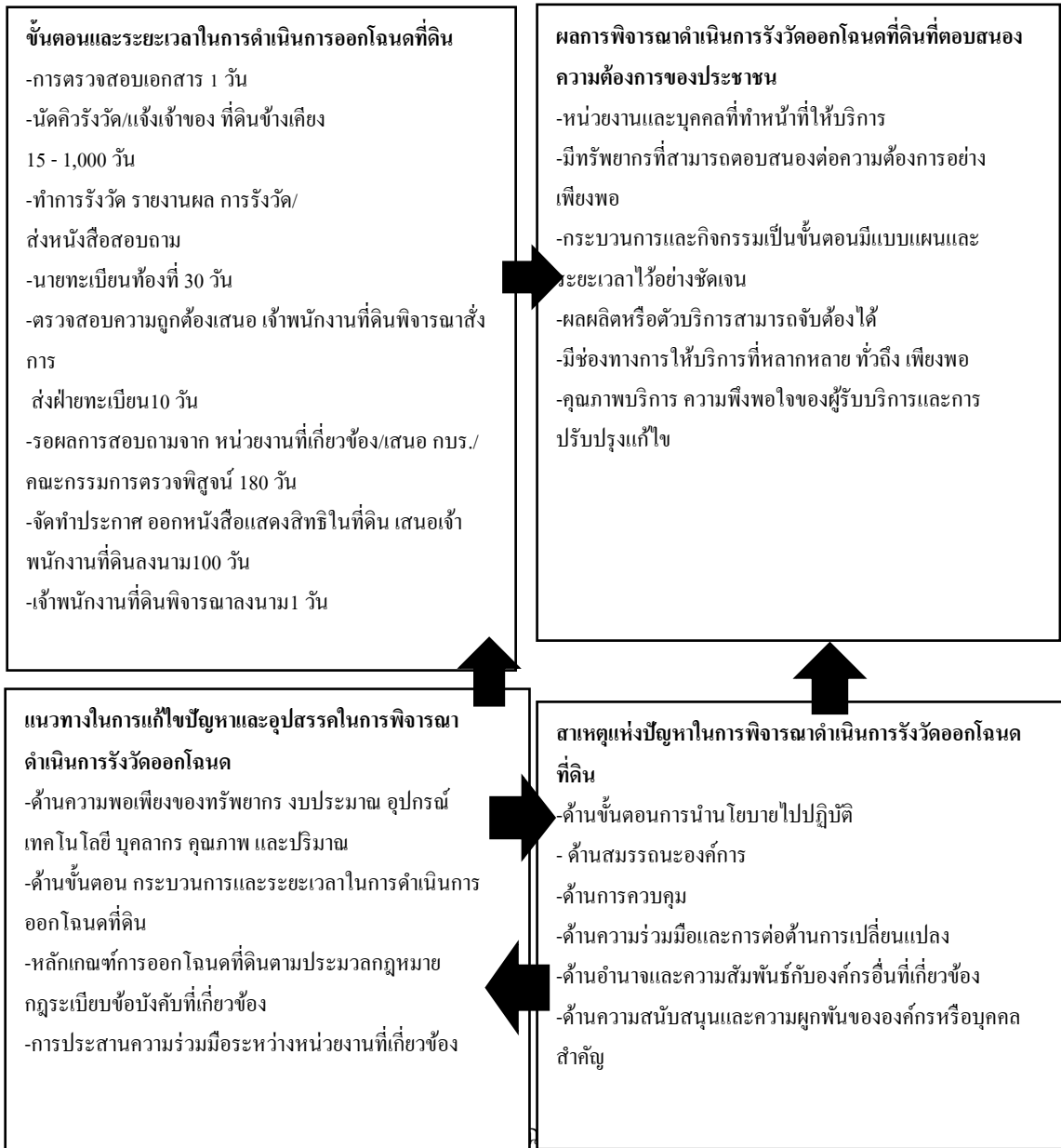

แนวคิดการให้บริการสาธารณะ (Public Service) ว่าเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับมอบอำนาจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยรวม โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือเทพศักดิ์ บุญยรัตน์ (อ้างถึงใน วิจิตต์ เอี่ยมสมบูรณ์ 2559) 1. หน่วยงานและบุคคลที่ทำหน้าที่ให้บริการอาจเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชน 2. มีทรัพยากรที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการอย่างเพียงพอ 3. กระบวนการและกิจกรรมเป็นขั้นตอน ต้องมีแบบแผนและระยะเวลาไว้อย่างชัดเจน 4. ผลผลิตหรือตัวบริการต้องสามารถจับต้องได้ 5. มีช่องทางการให้บริการที่หลากหลาย ทั้งถึง เพียงพอ 6. คุณภาพของบริการ นอกจากนี้ได้นำขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการออก โฉนดที่ดินหลักเกณฑ์การออกโฉนดที่ดิน หลักเกณฑ์การออกโฉนดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน และระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2532) ว่าด้วยเงื่อนไขในการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ตลอดจน งานวิจัยของ อัญธิกา ณ พิบูลย์ (2551) ชีรเชนทร์ เดชา (2555) ลานนา จันทราพะยอม (2550) มากำหนดเป็นกรอบคิดในการศึกษาดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สาขาลี้ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documenting Research) เป็นการสังเคราะห์วิเคราะห์ จากกรณีการรังวัดออกโฉนดที่ดินที่ได้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ขอไปแล้วทั้งที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จและที่ยังค้างดำเนินการอยู่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ในฝ่ายทะเบียน เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณี โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกกรณีศึกษาดังนี้

- 1.1) เกณฑ์การคัดเลือกเป็นกรณีศึกษาที่มีการดำเนินการแล้วเสร็จ คือระยะเวลาดำเนินการแล้วเสร็จไม่ถึง 1 ปี 1-4 ปี และ มากกว่า 4 ปี อย่างละ 1 คำขอ รวม 3 กรณี
- 1.2) เกณฑ์การคัดเลือกเป็นกรณีศึกษาที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ โดยพิจารณาจาก 1.ระยะเวลาของคำขอรับวีซ่าออกนอกดินแดนที่คืน ระหว่างแต่ไม่ถึง 2 ปี ,มากกว่า 2-5 ปี มากกว่า 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปีอย่างละ 1 คำขอ รวม 4 กรณี 2. พิจารณาตามประเภทของเอกสาร ได้แก่ สค.1 หนังสือรับรองการทำประโยชน์ ที่มี นส3 หนังสือรับรองการทำประโยชน์ ที่ไม่มี นส3ก อย่างละ 1 คำขอ รวม 3 กรณี
- 1.3) เกณฑ์ตำแหน่งที่ตั้งที่ดิน ได้แก่ เอกสารสิทธิที่นำมาขึ้นอยู่ในเขตป่าไม้ฯ เอกสารสิทธิที่นำมาขึ้นอยู่นอกเขตป่าไม้ฯ และ เอกสารที่นำมาขึ้นอยู่คาบเกี่ยวกับเขตป่าไม้ฯ คัดเลือกกรณีอย่างละ 1 คำขอ รวม 3 กรณี รวมกรณีศึกษาการขออนุญาตออกโฉนดที่ดิน ของสำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน สาขาที่ 1 ที่ใช้จำนวน 13 กรณี

2. การการวิจัยภาคสนาม (Field Research) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) รวม 4 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In depth Interview) ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย หัวหน้าหน่วยงานผู้มีอำนาจลงนามในโฉนดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินในสำนักงานที่ดิน จังหวัดลำพูน สาขาที่ 1 หัวหน้าฝ่ายทะเบียน ในสำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน สาขาที่ 1 จำนวน 1 คน และเจ้าหน้าที่สอบสวน ในฝ่ายทะเบียน สำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน สาขาที่ 1 ทุกระดับ (ปฏิบัติการ/ชำนาญงาน) จำนวน 2 คน

เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-dept interview) รวมทั้งการสังเคราะห์กรณีศึกษา การค้นคว้าจากเอกสาร งานวิชาการที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อสร้างข้อสรุปเชิงอุปนัย (Analytic Induction) ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลผู้วิจัยได้ ใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulations)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผลการวิจัย

จากการศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล และการสังเคราะห์ วิเคราะห์ จากกรณีศึกษา สามารถสรุปได้
ดังนี้

1. ในการพิจารณาคำเนิการรังวัดออกโฉนดที่ดินให้แก่ประชาชนผู้ยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดิน
สำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน สาขาสี่ มีความล่าช้า ใช้ระยะเวลายาวนาน พบว่า สำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน
สาขาสี่ ที่ทำหน้าที่ให้บริการพิจารณาคำเนิการรังวัดออกโฉนดที่ดินให้แก่ประชาชนผู้ยื่นคำขอรังวัดออก
โฉนดที่ดิน ไม่สามารถให้บริการตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ เนื่องจากมีทรัพยากร เช่น เจ้าหน้าที่
ที่เพียงพอต่อจำนวนผู้ขอรับบริการ กระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการให้บริการสาธารณะมีมากต้องม
ีการดำเนินการตามขั้นตอนและเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ ส่งผลให้คุณภาพบริการไม่สามารถสร้างความพึง
พอใจในบริการให้ประชาชนได้ แต่เจ้าหน้าที่มีความพยายามปรับปรุงการให้บริการให้ดียิ่งขึ้น

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุแห่งปัญหาและอุปสรรคในการพิจารณาคำเนิการรังวัดออกโฉนดที่ดิน ได้แก่
ปัญหาด้านขั้นตอนการดำเนินการที่ต้องปฏิบัติตาม จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดได้ให้ความเห็น
ตรงกันว่า กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ ที่มีจำนวนมาก ล้าสมัย ไม่มีการรวบรวมเก็บไว้ในรูปแบบระเบียบ
สารบัญชีที่อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ มิได้มีการแยกประเภทของหนังสือและจัดเป็นหมวดหมู่ที่ผู้ปฏิบัติงานควร
ต้องทราบ ทำให้ในการปฏิบัติงานพิจารณาออกโฉนดที่ดินนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ต้องใช้วิธี
การศึกษาจากผู้รู้หรือหัวหน้าที่มีความรู้ในเรื่องการรังวัดออกโฉนดที่ดินเพื่อตรวจสอบกับระเบียบกฎหมาย
นั้นๆก่อนที่จะเสนอให้เจ้าพนักงานที่ดินลงนามในโฉนดที่ดิน เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดการรังวัดตำแหน่ง
ที่ดินและการตรวจสอบข้อหวงห้ามต่างๆ ซึ่งต้องดำเนินการอย่างละเอียดรอบคอบ ต้องมีการประสานความ
ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด แต่หลายกรณี หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ไม่สามารถที่จะชี้ชัดได้ว่าถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

2. ปัญหาด้านสมรรถนะองค์การ ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร พบว่า ปริมาณของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับ
การดำเนินการพิจารณาออกโฉนดที่ดินให้แก่ประชาชนผู้ขอรังวัดออกโฉนดที่ดินมี ไม่เพียงพอปัจจุบันมีเพียง
3 คนแต่ปริมาณงานที่ประชาชนมาใช้บริการในแต่ละวันมีจำนวนมาก ทำให้เจ้าพนักงานทุกคนต้องปฏิบัติงาน
โดยมิได้มีช่วงเวลาหยุดพัก ตลอดชั่วโมงการทำงานในเวลา อีกทั้งยังต้องมีงานเกี่ยวกับเอกสารหรือหนังสือ
ราชการ ที่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการตอบกลับหน่วยงานต้นทางหนังสือ ไม่ว่าจะเป็นการสืบทรัพย์สิน
เพื่อบังคับคดี หรือการตรวจสอบและอายัดเอกสารสิทธิต่างๆซึ่งมีปริมาณมาก ทำให้ภายหลังเวลาราชการปกติ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการ ทำหนังสือตอบกลับหน่วยงานดังกล่าวข้างต้น จึงมีเวลาในการนำเรื่องการออกโฉนดที่ดินมาพิจารณาได้ไม่มาก

ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาดำเนินการออกโฉนดที่ดิน อีกประการหนึ่ง ด้านประสบการณ์และความชำนาญ โดยผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่ง ได้ให้ความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานออกโฉนดที่ดิน มักมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานออกโฉนดที่ดินไม่มากพอ หรือบางคนไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ในส่วนงานออกโฉนดที่ดินเลย ทำให้ขาดความเข้าใจและความรู้ในระเบียบสำคัญที่เกี่ยวข้อง ไม่มีความเชื่อมั่นในการที่จะดำเนินการพิจารณาต่อไป เพราะเกรงว่าหากดำเนินการต่อไป อาจเป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และก่อให้เกิดความผิดทางวินัยได้

3.ปัญหาทางด้าน การควบคุมและความร่วมมือ ทั้งนี้เพราะ ในการพิจารณาดำเนินการรังวัดออกโฉนดที่ดินเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดการรังวัดตำแหน่งที่ดินและการตรวจสอบข้อสงสัยต่างๆ จึงต้องดำเนินการอย่างละเอียดรอบคอบ โดยจำเป็นต้องมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาจากกรณีศึกษาพบว่า ปัญหาที่พบ คือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมักไม่มาดำเนินการชี้ระวางแนวเขต และกรณีที่เป็นพื้นที่ที่คาบเกี่ยวในลักษณะที่ชิดกับเส้นแนวเขตป่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมักจะไม่ตอบในลักษณะที่ชัดเจน หรือปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงระหว่างหน่วยงาน แต่จะใช้ข้อความในเชิงว่า “หากการออกโฉนดที่ดินดังกล่าวขอด้วยกฎหมาย ไม่คัดค้าน” เป็นต้น

4.ปัญหาทางด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง และ ด้านการสนับสนุนและความผูกพันขององค์กรหรือบุคคลสำคัญ ดังเช่น กรณีที่ดินแปลงที่ขออกโฉนดมีเอกสารสิทธิที่อยู่ในพื้นที่ทับซ้อนของหน่วยงานตั้งแต่สองหน่วยงานขึ้นไป จากการศึกษาพบว่า มีปัญหาที่ไม่สามารถที่จะชี้ชัดได้ว่ามีการคัดค้านจากหน่วยงานดังกล่าวหรือไม่ ดังเช่น จากกรณีศึกษาจากกรณีศึกษาหนึ่งพบว่า แนวเขตป่าไม้ถาวรได้ยกให้แก่ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร ไปดำเนินการ แต่สำนักงานปฏิรูปที่ดินฯ แจ้งให้สำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน สาขาที่ “เขตดังกล่าว สำนักงานปฏิรูปที่ดินฯ มิได้เข้าดำเนินการ เนื่องจากอยู่นอกแผนที่ดินดำเนินการทำพระราชกฤษฎีกา” กรณีเช่นนี้ทำให้ไม่สามารถดำเนินการพิจารณาต่อไปได้ เพราะไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยที่เกี่ยวข้อง ทำให้สำนักงานที่ดินขาดอำนาจในการพิจารณาตัดสินใจได้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปัญหาที่พบจากการสังเคราะห์กรณีศึกษาหนึ่งได้แก่ กรณีที่เป็นเรื่องที่มีกฎหมายอื่นมาเกี่ยวข้องเป็นพิเศษ เช่น พระราชบัญญัติสงฆ์ ที่กำหนดกฎหมายเกี่ยวกับที่ของวัดไว้ พบว่าในประวัติของสำนักงานพระพุทธศาสนานั้นระบุว่า ที่วัดมีอยู่ตั้งแต่ปีพ.ศ.2465 ก่อนประมวลกฎหมายที่ดิน แต่เมื่อป่าไม้ได้ตรวจสอบจากรูปแผนที่ย้อนหลัง 5 ชั้นปี กลับพบว่า บริเวณดังกล่าวไม่เคยมีการทำประโยชน์ใดๆ ซึ่งขัดแย้งกับข้อมูลของสำนักงานพระพุทธศาสนา

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการพิจารณาดำเนินการรังวัดออกโฉนดที่ดิน ประการแรก จัดให้มีการรวบรวมระเบียบปฏิบัติและข้อกำหนดที่ชัดเจนและทันสมัยหรือมีการรวบรวมข้อระเบียบกฎหมายเดิมที่มีได้มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ มาเข้าสู่กระบวนการจัดเก็บและมีระบบสารสนเทศที่สามารถทำให้ค้นหาได้อย่างรวดเร็ว เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งดำเนินการพิจารณาออกโฉนดที่ดินสามารถค้นหาและดำเนินการตามระเบียบเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดินได้อย่างถูกต้อง ประการที่สอง หากไม่สามารถจัดให้มีการรวบรวมระเบียบปฏิบัติและข้อกำหนดที่ชัดเจนและทันสมัยหรือมีการรวบรวมข้อระเบียบกฎหมายเดิมที่มีได้มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ มาเข้าสู่กระบวนการจัดเก็บและมีระบบสารสนเทศที่สามารถทำให้ค้นหาได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งอาจเนื่องมาจากไม่มีทรัพยากรเพียงพอและแนวทางการปฏิบัติไม่ชัดเจน สถานการณ์เช่นนี้จำเป็นจะต้องสร้างกิจกรรมให้ผู้ปฏิบัติได้เกิดความสนใจที่จะปฏิบัติเพื่อสร้างพลังแห่งความมุ่งมั่นในการปฏิบัติให้เกิดขึ้นมากพอที่จะเอาชนะอุปสรรคในเรื่องการขาดแคลนทรัพยากรและแนวทางการปฏิบัติที่ไม่ชัดเจน เช่นการจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในทุกส่วนที่เกี่ยวข้องลดปัญหาการเพิกถอนโฉนดที่ดินอันเกิดจากการออกโดยมิชอบด้วยกฎหมายในภายหลัง ประการที่สาม เพิ่มอัตราค่าจ้างพนักงานเจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องกับปริมาณงานประจำวันในแต่ละวัน เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการพิจารณาเรื่องรังวัดประเภทต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดปัญหาความเหนื่อยล้าจากการปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาในการบริการงานนิติกรรมประจำวันทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่นั้นลดลง และลดปัญหาการโยกย้ายอันเนื่องมาจากไม่สามารถทนรับสภาพการปฏิบัติงานที่ไม่สัมพันธ์กับจำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาที่มีประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยขอนำมาอภิปรายผลดังนี้

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ ปัจจัยที่เป็นสาเหตุแห่งปัญหาและอุปสรรคในการพิจารณาดำเนินการรังวัดออกโฉนดที่ดิน ได้แก่ ปัญหาด้านขั้นตอนการดำเนินการที่ต้องปฏิบัติ ที่พบว่า กฎหมายและระเบียบข้อบังคับมีจำนวนมาก ล้าสมัย ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น จำเป็นต้องมีการดำเนินการตามขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่ ต้องเริ่มจาก การตีความนโยบาย และการวางแผนในรายละเอียด ทั้งนี้เนื่องจาก นโยบายกฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่ง ต่างๆ อาจมีรายละเอียดไม่มาก มีความคลุมเครือ หรือการขาดความเฉพาะเจาะจง ดังเช่น กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดิน ที่มีจำนวนมาก ทำให้หน่วยงานหรือบุคคลที่ต้องนำไปใช้บังคับ จำเป็นต้องตีความ แจกแจงออกมา ในรูปของ กฎเกณฑ์ ระเบียบ แนวปฏิบัติ หรือคำสั่งที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจนว่าต้องดำเนินการอะไร อย่างไร นอกจากนี้การนำนโยบายไปปฏิบัติ ยังเป็นการกิจหนึ่งของหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย อาจต้องทำร่วมกับหลายหน่วยงานทั้งภายในกระทรวงเดียวกัน หรือเชื่อมโยงกับกระทรวงหรือกรมอื่นๆ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติ บทบาทหน้าที่ ที่ต้องทำร่วมกันให้ชัดเจนด้วย (วรเดช จันทรศร, 2554, ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา, 2551 และ ศุภชัย ยาวะประภาส, 2540)

ปัญหาด้านสมรรถนะองค์กร ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ที่มีจำนวนน้อยกว่าปริมาณงานที่ต้องทำในแต่ละวัน อีกทั้งบางส่วนยังขาดความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ในการออกโฉนดที่ดิน ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นตามที่ วรเดช จันทรศร(2554) ได้นำเสนอถึงปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ว่า ปัญหาทางด้านสมรรถนะ เป็นปัญหาที่เด่นชัดของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะการดำเนินนโยบายจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพียงใดขึ้นอยู่กับความพร้อมด้านสมรรถนะของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ผลการศึกษพบว่า สำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน สาขาเถินเผชิญกับปัญหาด้านสมรรถนะ จึงทำให้ไม่สามารถจัดบริการให้ประชาชนได้อย่างรวดเร็ว

ปัญหาทางด้านการควบคุมและความร่วมมือ ทั้งนี้เพราะ ในการพิจารณาดำเนินการรังวัดออกโฉนดที่ดินต้องดำเนินการอย่างละเอียดรอบคอบ โดยจำเป็นต้องมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องแต่ในทางปฏิบัติ กลับไม่ได้รับความร่วมมือที่ดีพอจึงทำให้เกิดปัญหาไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง อีกประเด็นคือปัญหาทางด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังเช่น กรณีที่ขอกออกโฉนดทับแนวเขตป่าไม้หรือไม่ หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการชี้เขตปฏิเสธรว่าเขตพื้นที่นั้นไม่ได้อยู่ในความดูแลของหน่วยงานตนตามกฎหมายทำให้เกิดช่องว่างในการพิจารณาไม่สามารถที่จะชี้ชัดได้ว่ามีการคัดค้านจากหน่วยงานดังกล่าวหรือไม่ ปัญหาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เดช จันทรศร(2554) ได้นำเสนอไว้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จไม่ได้ ถ้าขาดความร่วมมือจากสมาชิกในองค์กร หรือหน่วยปฏิบัติไม่ให้ความร่วมมือหรือต่อต้านการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลมาจากนโยบายนั้นๆ จึงควรจัดให้มีหน่วยงานกลางขึ้นมาอย่างน้อยหนึ่งหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในแนวคิดที่ดินของรัฐที่ตนดูแลรักษาอยู่ เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องความไม่ชัดเจนของแนวคิดที่ดินซึ่งยังไม่สามารถหาข้อสรุปได้ในแต่ละพื้นที่ ในระหว่างที่หน่วยงานต่างๆยังไม่สามารถตกลงรวมแนวคิดที่ดินของรัฐให้เป็นหนึ่งเดียวกันได้ตามโครงการ Oneemp ซึ่งจะสามารถแก้ไขความไม่ชัดเจนและทับซ้อนกันของพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยงานต่างๆอันจะก่อให้เกิดข้อพิพาทระหว่างหน่วยงาน และอาจจะนำมาซึ่งการออกโฉนดที่ดินซึ่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย และสามารถดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ประชาชนผู้มายื่นคำขอออกโฉนดที่ดิน ในฐานะผู้รับบริการสาธารณะจากภาครัฐ ได้อย่างรวดเร็วและสร้างความพึงพอใจจากการรับบริการ

ข้อเสนอแนะ

- 1.ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย กรมที่ดินควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องระเบียบข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดินอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ความรู้แก่บุคลากร โดยจัดให้มีการอบรมทั้งเชิงปฏิบัติการและการทดสอบความรู้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ จากราชการส่วนกลางของกรมที่ดิน
- 2.ข้อเสนอแนะในการวิจัย หากผู้ที่ต้องการจะศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการออกโฉนดที่ดินของสำนักงานที่ดิน อื่นๆ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้ดำเนินการศึกษาจากฝ่ายรังวัดเพิ่มเติมอีกทางหนึ่ง เพื่อให้ผู้วิจัยในครั้งต่อไปสามารถทราบถึงปัญหาที่ละเอียดมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง (References)

- ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยู่ชยา. แนวความคิดและทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์. คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รัตนพริ้นติ้ง เชียงใหม่, 2551
- ศุภชัย ยาวะประภาส.(2540).นโยบายสาธารณะ.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- นายรังสี พจน์ธนาภส.(2559).การนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
- เทพศักดิ์ บุญรัตน์.(2548).แนวคิด ทฤษฎี และหลักการรัฐประศาสนศาสตร์ในการให้บริการ สาธารณะประมวลสารชุดวิชาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการรัฐประศาสนศาสตร์ หน่วยที่ 5.นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช), 226-227.
- วรเดช จันทรศร.(2554).ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ.กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, (524 หน้า)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การพัฒนาอาสาสมัครจากกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ เพื่อร่วมเครือข่ายตรวจสอบสภาพอ่างเก็บน้ำในพื้นที่จังหวัดลำปาง

Development of Volunteers from Farmers Using Agricultural Water to Join the Reservoir Inspection Network in Lampang Province Area.

สุเมธ ธิมา (Sumeth Thima)

รองศาสตราจารย์ ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา

(Associate Professor , Siripong Ladavalya Na Ayuthya)

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Department of Public Administration, Faculty Political Science and Public Administration,

Chiang Mai University

Email : thimalink@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษากระบวนการความร่วมมือระหว่างสำนักงานชลประทานที่ 2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การอิสระ กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ ในการตรวจสอบสภาพอ่างเก็บน้ำในพื้นที่ สำนักงานชลประทานที่ 2 จ.ลำปาง 2)พัฒนากลไกการสร้างอาสาสมัครและจิตอาสาจากกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำมาเป็นอาสาสมัครร่วมเครือข่ายกลุ่มแอปพลิเคชันไลน์ ตรวจสอบสภาพอ่างเก็บน้ำในพื้นที่ จ.ลำปาง ของสำนักงานชลประทานที่ 2 และ 3)เสนอแนะหารูปแบบและลักษณะความสัมพันธ์ ของภาคีเครือข่ายการจัดการตรวจสอบสภาพอ่างเก็บน้ำในพื้นที่ สำนักงานชลประทานที่ 2 จ.ลำปาง

การศึกษานี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้อำนวยการกองช่าง องค์การบริหารตำบล ผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ ทั้งหมด 34 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) กระบวนการความร่วมมือ ระหว่างสำนักงานชลประทานที่ 2 องค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การอิสระ กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ เริ่มจากการสำรวจสภาพชุมชน รับฟังปัญหาข้อคิดเห็น ร่วมปฏิบัติและประเมินผลร่วมกัน 2)กลไกการสร้างอาสาสมัครและจิตอาสาจากกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำให้เข้ามาเป็นอาสาสมัคร

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ร่วมเครือข่ายกลุ่มแอปพลิเคชัน ไลน์ตรวจสภาพอ่างเก็บน้ำในพื้นที่ จังหวัดลำปาง ควรทำโดย
ฝึกอบรมผ่านการลงมือฝึกปฏิบัติจริง เพื่อรับรู้ถึงปัญหาและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น รู้สึกหวงแหน
อ่างเก็บน้ำ และ จัดให้มีเห็นคุณค่า มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีจิตอาสา สมัยครใจ เต็มใจ ตั้งใจเข้ามา
เป็นอาสาสมัครดูแลรักษาที่เลี้ยงให้คำปรึกษาแนะนำ 3) ภาควิชาเครือข่ายการจัดการตรวจสภาพอ่างเก็บ
น้ำ ควรมีรูปแบบและความสัมพันธ์ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยชลประทาน เป็นแกน
หลัก ในการสร้างกตึกา และ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน เป็นผู้สร้างแรงจูงใจ

คำสำคัญ: อ่างเก็บน้ำ อาสาสมัคร เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ

Abstract

This research aims to: 1) study the process of collaboration between the Regional Irrigation Office 2, local administrative organizations, independent bodies, and water user farmers in inspecting reservoir conditions in the area under the responsibility of the Regional Irrigation Office 2, Lampang Province; 2) explore a mechanism to create volunteers and voluntary minds from water user farmers to become a volunteer in an Application Line network of reservoir inspection in the responsible area of the Regional Irrigation Office 2, Lampang Province; and 3) study the form and relationship characteristics of the reservoir inspection management network members among the Regional Irrigation Office 2 in the area under the responsibility of the Regional Irrigation Office 2, Lampang Province.

This research employs the qualitative methodology was used. Key informants include directors of the subdistrict administrative organizations' technician divisions, village heads and water user farmers 38 persons. The research found that: 1) The volunteer and voluntary mind creation mechanism from water user farmers as a volunteer in the Application Line network of reservoir inspection in Lampang Province, find that the Regional Irrigation Office 2 should organize practical trainings to provide awareness of problems and impacts that might happen as well as value, ownership feeling, voluntary minds and are willing to become a volunteer

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

themselves. In addition, a coaching system should be provided in order to give advice and suggestions. 2) The process of local reservoir inspection collaboration among the Regional Irrigation Office 2, local administrative organizations and water user farmers should start from a survey of the community , arranged meetings to obtain opinions and suggestions, then put into practice, and to conduct joint evaluation among the parties involved. 3) The reservoir inspection management network members should have both formal and informal forms and relationships , the Regional Irrigation Office 2 formulates rules and regulations, subdistrict heads, village heads, village committees must be the motivators

Key Word: Reservoir ,Volunteers ,Farmers Using Agricultural Network

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักงานชลประทานที่2 มีอ่างเก็บน้ำที่ต้องดูแลบำรุงรักษารวมทั้งสิ้น 446 แห่ง อยู่ในจังหวัดลำปาง146 แห่ง (โครงการอ่างเก็บน้ำพระราชดำริ กรมชลประทานทำหน้าที่ดูแลบำรุงรักษาจำนวน 99 แห่ง โครงการอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ถ่ายโอนให้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ดูแลบำรุงรักษาจำนวน 47 แห่ง) แต่มีขีดความสามารถตรวจเขื่อนได้ปีละประมาณ 40-50 แห่ง ทำให้วงรอบการตรวจอ่างเก็บน้ำแต่ละอ่างเก็บน้ำจะถูกตรวจซ้ำประมาณ 4-6 ปี ส่งผลให้อ่างเก็บน้ำไม่ได้รับการดูแลด้านความปลอดภัย (ฝ่ายจัดการความปลอดภัยเขื่อนและอาคารชลประทาน ,2555) และ หลังจากที่ชลประทานได้ถ่ายโอนภารกิจโครงการอ่างเก็บน้ำไปให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้บำรุงรักษา ปัญหาที่ตามมาคือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นขาดบุคลากรที่มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการด้านความปลอดภัยเขื่อน และขาดงบประมาณในการบำรุงรักษา ชาวบ้านในพื้นที่ยังขาดจิตสำนึกของการเป็นเจ้าของ ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการน้ำ ไม่ให้ความร่วมมือในการบำรุงรักษาอ่างเก็บน้ำ จากสภาพปัญหาดังกล่าว วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ ได้มีการดำเนินการคือ การดึงผู้ใช้น้ำในพื้นที่เข้ามาเป็นผู้ร่วมตรวจสภาพอ่างเก็บน้ำ ด้วยการจัดสร้างเครือข่ายชลประทานขึ้นประกอบด้วยกลุ่มผู้ใช้น้ำของแต่ละอ่างเก็บน้ำ เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยตรวจสภาพอ่างเก็บน้ำเบื้องต้น โดยได้จัดทำคู่มือที่มีภาพประกอบ อธิบายลักษณะของความบกพร่อง เสียหายของแต่ละส่วนของอ่างเก็บน้ำ ที่สามารถดูแล้วเข้าใจได้ง่าย พร้อมกันนั้น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ได้จัดตั้งกลุ่มในแอปพลิเคชันไลน์ ให้ตัวแทนของแต่ละอ่างเก็บน้ำเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม เมื่อตัวแทนของแต่ละอ่างออกตรวจสอบพบความผิดปกติของอ่างเก็บน้ำเกิดขึ้น จะมีการถ่ายภาพจุดบกพร่อง หรือรายละเอียดที่แสดงถึงสิ่งผิดปกติของตัวอ่างเก็บน้ำ ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถนำมาประเมินสภาพความปลอดภัยของอ่างเก็บน้ำ หากพบว่ามีความผิดปกติที่อาจเกิดอันตรายร้ายแรง จะได้สามารถเข้าไปแก้ไขได้ทันสถานการณ์

แต่จากผลการดำเนินกิจกรรมจัดตั้งกลุ่มในแอปพลิเคชันไลน์ (Application Line) ที่ผ่านมาพบว่า มีผู้เข้าร่วมเครือข่ายในแอปพลิเคชันไลน์ (Application Line) ในพื้นที่จังหวัดลำปาง เพียง 29 แห่ง จากอ่างเก็บน้ำทั้งหมด 99 แห่ง คิดเป็น 29.29 เปอร์เซ็นต์ ที่สามารถ รายงานสถานการณ์การเกิดเหตุฉุกเฉินได้ทันท้วงที 1 ครั้ง จากเหตุการณ์ฉุกเฉินทั้งหมด 5 ครั้ง (สำนักงานชลประทานที่ 2 ,2561). นอกจากนี้ การเข้าร่วมเครือข่ายในแอปพลิเคชันไลน์ (Application Line) ที่ผ่านมา ยังประสบปัญหาอุปสรรค เช่น ผู้ร่วมเป็นกลุ่มสูงวัย ใช้แอปพลิเคชันไลน์ (Application Line) ไม่เป็น หรือไม่มีโทรศัพท์สมาร์ตโฟน (Smart Phone) เกษตรกรผู้ใช้น้ำขาดความใส่ใจและไม่ให้ความขาดองค์ความรู้ (ฝ่ายจัดการความปลอดภัยเขื่อนและอาคารชลประทานที่ 2 ,2555)

ผู้เขียนจึงต้องการศึกษาหาวิธีการในการขยายหรือเพิ่มกลุ่มผู้ใช้น้ำในแอปพลิเคชันไลน์ เพื่อให้มีตัวแทนของแต่ละอ่างเก็บน้ำเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายตรวจสอบสภาพอ่างเก็บน้ำในกลุ่มในแอปพลิเคชันไลน์ ให้ครอบคลุมพื้นที่ที่มีอ่างเก็บน้ำที่ ในพื้นที่จังหวัดลำปางให้มากที่สุด เพื่อให้สามารถปกป้องรักษาความปลอดภัยของอ่างเก็บน้ำมิให้เกิดความเสียหายที่ร้ายแรงต่อชีวิตและทรัพย์สินทั้งเกษตรกรและชุมชนได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการความร่วมมือระหว่างสำนักงานชลประทานที่ 2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การอิสระ กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ ในการตรวจสอบสภาพอ่างเก็บน้ำในพื้นที่ สำนักงานชลประทานที่ 2 จังหวัดลำปาง

2. เพื่อพัฒนากลไกการสร้างอาสาสมัคร และ จิตอาสาจากกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำให้เข้ามาเป็นอาสาสมัครร่วมเครือข่ายกลุ่มแอปพลิเคชันไลน์ ตรวจสอบสภาพอ่างเก็บน้ำในพื้นที่ จังหวัดลำปาง ของสำนักงานชลประทานที่ 2 ได้มากขึ้น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

3. เพื่อเสนอแนะรูปแบบ และ ลักษณะความสัมพันธ์ ของภาคีเครือข่ายการจัดการตรวจสอบสภาพอ่างเก็บน้ำ ระหว่างสำนักงานชลประทานที่ 2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การอิสระ กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ ในพื้นที่ สำนักงานชลประทานที่ 2 จังหวัดลำปาง

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎี ที่ได้นำมาใช้ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับ ของธงชัย ศรีเมืองและภรสรัญ แก่นทอง (2559) ที่ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตอาสาในกระบวนการสร้างจิตอาสา มีขั้นตอน 1.การแสดงผลพฤติกรรมเป็นตัวแทนทางด้านจิตอาสาของผู้สอน 2. การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการปฏิบัติ ด้วยการให้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง 3.การสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นการเรียนรู้จิตอาสา และ 4.เน้นการเรียนรู้ปรับความคิดและมุมมอง ที่จะช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม

งานวิจัยเรื่องแนวคิดและทฤษฎีในการศึกษาแรงจูงใจอาสาเพื่อการส่งเสริมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม (พรรณธิดา เอี่ยมศิริปริดา ,2556) ที่ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการสร้างแรงจูงใจอาสาในการจัดการงานอาสาสมัคร มี 5 ขั้นตอน 1.การสรรหาอาสาสมัคร 2.การมอบหมายงานให้กับอาสาสมัคร 3.การจัดการพัฒนาและฝึกอบรมให้กับอาสาสมัคร 4. การจัดให้มีระบบพี่เลี้ยง 5.การรักษาอาสาสมัครให้ทำงานร่วมกับองค์กรอย่างต่อเนื่อง

กระบวนการของความร่วมมือผู้วิจัยได้ นำแนวคิดที่ ปิยากร หวังมหาพร (2555) คือ 1. จำนวนของผู้เล่นหรือองค์กรที่จะเข้าร่วมต้องมีมากกว่าหนึ่ง 2.มีการสร้างความสัมพันธ์ ในลักษณะของพันธมิตร 3.มีการเรียนรู้ร่วมกัน 4.มีการร่วมกันหาข้อตกลง ทั้งนี้การร่วมทำข้อตกลงต้องอยู่บนฐานความสมานฉันท์ และ แนวคิด การพัฒนาความก้าวหน้าของกระบวนการความร่วมมือที่ พฤติ เอมมานูเอล ไบระหมาน (2552). คือ กระบวนการความร่วมมือ ที่เกิดขึ้น ภายใต้เงื่อนไขคือ 1) ต้องเริ่มต้นด้วยการวางเป้าหมายความร่วมมือ 2) ต้องมีความไว้นใจเชื่อใจซึ่งกันและกัน 3) ต้องมีการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารซึ่งกันและกัน 4) มีการเปิดกว้างทางความคิด เกิดการพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นปัญหา 5) มีการสร้างปฏิสัมพันธ์ระยะยาวร่วมกัน

สำหรับ รูปแบบเครือข่ายการทำงาน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่ วีระศักดิ์ เครือเทพ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดรูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของการทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ตั้งแต่สองหน่วยงานขึ้นไป อาจเป็นหน่วยงานของรัฐ กลุ่มอาสาสมัครประชาชน เพื่อร่วมมือร่วมใจ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กันดำเนินการกิจของสาธารณะ คือการดูแลความปลอดภัยของอ่างเก็บน้ำ โดยมีภาครัฐเป็นแกนหลักของเครือข่าย โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงเป็นไปในลักษณะที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายของความร่วมมือก็เพื่อต้องการแก้ไขปัญหาความไม่ปลอดภัยของอ่างเก็บน้ำร่วมกันซึ่งเป็นปัญหาที่องค์กรใดองค์กรหนึ่งไม่อาจดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จได้โดยลำพัง ในส่วนของงานวิจัย ได้นำ การศึกษาแรงจูงใจอาสาเพื่อการส่งเสริมการเป็นพลเมืองใต้ใจสังคม ของ พรรณธิภา เอี่ยมสิริปริดา (2556) ที่ศึกษา ขั้นตอนการสร้างแรงจูงใจอาสาในการจัดการงานอาสาสมัคร พบว่า ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนได้แก่ 1.การสรรหาอาสาสมัคร 2.การมอบหมายงานให้กับอาสาสมัคร 3.การจัดการพัฒนาและฝึกอบรมให้กับอาสาสมัคร 4.การจัดให้มีระบบพี่เลี้ยงเพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษากับอาสาสมัคร 5.การรักษาอาสาสมัครให้ทำงานร่วมกับองค์กรอย่างต่อเนื่อง งานวิจัย ของ ชรรมรัฐ จารุสวัสดิ์ (2546) เรื่อง ความร่วมมือในการจัดการป่าไม้โดยรัฐและชุมชนในหมู่บ้านแม่ทะลาย อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ พบว่า การจัดการป่าที่มีประสิทธิภาพจะต้องยอมรับในบทบาทซึ่งกันและกัน เสนอรูปแบบความร่วมมือการจัดการป่าไม้ คือให้ชุมชนดูแลป่าไม้ด้วยการรายงานผลการทำงานให้เจ้าหน้าที่ และ รัฐ ต้องกำกับดูแล และให้การสนับสนุนชุมชนให้ทำหน้าที่ตามบทบาทได้อย่างเต็มที่ เพื่อลดความขัดแย้ง และเกิดความร่วมมือ และ งานวิจัย ของสุพรรณษา สมโพธิ์ (2554) เรื่องการจัดการความรู้ท้องถิ่นและการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในการจัดการทรัพยากรน้ำด้วยระบบเหมืองฝาย โดยกลุ่มผู้ใช้น้ำฝายวังไฮ ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ พบว่า กลุ่มผู้ใช้น้ำฝายวังไฮ ต.เชียงดาว มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในการจัดการทรัพยากรน้ำด้วยระบบเหมืองฝาย โดยการเรียนรู้ผ่านการจัดการความรู้ ที่มีการกำหนดปัญหา ค้นหาแนวทางการแก้ไข สร้างหรือค้นหาเพิ่ม โดยพูดคุยจนได้แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับปัญหา และมีการพัฒนาการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานร่วมกันของเครือข่าย ความรู้ทั้งหมดจึงกลับไปเป็นความรู้ในส่วนบุคคล ทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มผู้ใช้น้ำ และของเครือข่ายต่อไป จากการทบทวนวรรณกรรมที่กล่าวมา ได้นำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) ผสมผสานกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เป็นแนวทางในการศึกษารวบรวมข้อมูล โดยการคัดเลือกกรณีศึกษาพื้นที่อ่างเก็บน้ำที่ตั้งอยู่ในอำเภอแม่พริก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ที่อยู่นรอลือเถิน ซึ่งเป็นรอยเลื่อนที่มีพลัง มีความเสี่ยงต่อเหตุการณ์แผ่นดินไหวในอนาคต โดยเก็บรวบรวมจากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้วิธีการ สัมภาษณ์แบบเจาะลึก ทั้งในรูปแบบการสัมภาษณ์ที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ผู้อำนวยการกองช่างองค์การบริหารส่วนตำบล 4 แห่ง ได้แก่ อบต.แม่พริก เทศบาลแม่พริก อบต.แม่อาบ และ อบต.แม่ถอด และผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนัน ของหมู่บ้าน ที่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เป็นที่ตั้งของอ่างเก็บน้ำจำนวน 8 หมู่บ้าน ได้แก่ ผดุง.ปางยาว ผดุง.แม่พริกบน ผดุง.แม่พริกกลุ่ม ผดุง.แม่ตั้ง ผดุง.แม่แก่ง ผดุง.แม่เดิน ผดุง.แม่ถอด และผดุง.ปากทอง รวมทั้งหมด 8 โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การจัดสนทนากลุ่มย่อย(Focus Group Discussion) กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ จากอ่างเก็บน้ำของสำนักงานชลประทานที่ 2 จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำ แม่อาบ ห้วยแม่ทรายคำ บ้านแม่แก่ง ห้วยหมูไหล ห้วยแม่ปะ แม่พริก แม่ลือหัก และแม่พริก(ผาวังซู้) อ่างเก็บน้ำละ 3 คน รวม 24 คน

ผลการวิจัย

1.กระบวนการความร่วมมือ ระหว่างสำนักงานชลประทานที่ 2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ ในการตรวจสภาพอ่างเก็บน้ำในพื้นที่ สำนักงานชลประทานที่ 2 จังหวัดลำปาง จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด สามารถสรุปความคิดเห็นได้ดังนี้ การสร้างความร่วมมือระหว่างสำนักงานชลประทานที่ 2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ ในการตรวจสภาพอ่างเก็บน้ำ ควรเริ่มจาก การร่วมมือกัน ระหว่างเจ้าหน้าที่จากสำนักงานชลประทานที่ 2 ผู้อำนวยการกองช่าง ขององค์การบริหารตำบล และผู้ใหญ่บ้าน ลงพื้นที่ร่วมกันเพื่อสำรวจสภาพชุมชน เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพปัญหาของพื้นที่เป็นลำดับแรกก่อน เพราะที่ผ่านมาพบปัญหาการใช้จากอ่างเก็บน้ำ เช่น อ่างเก็บน้ำแห่งหนึ่ง มีความขัดแย้งเนื่องจากหมู่บ้านด้านท้ายน้ำไม่ได้รับน้ำจากอ่างเก็บน้ำ เพราะน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำมีไม่มากพอ และไม่มียระบบคลองลาดคอนกรีตชลประทานไปถึงพื้นที่เพาะปลูก ทำให้เกิดการรั่วซึม ระหว่างทาง น้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการ เกิดการแย่งน้ำกัน ดังนั้นการที่จะให้เกิดความร่วมมือจากทุกกลุ่ม จำเป็นต้องแก้ไข หาทางออกของปัญหาความขัดแย้งที่มีอยู่ก่อน มิฉะนั้น การทำกิจกรรมตรวจสภาพอ่างเก็บน้ำ จะไม่ได้รับการร่วมมือจากกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำด้านท้ายน้ำ

ในส่วนของการสร้างความร่วมมือ ควรมีการประชุม รับฟัง ข้อคิดเห็น ร่วมวางแผน และประเมินผลการปฏิบัติงาน มีสำนักงานชลประทานที่ 2 โดยฝ่ายงานฝ่ายจัดการความปลอดภัยเขื่อนและอาคารชลประทาน เป็นแกนนำในการจัดรับฟังความคิดเห็น เชิญอาสาสมัครจากกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ ผู้บริหารเทศบาล และ กำนันผู้ใหญ่บ้าน เข้าร่วม และควรดำเนินการเป็นประจำทุกปี โดยอาจจัดการประชุมที่สภาตำบล หรือ องค์การบริหารส่วนตำบลที่อ่างเก็บน้ำนั้นตั้งอยู่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นอกจากนี้ สำนักงานชลประทานที่ 2 ควรส่งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำของอ่างเก็บน้ำ เข้าร่วมประชุม รับฟังปัญหา ความเห็น ข้อมูลจากผู้ใช้น้ำ โดยกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูล เจาะพูดคุยเกี่ยวกับปัญหา การใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำในพื้นที่ พร้อมกับฝึกอบรมให้ความรู้ ร่วมกันสร้างกฎระเบียบ ข้อบังคับการใช้น้ำให้กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ และมีการติดตามผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ ควรดำเนินกิจกรรมตรวจสภาพอ่างเก็บน้ำ ร่วมกันทุกๆ สามเดือน ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลและผู้ใหญ่บ้าน ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ต้องเป็นเสาหลักในการสร้างความร่วมมือจากเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำ โดยเฉพาะเกษตรกรที่มีความคิดต่าง จำเป็นต้องหาวิธีการเข้าไปพูดคุยแบบเป็นกันเอง สร้างความเข้าใจ การยอมรับ เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติ ลดความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และมองผลประโยชน์ของหมู่บ้านชุมชนและผู้อื่นมากขึ้น และยอมรับที่จะเข้ามาอยู่ในกลุ่มผู้ใช้น้ำภายใต้กฎกติกาและกฎระเบียบที่สร้างร่วมกัน และถ้าจำเป็น อาจต้องใช้มวลชนในชุมชนกดดันบ้างก็ได้

อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งได้ให้ความเห็นว่า จากบริบทการทำเกษตรกรรมที่เปลี่ยนไป ปัจจุบัน ระบบการชลประทานสามารถกระจายน้ำได้ทั่วถึงพื้นที่การเกษตรกรรมมากขึ้น อีกทั้ง กรรมวิธีการปลูกข้าว การเก็บเกี่ยวที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วย ภาครัฐได้ช่วยเหลือค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต ทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายของเกษตรกรลงได้ จากสถานการณ์ดังกล่าว หากเกษตรกรรายใดไม่เข้าร่วมกลุ่มผู้ใช้น้ำ ไม่ให้ความร่วมมือ ก็จะทำให้ไม่ได้รับการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนสิ่งที่จะได้รับจากองค์กรกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ เช่นการก่อสร้างคลองลาดคอนกรีต ระบบกระจายน้ำลงพื้นที่เกษตรกรรมนั้นๆ

2.การพัฒนาอาสาสมัครและจิตอาสาให้กับกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ เพื่อให้สมัครใจเข้ามาเป็นอาสาสมัครร่วมเครือข่ายกลุ่มแอปพลิเคชันไลน์ ตรวจสภาพอ่างเก็บน้ำในพื้นที่ จังหวัดลำปาง สำนักงานชลประทานที่ 2 จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ได้ให้ความเห็นสรุปได้ดังนี้

สำนักงานชลประทานที่ 2 ควรเป็นแกนนำ จัดอบรม ผู้ใหญ่บ้าน และตัวแทนกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ เพื่อให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำ การเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับอุทกภัยและแผ่นดินไหว การฝึกอบรมควรจัดให้มีอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี เพื่อสร้างและทบทวนความรู้ความเข้าใจ สร้างความตระหนักรู้ถึงปัญหาและผลกระทบจากอ่างเก็บน้ำ ที่อาจเกิดขึ้นกับตนเองและชุมชน นอกจากนี้ ต้องมีการปรับเปลี่ยนความคิด มุมมอง ปลูกจิตสำนึก ให้กลุ่มผู้ใช้น้ำ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รู้สึกหงุดหงิด เห็นคุณค่าของอ่างเก็บน้ำ สร้างความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ เพื่อจะได้ช่วยกันดูแลรักษาอ่างเก็บน้ำให้อยู่ในสภาพที่ดีตลอดเวลา นอกจากนี้ ควรจัดให้มีการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ ได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้เห็นสภาพอ่างเก็บน้ำ รู้จักวิธีการสังเกตจุดต่างๆ ได้ และควรให้เจ้าหน้าที่รัฐ ได้แก่ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ เข้าร่วมเรียนรู้ด้วย ส่วนระยะเวลาการจัดการเรียนรู้ ควรจัดช่วงเสร็จสิ้นฤดูการเก็บเกี่ยวผลผลิต

สำหรับการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้จิตอาสา โดยกระตุ้นกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ เกิดการตื่นตัวจากภัยพิบัตินั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรยกกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้เห็นข้อเท็จจริง เพื่อให้มองเห็นภัยอันตราย และผลกระทบที่เกิดขึ้น ตลอดจนเล็งเห็นถึงความสำคัญของความร่วมมือใน เฝ้าระวังอ่างเก็บน้ำ ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ การฝึกอบรมต้องมีการลงมือปฏิบัติจริงโดยพาออกพื้นที่เพื่อตรวจสอบสภาพอ่างเก็บน้ำร่วมกันด้วย

ผู้ให้ข้อมูลจากกลุ่มผู้ใหญ่วัย ได้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นสร้างแรงจูงใจและความร่วมมือว่า สำนักงานชลประทาน ควรช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในเดินทาง ให้กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ โดยการจัดสรรค่าน้ำมันยานพาหนะ เพื่อลดค่าใช้จ่ายและไม่ให้ขาดรายได้เมื่อต้องมาเข้าร่วมโครงการ

สำหรับ เกณฑ์การคัดเลือก ผู้เข้าร่วมเครือข่ายกลุ่มแอปพลิเคชันไลน์ ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ให้ทำการเชิญชวนเกษตรกรที่มีพื้นที่การทำเกษตรกรรมจำนวนมาก (พิจารณาตามจำนวนไร่) หรือ ผู้มีที่พักอาศัยอยู่ใกล้อ่างเก็บน้ำ มาร่วมเป็นอาสาสมัคร โดยต้องพิจารณาจากผู้ที่สมัครใจ เต็มใจ ตั้งใจเข้ามาทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครอย่างแท้จริง

หลังจากการคัดเลือกผู้ที่มีความยินดีเข้ามาเป็นอาสาสมัครแล้ว ต้องจัดให้มีพี่เลี้ยงโดยให้เจ้าหน้าที่ชลประทานทำหน้าที่คอยให้ คำปรึกษา แนะนำ การทำงานตรวจสอบสภาพอ่างเก็บน้ำ เพราะแม้จะได้รับการอบรมความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดูแลรักษาอ่างเก็บน้ำไปแล้ว แต่ยังคงขาดประสบการณ์ ดังนั้นการลงมือทำโดยมีพี่เลี้ยง จากชลประทานเข้ามาช่วยให้คำแนะนำ ชี้แนะ ให้ข้อสังเกตต่างๆ ในขณะลงตรวจจะช่วยสร้างความมั่นใจได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่จากชลประทาน ควรลงพื้นที่ร่วมตรวจสอบสภาพอ่างเก็บน้ำร่วมกับอาสาสมัคร อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อทบทวนองค์ความรู้ และควรจัดฝึกอบรมให้กับผู้มาเป็นอาสาสมัครใหม่ในทุกขั้นตอนด้วย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

3. รูปแบบและลักษณะความสัมพันธ์ของ ภาควิชาเครือข่ายการจัดการตรวจสอบสภาพอ่างเก็บน้ำในพื้นที่สำนักงานชลประทานที่ 2 จังหวัดลำปางระหว่าง สำนักงานชลประทานที่ 2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การอิสระ กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ ในพื้นที่ สำนักงานชลประทานที่ 2 จังหวัดลำปาง จากการให้ความเห็นของผู้ให้ข้อมูล สามารถสรุปได้ว่า ภาควิชาเครือข่ายการจัดการตรวจสอบสภาพอ่างเก็บน้ำในพื้นที่สำนักงานชลประทานที่ 2 จังหวัดลำปางระหว่าง สำนักงานชลประทานที่ 2 องค์การบริหารส่วนตำบล และ กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ ควรมีสถาบันชลประทานที่ 2 กำนันผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ในพื้นที่ที่อ่างเก็บน้ำตั้งอยู่ เป็นแกนหลักของเครือข่าย โดยมีสำนักงานชลประทานที่ 2 เป็นผู้นำในการจัดการประชุม กำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย นำเสนอกฎเกณฑ์ กติกา และทำข้อตกลงการใช้น้ำร่วมกัน และมีการตรวจสอบลงโทษผู้ไม่ปฏิบัติตาม ส่วนลักษณะความสัมพันธ์ของเครือข่าย ไม่ควรเป็นแบบราชการมากเกินไป ควรมีลักษณะความสัมพันธ์เป็นแบบแนวราบ สามารถติดต่อ พูดคุย ปรึกษาหารือกันอย่างไม่เป็นทางการ เพราะหากทำแบบเป็นทางการมากเกินไป กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำอาจไม่กล้าแสดงออก หรือไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษา มีประเด็นที่ผู้วิจัยขอนำมาอภิปรายผลดังนี้

ประเด็นเกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือ พบว่า การประชุม รับฟัง ข้อคิดเห็น ร่วมวางแผน และประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยมีสำนักงานชลประทานที่ 2 เป็นแกนนำในการจัดรับฟังความคิดเห็น โดยเชิญอาสาสมัครจากกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ ผู้บริหารเทศบาล และ กำนันผู้ใหญ่บ้าน เข้าร่วม โดยอาจจัดการประชุมที่สภาตำบล หรือ องค์การบริหารส่วนตำบลที่อ่างเก็บน้ำนั้นตั้งอยู่ พร้อมร่วมกันสร้างกฎระเบียบ ข้อบังคับการใช้น้ำ และร่วมดำเนินกิจกรรมตรวจสอบสภาพอ่างเก็บน้ำ กับอาสาสมัครจากกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำทุกๆ สามเดือน และสรุปผลการดำเนินกิจกรรมตรวจสอบสภาพอ่างเก็บน้ำ ของอาสาสมัคร ผลกระทบและแนวทางการสานต่อกิจกรรมตรวจสอบสภาพอ่างเก็บน้ำให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน เป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ ผู้ที่ต้องแสดงบทบาทการเป็นผู้นำ หรือ เป็นเสาหลักในการสร้างความร่วมมือจากเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำ โดยเฉพาะเกษตรกรที่มีความคิดต่าง และมีความเห็นแก่ตัว คือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ต้องร่วมมือกันหาวิธีการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เข้าไปพูดคุยแบบเป็นกันเอง สร้างความเข้าใจ การยอมรับ เพื่อปรับเปลี่ยนความคิดทัศนคติ ลดความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเป็นหลักให้หันมามองผลประโยชน์ผู้อื่น ประโยชน์ร่วมกันของหมู่บ้านชุมชนและกลับเข้ามาอยู่ในกลุ่มผู้ใช้น้ำภายใต้กฎกติกาและกฎระเบียบที่สร้างร่วมกัน และถ้าจำเป็นอาจต้องใช้มวลชนในชุมชนกดดันบ้าง ผลการศึกษานี้ เป็นไปตามแนวคิด ของกระบวนการความร่วมมือที่ ปิยากร หวังมหาพร(2555) ที่ได้นำเสนอไว้ว่า กระบวนการของความร่วมมือ ต้องเน้น การสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นมิตร มีการเรียนรู้ร่วมกัน หาข้อตกลงร่วมที่ตั้งอยู่บนหลักความสมานฉันท์ และ การพัฒนาความก้าวหน้าของกระบวนการความร่วมมือ ด้วยการวางเป้าหมายความร่วมมือที่ชัดเจน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การเปิดกว้างทางความคิด เพื่อกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เกิดการเจรจาพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นปัญหารวมทั้งข้อผิดพลาดต่างๆที่ประสบ

ในส่วนของการพัฒนากลไกการสร้างอาสาสมัคร และ จิตอาสาจากกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำให้เข้ามาเป็นอาสาสมัครร่วมเครือข่ายกลุ่มแอปพลิเคชันไลน์ ตรวจสอบภาพอ่างเก็บน้ำในพื้นที่ จังหวัดลำปาง ที่พบว่า ผู้ให้ข้อมูล มีความเห็นว่า ต้องมีการอบรมความรู้ด้านการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำ การเตรียมมือรับอุทกภัย สร้างการรับรู้ถึงปัญหาและผลกระทบ ที่อาจเกิดขึ้นกับตนเองและชุมชน โดยการจัดการเรียนรู้ต้องผ่านการลงมือฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้กลุ่มผู้ใช้น้ำรู้สึกหวงแหน เห็นคุณค่า และความจำเป็นที่ต้องดูแลอ่างเก็บน้ำ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีจิตอาสา สมัครใจ เต็มใจ ตั้งใจเข้ามาเป็นอาสาสมัคร ช่วยดูแลรักษาอ่างเก็บน้ำ และ จัดให้มีพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาแนะนำ จากผลการศึกษาดังกล่าว เป็นไปตาม แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตอาสา ของธงชัย ศรีเมือง และภรสรัญ แก่นทอง(2559) ที่ได้กล่าวไว้ว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตอาสา ผู้สอนต้องแสดงพฤติกรรมเป็นตัวอย่างด้านจิตอาสาอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึมซับสังเกต การเลียนแบบพฤติกรรม นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการปฏิบัติ โดยการให้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการปฏิบัติกับเพื่อนและผู้สอน สร้างบรรยากาศที่กระตุ้นการเรียนรู้ โดยทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกร่วม มุ่งเน้นการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนความคิดและมุมมอง ที่จะช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมส่วนรวม นอกจากนี้ ยังมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรรณธิภา เอี่ยมศิริปริดา (2556) ที่พบว่า การสรรหาอาสาสมัคร ต้องให้ความสำคัญกับการสร้างแรงจูงใจอาสาของอาสาสมัคร เพื่อนำผลลัพธ์ที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลในการคัดกรองอาสาสมัครให้เหมาะสมกับลักษณะงาน เพื่อสร้างแรงจูงใจและความพึงพอใจการทำงาน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อาสาสมัคร ในขณะที่เดียวกัน ต้องมีการพัฒนาและฝึกอบรมความรู้ให้กับอาสาสมัคร การจัดให้มีระบบที่เลี้ยงเพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาให้คำแนะนำในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ และรักษาอาสาสมัครให้ทำงานร่วมกับองค์กรได้ยาวนาน

ในส่วนของ รูปแบบและความสัมพันธ์ของภาคีเครือข่ายการจัดการตรวจสภาพอ่างเก็บน้ำในพื้นที่สำนักงานชลประทานที่ 2 ผลการศึกษา มีการนำเสนอให้สำนักงานชลประทานที่ 2 เป็นแกนนำในการจัดการประชุม กำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย นำเสนอกฎเกณฑ์ กติกา และทำข้อตกลงการใช้น้ำร่วมกัน และมีการตรวจสอบลงโทษผู้ไม่ปฏิบัติตาม ส่วนลักษณะความสัมพันธ์ของเครือข่าย ไม่ควรเป็นแบบราชการมากเกินไป และสัมพันธ์ควรเป็นแนวราบ ผลการศึกษานี้เป็นไปตาม รูปแบบเครือข่ายการทำงาน ที่ วีระศักดิ์ เครือเทพ.(2550) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการจัดรูปแบบความสัมพันธ์ เชิงโครงสร้าง เชิงโครงสร้างของการทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ตั้งแต่สองหน่วยงานขึ้นไป อาจเป็นหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชนที่แสวงหากำไร หน่วยงานพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร กลุ่มอาสาสมัครประชาชน เพื่อร่วมมือร่วมใจกันดำเนินภารกิจของสาธารณะ คือการดูแลความปลอดภัยของอ่างเก็บน้ำ โดยมีภาครัฐเป็นแกนหลักของเครือข่าย โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงเป็นไปในลักษณะที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันและมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่เป็น ทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีเป้าหมายของความร่วมมือก็เพื่อต้องการแก้ไขปัญหาความไม่ปลอดภัยของอ่างเก็บน้ำร่วมกันซึ่งเป็นปัญหาที่องค์กรใดองค์กรหนึ่งไม่อาจดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จได้โดยลำพัง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย ของการทำงานของสำนักงานชลประทานที่ 2 ควรจัดทำเครือข่ายตรวจสภาพอ่างเก็บน้ำ โดยอาสาสมัครจากกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ ให้เป็นรูปแบบองค์กรที่ชัดเจน ภายใต้การกำกับดูแลของกรมชลประทาน และจัดทำทะเบียนอาสาสมัครจากกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ

2. การก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ควรเกิดจากความต้องการของชาวบ้านหรือเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำอย่างแท้จริง หากเป็นความต้องการของชาวบ้าน เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำจะกลายเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของอ่างเก็บน้ำ เกิดความรู้สึกรับผิดชอบเป็นเจ้าของ รู้สึกหวงแหน เกิดการรวมกลุ่ม แต่สิ่งที่สำคัญกว่านั้น นั่นคือการกระตุ้นเพื่อการต่อยอดของการดำเนินการ การทางการสานต่อกิจกรรมตรวจสภาพอ่างเก็บน้ำให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนจากองค์กร สำนักงานชลประทานที่ 2 จะต้องทำให้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำทราบและปฏิบัติได้ว่าเมื่อปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำไม่เพียงพอกับความต้องการ หรือน้ำล้นอาคารระบายน้ำล้น กลุ่มเกษตรกรจะต้องรายงานสถานการณ์ไปที่ใคร จากนั้นสำนักงานชลประทานที่ 2 โดยฝ่ายจัดการความปลอดภัยเขื่อนและอาคารชลประทาน ต้องดำเนินการสรุปผลที่ได้รับของกิจกรรมตรวจสอบสภาพอ่างเก็บน้ำ และจะต้องนำกลับไปแลกเปลี่ยนข้อมูล เสร็จจากพูดคุยเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การสำรวจสภาพชุมชน และค้นหาข้อเท็จจริงก่อนการประชุม รับประทานอาหาร และร่วมวางแผนนั้น ควรทำการสำรวจสอบถามแบบนอกรอบแบบไม่เป็นทางการ สร้างความสนิทสนม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ควรสอบถามให้ครอบคลุมทุกกลุ่ม เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ผู้นำชุมชน กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ เพื่อที่จะได้ข้อมูลทุกๆด้าน ก่อนเริ่มโครงการ

รายการอ้างอิง

ธงชัย ศรีเมือง และภรสรัญ แก่นทอง. (2559). *กระบวนการสร้างจิตอาสา*. วิชาการพัฒนาชุมชน.

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม
ธรรมรัฐ จารุสวัสดิ์. (2556). *ความร่วมมือในการจัดการป่าไม้โดยรัฐและชุมชนในหมู่บ้านแม่ทะลาย
อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่*. สาขาวิชารัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองและการ
ปกครอง) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปิยากร หวังมหาพร. (2555). *ความร่วมมือในการบริหารจัดการ โรงเรียนผู้สูงอายุ : การวิเคราะห์ข้าม
กรณี*. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ฝ่ายจัดการความปลอดภัยเขื่อนและอาคารชลประทาน. 2555. *รายงานการตรวจสอบสภาพเขื่อนด้วย
สายตาและประมิน สภาพเขื่อนโดยวิธีดัชนีสภาพ*. กรมชลประทาน.

พรณธิภา เอี่ยมสิริปริดา. (2556). *แนวคิดและทฤษฎีในการศึกษาแรงจูงใจอาสาเพื่อการส่งเสริมการ
เป็นพลเมืองใส่ใจสังคม*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2550). *เครือข่าย : นวัตกรรมการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

สำนักงานชลประทานที่ 2 (2561). *รายงานสถานการณ์การเกิดเหตุอุทกภัย*. กรมชลประทาน.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กระบวนการความร่วมมือในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลวังดิน อำเภอลี่ จังหวัดลำพูน

The Collaboration Process of Waste Management Of Wangdin Municipality, Li District, Lamphun Province

จิตรวรรณ สุขกำเนิด (Jitrawarn Sukga)

รองศาสตราจารย์ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา

(Associate Professor, Siripong Ladavalaya Na Ayuthya)

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Department of Public Administration, Faculty Political Science and Public Administration,

Chiang Mai University

Email: jitrawarn@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการความร่วมมือ (Process of Collaboration) ระหว่างภาครัฐ ประชาชน ชุมชน และภาคเอกชน ในการจัดการขยะในพื้นที่ความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลวังดิน ตำบลลี่ อำเภอลี่ จังหวัดลำพูน 2) ศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่ความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ 3) ศึกษาบทบาทในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลวังดินประชาชน ชุมชนและภาคเอกชน ในพื้นที่ 4) ศึกษาแนวทางการสร้างและพัฒนาจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับทุกภาคส่วน การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In depth Interview) แบบเป็นทางการ จากผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ ผู้บริหาร ปลัด หรือ รองปลัด และผู้นำชุมชน การสนทนากลุ่มเฉพาะพนักงานเทศบาล แกนนำ จิตอาสาประชาชน และภาคเอกชน ที่ร่วมกิจกรรมจัดการขยะ รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 53 คน

ผลจากการศึกษาพบว่า 1) เทศบาลตำบลวังดิน ประชาชน ชุมชน และภาคเอกชนในพื้นที่ มีกระบวนการความร่วมมือในการจัดการขยะ โดยใช้วิธีการกระตุ้นส่งเสริมเพื่อสร้างความร่วมมือให้ชาวบ้านลดปริมาณขยะ ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้หรือหาประโยชน์จากขยะ โดยมีผู้บริหาร/พนักงานเทศบาล ผู้นำชุมชน เป็นผู้นำใน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การเจรจาพูดคุย ปรีกษาหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจและการรับรู้ถึงปัญหา ก่อนนำไปสู่ การทำข้อตกลงเบื้องต้นเพื่อสร้างกรอบและกฎเกณฑ์การจัดการขยะทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การอบรม การจัดกิจกรรมการคัดแยกและการสร้างมูลค่าให้กับวัสดุเหลือใช้ ฐานการขยะรีไซเคิล การทิ้งขยะ การแลกแต้มขยะ เป็นต้น และมีการติดตามผลการดำเนินงาน จากเจ้าหน้าที่ และประชาชนอย่างต่อเนื่อง

2) ปัจจัยที่นำไปสู่ความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆในการจัดการขยะ ที่สำคัญคือ 1) แผนปฏิบัติการประเทศไทยไร้ขยะ ที่มุ่งลดขยะต้นทางของรัฐบาล นำไปสู่การกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อมของเทศบาลที่ชัดเจน 2) การหน้าที่เป็นผู้นำของ ผู้บริหาร/ เจ้าหน้าที่เทศบาล ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ที่ทุ่มเทและตั้งใจแก้ปัญหา และสร้างการยอมรับ ความไว้วางใจ และความร่วมมือกันจากทุกฝ่ายได้เป็นอย่างดี 3) ความตระหนักรู้ การยอมรับและให้ความร่วมมือเข้าร่วมจัดการขยะ ตามบทบาทของแต่ละฝ่ายซึ่งเกิดจากการมีจิตสำนึกสาธารณะของชนในพื้นที่ 3) การจัดการขยะของเทศบาลตำบลวังดิน ที่ผ่านมามีการกำหนดบทบาท หน้าที่ร่วมกัน คือ เทศบาลตำบลวังดิน กำหนดนโยบาย จัดกิจกรรม ชี้แจงแนวทางและผลการทำกิจกรรมที่ผ่านมาให้ทราบ พูดคุยและปรึกษาหารือ รับข้อเสนอจากชุมชน เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติ และกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกต่อส่วนรวม ชุมชน ประชาชน พร้อมใจกันปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ร่วมกัน 4) การสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับทุกภาคส่วน เริ่มจากการสร้างความตระหนักและรับรู้ถึงความสำคัญของการต้องมาร่วมมือแก้ไขปัญหาขยะของทุกภาคส่วน มีการจัดกิจกรรม การคัดแยกขยะ การใช้และหาประโยชน์จากขยะ เมื่อเริ่มเห็นผลเป็นรูปธรรม จึงมีผู้เสนอตัวเป็นผู้นำทำกิจกรรมจนก่อตัวเป็นกลุ่มแกนนำจิตอาสาเกิดขึ้น เทศบาลฯ ได้สร้างแรงจูงใจและความภูมิใจโดยการมอบรางวัลเกียรติคุณให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมดีเด่น

คำสำคัญ: กระบวนการความร่วมมือ ความร่วมมือ การจัดการขยะมูลฝอย จิตสาธารณะ

Abstract

This study aimed at 1) investigating the process of cooperation among public sector, people, community and private sector in terms of waste management in the area under Wangdin Sub-district Municipality, Li Sub-district, Li District, Lamphun province, 2) exploring the factors leading to the cooperation among various sectors in the area, 3) studying the waste management roles of municipal district, people, community, and private sector, and 4) suggesting the approaches to create and promote public consciousness.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

This study adopted the qualitative research framework. Formal in-depth interviews were conducted among the main interviewees, including administrators, municipal clerks or deputy municipal clerks, and community leaders. In addition, the focus group discussion was carried out on municipal staff, mainstays, volunteers, people and private sectors who participated in the waste management campaign. Overall, there were a total of 53 informants.

The study found as followed: 1) Wangdin Sub-district Municipality, people, community and private sector in the area adopted the process of cooperation for waste management by encouraging people to reduce waste through the reuse or recycle and seek benefits from waste. Moreover, administrators, municipal staff, and community leaders served as the key persons to discuss, give advice and exchange information. These were done to create more understanding and acknowledge the problems before making primary agreements on both formal and informal waste management scopes and regulations, such as training, waste separation activity, value creation of leftover materials, waste recycle bank, waste dumping, and points redemption for waste. The overall operation was also continuously followed up by the staff and local people. 2) Administrators, municipal staff, heads of the village, and community leaders put high efforts to solve the problems and gain well recognitions, trusts, and cooperation from every sector. 3) People in the area cooperated and had public consciousness of their roles on waste management. 4) Wangdin Municipality made mutual agreements with people and community to describe roles and practices on waste management while specifying the policies, organizing activities, giving explanations, acknowledging people, reporting about the results of the post operations, and hearing public opinions which brought a good cooperation between people and communities. 5) The public consciousness was promoted among the concerned parties through their realization and acknowledgment of collaborative solutions to the waste problems. Relevant activities, waste separation, and waste usage were accordingly launched to make these practical and encourage key persons to lead the volunteering groups. The municipality also motivated people by giving them rewards for being outstanding participants.

Keywords: process of cooperation, waste management, public consciousness

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บทนำ

ภารกิจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของไทย ได้มีการมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำ ภายใต้นโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน (พ.ศ. 2560) มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 7,852 แห่งทั่วประเทศ (กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่นกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2560) ได้รับมอบอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนของท้องถิ่นของตนเอง หนึ่งในส่วนจากภารกิจหน้าที่หลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การกำจัดมูลฝอยสิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย (สถาบันพระปกเกล้า, 2561)

เทศบาลตำบลวังคิน ตำบลลี่ อำเภอลี่ จังหวัดลำพูน เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีพื้นที่ครอบคลุมดูแลและรับผิดชอบในเขตพื้นที่ 4 หมู่บ้านของตำบลลี่ ด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลวังคินในอดีต โดยมีปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บขนได้ในเขตพื้นที่ เฉลี่ย 3.2 ตัน/วัน และใช้วิธีการฝังกลบภายในพื้นที่ 14 ไร่ มาโดยตลอด วิธีการดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเกิดการร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่ ทำให้เทศบาลตำบลวังคินต้องปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการขยะ โดยเน้นที่การลดปริมาณขยะจากต้นทาง โดยใช้วิธีการทำให้ทุกครัวเรือนต้องคัดแยกขยะก่อนนำทิ้งให้เทศบาล เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ให้ได้มากที่สุด นอกจากนี้ได้จัดตั้งธนาคารขยะและศูนย์เรียนรู้การจัดการสิ่งเหลือใช้ให้เป็นพลังงานทางเลือก ซึ่งมีนวัตกรรมการแปรรูปขยะให้เป็นพลังงาน และระบบผลิตปุ๋ยแห้ง โดยเป้าหมายการจัดการขยะของเทศบาลตำบลวังคินคือ การจัดการขยะให้เป็นศูนย์ (Zero Waste) จากเป้าหมายดังกล่าว ทำให้ผู้บริหารตระหนักว่าการบริหารจัดการขยะของเทศบาลตำบลวังคินนั้นมีอาจทำได้ ถ้าทำได้ จึงเน้นให้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการตระหนักรับรู้ร่วมกันภายในชุมชน และเพื่อก่อให้เกิดจิตสำนึกต่อสาธารณะ มีการจัดตั้งกลุ่มจิตอาสาที่มาจากแกนนำของแต่ละชุมชน เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับประชาชนในพื้นที่ให้มากและรวดเร็วที่สุด ก่อให้เกิดจิตสาธารณะและจิตสำนึกที่ดีภายในชุมชน

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลวังคิน ได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปี 2559 “รางวัลที่ 2 (เทศบาลตำบล ประเภททั่วไป)” กลุ่มนวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงานทางเลือก เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2560 ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาชุมชนด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลวังคิน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากระบวนการความร่วมมือ (Process of Collaboration) ระหว่างภาครัฐ ประชาชน ชุมชน และภาคเอกชน ในการจัดการขยะในพื้นที่ความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลวังคิน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่ความร่วมมือในการจัดการขยะ จนประสบความสำเร็จในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลวังคิน
3. เพื่อศึกษาบทบาทในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลวังคินประชาชน ชุมชน และภาคเอกชน ในพื้นที่ความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลวังคิน
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาจิตสำนึกทางสังคมหรือ จิตสาธารณะการตระหนักรู้และคำนึงถึงการให้ความร่วมมือในการจัดการขยะในพื้นที่ความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลวังคิน

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดกระบวนการความร่วมมือของRobert Agranoff และ Michael McGuire (2003 อ้างถึงใน ปิยากร หวังมหภาพ , 2555) ที่ได้กำหนดกระบวนการความร่วมมือที่สนับสนุนแนวคิดของ Peter Smith Ring และ Andrew H. Van De Ven (2006 อ้างถึงใน ปิยากร หวังมหภาพ , 2555) ว่า ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

- 1) การกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ (Activation)
- 2) การวางกรอบความร่วมมือ (framing)
- 3) การระดมความร่วมมือ (Mobilization) และ
- 4) การสนธิความร่วมมือ (Synthesizing)

นอกจากนี้ได้นำแนวคิดของJohn M. Bryson และคณะ (2553 อ้างถึงใน ปิยากร หวังมหภาพ , 2555) ได้เสนอการดำเนินงานความร่วมมือไว้ 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) การบุกเบิกเพื่อก่อให้เกิดข้อตกลงเบื้องต้น (Forging Initial Agreement) 2) การสร้างภาวะผู้นำ (Building Leadership) 3) การสร้างความถูกต้องชอบธรรม (Building Legitimacy) 4) การสร้างความไว้วางใจ (Building Trust) 5) การบริหารจัดการความขัดแย้ง (Managing Conflict) และ 6) การวางแผน (Planning)

สำหรับการศึกษา ปัจจัยที่นำไปสู่ความร่วมมือ ได้นำแนวคิดของ John M. Bryson และคณะ (2553 อ้างถึงใน ปิยากร หวังมหภาพ , 2555) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่นำไปสู่ความร่วมมือว่าประกอบด้วย 1) ปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environmental Factors) 2) การดำเนินงานที่ล้มเหลวของแต่ละภาคส่วน (Sector Failure) และ 3) ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความร่วมมือโดยตรง (Direct Antecedents of Collaboration Formation) ได้แก่ 3.1) การมีองค์กรหลักที่ทุ่มเทและตั้งใจแก้ปัญหา 3.2) มีกลไกการเชื่อมโยงองค์กรต่างๆ ให้สามารถทำ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อตกลงบนความร่วมมือและผลประโยชน์ของแต่ละองค์กรที่ร่วมกันแก้ไขปัญหาสาธารณะได้ และ 3.3) บทบาทของความสัมพันธ์ ความไว้วางใจ ความแน่นแฟ้นเชิงโครงสร้าง (Degree of Structural Embeddedness) และความสัมพันธ์ในเชิงบวก

ในส่วนของการสร้างจิตสาธารณะ ได้นำแนวคิดของ เกิยงจิตต์ ไชยลังกา (2554 อ้างถึงใน วาริรัตน์ แก้วอุไร, 2558) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การปลูกฝังให้ตระหนักและรับรู้ถึงความสำคัญของการทำเพื่อส่วนรวม หรือทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น 2) การเตรียมความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ความรู้ การปฏิสัมพันธ์ และการสื่อสาร 3) การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง และ 4) การเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้นำแนวคิดการจัดการขยะและแผนปฏิบัติการประเทศไทยไร้ขยะ ซึ่งเป็นแผนปฏิบัติการในระยะสั้น มุ่งดำเนินการใน 2 ระยะ คือ ระยะต้นทาง และระยะกลางทาง คือ การลดปริมาณขยะและการส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทางบนพื้นฐานแนวคิด ๓R (Reduce Reuse Recycle) เพื่อลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยและขยะอันตราย ส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ และเพื่อเพิ่มมูลค่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้นำผลการศึกษาของ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด นครสวรรค์. (2560). ที่ได้ศึกษา แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ พบว่ามีปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ คือ ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการสร้างเครือข่ายกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อยกระดับขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และการปลูกจิตสำนึกของประชาชนในทุกระดับ นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการจัดการขยะมูลฝอยแบบรวมกลุ่มพื้นที่ (Cluster) โดยมีพิธีลงนามความร่วมมือ (MOU) การจัดการขยะมูลฝอยแบบรวมกลุ่มพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อเป็นข้อตกลงร่วมกันในการจัดการบริหารขยะมูลฝอยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนงานวิจัยของ พิรยา วัชรโรทัย (2556) ได้ศึกษา การจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเมืองแกลง จังหวัดระยองพบว่า กระบวนการจัดการขยะมูลฝอย เริ่มจากการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ ส่งเสริมให้บุคลากรของเทศบาลพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการขยะ โดยวางเป้าหมายในยุทธศาสตร์เป็นตัวขับเคลื่อนและมีการใช้ระบบ ISO 14001 ในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม มีผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่เป็นผู้ประสานการทำงานระหว่างเทศบาลกับประชาชนในส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จพบว่า ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล คิดอย่างเป็นระบบ มุ่งมั่นในการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ดำเนินการ แต่ยังคงขาดแคลนบุคลากรระดับปฏิบัติการ แต่ผู้นำชุมชนและประชาชนมีความกระตือรือร้น มีจิตสำนึกในด้านสิ่งแวดล้อม แต่ยังมีประชาชนบางส่วนที่ยังไม่ให้ความร่วมมือ

การศึกษาของ **กรณีมา อาชานุสรณ์ (2558)** ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาวิธีการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเพื่อชุมชนน่าอยู่ กรณีศึกษาหมู่บ้าน บ้านบัวทอง ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่าทัศนคติ พฤติกรรม และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย มีตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลในการจัดการขยะในชุมชนแห่งนี้ คือ เพศ โดยเพศหญิงมีอิทธิพลในการจัดการขยะได้ดีกว่าเพศชาย ผู้ที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ ช่วงอายุ 0-20 ปี และวิธีการนำขยะรีไซเคิลที่ได้จากการคัดแยกไปขาย สามารถลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะของเทศบาลได้มากที่สุด คือ 70% ต่อครัวเรือน และ **กิตติ มีศิริ(2559)** ได้ทำการวิจัยปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน กรณีศึกษาชุมชนเขตคูโพระ 3 4 และ 5 เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่ทำให้การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ประสบผลสำเร็จ มี 4 ปัจจัย 1) ความเข้มแข็งและอุทิศตนให้แก่ชุมชน 2) วิธีการจัดการขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพ 3) การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและเครือข่ายภายนอก และ 4) ทูทางสังคม การอาศัยอยู่ในชุมชนมาเป็นระยะเวลาานทำให้คนในชุมชน เกิดจิตสำนึกสาธารณะและความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ และโครงการที่มีความสอดคล้องกับสภาพของชุมชน รวมถึงการมีผลประโยชน์ร่วมกัน จึงสะท้อนออกมาเป็นการร่วมแรงร่วมใจในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย และสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ทำให้ชุมชนเขตคูโพระ 3 4 และ 5 ได้รับรางวัลและเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานต่างๆ

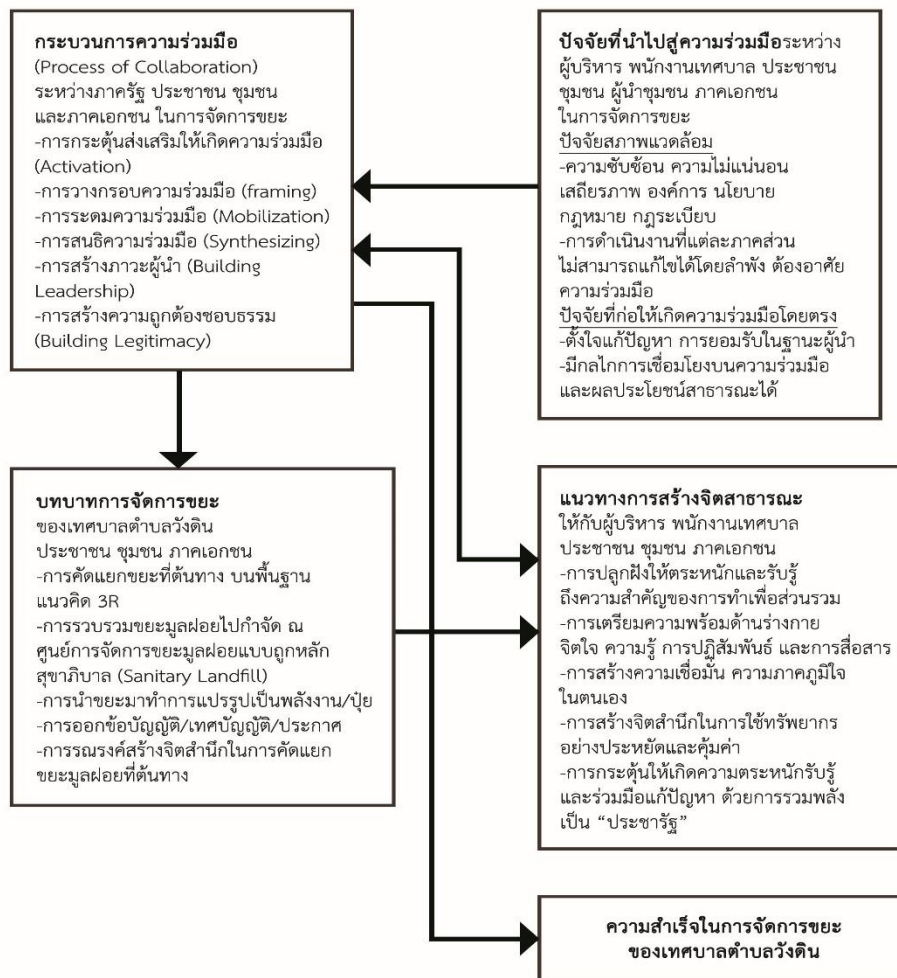

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลวังดิน ประกอบด้วย ผู้บริหาร และพนักงานเทศบาล ภาคเอกชน ชาวบ้านกลุ่มภาคประชาชน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจงผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In depth Interview) ทั้งแบบการสัมภาษณ์ที่เป็นทางการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

(Formal Interview) และไม่เป็นทางการ(Informal Interview) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) แบบไม่เป็นทางการ(Informal Interview)รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 53 ราย และการสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมโดยการเข้าร่วมเป็นสมาชิกธนาคารขยะรีไซเคิล เพื่อร่วมกิจกรรมการคัดแยกขยะจากต้นทาง และกิจกรรมอื่นที่เทศบาลตำบลวังดินได้จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมกระบวนการจัดการขยะของเทศบาล และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมโดยผู้วิจัยใช้ช่วงเวลาที่เข้าไปทำการสัมภาษณ์สังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในพื้นที่

เครื่องมือวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (semi - structure interview) โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(In-dept interview) การสนทนากลุ่ม และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม รวมทั้งการค้นคว้าจากเอกสารงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อสร้างข้อสรุปเชิงอุปนัย (Analytic Induction) ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลผู้วิจัย ได้ใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulations)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย 1) เทศบาลตำบลวังดิน ประชาชน ชุมชน และภาคเอกชนในพื้นที่ มีกระบวนการความร่วมมือในการจัดการขยะ โดยใช้วิธีการกระตุ้นส่งเสริมเพื่อสร้างความร่วมมือให้ชาวบ้านลดปริมาณขยะ ใช้ชำนากลับมาใช้ใหม่ หรือหาประโยชน์จากขยะโดยมีผู้บริหาร พนักงานเทศบาล และผู้นำชุมชน เป็นผู้นำในการปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจและการรับรู้ก่อนนำไปสู่การทำข้อตกลงเบื้องต้น ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อสร้างกรอบและกฎเกณฑ์การจัดการขยะ และมีการติดตามผลการดำเนินงาน จากเจ้าหน้าที่ และประชาชนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีการกำหนดเงื่อนไขและบทลงโทษไว้เพื่อป้องกันปัญหาและข้อร้องเรียนที่อาจเกิดขึ้นในภายหลังเมื่อมีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเช่น ถ้าประชาชนไม่สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงจะต้องทำการจัดการขยะด้วยตนเอง และถ้าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนการที่วางไว้ได้ อาจถูกร้องเรียนและมีผลต่อการพิจารณาการขึ้นเงินเดือนด้วย เป็นต้นและในการดำเนินการทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ จะมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ส่วนที่ได้ให้ความร่วมมือในการจัดการขยะของเทศบาลด้วย เช่น การลดภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือน โดยการแลกแถมขยะเป็นของใช้ในครัวเรือนที่ได้จากการคัดแยกขยะ การมอบรางวัลเกียรติคุณให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมดีเด่นของธนาคารขยะรีไซเคิลไม่ว่าจะเป็นประชาชน หรือพนักงานเทศบาล เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจและความภูมิใจให้กับบุคคลเหล่านั้น ให้มีความมุ่งมั่นที่ให้ความร่วมมือตลอดไป

จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมของผู้วิจัย ในฐานะที่เป็นผู้พักอาศัยในชุมชน และบุคลากรของเทศบาลตำบลวังหิน ได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน เช่น การคัดแยกขยะในครัวเรือน การนำขยะกลับมาใช้ใหม่ การทำปุ๋ยหมัก การนำขยะแห้งมาฝากที่ธนาคารขยะรีไซเคิลมา โดยตลอด ได้สังเกตเห็นปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้เทศบาลตำบลวังหินประสบความสำเร็จในการสร้างความร่วมมือในการจัดการขยะจากภาคส่วนต่างๆ ได้ เป็นเพราะแนวทางการจัดการขยะ ที่เน้นการลดปริมาณขยะ และการส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทาง บนพื้นฐานแนวคิด 3R Reduce Reuse Recycle ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิด จิตสาธารณะที่ทำให้ทุกคนต้องมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อชุมชน ไม่ทิ้งขยะที่อาจก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นภัยอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้การมีผู้นำที่มุ่งมั่นในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน จึงให้ความสำคัญกับการจัดบริการสาธารณะที่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้ประชาชน รวมถึงการจัดการขยะมูลฝอย ที่เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน และต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน จึงพยายามให้เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยตระหนักว่า การจัดการขยะมูลฝอยจะประสบความสำเร็จได้จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะประชาชนและชุมชน โดยมีผู้บริหารและพนักงานเทศบาลเป็นผู้ช่วยผลักดัน ส่งเสริม อำนวยความสะดวกให้ นอกจากนี้ สิ่งที่ผู้วิจัยค้นพบจากการเข้าร่วมทำกิจกรรมกับชาวบ้าน อีกประการหนึ่งคือ พนักงานเทศบาลที่เกี่ยวข้องกับการร่วมกิจกรรมการจัดการขยะทุกคนมีความมุ่งมั่นตั้งใจ หุ่นเททั้งร่างกายและแรงใจ เข้าร่วมทำกิจกรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของชาวบ้าน รวมทั้งผู้นำชุมชนกลุ่มต่างๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรมการคัดแยกขยะ การร่วมเป็นสมาชิกธนาคารขยะ ต่างให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ มีการถ่ายทอดความรู้จากกลุ่มหนึ่งสู่อีกกลุ่มหนึ่ง และเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมภายในชุมชน เช่น เมื่อมีครอบครัวหนึ่งเข้าร่วมกิจกรรมการคัดแยกขยะกับเทศบาลฯ จนได้รับธงสัญลักษณ์ติดไว้ที่รั้วหน้าบ้าน ได้รับประโยชน์และมีกิจกรรมอื่นๆ เกิดขึ้นภายในครอบครัวมากยิ่งขึ้น เมื่อครัวเรือนใกล้เคียงสังเกตเห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับ จึงเกิดแรงจูงใจ เข้าร่วมกิจกรรม จากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของกลุ่มคนเล็กๆ จึงเริ่มขยายไปสู่วงกว้าง และในที่สุดก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับชุมชน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาข้างต้น มีประเด็นที่น่าสนใจ นำมาวิเคราะห์ดังนี้ กระบวนการความร่วมมือ ในการจัดการขยะของภาคส่วนต่างๆ ใช้วิธีการกระตุ้นส่งเสริมเพื่อสร้างความร่วมมือโดยมีผู้บริหาร พนักงานและผู้นำชุมชน เป็นผู้นำ มีการปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจและการรับรู้ก่อนนำไปสู่การทำข้อตกลงเบื้องต้นก่อนนำไปสู่กระบวนการตกลงยอมรับร่วมกันระหว่างทุกภาคส่วนเพื่อสร้างกรอบและกฎเกณฑ์ในการจัดการขยะของแต่ละภาคส่วน และมีการกำหนดมาตรการในการลงโทษหากมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามอีกด้วย นอกจากนี้ ในการดำเนินการทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ ยังมีกลไกการติดตามผลการดำเนินงาน จากเจ้าหน้าที่ และประชาชน จากผลการศึกษาดังกล่าว มีความสอดคล้องแนวคิดของ Robert Agranoff และ Michael McGuire (2003 อ้างถึงใน ปิยากร หวังมหาวร , 2555) ที่ได้กำหนดกระบวนการความร่วมมือที่สนับสนุนแนวคิดของ Peter Smith Ring และ Andrew H. Van De Ven (2006 อ้างถึงใน ปิยากร หวังมหาวร , 2555) ไว้ว่า ควรเริ่มจากการกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ (Activation) หลังจากนั้นต้องมีการวางกรอบความร่วมมือ (framing) โดยมีจุดมุ่งหมายของการสร้างความร่วมมือตามด้วยการระดมความร่วมมือ (Mobilization) คือการดำเนินงานร่วมกันให้บรรลุตามข้อตกลง และการสนธิความร่วมมือ (Synthesizing) คือการสร้างเงื่อนไขและสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันระหว่างฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเอื้ออำนวยที่ทำให้เกิดการสร้างสัมพันธภาพ สร้างความไว้วางใจ และส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ระหว่างกัน และยังมีการสร้างภาวะผู้นำ (Building Leadership) สร้างความถูกต้องชอบธรรม (Building Legitimacy) และการสร้างความไว้วางใจ (Building Trust) ให้เกิดขึ้น

สำหรับปัจจัยที่นำไปสู่ความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร พนักงานเทศบาล ประชาชน ชุมชน ผู้นำชุมชน ภาคเอกชนในการจัดการขยะจนประสบความสำเร็จ พบว่า มีปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับแผนปฏิบัติการประเทศไทยไร้ขยะ ที่มุ่งลดขยะต้นทางของรัฐบาล ที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อมของเทศบาลที่ชัดเจน โดยเฉพาะแนวทางการจัดการขยะ ที่เน้นการลดปริมาณขยะ และการส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทาง บนพื้นฐานแนวคิด 3R Reduce Reuse Recycle ส่งผลให้การทำงานมีเป้าหมายชัดเจน โดยการพยายามชี้ให้ทุกฝ่ายเห็นว่าความล้มเหลวของการจัดการขยะที่ผ่านมา มีสาเหตุมาจากเทศบาลฯ ไม่สามารถทำได้สำเร็จ ถ้าขาดความร่วมมือจากประชาชนที่เป็นผู้สร้างขยะ ทำให้ประชาชนเริ่มเกิดความตระหนักว่าหากไม่ให้ความร่วมมือแล้วผลกระทบให้เทศบาลดำเนินการเพียงลำพัง ปัญหานี้จะ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ไม่สามารถแก้ไขได้ จึงได้เข้ามาให้ความร่วมมือกับเทศบาลนอกจากนี้ ปัจจัยด้านผู้นำ คือ การทำหน้าที่ของ
ผู้บริหารเจ้าหน้าที่เทศบาล ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ที่ได้ทุ่มเทและตั้งใจแก้ปัญหาและสร้างการยอมรับ ความ
ไว้วางใจ และความร่วมมือกันจากทุกฝ่ายอย่างจริงจัง เป็นอีกปัจจัยที่ทำให้การจัดการขยะประสบความสำเร็จ
เนื่องจากมีผู้นำด้านการวางแผน สร้างแรงจูงใจ สร้างความตระหนักรับรู้ และสร้างความเชื่อมั่น
ของชาวบ้านต่อการดำเนินงานของเทศบาล ซึ่งผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ John M.
Bryson และคณะ (2553 อ้างถึงใน ปิยากร หวังมหาพร, 2555) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่นำไปสู่ความร่วมมือ
ว่าประกอบด้วย 1) ปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environmental Factors) ได้แก่ นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบที่
ต้องปฏิบัติ 2) การดำเนินงานที่ล้มเหลวของแต่ละภาคส่วน (Sector Failure) และ 3) ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความ
ร่วมมือโดยตรง (Direct Antecedents of Collaboration Formation)

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมจังหวัดนครสวรรค์. (2560). ได้ศึกษา แนวทางการจัด การขยะมูลฝอยชุมชน สำหรับองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ว่ามีปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ คือ ความร่วมมือจากทุก
ภาคส่วนในการสร้างเครือข่ายและสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยมีพิธีลง
นามความร่วมมือ (MOU) ในการจัดการขยะมูลฝอยแบบรวมกลุ่มให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน
โดยปัจจุบันเทศบาลตำบลวังดินการพัฒนารูปแบบการจัดการขยะแบบการรวมกลุ่มพื้นที่ (Cluster)
โดยร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในอำเภอ ลี้ จังหวัดลำพูน

การสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับทุกภาคส่วน เริ่มจากการสร้างความตระหนักรับรู้
ถึงความสำคัญของการต้องมาร่วมมือแก้ไขปัญหามลพิษของทุกภาคส่วน มีการจัดกิจกรรม การคัดแยกขยะ
การใช้และหาประโยชน์จากขยะ เมื่อเริ่มเห็นผลเป็นรูปธรรม จึงมีผู้เสนอตัวเป็นผู้นำทำกิจกรรมจนก่อตัว
เป็นกลุ่มแกนนำจิตอาสาเกิดขึ้น เทศบาลฯ ได้สร้างแรงจูงใจและความภูมิใจโดยการมอบรางวัลเกียรติคุณ
ให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมดีเด่น แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานของเทศบาล ได้มีการนำหลักการของการสร้าง
จิตสาธารณะ ที่ เจียมจิตต์ ไชยลังกา (2554 อ้างถึงใน วาริรัตน์ แก้วอุไร, 2558) ที่กำหนดไว้ว่า การสร้างจิต
สาธารณะประกอบด้วย 4 ขั้นตอนได้แก่ 1) การปลูกฝังให้ตระหนักรับรู้ถึงความสำคัญของการทำเพื่อ
ส่วนรวม 2) การเตรียมความพร้อมทั้งด้านร่างกายจิตใจ ความรู้ การปฏิบัติสัมพันธ์ และการสื่อสาร 3) การสร้าง
ความเชื่อมั่นในตนเอง และ 4) การเข้าร่วมกิจกรรมอย่าง

จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมของผู้วิจัย พบว่าการที่การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ประสบ
ความสำเร็จเกิดจากกลไกการจัดการที่มุ่งเน้นที่ การสร้างภาวะผู้นำ (Building Leadership) ในแต่ละกลุ่ม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บุคคล ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของฝ่ายบริหาร พนักงานเทศบาล ผู้นำชุมชน และประชาชน ล้วนมีผู้นำเกิดขึ้นในทุกภาคส่วน มีทั้งผู้นำที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในส่วนของฝ่ายบริหาร พนักงานเทศบาล และผู้นำชุมชน แม้เป็นผู้มีตำแหน่งหน้าที่อย่างเป็นทางการและได้รับมอบหมายหน้าที่ให้เป็นผู้กำกับดูแลกิจกรรมต่างๆ แต่เมื่อเข้าไปร่วมทำกิจกรรม พนักงานเทศบาล และผู้นำชุมชน ต่างต้องทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้การคิดแยกขยะเบื้องต้น การสาธิตวิธีการนำขยะมาใช้ประโยชน์ใหม่ ให้กับชาวบ้านที่เข้ามาร่วมทำกิจกรรม เป็นต้น ดังนั้น ภาวะผู้นำที่เกิดขึ้นในกรณีนี้ไม่จำเป็นต้องมีการแต่งตั้งจากภาคส่วนใดๆ แต่ด้วยความรู้พื้นฐานจากการฝึกอบรมและจิตสาธารณะของทุกคนในชุมชนที่มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม มีความสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมหรือมีจิตสาธารณะ มีความเอื้อเฟื้อกับคนในชุมชน จึงก่อให้เกิดความไว้วางใจ (Building Trust) ต่อกันและกันในฐานะการเป็นผู้ร่วมอาศัยในชุมชนไปพร้อมๆ กัน ซึ่งผู้วิจัยมองว่าทั้งสองสิ่งนี้ เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการมีจิตสาธารณะของประชาชนในชุมชน ซึ่งมีปัจจัยหลายด้านเข้ามาสนับสนุน เพื่อต่อยอดไปยังการสร้างความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ กระทั่งเทศบาลตำบลวังคันทน์ได้รับความสำเร็จจากการร่วมมือในการจัดการขยะของประชาชนในพื้นที่ดังเช่นทุกวันนี้

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเทศบาลตำบลวังคันทน์ควรจัดตั้งคณะทำงานในส่วนของการบริหารจัดการที่มาจากประชาชนในชุมชน เพื่อให้เกิดแรงกระตุ้นระหว่างประชาชนภายในชุมชนด้วยกัน 2) ข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการควรมีการพัฒนากระบวนการแลกเปลี่ยนและสะสมแต้มที่ได้จากการคัดแยกขยะ โดยใช้ Application ควบคุมและแสดงรายการสะสมแต้มและตำแหน่งการออกปฏิบัติหน้าที่ในส่วนของงานเก็บขนขยะมูลฝอย และการแลกแต้ม ควรมีผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการแปรรูปขยะของเทศบาลนอกเหนือจากของใช้ในครัวเรือนเช่น น้ำมันที่ได้จากการกลั่นพลาสติก และปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น 3) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นให้หลากหลายและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- กิตติ มีศิริ. (2559). **ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน: กรณีศึกษาชุมชน
เกตุไพบระ 3,4,4 เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **แผนงานยุทธศาสตร์บริหาร
จัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560**. (2560). [ออนไลน์]. เข้าถึง
ได้จาก : http://www.pcd.go.th/info_serv/plan.html. (วันสืบค้นข้อมูล : 14 กันยายน 2561).
- กรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อม. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **“คู่มือ ประชากรร่วมใจ
ประเทศไทยไร้ขยะ”**. (2561). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [https://www.deqp.go.th/media
/images/7/7E/คู่มือประเทศไทยไร้ขยะ.pdf](https://www.deqp.go.th/media/images/7/7E/คู่มือประเทศไทยไร้ขยะ.pdf). (วันสืบค้นข้อมูล : 3 ตุลาคม 2561).
- กรรณิมา อาชานุสรณ์. (2558). **การศึกษาวิธีการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเพื่อชุมชนน่าอยู่
: กรณีศึกษาหมู่บ้านบ้านบัวทอง ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี**.
วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ปิยกร หวังหาพร. (2555). **ความร่วมมือในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ**. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนา
งานวิจัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [http://doi.nrct.go.th/ListDoi/
listDetail?Resolve_DOI=10.14458/SPU.res.2012.3](http://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14458/SPU.res.2012.3). (วันสืบค้นข้อมูล : 30 กันยายน 2561).
- พริยา วัชโรทัย (2556). **“การจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาล
ตำบลเมืองแกลง จังหวัดระยอง”**. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ส่วนสิ่งแวดล้อม.
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครสวรรค์. (2560). **แนวทางการจัดการขยะมูลฝอย
ชุมชน สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์**. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก:
[http://www.mnre.go.th/attachment/lu/download.php?WP=nKI4nKNjoGy3ZHkCoMOahKGtnJg4Wa
N4oGS3A0jmoH9axUF5nrO4MNo7o3Qo7o3Q](http://www.mnre.go.th/attachment/lu/download.php?WP=nKI4nKNjoGy3ZHkCoMOahKGtnJg4WaN4oGS3A0jmoH9axUF5nrO4MNo7o3Qo7o3Q). (วันสืบค้นข้อมูล : 30 กันยายน 2561).

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จังหวัดน่าน

The Study of Guidelines for the Operation Development of Thai Women Empowerment Funds in Nan Province

ภิรมย์ เอียดคำ (Phirom Aiaddam)

นักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการ
ภาครัฐ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทร์ พลอยแหวน (Assoc. Prof. Dr. Phut Ploywan)

อาจารย์ที่ปรึกษาหลักสูตรปริญญาตรีรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

bannk_rare@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
จังหวัดน่าน ในด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต และ 2) เพื่อ
ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองทุน
พัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการ
ประเมินแบบซิปปี้ (CIPP Model) ของ Stufflebeam และคณะ เป็นกรอบในการประเมิน ซึ่งกลุ่ม
ตัวอย่างคือ 1) คณะอนุกรรมการกั่นกรองและติดตามการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
อำเภอ 2) สมาชิก ผู้ขอรับการสนับสนุนโครงการ ประเภทเงินทุนหมุนเวียน (เงินกู้) 3) สมาชิกผู้
ขอรับการสนับสนุนโครงการ ประเภทเงินอุดหนุน (ทุนให้เปล่า) และ 4) คณะทำงานขับเคลื่อน
กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบล/เทศบาล จำนวน 346 คน ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานกองทุน
พัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่านโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้าน
สภาพแวดล้อม มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี รองลงมา คือ ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตามลำดับ ส่วนด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน พบว่า 1) ปัญหาเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกองทุน 2) ปัญหาเกี่ยวกับการบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนกองทุน และ 3) ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ ความจำเป็นและความพร้อมของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน, กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, ประเมินผล, จังหวัดน่าน

Abstract

The objectives of the research are 1) To evaluate operation progress of Thai Women Empowerment Funds in the context of import and produce: 2) To identify problems issues and provide recommendations as guidelines. It is a quantitative research designed based on applied CIPP Model by Stufflebeam and al which is the main research pillar to evaluate stakeholders involved with the fund included; 1) District Fund Committee 2) Debtor (Circulate Capital) 3) Debtor (Grant) 4) Support and Admin team combines to 346 persons size of sample. As the result, the fund administrative success is in high level as well as surrounding thou lower and importing success in middle level. The obstacles are 1) Follow up and evaluation 2) Roles and responsible to fund administration 3) Unclear objectives and policy to develop and maintain the Fund.

Keywords: Policy guidelines, Women Empowerment Funds, Evaluation, Nan Province

บทนำ

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2558 และต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2559 ให้ควรวางกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เข้ากับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2559 โดยมอบหมายให้การบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอยู่ภายใต้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความรับผิดชอบของกรมการพัฒนาชุมชน และยังเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ที่ได้แถลงต่อรัฐสภาเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2555 ว่ากองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เป็นหนึ่งในนโยบาย หรือโครงการของรัฐบาลที่มุ่งสร้างประโยชน์ให้กับประชาชน (ไพบุลย์ โพธิ์หวัง ประสิทธิ์, 2556:36) มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของกองทุน เพื่อสร้างโอกาสให้สตรีเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือ เสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจให้แก่สตรีและองค์กรของสตรี ส่งเสริมบทบาทและพัฒนาศักยภาพสตรี และเครือข่ายสตรี ในการเฝ้าระวังดูแลและแก้ไขปัญหาของสตรี การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรี นำไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ หรือสวัสดิการเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของสตรีและผู้ด้อยโอกาสอื่นๆ ในสังคม และสนับสนุนการจัดกิจกรรมในการพัฒนาบทบาทสตรี การสร้างภาวะผู้นำ การพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสังคมให้แก่สตรีและองค์กรของสตรี นอกจากนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสตรี ซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญในการช่วยเหลือชาติบ้านเมือง กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จึงเป็นอีกหนึ่งงานหนึ่งที่มีความสำคัญที่รัฐบาลมุ่งหวังให้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำสำหรับกลุ่มสตรีที่ต้องการพัฒนาอาชีพ เพื่อแก้ปัญหาในเรื่องรายได้ อีกทั้งการแก้ปัญหาของสตรีและเครือข่ายสตรี การสร้างภาวะผู้นำ และสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจให้แก่สตรี ตลอดจนองค์กรสตรี ซึ่งหากหน่วยงานและกลไกที่เกี่ยวข้องสามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วจะส่งผลให้การพัฒนาบทบาทสตรีเกิดความเข้มแข็ง

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน ภายใต้การบริหารงาน การดำเนินงานโดยสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดน่าน กรมการพัฒนาชุมชน เป็นหน่วยงานที่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบกลไกการดำเนินงานใหม่ มีการบริหารงาน การดำเนินงานที่เปลี่ยนแปลงข้อกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ กฎเกณฑ์แนวทางต่างๆ มีระบบกลไกในการขับเคลื่อนงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ซึ่งมีความแตกต่างจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ภายใต้การดำเนินงานสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน เพื่อนำผลจากการศึกษาไปปรับปรุงการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงาน การดำเนินงานและพัฒนาองค์กรต่อไปในอนาคต โดยผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model เพื่อหาคำตอบใน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ที่เกิดขึ้นในกองทุนพัฒนา
บทบาทสตรีจังหวัดน่าน

วัตถุประสงค์การวิจัย

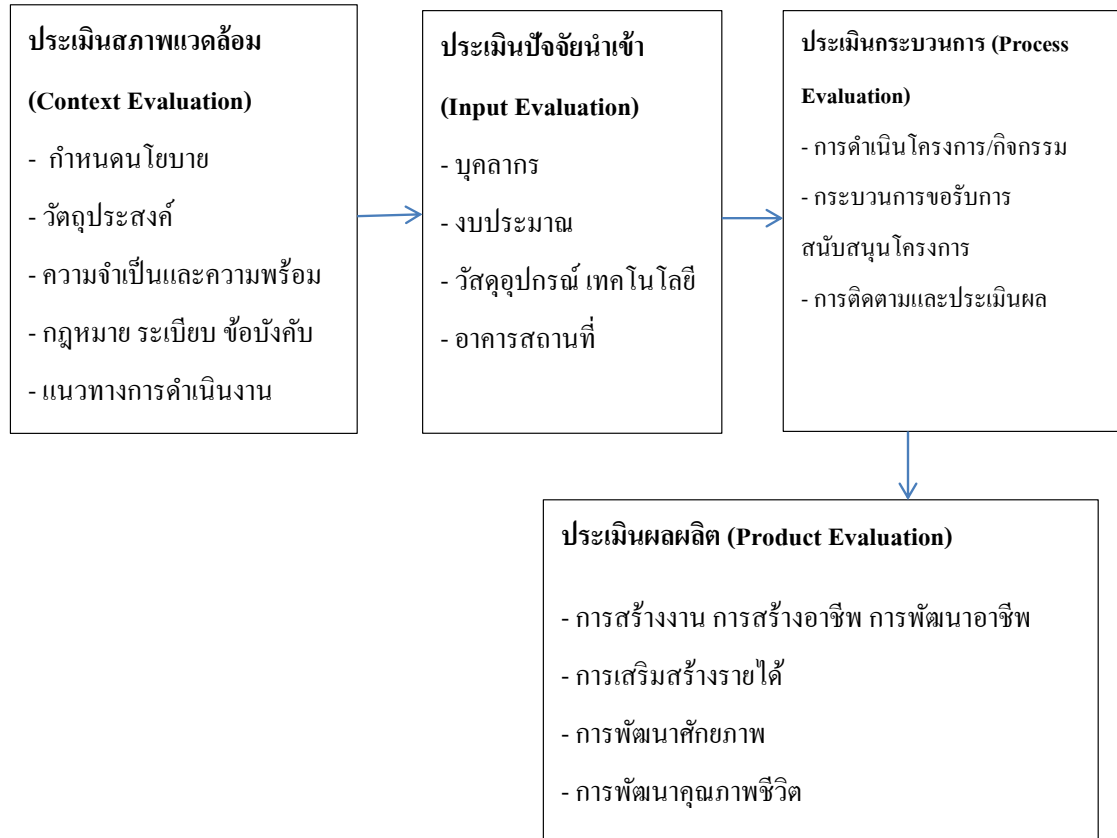
- 1) เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน ในด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต
- 2) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ Daniel L. Stufflebeam (2003) CIPP MODEL โดยประยุกต์รูปแบบการประเมินกองทุนเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) ด้านการประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ด้านประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และด้านการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จึงสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม (แนวคิด ทฤษฎี)

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินแบบ CIPP Model

ในที่นี้จะกล่าวถึงการประเมินแบบ CIPP Model ใน 2 ประเด็นหลัก คือ ความเป็นมาของการประเมินแบบ CIPP Model และรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model

ความเป็นมาของการประเมินแบบ CIPP Model

Daniel L. Stufflebeam (2003: 2-4) ได้นำเสนอบทความเรื่อง “The CIPP Model For Evaluation” ในการประชุมประจำปีของเครือข่ายนักประเมินที่เมืองพอร์ตแลนด์ รัฐโอเรกอน ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2546 ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการประเมินในรูปแบบของ CIPP Model หลายประการ เช่น เป็นการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน และ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มีปรัชญาการประเมินว่าจุดมุ่งหมายสำคัญที่สุดของการประเมินไม่ใช่เพื่อตรวจสอบแต่เพื่อพัฒนา และให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่พบจากการประเมินมากที่สุด

รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model

Daniel L. Stufflebeam ได้ให้นิยามคำว่า “การประเมิน” หมายถึง กระบวนการของระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการรวมถึงการ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลที่จัดเก็บมาแล้วนั้น มาจัดทำให้เกิดเป็นสารสนเทศที่มี ประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการประกอบการตัดสินใจต่อไป แนวคิดนี้มีลักษณะที่จะแบ่งแยกบทบาทของการทำงานระหว่างฝ่าย ประเมินกับฝ่ายบริหารออกจากกันอย่างเด่นชัด และมีโมเดลการประเมิน สามารถสรุปเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดหรือระบุและบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ 2) จัดเก็บรวบรวมข้อมูล และ 3) วิเคราะห์และจัดสารสนเทศเพื่อนำเสนอฝ่ายบริหาร นอกจากนี้ยังได้แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation: C) 2) การประเมินตัวป้อนเข้า (Input Evaluation: I) 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P) และ 4) การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation: P) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าควรใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบ CIPP Model ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นระบบและครอบคลุมทุกด้านทุกขั้นตอน เป็นการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ ตัดสินคุณค่า มาใช้ในการประเมินกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน

2. แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

ในที่นี้จะกล่าวถึงกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (Thai Women Empowerment Funds) ใน 3 ประเด็นหลัก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ความเป็นมาของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำ ในการสร้างโอกาสให้สตรีเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจให้แก่สตรีและองค์กรของสตรี โดยดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ.2558 และข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีว่าด้วยการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. 2559 ต่อมาคณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2559 อนุมัติให้รวบรวมกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (สสน.) และกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กระทรวงมหาดไทย เข้าเป็นทุนหมุนเวียนเดียวกัน ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ โดยให้มีผล
ควรรวมตั้งแต่วันแรกของเดือนถัดจากเดือนที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบการควรรวม
กองทุนฯ เป็นต้นไป เพื่อประโยชน์ในการระดม ภาษีและการนับวันเริ่มต้นของรอบบัญชีกองทุน
หลังควรรวม จากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว จึงมีผลให้กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอยู่ในความ
รับผิดชอบของกรมการพัฒนาชุมชน โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2559 ซึ่งมีผลเป็นการโอน
ทรัพย์สิน หนี้สิน ภาระผูกพัน สิทธิ หน้าที่ พนักงานและลูกจ้างของทุนหมุนเวียนเดิมไปเป็นของ
ทุนหมุนเวียนที่คงอยู่ภายหลังการควรรวมทุนหมุนเวียน หรือของทุนหมุนเวียนใหม่ เว้นแต่ในกรณี
ที่ทุนหมุนเวียนใดจัดตั้งขึ้น โดยกฎหมายเฉพาะให้ดำเนินการยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อ
รวมทุนหมุนเวียนนั้น ตามมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติ การบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ.2558

วัตถุประสงค์ของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำ ในการสร้างโอกาสให้สตรีเข้าถึงแหล่งเงินทุน
สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ
แก่สตรี 2) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาศักยภาพสตรีและเครือข่าย 3) เป็น
แหล่งเงินทุนเพื่อการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมในการพัฒนาบทบาท และ 4) เป็นแหล่ง
เงินทุนเพื่อสนับสนุนโครงการอื่นๆ ที่เป็นการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสตรี

กลไกการขับเคลื่อนของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

การดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น
ต้องอาศัยกลไกการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ซึ่งมีกลไกการขับเคลื่อน
กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีครอบคลุมทั้งพื้นที่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค 8 คณะ ได้แก่ 1)
อาสาสมัครผู้ประสานงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีหมู่บ้าน/ชุมชน 2) คณะทำงานขับเคลื่อน
กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบล/เทศบาล 3) คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเขต
4) คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีระดับจังหวัด 5) คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุน
พัฒนาบทบาทสตรีกรุงเทพมหานคร 6) คณะอนุกรรมการกลั่นกรองและติดตามการดำเนินงาน
กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอ (อกส.อ.) 7) คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
ระดับจังหวัด(อกส.จ.) และ 8) คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีกรุงเทพมหานคร
(อกส.กทม.)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) คณะอนุกรรมการกลั่นกรองและติดตามการดำเนินงาน กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอ 2) สมาชิกผู้รับการสนับสนุนโครงการ ประเภทเงินทุนหมุนเวียน (เงินกู้) 3) สมาชิกผู้รับการสนับสนุนโครงการ ประเภทเงินอุดหนุน (ทุนให้เปล่า) และ 4) คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบล/เทศบาล ทั้งหมดจำนวน 2,568 คน โดยได้คำนวณ กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยใช้จำนวนทั้งหมดมากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size)

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้คำนวณกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการตามสูตรของทาโรยามานะ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2553) มากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยที่มีค่าความคลาดเคลื่อน .05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 346 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดในการศึกษาโดยการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ทางผู้วิจัยได้คัดเลือกในการทดลองตอบแบบสอบถามเพื่อหาค่าความเที่ยง (Validity) คือสมาชิกกองทุนหมู่บ้านจังหวัดน่าน ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามมีค่า 0.96 โดยได้กำหนดประเด็นคำถามได้ 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจำนวน 346 ชุด ซึ่งได้แบบสอบถามกลับมาครบทั้งหมดจำนวน 346 ชุด ซึ่งผู้วิจัยได้แจ้งหนังสือถึงประธานคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีระดับจังหวัด จังหวัดน่าน (ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน) และประสานงานกับทาง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีระดับจังหวัด จังหวัดน่าน
เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย รายละเอียดของการทำวิจัยและรายละเอียดแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยแบ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์
โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการ
วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลมาประมวล และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษา

1) เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน ในด้าน
สภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

ผลการประเมินดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน ในด้าน
สภาพแวดล้อม

ตารางที่ 1 การประเมินผลดำเนินงาน ในด้านสภาพแวดล้อม

ด้านสภาพแวดล้อม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
นโยบายของกองทุนความสอดคล้องกับความต้องการของ ประชาชน	3.86	.831	ดี
วัตถุประสงค์การจัดตั้งกองทุนมีความชัดเจนเหมาะสม	3.74	.796	ดี
กองทุนมีความพร้อมในการบริหารจัดการการดำเนินงาน	3.11	1.007	ปานกลาง
กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของกองทุนมีความเหมาะสมชัดเจน	3.73	.898	ดี
แนวทางการดำเนินงานของกองทุนมีความเหมาะสมชัดเจน	3.73	.955	ดี
รวม	3.64	.463	ดี

จากตารางที่ 1 พบว่า การประเมินผลดำเนินงานขับเคลื่อนของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
จังหวัดน่าน ในด้านสภาพแวดล้อม ภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.64$, S.D.=.463) พบว่า นโยบาย
ของกองทุนมีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด ($\bar{x} = 3.86$) รองลงมา
วัตถุประสงค์การจัดตั้งกองทุนมีความชัดเจนเหมาะสม ($\bar{x} = 3.74$) และมีแนวทางการดำเนินงานของ
กองทุนมีความเหมาะสม ชัดเจน และมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.73$) ตามลำดับ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 2 การประเมินผลดำเนินงาน ในด้านปัจจัยนำเข้า

ด้านปัจจัยนำเข้า	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
จำนวนข้าราชการ พนักงานกองทุน มีความเหมาะสมกับภาระงาน	2.84	.694	ปานกลาง
กลไกการขับเคลื่อนกองทุนมีหลายคณะ และมีความเหมาะสม	2.56	1.003	น้อย
กองทุนได้รับการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ เหมาะสม	3.80	1.019	ดี
กองทุนมีวัตถุประสงค์ที่เหมาะสม เพียงพอและพร้อมใช้ดำเนินงาน	3.91	1.111	ดี
กองทุนมีเทคโนโลยี ที่มีประสิทธิภาพและพร้อมใช้ดำเนินงาน	3.12	.946	ปานกลาง
อาคารสถานที่ที่มีความเหมาะสมต่อการดำเนินงานกองทุน	3.21	1.128	ปานกลาง
รวม	3.24	.472	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า การประเมินผลดำเนินงานขับเคลื่อนของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จังหวัดน่าน ในด้านปัจจัยนำเข้า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.24$, S.D.=.472) พบว่า กองทุนมีวัตถุประสงค์ที่เหมาะสม เพียงพอและพร้อมใช้ดำเนินงานมากที่สุด ($\bar{x} = 3.91$) รองลงมา กองทุนได้รับการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอเหมาะสม ($\bar{x} = 3.80$) และอาคารสถานที่ที่มีความเหมาะสมต่อการดำเนินงานกองทุน ($\bar{x} = 3.21$) ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า กลไกการขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมีหลายคณะและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 3.56$)

ตารางที่ 3 การประเมินผลดำเนินงาน ในด้านกระบวนการ

ด้านกระบวนการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
มีการดำเนินงานตามขั้นตอน วิธีการ แผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้	3.73	.944	ดี
การดำเนินงานถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎเกณฑ์	3.40	.931	ปานกลาง
การขอรับการสนับสนุน โครงการมีกระบวนการเหมาะสม	3.37	.873	ปานกลาง
การพิจารณากลับกรองและอนุมัติโครงการตามระยะเวลาที่กำหนด มีความเหมาะสม รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ	3.65	.960	ดี
มีการติดตามและประเมินผลโครงการ เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของโครงการจนถึงเสร็จสิ้นโครงการ	3.16	1.014	ปานกลาง
รวม	3.46	.422	ดี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากตารางที่ 3 พบว่า การประเมินผลดำเนินงานขับเคลื่อนของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
จังหวัดน่าน ในด้านกระบวนการ ภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.46$, S.D.=.422) พบว่า มีการ
ดำเนินงานตามขั้นตอน วิธีการ แผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้มากที่สุด ($\bar{x} = 3.73$) รองลงมา การ
พิจารณาถ่วงดุลและอนุมัติโครงการตามระยะเวลาที่กำหนด มีความเหมาะสม รวดเร็ว มี
ประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 3.65$) และการดำเนินงานถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ กฎเกณฑ์ ($\bar{x} =$
3.43) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 การประเมินผลดำเนินงาน ในด้านผลผลิต

ด้านผลผลิต	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีทำให้สตรีมีการรวมกลุ่มอาชีพที่เข้มแข็ง	4.04	.838	ดี
สมาชิกนำเงินทุนไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	2.69	.840	ปานกลาง
สมาชิกความสามารถชำระคืนเงินทุนตามกำหนดเวลา	2.85	.993	ปานกลาง
สมาชิกมีรายได้เพิ่มจากเงินที่ได้รับจากการสนับสนุนไปประกอบอาชีพ	3.28	.861	ปานกลาง
กองทุนทำให้มีความมั่นคงด้านรายได้ เลี้ยงดูตนเองและครอบครัว ได้ ไม่มีภาระหนี้สิน	3.47	.830	ดี
กองทุนทำให้สตรีได้พัฒนาศักยภาพ สร้างภาวะผู้นำและเครือข่าย	4.30	.680	ดี
คุณภาพชีวิตของสมาชิก บุคคลในครอบครัว และชุมชนดีขึ้น	3.56	.691	ดี
รวม	3.46	.322	ดี

จากตารางที่ 4 พบว่า การประเมินผลดำเนินงานขับเคลื่อนของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
จังหวัดน่าน ในด้านผลผลิต ภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.46$, S.D.=.322) พบว่า กองทุนพัฒนา
บทบาทสตรีทำให้สตรีได้พัฒนาศักยภาพ สร้างภาวะผู้นำและสร้างเครือข่าย ($\bar{x} = 4.30$) รองลงมา
กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีทำให้สตรีมีการรวมกลุ่มอาชีพที่เข้มแข็ง ($\bar{x} = 4.04$) และคุณภาพชีวิต
ของสมาชิก บุคคลในครอบครัว และชุมชนดีขึ้น ($\bar{x} = 3.56$) ตามลำดับ

2) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน
ของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน

ผลปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 5 ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน

ปัญหาในการดำเนินงาน	มี	ไม่มี
มีปัญหาและอุปสรรค ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกองทุน	73.1	26.9
มีปัญหาและอุปสรรค ในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบหรือมีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนกองทุน	71.1	28.9
มีปัญหาและอุปสรรค ในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ ความจำเป็นและความพร้อมของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี	69.7	30.3
มีปัญหาและอุปสรรค ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ในการดำเนินกองทุน	56.9	43.1

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน ส่วนใหญ่มองว่ามีปัญหาและอุปสรรค ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกองทุนมากที่สุด ร้อยละ 73.1 รองลงมามีปัญหาและอุปสรรค ในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบหรือมีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนกองทุน ร้อยละ 71.1 และมีปัญหาและอุปสรรค ในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ ความจำเป็น ความพร้อมของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ร้อยละ 56.9 ตามลำดับ

อภิปรายผล

1) เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน ในด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

การประเมินดำเนินงานขับเคลื่อนของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน ในด้านสภาพแวดล้อม

ด้านสภาพแวดล้อม

การดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัด ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน ได้มีการจัดตั้งนโยบายของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำ ในการสร้างโอกาสให้สตรีเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจให้แก่สตรี และองค์กรของสตรี และเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาศักยภาพสตรีและเครือข่ายสตรี ในการเฝ้าระวังดูแลและแก้ไขปัญหาของสตรี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรี นำไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ หรือสวัสดิการเพื่อ
คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของสตรีและผู้ด้อยโอกาสอื่นๆในสังคม อีกทั้งยังพบว่า กองทุนพัฒนา
บทบาทสตรีมีแนวทางการดำเนินงานของกองทุนมีความเหมาะสม ชัดเจน และมีความเป็นไปได้ใน
การปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของสายฝน โนบิง (2558) ที่ศึกษาเรื่องการประเมินกองทุนพัฒนา
บทบาทสตรีชุมชนกล้วยกลาง ตำบลกล้วยแพะ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า
กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจะทำหน้าที่เป็นกำลังสนับสนุนสตรีให้มีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างอาชีพ
สร้างรายได้ เปิดโอกาสให้กลุ่มสตรีได้เข้าถึงแหล่งเงินทุน สนับสนุนเงินทุนแก่กลุ่มสตรี และคิด
อัตราดอกเบี้ยต่ำ ตามนโยบายที่กำหนดไว้ เพื่อให้กลุ่มสตรีสามารถพัฒนาศักยภาพตัวเองได้อย่าง
มั่นคงตรงตามวัตถุประสงค์ โดยการสนับสนุนให้สตรีรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนา
บทบาทสตรี เพื่อที่จะพัฒนาศักยภาพตนเองให้มีอาชีพ รายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ต่อไป

ด้านปัจจัยนำเข้า

การดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า กองทุน
พัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน มีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์รวมถึงอาคาร สถานที่ที่เหมาะสม
เพียงพอและพร้อมใช้สำหรับดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี และการดำเนินงาน โครงการ
กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีได้รับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุน โครงการอย่างเพียงพอ
เหมาะสมนอกจากนี้ กลไกการขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมีหลายคณะทำงาน และมีความ
เหมาะสมทำให้การขอรับทุนสนับสนุนโครงการมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานของวชิร
วัชร งามละม่อม และจิตาภา ธิรศิริกุล (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินผลนโยบายช่วยเหลือ
ชาวนาไร่ละ 1,000 บาท ในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า วัสดุอุปกรณ์ สื่อสิ่งพิมพ์ สถานที่ งบประมาณ
และทรัพยากรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานต้องมีการใช้งานร่วมกันประจำ จึงจะสามารถ
ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านกระบวนการ

การดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน ด้านกระบวนการ พบว่า มีการ
ดำเนินงานตามขั้นตอน วิธีการ แผนการดำเนินงานที่ได้กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์มี การให้
คำแนะนำกลุ่มสตรีในพื้นที่ให้มีการเขียนโครงการขอทุนเพื่อทำโครงการ ซึ่งจะเริ่มจากการ
รวมกลุ่มสตรีอย่างน้อย 5 คน เพื่อขอรับการสนับสนุนเงินจากกองทุน หลังจากนั้นสมาชิกในกลุ่ม
ยื่นแบบเสนอโครงการ โดยจะมีคณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในระดับต่างๆ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตรวจสอบ พิจารณากลับกรองโครงการ บันทึกแบบเสนอโครงการ และพิจารณาอนุมัติโครงการ เมื่อมีการอนุมัติโครงการ จะมีการ โอนเงินให้สมาชิก ซึ่งทำผ่านระบบธนาคาร เพื่อสามารถตรวจสอบ และมีหลักฐานการโอน การรับเงิน รวมถึงการชำระคืน ทั้งนี้การดำเนินงานถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ กฎเกณฑ์ สอดคล้องกับงานของสิริวงษ์ เอียสกุล (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินผลกองทุนหมู่บ้านในเทศบาลตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่า การดำเนินงานมีการนำระเบียบ ข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มากำหนดเป้าหมายในการวางแผนกองทุน มีการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายของกองทุน และความต้องการของสมาชิกกองทุนก่อนการวางแผนกองทุน รวมถึงการยึดกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับกองทุน เป็นหลักในการตัดสินใจสั่งการงานของกองทุน

ด้านผลผลิต

การดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน ด้านผลผลิต พบว่า กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีทำให้สตรีได้พัฒนาศักยภาพ สร้างภาวะผู้นำและสร้างเครือข่าย สตรีมีการรวมกลุ่มอาชีพที่เข้มแข็ง รวมถึงคุณภาพชีวิตของสมาชิกในครอบครัวและชุมชนดีขึ้น จากเดิมที่ไม่มีรายได้ จำเป็นต้องกู้หนี้ยืมสินนอกระบบเพื่อมาใช้ในครอบครัว แต่เมื่อได้เข้าเข้าร่วมโครงการ ทำให้สมาชิกมีรายได้ มีอาชีพเลี้ยงตนเองได้ตลอด และยังมีกรชักชวนให้สตรีในพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับโอกาสในการพัฒนาอาชีพเข้าร่วม โดยวัดได้จากจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นปีต่อปีเป็นตัววัดความสำเร็จที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ มรรษมน บัวภา (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่องการประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: กรณีศึกษาอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่มีประโยชน์ทำให้ประชาชนมีเงินทุนในการพัฒนาอาชีพ และศักยภาพของตน รวมถึง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ได้มีการรวมกลุ่มจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่มีความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานกองทุนในระดับมาก

2) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน

ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน พบว่า 1) การดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่านมีปัญหาและอุปสรรค ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกองทุน คือ กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ไม่สามารถติดตามโครงการได้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อย่างต่อเนื่อง เพราะภาระหน้าที่ที่มีจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถติดตามได้ทั่วถึง และหลายครั้งที่สมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมองว่า คณะกรรมการทำงานไม่มีมาตรฐาน ขาดการขับเคลื่อนเท่าที่ควรจะดำเนินการ ไม่สามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแนวทางที่กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีวางไว้ 2) ปัญหาและอุปสรรค ในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบหรือมีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนกองทุน เกิดจากบุคลากรที่มีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่มีภาระงานที่ค่อนข้างมาก ต้องดูแลสมาชิกทั้งจังหวัด แต่บุคลากรมีไม่กี่คน ขาดบุคลากรที่เป็นนิติกรประจำกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เพื่อช่วยในการติดตามหนี้ชำระของกองทุนฯ กับสมาชิก และสามารถอธิบายถึงข้อกฎหมายกับสมาชิกที่มากู้เงิน และ 3) ปัญหาและอุปสรรค ในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ ความจำเป็น ความพร้อมของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี คือนโยบายที่ไม่มีความชัดเจนในการบริหารจัดการ ทำให้ขาดความพร้อมในหลายด้าน เนื่องจากเป็นกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่ และมีงบประมาณที่เตรียมไว้จัดสรรให้สมาชิกจำนวนมาก ทำให้กลุ่มสตรีจำนวนมากสนใจที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิก รวมถึงไม่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของทุนสนับสนุน โครงการ ที่กำหนดให้รวมกลุ่มขึ้นมาเพื่อจัด โครงการพัฒนาอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้กลุ่มสตรีอีกทางหนึ่ง ไม่ได้สนับสนุนทุนโครงการเพื่อนำไปแบ่งปันกันใช้เพื่อการส่วนตัว หรือนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ทำให้เมื่อถึงเวลาชำระเงินคืน จึงไม่สามารถชำระเงินคืนได้ตามกำหนด และกล่าวอ้างว่าไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ และนโยบายของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

บทสรุป

การประเมินการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี และการศึกษาปัญหา อุปสรรค มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน กล่าวคือ ได้มีการประเมินการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน 4 ด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำ สร้างโอกาสให้สตรีเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับพัฒนาอาชีพ ด้านปัจจัยนำเข้า กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน โครงการอย่างเพียงพอ ด้านกระบวนการ มีการให้คำแนะนำกลุ่มสตรีในพื้นที่ให้มีการเขียนโครงการขอทุนเพื่อทำโครงการ และดูแลทุกขั้นตอนการดำเนินการ และด้านผลผลิต กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีทำให้สตรี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ได้พัฒนาศักยภาพ สร้างภาวะผู้นำและสร้างเครือข่าย สตรีมีการรวมกลุ่มอาชีพที่เข้มแข็ง จากเดิมที่ไม่มีรายชื่อได้ แต่เมื่อได้เข้าเข้าร่วมโครงการ ทำให้สมาชิกมีรายชื่อได้ มีอาชีพเลี้ยงตนเองได้ตลอด นอกจากนี้ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน พบว่าเจ้าหน้าที่กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมีจำนวนน้อย ไม่สามารถติดตามโครงการได้อย่างต่อเนื่อง เพราะภาระหน้าที่ที่มีจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถติดตามได้ทั่วถึง และนโยบายที่ไม่มีความชัดเจนในการบริหารจัดการ ทำให้ขาดความพร้อมในหลายด้าน รวมถึงสมาชิกขาดความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการ

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดน่าน ได้เป็น 3 แนวทาง คือ แนวทางแรก ควรมีการให้ความรู้สมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในรูปแบบของกลุ่มหรือสื่อมวลชนมีเดีย ให้เกิดความชัดเจนแก่สมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีและผู้ที่เกี่ยวข้องจะเข้าร่วมโครงการ แนวทางที่สอง ควรมีการเพิ่มเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งนิคมกร เพื่อแก้ปัญหาข้อกฎหมายที่พบและเป็นปัญหาในการติดตามหนี้ของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เพื่อให้สมาชิกได้เข้ามาสอบถามถึงกฎหมาย ข้อระเบียบสัญญาที่มีความชัดเจน และแนวทางที่สาม ควรกำหนดปฏิทินหน้าที่ของคณะกรรมการ ให้มีกำหนดการลงพื้นที่ดำเนินการติดตามโครงการของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีที่แน่นอน และมีมาตรฐานเดียวกันกับทุกพื้นที่ คณะกรรมการควรมีความรู้ ความเข้าใจในตัวโครงการของสมาชิกเพื่อให้การประเมินออกมามีประสิทธิภาพมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาเฉพาะเจาะจงในส่วนของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เพื่อนำไปเป็นแนวทางที่แก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานที่ชัดเจนต่อไป
2. ควรขยายกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาโดยศึกษาการเปรียบเทียบ ระหว่างกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีของแต่ละจังหวัดที่มีบริบทพื้นที่ และสมาชิกที่ต่างกัน เช่น กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในแต่ละภาค เพื่อให้เห็นความแตกต่างถึงโอกาส อุปสรรค ในการพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2553). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. พิมพ์ครั้งที่ 11. นนทบุรี: บริษัท เอส อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- พิสนุ ฟองศรี. (2546). “การประเมินประสิทธิผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานีชุมพร และระนอง”, *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 1(23) :1-23.
- ไพบุลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์.(2556). เป้าหมายแห่งการพัฒนาของนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี.*วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 12(2), 37-46.
- มรรษมน บัวภา. (2553). *การประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: กรณีศึกษาอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ :สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วชิรวัชร งามละม่อม และจิตภา ธิรศิริกุล. (2561). การประเมินผลนโยบายช่วยเหลือชาวนานาไร่ละ1,000 บาท ในจังหวัดสุรินทร์. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*. 11(1), 2116-2136.
- สายฝน โนปิง. (2558). *การประเมินกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีชุมชนกล้วยกลางตำบลกล้วยแพะอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- สิริวงษ์ เอียสกุล. (2557). การประเมินผลกองทุนหมู่บ้าน ในเทศบาลตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมืองจังหวัดหนองคาย. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*. 4(2), 30-36.
- Stufflebeam, D. L. (2003). *The CIPP Model for Evaluation, presented at the 2003 Annual Conference of the Oregon Program Evaluators' Network (OPEN)*. Portland, Oregon, 10.

ภาพลักษณ์ตำรวจในมุมมองของประชาชนในอำเภอเมืองเชียงใหม่

THE IMAGE OF POLICE OFFICERS IN THE PERSPECTIVES OF PEOPLE IN MUEANG CHIANG MAI DISTRICT

ธนวัฒน์ มิกขุนทด (Tanawat Migkhuntod)

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Faculty of Political Science and Public Administration, Chiang Mai University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษามุมมองประชาชนต่อภาพลักษณ์ตำรวจในพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ เป็นการประเมินภาพลักษณ์ตำรวจในมุมมองของประชาชนใน 4 ด้าน คือ 1. ด้านการป้องกัน 2. ด้านการปราบปราม 3. ด้านการคุ้มครองสิทธิ และ 4. ด้านการบริการ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ จำนวน 328 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า การประเมินภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านจะพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ด้านการป้องกันอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นพบว่า ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีระดับค่อนข้างดี ได้แก่ การแต่งกายที่เหมาะสมคู่ใจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68) ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ด้านการปราบปรามอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นพบว่า ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีระดับไม่ค่อยดี คือ ใส่ใจติดตามคดีที่ได้รับมอบหมายสามารถนำผู้กระทำผิดมารับโทษตามกฎหมาย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56) ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ด้านการคุ้มครองสิทธิของบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นพบว่า ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีระดับไม่ดี คือ วางตัวเป็นกลาง/มีความเป็นธรรม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.70)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ด้านการบริการอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นพบว่า ถึงภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่จะอยู่ระดับปานกลาง แต่ก็มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างต่ำทางไม่ค่อยดี ได้แก่ จำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีเพียงพอต่อการให้บริการ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68) ใส่ใจให้บริการประชาชนมีความกระตือรือร้น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67) การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงมุมมองภาพลักษณ์ที่ประชาชนได้มองว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจควรปรับปรุงด้านใดบ้าง เช่น ควรใส่ใจติดตามความคิดเห็นของประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียม วางตัวเป็นกลางและเป็นธรรม การบริการประชาชนควรมีกิจกรรมรยาท ไม่เกรง พุดจาดีให้เกียรติประชาชน เป็นต้น

คำสำคัญ : ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่

ABSTRACT

The objective of the study was study the point of view on police image in Muang Chiang Mai district. This research is a quantitative research. The sample consisted of 328 people living in Muang Chiang Mai district. The data collection tools were questionnaires.

The findings indicated that evaluation of police image in Muang Chiang Mai District The overall picture is moderate with an average of 2.89 when considering details, each side will find that The sample group that responded to the questionnaires was satisfied with the police image in Muang Chiang Mai District. (The average value is 3.22). When considering each issue, it was found that Police image in Muang Chiang Mai district that has a fairly good level, including proper dress looks good (Average value is 3.68). Satisfaction with police image in Muang Chiang Mai district. The suppression is at a moderate level. (The average value is 2.74). When considering each issue, it was found that The image of the police in Muang Chiang Mai that has a poor level is to pay attention to follow up on the case that has been assigned (Average value of 2.56). Satisfaction with police image in Muang Chiang Mai district, in terms of protection of the rights of persons at a moderate level (The average value is 2.77). When considering each issue, it

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

was found that Police image in Muang Chiang Mai district with a poor level is neutral / fair (Average value is 1.70). Satisfaction with police image in Muang Chiang Mai district, service level is moderate (Average is 2.83). When considering each issue, it was found that the police image in Muang Chiang Mai district is moderate. But the average value is not good, the number of staff is sufficient for service (The average value is 2.68). Be clear to serve the people with enthusiasm. (The average value is 2.67.) This research makes the point of view of the image that people see as what aspects of the police should be improved, for example, should pay attention to the lawsuits of all people equally. Neutral and fair The public service should have good manners, not to say good deeds, to honor the people, etc.

KEYWORDS : Police image in Mueang Chiang Mai District.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นส่วนสำคัญที่สุดที่จะส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เนื่องจากมีหน้าที่รักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งเป็นภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของงานตำรวจจะอยู่ที่ผลการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นส่วนใหญ่ หากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนก่อให้เกิดความพึงพอใจ เชื่อถือ ศรัทธา แก่ประชาชนในพื้นที่ก็จะส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ส่วนรวมที่ดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คำว่าตำรวจ มาจากคำว่าตรวจ ซึ่งหมายถึงการตรวจตรารักษาความสงบให้ความคุ้มครองดูแลความปลอดภัยแก่สังคม ในอดีตที่ผ่านมาการปฏิบัติงานของตำรวจทั้งในการให้บริการบนสถานีตำรวจ และการให้บริการนอกสถานีตำรวจยังไม่เป็นที่พึงพอใจของประชาชนที่ต้องการรับบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่อันเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ เช่นการให้บริการประชาชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีระบบและวิธีการมากมายซ้ำซ้อนเสียเวลา และประชาชนบางกลุ่มมองเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นพวกวางอำนาจ ไม่สุภาพ ไม่ค่อยให้บริการประชาชน ปัจจุบันสังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงไปมากมายเพียงใดตำรวจก็ยังคงเป็นความคาดหวังของสังคมอยู่ดี คาดหวังว่าตำรวจจะสามารถป้องกันไม่ให้มีอาชญากรรมเกิดขึ้น คาดหวังว่าเมื่อมีอาชญากรรมเกิดขึ้นตำรวจจะต้อง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จับกุมคนร้ายได้ หรือ ทรัพย์สินถูกโจรกรรมไปก็คาดหวังว่าตำรวจจะนำกลับมาคืนให้ได้ บางคนก็สมหวังบางคนก็ผิดหวัง เมื่อตำรวจคือความหวังของประชาชน ตำรวจก็ต้องไม่ทำให้ประชาชนผิดหวัง คำพูดนี้พูดง่ายแต่จะทำได้อย่างไรนี่คือปัญหา

ดังนั้นการศึกษาเพื่อการพัฒนาภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ จึงเป็นสิ่งที่ควรศึกษาเพื่อให้ทราบว่าประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการและภาพลักษณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในจังหวัดเชียงใหม่ มากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

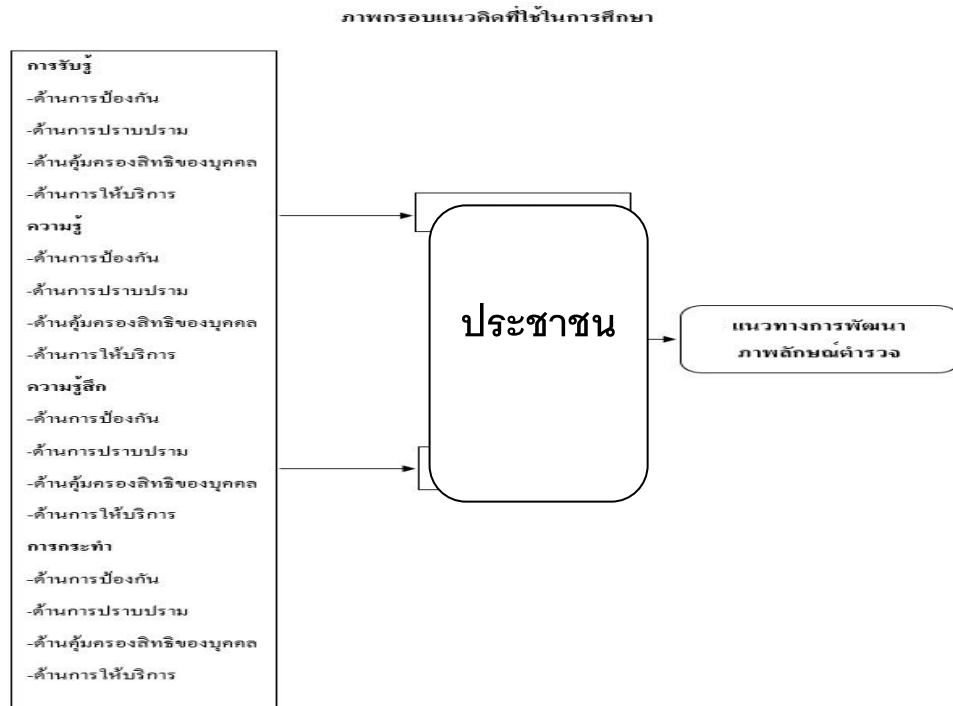
เพื่อศึกษามุมมองประชาชนต่อภาพลักษณ์ตำรวจในพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องภาพลักษณ์ตำรวจในมุมมองของประชาชนในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ศึกษาความหมายองค์ประกอบภาพลักษณ์ของ Kenneth E. Boulding (1975: 91 อ้างในจริญพร หาญพยัคฆ์, 2554) โดยได้แบ่งองค์ประกอบของภาพลักษณ์เป็น 4 ส่วน คือ องค์ประกอบเชิงการรับรู้ องค์ประกอบเชิงความรู้ องค์ประกอบเชิงความรู้สึก และองค์ประกอบเชิงการกระทำ ผ่านบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ 4 ด้านคือ ด้านการป้องกัน ด้านการปราบปราม ด้านคุ้มครองสิทธิของบุคคล และด้านการให้บริการ โดยทั้งหมดนี้จะมองผ่านมุมมองของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ โดยนำมาเขียนกรอบแนวคิดได้ดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บททวนวรรณกรรม

แนวคิดทฤษฎี

การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในหัวข้อนี้ มีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้
วิรัช ฤทธิรัตนกุล (2538: 77) ได้กล่าวว่า ภาพลักษณ์ (Image) หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจ ซึ่งบุคคลมีความรู้สึกนึกคิดต่อองค์กร สถาบัน ภาพในใจดังกล่าวของบุคคลนั้นอาจจะได้มาจากทั้ง ประสบการณ์ตรง (Direct Experience) และประสบการณ์ทางอ้อม (Indirect Experience) ของตัวเอง เช่น ได้พบประสบมาด้วยตนเอง หรือได้ยินได้ฟังมาจากคำบอกเล่า ของผู้อื่น เพื่อนฝูง ญาติมิตร หรือจากกิตติศัพท์เลื่องลือต่าง ๆ นานา เป็นต้น

Kenneth E. Boulding (1975: 91 อ้างในจริญพร หาญพยัคฆ์, 2554) ได้ให้องค์ประกอบของ ภาพลักษณ์ไว้ว่า องค์ประกอบของภาพลักษณ์ อาจแยกได้เป็น 4 ส่วน แต่ในความเป็นจริง องค์ประกอบทั้ง 4 ส่วนจะมีความเกี่ยวข้องเป็นปฏิสัมพันธ์ต่อกันไม่สามารถแยกเป็นส่วนๆ ได้อย่างเด็ดขาดดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

1. องค์ประกอบเชิงการรับรู้ (Perceptual Component) ได้แก่ภาพลักษณ์ที่เป็นสิ่งที่คุณจะ
ได้จากการสังเกตโดยตรง สิ่งที่ถูกสังเกตนั้นจะเป็นสิ่งนำไปสู่การรับรู้ หรือมีสิ่งที่คุณรับรู้
ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ ความคิดหรือวัตถุสิ่งของต่างๆ เราจะได้ภาพของ
สิ่งแวดล้อมต่างๆ โดยผ่านการรับรู้

2. องค์ประกอบเชิงความรู้ (Cognitive Component) ได้แก่ ส่วนที่เป็นความรู้เกี่ยวกับ
ลักษณะ ประเภท ความแตกต่างของสิ่งต่างๆ ที่ได้จากการสังเกตและรับรู้

3. องค์ประกอบเชิงความรู้สึก (Affective Component) ได้แก่ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่ง
ต่างๆ อาจเป็นความรู้สึกผูกพันยอมรับหรือไม่ยอมรับ ชอบหรือไม่ชอบ

4. องค์ประกอบเชิงการกระทำ (Cognitive Component) เป็นความมุ่งหมายหรือเจตนา ที่
เป็นแนวทางในการปฏิบัติตอบโต้สิ่งเรานั้น โดยเป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเชิง
ความรู้และเชิงความรู้สึก

จากข้อมูลองค์ประกอบภาพลักษณ์ สรุปได้ว่า องค์ประกอบของภาพลักษณ์มี 4 ด้าน คือ
องค์ประกอบเชิงการรับรู้ เชิงความรู้ เชิงความรู้สึก และเชิงการกระทำ ทั้งหมดจะผสมผสานกันเป็น
ภาพลักษณ์เกิดขึ้นของแต่ละบุคคล

การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจมีบทบาท และหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1.) การป้องกัน (Prevention)

เพื่อป้องกันมิให้อาชญากรรมเกิดขึ้น โดยปฏิบัติหน้าที่ในเชิงรุกด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น
งานสายตรวจออกตรวจป้องกันภัยงานสืบสวนหาข่าว งานตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์ ฯลฯ ซึ่ง
จะมีลักษณะดังนี้

1.1 การป้องกันอาชญากรรม เป็นมาตรการปกป้องคุ้มครองสวัสดิการให้แก่ประชาชน
ก่อนที่เหตุร้ายจะเกิดขึ้น ป้องกันมิให้บุคคลหรือองค์กรอื่นใดมีการละเมิด กฎหมายการก่อ
อาชญากรรม สร้างความเดือดร้อน ความเสียหายในร่างกาย ชีวิต และ ทรัพย์สินของประชาชน

1.2 การป้องกันความเสียหาย เป็นการป้องกันความเสียหาย หรือ สูญเสียที่จะเกิดขึ้นกับ
ร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน ทั้งที่เกิดจากการกระทำหรือไม่ใช่การกระทำของมนุษย์
โดยเจตนา หรือไม่เจตนา เช่น การป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ จากงานจราจร สายไฟฟ้าชำรุด ฝาท่อ
แตกชำรุดในทางสัญจร ต้นไม้ล้มกีดขวางทางสัญจร ฯลฯ บางกรณีตำรวจอาจต้องเข้าไปช่วยแก้ไข

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

หรือบรรเทาเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นโดยตรง เช่น สัตว์หรือผู้มีพิษเข้าบ้าน หรืออาจจะต้องติดต่อหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเข้ามาแก้ไขดำเนินการแทน

2. การปราบปราม (Suppression)

เป็นหน้าที่ภายหลังจากมีเหตุการณ์ร้ายหรืออาชญากรรมเกิดขึ้นแล้วในการติดตามจับตัวคนร้ายบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายหรือผลร้ายที่เกิดขึ้นซึ่งการปราบปรามทำได้หลายวิธี เช่น ตั้งแต่การเข้าระงับเหตุทะเลาะวิวาทเล็กน้อยก่อนที่จะลุกลามไปมากหรือติดตามสืบสวนหรือสอบสวน เพื่อจะสามารถนำผู้กระทำผิดมาลงโทษ ถ้าสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วเพียงใด ก็จะสร้างความเชื่อมั่นศรัทธา อบอุ่นใจให้กับประชาชนที่มีต่อการทำงานตำรวจมากขึ้นเท่านั้น

3. การคุ้มครองสิทธิของบุคคล (Protection)

เป็นหน้าที่ ให้ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลมิให้ถูกละเมิด โดยบุคคลอื่น ต้องเข้าไประงับยับยั้งการกระทำที่ล่วงละเมิดสร้างความเดือดร้อนเสียหายให้เกิดขึ้น เช่น การเปิดวิทยุตั้ง การเผาหญ้า ขยะ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนให้คนอื่น

4. การให้บริการ (Service)

หน้าที่ให้บริการ เป็นสิ่งส่งเสริม การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้ได้ผลดี สามารถลดเงื่อนไขที่เป็นสาเหตุ อาจจะก่อให้เกิดอาชญากรรมหรือเหตุร้าย หรือ ความเดือดร้อนเสียหาย ได้ทั้งในทางตรงและทางอ้อม เช่น การบริการหรือแจ้งข่าวการจราจรบริการฝากบ้านกับตำรวจเมื่อประชาชนไม่อยู่บ้าน ตอบปัญหาเดือดร้อนต่าง ๆ ทางโทรศัพท์ ฯลฯ (กองบังคับการวิชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, 2551:23-24)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กฤษดา สงวนศิลป์ (2554) ทำวิจัยเรื่อง “การศึกษาภาพลักษณ์ของอาสาสมัครตำรวจบ้าน ในเขตความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่” จากการวิจัยพบว่าอาสาสมัครตำรวจบ้านในความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ มีภาพลักษณ์ไม่ค่อยดี ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครตำรวจบ้านในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ ในระดับน้อย ความ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เชื้อถื้อ ศรัทธา เชื้อม้น การยอมรับ และความไว้วางใจที่ประชาชนมีต่อ อาสาสมัครตำรวจบ้านในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่มีอยู่ ก่อนข้างน้อย

วิภาวัลย์ วรพุดิพงษ์ (2549) ทำวิจัยเรื่อง “ภาพลักษณ์ของสมาชิกเทศบาลนครเชียงใหม่ ในแขวงเมืองรายที่มีผลต่อการส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานกับภาคประชาชน” จากการศึกษาพบว่า ภาพรวมของประชาชนที่ร่วมงานกับสมาชิกเทศบาลนครเชียงใหม่แขวงเมืองราย มีทัศนคติต่อการปฏิบัติหน้าที่ไปในทางบวก มีระดับคะแนนความเห็นในระดับดีมาก ทำให้เกิดการส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานกับภาคประชาชนมากขึ้น

เจริญพร หาญพยัคฆ์ (2554) ทำวิจัยเรื่อง “ภาพลักษณ์และความพึงพอใจในการใช้บริการร้านค้า บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่นจำกัด (มหาชน) ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร” จากการศึกษาพบว่า ภาพลักษณ์โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ภาพรวมของความพอใจของผู้ใช้บริการอยู่ในระดับมาก

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษานี้คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาใช้วิธีเลือกบางส่วนของประชากรมาเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด โดยการแทนค่าในสูตรของ Taro Yamane (1973) จะได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 328 คน

เครื่องมือวิจัย

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในอำเภอเมืองเชียงใหม่ การเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 375 ชุด เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของการเป็นตัวแทน ได้แบบสอบถามที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์และสามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 370 ตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางแจกแจงความถี่และร้อยละ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

2. ข้อมูลตอนที่ 2-3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลภาพลักษณ์ตำรวจในมุมมองของประชาชนและตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยสถิติที่เลือกใช้ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ในการทดสอบการวิจัย

เกณฑ์การแปลงผลคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นภาพลักษณ์ของตำรวจในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ที่ใช้ในการอภิปรายผล ดังนี้

- 4.21 – 5.00 หมายถึง มีภาพลักษณ์ที่ดีมาก
- 3.41 – 4.20 หมายถึง มีภาพลักษณ์ค่อนข้างดี
- 2.61 – 3.40 หมายถึง มีภาพลักษณ์ดีปานกลาง
- 1.81 – 2.60 หมายถึง มีภาพลักษณ์ไม่ค่อยดี
- 1.00 – 1.80 หมายถึง มีภาพลักษณ์ไม่ใช่อ่างมาก

ผลการศึกษา

ภาพลักษณ์ของตำรวจในมุมมองของประชาชนในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 4 ด้านคือ ด้านการป้องกัน ด้านการปราบปราม ด้านการคุ้มครองสิทธิของบุคคล ด้านการให้บริการ ผู้ศึกษาได้แบ่งเกณฑ์การประเมินภาพลักษณ์ตำรวจในมุมมองของประชาชนในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ปกติ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาพลักษณ์ตำรวจในมุมมองของประชาชนในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ดังรายละเอียดตาราง 1.1-1.5 ดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 1.1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการประเมินภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ด้านการป้องกัน

ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ด้านการป้องกัน	ระดับการประเมินภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่					$\bar{x}$	S.D.
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ปกติ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
	จำนวนร้อยละ	จำนวนร้อยละ	จำนวนร้อยละ	จำนวนร้อยละ	จำนวนร้อยละ		
1.ดูแลตรวจตราอย่างสม่ำเสมอ	55 14.9%	75 20.3%	114 30.8%	59 15.9%	67 18.1%	3.02 ปานกลาง	1.29
2.อำนวยความสะดวกด้านจราจรกวดขันวินัยจราจร	70 18.9%	77 20.8%	80 21.6%	84 22.7%	59 15.9%	2.96 ปานกลาง	1.35
3.แต่งกายถูกต้องเหมาะสมดูดี	15 4.1%	42 11.4%	86 23.2%	132 35.7%	95 25.7%	3.68 ค่อนข้างดี	1.09
รวม						3.22 ปานกลาง	1.07

จากตารางที่ 1.1 เป็นผลการประเมินภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ด้านการป้องกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่มีภาพลักษณ์ด้านการป้องกันอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.07) ซึ่งระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างกระจาย

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละประเด็นที่เป็นตัวชี้วัดภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ด้านการป้องกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ด้านการป้องกันอยู่ในระดับปานกลาง แต่ลำดับแรกคือ แต่งกายถูกต้องเหมาะสมดูดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68) มีระดับการประเมินในระดับค่อนข้างดี รองลงมาคือ ดูแลตรวจตราอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02) และอำนวยความสะดวกด้านจราจรกวดขันวินัยจราจร (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 1.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการประเมินภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ด้านการปราบปราม

ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ด้านการปราบปราม	ระดับการประเมินภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่					— X	S.D.
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ปกติ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ		
1.พึงพอใจเมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้น	71 19.2%	80 21.6%	96 25.9%	65 17.6%	58 15.7%	2.89 ปานกลาง	1.34
2.สิ่งที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็วช่วยเหลือประชาชนอย่างทันทีเมื่ออยู่ใกล้เหตุ	78 21.1%	88 23.8%	97 26.2%	55 14.9%	52 14.1%	2.77 ปานกลาง	1.32
3.ใส่ใจติดตามคดีที่ได้รับมอบหมายสามารถนำผู้กระทำผิดมารับโทษตามกฎหมาย	107 28.9%	86 23.2%	80 21.6%	57 15.4%	40 10.8%	2.56 ไม่ค่อยดี	1.34
รวม						2.74 ปานกลาง	1.25

จากตารางที่ 1.2 เป็นผลการประเมินภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ด้านการปราบปราม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่มีภาพลักษณ์ด้านการป้องกันอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.25) ซึ่งระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างกระจาย

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละประเด็นที่เป็นตัวชี้วัดภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ด้านการปราบปราม พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ด้านการปราบปรามอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ พึงพอใจเมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89) ถึงที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็วช่วยเหลือประชาชนอย่างทันทีเมื่ออยู่ใกล้เหตุ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

และ ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ด้านการปราบปรามอยู่ในระดับไม่ค่อยดี คือ ใ้ใจ
ติดตามคดีที่ได้รับมอบหมายสามารถนำผู้กระทำผิดมารับโทษตามกฎหมาย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56)

ตารางที่ 1.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการประเมินภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอ
เมืองเชียงใหม่ ด้านการคุ้มครองสิทธิของบุคคล

ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมือง เชียงใหม่ ด้านคุ้มครองสิทธิของ บุคคล	ระดับการประเมินภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่					— X	S.D.
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ปกติ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง		
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ		
1.วางตัวเป็นกลาง/มีความเป็น ธรรม	94 25.4%	77 20.8%	99 26.8%	47 12.7%	53 14.3%	1.70 ไม่ดี	1.36
2.ยับยั้งการกระทำที่จะทำให้อื่น เดือดร้อน	73 19.7%	77 20.8%	102 27.6%	69 18.6%	49 13.2%	2.85 ปานกลาง	1.30
รวม						2.77 ปานกลาง	1.27

จากตารางที่ 1.3 เป็นผลการประเมินภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ด้านคุ้มครอง
สิทธิของบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่มีภาพลักษณ์
ด้านคุ้มครองสิทธิของบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เท่ากับ 1.27) ซึ่งระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างกระจาย

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละประเด็นที่เป็นตัวชี้วัดภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่
ใหม่ด้านคุ้มครองสิทธิของบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่
ใหม่ด้านการคุ้มครองสิทธิของบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ยับยั้งการกระทำที่จะทำให้อื่น
เดือดร้อน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85) และภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ด้านการคุ้มครองสิทธิ
ของบุคคลอยู่ในระดับไม่ดี คือ วางตัวเป็นกลาง/มีความเป็นธรรม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.70)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 1.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการประเมินภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ด้านการให้บริการ

ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ด้านการให้บริการ	ระดับการประเมินภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่					— X	S.D.
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ปกติ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ		
1.ช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆทางสังคม	50 13.5%	73 19.7%	109 29.5%	73 19.7%	65 17.6%	3.08 ปานกลาง	1.28
2.ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด/จริงจัง	73 19.7%	83 22.4%	93 25.1%	72 19.5%	49 13.2%	2.84 ปานกลาง	1.31
3.ใส่ใจให้บริการประชาชน มีความกระตือรือร้น	99 26.8%	77 20.8%	88 23.8%	60 16.2%	46 12.4%	2.67 ปานกลาง	1.35
4.มีอัธยาศัยไมตรีไม่ถือตัว	85 23.0%	65 17.6%	96 25.9%	59 15.9%	65 17.6%	2.88 ปานกลาง	1.39
5.จำนวนเจ้าหน้าที่มีเพียงพอต่อการให้บริการ	85 23.0%	92 24.9%	100 27.0%	44 11.9%	49 13.2%	2.68 ปานกลาง	1.31
รวม						2.83 ปานกลาง	1.09

จากตารางที่ 1.4 เป็นผลการประเมินภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ด้านการให้บริการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่มีภาพลักษณ์ด้านการให้บริการ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.09) ซึ่งระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างกระจาย

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละประเด็นที่เป็นตัวชี้วัดภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ด้านการให้บริการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ด้านการให้บริการอยู่ในระดับปานกลาง คือ ช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆทางสังคม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08) รองลงมาคือ มีอัธยาศัยไมตรีไม่ถือตัว (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด/จริงจัง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

(ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84) จำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีเพียงพอต่อการให้บริการ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68) ใส่ใจ
ให้บริการประชาชน มีความกระตือรือร้น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67) ตามลำดับ

ตารางที่ 1.5 รวมภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่

ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่	$\bar{x}$	S.D.
ด้านการป้องกัน	3.22 ปานกลาง	1.07
ด้านการปราบปราม	2.74 ปานกลาง	1.25
ด้านคุ้มครองสิทธิของบุคคล	2.77 ปานกลาง	1.27
ด้านการให้บริการ	2.83 ปานกลาง	1.09
ผลรวมภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่	2.89 ปานกลาง	1.08

จากตาราง 1.5 ผลรวมภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ในความคิดเห็นของ
ประชาชนและตำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีภาพลักษณ์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89,
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.08) ซึ่งระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างไปในทิศทาง
เดียวกัน โดยจะเห็นได้จากการประเมินภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ มีภาพลักษณ์ใน
ระดับปานกลางโดยทั้งหมด

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่า
ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม
ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ด้านการป้องกันอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา
รายละเอียดแต่ละประเด็นพบว่า ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีระดับค่อนข้างดี
ได้แก่ การแต่งกายที่เหมาะสมคู่ทำให้เป็นที่เกรงขามต่อผู้ที่กระทำความผิด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ
3.68) ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ด้านการปราบปรามอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
พิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นพบว่า ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีระดับไม่ค่อย
ดี คือ ใส่ใจติดตามคดีที่ได้รับมอบหมายสามารถนำผู้กระทำความผิดมารับโทษตามกฎหมาย (ค่าเฉลี่ย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เท่ากับ 2.56) ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ด้านการคุ้มครองสิทธิของบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นพบว่า ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีระดับไม่ดี คือ วางตัวเป็นกลาง/มีความเป็นธรรม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.70) ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่ด้านการบริการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นพบว่า ถึงภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่จะอยู่ระดับปานกลาง แต่ก็มีค่าเฉลี่ยก่อนไปทางไม่ค่อยดี ได้แก่ จำนวนเจ้าหน้าที่มีเพียงพอต่อการให้บริการ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68) ใส่ใจให้บริการ ประชาชนมีความกระตือรือร้น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67) ซึ่งตรงกับหลักการแนวคิดภาพลักษณ์ของวิรัช ลภีรัตนกุล (2538: 77) ได้กล่าวว่า ภาพลักษณ์ หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจ ซึ่งบุคคลมีความรู้สึกนึกคิดต่อองค์กร สถาบัน ภาพในใจดังกล่าวของบุคคลนั้นอาจจะได้มาจากทั้งประสบการณ์ตรง และประสบการณ์ทางอ้อม ของตัวเขาเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่

ภาพลักษณ์ตำรวจในอำเภอเมืองเชียงใหม่จะออกมาในด้านที่ดีให้ประชาชนชื่นชมได้ควรเริ่มจากเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งต้องพบปะใกล้ชิดกับประชาชนอยู่ตลอดเวลา ทางหน่วยเหนือควรจะมีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่อยู่เป็นระยะ และควรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติอยู่ตลอด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้การดูแลเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานก็เป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก อย่างเช่นรายได้ และสวัสดิการด้านต่างๆ เพราะถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ลำบากในด้านนี้แล้วนั้น จะได้ไม่ต้องเป็นเจ้าหน้าที่สีเทาดังเช่นทุกวันนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

ควรมีการขยายพื้นที่การศึกษาในระดับอำเภอ หรือจังหวัด เพื่อให้ได้ผลที่กว้างขึ้น รวมถึงอาจมีการศึกษาในเชิงคุณภาพให้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริง เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- กฤษดา สงวนศิลป์(2554) การศึกษาภาพลักษณ์ของอาสาสมัครตำรวจบ้านในเขตความรับผิดชอบ
ของสถานีตำรวจภูธรช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่
- จริญพร หาญพยัคฆ์ (2554) ภาพลักษณ์และความพึงพอใจในการใช้บริการร้านค้า บริษัท ทู คอรั
ปอเรชั่นจำกัด (มหาชน) ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร
- ปนัดดา ชำนาญสุข(2558) “ตำรวจของประชาชน? : โลกตำรวจ” คมชัดลึก สืบค้นเมื่อวันที่ 22
กันยายน 2561 <http://www.komchadluek.net/news/scoop/200297>
- พงศพัศ พงษ์เจริญ(2550) พระราชบัญญัติตำรวจพ.ศ.2547 ตำรวจยุคใหม่หัวใจคือประชาชน กฏ
กค.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมตำรวจ พ.ศ. 2550
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน(2525) พจนานุกรมไทยไทยฉบับสมบูรณ์.กรุงเทพฯ: ไทย-
วัฒนาพานิช
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ (2558) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย สืบค้นเมื่อวันที่ 22 กันยายน
2561 http://rlc.nrct.go.th/ewt_dl.php?nid=988
- วิภาวัลย์ วรพุฒิพงศ์ (2549) ภาพลักษณ์ของสมาชิกเทศบาลนครเชียงใหม่ ในแขวงเมืองรายที่มีผลต่อ
การส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานกับภาคประชาชน
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์(2544) ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ . กรุงเทพฯ:เฟื่องฟ้าพรินต์
เสรี วงษ์มณฑา(2540) ภาพพจน์นั้นสำคัญไฉน กรุงเทพฯ:บริษัท ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด,2541
- แสงเดือน วนิชดำรงศักดิ์(2555) การรับรู้ภาพลักษณ์และคุณภาพบริการ: กรณีศึกษา ธนาคารเกียรติ
นาคิน สาขากรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ปทุมธานี: เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่ ข้อมูลประชากรจังหวัดเชียงใหม่ ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ 2552 –
2560
- Boulding, Kenneth E.. The Image : Knowledge in Life and Society. Michigan:The University of
Michigan,1975

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การยอมรับเทคโนโลยีของนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

Technology Acceptance of the Chatbot innovation of the Mae Hong Son Provincial Administrative Organization

พงศ์พล ห่อตระกูล (Phongphon Hotrakul)

สำนักวิชารัฐประศาสนศาสตร์คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

Master of Public Administration Program Faculty of Science and Public Administration

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีของนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีเป็นกรอบในการศึกษา ก่อนการตัดสินใจในการนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้ในองค์กร นวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ชนิดหนึ่งที่คอยทำหน้าที่ตอบกลับการสนทนาแบบอัตโนมัติด้วยตัวอักษรแล้วใช้การจับคำสำคัญจากการสนทนาเพื่อเลือกคำตอบที่เหมาะสม สามารถให้บริการประชาชนได้ตลอด 24 ชั่วโมง เกิดความรวดเร็ว อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการติดต่อขอข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย การศึกษานี้เป็นการค้นคว้าแบบอิสระในรูปแบบของการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามออนไลน์จากผู้ใช้บริการที่ติดตาม Facebook Fanpage องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 362 คน

จากการศึกษาพบว่า ผู้ใช้บริการต้องการผลลัพธ์จากการสนทนาที่มีความน่าเชื่อถือ ถูกต้องแม่นยำและที่สำคัญคือ สามารถตอบคำถามได้ตรงตามวัตถุประสงค์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ แต่ด้วยนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีข้อมูลแต่เพียงบริบทพื้นฐานในองค์กรไม่สามารถให้ผลลัพธ์ได้ตรงตามความต้องการจึงเกิดการยอมรับเทคโนโลยีในระดับน้อย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คำสำคัญ : ระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ ,การยอมรับเทคโนโลยี ,สื่อโซเชียลมีเดีย ,ข้อมูลข่าวสาร ,การสนทนาออนไลน์

Abstract

This independent study aims to focus Technology Acceptance of the Chatbot innovation of Mae Hong Son Provincial Administration Organization. The scope of the study is to bring the concept and theory in technology acceptance as a frame of the study before using the technology in the organization. Chatbot innovation is a computer program that functions to respond conversations in letters. The program sorts the main keywords from the conversations and selects the suitable words to reply. It can promptly service anyone 24 hours a day, and this gives the convenience of accessibility for all people who search and ask for information via social media. This independent study is a quantitative research by collecting data from an online survey. The survey is acquired by 362 service users who are the followers of Mae Hong Son Provincial Administration Organization Facebook Fanpage.

The study found that the users favor the results from the conversations to be reliable and accurate, furthermore the responses should better be direct to the points and can be utilized. Chatbot innovation of Mae Hong Son Provincial Administration Organization which has only the basic information of the organization, therefore it cannot meet the standard demands of the users and as a result the level of Technology Acceptance is low.

Keywords: Chatbot, Technology Acceptance, Information, Social media

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บทนำ

ระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government) เป็นสิ่งที่ภาครัฐให้ความสำคัญในการพัฒนาการดำเนินงานภายในองค์กร ภายนอกองค์กร โดยการนำเอาระบบอิเล็กทรอนิกส์ไม่ว่าจะเป็นระบบอินเทอร์เน็ตหรือระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องมาใช้เพื่อพัฒนาการดำเนินงาน ทั้งทางด้านการเพิ่มประสิทธิภาพภายในองค์กร และการบริการสู่หน่วยงานภายนอกและประชาชนให้มีความรวดเร็วและมีคุณภาพมากขึ้น รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์จึงทำหน้าที่เป็นตัวขับเคลื่อนกลไกภาครัฐและระบบราชการ เป็นการปฏิรูป การบริหารราชการให้เกิดความทันสมัยหรือเรียกว่า การบริหารหน่วยงานรัฐสมัยใหม่ กล่าวได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการภาครัฐที่จะช่วยในการพัฒนาประเทศ เกิดผลสัมฤทธิ์ในการให้บริการสู่ประชาชน ซึ่งได้ผลสัมฤทธิ์ที่ดีกว่าการบริหารจัดการด้วยระบบราชการแบบเดิม ประชาชนจะมีความใกล้ชิดกับภาครัฐมากขึ้น สื่ออิเล็กทรอนิกส์จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเข้าถึงบริการของรัฐ ผลพลอยได้ที่สำคัญที่จะได้รับคือ ธรรมชาติและความโปร่งใสที่มีมากขึ้นในกระบวนการทำงานของระบบราชการ อันเนื่องมาจากการเปิดเผยข้อมูล และประชาชนสามารถเข้ามาตรวจสอบได้ตลอดเวลาจึงคาดว่าจะนำไปสู่การลดคอร์รัปชันได้ในที่สุด (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2557)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน คำนึงถึงสภาพปัญหาความต้องการของประชาชน รวมถึงศักยภาพของพื้นที่เพื่อให้เกิดการพัฒนา สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง โดยมุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงพร้อมที่จะปรับตัว เปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากสภาพการคมนาคมที่ค่อนข้างลำบากและชุมชนตั้งอยู่ห่างไกล ทำให้ประชาชนยังไม่เข้าถึงข่าวสาร ข้อมูล และขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ปัญหาด้านการเมืองและการบริหารนั้นถือว่าเป็นปัญหาสำคัญต่อการบริหารงานในท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2559)

จากแนวโน้มที่ผู้คนส่วนใหญ่อยู่ในโลกออนไลน์มากขึ้น ทำให้การติดต่อสื่อสารผ่านทางสื่อออนไลน์มากขึ้นตามไปด้วย การใช้โทรศัพท์ในการติดต่อสอบถามจึงมีจำนวนลดลง และถูกแทนที่ด้วยการคุยผ่านทางกล่องข้อความ (Chat box) ไม่ว่าจะเป็น Facebook messenger, Line หรือ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Live Chat หน้าเว็บไซต์ต่างๆ จึงมีการพัฒนาระบบให้รองรับการตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานผ่านสื่อโซเชียลมีเดียเพิ่มขึ้นเช่นกัน นวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองทนายอัตโนมัติ (Chatbot) เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ชนิดหนึ่งที่มีปัญญาประดิษฐ์ AI (Artificial Intelligence) คือ ใช้การเรียนรู้ของเครื่องจักร (Machine Learning) เข้ามาช่วยเพื่อการจัดการการสนทนา จำลองบทสนทนาของมนุษย์ ให้สามารถพูดคุยสื่อสารกับมนุษย์ผ่านทางเสียงหรือข้อความแบบอัตโนมัติ ด้วยข้อมูลจากบริบท (Context) ในองค์กร โดยการดึงข้อมูลสำคัญจากข้อความของผู้ใช้ (Action and Parameters) มาประมวลผลผ่านช่องทางการเชื่อมต่อต่างๆ อาทิเช่น Facebook Messenger, Line, Website เป็นต้น มาเป็นบทสนทนาโต้ตอบอัตโนมัติระหว่างมนุษย์และหุ่นยนต์ Chatbot จึงเริ่มเข้ามามีบทบาทในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ (แอฟฟินีตี้ โซลูชั่น, 2561) จากจุดนี้เองก็มีการบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงนำนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองทนายอัตโนมัติ (Chatbot) มาช่วยในการเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารและการเข้าถึงข่าวสารของประชาชน เพื่อตอบสนองและความต้องการของประชาชนที่ต้องการความรวดเร็วของการให้บริการ และสามารถให้บริการได้ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง ไม่มีวันหยุด ดังนั้นจึงทำให้การใช้งานระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองทนายอัตโนมัติ (Chatbot) กลายมาเป็นช่องทางสำคัญในการให้บริการแก่ประชาชนในยุคปัจจุบันนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

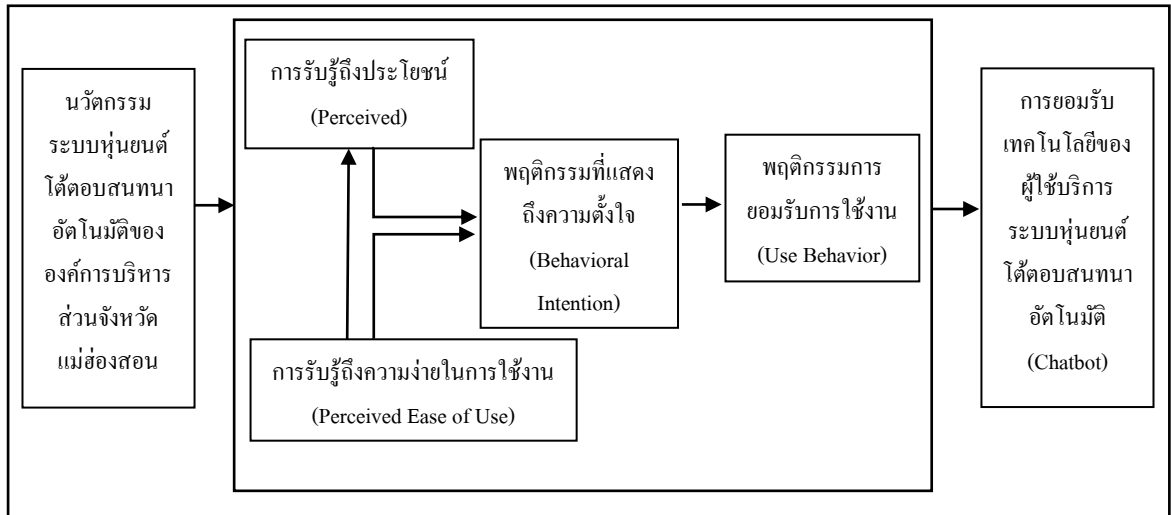
เพื่อศึกษาถึงการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้บริการระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองทนายอัตโนมัติ (Chatbot) ที่นำมาใช้ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM3) ของ Viswanath Venkatesh and Hillol Bala (2008) มาเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

แบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจและการพยากรณ์พฤติกรรมของมนุษย์ โดยแบบการยอมรับเทคโนโลยี (TAM) นั้น ได้อธิบายการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ โดยที่มีพื้นฐานเกี่ยวข้องกับทัศนคติของผู้ใช้งาน เพื่อนำไปสู่การให้คำอธิบายและการสร้างความเข้าใจในอิทธิพลของปัจจัยต่างๆ ที่เป็นตัวช่วยและตัวเร่งให้เกิดการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี โดยแบบการยอมรับเทคโนโลยี (TAM) ได้เสนอเครื่องมือที่มีประโยชน์ในการคาดการณ์และวิเคราะห์การยอมรับเทคโนโลยีโดยเฉพาะในช่วงของการตัดสินใจที่จะนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้งานหรือไม่

แบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM3) มีการระบุความสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่ระหว่างตัวแปรภายนอก อาทิเช่น ประสบการณ์ (Experience) , ความสมัครใจ (Voluntary) จะมีเพิ่มมากขึ้นถ้าความสัมพันธ์กับการทำงาน (Job relevance) และคุณภาพของข้อมูลที่ได้รับ (Output quality) มีความสัมพันธ์เชิงบวก ซึ่งจะส่งผลต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งานเทคโนโลยี (Perceived Usefulness) นอกจากนี้ ประสบการณ์ (Experience) และการคล้อยตามสิ่งอ้างอิง (Subjective Norm) ก็จะมีผลต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งานเทคโนโลยี (Perceived Usefulness) ด้วยเช่นกัน ส่วนปัจจัยหลักๆ ซึ่งได้แก่ สมรรถนะของตนเองด้านคอมพิวเตอร์ (Computer Self-Efficacy), ความวิตกกังวลในการใช้งานคอมพิวเตอร์ (Computer

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Anxiety), ความสนุกสนานในการใช้งานคอมพิวเตอร์ (Computer Playfulness), การรับรู้ถึงการควบคุมจากภายนอก (Perceptions of External Control) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งานเทคโนโลยี (Perceived Ease of Use) ต่อมา ก็จะส่งผลต่อการได้รับความพึงพอใจในการใช้งาน (Perceived Enjoyment) และการใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์ (Objective Usability) งานวิจัยยังค้นพบอีกว่า การรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งานเทคโนโลยี (Perceived Usefulness) เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการพยากรณ์การยอมรับการใช้เทคโนโลยี (Stewart Laurie, 2013)

การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เทคโนโลยี (Perceived Usefulness) หมายถึงทัศนคติความเชื่อของบุคคลที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีหรือระบบใดระบบหนึ่ง เพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงานของบุคคลนั้น (Fred Davis, 1989) เป็นความเชื่อหรือมุมมองในการวิเคราะห์และตระหนักถึงคุณค่าหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากเทคโนโลยี ว่าประโยชน์ของเทคโนโลยีตรงกับความต้องการของบุคคลจะนำไปสู่การยอมรับและใช้เทคโนโลยีนั้นต่อไป

การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งานเทคโนโลยี (Perceived Ease of Use) จะเป็นอีกมุมมองหนึ่งของการพิจารณาเทคโนโลยี หมายถึง ทัศนคติ ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อขั้นตอนวิธีการใช้เทคโนโลยีที่เข้าใจง่าย (Fred Davis, 1989) สามารถศึกษาวิธีการใช้งานได้โดยไม่ต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาเฉพาะด้าน

พฤติกรรมที่แสดงถึงความตั้งใจ (Behavioral Intention) ได้รับอิทธิพลจากการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เทคโนโลยีและการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งานเทคโนโลยี และส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการยอมรับการใช้งาน (Use Behavior) ในที่สุด

บททวนวรรณกรรม

นวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องถึงเรื่อง การประยุกต์ใช้นวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ เพื่อนำมาใช้เป็นช่องทางทำให้ข้อมูลข่าวสารและสื่อสารระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผ่านทางสื่อโซเชียลมีเดีย Facebook Fanpage องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติสามารถให้ข้อมูล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข่าวสารเกี่ยวกับบริบทในองค์กรได้ทันทีตลอด 24 ชั่วโมง ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์อัจฉริยะ (AI) เรียนรู้ในการโต้ตอบคำถามแบบข้อความและรูปภาพเลียนแบบการสนทนาของมนุษย์ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเทียบกฎและใช้คำศัพท์ในฐานะข้อมูลจำนวนมากเพื่อช่วยในการตอบคำถาม ผู้ใช้บริการสามารถเข้าใช้ระบบผ่านทางสื่อโซเชียลมีเดียหรือ Facebook Fanpage องค์กรบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนและทางหน้าเว็บไซต์องค์กรบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ทุกเมื่อผ่านทางคอมพิวเตอร์หรือสมาร์ตโฟนของตนเอง โดยพิมพ์ข้อความผ่านทางกล่องข้อความ (Chat box) แล้วระบบก็จะจับคำสำคัญเข้าไปค้นในฐานข้อมูลที่บันทึกไว้เพื่อมาตอบคำถามของผู้ใช้บริการ และนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองอัตโนมัติ ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังสามารถกระจายข้อมูลข่าวสาร เพื่อการประชาสัมพันธ์กิจกรรมขององค์กรส่งเข้าไปในกล่องข้อความ (Chat box) ให้กับผู้ที่กดติดตาม Facebook Fanpage องค์กรบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนอีกด้วย จะเห็นได้ว่านวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองอัตโนมัติ ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานอำนวยความสะดวก เกิดความคุ้มค่า รวดเร็วและเพื่อให้การบริการประชาชนเป็นไปอย่างทั่วถึง ส่งเสริมประชาชนให้มีบทบาทในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานตลอดจนประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง เพื่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามเจตนารมณ์และความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง (องค์กรบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2559) ใช้แนวคิดหลักๆ คือ การยอมรับเทคโนโลยี (TAM) มีเครื่องมือในการศึกษา คือ แบบสอบถามออนไลน์ ตัวอย่างของการศึกษาเช่น ฌรงค์ (2552) ซึ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาต้นแบบแชตโรบอทภาษาไทย กรณีศึกษาเรื่อง อัญมณี เพื่อพัฒนาระบบการตัดคำของแชตโรบอทภาษาไทย ให้สามารถประมวลผลภาษาธรรมชาติและเทียบกฎในการตอบคำถามได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้อง โดยโปรแกรมต้นแบบแชตโรบอทภาษาไทย มีคำศัพท์ในพจนานุกรม 4,990 คำ และมีฐานความรู้เรื่องอัญมณีจำนวน 1,137 รายการ พบว่าระบบสามารถทำงานได้ โดยผู้สร้างบอทต้องมีการตั้งคำถามให้รัดกุม และไม่ใช้คำที่ซ้ำกันในหลายคำถาม รวมถึงมีคำศัพท์ที่ครอบคลุมในเรื่องที่ทำการศึกษา เพื่อให้ระบบตัดคำทำงานได้แม่นยำขึ้น วิภาวิ (2553) ซึ่งได้ประยุกต์ใช้โปรแกรมตอบคำถามรหัสเปิด phpMyFAQ ในการศึกษาเรื่องการพัฒนาบริการตอบคำถามอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในการจัดบริการจัดเก็บ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คำถามและคำตอบเก่า ซึ่งประกอบไปด้วยรายการคำถามยอดนิยม รายการคำถามล่าสุด และรายการคำถามหลักหรือคำถามที่พบบ่อย (FAQs) บริการการสืบค้น คำถาม คำตอบ สืบค้นจากคำสำคัญที่จัดเก็บไว้ในระบบและตอบคำถามอิเล็กทรอนิกส์แบบออนไลน์ ซึ่งสามารถใช้งานได้จริง ช่วยเพิ่มช่องทางการให้บริการตอบคำถามได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากทั้งในส่วนผู้ให้บริการและผู้ปฏิบัติงาน และนักศึกษา (2555) ที่ได้ขยายผลการศึกษากลับไปในเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการให้คำปรึกษาออนไลน์แบบเรียลไทม์กับนักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์ผ่านทางเว็บไซต์ www.healuproom.com ผู้เข้ารับบริการที่มีปัญหาและต้องการที่พึ่งพิงทางใจ ต้องการคนที่รับฟัง ต้องการที่ให้คำปรึกษาเพื่อที่จะหาแนวทางแก้ไขปัญหาของตนเอง สามารถเข้ารับการให้คำปรึกษาได้โดยไม่ต้องอายหรือกังวลว่าใครจะรับรู้เรื่องของตนเอง ตอบโจทย์การใช้ชีวิตของผู้คนในปัจจุบัน โดยเพียงมีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตก็สามารถเข้ารับบริการได้ หากใช้โปรแกรมแชทสนทนาอื่นๆ เช่น Line, Skype, Facebook chat ฯลฯ เข้ามาช่วยในการให้คำปรึกษาออนไลน์ ก็จะทำให้การบริการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วิธีการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีของนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Document Research) ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยรวบรวมจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจาก Application Chatbot ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นประโยชน์กับการศึกษาและการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการอภิปรายและสรุปผลการศึกษา เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) ที่ใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Questionnaire) ที่สอบถามเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ จากกลุ่มประชาชนผู้เข้ามาใช้บริการนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผ่านทางหน้า Facebook Fanpage ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่กดติดตาม Facebook Fanpage ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 3,800 คน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มประชาชนที่มาใช้บริการนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์
โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 362 คน ที่คำนวณมา
จากการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กรณีที่ทราบจำนวนประชากร ด้วยการใช้สูตรของ Taro Yamane
(1973)

$$\begin{aligned}n &= \frac{3,800}{1 + 3,800 (0.05)^2} \\ &= 362\end{aligned}$$

ผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ
(Quantitative) เพื่อศึกษาถึงระดับการยอมรับการนำระบบเทคโนโลยีมาเพิ่มศักยภาพในการให้บริการ
ข้อมูลข่าวสาร ที่นำมาใช้ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวม
ข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ ผู้ใช้บริการนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ
หลังจากที่จับบทสนทนา โดยเปิดใช้งานระบบฯ ระยะเวลา 3 เดือน ช่วงเดือนตุลาคม 2561 –
มกราคม 2562 และเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 362 ชุด จากผู้ติดตาม Facebook
Fanpage ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 3,800 คน ดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	138	38.1
หญิง	224	61.9
รวม	362	100
อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15 ปี	-	-
16 – 21	10	2.8
22 – 30	149	41.2
31 – 40	125	34.5
41 – 50	55	15.2
51 – 60	23	6.4
61 ปีขึ้นไป	-	-
รวม	362	100
วุฒิการศึกษาขั้นสูงสุด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	-	-
มัธยมศึกษา / ปวช.	37	10.2
ปวส. / อนุปริญญา	70	19.3
ปริญญาตรี	233	64.4
ปริญญาโท	22	6.1
ปริญญาเอกหรือสูงกว่า	-	-
รวม	484	100

การศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ใช้บริการนวัตกรรมระบบ
หุ่นยนต์ได้ตอบสนองเทคโนโลยี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และผู้บริการที่ตอบแบบสอบถามส่วน
ใหญ่มีอายุระหว่าง 22 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.2 ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวโน้มในกลุ่มวัยที่มีสถิติใช้
อินเทอร์เน็ตจำนวนมาก และส่วนใหญ่วุฒิการศึกษาขั้นสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถามจะเป็นผู้ที่จบ
ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีถึงร้อยละ 64.4

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1. ปัจจัยทางด้านการคล้อยตามสิ่งอ้างอิง	1.13	.525	เห็นด้วยน้อย
2. ปัจจัยทางด้านภาพลักษณ์	2.69	1.103	เห็นด้วยปานกลาง
3. ปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์กับการทำงาน	2.12	1.359	เห็นด้วยน้อย
4. ปัจจัยทางด้านคุณภาพของข้อมูลที่ได้รับ	1.95	1.169	เห็นด้วยน้อย
5. ปัจจัยทางด้านผลลัพธ์ที่ปรากฏให้เห็น	2.33	1.271	เห็นด้วยน้อย

ระดับความเห็นของผู้ใช้งานเกี่ยวกับการรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งานเทคโนโลยี ในการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วยปัจจัย 5 ด้าน เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ปัจจัยทางด้านภาพลักษณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 2.69 กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า การที่ตนจะรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น ก็ต่อเมื่อนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติมีความน่าเชื่อถือ รองลงมาคือปัจจัยทางด้านผลลัพธ์ที่ปรากฏให้เห็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า การที่ตนจะรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น ก็ต่อเมื่อผลลัพธ์ที่ปรากฏให้เห็นหลังจากที่ได้ใช้บริการจากนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติเกิดประโยชน์ และสามารถอธิบายถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์กับการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.12 กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า การที่ตนจะรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น ก็ต่อเมื่อนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของตนได้เป็นอย่างดี ปัจจัยทางด้านคุณภาพของข้อมูลที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.95 กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า การที่ตนจะรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น ก็ต่อเมื่อคุณภาพของข้อมูลที่ได้รับจากนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งาน และปัจจัยทางด้านการคล้อยตามสิ่งอ้างอิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.13 กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า การที่ตนจะรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งาน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองทฤษฎีอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น
ก็ต่อเมื่อได้รับการชักชวนและสนับสนุนจากบุคคลรอบข้างให้มีการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์
ได้ตอบสนองทฤษฎีอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1. ปัจจัยทางด้านสมรรถนะของตนเองด้านคอมพิวเตอร์	3.89	1.039	เห็นด้วยมาก
2. ปัจจัยทางการรับรู้ถึงการควบคุมจากภายนอก	2.81	1.019	เห็นด้วยปานกลาง
3. ปัจจัยทางด้านความวิตกกังวลในการใช้งานคอมพิวเตอร์	2.42	1.069	เห็นด้วยน้อย
4. ปัจจัยทางด้านความสนุกในการใช้งานคอมพิวเตอร์	2.73	1.205	เห็นด้วยปานกลาง
5. ปัจจัยทางการได้รับความพึงพอใจในการใช้งาน	2.77	1.094	เห็นด้วยปานกลาง
6. ปัจจัยทางการใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์	1.65	.923	เห็นด้วยน้อย

ระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับวัดระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ความง่ายใน
การใช้งาน (Perceived Ease of Use) นวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองทฤษฎีอัตโนมัติ ขององค์การ
บริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วยปัจจัย 6 ด้าน เมื่อพิจารณาพบว่า ปัจจัยทางด้าน
สมรรถนะของตนเองด้านคอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.89 กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมี
ความคิดเห็นว่า ตนจะรับรู้ความง่ายในการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองทฤษฎีอัตโนมัติ
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น ก็ต่อเมื่อมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองด้าน
คอมพิวเตอร์ว่าสามารถใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองทฤษฎีอัตโนมัติได้เป็นอย่างดี
รองลงมาคือ ปัจจัยทางการรับรู้ถึงการควบคุมจากภายนอก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 กล่าวคือ
ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่ ตนจะรับรู้ความง่ายในการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์
ได้ตอบสนองทฤษฎีอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น ก็ต่อเมื่อองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการจัดเตรียมข้อมูลที่จำเป็นต่อการใช้งานรวมไปถึงการที่นวัตกรรม
ระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองทฤษฎีอัตโนมัติสามารถใช้งานร่วมกับโปรแกรมได้เป็นอย่างดี ปัจจัย
ทางการได้รับความพึงพอใจในการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถาม
มีความคิดเห็นว่ ตนจะรับรู้ความง่ายในการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองทฤษฎี
อัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น ก็ต่อเมื่อผู้บริการรู้สึกพอใจและ
ประทับใจในการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองทฤษฎีอัตโนมัติ รวมถึงความสะดวกใน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การเข้าใช้งานและผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้บริการ ปัจจัยทางด้านความสนุกในการใช้งานคอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ตนจะรับรู้ความง่ายในการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น ก็ต่อเมื่อผู้ใช้บริการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปัจจัยทางด้านความวิตกกังวลในการใช้งานคอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.42 กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ตนจะรับรู้ความง่ายในการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น ก็ต่อเมื่อตนไม่มีความกลัวที่จะใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ในส่วนของปัจจัยทางด้านการใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 1.65 กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ตนจะรับรู้ความง่ายในการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น ก็ต่อเมื่อนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ให้ข้อมูลที่ตรงตามความต้องการ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงถึงความตั้งใจ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. ปัจจัยทางด้านประสบการณ์	3.34	1.117	เห็นด้วยปานกลาง
2. ปัจจัยทางด้านความสมัครใจ	3.97	1.036	เห็นด้วยมาก
3. ปัจจัยทางด้านกรรับรู้ความง่ายในการใช้งาน	2.93	0.891	เห็นด้วยปานกลาง
4. ปัจจัยทางด้านกรรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน	2.88	1.114	เห็นด้วยปานกลาง

ระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการวัดระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงถึงความตั้งใจ (Behavioral Intention) ในการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ปัจจัย เมื่อพิจารณาพบว่า ปัจจัยทางด้านความสมัครใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ คือ 3.97 กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าตนจะเกิดพฤติกรรมที่แสดงถึงความตั้งใจในการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น ก็ต่อเมื่อตนมีความสมัครใจและตั้งใจเข้ามาใช้บริการนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน รองลงมาคือ ปัจจัยทางด้านประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 กล่าวคือ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าตนจะเกิดพฤติกรรมที่แสดงถึงความตั้งใจในการใช้งาน นวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น ก็ต่อเมื่อตนเคยเข้ามาสืบค้นข้อมูลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนและเคยใช้นวัตกรรม ระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติจากแหล่งอื่นมาก่อน ปัจจัยทางด้านการรับรู้ความง่ายในการ ใช้งาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าตนจะเกิดพฤติกรรมที่ แสดงถึงความตั้งใจในการใช้งาน นวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ ขององค์การ บริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น ก็ต่อเมื่อตนรู้ว่า นวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนา อัตโนมัติสามารถใช้งานได้ง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน มีความยืดหยุ่น สามารถใช้งานได้หลากหลายและมีช่องทางในการเข้าใช้งานได้สะดวกรวดเร็ว ในส่วนของปัจจัยทางด้านการรับรู้ประโยชน์ในการ ใช้งาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.88 กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าตนจะเกิด พฤติกรรมที่แสดงถึงความตั้งใจในการใช้งาน นวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น ก็ต่อเมื่อตนรู้ว่า นวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบ สนทนาอัตโนมัติช่วยในการให้ข้อมูลข่าวสารตามที่ตนต้องการ ทั้งในด้านการช่วยลดระยะเวลา อำนวยความสะดวกและมีความถูกต้องแม่นยำของข้อมูล

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรม การยอมรับการใช้งาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1. ปัจจัยทางด้านพฤติกรรมที่แสดงถึงความตั้งใจ	2.52	1.109	เห็นด้วยน้อย
2. ปัจจัยทางด้านพฤติกรรมยอมรับการใช้งาน	2.03	1.102	เห็นด้วยน้อย

ระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการวัดระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิด พฤติกรรมยอมรับการใช้งาน (Use Behavior) นวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.03 เมื่อพิจารณา พบว่า ปัจจัยทางด้านพฤติกรรมที่แสดงถึงความตั้งใจ มีค่าเท่ากับ 2.52 ซึ่งทำให้ส่งผลต่อการเกิด พฤติกรรมยอมรับการใช้งานอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะของการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนา
อัตโนมัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนจากกลุ่มประชาชนผู้ใช้บริการ

ปัญหา

นวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
แม่ฮ่องสอนไม่สามารถตอบคำถามในรูปแบบเปิดกว้างในเชิงลึก ที่นอกเหนือจากข้อมูลพื้นฐานที่
องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนบันทึกไว้ในฐานข้อมูล จึงทำให้ลักษณะการให้ข้อมูลของ
นวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติวกซ้ำไปมา ไม่ตรงกับผลลัพธ์ที่ผู้ใช้บริการ
ต้องการ

ข้อเสนอแนะ

นวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
แม่ฮ่องสอน ควรเพิ่มข้อมูลที่มีลักษณะเปิดกว้างมากกว่านี้ อย่างเช่น ข้อมูลในข้อบัญญัติ ,
แผนพัฒนา 3 ปี ,โครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ไม่เฉพาะเจาะจงเพียงแค่ข้อมูลหรือ
บริบทพื้นฐานในองค์กร

อภิปรายผล

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนา
อัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน มาจากนโยบายผู้บริหารท้องถิ่นได้วางกรอบ
การพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนผ่านแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (พ.ศ. 2559 – 2563) ขององค์การ
บริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการเมืองและการบริหาร เพื่อส่งเสริมการบริหารกิจการ
บ้านเมืองที่ดีในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน อำนวยความสะดวก
เกิดความคุ้มค่า รวดเร็ว มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ประชาชนร่วมมีบทบาทในการ
ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอทั่วถึงและจะใช้
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การบริการประชาชน
เป็นไปอย่างทั่วถึง ตลอดจนการติดต่อประสานงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือ
หน่วยงานต่างๆ เป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว (องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2559)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ได้กำหนดประเด็นข้อคำถามตามแนวคิดแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี 3 (Technology Acceptance Model 3 : TAM 3) ของ Viswanath Venkatesh and Hillol Bala (2008) ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์เชิงสถิติ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบการพรรณนาบรรยายพร้อมสรุปประเด็น

ผลการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ที่นำมาใช้ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สรุปผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ใช้บริการนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และผู้ใช้บริการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 22 – 30 ปี ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวโน้มในกลุ่มวัยที่มีสถิติใช้อินเทอร์เน็ตจำนวนมาก และส่วนใหญ่วุฒิการศึกษาขั้นสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถามจะเป็นผู้ที่จบระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี

2. การวัดระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งานเทคโนโลยี (Perceived Usefulness)

ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่รับรู้ประโยชน์ในการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้น้อย เมื่อนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ มีภาพลักษณ์ มีความน่าเชื่อถือในการให้บริการอยู่ระดับปานกลาง รวมไปถึงผลลัพธ์ที่ปรากฏให้เห็นหลังจากที่ได้ใช้บริการเกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการน้อย โดยที่นวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่สามารถให้ข้อมูลในลักษณะที่เปิดกว้างและตอบคำถามที่ซับซ้อนแก่ผู้ใช้บริการได้ ในส่วนของการคล้อยตามสิ่งอ้างอิง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้วยน้อยกว่าปัจจัยในด้านอื่นๆ กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการคล้อยตามสิ่งอ้างอิงไม่ค่อยส่งผลต่อการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนมากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์กับการทำงานและคุณภาพของข้อมูลที่ได้รับ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

3. การวัดระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use)

ผู้ให้บริการส่วนใหญ่จะรับรู้ความง่ายในการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนในระดับน้อย แต่ผู้ให้บริการที่มีความเชี่ยวชาญในความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ของตนเอง ก็จะง่ายต่อการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปด้วย จึงไม่ค่อยจะมีผลกับปัจจัยทางด้านความวิตกกังวลในการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมไปถึงปัจจัยการรับรู้ถึงการควบคุมจากภายนอก กล่าวคือ การที่นวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติจะสามารถให้ข้อมูลข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้จัดสรรทรัพยากรด้านข้อมูลไว้เพียงพอหรือไม่ ซึ่งพบว่าการจัดสรรข้อมูลให้กับนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ นั้นทำได้เพียงบริบทพื้นฐานขององค์กร เช่น การสอบถามข้อมูลที่ตั้งเพื่อติดต่อองค์กร, เบอร์โทรศัพท์ภายใน, ชื่อผู้บริหารฝ่ายการเมืองและฝ่ายข้าราชการ, โครงสร้างองค์กร อำนาจและหน้าที่ เป็นต้น ไม่สามารถตอบคำถามที่เป็นข้อมูลที่เปิดกว้างแก่ผู้ให้บริการ เช่น ข้อมูลโครงการต่างๆภายในข้อบัญญัติฯ, การสอบถามความคืบหน้าและการติดตามโครงการต่างๆ เป็นต้น จึงเป็นผลกระทบต่อเนื่องกับปัจจัยอื่นๆ คือ ปัจจัยทางด้านความสนุกในการใช้งานคอมพิวเตอร์ , ปัจจัยทางด้านการได้รับความพึงพอใจในการใช้งาน , ปัจจัยทางด้านการใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์ เสมือนว่า นวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติไม่สามารถทำให้บรรลุตามเป้าหมาย และไม่สามารถอำนวยความสะดวกตรงตามความต้องการ ไม่ทำให้เกิดความง่ายในการใช้งานของผู้ให้บริการ จึงมีผลต่อความพอใจและประทับใจในการใช้งานที่น้อย แต่ด้วยตัวนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติเองนั้นพัฒนาขึ้นมาสำหรับประยุกต์ใช้ร่วมกับแอปพลิเคชันที่เป็นสื่อโซเชียลมีเดียอย่างหลากหลาย ทำให้ใช้งานร่วมกับระบบอื่น ได้เป็นอย่างดี

4. การวัดระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงถึงความตั้งใจ (Behavioral Intention) ในการใช้งาน

ผู้ให้บริการส่วนใหญ่เกิดพฤติกรรมที่แสดงถึงความตั้งใจในการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนระดับปานกลาง เมื่อผู้ใช้งานมีความสนใจในการใช้งานและเคยใช้นวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ จากแหล่งอื่นมาก่อน รวมถึงการสืบค้นข้อมูลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงแสดง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ถึงพฤติกรรมความตั้งใจในการทำงานและสะท้อนออกมาถึงการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งาน ที่เกิดจากผลจากการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ

5. การวัดระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมการยอมรับการใช้งาน (Use Behavior)

ผู้ให้บริการส่วนใหญ่มีพฤติกรรมยอมรับการใช้งานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกิดพฤติกรรมที่แสดงถึงความตั้งใจในการทำงานนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่อยู่ในระดับน้อยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านข้อมูลข่าวสาร ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน มองว่า นวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ชนิดหนึ่งที่ทำหน้าที่ตอบกลับการสนทนาแบบอัตโนมัติด้วยตัวอักษร แล้วใช้การจับคีย์เวิร์ดจากการสนทนาเพื่อเลือกคำตอบที่เหมาะสม พร้อมให้บริการประชาชนได้ตลอด 24 ชั่วโมง เกิดความรวดเร็ว อำนวยความสะดวกประชาชนในการติดต่อขอข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ลดช่องว่างระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ ทั้งยังลดภาระให้กับเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนในการให้ข้อมูลพื้นฐานขององค์กรได้ในระดับหนึ่ง และในขณะเดียวกันก็ยังคงเป็นการลดขั้นตอนการทำงาน ช่วยลดปัญหาข้อจำกัดของเจ้าหน้าที่ที่มีจำนวนน้อยด้วยนั่นเอง

และจากการวิเคราะห์ผลที่ได้จากการศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ยังไม่มีประสิทธิภาพในด้าน การให้ข้อมูลในลักษณะที่เปิดกว้าง นอกเหนือจากข้อมูลพื้นฐานที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้จัดเตรียมไว้ในฐานข้อมูล หากคำถามไม่ตรงกับกฎหรือคีย์เวิร์ดที่กำหนดระบบจะทำงานหรือให้คำตอบที่ผิดพลาด และนวัตกรรมระบบหุ่นยนต์ได้ตอบสนองหน้าอัตโนมัติต้องพึ่งพาเจ้าหน้าที่ในการช่วยเหลือการให้ข้อมูลในกรณีที่ตอบคำถามไม่ได้หรือให้คำตอบที่ผิดพลาด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

โดยแนวทางการพัฒนานวัตกรรมระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น ณ ปัจจุบันนี้ยังทำได้ยาก เนื่องจากด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ AI หรือปัญญาประดิษฐ์ที่เป็นซอฟต์แวร์ประเภทฟรีแวร์นั้น ยังวิเคราะห์ประโยคคำถามของผู้ใช้บริการได้ยังไม่ดีพอและต้องจัดการระบบโดยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะ ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการพัฒนา และการพัฒนา Chatbot นั้นต้องใช้ความรู้และระยะเวลาพอสมควรในการทำให้สามารถตอบสนองให้เหมือนมนุษย์ บางองค์กรจึงอาจจะเลือกใช้บริการ Outsource Live Chat ซึ่งเป็นบริการที่มีประสิทธิภาพมากกว่าในแง่ของการตอบคำถามว่าจะไม่เกิดความผิดพลาดใดๆจากระบบ จนกว่าจะถึงวันที่ Chatbot ใช้งานได้เทียบเท่ามนุษย์จริง

รายการอ้างอิง

- ณรงค์ โคตรรสกิจ. (2552). *การพัฒนาต้นแบบแชตโรบอทภาษาไทย กรณีศึกษา เรื่องอัญมณีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2557). *รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ กรุงเทพฯ*
- นันทกา พุสีกุล. (2555). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการในการให้คำปรึกษาออนไลน์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*
- วิภาวี โนรี. (2553). *การพัฒนาบริการตอบคำถามอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน. (2559) *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนางค์การบริหารส่วนจังหวัด แม่ฮ่องสอน (พ.ศ. 2559 – 2563)*
- แอฟฟินิตี้ โซลูชั่น. (2018). *Chatbot ผู้ช่วยใหม่ ของธุรกิจในยุคดิจิทัล แหล่งที่มา*
<https://www.affinity.co.th/chatbot-กับธุรกิจ>
- Fred Davis. (1989). *Perceived Usefulness, Perceived Ease Use and User Acceptance of Information Technology*. MIS Quarterly, 13(3), PP.319-340

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Stewart Laurie. (2013). *Technology Acceptance Organizations*. The Degree Master of Arts,
Department of Communication Studies College of Arts and Sciences Kansas State
University Manhattan, Kansas.

Viswanath Venkatesh and Hillol Bala. (2008). *Technology Acceptance Model 3 and a Research
Agenda on Interventions. The Author Journal compilation*, Decision Sciences
Institute, Vol.39, No.2

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

**การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการระบบการติดตามรายงานการวิจัยและ
การปิดบัญชีเงินทุนวิจัยของโครงการวิจัย ของผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งวิชาการ
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล**

**A study of the problem and need for project management monitoring
system of Mahidol University academic staff.**

นพวรรณ มั่นปियมิตร (Noppawan Manpiyamit)

นักวิชาการเงินและบัญชี สังกัดงานคลังและพัสดุ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

อรวรรณ ไวทยะสิน (Orawan Waitayasin)

นักวิชาการศึกษา สังกัดงานวิจัย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการระบบการติดตาม
รายงานการวิจัยและการปิดบัญชีเงินทุนวิจัยของโครงการวิจัย เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการ
ส่งรายงานโครงการวิจัยของผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งวิชาการ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
โดยมีกลุ่มประชากร คือ ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งวิชาการจำนวน 101 คน การวิจัยใช้แบบสอบถาม
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบ
ค่าที (*t*-test) ทดสอบค่าเอฟ (*F*-test) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการศึกษวิจัย พบว่า สภาพปัญหาที่มีผลต่อระบบการติดตามรายงานการวิจัยและการปิด
บัญชีเงินทุนวิจัย ในระดับมาก คือ สภาพปัญหาด้านกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการรับทุน
วิจัยและการใช้จ่ายเงินทุนวิจัยมีผลต่อความต้องการระบบติดตาม โดยเฉพาะกฎระเบียบข้อบังคับที่
เกี่ยวข้องกับการรับทุนวิจัยและการใช้จ่ายเงินทุนวิจัยมีความซับซ้อนเข้าใจยาก แบบฟอร์มที่
เกี่ยวข้องกับการรับทุน การจัดทำงบประมาณการวิจัยมีความยุ่งยาก ผลการทดสอบสมมติฐาน
พบว่า (1) ประชากรที่มีเพศ อายุ และระยะเวลาปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหา
แตกต่างกัน (2) สภาพปัญหาที่มีผลต่อความต้องการระบบการติดตามการส่งรายงานความก้าวหน้า

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ของโครงการวิจัยและการปิดบัญชีเงินทุนวิจัยของโครงการวิจัย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในระดับสูง ถึงสูงมาก ($r = 0.79$, $r = 0.83$, $r = 0.56$ และ $r = 0.86$) แนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ได้แก่ องค์กรควรมีการจัดอบรมความรู้ทางด้านกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการวิจัยและการเบิกจ่ายเงินทุนวิจัยให้ทันสมัยอยู่เสมอ จัดให้มีการร่วมมือกับองค์กรภายนอกในด้านเครื่องมือวิทยาศาสตร์เพื่อเป็นการลดต้นทุน และนำผลการศึกษาวินิจฉัยไปใช้ในการพัฒนาระบบการบริหารเงินทุนวิจัย และการติดตามรายงานโครงการวิจัยต่อไป

คำสำคัญ : ระบบติดตามรายงาน, การบริหารจัดการโครงการ, เงินทุนวิจัย

Abstract

The objectives of this research were to study the problems and needs of the research report and funding closure monitoring system. To develop and increase the efficiency of submitting research reports. Population of this study were academic position practitioners of Faculty of Science, Mahidol University, number of 101 peoples using questionnaire. Statistics used in data analysis include frequency, mean, percentage Standard deviation, t -test, F-test and correlation coefficient (Pearson product-moment correlation) the level of significance at 0.05

The results of the research showed that the problems affecting the monitoring system, research reports, and the closing of research funding at a high level were the problems, rules and regulations related to research funding and research funding spending. Following the need for tracking systems in particular, rules and regulations related to research funding and research funding are difficult to understand. The form related to receiving scholarships Research budgeting is complicated. The hypothesis testing found that (1) The population with different gender, age and duration of work had different opinions on the problem condition at the level of 0.05 (2) from the hypothesis testing. Problems affecting the needs of the monitoring system, submission of the research progress report and research funding closing of the research project has a positive

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

relationship with statistically significant at 0.01 level related from high to very high level ($r = 0.79$, $r = 0.83$, $r = 0.56$ and $r = 0.86$). Development guidelines for increasing efficiency are that the organization should organize training on knowledge and regulations related to the implementation of research projects and disbursement of research funding to be up-to-date. Provide cooperation with external organizations in the field of scientific instruments in order to reduce costs and use the results to develop the research funding system. And following up on research project reports.

Keywords : monitoring system, project management, Research fund

บทนำ

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีเป้าหมายที่จะเป็นเลิศทางด้านงานวิจัย และส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานสายวิชาการ พัฒนางานวิจัยให้เป็นเลิศในระดับสากล โดยให้ทุนวิจัยกับผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งวิชาการรุ่นใหม่ ที่เริ่มต้นการทำงานวิจัย และผู้ปฏิบัติงานรุ่นกลาง ที่สามารถพัฒนาต่อยอดสร้างกลุ่มวิจัย การส่งเสริมให้ขอรับทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายใน คือ ทุนวิจัยจากเงินรายได้คณะวิทยาศาสตร์ ได้แก่ ทุนพัฒนางานวิจัย ทุนสนับสนุนงานวิจัยอาจารย์รุ่นใหม่ ทุนครุภัณฑ์อาจารย์รุ่นใหม่ ทุนก้าวกระโดด รวมถึงสนับสนุนการเสนอผลงานวิจัย ณ ต่างประเทศ ทุนวิจัยจากเงินรายได้มหาวิทยาลัยมหิดล ได้แก่ ทุนส่งเสริมนักวิจัยรุ่นใหม่ ทุนส่งเสริมโครงการวิจัยมุ่งเป้าหมาย ทุนส่งเสริมโครงการวิจัยร่วมทุน ทุนวิจัยจากเงินงบประมาณแผ่นดิน และแหล่งทุนวิจัยภายนอกในประเทศ เช่น สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และแหล่งทุนวิจัยต่างประเทศ เช่น DENFEE, NEWTON FUND etc. ปัญหาในปัจจุบันคือ ผู้รับทุนวิจัยมีภาระงานมากอาจมีผลต่อการขาดส่งรายงานหรือส่งล่าช้ากว่ากำหนด

การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการระบบการติดตามรายงานการวิจัยและการปิดบัญชีเงินทุนวิจัย จะพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการส่งรายงานและช่วยสนับสนุนให้มีระบบการวางแผนในการทำงานวิจัยและจัดทำรายงาน แบ่งเบาภาระและลดการค้างส่งรายงานของผู้รับทุน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการระบบการติดตามการส่งรายงาน โครงการวิจัยและการปิดบัญชีเงินทุน โครงการวิจัยของผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งวิชาการ
2. เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการส่งรายงาน โครงการวิจัยของผู้ปฏิบัติงาน

กรอบแนวคิดการทำวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ ต้องการศึกษาสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิจัย ทำให้ไม่เป็นไปตามแผนงานวิจัยที่ได้รับทุนวิจัย และความต้องการระบบการติดตามการส่งรายงาน โครงการวิจัย และการปิดบัญชี โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มประชากร คือ ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งวิชาการที่ได้รับทุนวิจัยปี พ.ศ. 2559 – ปี พ.ศ. 2560 จำนวน 101 ราย

สมมติฐานการวิจัย

1. เพศ อายุ และระยะเวลาการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งวิชาการที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาที่มีผลต่อความต้องการระบบการติดตามการส่งรายงาน ความก้าวหน้าของโครงการวิจัยและการปิดบัญชีเงินทุนวิจัยแตกต่างกัน
2. สภาพปัญหาที่มีผลต่อความต้องการระบบการติดตามการส่งรายงานความก้าวหน้าของโครงการวิจัยและการปิดบัญชีเงินทุนวิจัยของโครงการวิจัย ทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นการสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนิน โครงการวิจัยของผู้ปฏิบัติงาน
2. นำผลงานวิจัยไปพัฒนาระบบการบริหารเงินทุนวิจัยและการติดตามการส่งรายงานโครงการวิจัยและการปิดบัญชีเงินทุนโครงการวิจัยต่อไป

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บททวนวรรณกรรม

แนวความคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการบริหารจัดการ เน้นการบริหารจัดการองค์กร ให้สามารถดำเนินงานอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง นำไปสู่ความสำเร็จในเป้าหมาย โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความประหยัด (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2554)

ทฤษฎีระบบ คือการพิจารณาองค์การในลักษณะระบบ จะทำให้ผู้บริหารเห็นภาพรวมของระบบ เพื่อที่จะทำให้ง่ายในการแก้ไขปัญหาทางการบริหาร (มณีรัตน์ สุวรรณวาริ, 2011)

ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ (Human Needs) พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 (2526 :323) กล่าวถึง “ความต้องการ” ว่า ความอยากหรือประสงค์จะได้ และเมื่อเกิดความรู้อีกจะทำให้ร่างกายเกิดการความขาดสมดุลจากมีสิ่งเร้ามากระตุ้น มีแรงขับภายในเกิดขึ้น เมื่อได้รับการตอบสนองเรื่องนั้นแล้ว ก็จะเกิดความต้องการใหม่ๆ มาทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด

ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ 1) ข้อบังคับว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560 2) ประกาศเรื่อง หลักเกณฑ์ในการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2560 3) ประกาศเรื่อง หลักเกณฑ์การจัดหาวัสดุและค่าใช้สอยที่ใช้เงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560 4) ประกาศเรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราเงินเดือน ค่าตอบแทน และค่าใช้สอยในการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ.2560 5) คำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง มอบอำนาจอนุมัติจัดหาและอนุมัติเบิกจ่าย

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นัชชนภัต เรอัครรุ่งเรือง (2561) : การศึกษาความต้องการในการพัฒนาระบบติดตามสถานะ การเบิกจ่าย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า มีความต้องการพัฒนา ระบบติดตามสถานะ การเบิกจ่ายอยู่ในระดับมาก ออกแบบระบบอย่างเรียบง่าย สามารถค้นหาสถานะของเรื่องที่ส่งมาเบิกเงินได้อย่างรวดเร็ว ผู้ใช้งานเสนอว่าควรใช้งานผ่านเครือข่าย Internet และสามารถใช้งานบนสมาร์ตโฟนได้, ควรเรียกรายงานออกมาในรูปแบบไฟล์ Excel ได้ และมีการเก็บข้อมูลของเรื่องส่ง เบิกที่เกินกำหนดการจ่ายเงิน เพื่อใช้ในการปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานต่อไป

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เสาวภา ทัพย์มาลัย (2560) : ศึกษาพัฒนาการให้บริการด้านการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของโรงพยาบาลนครปฐม พบว่า การประเมินความพึงพอใจด้านการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของโรงพยาบาลนครปฐม อยู่ในระดับมากทุกด้าน และแนวทางการพัฒนาการให้บริการด้านการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน จัดทำป้ายแสดงการให้บริการที่โต๊ะผู้ให้บริการ กำหนดขั้นตอนการให้บริการที่ชัดเจน และปรับปรุงพฤติกรรมบริการ

พรทิศา ปานเพชร, ภัทร์ พลอยแหวน (2560) : ได้ศึกษา ประสิทธิภาพการสื่อสารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า 1) ระดับประสิทธิภาพการสื่อสาร และระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการสื่อสารที่ส่งต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สามารถพยากรณ์ได้ ร้อยละ 30 3) เพื่อประสิทธิภาพการสื่อสาร ควรมีช่องทางที่ง่ายต่อการกระจายข่าวสาร เช่น ช่องทางการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ และการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ผลการดำเนินงานเป็นในทิศทางเดียวกัน

วิธีการวิจัย

ประชากร ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งวิชาการ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ได้รับทุนวิจัยในปี พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ.2560 จำนวน 101 คน โดยเป็นกลุ่มประชากรทั้งหมด (Census) ที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษาโดยถือว่าเป็นประชากรที่มีความน่าเชื่อถือสามารถนำผลที่ได้อ้างอิงได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการติดตามรายงานความก้าวหน้าและการปิดบัญชีของโครงการวิจัย และจากกลุ่มประชากรที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาจำนวน 5 ราย มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้ 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปกลุ่มประชากรจาก เพศ อายุ ภาระงานของผู้ปฏิบัติงาน 2) แบบสอบถามข้อมูลสภาพปัญหา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการเวลาตามภาระงาน ด้านการสื่อสารระหว่างผู้ปฏิบัติงานสายวิชาการและสายสนับสนุน ด้านกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง การใช้เงินทุนวิจัย และด้านการจัดการระบบสนับสนุนการติดตามการส่งรายงานการวิจัย โดยระบุระดับความคิดเห็น 1 ถึง 5 คือมากที่สุด = 5 , มาก = 4, ปานกลาง = 3, น้อย = 2 และ น้อยที่สุด = 1 และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และแปลผลโดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนน โดยกำหนดคะแนนแทนน้ำหนักให้แก่ช่วงของระดับความ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คิดเห็น 5 ช่วง และนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ 5 ระดับ (อ้างอิงเดิมศักดิ์ สุขวิบูลย์, 2552) ระดับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ 4.21 - 5.00 (มากที่สุด) 3.41 - 4.20 (มาก) 2.61 - 3.40 (ปานกลาง) 1.81 - 2.60 (น้อย) 1.00 - 1.80 (น้อยที่สุด)

ผู้วิจัยกำหนดการแปลผลของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Davis's Descriptors (อ้างอิงใน ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และสุภาพ นัตรภรณ์, 2541) ระดับความสัมพันธ์ ดังนี้ 0.70 หรือสูงกว่า (สูงมาก) 0.50 - 0.69 (สูง) 0.30 - 0.49 (ปานกลาง) 0.10 - 0.29 (ต่ำ) 0.01 - 0.09 (ต่ำมาก)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สั่งแบบสอบถามให้ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งวิชาการ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ได้รับทุนวิจัยในปี พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2560 จำนวน 101 คน
2. เก็บรวบรวมแบบสอบถามมาตรวจสอบและวิเคราะห์ผล โดยนำตอนที่ 1 และตอนที่ 2 มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติเชิงพรรณนา และนำแบบสอบถามตอนที่ 3 มาสรุปผลข้อมูลเชิงพรรณนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากแบบสอบถาม 101 ชุด ตอนที่ 1 และ 2 มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้โปรแกรม SPSS กำหนดตัวแปร (Variable Name) ให้สอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในแบบสอบถาม และสร้างคู่มือลงรหัส (Code book) ประมวลผลข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-test) ทดสอบค่าเอฟ (F-test) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ สำหรับตอนที่ 3 ดำเนินการวิเคราะห์สรุปผลข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ประชากรที่ตอบแบบสอบถาม เพศชาย 40 คน (ร้อยละ 39.60) และเพศหญิง 61 คน (ร้อยละ 60.40) ช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี 4 คน (ร้อยละ 3.96) ช่วงอายุ 30 - 40 ปี 49 คน (ร้อยละ 48.51) ช่วงอายุ 41 - 50 ปี 32 คน (ร้อยละ 31.68) ช่วงอายุ 51 - 60 ปี 14 คน (ร้อยละ 13.86) และ ช่วงอายุมากกว่า 60 ปี 2 คน (ร้อยละ 1.98) ระยะเวลาปฏิบัติงานน้อยกว่า 3 ปี 14 คน (ร้อยละ 13.86) ระยะเวลาปฏิบัติงาน 3 - 5 ปี 15 คน (ร้อยละ 14.85) ระยะเวลา 6 - 10 ปี 19 คน (ร้อยละ 18.81) ระยะเวลาปฏิบัติงาน 11 - 15 ปี 23 คน (ร้อยละ 22.77) และระยะเวลามากกว่า 15 ปี 30 คน (ร้อยละ 29.70)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2. พบว่า (1) สภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการภาระงานของผู้ปฏิบัติงานตำแหน่ง
วิชาการไม่มีผลต่อความต้องการระบบติดตาม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.52) (2) สภาพปัญหาด้าน
การสื่อสารระหว่างผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งวิชาการและผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุนวิชาการไม่มีผลต่อ
ความต้องการระบบติดตาม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.35) (3) ระดับสภาพปัญหาด้าน
กฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการรับและการใช้จ่ายเงินทุนวิจัยมีผลต่อความต้องการระบบ
ติดตามอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) (4) ระดับสภาพปัญหาด้านการจัดระบบสนับสนุนการ
ติดตามการส่งรายงาน ไม่มีผลต่อความต้องการระบบติดตามในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.18)
ตารางที่ 1 แสดงสภาพปัญหาที่มีผลต่อความต้องการระบบการติดตามการส่งรายงานและการปิดบัญชีเงินทุนวิจัย

สภาพปัญหาที่มีผลต่อความต้องการระบบติดตาม	Mean	S.D.	แปรผล
1. ด้านการบริหารจัดการภาระงานของผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งวิชาการ	3.52	0.98	มาก
1.1 การจัดสัดส่วนเวลาในหนึ่งสัปดาห์มีภาระงานเหมาะสมสามารถดำเนินงานวิจัยได้ต่อเนื่อง	3.34	1.12	ปานกลาง
1.2 ภาระงานด้านวิจัย มีความสัมพันธ์และความสอดคล้องกับภาระงานสอน	3.39	1.03	ปานกลาง
1.3 มีการส่งเสริมในด้านการพัฒนาภาระงานสอน งานวิจัย และอื่นๆ อยู่เสมอ	3.51	0.97	มาก
1.4 ได้รับการมอบหมายภาระงานด้านอื่นๆ จากผู้บังคับบัญชา	3.79	0.82	มาก
1.5 ได้รับการสนับสนุนดูแลจากภาควิชา/หลักสูตรอย่างเหมาะสมในภาระงานสอน งานวิจัยและงานด้านอื่นๆ	3.58	0.92	มาก
2. ด้านการสื่อสารระหว่างผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งวิชาการและสายสนับสนุน	3.35	1.15	ปานกลาง
2.1 การเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทุนวิจัย ได้รับการสนับสนุนข้อมูลครบถ้วน ถูกต้องจากผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง	3.75	0.83	มาก
2.2 ได้รับการแนะนำช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาด้านทุนวิจัยและการรายงานโครงการวิจัยจากผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง	4.00	0.84	มาก
2.3 มีระบบเข้าถึงข้อมูลโครงการวิจัยของผู้รับทุนเอง แสดงรายรับ-รายจ่าย และยอดเงินคงเหลือ ระยะเวลาระหว่างส่วนกลางของคณะฯ กับผู้ทำวิจัย	3.04	1.17	ปานกลาง
2.4 มีเครือข่ายระบบการสื่อสารภายในระหว่างผู้วิจัยและผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน เพื่อแก้ไขปัญหาได้ทันที เมื่อมีเหตุการณ์สำคัญต้องแจ้งให้ทราบ	3.26	1.13	ปานกลาง
2.5 จัดให้มีระบบApplication ผ่านสมาร์ทโฟน ที่เข้าถึงง่าย และมีข่าวสารตอบปัญหาที่พบได้ทันทีระหว่างผู้ปฏิบัติงานและผู้ทำหน้าที่ประสานงานวิจัย	2.68	1.22	ปานกลาง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สภาพปัญหาที่มีผลต่อความต้องการระบบติดตาม	Mean	S.D.	แปรผล
3. ด้านกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับทุนวิจัยและการใช้จ่ายเงินทุนวิจัย	3.60	0.97	มาก
3.1 กฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการรับทุนวิจัยและการใช้จ่ายเงินทุนวิจัยมีความซับซ้อนเข้าใจยาก	4.03	0.88	มาก
3.2 แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องกับการรับทุน การจัดทำงบประมาณมีความยุ่งยาก	3.81	0.90	มาก
3.3 การแจ้งเอกสารประกอบการยื่นคำขอแทน ค่าจ้างเพื่อเข้าระบบPayroll ของมหาวิทยาลัยทำให้การจัดส่งเอกสารครบถ้วน	3.43	0.93	มาก
สภาพปัญหาที่มีผลต่อความต้องการระบบติดตาม	Mean	S.D.	แปรผล
3.4 ได้รับการชี้แจงเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงวิธีขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินทุนวิจัย	3.40	0.95	ปานกลาง
3.5 กฎระเบียบข้อบังคับฯ เกี่ยวกับการเงินทุนวิจัยปี พ.ศ. 2560 ทำให้การเบิกจ่ายเงินทุนวิจัยมีความถูกต้องสามารถตรวจสอบได้	3.35	1.02	ปานกลาง
4. ด้านการจัดระบบสนับสนุนการติดตามการส่งรายงานการวิจัย	3.18	1.03	ปานกลาง
4.1 มีระบบช่วยติดตามการดำเนินงานวิจัยให้เป็นไปตามแผนงาน	3.12	1.03	ปานกลาง
4.2 การจัดตารางแจ้งช่วงเวลาการรับสมัครทุนจากแหล่งทุนต่างๆ เป็นประจำ	3.19	0.95	ปานกลาง
4.3 มีระบบแจ้งเตือนผู้วิจัยเป็นระยะ เมื่อถึงกำหนดส่งรายงาน เพื่อดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัย	3.12	1.03	ปานกลาง
4.4 มีการสนับสนุนช่วยเหลือแนะนำในการแก้ไขปัญหาที่นอกเหนือจากการวางแผนงานในโครงการวิจัยจากหน่วยงานต่างๆ ภายในคณะฯ	3.23	1.10	ปานกลาง
4.5 ระบบการจัดการใช้ทรัพยากรของโครงการวิจัยจากส่วนกลางของภาควิชาหรือคณะ เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานวิจัยเป็นไปตามแผนงาน	3.24	1.06	ปานกลาง

3. จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ อายุ และระยะเวลาการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถามที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาที่มีผลต่อความต้องการระบบการติดตามการส่งรายงานความก้าวหน้าและการปิดบัญชีเงินทุนวิจัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 2 ตารางแสดงสภาพปัญหาที่มีผลต่อความต้องการระบบการติดตามการส่งรายงานและการปิดบัญชี
เงินทุนวิจัย ค่าสถิติทดสอบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม *t*-test (*t*) และ ค่า Sig. ทดสอบ One-way ANOVA แสดงค่า F และ Sig.

สภาพปัญหาที่มีผลต่อความต้องการ ระบบติดตาม	เพศ		อายุ		ระยะเวลาการปฏิบัติงาน	
	<i>t</i>	Sig.	F	Sig.	F	Sig.
1. ด้านการบริหารจัดการภาระงานของ ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งวิชาการ	-1.47	0.14	5.16	0.00**	3.63	0.01**
2. ด้านการสื่อสารระหว่างผู้ปฏิบัติงาน ตำแหน่งวิชาการและสายสนับสนุน	0.03	0.98	4.18	0.00**	5.63	0.00**
3. ด้านกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับ การรับทุนวิจัยและการใช้จ่ายเงินทุนวิจัย	-1.32	0.19	0.77	0.54	1.92	0.11
4. ด้านการจัดระบบสนับสนุนการติดตาม การส่งรายงานการวิจัย	0.44	0.66	1.21	0.31	2.74	0.03*
รวม	-1.10*	0.27	6.54	0.00**	8.98	0.00**

4. สภาพปัญหาที่มีผลต่อความต้องการระบบการติดตามการส่งรายงานความก้าวหน้าของ
โครงการวิจัยและการปิดบัญชีเงินทุนวิจัย โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.01 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ถึงสูงมาก ($r=0.79$, $r=0.83$, $r=0.56$ และ $r=0.86$)

จากผลการตอบแบบสอบถามการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการระบบการติดตาม
การส่งรายงาน โครงการวิจัยและการปิดบัญชีเงินทุนเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Question)

สภาพปัญหาด้านภาระงานที่ปฏิบัติ พบว่า ภาระด้านการเรียนการสอนและเอกสารต่างๆ
เช่น งานประกันคุณภาพการศึกษา มีจำนวนมากและเปลี่ยนแปลงบ่อย

ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติงาน พบว่า เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ไม่ได้รับการ
สนับสนุนเครื่องมือทดแทนอย่างเพียงพอเหมาะสม และอายุการใช้งานมากกว่า 20 ปี การเข้าถึง
เครื่องมือของส่วนกลางอยาก เนื่องจากมีผู้ใช้งานจำนวนมาก

ด้านข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานวิจัย พบว่า ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลง ต้องรอการ
พิจารณาและจัดทำเอกสารมาก มีผลกระทบเมื่อมีความจำเป็นเร่งด่วน การแจ้งและให้ข้อมูลไม่เป็น
ระบบ one stop service และเป็นแนวทางเดียวกันจากฝ่ายข้อมูล/ติดตามงานวิจัย ขาดการสื่อสาร
ข้อมูลที่ต้องการ ไม่มีระบบข้อมูลด้านการวิจัย (Literacy)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ด้านอื่นๆ พบว่า การสนับสนุนผู้วิจัยยังไม่เพียงพอ ได้แก่ ขั้นตอนการเบิกจ่ายทุนมีหลายขั้นตอน และต้องลงนามรับรองเอกสารประกอบการเบิกจ่ายจำนวนมาก ข้อบังคับพัสดุและแนวทางการใช้จ่ายยังไม่ชัดเจน เปลี่ยนแปลงบ่อย และเอกสารจำนวนมาก ขาดการติดตามและแจ้งยอดเงินที่ได้รับอนุมัติ และมีการปิดระบบการเบิกจ่ายตามปีงบประมาณ มีผลให้งานวิจัยล่าช้า

ความต้องการระบบการติดตามรายงานการวิจัยและการปิดบัญชีเงินทุนวิจัย พบว่า

1. ด้านภาระงานที่ปฏิบัติ มีความต้องการร้อยละ 10 คือ มีความต้องการให้ระบบการติดตามมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับภาระงานสอน ภาระงานวิจัย และภาระงานด้านอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย เพื่อสามารถแสดงเป็นรายงานเสนอผู้บริหาร และประกอบการพิจารณาประเมินภาระงานในรอบปีงบประมาณต่างๆ

2. ด้านทรัพยากรที่ใช้การปฏิบัติงาน มีความต้องการ ร้อยละ 30 คือ ต้องการให้มีระบบการเข้าใช้เครื่องมือส่วนกลางแบบออนไลน์ เพื่อลดขั้นตอนการวางแผนวิจัย และใช้เครื่องมือได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ด้านข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิจัย มีความต้องการ ร้อยละ 60 คือ มีความต้องการให้มีระบบบริหารทุนวิจัยซึ่งสามารถใช้ฐานข้อมูลวิจัยและครอบคลุมผู้ใช้งาน แบบ one stop service และเป็นไปในแนวทางเดียวกันจากฝ่ายข้อมูล/ติดตามงานวิจัย แจ้งข้อมูลทางอีเมลถึงหัวหน้าโครงการวิจัย การบันทึกรายงาน โครงการวิจัยผ่านระบบ แสดงรายการเงินทุนวิจัยคงเหลือ และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

ด้านกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการรับและการใช้จ่ายเงินทุนวิจัย มีผลต่อความต้องการระบบการติดตาม โดยพบว่า สภาพปัญหาในระดับมาก คือ 1) กฎระเบียบข้อบังคับการรับทุนและการใช้จ่ายเงินทุนวิจัยมีความซับซ้อนเข้าใจยาก 2) แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องมีความยุ่งยาก และ 3) เอกสารประกอบการเบิกค่าตอบแทน ค่าจ้างซึ่งเข้าระบบ Payroll ของมหาวิทยาลัยมีความยุ่งยาก สภาพปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ 1) การแจ้งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงวิธีขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินทุนวิจัย 2) กฎระเบียบข้อบังคับๆ เกี่ยวกับการเงินทุนวิจัยปี พ.ศ.2560 ทำให้การเบิกจ่ายมีความถูกต้องสามารถตรวจสอบได้ แต่ผู้ทำวิจัยต้องปฏิบัติจัดทำเอกสารหลายอย่าง มีขั้นตอนเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน อาจทำให้เกิดความสับสน เมื่อมีการจัดทำ Flowchart ขั้นตอนระบบงาน และจัดทำ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ป้ายแสดงงานที่รับผิดชอบเพื่อความชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวภา ทัพย์มาลัย (2560) ที่ศึกษาแนวทางพัฒนาการให้บริการด้านการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายโรงพยาบาลนครปฐม โดยจัดทำป้ายแสดงการให้บริการที่โต๊ะเพื่อกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจน

ด้านการบริหารจัดการภาระงานของผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งวิชาการ ไม่มีผลต่อความต้องการระบบการติดตาม พบว่า ระดับมาก เนื่องจากการกำหนดสัดส่วนของภาระงานจะเป็นไปตามข้อตกลงการปฏิบัติงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับหัวหน้าภาควิชา/หัวหน้าหน่วยงานนั้นๆ แต่อาจมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานตำแหน่งวิชาการจากการบริหารของหน่วยงานที่สังกัด ได้แก่ จำนวนอาจารย์สอนในหลักสูตรรายวิชามากน้อยไม่เท่ากัน เมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษาในหลักสูตรนั้นๆ ภาระงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย มีการจัดทำเอกสารจำนวนมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิวา ปานเพชร, ภัทร์ พลอยแหวน (2560) ที่ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการสื่อสารที่ส่งผลกระทบต่อเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ด้านการสื่อสารระหว่างผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งวิชาการและสายสนับสนุนวิชาการ ไม่มีผลต่อความต้องการระบบการติดตาม พบว่า ระดับปานกลาง เนื่องจากการสื่อสารระหว่างผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งวิชาการและผู้ปฏิบัติงานที่ทำหน้าที่ประสานงานวิจัย มีการกำหนดภาระงานของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน และกำหนดเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดูแลทุนวิจัยแต่ละประเภท แสดงขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อสมัครรับทุนวิจัย ขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อได้รับทุนวิจัย และขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อเบิกจ่ายเงินทุนวิจัย แต่อาจเกิดปัญหาในการเข้าถึงข้อมูล เนื่องจากเข้าถึงได้เพียงทางเว็บไซต์เท่านั้น ยังไม่มีการจัดทำระบบ Application หรือ ช่องทาง Social อื่นๆ ได้แก่ Facebook Line ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิวา ปานเพชร, ภัทร์ พลอยแหวน (2560) เรื่อง ประสิทธิภาพการสื่อสารที่ส่งผลกระทบต่อเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ด้านการจัดระบบสนับสนุนการติดตามการส่งรายงานการวิจัย ไม่มีผลต่อความต้องการระบบการติดตาม พบว่า ระดับปานกลาง เนื่องจากปัจจุบันการบริหารจัดการระบบสนับสนุนทางด้านงานวิจัย ใช้การติดต่อสื่อสารทางจดหมาย อีเมล และโทรศัพท์แจ้งข่าวสาร ติดตามการส่งรายงานโครงการวิจัย และการเบิกจ่ายเงินทุนวิจัย ซึ่งอาจไม่เพียงพอหรือเกิดประสิทธิภาพน้อย เนื่องจากปัจจุบันระบบการสื่อสารของประเทศไทย มีระบบดิจิทัล 4G รองรับการติดต่อสื่อสารได้มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิวา ปานเพชร, ภัทร์ พลอยแหวน (2560) เรื่อง ประสิทธิภาพการสื่อสารที่ส่งผลกระทบต่อเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

งานวิจัยของ นัชชัณภัศ เรอา์ครุ่งเรือง (2561) เรื่องความต้องการในการพัฒนาระบบติดตาม
สถานะการเบิกจ่ายเงินทุนวิจัย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านบุคลากร ควรมีจัดหาบุคลากรมาปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่การเงินทุนวิจัย ประจำภาควิชา
หรือหน่วยงาน โดยกำหนดให้ดูแลด้านเงินทุนวิจัยประจำภาควิชาหรือหน่วยงาน มีหน้าที่
ปฏิบัติงานด้านเอกสารเงินทุนวิจัยเพื่อลดภาระงานด้านเอกสารเงินทุนวิจัย และสะดวกต่อการ
ติดต่อสื่อสาร

2. ด้านทรัพยากรและเทคโนโลยีการสื่อสาร ควรมีการสนับสนุนเครื่องมือทำวิจัยให้
เพียงพอและมีการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ มีการสร้างเครือข่ายสื่อสาร เช่น Application Line
หรือช่องทาง Social media อื่นๆ เพื่อความรวดเร็ว ทันเวลา และให้เกิดความร่วมมือกันมากขึ้น

3. ด้านระบบการบริหารจัดการ ควรมีการออกแบบระบบเงินทุนวิจัยและติดตามการส่ง
รายงานโครงการวิจัยแบบออนไลน์ เพื่อลดภาระและช่วยในการประสานงาน กรณีมีการ
เปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเงินทุนวิจัยควรแจ้งให้ทราบทางอีเมล

ทั้งนี้ สามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพการส่งรายงาน
โครงการวิจัยให้ใช้งานได้จริง และศึกษาผลการพัฒนาและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้ระบบต่อไป

แนวทางการพัฒนา

1. ควรส่งเสริมให้มีการร่วมอบรมความรู้ทางด้านกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการ
ดำเนินโครงการวิจัยและการเบิกจ่ายเงินทุนวิจัยอย่างต่อเนื่อง ทันสมัย อยู่เสมอ

2. ควรมีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายนอกหรือบริษัทเอกชนในการสนับสนุน
เครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่ทันสมัย ลดต้นทุน

3. ควรพัฒนาระบบบริหารจัดการเงินทุนวิจัยแบบออนไลน์ ผู้ปฏิบัติงานสามารถบันทึก
ข้อมูลรายงานความก้าวหน้าเข้าระบบ ทดแทนการส่งรายงานแบบกระดาษหรือลดทรัพยากร

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- กล้าหาญ วานิชย์บัญชา. (2553). *หลักสถิติ*. กรุงเทพฯ : บริษัทธรรมสาร จำกัด.
- จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2558). เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. *วารสารบัณฑิตศึกษา ปีที่ 12 ฉบับที่ 58 กรกฎาคม – กันยายน 2558*. 13-24.
- จอมพงศ์ มงคลวานิช. (2554). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัทเอ็นวายฟิล์ม จำกัด.
- ชไมพร กาญจนกิจสกุล. (2555). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. ตาก: บ.โพธิ์เจ็ทท์ ไฟฟ์-ไฟฟ์
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2560). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์.
- นัชชยนต์ เรอัครรุ่งเรือง. (2561). *การศึกษาความต้องการในการพัฒนาระบบติดตามสถานะ การเบิกจ่าย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล*. การประชุมวิชาการโครงการเครือข่ายการศึกษาวิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ครั้งที่ 2 และการประชุมวิชาการระดับชาติ “การบริหารปกครองของภูมิภาค รัฐ ชุมชน ท้องถิ่นในการขับเคลื่อนประเทศสู่ยุค Thailand 4.0”. 1393-1403.
- ประกายรัตน์ สุวรรณ และอมรวิทย์ วิเศษสงวน. (2555). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 20*. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- ผ่องพรรณ ตรีชมงคลกุล และสุภาพ นัฏราภรณ์. (2553). *การออกแบบการวิจัย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรทิวา ปานเพชร, ภัทร์ พลอยแหวน. (2560). ประสิทธิภาพการสื่อสารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ปี 2560 เรื่อง “มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนศตวรรษที่ 21*. 900 – 911.
- พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติขจร. (2559). *แนวทางเพื่อการเรียนรู้ การวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- มณีรัตน์ สุวรรณวาริ. (2011). *ทฤษฎีและแนวความคิดทางการบริหาร*. วันที่ค้นข้อมูล 4 มกราคม 2562 เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/458779>
- รสสุคนธ์ มกรมณี. (2550). *วารสารการศึกษาไทย*. สวัสดิการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 4(30) มีนาคม,

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เสถียร เหลืองอร่าม. (2525). *ความต้องการของมนุษย์*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

เสาวภา ทัพย์มาลัย. (2560). แนวทางพัฒนาการให้บริการด้านการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการ
บริหารงานของโรงพยาบาลนครปฐม. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ประจำปี 2560 เรื่อง*
“มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในศตวรรษที่ 21. 225-235.

อรุณ จิรวัดน์กุล. (2556). *การออกแบบสอบถามสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: บริษัทวิทยพัฒน์ จำกัด.
กันตยา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

CURRENT PROBLEMS OF THE BUDGET DISBURSEMENT

FACULTY OF SCIENCE, MAHIDOL UNIVERSITY

จารุณี มีสมบัติ (Jarunee Mesombuth)

นักวิชาการเงินและบัญชี สังกัดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ณัฐฐิณี สุริยวงศ์ (Nattinee Suriyawong)

นักวิชาการเงินและบัญชี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และ2) เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 45 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรื่องลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านข้อบังคับเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน ด้านขั้นตอนการเบิกจ่ายเงิน ด้านผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน ด้านการวางแผนการเบิกจ่ายเงิน ด้านอุปกรณ์ใช้สำหรับการเบิกจ่ายเงิน (ค่าเฉลี่ย 2.93 2.91 2.90 2.89 และ 2.80 ตามลำดับ) และ 2) ข้อเสนอแนะ ควรจัดประชุมสัมมนา เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ อย่างสม่ำเสมอ หรือทุกๆ รายไตรมาส โดยเริ่มจากการประชุมสัมมนาขนาดใหญ่ (Training) ประชุมสัมมนาแบบขนาดกลาง แบบเจาะเฉพาะ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กลุ่ม (Focus Group) และสุดท้ายอาจจะมีการนัดพูดคุยแบบรายบุคคล (One by One) เพื่อซักถามข้อผิดพลาดต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาของผู้ปฏิบัติงานได้ตรงจุด และ 3) แนวทางการพัฒนาสืบเนื่องจากข้อเสนอแนะข้างต้นที่เสนอให้มีการจัดประชุมสัมมนา โดยมีการเก็บข้อมูลข้อผิดพลาดในแต่ละครั้งมาเป็นข้อมูลเพื่อใช้เป็นกรณีศึกษา เป็นแนวทางในการแก้ไขข้อผิดพลาดในครั้งต่อไป โดยจัดทำเป็นคู่มือในรูปแบบเป็นเล่ม และแบบ e-book

คำสำคัญ: สภาพปัญหาการเบิกจ่ายเงิน / เงินงบประมาณ / คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

This research purpose 1) To study the problems and problems with the disbursement of budget of the support workers Faculty of Science Mahidol University and 2) To study the guidelines for solving the problems regarding the disbursement of the budget of the support workers Faculty of Science Mahidol University. The population used in the research is the support worker of Faculty of Science Mahidol University 45 people. Collected data using questionnaires Statistics used in data analysis were frequency, mean, percentage, standard deviation

The results of the research were as follows: 1) The level of opinion of the problems concerning the disbursement of the budget of the support workers Faculty of Science Mahidol University at a moderate level When considering each aspect, it was found that All aspects are at a moderate level. By the average order from descending order as follows regulations regarding disbursements the process of disbursement the workers regarding the disbursement planning for disbursement the equipment used for disbursement (Average 2.93 2.91 2.90 2.89 and 2.80) 2) Suggestions should be held at a seminar so that the workers can exchange opinions those involved in budget disbursements regularly or every quarter, starting from a large seminar (Training), medium-sized seminar focus group only and 3) Guidelines development due to the above suggestions proposed to organize a seminar each error data has been collected as data for

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

use as a case study. As a guideline for correcting errors next time by creating a manual in the form of a book and an e-book.

Keywords: Conditions of disbursement / Budget / Faculty of Science Mahidol University

บทนำ

การบริหารจัดการของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงินที่เป็นเงินงบประมาณแผ่นดินและเงินรายได้ ต้องอาศัย ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ รวมทั้งประสบการณ์ ความรู้ ด้านการเบิกจ่ายเงินของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้องและสามารถตรวจสอบได้ ในปัจจุบันขั้นตอนที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีความซับซ้อนในบางขั้นตอน และผู้ปฏิบัติงานมีรูปแบบการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน โดยผู้ปฏิบัติงานต้องเปลี่ยนวิธีการและปรับตัวเองเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีวิธีและขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่มุ่งเน้นผลผลิตและผลลัพธ์ของงานเพื่อประโยชน์ของมหาวิทยาลัย ทำให้พบปัญหา อุปสรรค ของผู้ปฏิบัติงานที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติงาน ขาดทักษะและเทคนิคในการปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ส่งผลให้การเบิกจ่ายเงินงบประมาณไม่มีประสิทธิภาพ มีปัญหาความล่าช้าของการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีหน่วยงานระดับภาควิชา 12 ภาค หน่วยงานในสำนักงานคณบดี 13 หน่วยงาน กลุ่มสาขาวิชา 2 กลุ่ม และศูนย์วิจัย 1 ศูนย์ งานคลังและพัสดุ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นอีกหนึ่งหน่วยงานที่ช่วยให้กระบวนการทำงานขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายและพันธกิจขององค์กร อีกทั้งเป็นหน่วยงานที่ยังมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนการสอน การทำงานของการปฏิบัติงานของอาจารย์ และผู้ปฏิบัติงาน โดยให้บริการทางด้านการเงินทั้งหมด เช่น การเบิกจ่ายเงินทุนการศึกษา การเบิกจ่ายเงินทุนอุดหนุนวิจัย และการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการต่างๆ เป็นต้น เพื่อให้กระบวนการทำงานขับเคลื่อนได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อศึกษาสภาพ

บทความฉบับเต็ม

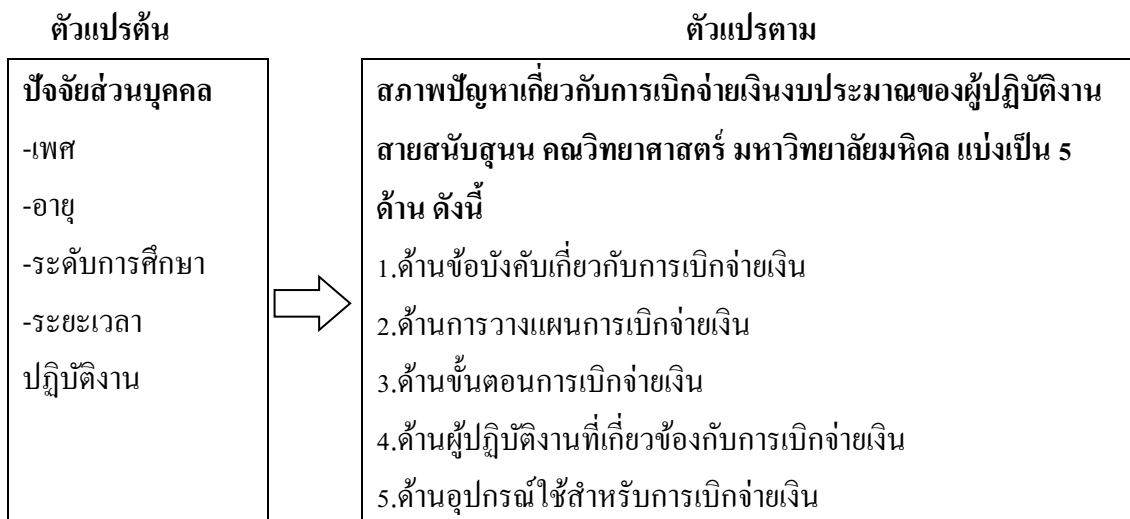
โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร : ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 45 คน ประกอบด้วยผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุนที่ปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่าย สังกัดภาควิชา/งาน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา : เป็นการศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุนที่ปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงิน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบไปด้วยด้านข้อบังคับการเบิกจ่ายเงิน ด้านการวางแผนการเบิกจ่ายเงิน ด้านขั้นตอนการเบิกจ่ายเงิน ด้านผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงิน ด้านอุปกรณ์ใช้สำหรับการเบิกจ่ายเงิน
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา : เก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2561- เดือน มกราคม พ.ศ. 2562

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ทราบถึงแนวทางการพัฒนาแก้ไขปัญหาคือเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บททวนวรรณกรรม

1.ความหมาย

ทองใบ ธีรานันท์ทางกูร (2552: 105) ได้ให้ความหมาย “งบประมาณ” หมายถึง การประมาณรายรับและรายจ่าย ในแง่ของบัญชี งบประมาณเป็นการแสดงรายรับรายจ่ายในแง่ของแผนงาน เป็นแผนการใช้จ่ายทรัพยากรของรัฐในการดำเนินการใดๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหน่วยงานที่ได้รับเงินงบประมาณดังกล่าว เพื่อมาบริหารจัดการทรัพยากรภายในหน่วยงานให้ทรัพยากรมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ภายใต้ความสุจริต ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ในการดำเนินกระบวนการขับเคลื่อนการทำงาน
บริหารจัดการ ของหน่วยงานให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด

2. ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล

เพื่อให้การบริหารงบประมาณและการเงินของมหาวิทยาลัยมหิดล เป็นไปด้วยความ
คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีประสิทธิภาพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 24 (2) และ (4) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2550 สภามหาวิทยาลัยในการประชุม ครั้งที่ 412 เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2551 จึงออกข้อบังคับ
ไว้ดังนี้

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดลว่าด้วย การบริหาร งบประมาณและการเงิน พ.ศ. 2551 และ
ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2556

หมวด 7 การเบิกเงิน

ข้อ 32 การเบิกเงินเพื่อจ่ายให้แก่ผู้มีสิทธิรับเงินหรือเจ้าหน้าที่ตามข้อผูกพัน ให้ส่งหลักฐาน
การเบิกจ่ายภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหลักฐานการเบิกจ่าย กรณีไม่สามารถส่งหลักฐาน
การเบิกจ่ายได้ภายในสามสิบวัน ให้ผู้ขอเบิกแจ้งเหตุผลที่ส่งเบิกล่าช้า โดยขออนุมัติต่ออธิการบดี
หรือหัวหน้าส่วนงานแล้วแต่กรณี

ข้อ 33 หลักเกณฑ์และวิธีการเบิกเงิน รวมทั้งบรรดาแบบพิมพ์ เอกสาร สมุดบัญชีและ
ทะเบียนต่างๆ ที่ใช้ในการเบิกเงิน ให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

หมวด 8 การจ่ายเงิน

ข้อ 35 ให้ส่วนงานเป็นผู้รับผิดชอบตรวจสอบเอกสารและหลักฐานการเบิกจ่ายเงินให้
ถูกต้องตามรายการและจำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ

ข้อ 36 ส่วนงานจะจ่ายเงินหรือก่องหนี่ผูกพันได้แต่เฉพาะรายการที่ได้รับการอนุมัติแล้ว
เท่านั้น

ข้อ 37 ให้กองคลังและงานคลังของส่วนงานจ่ายเงินตามเอกสารเบิกเงินที่ได้มีการ
ตรวจสอบถูกต้องแล้ว โดยการ โอนเงินเข้าบัญชีหรือคอกเอกสารแทนตัวเงินส่งจ่ายในนามเจ้าหน้าที่
หรือผู้มีสิทธิรับเงิน หรือในนามส่วนงาน เว้นแต่กรณีมีความจำเป็นต้องจ่ายเป็นเงินสด ก็ให้จ่ายเป็น
เงินสดได้ ทั้งนี้ภายในวงเงินที่มหาวิทยาลัยกำหนด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อ 38 หลักเกณฑ์ และวิธีการจ่ายเงินในแต่ละประเภท การควบคุมดูแลการจ่ายเงินให้
เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยทำเป็นประกาศของมหาวิทยาลัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรสา มุททิกา (2553) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการเบิกจ่ายเงินของเทศบาล
ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จากการศึกษาปัญหาและสาเหตุ ของ
ปัญหาในกระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณ ผลการวิจัยแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางฎีกา พบว่า การวางฎีกาไม่ถูกต้องตามระเบียบ การวางฎีกาล่าช้าเกิน 3 วัน
หลังจากวันตรวจรับเอกสารในขั้นตอนการจัดจ้างไม่ครบถ้วน หัวหน้าพัสดุไม่ตรวจสอบเอกสาร
การจัดซื้อจัดจ้าง ไม่มีการลงนามของผู้ส่งของในใบส่งของ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ไม่ได้ลงนามรับ
ของในใบส่งของ ตัวเลข วันที่ มีความผิดพลาด แต่ไม่มีการลงนามกำกับ คณะกรรมการตรวจรับ
พัสดูลงนามไม่ครบถ้วน ซึ่งมีสาเหตุเกิดจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ ความเข้าใจใน
ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานโดยขาดความรับผิดชอบ ละเลยต่อหน้าที่ หน่วยงานผู้เบิกมีความเร่ง
รีบในการเบิกจ่าย

2. ด้านการตรวจสอบฎีกา พบว่า เอกสารประกอบฎีกาไม่ครบถ้วนถูกต้อง ซึ่งสาเหตุเกิดมา
จากผู้ตรวจฎีกาไม่มีความละเอียดรอบคอบ ไม่หนักแน่น อะลุ่มอล่วยกับหน่วยงานผู้เบิก ทำให้เบิก
จ่ายเงินแล้วตามเอกสารได้ไม่ครบถ้วน

3. ด้านการเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติฎีกา พบว่า การพิจารณาอนุมัติฎีกามีความล่าช้า ลงนาม
อนุมัติโดยไม่มีความรู้ในรายละเอียดและเอกสารประกอบฎีกา ซึ่งมีสาเหตุมาจาก ผู้มีอำนาจอนุมัติ
ไม่มีการมอบอำนาจการอนุมัติให้รองนายกเทศมนตรี เนื่องจาก นายกเทศมนตรีมีภารกิจมาก ไม่มี
เวลาในการตรวจสอบการอนุมัติฎีกา

4. ด้านการจ่ายเงิน พบว่า ไม่มีใบเสร็จรับเงิน เอกสารประกอบการจ่ายเงิน เมื่อมีการแก้ไข
ไม่มีการเซ็นชื่อกำกับ การจ่ายเงินล่าช้า ติดต่อผู้มีสิทธิรับเงินไม่ได้ ทำให้ต้องมีการยกเลิกเช็ค ซึ่งมี
สาเหตุมาจากเจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงิน ไม่มีความเข้มงวด ขาดความรับผิดชอบ ละเลยต่อหน้าที่ ไม่เห็น
ความสำคัญของเอกสารประกอบการเบิกจ่ายเงิน

จากการศึกษาพบว่ามีแนวทางแก้ปัญหาทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางฎีกา จะต้องดำเนินการจัดส่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเข้ารับการฝึกอบรมใน
หลักสูตรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง และฝึกความรับผิดชอบเพื่อไม่ให้ละเลยต่อหน้าที่ เอกสาร

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประกอบฎีกาต่างๆ จะต้องครบถ้วน ตามที่ระเบียบกำหนด

2. ด้านการตรวจสอบฎีกา ผู้ตรวจฎีกาจะต้องศึกษาหาความรู้ จะต้องมีความละเอียดรอบคอบ หนักแน่น เข้มงวด กวดขัน ในรายละเอียดของเอกสารประกอบฎีกาให้ครบถ้วน จะต้องกำหนดข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจ

3. ด้านการเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติฎีกา จะต้องมีการมอบอำนาจการอนุมัติฎีกาให้รองนายกเทศมนตรี หรือบุคคลที่มีอำนาจอนุมัติตามระเบียบ การอนุมัติฎีกาจะต้องดำเนินการให้เสร็จภายใน 3 วันทำการ นับถัดจากวันรับฎีกา

4. ด้านการจ่ายเงิน จะต้องจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ เกี่ยวกับการเงินและบัญชี เพื่อให้มีประสบการณ์และเข้าใจการเก็บหลักฐานการจ่ายเงิน และการเขียนเช็คสั่งจ่ายเงิน

ดวงพร เจริญวรรณ (2550) ได้ศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี โดยมีผลการศึกษาดังนี้

สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ พบว่าสภาพปัญหาการเบิกจ่ายเงินงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรีภาพรวม อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.59 ได้แก่ ด้านขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ด้านระเบียบการ บริหารเงินงบประมาณ ด้านการวางแผนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ด้านอุปกรณ์ใช้สำหรับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ และด้านบุคลากรเกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.62 1.61 1.60 1.59 และ 1.55 ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี ตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงินและระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี ที่มีเพศ และ ระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบลต่างกันมีสภาพปัญหาการเบิกจ่ายเงิน งบประมาณไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่อายุและสถานภาพเกี่ยวข้องกับการ เบิกจ่ายเงินต่างกัน มีสภาพปัญหาการเบิกจ่ายเงินงบประมาณแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .000 คืออายุระหว่าง 23 - 40 ปี กับอายุมากกว่า 60 ปี และบุคลากรระดับปฏิบัติการทั่วไปกับผู้เบิกจ่ายเงิน คนนอก อบต. มีสภาพปัญหาการเบิกจ่ายเงินงบประมาณแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระดับการศึกษา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ต่างกัน มีสภาพปัญหาการเบิกจ่ายเงินงบประมาณแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือระหว่าง มัธยมศึกษาตอนปลายกับ ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีสภาพปัญหาการเบิกจ่ายเงินงบประมาณแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐาน

รชยา สิริฐานิช (2551) ได้วิจัยสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า

1. สภาพการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงที่สุดได้แก่ ด้านการอนุมัติ งบประมาณ รองลงมาได้แก่ ด้านการจัดเตรียมงบประมาณ ด้านการควบคุมงบประมาณ และ ด้านการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณตามลำดับ

2. ปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีปัญหา การบริหารงบประมาณอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงบประมาณสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการควบคุมงบประมาณ รองลงมาได้แก่ ด้านการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ด้านการอนุมัติ งบประมาณ และด้านการจัดเตรียมงบประมาณ

3. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งโดยรวมและรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่กับ ขนาดกลาง มีสภาพการบริหารงบประมาณมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก

4. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณส่วนตำบลในจังหวัด นครราชสีมา จำแนกตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่กับขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงบประมาณต่ำกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีจำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการอนุมัติงบประมาณ และการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จารุวรรณ ภูซ่าง (2552) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณและ เงินรายได้ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาทั้งสี่ด้านได้แก่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

1) ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ 2) ด้านการยืมเงินตรงจ่าย 3) ด้านการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ และ 4) ด้านการเบิกจ่ายเงินรายได้ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน และทุกรายการ ซึ่งรายการที่มีปัญหาน้อย แต่มีค่าเฉลี่ยอันดับสูงสุด ในด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ คือ ขั้นตอนการให้บริการ หลายขั้นตอนมีความยุ่งยากและซับซ้อน ด้านการยืมเงินตรงจ่าย คือ การตรวจสอบเอกสารการยืมเงิน ด้านการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ คือ การจัดทำเอกสารเบิก เงินงบประมาณ ด้านการเบิกจ่ายเงินรายได้ คือ การตรวจสอบเอกสารการเบิกเงินรายได้

จรรยาพร เขียดตุก (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง จากการศึกษาพบว่า การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ได้พบข้อบกพร่อง โดยสรุปดังนี้

1. ไม่มีการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินแต่ละปี
2. การเบิกจ่ายเงินยืมเงินงบประมาณ ไม่มีการเร่งรัดติดตามส่งใช้เงินยืม
3. มีการใช้จ่ายเงินผิดวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
4. การเบิกจ่ายเงินไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากมีการตีความตามข้อกำหนด ระเบียบ หรือหนังสือสั่งการที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความขัดแย้งในหน่วยงาน
5. ผู้มีหน้าที่ตรวจฎีกาไม่เคร่งครัดการตรวจสอบการเบิกจ่าย
6. การเบิกจ่ายเงินล่าช้าเกิดจากไม่มีการมอบหมายงานให้แก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนและจากการที่ได้ศึกษาพบปัญหาข้อบกพร่องในการเบิกจ่ายเงิน ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ดังนี้

1. ควรเคร่งครัดให้หน่วยงานคลังประสานติดตามการจัดทำแผนของแต่ละส่วน ก่อนการเบิกจ่ายเงินทุกสามเดือน
2. มอบหมายหัวหน้าส่วนการคลังมีหน้าที่ตรวจสอบทะเบียนเงินยืมของบุคคล ตามสัญญาการยืมเงิน และเร่งรัดให้เสร็จสิ้นในทันที ก่อนผู้ยืมจะพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ไป ควรมอบหมายให้มีการบันทึกในทะเบียนคุมเงินยืมสะสมให้เป็นปัจจุบัน
3. ควรมีการตรวจสอบโครงการที่หน่วยงานต่างๆ ขอรับเงินอุดหนุน
4. ควรเคร่งครัดให้หน่วยงานคลังบันทึกการเบิกจ่ายเงินมัดจำประกันสัญญาให้เป็นปัจจุบัน
5. ควรจัดให้มีการประชุมหาแนวทางในการตีความหมายกฎหมายข้อระเบียบ เพื่อถือปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อลดความผิดพลาด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

6. เครื่องคิดให้หัวหน้าส่วนการคลัง หรือผู้มีหน้าที่ตรวจฎีกา ปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบอย่างละเอียดรอบคอบ

7. ผู้บังคับบัญชาควรเคร่งครัดหรือมีมาตรการ และมีคำสั่งอย่างชัดเจนในการแต่งตั้งการปฏิบัติราชการแทน และการรักษาราชการแทน และให้มีการมอบหมายงานกรณีผู้ปฏิบัติงานไม่อยู่หรืออยู่แต่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้

ปาวินัย เบนอะสาร (2553) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการเบิกจ่ายเงินขององค์การ บริหารส่วนตำบลกะลุวอ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส จากการศึกษาพบว่า

1. ขั้นตอนการวางฎีกา องค์การบริหารส่วนตำบลกะลุวอยังไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบฯ ที่ได้กำหนดไว้ คือในปัจจุบันการวางฎีกาทุกประเภท ส่วนการคลังจะเป็นผู้วางฎีกาของทุกส่วนเสียเอง ทำให้เกิดปัญหาของเอกสารการเบิกจ่ายเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้วางฎีกาไม่ใช่เจ้าของงบประมาณ จึงไม่ทราบ เลยละเว้นไว้ไม่แสดงยอดงบประมาณคงเหลือให้เห็น ไม่มีลายมือชื่อของหัวหน้าส่วน ซึ่งเป็นผู้เบิก วางฎีกาเบิกผิดหมวดผิดประเภท และวางฎีกาเบิกเงินผิดส่วน และได้มีแนวทางพัฒนาแก้ไขคือ ให้เจ้าของงบประมาณในทุกส่วนเป็นผู้วางฎีกาในการเบิกจ่ายเอง โดยให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ขึ้นมาในแต่ละส่วนเพื่อรับผิดชอบงานในการวางฎีกา เบิกจ่ายเงิน เพื่อจะได้มีการตรวจสอบเอกสารตามขั้นตอนอย่างมีระบบ

2. ขั้นตอนการตรวจสอบฎีกา พบว่ายังมีข้อบกพร่องและละเอียดในการปฏิบัติหน้าที่ คือเอกสารไม่ถูกต้องไม่เป็นไปตามระเบียบ แต่ได้ลงลายมือชื่อในการตรวจสอบฎีกา หรือยังไม่ได้ลงลายมือชื่อในการตรวจสอบฎีกาแต่ได้เสนอฎีกาเพื่ออนุมัติเบิกเงิน สืบเนื่องจาก ในปัจจุบันส่วนการคลังเป็นผู้วางฎีกาเบิกจ่ายเงินเองให้เกิดความหละหลวม และละเอียดต่อหน้าที่และขาดการกั้นกรอง และได้มีแนวทางการพัฒนาแก้ไขคือ ให้เจ้าของงบประมาณทุกส่วนเป็นผู้วางฎีกาไปยังส่วนการคลัง ดังนั้นในการตรวจสอบฎีกาหัวหน้าส่วนการคลังจึงจะต้อง เกร่งครัดและให้เป็นไปตามระเบียบ หากมีฎีกาที่เสนอมาจากส่วนต่างๆ ยังมีข้อบกพร่อง เอกสารไม่ถูกต้องหรือไม่ครบ ผู้ตรวจสอบจะต้องส่งคืนกลับไปยังเจ้าของงบประมาณเพื่อทำการแก้ไข

3. ขั้นตอนการอนุมัติฎีกา พบว่า มีการอนุมัติฎีกาให้เบิกจ่ายเงินได้ แต่ฎีกาไม่ครบถ้วนตามเช็คสั่งจ่ายเงิน รวมไปถึงฎีกาไม่ถูกต้อง ซึ่งได้มีแนวทางพัฒนาแก้ไข โดยให้เจ้าหน้าที่การเงินตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารของแต่ละขั้นตอนให้ถูกต้องเรียบร้อยเสียก่อน ก่อนที่จะนำฎีกาเสนอเพื่อขออนุมัติเบิกจ่ายเงิน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

4. ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงิน พบว่าในการเบิกจ่ายเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลกะลุวอ บางภูิกามีใบเสร็จรับเงินจากเจ้าหน้าที่ หรือมีใบเสร็จรับเงินแต่ขาดลายมือชื่อผู้รับเงิน หรือ รายละเอียดในใบเสร็จรับเงินมีไม่ครบ และมีแนวทางแก้ไขดังนี้ ในกรณีการเบิกจ่ายเงินให้แก่ เจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่การเงิน จะต้องเป็นผู้นำเช็คไปชำระหนี้ให้กับเจ้าหน้าที่ด้วยตนเอง เพื่อป้องกันความ ไม่ครบถ้วนของเอกสาร และใบเสร็จรับเงิน โดยกำหนดการจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่เป็นคราว ๆ

ลำไย โคตุทา (2554) ได้ศึกษาการเบิกจ่ายเงินโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัด อุดรธานี จากผลการศึกษาพบข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นเป็นประจำในการเบิกจ่ายเงินของ โรงเรียนใน กรณียืมเงินไปราชการ/อบรม/สัมมนา พบว่าหนังสือขออนุญาตเดินทางไปราชการ ผู้มีอำนาจยังไม่ได้ลงนามเพื่ออนุมัติให้ไปราชการ กรณีการส่งใช้เงินยืมพบว่าเอกสารการจ่ายเงิน เช่นใบสำคัญ การจ่ายไม่ลงลายมือชื่อ ผู้ยืมไม่ลงลายมือชื่อจ่ายทุกฉบับ กรณีโครงการพานักเรียน ไปนอก สถานศึกษา และเดินทางไกลเข้าค่ายพักแรมของลูกเสือ เนตรนารีและยุวกาชาดพบว่า เอกสารไม่ ครบ เช่น ใบลงทะเบียน หนังสือตอบวิทยากร และตารางการฝึกอบรม ไม่มีใบส่งมอบ งานจ้าง ไม่ ดิดอากรแสตมป์ในสัญญาจ้าง กรณีค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ พบว่าไม่ลงลายมือ ชื่อผู้ควบคุมปฏิบัติงาน กรณีโครงการจัดการแข่งขันกีฬาขององค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า เอกสารที่ใช้ในการประกอบฎีกาเบิกจ่ายไม่ครบถ้วน เช่น ใบลงทะเบียน เอกสารการจัดซื้อ จัดจ้าง ไม่ครบสมบูรณ์ เช่น ไม่มีใบส่งมอบงานจ้าง ไม่ติดอากรแสตมป์ในสัญญาจ้าง และกรณีการเบิกค่า รักษาพยาบาล พบว่าเอกสารที่ใช้ในการเบิกจ่ายไม่สมบูรณ์ เช่น ใบเสร็จรับเงินมีอายุเกินกว่า 1 ปี ไม่แนบใบทะเบียนสมรส

ณาดชา ทองอรุณศรี (2554) ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการเบิกจ่ายเงิน สำหรับการ เดินทางไปราชการของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยนเรศวร จากการศึกษาพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการ ดำเนินการเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินสำหรับการเดินทางไปราชการ คือไม่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเบิกค่าพาหนะรับจ้างของข้าราชการระดับ 6 หรือพนักงานที่เคยดำรงตำแหน่งระดับ 6 ขึ้นไป และการเบิกค่าทางด่วน ดังนั้น ควรมีการฝึกอบรม สัมมนาและให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ การเบิกค่าพาหนะรับจ้างของข้าราชการระดับ 6 หรือพนักงานที่เคยดำรงตำแหน่งระดับ 6 ขึ้นไป และการเบิกค่าทางด่วน แก่บุคลากรทุกสังกัดในมหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเงิน และบัญชี และไม่เกี่ยวกับการเงินและบัญชีเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกันระหว่าง เจ้าหน้าที่ที่ตรวจสอบเอกสารการเบิกจ่ายเงินและผู้ที่เดินทางไปราชการ ซึ่งทำให้เกิดความรวดเร็ว

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

และลดปัญหา เกี่ยวกับความผิดพลาดในการเบิกจ่ายเงิน นอกจากนี้ยังพบว่ายังมีปัญหาการส่งใช้คืนเงินยืมทรองราชการ การขอยืมเงินไปราชการเป็นกรณีเร่งด่วน เอกสารประกอบการเบิกจ่ายค่าที่พัก และการเขียนเดินทางไปราชการ ดังนั้น ควรจัดอบรมและให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเอกสารประกอบการเบิกจ่ายเงิน และระเบียบ แนวทางปฏิบัติการเดินทางไปราชการโดยเน้นหัวข้อในด้านการส่งใช้คืนเงินยืมทรองราชการ การยืมเงินไปราชการ การเขียนรายงานการเดินทาง และเอกสารประกอบการเบิกจ่ายการเดินทางไปราชการแก่เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการเงิน และบัญชีให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแม่นยำ สามารถให้คำปรึกษาและแนะนำแก่บุคลากรภายในหน่วยงานเพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการเบิกจ่ายเงิน และควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับระเบียบ ขั้นตอน เอกสารประกอบการเบิกจ่าย พร้อมตัวอย่างการเขียนรายงานการเดินทางไปราชการผ่าน ทางเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเงินและบัญชีและไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับ การเงินและบัญชีได้รับทราบและถือปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ ควรมีระเบียบการเดินทางไปราชการและเอกสารประกอบการเบิกจ่ายที่ถูกต้อง และทันสมัยทั้งนี้ ควรสร้างความตระหนักถึงการรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการเดินทางไปราชการแก่บุคลากรที่ไม่ได้ ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเงินและ บัญชี เพื่อลดปัญหาการเบิกจ่ายเงินสำหรับการเดินทางไปราชการ นอกจากนี้ควรมีตัวอย่าง แบบฟอร์มการเขียนรายงานการเดินทางพร้อมเอกสารประกอบการเบิกจ่ายตามพาดำเนินการที่ใช้ในการเดินทางไปราชการ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

นรรธพงศ์ ไคร่เครือ และ นันทยา บุตรสิน (2558) การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานคลัง จำแนกตามประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารงานคลังท้องถิ่นกับความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดระยอง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ บุคลากรส่วนการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง จำนวน 272 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณจากสูตรของทาร์โร ยามาเน่ จำนวน 232 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน F-test และ LSD (Fisher's Least – Significance

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Difference) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดระยองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$, S.D. = 0.73) 2) บุคลากรที่มีตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดระยองแตกต่างกัน แต่บุคลากรที่ทำงานในประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดระยองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารงานคลังท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีการวิจัย

การศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุนของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากหนังสือเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัยที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ และเพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 45 คน ประกอบด้วยผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุนที่ปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่าย สังกัดภาควิชา/งาน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 45 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบไปด้วย ด้านข้อบังคับการเบิกจ่ายเงิน ด้านการวางแผนการเบิกจ่ายเงิน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ด้านขั้นตอนการเบิกจ่ายเงิน ด้านผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงิน ด้านอุปกรณ์ใช้สำหรับ
การเบิกจ่ายเงิน แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินของผู้ปฏิบัติงานสนับสนุน คณะ
วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบไปด้วย ด้านข้อบังคับการเบิกจ่ายเงิน ด้านการวางแผนการ
เบิกจ่ายเงิน ด้านขั้นตอนการเบิกจ่ายเงิน ด้านผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงิน
ด้านอุปกรณ์ใช้สำหรับการเบิกจ่ายเงิน

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขสภาพปัญหา

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ทำการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบความ
เที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (Pre-Test)
กับผู้ปฏิบัติงานประเภทสนับสนุน คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ไม่ใช่ประชากรที่ศึกษา
จำนวน 30 คน ช่วงเวลาที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 1 – 15 ธันวาคม พ.ศ. 2561 แล้วนำข้อมูลที่ได้
มาใช้วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's
Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้น
เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้อาศัยแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลงานวิจัยที่
เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการกำหนดคำถามแต่ละส่วนไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ
ความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของคำถาม (Content Validity) ความชัดเจน ความถูกต้องด้านภาษา รวมถึง
ความครอบคลุมของเนื้อหา การใช้ภาษาและ โครงสร้างของแบบสอบถามเพื่อความเข้าใจง่ายและนำมา
ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มทดสอบต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. เตรียมเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

2. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ตรวจสอบความถูกต้อง และครบถ้วนของแบบสอบถามที่

ได้รับกลับคืนมา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

3. การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการประมวลผลข้อมูล และจัดทำตาราง วิเคราะห์ทางสถิติ
ต่างๆ ที่ต้องการ

4. แปลความหมายข้อมูลที่ประมวลผลแล้ว เพื่อจัดทำรายงานผลวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการประมวลผลข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม จำนวน 45 ชุด ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ
โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แต่ละคำตอบมีคำตอบให้
เลือก 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1961 : 97) คือ มีระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยจะ
กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

ในการแปลความหมายของคะแนนที่ใช้ในการตีความของคะแนนเฉลี่ยที่ใช้กับการ
วิเคราะห์ความคิดเห็นสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสาย
สนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งผู้วิจัยแบ่งช่วงระดับคะแนนได้ 5 ระดับ โดยใช้
ค่าเฉลี่ยจากข้อมูลเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาโดยการหาความกว้าง อันตรภาคชั้น (Class Interval)
ดังนี้ (วิวัฒนา, 2533 : 19)

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น เกณฑ์ค่าเฉลี่ยของการให้ระดับคะแนนในแต่ละอันตรภาคชั้นมีลักษณะดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คะแนนค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง มีความเห็นด้วยมากที่สุด

คะแนนค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง มีความเห็นด้วยมาก

คะแนนค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง มีความเห็นด้วยปานกลาง

คะแนนค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง มีความเห็นด้วยน้อย

คะแนนค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตารางและการบรรยายประกอบ โดยเรียงลำดับผลการวิจัยดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 45 คน ประกอบด้วย เพศหญิง จำนวน 41 คน (ร้อยละ 91.1) และเพศชาย จำนวน 4 คน (ร้อยละ 8.9) อายุมากที่สุด 57 ปี และน้อยสุด 23 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบปริญญาตรี จำนวน 35 คน (ร้อยละ 77.8) ปริญญาโท จำนวน 9 คน (ร้อยละ 20.0) และปริญญาเอก 1 (ร้อยละ 2.2) ระยะเวลาปฏิบัติงาน 1-5 ปี จำนวน 15 คน (ร้อยละ 26.7) ระยะเวลาปฏิบัติงาน 6-10 ปี จำนวน 12 คน (ร้อยละ 22.3) ระยะเวลาปฏิบัติงาน 11 ปีขึ้นไป จำนวน 18 คน (ร้อยละ 40.0)

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ด้านข้อบังคับเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน ด้านขั้นตอนการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เบิกจ่ายเงิน ด้านผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน ด้านการวางแผนการเบิกจ่ายเงิน ด้านอุปกรณ์ใช้
สำหรับการเบิกจ่ายเงิน (ค่าเฉลี่ย 2.93 2.91 2.90 2.89 และ 2.80 ตามลำดับ)

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน
งบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ	$\bar{\mu}$	σ	ระดับสภาพปัญหา
1. ด้านข้อบังคับเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน	2.93	1.13	ปานกลาง
2. ด้านการวางแผนการเบิกจ่ายเงิน	2.89	0.99	ปานกลาง
3. ด้านขั้นตอนการเบิกจ่ายเงิน	2.91	1.15	ปานกลาง
4. ด้านผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงิน	2.90	1.25	ปานกลาง
5. ด้านอุปกรณ์ใช้สำหรับการเบิกจ่ายเงิน	2.80	1.22	ปานกลาง
รวม	2.89	1.15	ปานกลาง

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ
ของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลและศึกษาแนวทางการพัฒนา
แก้ไขสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ทราบถึงสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงาน
สายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และทราบถึงแนวทางการพัฒนาแก้ไขสภาพ
ปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และ
นำเสนอผลการวิจัยในรูปของตารางและการบรรยายประกอบ ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาสภาพ
ปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดลในแต่ละด้านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.89) เมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้านพบว่าด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านข้อบังคับเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน (ค่าเฉลี่ย 2.93) และ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เรียงตามลำดับข้อ 1. ผู้ปฏิบัติงานคิดว่าข้อบังคับการเบิกจ่ายเงินทำให้เกิดปัญหา 2. ผู้ปฏิบัติงานคิดว่ารายละเอียดของข้อบังคับการเบิกจ่ายเงินทำให้เกิดปัญหา 3. ผู้ปฏิบัติงานคิดว่าหลักฐานการเบิกจ่ายเงินทำให้เกิดปัญหา 4. ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติตามข้อบังคับการเบิกจ่ายเงินทำให้เกิดปัญหา (ค่าเฉลี่ย 3.00 3.00 2.98 และ 2.76) ตามลำดับ เนื่องจากความรู้ความเข้าใจการเบิกจ่ายเงิน จะต้องให้ความสำคัญของพัฒนากระบวนการทำงาน สอดคล้องกับ นรเศรษฐ์ ไคร์เครือ และ นันทยา บุตรสิน (2558) การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานคลัง จำแนกตามประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารงานคลังท้องถิ่นกับความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดระยอง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ บุคลากรส่วนการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง จำนวน 272 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณจากสูตรของทาโร ยามาเน่ จำนวน 232 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน F-test และ LSD (Fisher's Least – Significance Difference) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$, S.D. = 0.73) 2) บุคลากรที่มีตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยองแตกต่างกัน แต่บุคลากรที่ทำงานในประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดระยองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารงานคลังท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าผู้ปฏิบัติงานให้ความเห็นว่า ด้านข้อบังคับเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน ทำให้เกิดปัญหามากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ข้อบังคับการเบิกจ่ายเงิน รายละเอียดของข้อบังคับการเบิกจ่ายเงิน หลักฐานการเบิกจ่ายเงิน และการปฏิบัติตามข้อบังคับการเบิกจ่ายเงิน ดังนั้น

1. ควรจัดประชุมสัมมนาเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้วยกันที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ อย่างสม่ำเสมอ หรือทุกๆ ไตรมาส เริ่มจากการประชุมสัมมนาขนาดใหญ่ (Training) คือ เชิญผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องทั้งหมดรวมถึงผู้ที่มีความสนใจในด้านการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ เข้าร่วมประชุมสัมมนา ซึ่งแจ้งรายละเอียด ทำความรู้จักความเข้าใจ แบบเจาะลึกเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของข้อความต่างๆ ในการเบิกจ่ายเงิน หรือการตีความที่ถูกต้องของการเบิกจ่ายเงิน ให้ผู้ปฏิบัติงานที่เข้าร่วมประชุมสัมมนาเข้าใจตรงกัน มีการติดตามผลหลังจบประชุมสัมมนา และหากยังพบข้อผิดพลาดเกิดขึ้น อาจต้องจัดประชุมสัมมนาขึ้นอีกครั้ง

2. การประชุมสัมมนาแบบขนาดกลาง แบบเจาะเฉพาะกลุ่ม (Focus Group) ก่อนผู้ปฏิบัติงานเข้าประชุมสัมมนา ควรมีการทำแบบทดสอบเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน รวมถึงดูข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นว่าผิดพลาดจุดใดบ้าง หลังจากนั้นเรื่องที่จะจัดประชุมสัมมนาจะเจาะลึก เน้นย้ำเป็นจุดๆ ตามข้อที่เกิดผิดพลาดนั้นๆ เมื่อจบการประชุมสัมมนา ควรมีการทำแบบทดสอบเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินอีกครั้ง เพื่อสรุปผลความรู้ความเข้าใจจากคะแนนในการทำแบบทดสอบ

3. สุดท้ายควรมีการนัดพูดคุยแบบรายบุคคล (One by One) เพื่อซักถาม ข้อผิดพลาดต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาของผู้ปฏิบัติงาน ได้ตรงจุด

แนวทางการพัฒนา

สืบเนื่องจากข้อเสนอแนะข้างต้นที่เสนอให้มีการจัดประชุมสัมมนา โดยต้องทำการเก็บข้อมูลของข้อผิดพลาดในแต่ละครั้งมาเป็นข้อมูล เพื่อใช้เป็นกรณีศึกษาให้กับผู้ปฏิบัติงาน เป็นแนวทางในการแก้ไขข้อผิดพลาดได้ในครั้งต่อไป โดยจัดทำเป็นคู่มือในรูปแบบ ดังต่อไปนี้

1. จัดทำคู่มือการเบิกจ่ายเงินเป็นเล่มหนังสือ โดยจะจัดทำคู่มือหนึ่งเล่มต่อหนึ่งหัวข้อข้อผิดพลาด พร้อมแนบเอกสารตัวอย่างที่มีความผิดพลาด และเอกสารที่มีความถูกต้องเข้าไปในเล่ม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คู่มือ เพื่อเวลาที่ผู้ปฏิบัตินำคู่มือไปใช้ทำให้ เข้าใจได้ง่าย และมองเห็นภาพเอกสารได้ชัดเจนขึ้น
คู่มือแต่ละหัวข้อ จัดพิมพ์อย่างน้อยอย่างละ 3-5 เล่ม เพื่อจะได้เพียงพอกับผู้ปฏิบัติจะนำไปใช้งาน

2. จัดทำคู่มือการเบิกจ่ายเงินเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบวิดีโอแบบสั้นๆ ประมาณ 5
นาที เป็นข้อมูลใส่ไว้ในเว็บงานคลังและพัสดุ อธิบายให้กะทัดรัด เข้าใจง่าย เพื่อความสะดวกและ
ทันสมัย ลดระยะเวลาที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องเดินทางมางานคลังและพัสดุ เพื่อขอยืมใช้คู่มือ สามารถดู
เป็นวิดีโอคู่มือ และดูเอกสารในมือของผู้ปฏิบัติงานควบคู่ไปด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสาย
สนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. การศึกษาความรู้ความเข้าใจในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

รายการอ้างอิง

- จารุวรรณ ภู่อ่าง. (2552). ปัญหาและแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณและเงินรายได้ ของคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, รายงานการศึกษาอิสระปริญญาโท
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จรรยาพร เขียดสุก. (2553). การพัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงิน ขององค์การบริหารส่วน ตำบลนาหมื่น
ศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง, รายงานการศึกษาอิสระปริญญาโท มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณาดยา ทองอรุณศรี. (2554). การศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการเบิกจ่ายเงิน สำหรับการ
เดินทางไปราชการของบุคลากรในสังกัดมหาวิทยาลัยนเรศวร, รายงานการศึกษาอิสระ
ปริญญาโท มหาวิทยาลัยนเรศวร
- ดวงพร เจริญวรรณ. (2550). สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของ องค์การบริหาร
ส่วนตำบลอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี, รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญาโท
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทองใบ ธีรานันท์ทางกูร. (2552). พจนานุกรมไทยสำหรับนักเรียน. กรุงเทพฯ: ดวงแก้ว.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นรรธพงศ์ ไคร์เครือ และนันทยา บุตรสิน. (2558). ปัญหาการบริหารงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดระยอง, วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 : กันยายน – ธันวาคม 2558.

ประคอง กรรณสูต. (2542). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักท์.

ปาวิณัย เบนอะสาร. (2553). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการเบิกจ่ายเงินขององค์กรการบริหารส่วนตำบลกะลุวอ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส. รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น.

รชยา สิริฐานิช. (2551). สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา, วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ลำไย โคตุทา. (2554). การเบิกจ่ายเงินโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด อุดรธานี, รายงานการศึกษาอิสระปริญญาโท มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อรสา มุทธิกา. (2553). แนวทางพัฒนากระบวนการเบิกจ่ายเงินของเทศบาลตำบล คลองลานพัฒนา อำเภอกลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร, รายงานการศึกษา อิสระปริญญาโท มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การศึกษาพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

The study of the internet usage behavior of support workers

Faculty of Science, Mahidol University

อรอริ ธนิตพิพัฒน์ (Orn-aree Thanitpipat)

เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์ สังกัดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต และ 2) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้อินเทอร์เน็ต กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 201 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรทาโร ยามาเน (Taro Yamane) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 และคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสัดส่วนของภาควิชา/งาน ด้วยวิธีการสุ่มแบบระดับชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง (ร้อยละ 71.10) เพศชาย (ร้อยละ 28.90) มีอายุมากที่สุด 59 ปี อายุน้อยที่สุด 23 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ ระดับปริญญาตรี รองลงมา ระดับปริญญาโท ระยะเวลาปฏิบัติงานมากที่สุด 37 ปี น้อยสุด 1 ปี โดยสังกัดสำนักงานคณบดี (ร้อยละ 62.20) สังกัดภาควิชา (ร้อยละ 37.80) มีพฤติกรรมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยทุกวันต่อสัปดาห์ เฉลี่ยวันละ 7 ครั้งขึ้นไป ระยะเวลาในแต่ละครั้งนานประมาณ 4 ชั่วโมงขึ้นไปต่อวัน และช่วงเวลาที่ใ้ช้บ่อยที่สุด คือ 8.00 – 17.00 น. (ทั้งวัน) (2) แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้อินเทอร์เน็ต ผู้ปฏิบัติงานมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตตลอดเวลา ซึ่งจะส่งผลเสียต่อสุขภาพ อาจทำให้เกิดโรคออฟฟิศซินโดรม องค์การควรจัดให้มีการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อบรม ให้ความรู้ ข้อมูลเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องการทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และ
ความปลอดภัยต่างๆ ทางด้านคอมพิวเตอร์ การประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลกับผู้ปฏิบัติงานเมื่อมีความ
เสี่ยงต่างๆ บนโลกอินเทอร์เน็ต เพื่อลดความเสี่ยงที่จะมาแพร่กระจายในองค์กร ที่จะสร้างความ
เสียหายมากขึ้นในวงกว้าง

คำสำคัญ : พฤติกรรม, อินเทอร์เน็ต, ผู้ปฏิบัติงาน, คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

The purpose of this research is to study 1) Internet usage behavior and 2) Suggestive guidelines for the development of internet efficiency. The sample group is support workers of Faculty of Science Mahidol University 201 peoples by specifying the sample size from the Taro Yamane formula, determining the error value equal to 0.05 and calculating the sample from the proportion of division / department by using with Stratified Random Sampling method. The research instrument was a questionnaire with a reliability of 0.96. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation.

The results of the research found that 1) The behavior of internet users of support workers Faculty of Science Mahidol University overall is at a moderate level. Most of the workers were female (71.10 %), males (28.90 %), the highest age 59 years, the youngest, 23 years old. Most education levels Undergraduate followed by the Master's degree level. The maximum operating period is 37 years, the lowest 1 year. Under the office of the dean (62.20 %) under the department (37.80 %) The behavior of using the internet for the average daily 7 days per week, each time for about 4 hours or more per day and the most frequently used time is 8.00 - 17.00 hrs. (All day) (2) Guidelines for improving the efficiency of the internet. Operators are constantly using the internet. Which will adversely affect health May cause office syndrome The organization should provide training to educate information about Act on computer offenses And various safety On the computer Public relations provides information to workers when there are

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

various risks. On the internet To reduce the risk of spreading in the organization That will create more damage in a wider area

Keyword: behavior, internet, support workers, Faculty of Science, Mahidol University

บทนำ

ในปัจจุบันเทคโนโลยีด้านสารสนเทศยุคของการสื่อสารไร้พรมแดน (Globalization) อินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนทุกเพศ ทุกวัย จนกลายเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม โดยเฉพาะการสื่อสารด้านอินเทอร์เน็ตที่ปัจจุบันมีความสำคัญมาก การค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆ ทั้งด้านการวิจัย วิชาการ และการสืบค้นข้อมูลทั่วไป แหล่งข้อมูลสารสนเทศอันมหาศาล นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในสถาบันการศึกษา เป็นแหล่งวิทยาทานที่ครอบคลุมทุกแขนง และเมื่อเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงไป เชื่อมโยงให้มีการสื่อสารมากขึ้น หรือด้านความบันเทิง ด้านโซเชียล ที่ทำให้เชื่อมโยงทุกเครือข่ายโครงข่ายให้ใกล้กันมากขึ้น ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีทางเลือกมากขึ้น ในการเลือกใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อความบันเทิง มากกว่าที่จะใช้เพื่อการเรียนสอนอย่างเดียว

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีโครงสร้างองค์กรประกอบด้วย ระดับภาควิชา 12 ภาควิชา หน่วยงานในสำนักงานคณบดี 13 หน่วยงาน กลุ่มสาขาวิชา 2 กลุ่ม และศูนย์วิจัย 1 ศูนย์ (มหาวิทยาลัยมหิดล , คณะวิทยาศาสตร์ : 2562) งานพัฒนาระบบและเทคโนโลยี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นฝ่ายที่สนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัยและด้านวิชาการ การทำงานของอาจารย์ บุคลากร โดยให้บริการดูแลระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และระบบเครือข่าย รวมถึงระบบสารสนเทศ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทั้งนี้ด้านการให้บริการระบบเครือข่ายของคณะวิทยาศาสตร์ มีระบบเครือข่ายสื่อสารบริการทั้งแบบไร้สาย (Wireless) และแบบมีสาย (Wired)

จากกรณีศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จึงเป็นความสนใจของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อค้นหาคำตอบที่สามารถอธิบายถึงพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของผู้ปฏิบัติงาน และเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุง

บทความฉบับเต็ม

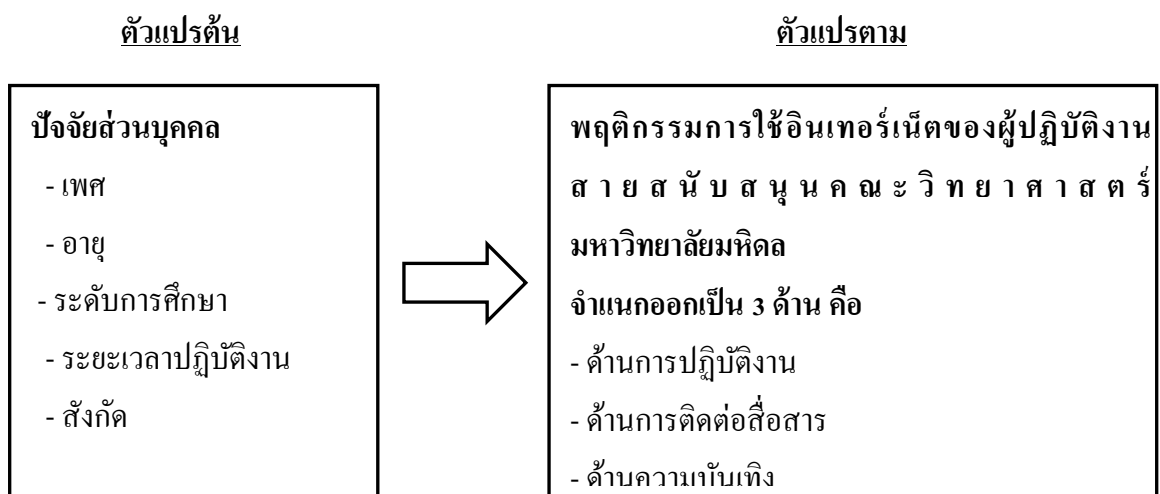
โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

และพัฒนาประสิทธิภาพการใช้งานอินเทอร์เน็ตที่ดียิ่งขึ้น เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อองค์กรอื่นๆ
ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต ของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะ
วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้งานอินเทอร์เน็ต ของผู้ปฏิบัติงานสาย
สนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กรอบแนวคิดการทำวิจัย

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร
  - 1.1 ขอบเขตด้านประชากร : ประชากรที่ใช้วิจัย คือ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุนคณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 404 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2562)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุนคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 201 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีสุ่ม (Simple Random Sampling) และใช้วิธีคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) โดยมีระดับความเชื่อมั่นในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง 95% และระดับความคลาดเคลื่อน 5% และคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสัดส่วนของภาควิชา/งาน ด้วยวิธีการสุ่มแบบระดับชั้น (Stratified Sampling) ซึ่งเป็นแผนการสุ่มตัวอย่างที่มีการแบ่งส่วนงานต่างๆ ในประชากรออกเป็นกลุ่ม แล้วทำการเลือกหน่วยตัวอย่างจากประชากรแต่ละกลุ่มมาให้ครบทุกกลุ่ม

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา : ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา : ดำเนินการภายในระยะเวลา 3 เดือน (ธันวาคม 2561 - กุมภาพันธ์ 2562)

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

2. ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลจากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้งานอินเทอร์เน็ตของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุนคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บททวนวรรณกรรม

1.ความหมายและความสำคัญของอินเทอร์เน็ต

ความหมายและความสำคัญของอินเทอร์เน็ต โดย พุทธิรักษ์ มุลเมือง (2556) กล่าวว่า อินเทอร์เน็ต (Internet) นั้นย่อมาจากคำว่า “International network” หรือ “Inter Connection network” ซึ่งหมายถึง เครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั่วโลกเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้เกิดการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน โดยอาศัยตัวเชื่อมเครือข่ายภายใต้มาตรฐานการเชื่อมโยงเดียวกันนั่นก็คือ TCP/IP Protocol ซึ่งเป็นข้อกำหนดวิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างคอมพิวเตอร์ในระบบเครือข่าย ซึ่งโปรโตคอลนี้จะช่วยให้คอมพิวเตอร์ที่มี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ฮาร์ดแวร์ ที่แตกต่างกันสามารถติดต่อถึงกันได้ การที่มีระบบอินเทอร์เน็ตทำให้สามารถเคลื่อนย้ายข่าวสารข้อมูลจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้ โดยไม่จำกัดระยะทางส่งข้อมูลได้หลายรูปแบบ ทั้งข้อความตัวหนังสือภาพและเสียง โดยอาศัยเครือข่ายโทรคมนาคมเป็นตัวเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีเครื่องคอมพิวเตอร์หลายล้านเครื่องทั่วโลกเชื่อมต่อกับระบบทำให้คนในโลกทุกชาติทุกภาษาสามารถติดต่อสื่อสารกันได้โดยไม่ต้องเดินทางไปโลกทั้งโลก เปรียบเสมือนเป็นบ้านหนึ่ง ที่ทุกคนในบ้านสามารถพูดคุยกันได้ตลอด 24 ชั่วโมงประหยัดเวลาค่าใช้จ่ายแต่เกิดประโยชน์ต่อสังคมโลกปัจจุบันมา อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยเริ่มใช้งานครั้งแรกในปีพ.ศ. 2532 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้เชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (ผ่านระบบโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ) กับมหาวิทยาลัยในออสเตรเลีย เพื่อการรับส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และปี พ.ศ. 2535 ได้มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอย่างถาวรโดยมีจุดเชื่อมต่อ Gateway 2 แห่ง คือ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อินเทอร์เน็ตเริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในระดับมหาวิทยาลัย (Campus network) แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าสู่อินเทอร์เน็ตอย่างสมบูรณ์ เมื่อเดือนสิงหาคม 2535 และในปี 2538 การสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) ร่วมมือกับเอกชนรายแรกโดยใช้ชื่อว่าอินเทอร์เน็ตเคเอสซี (KSC) ในการให้บริการอินเทอร์เน็ตในเชิงพาณิชย์เรียกโดยย่อว่า ISP (Internet service provider) รูปแบบการเชื่อมต่อของอินเทอร์เน็ตการเชื่อมต่อเข้าอินเทอร์เน็ตแบบใช้สาย (Wire internet) แบ่งได้ตามความลักษณะของผู้ใช้ได้ดังนี้

1. การเชื่อมต่อแบบองค์กร ในกรณีนี้ผู้ขอเชื่อมต่อเป็นองค์กรที่มี การจัดตั้งระบบเครือข่ายใช้งานภายในองค์กร (LAN) อยู่แล้วการเชื่อมต่อสามารถเอาเครื่องแม่ข่าย (Server) ของเครือข่ายนั้นมาเชื่อมต่อได้เลยจะทำให้เครื่องอื่นๆ ในระบบทั้งหมดสามารถเข้าไปใช้งานในอินเทอร์เน็ตได้ การเชื่อมต่อแบบนี้อาจเชื่อมต่อผ่านทางสายโทรศัพท์หรือคู่สายเช่า (Lease line)
2. การเชื่อมต่อส่วนบุคคล บุคคลทั่วไปสามารถขอเชื่อมต่อเข้าสู่อินเทอร์เน็ตโดยใช้คอมพิวเตอร์ที่ใช้อยู่เชื่อมต่อผ่านทางสายโทรศัพท์ผ่านอุปกรณ์ที่ เรียกว่า Modem การเชื่อมต่อแบบนี้เรียกว่าการเชื่อมต่อแบบ Dial-up โดยผู้ใช้ต้องสมัครเป็นสมาชิกของ ISP ก่อน องค์กรประกอบของการใช้อินเทอร์เน็ตส่วนบุคคล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Modem คืออุปกรณ์ที่ใช้ในการแปลงสัญญาณดิจิทัล (Digital) ซึ่งเป็นสัญญาณในคอมพิวเตอร์ให้เป็นสัญญาณอนาล็อก (Analog) เช่น สัญญาณเสียงเพื่อส่งไปตามสายโทรศัพท์และแปลงกลับเป็นสัญญาณดิจิทัลอีกครั้งเมื่อสัญญาณถึงปลายทาง Modem แบ่งได้เป็น 3 ประเภทดังนี้

1. โมเด็มแบบติดตั้งภายนอก (External modem) เป็นโมเด็มที่ติดตั้งกับคอมพิวเตอร์ภายนอกสามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวกเพราะในปัจจุบันการเชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์จะผ่าน USB พอร์ต (Universal serial bus) ซึ่งเป็นพอร์ตที่นิยมใช้กันมาก

2. โมเด็มแบบติดตั้งภายใน (Internal modem) เป็นโมเด็มที่เป็นการ์ดคอมพิวเตอร์ที่ต้องติดตั้งเข้าไปกับแผงวงจรหลักหรือเมนบอร์ด (Main board) ของเครื่องคอมพิวเตอร์ โมเด็มประเภทนี้จะมีราคาถูกกว่าโมเด็มแบบติดตั้งภายนอกเวลาติดตั้งต้องอาศัยความชำนาญในการเปิดเครื่องคอมพิวเตอร์และติดตั้งไปกับแผงวงจรหลัก

3. โมเด็มสำหรับเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก (PCMCIA modem)

การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบไร้สาย (Wireless internet)

1. การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบไร้สายผ่านเครื่องโทรศัพท์บ้านเคลื่อนที่ PCT เป็นการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก (Notebook) และคอมพิวเตอร์แบบพกพา (Pocket PC) ผู้ใช้จะต้องมีโมเด็มชนิด PCMCIA ของ PCT ผู้ใช้สามารถใช้อินเทอร์เน็ตไร้สายได้ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล

2. การใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือโดยตรง (Mobile internet)

2.1 WAP (Wireless Application Protocol) เป็นโพรโตคอลมาตรฐานของอุปกรณ์ไร้สายที่ใช้งานบนอินเทอร์เน็ตใช้ภาษา WML (Wireless Markup Language) ในการพัฒนาขึ้นมาแทนการใช้ภาษา HTML (Hypertext markup Language) ที่พบใน www โทรศัพท์มือถือปัจจุบันหลายๆ ยี่ห้อจะสนับสนุนการใช้ WAP เพื่อท่องอินเทอร์เน็ตซึ่งมีความเร็วในการรับส่งข้อมูลที่ 9.6 kbps และการใช้ WAP ท่องอินเทอร์เน็ตนั้นจะมีการคิดอัตราค่าบริการเป็นนาทีซึ่งยังมีราคาแพง

2.2 GPRS (General packet radio service) เป็นเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้โทรศัพท์มือถือสามารถเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตด้วยความเร็วสูงและสามารถส่งข้อมูลได้ในรูปแบบของมัลติมีเดีย ซึ่งประกอบด้วยข้อความภาพกราฟิก เสียงและวิดีโอ ความเร็วในการรับส่งข้อมูลด้วยโทรศัพท์ที่สนับสนุน GPRS อยู่ที่ 40 kbps ซึ่งใกล้เคียงกับโมเด็มมาตรฐานซึ่งมีความเร็ว 56 kbps

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อัตราค่าใช้จ่ายบริการคิดตามปริมาณข้อมูลที่รับ-ส่งตามจริง ดังนั้นจึงทำให้ประหยัดกว่าการใช้ WAP และยังสามารถได้รวดเร็วขึ้นด้วย

2.3 โทรศัพท์ระบบ CDMA (Code Division Multiple Access) ระบบ CDMA นั้นสามารถรองรับการสื่อสารไร้สายความเร็วสูงได้เป็นอย่างดี โดยสามารถทำการรับส่งข้อมูลได้สูงสุด 153 Kbps ซึ่งมากกว่าโมเด็มที่ใช้กับโทรศัพท์ตามบ้านที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้เพียง 56 kbps นอกจากนี้ระบบ CDMA ยังสนับสนุนการส่งข้อมูลระบบมัลติมีเดียได้ด้วย

2.4 เทคโนโลยีบลูทูธ (Bluetooth technology) เทคโนโลยีบลูทูธถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้กับการสื่อสารแบบไร้สายโดยใช้หลักการการส่งคลื่นวิทยุที่อยู่ในย่านความถี่ระหว่าง 2.40 - 2.48 GHz ในปัจจุบันนี้ได้มีการผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ใช้เทคโนโลยีไร้สายบลูทูธ เพื่อใช้ในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หลายๆ ชนิด เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก คอมพิวเตอร์พ็อคเก็ตพีซี

3. การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตด้วยโน้ตบุ๊ก (Notebook) และเครื่องปาล์ม (Palm) ผ่านโทรศัพท์มือถือที่สนับสนุนระบบ GPRS โทรศัพท์มือถือที่สนับสนุน GPRS จะทำหน้าที่เสมือนเป็นโมเด็มให้กับอุปกรณ์ที่นำมาพ่วงต่อ ไม่ว่าจะเป็น NoteBook หรือ Palm และในปัจจุบันบริษัทที่ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ได้มีการผลิต SIM card ที่เป็น Internet SIM สำหรับโทรศัพท์มือถือ เพื่อให้สามารถติดต่อกับอินเทอร์เน็ตได้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น

2. พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต

หญิง วงศ์สิทธิพันธุ์ (2553) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ผลงานวิจัยพบว่า อายุ ชั้นปีที่ศึกษา และรายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต

ภาณุวัฒน์ กองราช (2554) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมการบริโภคอินเทอร์เน็ตของบุคคลเป็นการกระทำ เพื่อเติมเต็มความต้องการของมนุษย์และช่วยชดเชยความต้องการที่ขาดหายไปของบุคคล

จากแนวคิดดังกล่าวอาจจะสรุปได้ว่า พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต หมายถึง ประสบการณ์และทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ต ความรู้ความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการ ความสะดวกในการใช้เพื่อรับส่งข้อมูลข่าวสาร และไม่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายของผู้ใช้หรือใช้เพื่อซื้อสินค้าสินค้าและบริการต่างๆ เพื่อสนองความต้องการ
ของตนเองทั้งทางด้านร่างกาย และทางด้านจิตใจ

3. ประวัติคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับการประกาศจัดตั้ง เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2501 ในนาม
โรงเรียนเตรียมวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ เพื่อจัดการศึกษาเตรียมแพทย์ และเตรียม
ประเภทวิชาอื่นๆ ขึ้นภายในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2503 รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติยกฐานะขึ้น
เป็น คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ เปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรี - โท - เอก ในเวลาต่อมา ในปี พ.ศ. 2511 คณะ
วิทยาศาสตร์ได้ย้ายสถานที่มาตั้ง ณ พื้นที่ปัจจุบัน ในปีพ.ศ. 2512 มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ได้รับพระมหา
กรุณาธิคุณ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ให้ใช้พระนามาภิไธย
มหิดล เป็นนามใหม่ของมหาวิทยาลัย และต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี แบ่งส่วนราชการใน
มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2512 คณะวิทยาศาสตร์ จึงได้ใช้ชื่อใหม่เป็น คณะวิทยาศาสตร์
ปัจจุบันคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีที่ทำการ 2 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตพญาไท และวิทยาเขต
ศาลายาสำหรับการเรียนการสอนวิชาพื้นฐาน นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-2 และเป็นสถานที่ปฏิบัติการ
วิจัย ซึ่ง MUSC เป็นผู้นำการศึกษาถึงระดับปริญญาเอกทางสาขาวิทยาศาสตร์ สร้างนักวิจัยระดับมันสมอง
ให้กับประเทศ ในสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นหน่วยงานแรกของประเทศที่
ผลิตบัณฑิตระดับปริญญาเอก และผลิตบัณฑิตปริญญาตรี - โท - เอก ออกมาอย่างต่อเนื่อง บัณฑิตเหล่านี้ได้รับ
ใช้สังคมเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ทั้งในส่วนกลาง และในส่วนภูมิภาค ผลผลิตจาก MUSC คุณภาพสูงเทียบเท่า
มาตรฐานสากล ผลงานวิจัยเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ (คณะวิทยาศาสตร์, 2556) ในการบริหารงานของ
คณะวิทยาศาสตร์ มีคณบดี เป็นผู้นำด้านวิชาการและการบริหารจัดการมีคณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์
ร่วมกำหนดและเสนอ นโยบายและแนวทางการบริหารงานตามภารกิจหลัก เพื่อให้ดำเนินการโดยสอดคล้องกับ
นโยบาย เป้าหมายและทิศทางของมหาวิทยาลัย มีคณะที่ปรึกษาคณบดี ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า
ผู้บริหาร ผู้ใช้บัณฑิต ปัจจุบันคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบด้วย 12 ภาควิชา และ 1 ศูนย์
โครงสร้างส่วนสนับสนุนองค์การ ภายใต้สำนักงานคณบดี ประกอบด้วย 13 งาน และ 1 โครงการจัดตั้งงาน
นอกจากนี้ยังมีหน่วยวิจัยและเครือข่ายวิจัย ของคณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 12 หน่วย

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อัญชลี ทิพย์โยธิน (2555) พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต คือ การกระทำที่แสดงออกถึงการ
ใช้อินเทอร์เน็ตของ แบ่งเป็น 4 ด้าน คือด้านการศึกษา ด้านความบันเทิง ด้านการติดต่อสื่อสาร และ
ด้านประโยชน์ของการใช้อินเทอร์เน็ต

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จกมล พุทธิชัยกุล (2555) กล่าวว่า พฤติกรรมการใช้แหล่งข้อมูลมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ โดยสารสนเทศศาสตร์ได้ผสมผสานแนวคิดและทฤษฎีจากสาขาวิชาอื่นๆ เช่น จิตวิทยา พฤติกรรมการสื่อสารการตลาด และสังคมศาสตร์มาพัฒนากรอบทฤษฎีและขึ้นนำการศึกษาวิจัย เพื่อให้เข้าใจว่ามนุษย์แสวงหาและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศอย่างไรและนำความเข้าใจนั้นออกมาเป็นระบบสารสนเทศที่สนองตอบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมชาย สายบุตร (2557) กล่าวว่า พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต หมายถึง ลักษณะการใช้งานในด้านต่างๆ ที่แตกต่างกันออกไปตามพฤติกรรมของการใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อการติดต่อสื่อสาร ค้นหาความรู้แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ใช้งาน แตกต่างไปตามพฤติกรรมการใช้งานของแต่ละบุคคล

วิธีการวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากหนังสือเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัยที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และเพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ขอบเขตด้านประชากร : ประชากรที่ใช้วิจัย คือ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 404 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 3 มกราคม 2562)

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 201 คนโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีสุ่ม (Simple Random Sampling) และใช้วิธีคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1967) โดยมีระดับความเชื่อมั่นในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง 95% และระดับความคลาดเคลื่อน 5% และคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสัดส่วนของส่วนงาน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งระดับชั้น (Stratified Sampling) แล้วทำการเลือกหน่วยตัวอย่างจากประชากรแต่ละกลุ่มมาให้ครบทุกกลุ่ม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านความบันเทิง แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้อินเทอร์เน็ต ของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จัดทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (IOC) ก่อนนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try Out)

2. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จัดทำหนังสือถึงคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม เพื่อทำการทดสอบ Try Out จำนวน 30 ชุด

3. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จัดทำหนังสือถึงภาควิชา/งานต่างๆ ภายในคณะวิทยาศาสตร์ พร้อมแบบสอบถาม เพื่อแจกให้กับผู้ประสานงาน ตามจำนวนที่สุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลคืนตามเวลาที่กำหนด

4. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล เดือนกุมภาพันธ์ 2562 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบหาความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูล โดยได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 201 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และนำข้อมูลที่ได้อิงวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังจากได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยทำการจัดหมวดหมู่ของข้อคิดเห็นที่คล้ายคลึงกันหรือเหมือนกัน โดยคำนวณจากสูตร (ประคอง วรรณสูตร, 2542) แปลความหมายได้ดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

4.21 – 5.00	คะแนน	หมายถึง	อยู่ในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	คะแนน	หมายถึง	อยู่ในระดับมาก
2.61 – 3.40	คะแนน	หมายถึง	อยู่ในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	คะแนน	หมายถึง	อยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.80	คะแนน	หมายถึง	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

และวิเคราะห์ประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane's ในระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (ความคลาดเคลื่อน 0.05) นำมาคำนวณหาขนาดตัวอย่าง 201 คน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของการบรรยาย ผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิจัยปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 71.10) อายุมากที่สุด 59 ปี อายุ น้อยที่สุด 23 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 54.20) ระยะเวลาปฏิบัติงานมากที่สุด 37 ปี น้อยสุด 1 ปี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ สังกัดสำนักงานคณบดี (ร้อยละ 62.20) สังกัดภาควิชา (ร้อยละ 37.80)

2. พฤติกรรมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.25 คะแนน) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.64 คะแนน) รองลงมาด้านการติดต่อสื่อสาร (ค่าเฉลี่ย 3.54 คะแนน) และด้านความบันเทิง อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.57 คะแนน) รายละเอียดตามตารางที่

1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ต โดยรวม

พฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ต	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการปฏิบัติงาน	3.64	0.61	มาก
2. ด้านการติดต่อสื่อสาร	3.54	0.74	มาก
3. ด้านความบันเทิง	2.57	1.00	น้อย
รวม	3.25	0.78	ปานกลาง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ต ของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.25 คะแนน) คือ ด้านการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 3.64 คะแนน) ด้านการติดต่อสื่อสาร (ค่าเฉลี่ย 3.54 คะแนน) และด้านความบันเทิง (ค่าเฉลี่ย 2.57 คะแนน) ตามลำดับ ด้านที่มากที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติงาน โดยพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ 1. ผู้ปฏิบัติงานใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาความรู้เพิ่มเติมในการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 3.97 คะแนน) 2. ผู้ปฏิบัติงานใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสั่งซื้อสินค้าเพื่อนำมาปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 3.86 คะแนน) 3. ผู้ปฏิบัติงานใช้อินเทอร์เน็ตดาวน์โหลดข้อมูลต่างๆ สำหรับการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 3.84 คะแนน) 4. ผู้ปฏิบัติงานใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อทำงานในปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 3.81 คะแนน) 5. ผู้ปฏิบัติงานใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือความเห็นในการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 3.70 คะแนน) 6. ผู้ปฏิบัติงานใช้ข้อมูลจากการค้นหาทางอินเทอร์เน็ตเป็นข้อมูลอ้างอิงในการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 3.69 คะแนน) 7. ผู้ปฏิบัติงานค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตแทนการค้นหาข้อมูลจากห้องสมุด (ค่าเฉลี่ย 3.64 คะแนน)

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ต ของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้อินเทอร์เน็ต ของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิจัยในรูปของตารางและการบรรยายประกอบ ผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุนคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 3.64 คะแนน) ด้านการติดต่อสื่อสาร (ค่าเฉลี่ย 3.54 คะแนน) และด้านความบันเทิง (ค่าเฉลี่ย 2.57 คะแนน) ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรุญญา เสริมไชยพัฒน์, ศุภกาญจน์ แก้วศรีนวล และ ทีมงาน (2561) พบว่า ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับใช้งานบางโอกาส โดยมีค่าเฉลี่ย 3.22 หากพิจารณารายด้านพบว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในเวลาทำงาน อยู่ในระดับใช้งานบ่อยครั้งโดยมีค่าเฉลี่ย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

3.42 ขณะที่การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่วนบุคคล อยู่ในระดับใช้งานบางโอกาส โดยมีค่าเฉลี่ย 3.06 ผลการศึกษาประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน พบว่าประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.89 หากพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในเห็นด้วยระดับมาก โดยประสิทธิภาพด้านคุณภาพ ประสิทธิภาพด้านผลการปฏิบัติงาน และประสิทธิภาพด้านความถูกต้องในงาน ภายในเวลาที่กำหนด มีค่าเฉลี่ย 4.03 3.94 และ 3.71 ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่าพนักงานที่มีอายุแตกต่างกันมีประสิทธิภาพในการทำงานแตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน รายได้ และอายุงานแตกต่างกันประสิทธิภาพในการทำงานไม่แตกต่างกันและพบว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการทำงาน และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในเรื่องส่วนตัวมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานในระดับมีความสัมพันธ์กันบ้างและมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม โดยมีค่า $r = (-0.026)$ และ $r = (-0.042)$ ตามลำดับ แสดงว่าถ้าพนักงานการใช้สื่อสังคมออนไลน์มากขึ้นจะทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า พฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน โดยมีพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการปฏิบัติงาน โดยเฉลี่ย ทุกวัน ต่อสัปดาห์ วันละ 7 ครั้งขึ้นไป โดยระยะเวลาที่ผู้ปฏิบัติงานใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการปฏิบัติงานในแต่ละครั้งนานประมาณ 4 ชั่วโมงขึ้นไปต่อวัน ช่วงเวลาที่ผู้ปฏิบัติงานใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อปฏิบัติงานบ่อยที่สุด คือ 8.00 – 17.00น. (ทั้งวัน) นั้น

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าผู้ปฏิบัติงานมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตตลอดเวลาเพื่อการสื่อสาร การส่งอีเมล ค้นหาข้อมูลหรือความรู้เพิ่มเติม หรือด้านความบันเทิง แต่อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ปฏิบัติงานใช้อินเทอร์เน็ตตลอดเวลาทั้งวัน อาจส่งผลเสียในเรื่องสุขภาพต่อผู้ปฏิบัติงาน เช่น การอยู่หน้าคอมพิวเตอร์นานเกินไป ส่งผลเสียต่อสายตา โรคปวดหลัง โรคออฟฟิศซินโดรม เป็นต้น ทั้งนี้ ในการใช้งานอินเทอร์เน็ต องค์กรควรส่งเสริม หรือแนะนำความรู้ความเข้าใจ ให้ผู้ปฏิบัติงานตระหนักถึงข้อมูลเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องการทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ที่จะเกิดขึ้นเมื่อผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ รวมทั้งด้านความปลอดภัยบนโลกออนไลน์ ที่มีการโจรกรรมเข้าถึงข้อมูลต่างๆ หากผู้ปฏิบัติงานมีการเปิดเผยข้อมูล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ส่วนตัวมากขึ้นไปบนโลกโซเชียล หรือการเข้าถึงเว็บไซต์ต่างๆ ที่อาจจะเป็นไวรัสหรือมัลแวร์ ที่หากเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ในองค์กรแล้ว จะแพร่กระจายทั้งองค์กร เช่น Ransomware WannaCry ที่เคยโด่งดังเมื่อปี 2018

แนวทางการพัฒนา

ควรจัดให้มีการอบรม ให้ความรู้ ข้อมูลเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องการทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ หรือ การรู้เท่าทัน ความปลอดภัยต่างๆ ด้านคอมพิวเตอร์ การประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลกับผู้ปฏิบัติงาน เมื่อมีความเสี่ยงต่างๆ บนโลกอินเทอร์เน็ต เพื่อลดความเสี่ยงที่จะมาแพร่กระจายในองค์กร ที่จะสร้างความเสียหายมากขึ้นในวงกว้าง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งานอินเทอร์เน็ตของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุน
2. ควรศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

รายการอ้างอิง

- คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. (2559). *แนะนำคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล*. วันที่ค้นข้อมูล 3 มกราคม 2562 เข้าถึงได้จาก <http://science.mahidol.ac.th/th>
- คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. (2556). *แผนกลยุทธ์คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปี 2555-2559 (ฉบับปรับปรุงปี 2556)*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จงกล พุทธิชัยกุล. (2555). *พฤติกรรมกรรมแสวงหาสารสนเทศของนิสิต ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน*. วันที่ค้นข้อมูล 3 มกราคม 2562 เข้าถึงได้จาก <http://anchan.lib.ku.ac.th/kukr/bitstream/003/25052/1/Cover.pdf>
- ประคอง กรรณสูต. (2542). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

พุทธรักษ์ มุลเมือง. (2556). ความหมายของอินเทอร์เน็ต. วันที่ค้นข้อมูล 3 มกราคม 2562 เข้าถึงได้
จาก<http://computer.bcnv.ac.th/hnwy-kar-reiyn-ru2>.

ภานุวัฒน์ กองราช. (2554). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในประเทศไทย:
กรณีศึกษา Facebook. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
เทคโนโลยี วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรัญญา เสริมไชยพัฒน์, ศุภกาญจน์ แก้วศรีนวล และทีมงาน. (2561). การใช้สื่อสังคมออนไลน์กับ
ประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานที่อาศัยอยู่ในตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมืองสงขลา
จังหวัดสงขลา. การประชุมวิชาการระดับชาติ “วลัยลักษณ์วิจัย” ครั้งที่ 10 วันที่ 27-28
มีนาคม 2561 WalailakProcedia 2018; 2018(1), 187-193.

สมชาย สายบุตร. (2557). การศึกษาพฤติกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต ของนักศึกษาระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. วันที่ค้นข้อมูล 3 มกราคม 2562 เข้าถึงได้จาก
http://www.btad.ac.th/Download/vijai/28_2557.pdf.

หฤทัย วงศ์สิทธิพันธุ์. (2553). พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุดรธานี.

อัญชลี ทิพย์โยธิน. (2555). การศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการอินเทอร์เน็ตที่ให้บริการโดย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายของนักศึกษา อาจารย์ พนักงานมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
และประชาชนทั่วไป. การศึกษาเฉพาะบุคคลปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงราย.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

**การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการด้านข้อมูลและสารสนเทศภายใน
ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล**

**A study for an approach to the development of internal data and
information management of the Department of Mathematics,**

Faculty of Science, Mahidol University

นันทวรรณ กิ่งสวัสดิ์ (Nantawan Kingsawat)

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

General administration officer

Department of Mathematics, Faculty of Science, Mahidol University

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงคุณภาพชนิดเชิงพรรณานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัญหาเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลและสารสนเทศภายในภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมุ่งไปที่ปัญหาในประเด็นการเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขหรือลดปัญหาเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลและสารสนเทศ และพัฒนาแนวปฏิบัติในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการข้อมูลและสารสนเทศภายในหน่วยงาน เครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัยคือ การสัมภาษณ์เชิงลึก จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ได้มาโดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจงจำนวน 17 คน จากกลุ่มประชากรคือ ผู้ปฏิบัติงานภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่เริ่มปฏิบัติงานก่อน หรือ ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2561 จำนวน 49 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปแบบคำต่อคำมาผ่านกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามขั้นตอนของเลียวนาร์ด และตรวจสอบความน่าเชื่อถือด้วยกระบวนการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านวิธีการ

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ ปริมาณข้อมูล รายละเอียด และความถี่ในการขอข้อมูลที่สงสัยว่าจะมากเกินไป การไม่มีแหล่งข้อมูลให้ผู้ตรวจสอบ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สามารถตรวจสอบได้จริง การขอข้อมูลซ้ำซ้อนอันเนื่องมาจากขาดการประสานงานระหว่างผู้รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาการให้ส่งข้อมูลที่จำกัด การไม่มีระบบรับทราบการนำส่งข้อมูลที่ดี การไม่ทราบภาระหน้าที่การกรอกข้อมูลของเจ้าหน้าที่ การเสียเวลาทำความเข้าใจวิธีการกรอกข้อมูลและเงื่อนไขของข้อมูลที่ต้องการเก็บ และการขาดความร่วมมือในการให้ข้อมูลเนื่องจากการไม่ตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูล และไม่เห็นการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ทั้งข้อมูลที่ขอเป็นการภายในและจากภายนอก ปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ ได้แก่ ความไม่สะดวกในการค้นหาเนื่องจากการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลตามวาระที่มีการขอข้อมูลจากภายนอก การไม่ได้มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลที่ถูกเก็บไว้ ข้อมูลไม่ถูกประสานเวลา (synchronized) และความไม่มั่นใจในระบบการสำรองข้อมูล

แนวทางในการแก้ไขหรือลดปัญหา ได้แก่ การนำบริการของ Google LLC หรือ G Suite for Education ซึ่งมหาวิทยาลัยบอกรับเป็นสมาชิกมาประยุกต์ใช้ในการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูล แนวปฏิบัติในการดำเนินงานที่แนะนำคือ การกำหนดให้มีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลผู้รับผิดชอบงานด้านนี้ โดยรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลแยกเป็นเรื่องๆ และสามารถกรอกข้อมูลได้ตลอดเวลา

คำสำคัญ: ข้อมูล สารสนเทศ การรวบรวม การจัดเก็บ ปัญหา การแก้ไข แนวปฏิบัติ

Abstract

The purposes of this descriptive, qualitative research are to make a survey study on the problems about management of data and information in the Department of Mathematics, Faculty of Science, Mahidol University, focusing on the issues of data collection and data and information storing, and to introduce resolution and implementation guidelines. The research is conducted by carrying an in-depth interview on each of the 17 purposively sampled units from the population size of 49 consisting of the department's performers appointed on or before October 1, 2018. The verbatim transcribed data are analyzed using Leonard's method, with the use of method triangulation strategy to ensure their validity.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Research results shows that problems in data collection include the amount of data and their overwhelming detailed specifications, the lack of data source for verification, repetitions of data requests due to inadequate coordination of collectors, limited responding time, poor submission acknowledgement systems, unawareness of respondents' responsibility, time-consuming efforts to understand the submission process and data specifications, and low cooperation because of the lack of realization of the importance and practical use of the requested data by both the executives and practitioners. Problems involving data and information storing include the inconvenience in retrievals due to inappropriate categorization, permissions to access, synchronization of data and doubts in backup systems.

Recommended resolution and implementation guidelines are to adopt the services provided by Google LLC, or G Suite for Education, the system the University has subscribed for campus-wide use, in the collection and storing process, to assign sole responsibility to a person or group of persons, and to categorize data by items with perpetual access to update.

Keywords: data, information, collect, store, problems, solutions, guidelines

บทนำ

ข้อมูล เป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งของการบริหารองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่แม้แต่สถาบันการศึกษายังต้องมีการแข่งขันกันเพื่อชิงความเป็นที่หนึ่งในตลาด หรืออย่างน้อยก็เพื่อรักษามาตรฐานของตนภายใต้สถานการณ์แวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ตลอดจนการดำเนินการตามหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการบริหารข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาต้องมีการจัดการข้อมูลให้ถูกต้อง รวดเร็ว และทันสมัย สอดคล้องกับแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลเฉพาะกิจ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในฐานะที่เป็นเพียงหน่วยงานระดับเล็กที่สุดของ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มหาวิทยาลัย ถือได้ว่าเป็นแหล่งข้อมูลที่มีความสำคัญยิ่งต่อองค์กรระดับมหาวิทยาลัย เนื่องจากข้อมูลจำนวนมากที่มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องใช้ จะต้องเก็บรวบรวมจากภาควิชา โดยแนวปฏิบัติที่ใช้คือ เมื่อมหาวิทยาลัยต้องการข้อมูลที่ต้องรวบรวมจากส่วนงาน หรือได้รับการร้องขอข้อมูลจากหน่วยงานภายนอก มหาวิทยาลัยจะขอข้อมูลจากส่วนงาน เมื่อส่วนงานต้องการข้อมูลที่ต้องรวบรวมจากหน่วยงาน หรือได้รับการร้องขอข้อมูลจากมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานภายนอก ส่วนงานจะขอข้อมูลจากหน่วยงาน และเมื่อหน่วยงาน (ภาควิชา) ต้องการข้อมูลที่ต้องรวบรวมจากบุคลากร หรือได้รับการร้องขอข้อมูลจากมหาวิทยาลัย ส่วนงานหรือหน่วยงานภายนอก ภาควิชาจะขอข้อมูลจากบุคลากรของภาควิชาอีกทอดหนึ่ง ภาควิชาคณิตศาสตร์เล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็น จึงจัดให้มีผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภทวิชาการ และตำแหน่งประเภทสนับสนุน อย่ละหนึ่งท่าน รับผิดชอบดูแลการเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดการสารสนเทศ อย่างไรก็ตาม ความต้องการใช้ข้อมูลที่มีมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในระยะหลังๆ นี้ ก่อให้เกิดปัญหาทั้งในด้านความร่วมมือในการให้ข้อมูลของบุคลากร ในมุมมองของผู้ให้ข้อมูล และภาระงานในการเก็บรวบรวมและประมวลผลข้อมูล ในมุมมองของผู้เก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการด้านข้อมูลและสารสนเทศภายในภาควิชาฯ จะมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการข้อมูลและสารสนเทศภายในภาควิชาฯ ต่อไป

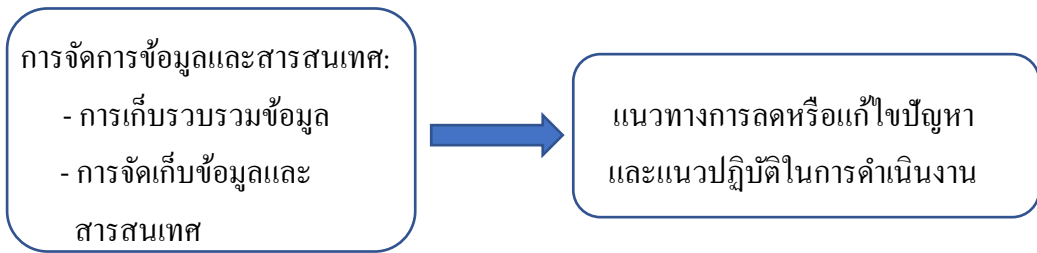
วัตถุประสงค์การวิจัย

- (1) เพื่อสำรวจปัญหาเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลและสารสนเทศภายในภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- (2) เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขหรือลดปัญหาเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลและสารสนเทศภายในภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- (3) เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการข้อมูลและสารสนเทศภายในภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กรอบแนวคิดการทำวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

- แนวคิดและทฤษฎี

(1) ข้อมูลและสารสนเทศ: ข้อมูล (Data) คือ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ หรือข้อมูลดิบที่ยังไม่ผ่านการประมวลผล ยังไม่มีความหมายในการนำไปใช้ ข้อมูลอาจเป็นตัวเลข ตัวอักษร ภาพเคลื่อนไหว (ทิพวรรณ หอมพุด, 2542) ข้อเท็จจริง การกระทำต่างๆ ทั้งที่เป็นตัวเลข สัญลักษณ์ และตัวหนังสือ แทนปริมาณ ที่ยังไม่ได้วิเคราะห์หรือประมวลผล (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) สารสนเทศ (Information) ได้แก่ ผลลัพธ์ที่เกิดจากการประมวลผลข้อมูลดิบ ด้วยการรวบรวมข้อมูลดิบจากแหล่งต่างๆ และนำมาผ่านกระบวนการประมวลผล ไม่ว่าจะเป็นการจัดกลุ่มข้อมูล การเรียงลำดับข้อมูล การคำนวณและสรุปผล (โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์, 2547)

(2) ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลและสารสนเทศ: คุณสมบัติของข้อมูลและสารสนเทศที่ดีต้องประกอบด้วยทั้งมิติด้านเวลา ด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบ และด้านกระบวนการ (ทิพวรรณ หอมพุด, 2542) จากแนวคิดดังกล่าว ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูลและสารสนเทศจึงได้แก่ ข้อมูลมีความผิดพลาด ข้อมูลไม่ทันต่อการใช้งาน ข้อมูลไม่เหมาะสมกับการใช้งาน ข้อมูลที่ต้องการไม่มีอยู่ในระบบ เป็นต้น ในส่วนของกระบวนการเก็บข้อมูล ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้แก่ การขาดความร่วมมือของบุคลากรในการเก็บรวบรวมข้อมูล และในส่วนของ การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ ปัญหาที่เกิดขึ้นได้แก่ การไม่สามารถเข้าถึงข้อมูล การขาดความเชื่อมโยงระหว่างฐานข้อมูล ความปลอดภัยของข้อมูล เป็นต้น

(3) การบริหารจัดการข้อมูลของรัฐ: การที่ประเทศไทยจัดให้มีแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และแผนพัฒนาดิจิทัล ทำให้องค์การของภาครัฐมีการบริหารจัดการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อมูลที่พัฒนาขึ้น (สุกัญญา เรืองสุวรรณ, 2553; ธนาวุฒิ ธนวานิชย์ และ ภูซงค์ อุตโยภาส, 2555) จากการจัดเก็บข้อมูลบนเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องเดียว (Stand-Alone) มาเป็นการจัดเก็บข้อมูลผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์แบบแม่ข่าย (Server) โดยดำเนินงานในระบบ LAN หรือระบบ WLAN และล่าสุดได้พัฒนาเป็นการจัดเก็บข้อมูลเป็นแบบระบบประมวลผล แบบกลุ่มเมฆ (Cloud Computing) เป็นต้น

- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กำชัย สารมาคม และชยาگانต์ เรืองสุวรรณ (2558) ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบปัญหาในการจัดการสารสนเทศได้แก่ การมีภาระงานมาก แต่ขาดการกำหนดแผนปฏิบัติการบริหารจัดการระบบสารสนเทศที่ชัดเจน ขาดแคลนบุคลากรและความรู้ที่จำเป็น ขาดการส่งเสริมและพัฒนาตนเอง ตลอดจนขาดกระบวนการดำเนินงานที่เป็นระบบต่อเนื่องและการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยผู้วิจัยเสนอแนะแนวทางการพัฒนาว่า ควรจัดให้มีการประชุมชี้แจง จัดให้มีศูนย์สารสนเทศตามสภาพ จัดการดำเนินงานให้เป็นระบบ จัดสรรวัสดุครุภัณฑ์ คอมพิวเตอร์ งบประมาณและเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านการจัดการระบบสารสนเทศให้เพียงพอ โดยเจ้าหน้าที่ควรอุทิศเวลาอย่างจริงจัง มีการนำเสนอสรุปข้อมูลสารสนเทศในรอบปี มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ และมีการสร้างขวัญกำลังใจ ส่งเสริมการพัฒนาตนเองโดยการอบรม และเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น

ชาติชาย ทนะขว้าง อินทร์ จันท์เจริญ และวีรพันธุ์ ศรีฤทธิ์ (2558) ศึกษาการจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 โดยศึกษาสภาพ ปัญหา และให้ข้อเสนอแนะ พบว่า สภาพการจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโดยรวมและรายด้าน (6 ด้าน) อยู่ในระดับ (ดี/เหมาะสม) มาก ในขณะที่ปัญหาการจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน (6 ด้าน) อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อเสนอแนะคือ ควรมีการประชุมระดมสมองวางแผน และจัดทำแผนการดำเนินงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ส่งเสริมให้มีการตรวจสอบข้อมูล แล้วหาวิธีการแก้ไขปรับปรุงหรือแนวทางพัฒนาต่อไป จัดให้มีการให้ความรู้และทักษะแก่บุคลากร จัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ในการจัดหน่วยหรือคลังข้อมูลให้เพียงพอ ส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปัญหาของสถานศึกษา แล้วหาวิธีการแก้ไขปรับปรุงหรือแนวทางพัฒนาต่อไป โดยกำหนดระยะเวลาในการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเหมาะสม

ณัฐชัย ชูศิริ โรจน์ และกฤษฎดาพรรณ ตากกระโทก (2561) ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการระบบสารสนเทศของภาควิชาชีวเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบสารสนเทศ มีลักษณะคล้ายคลึงกับที่ปรากฏในงานวิจัยทั้งสองที่กล่าวมาแล้ว และงานวิจัยอื่นๆ ที่มีมาก่อนหน้านี้ด้วย เช่น ทิพพยาพัศ จำเริญ (2556) ซึ่งศึกษาสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบสารสนเทศของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี และอัจฉรัตน์ สงวนนาม (2554) ซึ่งศึกษาปัญหาการจัดการระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 เป็นต้น

วิธีการวิจัย

- ขอบเขตด้านประชากร: ประชากร คือ ผู้ปฏิบัติงานภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่เริ่มปฏิบัติงานก่อน หรือ ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2561 กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้ หัวหน้าภาควิชา รองหัวหน้าภาควิชา เลขานุการภาควิชา ประธานหลักสูตร 5 ท่าน อาจารย์ที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งบริหารและมักตอบสนองเมื่อได้รับการร้องขอความเห็นและข้อเสนอแนะ 5 ท่าน และเจ้าหน้าที่หลักสูตร 4 ท่าน รวม 17 ท่าน

- ขอบเขตด้านเนื้อหา: ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลและสารสนเทศภายในหน่วยงาน ในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อนำไปสู่แนวทางแก้ไขหรือลดปัญหา และพัฒนาแนวปฏิบัติในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

- ขอบเขตด้านเวลา: ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย 6 เดือน ระหว่างเดือนตุลาคม 2561 ถึงเดือนมีนาคม 2562

- วิธีการดำเนินการวิจัย: การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (qualitative research) ชนิดเชิงพรรณนา (descriptive) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาข้อมูล งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสภาพปัญหาโดยทั่วไปที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน (2) เตรียมคำถามเบื้องต้นในลักษณะกว้างๆ สำหรับการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) โดยเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อค้นหาข้อมูลที่ต้องการ (3) คัดเลือกผู้ให้ข้อมูล (ผู้รับการสัมภาษณ์) โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จากผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่ต้องให้ข้อมูลเมื่อถูกร้องขอ (4) ส่งเอกสารเสนอโครงการวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนส่วนกลาง มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อขอรับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการฯ (5) ดำเนินการสัมภาษณ์ประมาณคนละ 30 นาที โดยเน้นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะใช้เครื่องบันทึกเสียงสำหรับตรวจสอบและป้องกันความผิดพลาด คลาดเคลื่อนของข้อมูล (6) ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยมองหา แบบแผน (patterns) ของสิ่งที่ได้พบจากข้อมูล ความน่าจะเป็น (likelihood) ความสัมพันธ์ ความเหมือน ความต่าง การตีความ ความหมายและนัยสำคัญของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (7) ดำเนินการสัมภาษณ์ซ้ำ ในกรณีที่เป็น คนละไม่เกิน 1 ครั้ง และไม่เกิน 30 นาที (8) ตรวจสอบความสอดคล้องของผลการวิเคราะห์ข้อมูลกับทฤษฎีผลการวิจัยในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และ ผลการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมที่ได้จากการสังเกตการตอบสนองของผู้ร่วมวิจัยที่มีต่อการร้องขอข้อมูลในช่วงเวลาที่ดำเนินการวิจัย

- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย: (1) การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้ผู้วิจัย เป็นผู้ทำการสัมภาษณ์ โดยมีเครื่องมืออื่นๆ ได้แก่ อุปกรณ์จัดบันทึก และอุปกรณ์บันทึกเสียง (2) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลของเลียวนาร์ด ซึ่งเป็นการวิเคราะห์แก่นสาระ หรือประเด็นหลัก โดยเริ่มตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของเนื้อหาที่ถอดจากไฟล์บันทึกบทสัมภาษณ์ อ่านบทสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะของการตั้งคำถาม สรุปประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน สิ่งที่ต้องแก้ไข ข้อบกพร่องที่พบนำมาปรับปรุงในการสัมภาษณ์ซ้ำ ถ้าจำเป็น (3) การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ ใช้กระบวนการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านวิธีการ โดยตรวจสอบความสอดคล้องของผลการวิเคราะห์ข้อมูลกับทฤษฎี ผลการวิจัยในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และผลการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

ผลการศึกษา

โครงการวิจัยนี้ ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนส่วนกลาง มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2562 (รหัสโครงการ MU-CIRB 2018/247.1712) ผู้วิจัย ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมวิจัยระหว่างวันที่ 6-15 กุมภาพันธ์ 2562 มีผู้ร่วมวิจัยตามแผนของโครงการทั้งหมด 17 ราย ประกอบด้วยผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภทวิชาการในกลุ่มผู้บริหาร 2 ราย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประธานหลักสูตร 5 ราย อาจารย์ประจำหลักสูตร 5 ราย และผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภท
สนับสนุนในกลุ่มเลขานุการภาควิชาและเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร 5 ราย ในจำนวนนี้ มีอาจารย์
ประจำหลักสูตรถอนตัวเนื่องจากป่วย จำนวน 1 ราย ซึ่งผู้วิจัยได้จัดหาผู้ร่วมวิจัยทดแทนได้ 1 ราย
โดยเป็นหน่วยประชากรในกลุ่มเดียวกัน ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ผู้ร่วมวิจัยและผู้ร่วมวิจัยทดแทน) มี
อายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และได้ลงนามในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมวิจัย และหนังสือแสดงเจตนา
ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ ก่อนรับการสัมภาษณ์ โดยส่วนใหญ่ (16
ราย) ปฏิบัติงานที่ภาควิชาคณิตศาสตร์ มาแล้วมากกว่า 3 ปี มีเพียง 1 ราย (ในกลุ่มเลขานุการภาควิชา
และเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร) ที่เพิ่งเริ่มปฏิบัติงานได้เพียง 4 เดือนเศษ ผลการศึกษาเป็นดังนี้

(1) ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดการด้านข้อมูลภายในภาควิชา

ภาควิชาฯ จัดให้มีผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภทวิชาการ และตำแหน่งประเภทสนับสนุน
อย่างละ 1 คน เป็นผู้กำกับดูแลและปฏิบัติงานด้านข้อมูลในระดับภาควิชา และมีประธานหลักสูตร
และเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรปฏิบัติงานในระดับหลักสูตร การเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับภาควิชา
หากเป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงาน ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลจะขอข้อมูลไปยังผู้ปฏิบัติงานโดยตรง กรณี
เป็นข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลจะขอข้อมูลไปยังเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร โดย
หากเป็นข้อมูลซึ่งรวบรวมเพื่อนำส่งให้หน่วยงานภายนอกตามที่ได้รับการร้องขอ จะขอให้ประธาน
หลักสูตรเป็นผู้ตรวจสอบก่อนนำส่ง การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยใช้รูปแบบและช่องทาง
ต่างๆ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ความจำเป็น และความเร่งด่วน ได้แก่ แบบกรอกข้อมูลที่เป็น
กระดาษ แบบกรอกข้อมูลในรูปแบบ MS Word file แบบกรอกข้อมูลในรูปแบบ standalone MS Excel file
แบบกรอกข้อมูลในรูปแบบ shared MS Excel file ผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (server) ของภาควิชา
แบบกรอกข้อมูลในรูปแบบ shared Google Spreadsheet file แบบกรอกข้อมูลในรูปแบบ Google form การ
ส่งข้อมูลในรูปแบบ MS Word file หรือ pdf file โดยผู้นำส่งสร้างไฟล์เอง การส่งข้อมูลในรูปแบบ pdf file ที่
ได้จากการกราดภาพ (scanned) การส่งข้อมูลในรูปแบบสำเนาเอกสาร (photocopied) หรือส่งต้นฉบับมา
ให้ผู้รวบรวมข้อมูลจัดทำสำเนาเอง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่คุ้นเคยกับการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกรูปแบบ
ยกเว้น แบบกรอกข้อมูลในรูปแบบ shared MS Excel file ผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย ซึ่งในระยะ
หลังๆ ถูกนำมาใช้น้อยลง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ในการจัดเก็บข้อมูลระดับหลักสูตร เจ้าหน้าที่หลักสูตรเป็นผู้ดำเนินการ โดยส่วนใหญ่จัดเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลในสำนักงาน บางส่วนเก็บไว้ในระบบ cloud เช่น Google drive ภายใต้อีเมลส่วนบุคคล บางส่วนเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายของภาควิชา

(2) ข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์

(2.1) สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล (เรียงลำดับตามจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่มีค่าให้สัมภาษณ์ซึ่งส่งผลให้ทราบถึงปัญหานั้นๆ จากมากไปน้อย)

- การตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล: ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (10 ราย) ไม่กล่าวถึงหรือแสดงให้เห็นว่ามีความตระหนักถึงความสำคัญของงานด้านข้อมูล 6 รายให้ความเห็นว่า งานด้านข้อมูลมีความสำคัญ และอีก 1 รายระบุอย่างชัดเจนว่าไม่เห็นความสำคัญของข้อมูลหรือประโยชน์ของระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ดี ดังข้อความที่ให้สัมภาษณ์

“ความสำคัญของการเก็บข้อมูลสำหรับเรา (ผู้ให้ข้อมูล) มันเป็นศูนย์ ในความคิดเราถึงแม้ไม่มีระบบ (ในการจัดการ) เราก็มียังข้อมูลสำหรับส่งให้กับหน่วยงานที่ร้องขอได้ ข้อมูลบางอันเราอาจจะไม่ (ต้อง) ถ้ามั่วซั่ว โดย (หัวหน้าภาควิชาหรือผู้รวบรวมข้อมูลสามารถจะ) นึกเอาเอง... (ภาควิชา) ก็สามารถมีข้อมูลจัดส่งได้โดยไม่ต้องทำเป็นระบบใหญ่โต (เว้นแต่) ถ้าอยากจะเอาข้อมูลไปทำอะไรอย่างอื่น... หรือมาพัฒนาอะไรสักอย่าง แต่ถ้าทำเพื่อให้มีข้อมูลส่งตามที่เขาร้องขอแค่นั้นเรารู้สึกว่าไม่คุ้มกับความยุ่งยากสำหรับระบบการกรอกข้อมูลที่มีรายละเอียดมาก...”

อนึ่ง มีข้อเสนอแนะว่า ความร่วมมือในการให้ข้อมูลจะเกิดขึ้นเอง หากภาควิชา ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเห็นถึงความสำคัญ เช่น หากหัวหน้าภาควิชาแสดงให้เห็นว่าให้ความสำคัญ

- ระยะเวลาในการให้ส่งข้อมูล: ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (10 ราย) ระบุว่า ระยะเวลาในการให้ส่งข้อมูลที่จำกัด เป็นปัญหา และมีผลต่อความถูกต้อง สมบูรณ์ ของข้อมูล โดยเห็นว่าระยะเวลาที่เหมาะสมคือ 1-2 สัปดาห์ (9 ราย) ผู้ให้ข้อมูลส่วนที่เหลือเห็นว่าความถูกต้อง สมบูรณ์ ขึ้นอยู่กับภาวะของผู้ส่งข้อมูลในขณะนั้นมากกว่า ว่ากำลังมีภาระงานอื่นที่สำคัญหรือเร่งด่วนกว่าหรือไม่

- การขอข้อมูลเดิมซ้ำ: ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (7 ราย) มีความรู้สึกไม่พึงพอใจกับการขอข้อมูลเรื่องเดียวกันซ้ำหลายๆ ครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน โดยส่วนหนึ่งเป็นเพราะผู้รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่มีการประสานงานแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน อย่างไรก็ตาม มี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อมูลบางประเภทที่ถูกร้องขอจากหน่วยงานภายนอกในต่างวาระกัน แต่ร้องขอในเวลาไล่เลี่ยกัน หรือทุกช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ ทำให้ภาควิชาต้องขอข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานบ่อยๆ

- การเสียเวลาทำความเข้าใจวิธีการกรอกข้อมูลและเงื่อนไขของข้อมูลที่ต้องการรวบรวม: ข้อมูลที่หน่วยงานภายนอกร้องขอส่วนใหญ่ มีข้อกำหนด (คุณลักษณะ) ที่จำเพาะเจาะจงมาก จำเป็นต้องมีคำอธิบายรายละเอียดของข้อมูลที่ต้องการ เพื่อให้ผู้นำส่งข้อมูลเข้าใจเงื่อนไข และนำส่งเฉพาะข้อมูลที่ต้องการได้ ประกอบกับคำอธิบายวิธีการกรอกข้อมูลที่เป็นต้องมี ทำให้ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (7 ราย) รู้สึกว่าต้องเสียเวลามากในการทำความเข้าใจเงื่อนไขของข้อมูลที่ต้องนำส่ง และวิธีการนำส่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลจึงเลือกที่จะไม่อ่านรายละเอียดดังกล่าวเลย

- ปริมาณ ความถี่และรายละเอียดของข้อมูล: ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (5 ราย) ตั้งข้อสังเกตว่า ในระยะหลังๆ มีการขอข้อมูลในปริมาณที่มากขึ้น และบ่อยขึ้นเรื่อยๆ รวมทั้งข้อมูลที่มีรายละเอียดมากขึ้นจนทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งให้ข้อเสนอแนะว่า ข้อมูลความพึงพอใจของบุคคลหรือข้อมูลอื่นๆ ในลักษณะที่ต้องการรวบรวมความเห็น ความรู้สึกของบุคคล ควรทำในรูปแบบกรอกออนไลน์ ให้กลุ่มเป้าหมายกรอกข้อมูลส่งโดยตรง จะช่วยลดขั้นตอน ลดภาระงาน และมีความสะดวก รวดเร็ว รวมทั้งสามารถรักษาความลับของแหล่งข้อมูลได้ดีกว่าด้วย

- การไม่เห็นการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์: ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนระบุว่าในฐานะผู้นำส่งข้อมูล มีความประสงค์จะเห็นว่าข้อมูลที่ขอไปถูกนำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์สถานการณ์ และแนวโน้มต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้เห็นความสำคัญของข้อมูล และรู้สึกยินดีให้ความร่วมมือมากขึ้น

“อยากให้มีการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์มากกว่านี้ เช่น การนำข้อมูลมาวิเคราะห์ภาพรวมเพื่อมองอนาคต เนื่องจากเราเสียเวลากับเรื่องข้อมูลมาก ควรมีการนำมาใช้ประโยชน์มากกว่าปัจจุบัน ที่เหมือนว่าแค่ ภาควิชาฯ ขอข้อมูลจากทุกคน เพื่อให้มีข้อมูลส่งให้หน่วยงานที่ร้องขอ ควรมีการนำมาใช้ประโยชน์มากกว่าปัจจุบันเพื่อที่จะได้ให้ทุกคนในภาควิชาฯ รู้สึกเห็นความสำคัญกับการให้ข้อมูล อย่างน้อยก็เพื่อที่จะมองหรือวางแผนอนาคตของภาควิชาฯ ในอนาคต”

อนึ่ง มีข้อสังเกตว่า ครั้งหนึ่งของผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวว่ามีความประสงค์จะเห็นการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์นั้น เป็นผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มประธานหลักสูตร ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลของหลักสูตรเอง และเป็นผู้ที่มีหน้าที่หลักในการวางแผนการดำเนินงานของหลักสูตร

- การไม่ทราบภาระหน้าที่การกรอกข้อมูลของเจ้าหน้าที่: ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภทสนับสนุน 2 ราย ระบุว่าไม่ทราบว่าตนเองต้องมีหน้าที่กรอกข้อมูลอะไรบ้าง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

- การไม่มีระบบบริหารการนำส่งข้อมูลที่ดี: ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนเห็นว่า การจัดการข้อมูลที่ภาควิชาใช้อยู่ในปัจจุบัน ยังขาดระบบการรับทราบการนำส่งข้อมูลที่ดี ทำให้ผู้นำส่งข้อมูลไม่แน่ใจว่า ข้อมูลที่ได้นำส่งไปแล้วนั้น ไปถึงผู้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้วหรือยัง ทันทกำหนดเวลาหรือไม่

- การไม่มีแหล่งข้อมูลให้ผู้ตรวจสอบสามารถตรวจสอบได้จริง: ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนซึ่งอยู่ในกลุ่มประธานหลักสูตรให้ความเห็นว่า มีความอึดอัดใจในการที่ต้องเป็นผู้ตรวจสอบและยืนยันความถูกต้อง ครบถ้วน ของข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรได้จัดเตรียมไว้ให้ เนื่องจากไม่ได้เป็นผู้จัดเตรียมด้วยตนเอง โดยไม่มีแหล่งข้อมูลให้สามารถตรวจสอบได้

(2.2) สภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ

- ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูล: ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (11 ราย) ไม่ทราบว่าข้อมูลที่ภาควิชาเก็บรวบรวมไปนั้น ถูกเก็บไว้ที่ใด หรือเพียงแต่นำส่งไปยังหน่วยงานที่ร้องขอเท่านั้น ถ้ามีการจัดเก็บ ควรให้บุคลากรสามารถเข้าถึงได้ ทั้งข้อมูลของภาควิชาและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเอง โดยอาจจำกัดสิทธิ์ตามความเหมาะสม หากมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูล จะได้สามารถนำมาใช้ได้โดย

- ความไม่สะดวกในการค้นหาข้อมูล: ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน ในกลุ่มประธานหลักสูตร ระบุว่า บางครั้งมีความต้องการใช้ข้อมูลที่จำได้ว่าได้เคยนำส่งไว้ต่อภาควิชา แต่ไม่ได้รับความสะดวกในการค้นหา เนื่องจากข้อมูลถูกจัดเก็บเป็นหมวดหมู่ตามวาระที่มีการขอข้อมูลจากภายนอก หากจัดเก็บโดยจัดหมวดหมู่ตามประเภทของข้อมูลจะค้นหาได้สะดวกกว่า เช่น ข้อมูลผลงานวิจัย ข้อมูลภาระงานสอน ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการกิจกรรมของศิษย์เก่า เป็นต้น

- ความไม่มั่นใจในระบบการสำรองข้อมูล: ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนแสดงความกังวลเกี่ยวกับระบบการสำรองข้อมูลของภาควิชา โดยให้ข้อเสนอแนะว่าไม่ว่าจะใช้ระบบใดในการจัดเก็บข้อมูล ขอให้มีการสำรองข้อมูลอย่างสม่ำเสมอด้วย

- ข้อมูลไม่ถูกประสานเวลา (synchronized): ผู้ให้ข้อมูล 1 ราย ให้ความสนใจกับการประสานเวลาระหว่างฐานข้อมูลและระหว่างฐานข้อมูลกับส่วนแสดงผล โดยยกตัวอย่างเว็บไซต์ของภาควิชา ซึ่งจะแสดงข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรที่ไม่ได้มีการปรับให้เป็นปัจจุบันตามที่ผู้ปฏิบัติงานนำส่งให้ตามที่ภาควิชาขอ หากมีการประสานเวลาที่ดี จะทำให้รู้สึกว่าการนำข้อมูลมาใช้งานจริงๆ

(2.3) ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขหรือลดปัญหา และแนวปฏิบัติที่แนะนำ เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (14 ราย) ยอมรับว่า การจัดเก็บข้อมูลโดยอาศัยบริการของ Google LLC เป็นวิธีการที่มีระบบ สามารถลดหรือแก้ปัญหาที่กล่าวถึงในหัวข้อ (2.1) และ (2.2) ได้หลายปัญหา สมควรใช้ต่อไป โดยปรับปรุงวิธีปฏิบัติเพื่อให้สามารถแก้ไขหรือลดปัญหาดังกล่าวเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ บริการของ Google LLC มีหลากหลาย สามารถเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และข้อกำหนด (คุณลักษณะ) ของข้อมูล และออกแบบระบบให้จัดการหรือหลีกเลี่ยงปัญหาดังกล่าวได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล และจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศในรูปแบบ Google Spreadsheet file เป็นวิธีการที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (14 ราย) มีความเห็นตรงกันว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพ สะดวกทั้งสำหรับฝ่ายนำส่งข้อมูล ฝ่ายรวบรวมข้อมูล และการนำไปประมวลผล หากมีการจัดหมวดหมู่ที่ดี และทำให้เข้าถึงได้สะดวกจะสามารถจัดหรือลดปัญหา และกระตุ้นการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้ โดยผู้ให้ข้อมูลยินดีที่จะให้ความร่วมมือ ถึงแม้จะต้องทำการลงชื่อเข้าใช้ (sign-in) ทุกครั้งที่น่าส่งหรือตรวจสอบข้อมูล หากจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการของภาควิชา อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนชอบการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย Google form มากกว่า

ผู้ให้ข้อมูลทุกรายเห็นว่า การติดตามทวงถามเป็นแนวปฏิบัติที่ดี โดยยินดีให้ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลติดตามทวงถามเพื่อให้ได้ข้อมูลตามกำหนดเวลา โดยไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นการรบกวน ดีกว่าที่จะรอให้ครบกำหนดเวลาแล้วถือว่าไม่มีข้อมูลนำส่งหากไม่ตอบสนอง

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

ปัญหาหลักเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านข้อมูลคือ การขาดความร่วมมือในการนำส่งข้อมูลที่ต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และมีความเป็นปัจจุบัน และในการประสานงานระหว่างผู้รวบรวมข้อมูล การขาดความเชื่อมโยงและประสานเวลาระหว่างฐานข้อมูลและระหว่างฐานข้อมูลกับส่วนนำเสนอสารสนเทศ และการไม่สามารถเข้าถึงข้อมูล หรือเข้าถึงได้ยาก ซึ่งปัญหาหลักดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกัน โดยมีการส่งผลป้อนกลับซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ ยังมีปัญหารองอันเนื่องมาจากสภาพธรรมชาติ (nature) ของข้อมูล และของผู้นำส่งข้อมูล ซึ่งเป็นสาเหตุ หรือส่งผลกระทบต่อเนื่องมายังปัญหาหลักดังกล่าว โดยในบางกรณีเป็นปัจจัยภายนอกที่ไม่อาจควบคุมได้ ได้แก่ ปริมาณข้อมูล รายละเอียดและเงื่อนไข ความถี่ในการขอข้อมูล ระยะเวลาการให้ส่งข้อมูล ช่องทางหรือวิธีการในการนำส่งและระบบรับทราบการนำส่งข้อมูล การประสานงาน ทั้งระหว่างผู้มีหน้าที่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรและประธานหลักสูตร และระหว่างผู้
ต้องการใช้ข้อมูลกับผู้เก็บรวบรวมข้อมูล การตระหนักในความสำคัญของข้อมูล และการตระหนักรู้
ในหน้าที่และความรับผิดชอบของตนในแต่ละระดับการปฏิบัติงาน โดยส่วนใหญ่สอดคล้องกับผล
การวิเคราะห์ทางทฤษฎี (ทิพวรรณ หอมพูล, 2542) ซึ่งกล่าวว่า ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ
เก็บข้อมูล ได้แก่ การขาดการความร่วมมือของบุคลากรในการเก็บรวบรวมข้อมูล และปัญหาที่
เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ ได้แก่ การไม่สามารถเข้าถึงข้อมูล การขาดความ
เชื่อมโยงระหว่างฐานข้อมูล เป็นต้น และสอดคล้องกับผลงานวิจัยที่ได้สรุปโดยย่อไว้ในส่วน
บททวนวรรณกรรม เช่น กำชัย สารมาคม และชยกานต์ เรืองสุวรรณ (2558) ซึ่งกล่าวถึงปัญหาจาก
ปริมาณภาระงานที่มาก ณัฐชัย ชุศิริ โรจน์ และกฤษดาพรรณ ตากกระโทก (2561) กล่าวถึงปัญหา
การขาดผู้รับผิดชอบงานด้านข้อมูลที่ชัดเจน การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ไม่เป็นระบบ และการนำเสนอ
ข้อมูลที่ไม่ทั่วถึงหรือไม่ทันเวลา อัจฉรัตน์ สงวนนาม (2554) ซึ่งกล่าวถึงปัญหาจากการให้
ความสำคัญของการจัดการระบบข้อมูลและสารสนเทศ ความซ้ำซ้อนของการเก็บข้อมูล และความ
ไม่สอดคล้องของระบบข้อมูล เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงาน

- ผู้นำส่งข้อมูลส่วนใหญ่ ไม่สามารถแยกประเภทข้อมูลที่ภาควิชาฯ ขอให้นำส่งเพื่อใช้งาน
เป็นการภายใน กับข้อมูลที่ขอให้นำส่งตามคำขอของหน่วยงานภายนอก การแสดงให้ผู้นำส่งข้อมูล
เห็นว่า การขอข้อมูลแต่ละครั้ง เป็นการขอข้อมูลเพื่อการใด รวมทั้งมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการ
ให้ความสำคัญของข้อมูลแต่ละประเภท จะทำให้ได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่ดีขึ้น

- ปัญหาการไม่ประสานงานกันระหว่างผู้มีหน้าที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล อาจแก้ไขได้
ด้วยการกำหนดให้มีผู้ดูแลเรื่องนี้โดยเฉพาะ และเมื่อสามารถแก้ปัญหาเรื่องจัดเก็บและการเข้าถึง
ข้อมูลได้แล้ว การเข้าถึงข้อมูลทำได้สะดวกขึ้น การขอข้อมูลซ้ำซ้อนจะลดลง

- การนำบริการของ Google LLC (free services หรือ G Suite for Education ซึ่ง
มหาวิทยาลัยขอรับเป็นสมาชิก) มาประยุกต์ใช้น่าจะช่วยแก้ปัญหาที่กล่าวถึงทั้งหมดได้มาก โดย
รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลแยกเป็นเรื่องๆ และให้ผู้นำส่งข้อมูลสามารถนำส่งข้อมูลได้ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

- ศึกษาสภาพปัญหา ความคิดเห็น ความพึงพอใจ และข้อเสนอแนะ หลังจากวางแผนปฏิบัติ
และจัดทำระบบจัดการข้อมูลและสารสนเทศตามแนวทางที่เสนอแนะข้างต้นแล้ว

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา: แนวทางการ จัดระบบสารสนเทศสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์กลางคปว.
- กำชัย สารมคม และชยาภานต์ เรืองสุวรรณ. (2558). การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการ บริหารจัดการระบบสารสนเทศของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัย บัณฑิตศึกษา*, 9(2), 9-17.
- ชาติชาย ทนชะว้าง อินทร์ จันทร์เจริญ และวีรพันธุ์ ศิริฤทธิ. (2558). การจัดการระบบเทคโนโลยี สารสนเทศของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา. *Veridian E- Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts) ฉบับภาษาไทย*, 8(1), 789-799.
- ณัฐชัย ชูศิริโรจน์ และกฤษดาพรรณ ตากกระโทก. สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารการ จัดการระบบสารสนเทศของภาควิชาชีวเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ โครงการเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ครั้งที่ 2 และการประชุมวิชาการระดับชาติ “การ บริหารปกครองของภูมิภาค รัฐ ชุมชน ท้องถิ่นในการขับเคลื่อนประเทศสู่ยุค Thailand 4.0”* (หน้า 1362-1372). ประจวบคีรีขันธ์: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิพพยาพัศ ขำผึ้ง. (2556). *สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบสารสนเทศของ โรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร การศึกษา, มหาวิทยาลัยปทุมธานี).
- ทิพวรรณ หอมพุด. (2542). *เทคนิคการค้นหาข้อมูล การเขียนรายงาน และการใช้ห้องสมุด*. กรุงเทพฯ: ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- ธนาวุฒิ ธนวานิชย์ และภุชงค์ อุทโยภาส. (2555). ระบบประมวลผลแบบคลาวด์แนวคิดสำหรับ โครงสร้างพื้นฐานระบบสารสนเทศยุคใหม่. *วารสารวิชาการทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และระบบสารสนเทศประยุกต์*, 1(2), 65.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สุกัญญา เรืองสุวรรณ. (2553). การพัฒนาคุณภาพข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพองค์กร. *วารสาร
สารสนเทศศาสตร์*, 28(3), 73-80.

อัจฉรัตน์ สวงนนาม. (2554). ปัญหาการจัดการระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา
กรณีศึกษา: สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2. (งานค้นคว้า
อิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์).

โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2547). *วิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ: เอช.
เอ็น. กรุป.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

**การศึกษาความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษา
ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล**
**The Study of Satisfaction with Educational Services of the
Department of Biology, Faculty of Science, Mahidol University**

ภัคจิรา เกตุบุตร¹ อัสนีย์ เหมกระศรี² และ ชาลิสสา คล้ายพึงสินธุ์³

¹เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

²นักวิทยาศาสตร์ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

³เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความพึงพอใจ 2) เปรียบเทียบความพึงพอใจจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ 3) เสนอแนะแนวทางพัฒนาความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการของ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2-4 จำนวน 108 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรเครจซี่และมอร์แกน กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 และกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสัดส่วนของนักศึกษาแต่ละชั้นปี ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งระดับชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (*t*-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการงานด้านการศึกษาของ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมและสถานที่ และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านขั้นตอนการบริการ และด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการ 2) ปัจจัยด้านเพศและด้านเกรดเฉลี่ยสะสมไม่ส่งผลต่อความพึงพอใจของการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ให้บริการงานด้านการศึกษาของ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ปัจจัยด้านระดับการศึกษาชั้นปีของนักศึกษาส่งผลต่อความพึง
พอใจของการให้บริการด้านการศึกษาของภาควิชาฯ ด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการ และด้านขั้นตอน
การบริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) แนวทางการพัฒนา ควรจัดอบรมหรือให้
ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ด้านการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความพร้อมและเต็มใจในการ
ให้บริการ เพื่อลดความไม่พึงพอใจต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ, การให้บริการ, ภาควิชาชีววิทยา

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) determine the satisfaction level 2) analyze the satisfaction level based on differences in respondent background and 3) make suggestion to improve services of the Department of Biology, Faculty of Science, Mahidol University to increase satisfaction level of students. The research sample were 108 undergraduate students in the department who were in their sophomore, junior and senior years. The sample size was determined based on Krejcie and Morgan table. The standard error of the studies was at 0.05. The ratio of undergraduate students included in the study was calculated using stratified random sampling method. The research tool is a questionnaire that have confidence level of 0.92. The statistical parameters, used in this study were frequency, percentage, mean, standard deviation *t*-test and ANOVA.

The results revealed that the overall satisfaction level of undergraduate students enrolled in the Department of Biology, Faculty of Science, Mahidol University, is of highest level of satisfaction. A more detailed analysis displayed that the environment and facility is one of the aspects that get highest satisfaction level. Whereas the other 2 aspects that received very satisfactory responses, listed based on score, were the service protocol and the behavior of the service providers. It should also be noted that gender and academic performance (GPA) did not have a clear effect on the satisfaction level of students at the significant level of 0.05. However, the grade level could significantly influence the satisfaction level of the student at significant level of 0.05, in particular on the service protocol and the behavior of supporting staff. To further

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

improve the service, workshop and training on student service should be organized regularly to ensure the capability of service staff in delivering the best service to the students and thus reduce the risk of unsatisfactory service caused by service provider.

Keywords : Satisfaction, Services of, Department of Biology

บทนำ

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่มีวิสัยทัศน์เพื่อที่จะมุ่งเป็นคณะวิทยาศาสตร์ชั้นนำในระดับสากล มีพันธกิจในการสร้างทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรม และผลิตผลงานวิจัยคุณภาพสากล ก่อประโยชน์ต่อสังคม โดยพันธกิจหลักของคณะวิทยาศาสตร์ อันได้แก่ การเรียนการสอนในระดับต่างๆ ตั้งแต่วิชาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ในชั้นปีที่ 1 ของคณะต่างๆ การเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพและปรีคลินิกให้กับนักศึกษาแพทย์และวิทยาศาสตร์การแพทย์หลักสูตรต่างๆ และการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในระดับสูง การวิจัยที่ครอบคลุมตั้งแต่งานวิจัยพื้นฐานงานวิจัยประยุกต์เพื่อตอบ โจทย์ภาคอุตสาหกรรมและการผลิต และ บริการวิชาการเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขอมมหาวิทยาลัย (แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560–2579) ภาควิชาชีววิทยา เป็นส่วนหนึ่งของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล รับผิดชอบดูแลหลักสูตรการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในแต่ละปีมีจำนวนมาก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ดังนั้น การให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดบริการงานด้านการศึกษาตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนกระทั่งสำเร็จ การศึกษา ความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อประสานงาน ถือเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของผู้ใช้บริการ รวมทั้งการจัดตั้งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา จึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จทางการเรียนของนักศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา เรื่อง การศึกษาความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษา เพื่อให้การบริการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา

บทความฉบับเต็ม

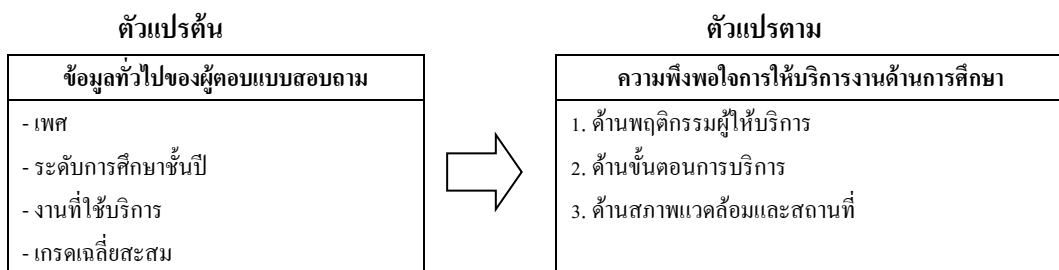
โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลจำแนกตามข้อมูลทั่วไป
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการให้บริการงานด้านการศึกษ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การศึกษาค้างนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปี 2-4 ที่มีต่อ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการศึกษ

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษามีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษแตกต่างกัน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปี 2-4 ปีการศึกษา 2561 ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวนทั้งสิ้น 150 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปี 2-4 ปีการศึกษา 2561 ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 108 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของเครจซี่และมอร์แกน (ประสพชัย พสุนนท์, 2557) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้ศึกษากำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาคือ 1) ตัวแปรต้น (Independent Variables) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาชั้นปี งานที่ใช้บริการ และเกรดเฉลี่ยสะสม 2) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การศึกษาความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการ ด้านขั้นตอนการบริการ และด้านสภาพแวดล้อมและสถานที่)

3. ขอบเขตด้านระยะเวลาและสถานที่ ผู้ศึกษากำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาดังแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2562 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ.2562 ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหิดล ซึ่งรวมระยะเวลาทั้งสิ้น 2 เดือน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบระดับความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

2. ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการให้บริการงานด้านการศึกษา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

วัชรารักษ์ จันทร์สุวรรณ (2555). (อ้างถึงใน Abraham H. Maslow, 1954 : 80-106) ได้ตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ (Maslow's General Theory of Human & Motivation) เป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูง (Hierarchy & Needs) และเป็นทฤษฎีที่ยอมรับกันแพร่หลาย สมมติฐานดังกล่าวมีความเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ แบ่งไว้ 5 ขั้น ดังนี้ 1) ความต้องการของร่างกาย (Physiological needs) ความต้องการพื้นฐาน 2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) ความมั่นคงในการทำงาน 3) ความต้องการด้านสังคม (Social needs) ความรัก และการยอมรับ 4) ความต้องการการยกย่อง (Esteem needs) ความนับถือ ความสำเร็จ และมีชื่อเสียงในสังคม 5) ความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต (Self-actualization needs) ความสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ

สุครัตน์ ปานดอนลาน และคณะ (2561) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจนั้นเป็นความรู้สึกที่ดี ความประทับใจ หรือทัศนคติที่ดีของบุคคลต่อผู้ให้บริการ การได้รับการใส่ใจจากผู้ให้บริการ สถานที่ให้บริการที่เหมาะสม หรือมนุษยสัมพันธ์ที่ดีผู้ให้บริการสามารถตอบสนองความต้องการตามที่ผู้รับบริการต้องการ ผู้รับบริการก็จะเกิดความรู้สึกที่ดีในสิ่งนั้น ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง เป็นความรู้สึกของแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน มีความสุขก็ต่อเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการของตนเอง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริการ

สมสรณุก์ วงษ์อยู่น้อย และคณะ (2555). (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) 2547) ได้กล่าวถึงหน้าที่สำคัญของผู้ให้บริการไว้ 8 ประการ ได้แก่ การให้ความสะดวก การให้ความสบายใจ การให้ความจริงใจ การให้ความช่วยเหลือ การให้เกียรติ การให้การต้อนรับ การให้ความเข้าใจ และการให้ความเป็นธรรม

ภาณุเดช เพ็ชรความสุข และคณะ (2558) ได้กล่าวว่า ความสะดวกในการให้บริการ คือ การให้ความช่วยเหลือหรือการดำเนินการเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น การบริการไม่ซับซ้อน มีช่องทางการให้บริการที่หลากหลาย มีสภาพแวดล้อมที่ดี สำหรับผู้มารับบริการ มีวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอ มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการให้บริการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สรุปได้ว่า บริการ คือ ความรู้สึกเต็มใจ จริงใจในการให้บริการ ยิ้มแย้มแจ่มใส ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประสงค์ อุทัย และคณะ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการของมหาวิทยาลัยชนบุรี 2551 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการของมหาวิทยาลัยชนบุรี ในทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษามีความพึงพอใจในด้านเวลาในการให้บริการมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านบุคลากร ด้านข้อมูล และด้านอาคารและสถานที่ ตามลำดับ ด้านเวลาในการให้บริการ ควรใช้เวลาน้อยสุดในการให้บริการนักศึกษาให้งานเสร็จรวดเร็วยิ่งขึ้น ด้านบุคลากร ควรมีการจัดฝึกอบรมบุคลากรในด้านต่างๆ ให้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับงานที่ทำปัจจุบัน ด้านข้อมูล ควรมีการจัดการข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลถูกต้องเพื่อความสะดวกรวดเร็ว ด้านอาคารและสถานที่ ควรมีการติดแสงสว่างให้มากขึ้น และควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์รับให้บริการอย่างเพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา

อรอนงค์ คำคนชื่อ และ มนตรี อนันตรักษ์ (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจต่อการให้บริการงานทะเบียนและประมวลผลของคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม พบว่า ความพึงพอใจต่อการให้บริการงานทะเบียนและประมวลผล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจ ด้านการให้บริการ เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านเจ้าหน้าที่/บุคลากรที่ให้บริการ ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านสถานที่ ตามลำดับ

ญาดา ชอบทำดี และ ประสพชัย พสุนนท์ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานของฝ่ายส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจรัลพงษานุรักษ์ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในการให้บริการด้านบุคลากร ด้านความสะดวกรวดเร็ว ด้านการจัดสถานที่ให้บริการ ด้านการสร้าง ความมั่นใจให้กับผู้รับบริการ และด้านความเสมอภาค อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรผู้ให้บริการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย สำหรับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของฝ่ายส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน พบว่า ระดับความพึงพอใจด้านบุคลากร ระดับความพึงพอใจด้านความสะดวกรวดเร็ว ระดับความพึงพอใจด้านการจัดสถานที่ให้บริการ ระดับความพึงพอใจด้านมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรผู้ให้บริการ และระดับความพึงพอใจด้านการสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการ มีผลแสดงให้เห็นว่าค่อนข้างไม่พึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของฝ่ายส่งเสริมวิชาการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

และงานทะเบียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ (R^2) ร้อยละ 84 และค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) ร้อยละ 83.5

สุดารัตน์ ปานคอนลาน และคณะ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจการใช้บริการศูนย์บริการงานหอพักของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจมากในด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ รองลงมา ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านกระบวนการขั้นตอนในการให้บริการ และด้านสถานที่สิ่งอำนวยความสะดวก มีความพึงพอใจมาก นักศึกษาใช้บริการด้านไปรษณีย์ มากเป็นลำดับที่หนึ่ง ลำดับต่อมา คือ การบริการด้านพยาบาล ด้านยืม-คืนคู่มือเอกสาร ด้านการซ่อมบำรุง และด้านให้คำปรึกษา ตามลำดับ

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการวิจัย ดังนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเสนอโครงการเพื่อขอรับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนชุดกลาง มหาวิทยาลัยมหิดล และได้รับการพิจารณาให้โครงการเลขที่ 2018/248.1712 รับรองวันที่ 20 ธันวาคม 2561 ระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปี 2-4 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 150 คน (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2561)

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปี 2-4 จำนวน 108 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรเครจซี่และมอร์แกน (ประสพชัย พสุนนท์, 2557) กำหนดว่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 และคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสัดส่วนของนักศึกษา ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งระดับชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ สร้างกรอบคำถามที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัย ร่างโครงสร้างแบบสอบถามและข้อคำถาม ส่งเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของประเด็นปัญหา ได้ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 0.92 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์ หรือตรงตามเนื้อหา นั้น แสดงว่า ข้อคำถามนั้นใช้ได้ (ปราณี หล้าเบ็ญสะ, 2559) มีความเที่ยงตรงใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ภายหลังจากให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้ว ดำเนินการปรับแก้แบบสอบถามและนำแบบสอบถามไปใช้

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาชั้นปี งานที่ใช้บริการ และเกรดเฉลี่ยสะสม จำนวน 4 ข้อ ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการ ด้านขั้นตอนการบริการ และด้านสภาพแวดล้อมและสถานที่ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert scale) จำนวน 14 ข้อ โดยแบ่งระดับความสำคัญออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมดจำนวน 108 ชุด และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 108 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจัดระเบียบข้อมูล นำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ดำเนินวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ โดยนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ส่วนที่ 2 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำค่ามาเทียบเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2551) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 คะแนน	หมายความว่า ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 คะแนน	หมายความว่า ระดับความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 คะแนน	หมายความว่า ระดับความพึงพอใจปานกลาง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 คะแนน   หมายความว่า ระดับความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 คะแนน   หมายความว่า ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด
และนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ส่วนที่ 3 ดำเนินการวิเคราะห์ความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษ ภาควิชา
ชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำแนกตามตัวแปร ข้อมูลทั่วไป โดยสถิติที่ใช้ คือ
ทดสอบค่าที (*t*-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.เพศ	ชาย	43	39.80
	หญิง	65	60.20
	รวม	108	100
2.ระดับการศึกษาชั้นปี	ชั้นปี 2	56	51.80
	ชั้นปี 3	38	35.20
	ชั้นปี 4	14	13.00
	รวม	108	100
3.งานที่ใช้บริการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	โครงการอบรมและเสริมสร้างศักยภาพทางชีววิทยา	52	48.10
	รายงานตัวเข้าภาควิชาชีววิทยา	93	86.10
	ปฐมนิเทศ	90	83.30
	สมัครขอรับทุนการศึกษา	28	25.90
	ชี้แจงหัวข้องานวิจัย	38	35.20
	งานสานสัมพันธ์ชีววิทยา	51	47.20
	รวม	108	100
4.เกรดเฉลี่ยสะสม	2.00-2.50	27	25.00
	2.51-3.00	38	35.20
	3.01-3.50	28	25.90
	3.51-4.00	15	13.90
	รวม	108	100

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 108 คน เมื่อจำแนกตาม เพศ พบว่า
เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.20) เพศชาย (ร้อยละ 39.80) จำแนกตามระดับการศึกษาชั้นปี พบว่าเป็นนักศึกษา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ชั้นปี 2 มากที่สุด (ร้อยละ 51.80) รองลงมาคือ นักศึกษาชั้นปี 3 (ร้อยละ 35.20) และนักศึกษาชั้นปี 4 (ร้อยละ 13.00) ตามลำดับ จำแนกตามงานที่ใช้บริการ พบว่า นักศึกษาใช้บริการรายงานตัวเข้าภาควิชาชีววิทยา (ร้อยละ 86.10) มากที่สุด รองลงมา คือ ปฐมนิเทศ (ร้อยละ 83.30) โครงการอบรมและเสริมสร้างศักยภาพทางชีววิทยา (ร้อยละ 48.10) งานสานสัมพันธ์ชีววิทยา (ร้อยละ 47.20) ชี้แจงหัวข้องานวิจัย (ร้อยละ 35.20) และสมัครขอรับทุนการศึกษา (ร้อยละ 25.90) ตามลำดับ จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม พบว่า เกรดเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 (ร้อยละ 35.20) มากที่สุด รองลงมาคือ เกรดเฉลี่ยสะสม 3.01-3.50 (ร้อยละ 25.90) เกรดเฉลี่ยสะสม 2.00-2.50 (ร้อยละ 25.00) และ เกรดเฉลี่ยสะสม 3.51-4.00 (ร้อยละ 13.90) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

1.1 ผลการวิจัยความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (โดยรวม)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการงานด้านการศึกษา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (โดยรวม) (n = 108)

ความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	อันดับ
1.ด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการ	4.15	0.66	มาก	3
2.ด้านขั้นตอนการบริการ	4.17	0.69	มาก	2
3.ด้านสภาพแวดล้อมและสถานที่	4.28	0.67	มากที่สุด	1
ค่าเฉลี่ยรวม	4.20	0.68	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่าความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.20$) และ (S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมาก 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมและสถานที่ ($\bar{x} = 4.28$) และ (S.D. = 0.67) ในระดับมาก คือ ด้าน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ขั้นตอนการบริการ ($\bar{x} = 4.17$) และ (S.D. = 0.69) รองลงมาคือ ด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการ ($\bar{x} = 4.15$) และ (S.D. = 0.66) ตามลำดับ

1.2 ผลการวิจัยความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษ ภาควิชาชีววิทยา คณะ
วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการ)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อด้านพฤติกรรม
ของผู้ให้บริการ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (n = 108)

ความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	อันดับ
1.เจ้าหน้าที่ให้บริการกับนักศึกษาอย่างทั่วถึง	4.10	0.69	มาก	4
2.เจ้าหน้าที่ให้บริการชี้แจงอย่างเป็นขั้นตอน และชัดเจนเป็นไป ตามระบบการให้บริการของภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	4.06	0.70	มาก	6
3.เจ้าหน้าที่แก้ไขปัญหาและตอบข้อสงสัยได้ชัดเจน	3.96	0.72	มาก	7
4.จำนวนเจ้าหน้าที่ให้บริการมีเพียงพอ	4.06	0.64	มาก	5
5.เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถในการให้บริการ	4.19	0.64	มาก	3
6.เจ้าหน้าที่แสดงกิริยามารยาทและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.43	0.60	มากที่สุด	1
7.เจ้าหน้าที่เอาใจใส่และกระตือรือร้นในการบริการ	4.25	0.65	มากที่สุด	2
ค่าเฉลี่ยรวม	4.15	0.66	มาก	

จากตารางที่ 3 ด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
และระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เจ้าหน้าที่แสดงกิริยามารยาทและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{x} =$
4.43) และ (S.D. = 0.60) รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่เอาใจใส่และกระตือรือร้นในการบริการ ($\bar{x} = 4.25$) และ (S.D.
= 0.65) เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถในการให้บริการ ($\bar{x} = 4.19$) และ (S.D. = 0.64) เจ้าหน้าที่ให้บริการ
กับนักศึกษาอย่างทั่วถึง ($\bar{x} = 4.10$) และ (S.D. = 0.69) จำนวนเจ้าหน้าที่ให้บริการมีเพียงพอ ($\bar{x} = 4.06$) และ
(S.D. = 0.64) เจ้าหน้าที่ให้บริการชี้แจงอย่างเป็นขั้นตอน และชัดเจนเป็นไปตามระบบการให้บริการของ
ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ($\bar{x} = 4.06$) และ (S.D. = 0.70) และเจ้าหน้าที่แก้ไข
ปัญหาและตอบข้อสงสัยได้ชัดเจน ($\bar{x} = 3.96$) และ (S.D. = 0.72) ตามลำดับ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

1.3 ผลการวิจัยความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ด้านขั้นตอนการบริการ)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อด้านขั้นตอนการบริการ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (n = 108)

ความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	อันดับ
1. ได้รับความสะดวกในการติดต่อขอรับบริการ	4.26	0.71	มากที่สุด	1
2. ข้อมูลมีความถูกต้อง ชัดเจน	4.23	0.66	มากที่สุด	2
3. ช่องทางการสื่อสารข้อมูลทันสมัยรับกับสถานการณ์	4.09	0.71	มาก	4
4. มีการจัดเตรียมคู่มือเอกสาร และคำแนะนำการบริการอย่างเหมาะสม	4.09	0.67	มาก	3
ค่าเฉลี่ยรวม	4.17	0.69	มาก	

จากตารางที่ 4 ด้านขั้นตอนการบริการ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้รับความสะดวกในการติดต่อขอรับบริการ ($\bar{x} = 4.26$) และ (S.D. = 0.71) รองลงมา คือ ข้อมูลมีความถูกต้อง ชัดเจน ($\bar{x} = 4.23$) และ (S.D. = 0.66) มีการ จัดเตรียมคู่มือ เอกสาร และคำแนะนำการบริการอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.09$) และ (S.D. = 0.67) และ ช่องทางการสื่อสารข้อมูลทันสมัยรับกับสถานการณ์ ($\bar{x} = 4.09$) และ (S.D. = 0.71) ตามลำดับ

1.4 ผลการวิจัยความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ด้านสภาพแวดล้อมและสถานที่)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อด้านสภาพแวดล้อมและสถานที่ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (n = 108)

ความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	อันดับ
1. สถานที่ติดต่อขอรับบริการมีความสะดวก	4.29	0.65	มากที่สุด	2
2. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสะอาดของสถานที่	4.44	0.61	มากที่สุด	1
3. ความชัดเจนของป้ายบอกจุดให้บริการของภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	4.10	0.76	มาก	3
ค่าเฉลี่ยรวม	4.28	0.67	มากที่สุด	

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากตารางที่ 5 ด้านสภาพแวดล้อมและสถานที่ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสะอาดของสถานที่ ($\bar{x} = 4.44$) และ (S.D. = 0.61) รองลงมา คือ สถานที่ติดต่อขอรับบริการมีความสะดวก ($\bar{x} = 4.29$) และ (S.D. = 0.65) และ ความชัดเจนของป้ายบอกจุดให้บริการของภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ($\bar{x} = 4.10$) และ (S.D. = 0.76)

1.5 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษา
ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามเพศ

ปัจจัยด้านการให้บริการงานด้านการศึกษา	เพศ	n	$\bar{x}$	S.D.	ค่า t	Sig.
ด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการ	เพศชาย	43	4.1860	0.53819	0.538	0.592
	เพศหญิง	65	4.1292	0.53566		
ด้านขั้นตอนการบริการ	เพศชาย	43	4.2151	0.52208	0.707	0.481
	เพศหญิง	65	4.1385	0.59298		
ด้านสภาพแวดล้อมและสถานที่	เพศชาย	43	4.3263	0.56128	0.705	0.483
	เพศหญิง	65	4.2468	0.59290		
ค่าเฉลี่ยรวม	เพศชาย	43	4.2416	0.48429	0.709	0.480
	เพศหญิง	65	4.1717	0.52710		

จากตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามเพศ จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยสถิติ *t*-Test พบว่า ผลความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษา (ด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการ ด้านขั้นตอนการบริการ และด้านสภาพแวดล้อมและสถานที่) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีระหว่างเพศชายและเพศหญิง ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับ 0.05

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี
จำแนกตามระดับการศึกษาชั้นปี

ปัจจัยด้านการให้บริการ งานด้านการศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านพฤติกรรม ผู้ให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	1.954	2	0.977	3.579	0.031
	ภายในกลุ่ม	28.659	105	0.273		
	รวม	30.612	107			
ด้านขั้นตอนการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	4.211	2	2.106	7.396	0.001
	ภายในกลุ่ม	29.892	105	0.285		
	รวม	34.104	107			
ด้านสภาพแวดล้อม และสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	0.754	2	0.377	1.127	0.328
	ภายในกลุ่ม	35.139	105	0.335		
	รวม	35.893	107			
ค่าเฉลี่ยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2.054	2	1.027	4.196	0.018
	ภายในกลุ่ม	25.704	105	0.245		
	รวม	27.758	107			

จากตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามระดับการศึกษาชั้นปี จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยสถิติ ANOVA พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการงานด้านการศึกษาทั้ง 3 ด้าน พบว่า ค่า Sig. ในด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการ และด้านขั้นตอนการบริการ มีค่าน้อยกว่านัยสำคัญ 0.05 แสดงว่า ระดับการศึกษาชั้นปีที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษาต่อด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการและด้านขั้นตอนการบริการแตกต่างกันที่ระดับ 0.05

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 7.1 ผลความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการ จำแนกตามระดับการศึกษาชั้นปี

	$\bar{x}$	ระดับการศึกษาชั้นปี		
		ชั้นปี 2	ชั้นปี 3	ชั้นปี 4
		4.23	3.97	4.32
ชั้นปี 2	4.23	—	-0.26*	0.09
ชั้นปี 3	3.97	—	—	0.34*
ชั้นปี 4	4.32	—	—	—

จากตารางที่ 7.1 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการ จำแนกตามระดับการศึกษาชั้นปีเป็นรายคู่ พบว่า ระดับชั้นปีที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจการบริการงานด้านการศึกษาด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ ระดับการศึกษาชั้นปี 2 มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่าระดับการศึกษาชั้นปี 3 ($\bar{x} = 0.26$) และระดับการศึกษาชั้นปี 4 มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่าระดับการศึกษาชั้นปี 3 ($\bar{x} = 0.34$)

ตารางที่ 7.2 ผลความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษาด้านขั้นตอนการบริการ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามระดับการศึกษาชั้นปี

	$\bar{x}$	ระดับการศึกษาชั้นปี		
		ชั้นปี 2	ชั้นปี 3	ชั้นปี 4
		4.31	3.90	4.34
ชั้นปี 2	4.31	—	-0.41*	0.03
ชั้นปี 3	3.90	—	—	0.44*
ชั้นปี 4	4.34	—	—	—

จากตารางที่ 7.2 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจการบริการงานด้านการศึกษาด้านขั้นตอนการบริการ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามระดับการศึกษาชั้นปีเป็นรายคู่ พบว่า ระดับชั้นปีที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจด้านการให้บริการงานด้านการศึกษาด้านขั้นตอนการบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ ระดับการศึกษาชั้นปี 2 มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่าระดับการศึกษาชั้นปี 3 ($\bar{x} = 0.41$) และระดับการศึกษาชั้นปี 4 มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่าระดับการศึกษาชั้นปี 3 ($\bar{x} = 0.44$)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	0.840	3	0.280	0.978	0.406
	ภายในกลุ่ม	29.772	104	0.286		
	รวม	30.612	107			
ด้านขั้นตอนการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	1.291	3	0.430	1.364	0.258
	ภายในกลุ่ม	32.813	104	0.316		
	รวม	34.104	107			
ด้านสภาพแวดล้อมและสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	0.535	3	0.178	0.525	0.666
	ภายในกลุ่ม	35.357	104	0.340		
	รวม	35.893	107			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.422	3	0.141	0.535	0.660
	ภายในกลุ่ม	27.337	104	0.263		
	รวม	27.758	107			

จากตารางที่ 8 การเปรียบเทียบความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยสถิติ ANOVA พบว่าความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม มีค่าไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.20$) และเมื่อพิจารณาความพึงพอใจรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมและสถานที่ ($\bar{x} = 4.28$) อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านขั้นตอนการบริการ ($\bar{x} = 4.17$) และด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการ ($\bar{x} = 4.15$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

และความสะอาดของสถานที่ ($\bar{x} = 4.44$) รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่แสดงกิจกรรมรยาทและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{x} = 4.43$) และได้รับความสะดวกในการติดต่อขอรับบริการ ($\bar{x} = 4.26$) ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาของภาควิชาชีววิทยามีความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษาของภาควิชาชีววิทยา ในภาพรวมเป็นไปในทิศทางที่ดี ทั้งนี้ เนื่องจากภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เอื้อต่อการติดต่อประสานงานกับนักศึกษา มีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำและประสานงานข้อมูลด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษา ทำให้มีความสะดวกในการติดต่อขอรับบริการงานด้านการศึกษา

ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษามีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจการให้บริการงานด้านการศึกษานักศึกษาภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านเพศและด้านเกรดเฉลี่ยสะสม ไม่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการให้บริการงานด้านการศึกษาของภาควิชาชีววิทยา ด้านสภาพแวดล้อมและสถานที่ ด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการ และด้านขั้นตอนการบริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิง นักศึกษารับรู้ถึงบรรยากาศด้านภูมิทัศน์บริเวณภาควิชาชีววิทยาในทางที่ดี ทั้งนี้อาจเนื่องจากกิจกรรมระหว่างการเรียนรู้การสอน ไม่แตกต่างกัน เพราะต้องเรียนในสถานที่ตามรายวิชากำหนด เช่น การเข้าเรียนภาคบรรยายและภาคปฏิบัติการ การได้รับการบริการทางวิชาการและบริการทางการศึกษาอย่างเสมอภาค ทำให้ปัจจัยด้านเพศและเกรดเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาไม่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการให้บริการการศึกษาของภาควิชาชีววิทยา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันทชา มณีวงศ์ และคณะ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในคณะเภสัชศาสตร์ ของนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในคณะเภสัชศาสตร์ ของนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ จำแนกตามสถานภาพด้านเพศ พบว่า ด้านอาคารสถานที่ และด้านการให้บริการผู้เรียนไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ปัจจัยด้านระดับการศึกษาชั้นปีของนักศึกษาส่งผลต่อระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการงานด้านการศึกษา ด้านพฤติกรรมและด้านขั้นตอนการบริการของนักศึกษภาควิชาชีววิทยาชั้นปี 2-4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ อาจเนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ส่วนใหญ่ใช้เวลากับการเรียนการสอน ทำให้การติดต่อขอใช้บริการน้อยกว่าชั้นปีที่ 3-4

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน ตามลำดับความพึงพอใจของ
นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ด้านสภาพแวดล้อมและสถานที่ พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด และมี
ระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงที่สุด ทั้งนี้ แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความพึงพอใจด้านความเป็น
ระเบียบเรียบร้อยและความสะอาดของสถานที่มากที่สุด ($\bar{x} = 4.44$) แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความ
ประทับใจกับสถานที่ที่ให้บริการติดต่อ ทั้งนี้เป็นเพราะภาควิชาได้มีการปรับปรุง สถานที่ให้มีแสง
สว่างเพียงพอ มีคอมพิวเตอร์สำหรับให้เจ้าหน้าที่จัดทำข้อมูล ตำแหน่งที่ตั้งของหน่วยงานสะดวกต่อ
การติดต่อขอรับบริการ มีการจัดสถานที่เป็นสัดส่วน มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีพื้นที่สำรอง
ระหว่างรอรับบริการ สอดคล้องกับผลการศึกษา ฝ่ายอาคารสถานที่ วิทยาลัยทองสุข ศูนย์การศึกษา
จังหวัดพิษณุโลก (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการอาคารสถานที่วิทยาลัย
ทองสุข ศูนย์การศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการอาคารสถานที่วิทยาลัย
ทองสุข โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ
อุปกรณ์การศึกษา จุดเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตและภูมิทัศน์ ด้านการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกที่
จำเป็น และด้านระบบสาธารณูปโภคและความปลอดภัย ด้านอาคาร ตามลำดับ และไม่สอดคล้อง
กับผลงานวิจัยของ อารักษ์ เชี่ยวชาญเกษร และคณะ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจ
ด้านสภาพแวดล้อมและบริการทางการศึกษาต่างๆ เพื่อนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะเทคโนโลยี
สารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ใน
ระดับปานกลาง ควรมีการปรับปรุงสภาพห้องน้ำให้มีความสะอาด ปราศจากกลิ่นอันไม่พึงประสงค์
รวมไปถึงความสะอาดของห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ

ด้านขั้นตอนการบริการ พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจาก
นักศึกษามีความประทับใจในการติดต่อขอรับบริการ ($\bar{x} = 4.26$) มีการติดป้ายประกาศและแจ้ง
ข้อมูลตามบอร์ดประชาสัมพันธ์ต่างๆ ของภาควิชาชีววิทยา ซึ่งผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องไปใน
ทิศทางเดียวกันกับผลงานวิจัยของ สุดารัตน์ ปานดอนลาน และคณะ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง
ความพึงพอใจการใช้บริการศูนย์บริการงานหอพักของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขต
กาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการขั้นตอนการให้บริการของศูนย์บริการงานหอพัก
ภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการ พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเจ้าหน้าที่แสดงกิจกรรมารยาทและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{x} = 4.43$) แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีความพึงพอใจกับการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ที่ให้บริการด้วยความเต็มใจ เป็นมิตร คอยให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก ในการติดต่อประสานงานด้านต่างๆ ซึ่งผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับผลงานวิจัยของ ประสงค์ อุทัย และคณะ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการของมหาวิทยาลัยธนบุรี 2551 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการให้บริการของ มหาวิทยาลัยธนบุรี ด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะเจ้าหน้าที่สามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน ให้บริการด้วยความเสมอภาค มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการให้บริการ และมีความรู้ความสามารถในงานที่ให้บริการ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยพบประเด็นหลักที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการให้บริการงานด้านการศึกษาของ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด 3 อันดับ ดังนี้ ด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการ ในหัวข้อ “เจ้าหน้าที่แก้ไขปัญหาและตอบข้อสงสัยได้ชัดเจน” ($\bar{x} = 3.96$) รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ให้บริการชี้แจงอย่างเป็นขั้นตอน และชัดเจนเป็นไปตามระบบการให้บริการของภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ($\bar{x} = 4.06$) และจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการมีเพียงพอ ($\bar{x} = 4.06$) ดังนั้นควรจัดอบรมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับงานที่ทำในปัจจุบันแก่เจ้าหน้าที่ด้านการให้บริการให้มีความพร้อมและสามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน เพื่อลดความไม่พึงพอใจต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่หรือข้อร้องเรียนต่างๆ

แนวทางการพัฒนา

- 1. ด้านสภาพแวดล้อมและสถานที่** ควรพัฒนาสภาพแวดล้อมภายใน เพื่อบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา เช่น สภาพห้องเรียน พื้นที่นั่งพักผ่อนหรืออ่านหนังสือ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์เพื่อการศึกษาควรจัดให้มีอย่างเพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

2. ด้านขั้นตอนการบริการ ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนให้ทันสมัยมากขึ้น โดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น ในเว็บไซต์ของภาควิชาชีววิทยา แผ่นพับ และปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านพฤติกรรมผู้ให้บริการ ควรจัดอบรมหรือให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ด้านการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความพร้อมและเต็มใจในการให้บริการ เพื่อลดความไม่พึงพอใจต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการให้บริการของเจ้าหน้าที่การศึกษาระดับคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล อย่างต่อเนื่องและเปรียบเทียบผลการวิจัยนี้และงานวิจัยใหม่เพื่อนำผลมาพัฒนาปรับปรุง

รายการอ้างอิง

- ญาดา ชอบทำดี และ ประสพชัย พสุนนท์ (2559) : วารสารธุรกิจปริทัศน์. ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานของฝ่ายส่งเสริมวิชาการ และงานทะเบียน : กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจรัลพงษานุการณ.
- ณัชชา มณีวงศ์ และคณะ. (2555). ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในคณะเภสัชศาสตร์ ของนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *Veridian E-Journal*. 5(1), 562-570.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2551). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประสพชัย พสุนนท์. (2557). การกำหนดขนาดตัวอย่างตามแนวทาง *Krejcie and Morgan (1970)* ในการวิจัยเชิงปริมาณ. *วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์*. 112-125.
- ประสงค์ อุทัย และคณะ. (2552). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการของมหาวิทยาลัยธนบุรี 2551. มหาวิทยาลัยธนบุรี.
- ปราณี หล้าเบ็ญสะ. (2559). การหาคูณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผล. โครงการบริการวิชาการ ทำสาบโมเดล สาขาการวัดและประเมินผล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560–2579.
- ฝ่ายอาคารสถานที่. (2555). ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการอาคารสถานที่ วิทยาลัยทองสุข ศูนย์การศึกษาจังหวัดพิษณุโลก.
- วัชรภรณ์ จันทร์สุวรรณ. (2555). ความพึงพอใจในการให้บริการของพนักงานธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สาขาพูนผล จังหวัดภูเก็ต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

- ภาณุเดช เพียรความสุข และคณะ. (2558). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการของ
สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมสรบุญท์ วงษ์อยู่น้อย และคณะ. (2555). การสำรวจความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของ
โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ ปีงบประมาณ 2555. โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์
(องค์การมหาชน).
- สุภารัตน์ ปานคอนลาน และคณะ. (2561). ความพึงพอใจการใช้บริการศูนย์บริการงานหอพักของ
นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตกาญจนบุรี. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.). (2547). คู่มือการบริหารงานพนักงานราชการ.
โครงการนำระบบลูกจ้างสัญญาจ้างสู่ทางปฏิบัติ สำนักงาน ก.พ. พิมพ์ที่กลุ่มโรงพิมพ์
สำนักบริหารกลาง สำนักงาน ก.พ.
- อรอนงค์ คำคนชื่อ และ มนตรี อนันตรักษ์. (2558). ความพึงพอใจต่อการให้บริการงานทะเบียน
และประมวลผลของคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม.
มหาวิทยาลัยนครพนม.
- อาภรณ์ เชื้อวชาญเกษตร และคณะ. (2552). ความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมและบริการทาง
การศึกษาต่างๆ เพื่อนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. วารสารวิทยาการและเทคโนโลยี
สารสนเทศ. 1(1), 71-80.
- Maslow, A. H. (1954). *A Theory of Human Motivation*. Psychological Review, 80-106.

การศึกษาความผูกพันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปี 2-4 ที่มีต่อ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

The Study of Undergraduate Students Year 2-4 Engagement to the Department of Biology, Faculty of Science, Mahidol University

ภักจิรา เกตุบุตร¹ และ อัสนีย์ เหมกระศรี²

¹เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

²นักวิทยาศาสตร์ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความผูกพัน 2) เปรียบเทียบความผูกพัน
จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ 3) เสนอแนะแนวทางพัฒนาความผูกพันของ
นักศึกษาที่มีต่อ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษา
ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2-4 จำนวน 108 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรเครจซี่และมอร์
แกนกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 และคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสัดส่วนของนักศึกษาแต่
ละชั้นปี ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งระดับชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (*t*-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน
(ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความผูกพันของนักศึกษาที่มีต่อ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ
มาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความผูกพันต่อภาควิชา ด้านความผูกพัน
ต่อเจ้าหน้าที่ ด้านความผูกพันต่ออาจารย์ ด้านความผูกพันต่อรุ่นพี่, รุ่นน้อง และด้านความผูกพันต่อ
เพื่อน 2) การเปรียบเทียบความผูกพันจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ปัจจัย
ด้านเพศและด้านเกรดเฉลี่ยสะสม ไม่ส่งผลต่อความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยาอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ 0.05 แต่ปัจจัยด้านระดับการศึกษาชั้นปีของนักศึกษาส่งผลต่อระดับความผูกพันของ
นักศึกษาภาควิชาชีววิทยาชั้นปี 2-4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) แนวทางการ
พัฒนา ควรมีการพัฒนาส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับ
นักศึกษา เพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารให้ทันต่อยุคสมัย และควรจัดกิจกรรมที่มีรูปแบบ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

หลากหลายให้นักศึกษาได้มีโอกาสพบปะกัน ปรีกษา แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และปรับทัศนคติที่ดีต่อกัน

คำสำคัญ : ความผูกพัน, ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

The study aimed to investigate and compare the level of the student engagement amongst biology undergraduate students and to provide the novel mechanisms to enhance level of interaction. Data were collected from 108 bachelor degree students who were registered biology program (year 2-4) in the academic year 2018 at the Department of Biology, Faculty of Science, Mahidol University. The instrument for collecting data was a rating scale questionnaire with 0.92 reliability coefficients. Statistical analyses were frequency, percentage, mean, standard deviation, *t*-test, and One way ANOVA.

The overall student engagement towards department was at a high level. 1) Considering on each aspect, five aspects of engagement were rated at a high level and ranks orderly from high to low as follows: commitment to department; their departmental staff; instructors, commitment to their juniors, seniors and to their friends. 2) Comparing students engagement from general information indicates that gender and GPAs did not affect students engagement at a significant level of 0.05 but students' education levels (sophomore, junior and senior) affect students engagement at a significant level of 0.05 and 3) Several ways of activities and communicative means are recommended by this research for the enhanced student engagement level which include experience exchange forum, counseling services and on-line communication.

Keywords : engagement, Department of Biology, Faculty of Science, Mahidol University

บทนำ

การจัดอันดับมหาวิทยาลัยขององค์กรนานาชาติทำให้เกิดการแข่งขันทางด้านการศึกษาสูงขึ้น นักศึกษามีโอกาสที่จะเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ทั้งภายในประเทศและภายนอก

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประเทศมากขึ้น ทำให้สถาบันการศึกษาหลายแห่ง เร่งพัฒนาคุณภาพหลักสูตรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันตามยุคสมัย สร้างงานวิจัยที่สามารถนำไปต่อยอดในเชิงบูรณาการทั้งด้านพื้นฐานความรู้และเชิงพาณิชย์ได้ พัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับระดับนานาชาติ สอดคล้องกับนโยบายสำคัญของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีความมุ่งมั่นที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติภายใต้วิสัยทัศน์ “เป็นคณะวิทยาศาสตร์ชั้นนำในระดับสากล” เป็นผู้นำทางการเรียนการสอน มีผลงานวิจัยที่เป็นเลิศและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ (วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ 2559 – 2562)

ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบัณฑิตให้มีศักยภาพที่สมบูรณ์แบบ ทั้งทางด้านสติปัญญา คุณธรรม และการดำรงชีวิต สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเอง เพื่อออกไปประกอบอาชีพในอนาคต มีบทบาทหน้าที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ เป็นแหล่งเรียนรู้ บ่มเพาะให้ก่อเกิดปัญญา รู้หลักคิด แบบมีหลักการและเหตุผล การทำกิจกรรมร่วมกันของนักศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ภาควิชาชีววิทยาผลักดันให้ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการเกื้อกูล และพัฒนาศักยภาพ คุณภาพของนักศึกษาทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นบัณฑิตที่พึงปรารถนาของสังคม สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและสามารถนำเอาวิชาความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้กับการทำงานได้อย่างเหมาะสม (ศศิธร โรจน์สงคราม, 2553) ความผูกพันต่อสถาบันจึงเป็นสิ่งสำคัญ มีส่วนในการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพของนักศึกษา ให้สามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พร้อมกับนำวิชาความรู้ที่ได้ศึกษามาปรับใช้กับการทำงานได้อย่างเหมาะสม ตามปรัชญาของมหาวิทยาลัยมหิดลที่ว่า “True success is not in the learning, but in its application to the benefit of mankind : ความสำเร็จที่แท้จริงอยู่ที่การนำความรู้ไป ประยุกต์ใช้เพื่อ ประโยชน์สุขแก่มวลมนุษยชาติ” การสร้างความผูกพันนั้น ต้องอาศัยระยะเวลาพอสมควร ไม่สามารถสร้างให้เกิดขึ้นภายในระยะเวลาอันสั้นทุกสิ่งทุกอย่างต้อง ค่อยๆ หล่อหลอมเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เป็นความรู้สึกที่แสดงออกรวมเป็นหนึ่งเดียวกับองค์กรด้วยความรัก ความเคารพ ความศรัทธา และความเชื่อมั่นอย่างเต็มใจพร้อมที่จะอุทิศกำลังกาย กำลังใจปฏิบัติงานหรือหน้าที่ของตนจนสุดความสามารถเพื่อองค์กร คอยช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เป็นความสัมพันธ์แบบไม่มีเงื่อนไข ไม่มีข้อแม้ ความ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผู้พันต้ององค์กรจึงถือว่าเป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยให้การปฏิบัติงาน การเรียนรู้องค์กรยั่งยืนอย่างยาวนาน

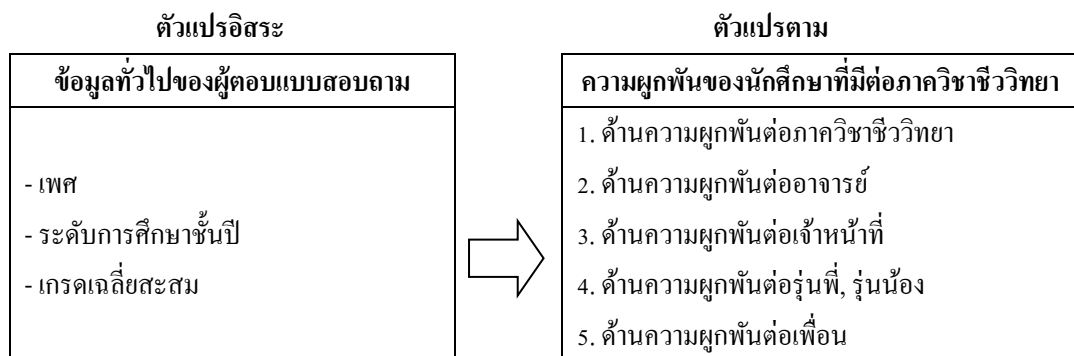
จากความสำคัญของความผูกพันที่มีผลต่อพฤติกรรมในองค์กร ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความผูกพันของนักศึกษาที่มีต่อภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยา และเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารของภาควิชาชีววิทยาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปี 2-4 ที่มีต่อภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปี 2-4 จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความผูกพันที่มีต่อ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยศึกษาความผูกพันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปี 2-4 ที่มีต่อ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาที่มีข้อมูลทั่วไปต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความผูกพันต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปี 2-4 ปีการศึกษา 2561 ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ระหว่างเดือนมีนาคม พ.ศ.2562 ถึงเดือนเมษายน พ.ศ.2562 จำนวนทั้งสิ้น 150 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปี 2-4 ปีการศึกษา 2561 ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ระหว่างเดือนมีนาคม พ.ศ.2562 ถึงเดือนเมษายน พ.ศ.2562 จำนวน 108 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของเกรจซีและมอร์แกน (ประสพชัย พสุนนท์, 2557) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาชั้นปี และเกรดเฉลี่ยสะสม ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การศึกษาความผูกพันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปี 2-4 ที่มีต่อ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ด้านความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยา ด้านความผูกพันต่ออาจารย์ ด้านความผูกพันต่อเจ้าหน้าที่ ด้านความผูกพันต่อรุ่นพี่, รุ่นน้อง และด้านความผูกพันต่อเพื่อน)

3. ขอบเขตด้านระยะเวลาและสถานที่ ผู้ศึกษากำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ.2562 ถึงเดือนเมษายน พ.ศ.2562 ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งรวมระยะเวลาทั้งสิ้น 2 เดือน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบระดับความผูกพันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปี 2-4 ที่มีต่อภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

2. ทราบผลการเปรียบเทียบความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปี 2-4 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาชั้นปี และเกรดเฉลี่ยสะสมที่ต่างกัน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

3. ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาความผูกพันที่มีต่อภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บททวนวรรณกรรม

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กร

ปิยกนิภู ฐ โขติวนิช (2560) ได้กล่าวว่า ความผูกพันต่อองค์กร หมายถึง ความรู้สึกของพนักงานที่มีความเต็มใจทำงานต่อองค์กรอย่างมาก ยอมรับเป้าหมายของส่วนรวม และพร้อมที่จะทุ่มเทเพื่อประโยชน์ขององค์กร สรุปได้ว่า ความผูกพันต่อองค์กรประกอบด้วย ด้านจิตใจ ด้านการอยู่ต่อเนือง และทัศนคติ

ภูกมล นวนาทเจษฎา และ ธนินาฏ ณ สุนทร (2558) ได้กล่าวว่า ความผูกพันต่อองค์กร หมายถึง ความรู้สึก ทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคลากรที่แสดงออกต่อองค์กรที่ตนอยู่ โดยยอมรับจุดมุ่งหมายขององค์กร มีความเต็มใจในการปฏิบัติงาน และยินดีที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการทำงานเพื่อความสำเร็จขององค์กร และปรารถนาที่จะอยู่กับองค์กรตลอดไป โดยไม่คิดจะลาออกไปอยู่กับองค์กรอื่น

พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ และคณะ (2552) กล่าวว่าโดยสรุปว่า ความผูกพันต่อองค์กรมีความสำคัญดังต่อไปนี้ 1. ความผูกพันต่อองค์กรสามารถทำนายอัตราการเข้า-ออกจากงาน (Turnover rate) ของพนักงานในองค์กรได้ดี ผู้ที่มีความผูกพันต่อองค์กรสูงมักมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะยังคงอยู่กับองค์กรต่อไป ทำให้อัตราการย้ายงานและการขาดงานลดลง 2. ความผูกพันต่อองค์กร เป็นแรงผลักดันให้สมาชิกขององค์กรปฏิบัติงานได้ดีกว่าผู้ที่ไม่มีความผูกพันต่อองค์กร เนื่องจากพนักงานรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกันในองค์กรและต่างก็มีส่วนร่วมในการสร้างความสำเร็จให้กับองค์กรร่วมกัน 3. ความผูกพันต่อองค์กรเป็นปัจจัยเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายของพนักงานกับเป้าหมายขององค์กร โดยที่ผู้ที่ยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กรมีแนวโน้มที่จะให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามนโยบายขององค์กร 4. ผู้ที่มีความผูกพันต่อองค์กรสูงจะเต็มใจที่จะใช้ความพยายามทุ่มเททำงานให้กับองค์กร 5. ความผูกพันต่อองค์กรเป็นตัวชี้วัดหลักที่สามารถอธิบายความมีประสิทธิภาพขององค์กรได้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กร

เพ็ญภา วงศ์นิติกร และ อมร ฤงสุวรรณ (2559) ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กร 1) ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และรายได้ 2) ปัจจัยด้านลักษณะงาน งานที่มีความท้าทาย ความก้าวหน้า และความสำเร็จในงาน การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการทำงาน และความอิสระในการทำงาน 3) ประสิทธิภาพการทำงาน ประกอบด้วยความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญต่อองค์กร ความรู้สึกว่าองค์กรเป็นที่พึ่งพิงได้ ความคาดหวังในการได้รับการตอบสนองจากองค์กร และทัศนคติที่มีต่อเพื่อนร่วมงานและองค์กร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุกัญญา ส่งสวัสดิ์ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความผูกพันต่อองค์กรของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ระดับความผูกพันด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความผูกพันต่อเจ้าหน้าที่ รองลงมาคือ ความผูกพันต่อคณะ ความผูกพันต่ออาจารย์ ต่อรุ่นน้อง ต่อรุ่นพี่ และต่อเพื่อนตามลำดับ การวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยจำแนกตามที่นักศึกษามีการร่วมกิจกรรมที่ต่างกัน พบว่า ความผูกพันต่อคณะและความผูกพันต่อรุ่นพี่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนอีก 4 ด้าน อันได้แก่ ความผูกพันต่ออาจารย์ ความผูกพันต่อเจ้าหน้าที่ ความผูกพันต่อรุ่นน้อง ความผูกพันต่อเพื่อนนั้น มีความผูกพันไม่แตกต่างกัน

อรวรรณ เครือแป้น และคณะ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความผูกพันองค์กรของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง พบว่า ระดับความคิดเห็นของระดับความผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ใน ระดับสูง ($\bar{x}=58.4$) และรายด้านคือ ด้านความเต็มใจทุ่มเทเพื่อประโยชน์ขององค์กร ด้านยอมรับคำนิยาม และเป้าหมายขององค์กรและด้านความปรารถนาที่จะซำรงรักษาเป็นสมาชิกขององค์กรอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ตำแหน่งงานที่แตกต่างกันมีความผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพแตกต่างกัน ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลคือ อายุระยะเวลาการปฏิบัติงาน ปัจจัยด้านลักษณะงานด้านลักษณะ ขององค์กรด้าน ประสิทธิภาพในการทำงาน ด้านการรับรู้วัฒนธรรมองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อองค์กรโดยรวมของพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.20$ $p < 0.01$), ($r = 0.20$ $p < 0.01$), ($r = 0.57$ $p < 0.01$), ($r = 0.62$ $p < 0.01$), ($r = 0.59$ $p < 0.01$) และ ($r = 0.46$ $p < 0.01$) ตามลำดับ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นักรบ หมีแสน และคณะ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความผูกพันของนักศึกษาต่อมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พบว่า 1) ความผูกพันของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความผูกพันของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตมี 7 ปัจจัย ดังนี้ บุคลิกภาพ (X_1) ความสัมพันธ์กับอาจารย์ (X_2) ความสัมพันธ์กับเพื่อน (X_3) บรรยากาศการเรียนการสอน (X_4) สิ่งอำนวยความสะดวก (X_5) กิจกรรมวิชาการ (X_6) และกิจกรรมนอกหลักสูตร (X_7) ปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับความผูกพันของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตมี 6 ปัจจัย เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ บุคลิกภาพ (X_1) บรรยากาศการเรียนการสอน (X_4) กิจกรรมนอกหลักสูตร (X_6) กิจกรรมวิชาการ (X_8) สิ่งอำนวยความสะดวก (X_5) และความสัมพันธ์กับอาจารย์ (X_2) ซึ่งสามารถพยากรณ์ความผูกพันของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตได้ร้อยละ 66.10

สายใจ นาคปั้น (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของบุคลากรในเครือบริษัทนิตโต เดน โกะ พบว่า 1) ระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากร พบว่า มีความผูกพันอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความเต็มใจในการทุ่มเทเพื่อองค์กร มีความผูกพันอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของบุคลากร พบว่า ความผูกพันต่องานที่ปฏิบัติแตกต่างกัน ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรแตกต่างกัน ส่วนประสพการณ์จากการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรแตกต่างกัน 3) ความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคลกับความผูกพันของบุคลากร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 53.6 อายุระหว่าง 31-40 ปี การศึกษาระดับ ปวช./ปวส./อนุปริญญา ตำแหน่งงานพนักงานทั่วไป และระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี 4) ความสัมพันธ์ของงานที่ปฏิบัติกับความผูกพันต่อองค์กร พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง งานที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความผูกพันอยู่ในระดับมาก และ 5) ความสัมพันธ์ของประสพการณ์จากการปฏิบัติงานกับความผูกพันต่อองค์กร พบว่า มีความผูกพันอยู่ในระดับปานกลาง ทักษะติดต่อเพื่อนร่วมงานและองค์กร มีความผูกพันอยู่ในระดับมาก

อารี บัวแพร และคณะ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อ คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า นักศึกษาคณะเวชศาสตร์เขตร้อน ส่วนใหญ่มีความผูกพันต่อ คณะเวชศาสตร์เขตร้อน ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 51.2 เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความทุ่มเทต่อ คณะเวชศาสตร์เขตร้อน และมี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความศรัทธาต่อ คณะเวชศาสตร์เขตร้อน ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 50.6 และ 50.0 ตามลำดับ และมีความจงรักภักดีต่อ คณะเวชศาสตร์เขตร้อน ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.4 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน โดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = 0.022$) แรงจูงใจในการเข้าศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อ คณะเวชศาสตร์เขตร้อน ในระดับปานกลาง ($p\text{-value} = 0.001$, $r = 0.687$) และเมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ความคาดหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ เหตุผลส่วนตัวและการสนับสนุนการศึกษามีความสัมพันธ์กับความผูกพันในเชิงบวกระดับปานกลาง ($r = 0.731$ และ 0.631 ตามลำดับ) ทักษะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อนในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = 0.000$, $r = 0.848$) และมีความสัมพันธ์กับความศรัทธา ความทุ่มเท และความจงรักภักดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = 0.000$, $r = 0.790$, 0.786 และ 0.765 ตามลำดับ)

จุฬารัตน์ ทิพย์บุญทรัพย์ และ ศศิธร โรจน์สงคราม (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความผูกพันของนักศึกษาต่อวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการศึกษา พบว่า 1) ความผูกพันของนักศึกษาต่อวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) จากข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษาคู่วิจัย พบว่า ความแตกต่างกันของ เพศ หลักสูตร และผลการเรียน ไม่ส่งผลต่อความผูกพันต่อวิทยาลัยในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่กลับพบว่า ข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษา ได้แก่ ชั้นปี การเข้าร่วมกิจกรรมกลางของวิทยาลัยและการเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม, สโมสรนักศึกษาส่งผลต่อความผูกพันต่อวิทยาลัยในภาพรวมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อวิทยาลัยในภาพรวมของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ความภาคภูมิใจต่อวิทยาลัย สภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัย ความผูกพันต่ออาจารย์ ความผูกพันต่อเจ้าหน้าที่ ความผูกพันต่อรุ่นพี่, รุ่นน้อง และความผูกพันต่อเพื่อน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันต่อความผูกพันต่อวิทยาลัยในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการวิจัย ดังนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเสนอโครงการเพื่อขอรับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนชุดกลาง มหาวิทยาลัยมหิดล และได้รับการพิจารณาให้โครงการเลขที่ 2018/249.1712 รับรองวันที่ 19 ธันวาคม 2561 ระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปี 2-4 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 150 คน (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2561)

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปี 2-4 จำนวน 108 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรเครจซี่และมอร์แกน (ประสพชัย พสุนนท์, 2557) กำหนดว่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 และคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสัดส่วนของนักศึกษา ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งระดับชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ สร้างกรอบคำถามที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัย ร่างโครงสร้างแบบสอบถามและข้อคำถาม ส่งเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของประเด็นปัญหา ได้ผลการวิเคราะห์ค่า Index of Item Objective Congruence หรือค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปถือว่าเหมาะสมแสดงว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ส่วนข้อที่ได้ค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ขึ้นอยู่กับผู้วิจัยว่าจะพิจารณาตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไข แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นอีกครั้งหนึ่ง (ปราณี หล้าเบ็ญสะ, 2559)

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาชั้นปี และเกรดเฉลี่ยสะสม จำนวน 3 ข้อ ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความผูกพันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยา ด้านความผูกพันต่ออาจารย์ ด้านความผูกพันต่อเจ้าหน้าที่ ด้านความผูกพันต่อรุ่นพี่, รุ่นน้อง และด้านความผูกพันต่อเพื่อน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert scale) จำนวน 23 ข้อ โดยแบ่งระดับความสำคัญออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมดจำนวน 108 ชุด และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 108 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจัดระเบียบข้อมูล นำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้ ส่วนที่ 1 ดำเนินวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ จำนวนร้อยละ โดยนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ส่วนที่ 2 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการศึกษา ความผูกพันของนักศึกษาที่มีต่อ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำค่ามาเทียบเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2551) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 คะแนน	หมายความว่า ระดับความผูกพันมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 คะแนน	หมายความว่า ระดับความผูกพันมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 คะแนน	หมายความว่า ระดับความผูกพันปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 คะแนน	หมายความว่า ระดับความผูกพันน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 คะแนน	หมายความว่า ระดับความผูกพันน้อยที่สุด

และนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ส่วนที่ 3 ดำเนินการวิเคราะห์การศึกษาความผูกพันของนักศึกษาที่มีต่อ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำแนกตามตัวแปร ข้อมูลทั่วไป โดยสถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t -test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA)

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปี 2-4 ปีการศึกษา 2561 ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 108 คน จำแนกตามเพศ พบว่าเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 63.90) เพศชาย (ร้อยละ 36.10) จำแนกตามระดับการศึกษาชั้นปี พบว่า เป็นนักศึกษาชั้นปี 2 (ร้อยละ 48.10) มากที่สุด รองลงมาคือ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นักศึกษาชั้นปี 3 (ร้อยละ 40.70) และนักศึกษาชั้นปี 4 (ร้อยละ 11.20) ตามลำดับ จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม พบว่า เกรดเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 (ร้อยละ 35.20) มากที่สุด รองลงมาคือ เกรดเฉลี่ยสะสม 3.01-3.50 (ร้อยละ 27.80) เกรดเฉลี่ยสะสม 2.00-2.50 (ร้อยละ 24.00) และเกรดเฉลี่ยสะสม 3.51-4.00 (ร้อยละ 13.00) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยความผูกพันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ดังรายละเอียดตารางที่ 1 ถึงตารางที่ 9

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความผูกพันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (โดยรวม)

ความผูกพันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	$\bar{x}$	S.D.	การแปล ผลระดับ	อันดับ
1.ด้านความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยา	4.15	0.71	มาก	1
2.ด้านความผูกพันต่ออาจารย์	4.12	0.78	มาก	3
3.ด้านความผูกพันต่อเจ้าหน้าที่	4.14	0.68	มาก	2
4.ด้านความผูกพันต่อรุ่นพี่, รุ่นน้อง	4.03	0.78	มาก	4
5.ด้านความผูกพันต่อเพื่อน	3.97	0.95	มาก	5
ค่าเฉลี่ยรวม	4.08	0.78	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความผูกพันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่า ($\bar{x} = 4.08$) และ (S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีความผูกพันอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยา ($\bar{x} = 4.15$) และ (S.D. = 0.71) รองลงมาคือ ด้านความผูกพันต่อเจ้าหน้าที่ ($\bar{x} = 4.14$) และ (S.D. = 0.68) ด้านความผูกพันต่ออาจารย์ ($\bar{x} = 4.12$) และ (S.D. = 0.78) ด้านความผูกพันต่อรุ่นพี่, รุ่นน้อง ($\bar{x} = 4.03$) และ (S.D. = 0.78) และด้านความผูกพันต่อเพื่อน ($\bar{x} = 3.97$) และ (S.D. = 0.95) ตามลำดับ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ความผูกพันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	$\bar{x}$	S.D.	การแปล ผลระดับ	อันดับ
1.เมื่อจบการศึกษาจากภาควิชาชีววิทยาแล้วมีความคิด ว่าจะกลับมาเยี่ยมภาควิชาอีก	3.94	0.78	มาก	5
2.จะรักษาชื่อเสียงให้กับภาควิชาชีววิทยา	4.32	0.73	มากที่สุด	2
3.รู้สึกภาคภูมิใจที่เป็นนักศึกษาของภาควิชาชีววิทยา	4.38	0.63	มากที่สุด	1
4.มีความรู้สึกอบอุ่นเมื่อมาเรียนที่ภาควิชาชีววิทยา	4.15	0.76	มาก	4
5.มีความรู้สึกยินดีและเต็มใจเสียสละเวลาให้ความ ช่วยเหลือภาควิชาในทุกด้าน	3.89	0.66	มาก	6
6.จะกล่าวให้ผู้อื่นทราบถึงศักยภาพและ/หรือจุดเด่น ของภาควิชาชีววิทยาเมื่อมีโอกาส	4.19	0.68	มาก	3
ค่าเฉลี่ยรวม	4.15	0.71	มาก	

จากตารางที่ 2 ด้านความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยา พบว่า นักศึกษามีความผูกพันอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และในระดับมาก 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รู้สึกภาคภูมิใจที่เป็นนักศึกษาของภาควิชาชีววิทยา ($\bar{x} = 4.38$) และ (S.D. = 0.63) รองลงมาคือ จะรักษาชื่อเสียงให้กับภาควิชาชีววิทยา ($\bar{x} = 4.32$) และ (S.D. = 0.73) จะกล่าวให้ผู้อื่นทราบถึงศักยภาพและ/หรือจุดเด่นของภาควิชาชีววิทยาเมื่อมีโอกาส ($\bar{x} = 4.19$) และ (S.D. = 0.68) มีความรู้สึกอบอุ่นเมื่อมาเรียนที่ภาควิชาชีววิทยา ($\bar{x} = 4.15$) และ (S.D. = 0.76) เมื่อจบการศึกษาจากภาควิชาชีววิทยาแล้วมีความคิดว่าจะกลับมาเยี่ยมภาควิชาอีก ($\bar{x} = 3.94$) และ (S.D. = 0.78) และมีความรู้สึกยินดีและเต็มใจเสียสละเวลาให้ความช่วยเหลือภาควิชาในทุกด้าน ($\bar{x} = 3.89$) และ (S.D. = 0.66) ตามลำดับ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความผูกพันต่ออาจารย์ ภาควิชาชีววิทยา
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ความผูกพันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	$\bar{x}$	S.D.	การแปล ผลระดับ	อันดับ
1.มีความรู้สึกรัก เคารพอาจารย์	4.43	0.66	มากที่สุด	1
2.เมื่อมีปัญหาจะปรึกษา, นึกถึงอาจารย์เป็นคนแรก	3.61	0.97	มาก	4
3.มีความรู้สึกภาคภูมิใจที่เป็นลูกศิษย์ของอาจารย์	4.29	0.72	มากที่สุด	2
4.มีความยินดีเสียสละเวลาส่วนตัว เมื่ออาจารย์ให้ช่วยทำงาน	4.14	0.76	มาก	3
ค่าเฉลี่ยรวม	4.12	0.78	มาก	

จากตารางที่ 3 ด้านความผูกพันต่ออาจารย์ พบว่า นักศึกษามีความผูกพันอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และในระดับมาก 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความรู้สึกรัก เคารพอาจารย์ ($\bar{x} = 4.43$) และ (S.D. = 0.66) รองลงมาคือ มีความรู้สึกภาคภูมิใจที่เป็นลูกศิษย์ของอาจารย์ ($\bar{x} = 4.29$) และ (S.D. = 0.72) มีความยินดีเสียสละเวลาส่วนตัว เมื่ออาจารย์ให้ช่วยทำงาน ($\bar{x} = 4.14$) และ (S.D. = 0.76) และส่วนเมื่อมีปัญหาจะปรึกษา, นึกถึงอาจารย์เป็นคนแรก ($\bar{x} = 3.61$) และ (S.D. = 0.97) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความผูกพันต่อเจ้าหน้าที่ ภาควิชาชีววิทยา คณะ
วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ความผูกพันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	$\bar{x}$	S.D.	การแปล ผลระดับ	อันดับ
1.มีความประทับใจในความช่วยเหลือ ปรึกษา แนะนำ และแก้ไขปัญหา	4.18	0.65	มาก	1
2.มีความรู้สึกอบอุ่นที่มีเจ้าหน้าที่ของภาควิชาคอยดูแลเอาใจใส่	4.14	0.76	มาก	2
3.มีความรู้สึกเต็มใจเมื่อเจ้าหน้าที่ขอความช่วยเหลือ	4.09	0.63	มาก	3
ค่าเฉลี่ยรวม	4.14	0.68	มาก	

จากตารางที่ 4 ด้านความผูกพันต่อเจ้าหน้าที่ พบว่า นักศึกษามีความผูกพันอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความประทับใจในความช่วยเหลือ ปรึกษา แนะนำ และแก้ไขปัญหา ($\bar{x} = 4.18$) และ (S.D. = 0.65) รองลงมาคือ มีความรู้สึกอบอุ่นที่มีเจ้าหน้าที่ของภาควิชาคอย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ดูแลเอาใจใส่ ($\bar{x} = 4.14$) และ (S.D. = 0.76) และมีความรู้สึกเต็มใจเมื่อเจ้าหน้าที่ขอความช่วยเหลือ ($\bar{x} = 4.09$) และ (S.D. = 0.63) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความผูกพันต่อรุ่นพี่, รุ่นน้อง ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ความผูกพันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	$\bar{x}$	S.D.	การแปล ผลระดับ	อันดับ
1. มีความรู้สึกมีความสุขที่ได้เข้าร่วมทำกิจกรรม	3.97	0.79	มาก	3
2. รู้สึกเต็มใจให้ความช่วยเหลือ	4.18	0.70	มาก	1
3. มีความรู้สึกดีใจและอบอุ่นที่มีคนดูแลเอาใจใส่	4.04	0.86	มาก	2
4. มีความรู้สึกดีว่าเสียสละ	3.94	0.76	มาก	4
ค่าเฉลี่ยรวม	4.03	0.78	มาก	

จากตารางที่ 5 ด้านความผูกพันต่อรุ่นพี่, รุ่นน้อง พบว่า นักศึกษามีความผูกพันอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รู้สึกเต็มใจให้ความช่วยเหลือ ($\bar{x} = 4.18$) และ (S.D. = 0.70) รองลงมาคือ มีความรู้สึกดีใจและอบอุ่นที่มีคนดูแลเอาใจใส่ ($\bar{x} = 4.04$) และ (S.D. = 0.86) มีความรู้สึกมีความสุขที่ได้เข้าร่วมทำกิจกรรม ($\bar{x} = 3.97$) และ (S.D. = 0.79) และมีความรู้สึกดีว่าเสียสละ ($\bar{x} = 3.94$) และ (S.D. = 0.76) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความผูกพันต่อเพื่อน ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ความผูกพันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	$\bar{x}$	S.D.	การแปล ผลระดับ	อันดับ
1. สามารถพูดคุยปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนในภาควิชาได้อย่างสบายใจ	4.05	0.86	มาก	4
2. ไม่รู้สึกว่าถูกเพื่อนเอาเปรียบ และไม่จริงใจ	3.62	1.16	มาก	6
3. ไม่มีความรู้สึกโดดเดี่ยว เหงา, ว่างๆ	3.82	1.16	มาก	5
4. รู้สึกดีที่ได้อยู่ร่วมกับเพื่อน	4.14	0.80	มาก	1
5. มีเพื่อนสนิทที่ไว้ใจ และให้คำปรึกษาได้	4.14	0.95	มาก	2
6. มีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน	4.06	0.77	มาก	3
ค่าเฉลี่ยรวม	3.97	0.95	มาก	

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากตารางที่ 6 ด้านความผูกพันต่อเพื่อน พบว่า นักศึกษามีความผูกพันอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รู้สึกดีที่ได้อยู่ร่วมกับเพื่อน ($\bar{x} = 4.14$) และ (S.D. = 0.80) รองลงมาคือ มีเพื่อนสนิทที่ไว้ใจ และให้คำปรึกษาได้ ($\bar{x} = 4.14$) และ (S.D. = 0.95) มีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ($\bar{x} = 4.06$) และ (S.D. = 0.77) สามารถพูดคุยปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนในภาควิชาได้อย่างสบายใจ ($\bar{x} = 4.05$) และ (S.D. = 0.86) ไม่มีความรู้สึกโดดเดี่ยว เหงา, ว่างเปล่า ($\bar{x} = 3.82$) และ (S.D. = 1.16) และไม่รู้สึกรู้สึกว่าถูกเพื่อนเอาเปรียบ และไม่จริงจัง ($\bar{x} = 3.62$) และ (S.D. = 1.16) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามเพศ

ความผูกพันของนักศึกษา	ชาย (n=39)		หญิง (n=69)		ค่า t	Sig.
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยา	4.08	0.50	4.18	0.50	-1.065	0.290
ความผูกพันต่ออาจารย์	4.13	0.64	4.11	0.63	0.153	0.879
ความผูกพันต่อเจ้าหน้าที่	4.08	0.62	4.17	0.59	-0.769	0.456
ความผูกพันต่อรุ่นพี่, รุ่นน้อง	4.05	0.71	4.02	0.64	0.240	0.811
ความผูกพันต่อเพื่อน	3.47	0.42	3.50	0.56	-0.343	0.733
โดยรวม	3.96	0.47	4.00	0.43	-0.395	0.694

จากตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามเพศ จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยสถิติ *t*-test พบว่า ความผูกพันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีระหว่างเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามระดับการศึกษาชั้นปี

ความผูกพันของนักศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยา	ระหว่างกลุ่ม	1.539	2	0.769	3.172	0.046
	ภายในกลุ่ม	25.467	105	0.243		
	รวม	27.005	107			
ความผูกพันต่ออาจารย์	ระหว่างกลุ่ม	3.363	2	1.682	4.477	0.014
	ภายในกลุ่ม	39.440	105	0.376		
	รวม	42.803	107			
ความผูกพันต่อเจ้าหน้าที่	ระหว่างกลุ่ม	1.398	2	0.699	1.978	0.143
	ภายในกลุ่ม	37.103	105	0.353		
	รวม	38.501	107			
ความผูกพันต่อรุ่นพี่, รุ่นน้อง	ระหว่างกลุ่ม	1.228	2	0.614	1.390	0.254
	ภายในกลุ่ม	46.362	105	0.442		
	รวม	47.590	107			
ความผูกพันต่อเพื่อน	ระหว่างกลุ่ม	.271	2	0.136	0.513	0.600
	ภายในกลุ่ม	27.761	105	0.264		
	รวม	28.032	107			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	.709	2	0.355	1.755	0.178
	ภายในกลุ่ม	21.221	105	0.202		
	รวม	21.931	107			

จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยสถิติ ANOVA พบว่า ความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยาและความผูกพันต่ออาจารย์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามระดับการศึกษา ชั้นปี 2, 3 และชั้นปี 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่า $F = 3.172$

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Sig. = 0.046 และค่า F = 4.477 Sig. = 0.014 ตามลำดับ ส่วนความผูกพันต่อเจ้าหน้าที่ ต่อรุ่นพี่, รุ่นน้อง และต่อเพื่อน โดยรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05 ตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8.1 ผลความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยาของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี ด้านความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยา จำแนกตามระดับการศึกษาชั้นปี

ด้านความผูกพันต่อ ภาควิชาชีววิทยา	$\bar{x}$	ระดับการศึกษาชั้นปี		
		ชั้นปี 2	ชั้นปี 3	ชั้นปี 4
		4.20	4.02	4.37
ชั้นปี 2	4.20	—	-0.19	0.17
ชั้นปี 3	4.02	0.19	—	0.36*
ชั้นปี 4	4.37	-0.17	-0.36*	—

จากตารางที่ 8.1 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยา
จำแนกตามระดับการศึกษาชั้นปีเป็นรายคู่ พบว่า ระดับชั้นปีแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อภาควิชา
ชีววิทยาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ ระดับการศึกษาชั้น
ปี 4 มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่าระดับการศึกษาชั้นปี 3 ($\bar{x} = 0.36$)

ตารางที่ 8.2 ผลความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยาของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี ด้านความผูกพันต่ออาจารย์ จำแนกตามระดับการศึกษาชั้นปี

ด้านความผูกพันต่อ อาจารย์	$\bar{x}$	ระดับการศึกษาชั้นปี		
		ชั้นปี 2	ชั้นปี 3	ชั้นปี 4
		4.02	4.10	4.60
ชั้นปี 2	4.02	—	0.08	0.58*
ชั้นปี 3	4.10	-0.08	—	0.51*
ชั้นปี 4	4.60	-0.58*	-0.51*	—

จากตารางที่ 8.2 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยาด้าน
ความผูกพันต่ออาจารย์ จำแนกตามระดับชั้นปี เป็นรายคู่ พบว่า ระดับชั้นปีแตกต่างกันมีความผูกพัน
ต่อภาควิชาชีววิทยา ด้านความผูกพันต่ออาจารย์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ ระดับชั้นปี 4 มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่าระดับการศึกษาชั้นปี 2 ($\bar{x} = 0.58$) และ
ระดับการศึกษาชั้นปี 4 มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่าระดับการศึกษาชั้นปี 3 ($\bar{x} = 0.51$)

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนก
ตามเกรดเฉลี่ยสะสม

ความผูกพันของนักศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยา	ระหว่างกลุ่ม	0.097	3	0.032	0.125	0.945
	ภายในกลุ่ม	26.908	104	0.259		
	รวม	27.005	107			
ความผูกพันต่ออาจารย์	ระหว่างกลุ่ม	2.711	3	0.904	2.344	0.077
	ภายในกลุ่ม	40.092	104	0.386		
	รวม	42.803	107			
ความผูกพันต่อเจ้าหน้าที่	ระหว่างกลุ่ม	1.508	3	0.503	1.413	0.243
	ภายในกลุ่ม	36.993	104	0.356		
	รวม	38.501	107			
ความผูกพันต่อรุ่นพี่, รุ่นน้อง	ระหว่างกลุ่ม	0.148	3	0.049	0.108	0.955
	ภายในกลุ่ม	47.442	104	0.456		
	รวม	47.590	107			
ความผูกพันต่อเพื่อน	ระหว่างกลุ่ม	0.645	3	0.215	0.816	0.488
	ภายในกลุ่ม	27.388	104	0.263		
	รวม	28.032	107			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.192	3	0.064	0.307	0.821
	ภายในกลุ่ม	21.739	104	0.209		
	รวม	21.931	107			

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากตารางที่ 9 การเปรียบเทียบความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีจากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยสถิติ ANOVA พบว่า ความผูกพันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสมมีค่าไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

ความผูกพันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$) และเมื่อพิจารณาความผูกพันรายด้านพบว่า ความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยา ($\bar{x} = 4.15$) ความผูกพันต่อเจ้าหน้าที่ ($\bar{x} = 4.14$) ความผูกพันต่ออาจารย์ ($\bar{x} = 4.12$) ความผูกพันต่อรุ่นพี่, รุ่นน้อง ($\bar{x} = 4.03$) และความผูกพันต่อเพื่อน ($\bar{x} = 3.97$) อยู่ในระดับมากตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีความรู้สึกรัก เคารพอาจารย์ ($\bar{x} = 4.43$) รองลงมาคือ รู้สึกภาคภูมิใจที่เป็นนักศึกษาของภาควิชาชีววิทยา ($\bar{x} = 4.38$) และจะรักษาชื่อเสียงให้กับภาควิชาชีววิทยา ($\bar{x} = 4.32$) ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาของภาควิชาชีววิทยามีความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในภาพรวมเป็นไปในทิศทางที่ดี ทั้งนี้ คณาจารย์และบุคลากร ภาควิชาชีววิทยา ได้ดูแลนักศึกษาทุกคนอย่างใกล้ชิด ด้วยความเสมอภาคและเป็นกันเองในด้านการเรียนการสอนและการวิจัย ตลอดจนภาควิชามีการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา เช่น ปฐมนิเทศ ไหว้ครู สานสัมพันธ์ชีววิทยา และโครงการอบรมและเสริมสร้างศักยภาพทางชีววิทยา เป็นต้น ทำให้คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน อันจะก่อให้เกิดความผูกพันและสร้างความสามัคคีอันดีต่อภาควิชา

ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษามีความสัมพันธ์ต่อความผูกพันของนักศึกษาต่อภาควิชาชีววิทยา สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านเพศและด้านเกรดเฉลี่ยสะสม ไม่ส่งผลต่อความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมด้านการเรียนการสอนของหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาชีววิทยา นักศึกษาภาควิชาชีววิทยาทุกคนไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง มีผลการเรียนเกรดเฉลี่ยสะสมเท่าใดก็ตาม นักศึกษาทุกคนได้รับสิทธิ์เท่าเทียมกันในการได้รับการบริการและการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ภาควิชาชีววิทยาจัดขึ้น รวมถึงสามารถเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรได้ตามความสนใจของนักศึกษา จึงทำให้ปัจจัยด้านเพศและเกรดเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาไม่ส่งผลต่อความผูกพันต่อ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ภาควิชาชีววิทยา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑารัตน์ ทิพย์บุญทรัพย์ และศศิธร โรจน์สงคราม (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความผูกพันของนักศึกษาต่อวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ หลักสูตร และผลการเรียน ไม่ส่งผลต่อความผูกพันของนักศึกษาต่อวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ปัจจัยด้านระดับการศึกษาชั้นปีของนักศึกษาส่งผลต่อระดับความผูกพันของนักศึกษาภาควิชาชีววิทยาชั้นปี 2-4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ นักศึกษาที่เข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีชั้นปี 2 สาขาวิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จะต้องย้ายสถานที่เรียนจากคณะวิทยาศาสตร์ วิทยาเขตศาลายา เข้าสู่คณะวิทยาศาสตร์ วิทยาเขตพญาไท อีกทั้งต้องมีการปรับตัวเข้ากับระบบการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร การที่นักศึกษาอยู่ในช่วงปรับตัวนี้นักศึกษาอาจยังไม่ก่อให้เกิดความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยามากนัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรพรรณ เครือแป้น และคณะ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความผูกพันองค์กรของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง พบว่า เมื่อพิจารณาปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพ คือ เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีอายุเพิ่มขึ้นระยะเวลาการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดความผูกพันต่อองค์กรเพิ่มขึ้น และงานวิจัยของ สายใจ นาคปั้น (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของบุคลากรในเครือบริษัทนิโต เดนโกะ พบว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน และทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและองค์กร ที่ทำให้บุคลากรมีความผูกพันต่อองค์กรแตกต่างกัน โดยในส่วนของระยะเวลาปฏิบัติงานยิ่งนานมากเท่าใด ก็จะมีความเข้าใจในองค์กร และเกิดความรู้สึกผูกพันต่อองค์กรมากขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้ นักศึกษาภาควิชาชีววิทยาที่ระดับชั้นปีสูงขึ้น มีโอกาสได้เข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ มีการเลือกสาขางานวิจัยที่สนใจ เพื่อทำปฏิบัติการก่อให้เกิดความใกล้ชิดกับอาจารย์รุ่นพี่และเพื่อนๆ ในกลุ่มงานวิจัยเดียวกันมากขึ้น ทำให้เกิดความผูกพันต่อภาควิชาชีววิทยามากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดทำฐานข้อมูล สำหรับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสานสัมพันธ์ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของภาควิชาชีววิทยา
2. ควรเพิ่มช่องทางในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ของภาควิชาชีววิทยา
3. ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นความคิดริเริ่มของนักศึกษา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แนวทางการพัฒนา

1. **ด้านภาควิชาชีววิทยา** ควรมีกิจกรรมภายในภาควิชาฯ ที่เสริมสร้างทัศนคติที่ดีในด้านความผูกพันต่อภาควิชาฯ ให้กับอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา ได้รับความรู้และเข้าใจองค์กรมากยิ่งขึ้น
2. **ด้านเจ้าหน้าที่** ควรเพิ่มช่องทางในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ของภาควิชาฯ
3. **ด้านอาจารย์** ควรเพิ่มช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับอาจารย์ให้ทันต่อยุคสมัย เพื่อช่วยลดช่องว่างระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และจัดอบรมเสริมสร้างทักษะด้านการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา เพื่อให้อาจารย์มีความรู้และเทคนิคต่างๆ ในการช่วยเหลือเมื่อพบนักศึกษามีปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลือ
4. **ด้านรุ่นพี่, รุ่นน้อง และด้านเพื่อน** ควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้มีโอกาสพบปะกัน เพื่อปรึกษา แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อปรับทัศนคติที่ดีต่อกัน และควรจัดกิจกรรมที่มีรูปแบบหลากหลาย และเน้นการทำงานร่วมกันระหว่างรุ่นพี่/รุ่นน้อง หรือการทำงานเป็นทีม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ภาพระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา เพื่อสามารถเข้าใจปัญหาและความต้องการของนักศึกษาอย่างแท้จริง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- จุฑารัตน์ ทิพย์บุญทรัพย์ และ ศศิธร โรจน์สงคราม. (2560). การศึกษาความผูกพันของนักศึกษาต่อ
วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล. วารสาร Mahidol R2R e-Journal. 4(1), 56-69.
- นักรบ หมี่แสน และคณะ. (2557). ความผูกพันของนักศึกษาต่อมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
28(88), 256-270.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2551). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประสพชัย พสุนนท์. (2557). การกำหนดขนาดตัวอย่างตามแนวทาง *Krejcie and Morgan (1970)*
ในการวิจัยเชิงปริมาณ. วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์. 112-125.
- ปราณี หล้าเบ็ญสะ. (2559). การหาคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผล. โครงการบริการ
วิชาการ ทำสาบโมเดล สาขาการวัดและประเมินผล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราช
ภัฏยะลา.
- ปิยกนิษฐ โชติวนิช. (2560). คุณภาพชีวิตในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรและความสุขใน
การทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัย. วารสารนักบริหาร. 37(1), 83-96.
- พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ และคณะ. (2552). ความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์กร :
ความหมายทฤษฎี วิจัย การวัดและงานวิจัย. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- เพ็ญนภา วงศ์นิติกร และ อมร อุดสุวรรณ. (2559). ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรมหาวิทยาลัย
สวนดุสิต. วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต. 12(3), 97-112.
- ภูมถ นวนาทเจษฎา และ ธนินาฏ ฌ สุนทร (2558). ความผูกพันของครูโรงเรียนเอกชนต่อ
สถานศึกษาระดับประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร. วารสาร
บัณฑิตศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 8(2), 195-207.
- วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ 2559 – 2562.
วันที่ค้นข้อมูล 1 มีนาคม 2562 เข้าถึงได้จาก [https://science.mahidol.ac.th/th/aboutsc
2016.php](https://science.mahidol.ac.th/th/aboutsc2016.php)
- ศศิธร โรจน์สงคราม. (2553). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษา
วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สายใจ นาคปั้น (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของบุคลากรในเครือบริษัทนิโตโต เคน โกะ. วารสารวิจัยและพัฒนา โดยอณานิคม ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 10(3), 71-81.

สุกัญญา ส่งสวัสดิ์. (2556). ความผูกพันต่อองค์กรของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ. 14(1), 13-34.

อรรวรรณ เครือแป้น และคณะ. (2556). ความผูกพันของคณาจารย์ในโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี. 29(2), 10-19.

อารี บัวแพร่ และคณะ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อคณะเศรษฐศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล. วารสาร Mahidol R2R e-Journal. 3(1), 124-144.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

**ความพึงพอใจต่อปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอนของ
ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
The Satisfaction in Term of Supporting Factors and
Happiness of Learning of the Department of Biology,
Faculty of Science, Mahidol University**

ภักจิรา เกตุบุตร¹ และ ธัญปัทม์ จารุपालี²

¹เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
²นักวิทยาศาสตร์ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความพึงพอใจ 2) เปรียบเทียบความพึงพอใจจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ 3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงด้านการเรียนการสอนของภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประชากร คือ ผู้สำเร็จการศึกษาจากภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีการศึกษา 2561 จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (*t*-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจต่อปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาที่มีข้อมูลทั่วไปประกอบด้วย เพศ ระบบการสอบคัดเลือก เกรดเฉลี่ยสะสม และประเภทของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจต่อปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการพัฒนาควรปรับปรุงซ่อมแซมห้องสโมสรมักศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และหลักสูตรควรรักษาคุณภาพการเรียนการสอน การฝึกภาคสนาม และการศึกษานอกสถานที่ไว้เนื่องจากผู้สำเร็จการศึกษามีความสุขมากที่สุด

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ, ความสุขด้านการเรียนการสอน, ปัจจัยสนับสนุน, ผู้สำเร็จการศึกษา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Abstract

The purposes of this study were to 1) determining the level of satisfaction 2) comparing the satisfaction level based on the background of respondents and 3) suggesting a mean for improvement of academic activities of the Department of Biology, Faculty of Science, Mahidol University. The subjects of this research were 45 students who graduated from the department in academic year 2018. The research tool were a questionnaire designed to have a confidence level of 0.93. The data were statistically analyzed by mean, percentage, standard deviation *t*-test and ANOVA.

The results displayed that the graduates were highly satisfied with both supporting factors and learning environment in the department. An in depth analysis further revealed that 1) the satisfaction of the students was more influenced by learning happiness rather than other supporting factors, 2) The opinion of the students of different backgrounds including genders, admission routes, cumulative GPA, and types of high school, was indifferent regarding the learning happiness and satisfaction on the level of support provided, and 3) The improvement strategy could include the plan of maintenance of the facility for students' extracurricular activities, the assurance of the quality of education, field work and off-site activities, to prepare the students for the rapidly changing society.

Keywords : Student Satisfaction, Happiness of Learning , Supporting Factors, Graduated

บทนำ

มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตและผลงานวิจัยที่มีคุณภาพในหลายสาขาวิชา มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีศักยภาพสูงตามแนวทางและนโยบายการพัฒนาประเทศ จัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการอันหลากหลายของผู้เรียน โดยส่งเสริมและมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาสร้างสรรค่นักศึกษาให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรมระดับสูงในสาขาวิชาต่างๆ โดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศ

ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี มี 2 หลักสูตรประกอบด้วย 1) หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาชีววิทยา มี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แผนการศึกษาเป็น 2 แผนย่อย คือ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ โดยนักศึกษาจะต้องมีคะแนนเฉลี่ยสะสมก่อนสำเร็จการศึกษาไม่น้อยกว่า 2.00 และหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการแบบพิธีวุฒิวินาน นักศึกษามีโอกาสศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกโดยไม่ต้องเรียนผ่านปริญญาโท โดยนักศึกษาต้องมีคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่น้อยกว่า 3.25 เมื่อสิ้น 4 ภาคการศึกษา และ 2) หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทรัพยากรชีวภาพและชีววิทยาสถานะแวดล้อม (หลักสูตรนานาชาติ) เป็นหลักสูตรสองปริญญา สำหรับนักศึกษาที่มีผลการเรียนดี และผ่านเกณฑ์ได้ไปศึกษาในชั้นปีที่ 3 และ 4 ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ระดับปริญญาโท มี 1 หลักสูตร คือ สาขาวิชาชีววิทยาสถานะแวดล้อม (หลักสูตรนานาชาติ) และระดับปริญญาเอก มี 1 หลักสูตร คือ สาขาวิชาชีววิทยา (หลักสูตรนานาชาติ) โดยทางภาควิชาชีววิทยามีความมุ่งมั่นให้นักศึกษาทุกคนมีความสามารถเข้าใจและเชื่อมโยงความจริงเกี่ยวกับธรรมชาติของสิ่งมีชีวิต สร้างองค์ความรู้ให้กับตนเอง ผ่านกระบวนการเรียนรู้มีส่วนร่วมเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่กำหนด แนวการจัดการศึกษาโดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียน รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถ และถนัดของตนเอง และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ (ทิสนา แจมณี, 2544) เพื่อนำไปสู่ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม รูปแบบการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาชีววิทยาประกอบไปด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทั้งในส่วนของห้องปฏิบัติการและการลงภาคสนามโดยนักศึกษาต้องเชื่อมโยงความรู้จากภาคทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติเพื่อประยุกต์ใช้ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งนับเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้นักศึกษาต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการเรียน ซึ่งอาจทำให้นักศึกษาเกิดความเครียดจากการเรียน บางคนต้องพักการเรียน ลาออกกลางคันหรือที่รุนแรงถึงขั้นทำร้ายตนเองถึงแก่ชีวิต เนื่องด้วยขาดความสุขในการเรียน โดยพบว่า อัตราการฆ่าตัวตายของนักศึกษามีจำนวนมากเป็นอันดับสาม รองลงมาจากอุบัติเหตุและฆาตกรรม ซึ่งสาเหตุการฆ่าตัวตายมาจากความกดดันด้านสังคม เศรษฐกิจ และด้านการเรียน (ปัทมา ทองสม, 2554) เนื่องจากแต่ละบุคคลอาจมีระดับความเครียดหรือความทุกข์ในการเรียนที่แตกต่างกัน แล้วแต่พื้นฐานและกระบวนการปรับตัวของแต่ละบุคคล โดยในแต่ละปีอาจารย์ที่ปรึกษาในภาควิชาชีววิทยาได้เจอนักศึกษาที่เข้ามาปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวทางด้านการเรียน ได้แก่ ปฏิบัติงานไม่เป็นที่น่าพอใจ ได้คะแนนสอบต่ำจนน่าวิตก เรียนอย่างเป็นทุกข์ ขาดเรียน ไม่ส่ง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

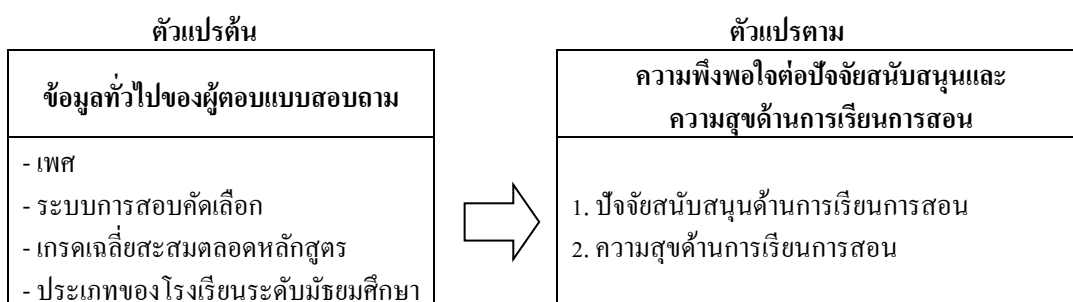
รายงาน ต้องสอบแก้ตัว มีพฤติกรรมซ้ำคิดซ้ำทำ ความผิดหวังในด้านความรัก ขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือปัญหาพ่อแม่ผู้ปกครองที่คาดหวังมากเกินไป เกี่ยวเชิญให้ทำในสิ่งที่ไม่อยากทำ

ซึ่งทางผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆ เหล่านี้ว่าการจะเรียนรู้ได้ดีนั้นจะเกิดขึ้นเมื่อเรามีความสุข และพัฒนาศักยภาพตามที่ตนเองถนัดและสนใจจะนำไปสู่การปรับตัวต่อสังคมอย่างมีความสุขต่อไปในอนาคตโดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลที่ได้มานั้นจะได้นำมาใช้ประโยชน์เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาจากภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีการศึกษา 2561 ที่มีต่อภาควิชาชีววิทยา ในด้านปัจจัยสนับสนุนและมีความสุขด้านการเรียนการสอน
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2561 มีความพึงพอใจต่อปัจจัยสนับสนุนและมีความสุขด้านการเรียนการสอนที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ขอบเขตการวิจัย

1. **ขอบเขตด้านประชากร** ประชากร คือ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2561 จำนวน 45 คน

2. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระบบการสอบคัดเลือก เกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร และประเภทของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความพึงพอใจต่อปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอนของผู้สำเร็จการศึกษาจากภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2561

3. **ขอบเขตด้านระยะเวลาและสถานที่** ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 ถึง 31 มีนาคม พ.ศ.2562

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นข้อมูลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรตามเกณฑ์ของ Asean University Network Quality Assurance (AUNQA)

2. ภาควิชาชีววิทยาสามารถนำข้อมูลที่ได้ ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและปัจจัยสนับสนุนด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของผู้เรียน

บททวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

1.1 ความหมายของความพอใจ

ฮอร์นบี้ (Hornby, 2000) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีเมื่อประสบความสำเร็จ หรือได้รับสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นเป็นความรู้สึกที่พอใจ

จิตติกร สิงห์พันธ์ (2557) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือเป็นสิ่งที่สนองความต้องการของมนุษย์ ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของแต่ละบุคคล ซึ่งมีความแตกต่างกัน รู้สึกมีความสุขเมื่อได้รับการตอบสนองตามความต้องการหรือยินดีที่ได้รับในการให้บริการ ถ้าผู้ให้บริการได้รับรู้สิ่งที่ผู้รับบริการคาดหวังและต้องการ ถ้าสามารถสนองความต้องการนั้นได้ก็จะเป็นการสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากที่กล่าวพอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจนั้นเป็นเรื่องของความรู้สึกส่วนตัว ที่เป็นสุขเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการของตนในสิ่งที่ขาดหายไป อย่างไรก็ตามความพึงพอใจของแต่ละบุคคลไม่มีวันสิ้นสุดเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อมบุคคลจึงมีโอกาสที่จะไม่พึงพอใจในสิ่งที่เคยพึงพอใจมาแล้ว

1.2 แนวคิดเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

สรชัย พิศาลบุตร (2551, หน้า 98-99) ได้กล่าวถึง การวัดระดับความพึงพอใจของลูกค้าหรือผู้ให้บริการว่าสามารถทำได้ 2 วิธี คือ

1. วัดจากการสอบถามความคิดเห็นของลูกค้าหรือผู้ให้บริการ เป็นการวัดระดับความพึงพอใจของลูกค้าหรือผู้ให้บริการ โดยตรงทำได้โดย กำหนดมาตรวัดระดับความพึงพอใจที่ลูกค้าหรือผู้ให้บริการที่มีต่อคุณภาพของสินค้าหรือบริการนั้นๆ และกำหนดเกณฑ์ชี้วัดระดับความพึงพอใจจากผลการวัดระดับความพึงพอใจเฉลี่ยที่ลูกค้าหรือผู้ให้บริการที่มีต่อคุณภาพของสินค้าหรือบริการนั้นๆ

2. วัดจากตัวชี้วัดคุณภาพการให้บริการที่กำหนดขึ้น โดยการวัดระดับความพึงพอใจของลูกค้าหรือผู้ให้บริการจากเกณฑ์ชี้วัดระดับคุณภาพสินค้าหรือบริการที่กำหนดขึ้นนี้อาจใช้เกณฑ์คุณภาพระดับต่างๆ ที่กำหนดขึ้นโดยผู้ให้บริการ ผู้ประเมินผลการให้บริการ และมาตรฐานกลางหรือมาตรฐานสากลของการให้บริการนั้น

1.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รังสีจันทร์ สุวรรณสทิศกร (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชา LSC 305 การจัดการผู้ขายปัจจัยการผลิตสัมพันธ์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ รองลงมาคือ ด้านการสอนและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านสื่อประกอบการสอน ตามลำดับ

สุดา ขำดำรงเกียรติ และ ไพลีน บุนนาค (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจต่อหลักสูตรในด้านปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอนของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมในระดับมากถึง 2 ด้าน การวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล คือ เพศ ระบบการสอบ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คัดเลือก ประเภทของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาให้ความสนใจในด้านปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

2. แนวคิดเกี่ยวกับความสุขในการเรียนรู้

2.1 ความหมายของความสุขในการเรียนรู้

พระไพศาล วิสาโล (2554) คำปรารภ ความสุขกับการเรียนรู้ นั้น มีสิ่งที่ยกออกจากกันที่จริงแล้วเป็นสิ่งที่เกี่ยวกันมาก การเรียนรู้สามารถทำให้เกิดความสุขได้โดยเฉพาะเมื่อมีใจใฝ่รู้ ขณะเดียวกันความสุขก็เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ได้มาก ยังมีใจฟ่องใส โปร่งเบาที่สามารถใช้ความคิดได้ดี เรื่องยากก็สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น

ชนพล บรรดาศักดิ์ และคณะ (2560) กล่าวว่า ความสุขในการเรียนรู้เป็นการที่ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนต้องการที่จะเรียนรู้ร่วมกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนมีความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน

ดังนั้น ความสุขในการเรียนจึงมีความสำคัญ ถ้าเรียนอย่างมีจุดหมายและใช้ความคิดอย่างถูกวิธี ก็จะทำให้ตนเองมีความสุขในการเรียนรู้ ช่วยให้ชีวิตมีคุณค่า สามารถพัฒนาตนเอง และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและสังคม

2.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

ชนพล บรรดาศักดิ์ และคณะ (2560). (อ้างถึงใน Boonsue, 1997) ได้กล่าวว่า ความสุขในการเรียนรู้ คือ การให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ต่างๆ อย่างมีความสุข ซึ่งทำให้เกิดเป็น 6 ทฤษฎี ได้แก่

ทฤษฎีที่ 1 สร้างความรักและความศรัทธา (Love and respect) การเรียนรู้บนฐานแห่งความรัก ความศรัทธาของผู้เรียนที่มีต่อครูและวิชาที่เรียน ถือเป็นองค์ประกอบที่จำเป็น เพราะเมื่อผู้เรียนเกิดความรักและสนใจต่อบทเรียน ต่อครู และต่อผู้ร่วมเรียน ทำให้เกิดความรัก และความเข้าใจตรงกันในระหว่างครู และผู้เรียนด้วยกัน ก็จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขได้

ทฤษฎีที่ 2 เห็นคุณค่าการเรียนรู้ (Learning appreciating) แนวคิดนี้ช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียน จะทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจเรียน และสนใจในการเรียนรู้

ทฤษฎีที่ 3 เปิดประตูธรรมชาติ (Naturalization) โดยมีแนวคิดเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ทฤษฎีที่ 4 มุ่งมาดและมั่นคง (Willing and firm) การรู้จักตนเอง รู้จุดดี และจุดด้อยของตนเองยอมรับสภาวะแห่งตน ไม่ดูถูกตนเอง ไม่โทษบุคคลรอบข้าง พร้อมทั้งจะปรับปรุงและแก้ไข รู้จักระงับอารมณ์มั่นคง และตั้งใจจริง

ทฤษฎีที่ 5 ดำรงรักไมตรีจิต (Friendship) แนวคิดนี้ คือ การยอมรับฟังกันและกัน ช่วยกันคิดช่วยกันทำ เห็นความสำคัญของคนและกัน ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้ ให้อภัยและให้โอกาสยอมรับเหตุผลและการเปลี่ยนแปลง สร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ให้กำลังใจกันและกัน แล้วความสำเร็จย่อมอยู่ไม่ไกล

ทฤษฎีที่ 6 ชีวิตที่สมดุล (Equilibrium of life) การรักษาสมดุลของชีวิต คือ การปรับตัวเองให้อยู่ในความพอดี รู้ขีดจำกัดของตนเอง มีการประพฤติปฏิบัติที่ดี มีความสำรวม ไม่หลงตัวเอง และไม่ดูถูกตนเอง

2.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัทมา ทองสม (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ลักษณะบิดามารดา/ผู้ปกครอง และลักษณะนักศึกษาร่วมวิทยาลัยมีอิทธิพล ทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์

สุชีรา วิบูลย์สุข และ นิตยาภรณ์ บุญสวัสดิ์ (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นปริคlinik พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวและเพื่อนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเสนอโครงการเพื่อขอรับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนชุดกลางของมหาวิทยาลัยมหิดล และได้รับการพิจารณารับรองรหัสโครงการเลขที่ MU-CIRB 2018/250.1712 รับรองวันที่ 20 ธันวาคม 2561 โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการวิจัย คือ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2561 จำนวน 45 คน (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2561)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยดำเนินการสร้างแบบสอบถามที่มีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยร่างโครงสร้างแบบสอบถามและข้อคำถาม ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของประเด็นปัญหา ภายหลังจากให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้ว ดำเนินการปรับแก้ แล้วนำแบบสอบถามไปทำ Try-out กับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาตรวจสอบความเชื่อถือได้ (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.93 แล้วนำแบบสอบถามไปแจกจ่ายให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระบบการสอบคัดเลือก เกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร และประเภทของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (check-list) ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอนของ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ปัจจัยสนับสนุนด้านการเรียนการสอน ความสุขด้านการเรียนการสอนของ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล การประเมินระดับความพึงพอใจของนักศึกษา และส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเป็นคำถามแบบปลายเปิด

การประเมินระดับความพึงพอใจมีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ซึ่งเป็นข้อความเชิงบวกทั้งหมด ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ผู้ตอบมีความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ผู้ตอบมีความพึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง ผู้ตอบมีความพึงพอใจปานกลาง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ระดับ 2 หมายถึง ผู้ตอบมีความพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้ตอบมีความพึงพอใจน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี
ปีการศึกษา 2561 จำนวน 45 คน และได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 45 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ
100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการรวบรวมและจัดระเบียบข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์โดย
ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS for Windows) ดังนี้

ส่วนที่ 1 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ

ส่วนที่ 2 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจต่อบัณฑิตสนับสนุนและความสุข
ด้านการเรียนการสอน ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean, μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Standard deviation, σ) พร้อมแปลผลความหมายของค่าเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 คะแนน   หมายความว่า ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 คะแนน   หมายความว่า ระดับความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 คะแนน   หมายความว่า ระดับความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 คะแนน   หมายความว่า ระดับความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 คะแนน   หมายความว่า ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ดำเนินการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อบัณฑิตสนับสนุนและความสุขด้านการเรียน
การสอน จำแนกตามตัวแปรข้อมูลพื้นฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบ คือ ทดสอบค่าที (t -test) และการ
วิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way ANOVA) ถ้าพบว่ามีผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติจะทำการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) โดยการยอมรับ
สมมติฐานการวิจัยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากตารางที่ 1 พบว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 45 คนนั้น เป็นเพศหญิง (ร้อย
ละ 69) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 31) จำแนกตามระบบการสอบคัดเลือก พบว่า มาจากระบบรับตรง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

(ร้อยละ 67) มากที่สุด รองลงมาคือ ระบบแอดมิชชั่น (ร้อยละ 31) และระบบ โควต้า (ร้อยละ 2) ตามลำดับ จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร พบว่า เป็นนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร 3.01-3.50 (ร้อยละ 38) มากที่สุด รองลงมาคือ เกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร 2.51-3.00 (ร้อยละ 31) เกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร 2.00-2.50 (ร้อยละ 20) และเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร 3.51-4.00 (ร้อยละ 11) ตามลำดับ จำแนกตามประเภทของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนรัฐบาลมากที่สุด (ร้อยละ 93) รองลงมาคือ โรงเรียนเอกชน (ร้อยละ 7)

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 45)

หัวข้อ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	14	31
หญิง	31	69
ระบบการสอบคัดเลือก		
ระบบ โควต้า	1	2
ระบบรับตรง	30	67
ระบบแอดมิชชั่น	14	31
เกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร		
2.00-2.50	9	20
2.51-3.00	14	31
3.01-3.50	17	38
3.51-4.00	5	11
ประเภทของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา		
โรงเรียนรัฐบาล	42	93
โรงเรียนเอกชน	3	7

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอนของ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

1. ปัจจัยสนับสนุนด้านการเรียนการสอน

จากตารางที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อปัจจัยสนับสนุนด้านการเรียนการสอน โดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.93$) เมื่อพิจารณารายหัวข้อที่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดอยู่ 3 หัวข้อ คือ นักศึกษามีความพึงพอใจต่อความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินเมื่ออยู่ที่ภาควิชาชีววิทยา ($\mu = 4.38$) ความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการศึกษา ($\mu = 4.33$) และการแนะนำแหล่งทุนการศึกษา/ทุนวิจัย/ทุนพัฒนาศักยภาพ ($\mu = 4.20$)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอนของ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (โดยรวม)

ความพึงพอใจต่อปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอนของภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักศึกษา (μ)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	การแปลผลระดับ
1.ความพึงพอใจต่อปัจจัยสนับสนุนด้านการเรียนการสอนของภาควิชาชีววิทยา	3.93	0.33	มาก
2.ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรในด้านความสุขด้านการเรียนการสอน	3.98	0.47	มาก
รวม	3.96	0.10	มาก

ตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อปัจจัยสนับสนุนด้านการเรียนการสอน

หัวข้อในการประเมินระดับความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักศึกษา (μ)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	แปลผล	อันดับที่
1.คู่มือนักศึกษาช่วยอำนวยความสะดวกและเป็นประโยชน์แก่นักศึกษา	3.89	0.61	มาก	8
2.ความเพียงพอและเหมาะสมของห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการ	3.89	0.68	มาก	8
3.ความเหมาะสมและเพียงพอของทรัพยากรเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อมในห้องสมุด	3.91	0.60	มาก	7
4.ความเหมาะสมของห้องสโมสรนักศึกษาเพื่อใช้ในการประชุมทบทวนบทเรียนและพักผ่อน	3.42	0.87	มาก	10
5.ความเพียงพอของคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และ Wi-Fi	3.76	0.93	มาก	9
6.สภาพแวดล้อมของภาควิชาชีววิทยามีความเหมาะสมเอื้อให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการและการเรียนรู้	4.02	0.58	มาก	5
7.ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินเมื่ออยู่ที่ภาควิชาชีววิทยา	4.38	0.65	มากที่สุด	1
8.การศึกษาดูงาน/การฝึกงาน/การฝึกภาคสนามช่วยเพิ่มทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้	3.96	0.93	มาก	6

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

หัวข้อในการประเมินระดับความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ยความ พึงพอใจของ นักศึกษา (μ)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	แปลผล	อันดับที่
9.ความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการศึกษา	4.33	0.60	มากที่สุด	2
10.การแนะนำแหล่งทุนการศึกษา/ทุนวิจัย/ทุนพัฒนา ศักยภาพ	4.20	0.59	มากที่สุด	3
11.การขอรับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาได้ทันต่อ ความต้องการ	4.13	0.79	มาก	4
12.ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ในห้องเรียน/ห้องปฏิบัติ	3.91	0.67	มาก	7
ความพึงพอใจพึงพอใจต่อปัจจัยสนับสนุน ด้านการเรียนการสอนของภาควิชาชีววิทยา	3.93	0.33	มาก	

* คะแนน 1-5, 1 = ความพึงพอใจน้อยที่สุด, 5 = ความพึงพอใจมากที่สุด

2. ความสุขด้านการเรียนการสอน

จากตารางที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรในด้าน
ความสุขด้านการเรียนการสอน โดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ($\mu = 3.98$) เมื่อพิจารณาราย
หัวข้อพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกหัวข้อ โดยหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่
ผู้สำเร็จการศึกษามีความสุขในการออกฝึกภาคสนาม การทัศนศึกษานอกสถานที่ ($\mu = 4.13$)
ผู้สำเร็จการศึกษาได้เรียนรู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง รู้จักปรับตัวเท่าทันการ
เปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ($\mu = 4.13$) รองลงมา คือ บรรยากาศในการเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้และ
สนุกสนาน และมีความสุขในการได้เข้าร่วมในชั้นเรียน ($\mu = 4.04$) ผู้สำเร็จการศึกษามีค่านิยมที่
เหมาะสม ตระหนัก และดำรงไว้ซึ่งคุณค่าของวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชาติ ($\mu = 4.04$)
ผู้สำเร็จการศึกษามีความสุขในการเรียนตลอดหลักสูตร ($\mu = 3.96$) และบรรยากาศในภาควิชา
ชีววิทยามีส่วนทำให้สุขภาพร่างกายแข็งแรงและมีความปลอดภัย ($\mu = 3.91$) ตามลำดับ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 4 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรในด้านความสุขด้านการเรียนการสอน

หัวข้อในการประเมินระดับความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ยความ พึงพอใจของ นักศึกษา (μ)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	แปลผล	อันดับที่
1. ผู้สำเร็จการศึกษามีความสุขในการเรียนตลอดหลักสูตร	3.96	0.80	มาก	3
2. ผู้สำเร็จการศึกษามีความสุขในการออกฝึกภาคสนาม การทัศนศึกษานอกสถานที่	4.13	0.63	มาก	1
3. บรรยากาศในการเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้และสนุกสนาน และมีความสุขในการได้เข้าร่วมในชั้นเรียน	4.04	0.67	มาก	2
4. บรรยากาศในภาควิชาชีววิทยามีส่วนทำให้สุขภาพร่างกาย แข็งแรงและมีความปลอดภัย	3.91	0.70	มาก	4
5. ผู้สำเร็จการศึกษามีค่านิยมที่เหมาะสม ตระหนัก และดำรง ไว้ซึ่งคุณค่าของวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชาติ	4.04	0.60	มาก	2
6. ผู้สำเร็จการศึกษาได้เรียนรู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ได้อย่างต่อเนื่อง รู้จักปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของ สังคมโลก	4.13	0.59	มาก	1
ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตร ในด้านความสุขด้านการเรียนการสอน	3.98	0.47	มาก	

* คะแนน 1-5, 1= ความพึงพอใจน้อยที่สุด, 5 = ความพึงพอใจมากที่สุด

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจต่อบัณฑิตสนับสนุนและมีความสุข
ด้านการเรียนการสอน จำแนกตามตัวแปรข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล คือ เพศ ประเภทโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และเกรดเฉลี่ยสะสม
ตลอดหลักสูตร ซึ่งตัวแปร เพศ และประเภทของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา วิเคราะห์โดยใช้
สถิติ Independent *t*-test ส่วนตัวแปร ระบบการสอบคัดเลือก และเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร
ใช้สถิติ Analysis of Variance (One Way ANOVA) ในการวิเคราะห์ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง
ที่ 5-7

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจต่อปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอน จำแนกตาม เพศ และประเภทของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ความพึงพอใจ	ชาย (n=14)		หญิง (n=31)		t	P-value (Sig.)	รัฐบาล (n=43)		เอกชน (n=2)		t	P-value (Sig.)
	μ	σ	μ	σ			μ	σ	μ	σ		
	1.ปัจจัยสนับสนุนด้าน การเรียนการสอน	4.15	0.58	3.90			0.28	1.52	0.000**	3.99		
2.ความสุขด้าน การเรียนการสอน	4.25	0.68	3.94	0.43	1.55	0.039*	4.03	0.51	4.16	1.18	0.34	0.07

*P<0.05

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าผู้สำเร็จการศึกษาเพศชายมีความพึงพอใจต่อปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอนมากกว่าผู้สำเร็จการศึกษาเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาที่มาจากโรงเรียนรัฐบาลและเอกชนมีความพึงพอใจต่อปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอน จำแนกตาม ระบบการสอบคัดเลือก

ความพึงพอใจ	แหล่งความ แปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P-value
1.ปัจจัยสนับสนุนด้าน การเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	1.228	2	0.614	4.194	0.022*
	ภายในกลุ่ม	6.147	42	0.146		
	รวม	7.374	44			
2.ความสุขด้าน การเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.699	2	0.349	1.244	0.299*
	ภายในกลุ่ม	11.788	42	0.281		
	รวม	12.487	44			

*P<0.05

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ผู้สำเร็จการศึกษาที่มาจากระบบการสอบคัดเลือก ทั้งจากระบบโควต้า ระบบรับตรงและระบบแอดมิชชั่น มีความพึงพอใจต่อปัจจัยสนับสนุนด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจต่อความสุขด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อหลักสูตรปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอน จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P-value
1.ปัจจัยสนับสนุนด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	1.057	3	0.352	2.288	0.093*
	ภายในกลุ่ม	6.317	41	0.154		
	รวม	7.374	44			
2.ความสุขด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	1.173	3	0.391	4.560	0.008**
	ภายในกลุ่ม	3.516	41	0.086		
	รวม	4.689	44			

*P<0.05

จากตารางที่ 7 ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรแตกต่างกัน มีความสุขด้านการเรียนการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพื่อให้เห็นความแตกต่าง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe test) ดังผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ความพึงพอใจต่อความสุขด้านการเรียนการสอนจำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร

เกรดเฉลี่ย	μ	2.00 – 2.50	2.51 – 3.00	3.01 – 3.50	3.51 -4.00
		3.80	4.16	4.01	3.73
2.00 – 2.50	3.80	-	-044*	-	-
2.51 – 3.00	4.16	-	-	-	-
3.01 – 3.50	4.01	-	-	-	-
3.51 – 4.00	3.73	-	-	-	-

*P<0.05

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรตั้งแต่ 2.00-2.50 มีความสุขด้านการเรียนการสอนแตกต่างจากผู้สำเร็จการศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรตั้งแต่ 2.51-3.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นอกจากนี้มีข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม คือ 1) ภาควิชาชีววิทยาควรมีภาคปฏิบัติการ และเน้นการสอนในเชิงระดับ โมเลกุลและมีวิชาปฏิบัติการเป็นวิชาเลือก เพราะนักศึกษาจะได้ทักษะ ฝึกฝนในการทำโครงงานวิจัยระดับปริญญาตรี 2) ควรมีการดูงาน/ฝึกงาน แนะนำอาชีพ และหน่วยงานที่รองรับ 3) ควรมีที่รวมประกาศทุน เช่น เฟซบุ๊ก เพื่อจะได้ข้อมูลข่าวสารได้ถูกต้องและรวดเร็ว

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2561 จากภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในด้านปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ด้าน

เมื่อพิจารณาด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน พบว่ามีความพึงพอใจมากที่สุดอยู่ 3 หัวข้อ คือ นักศึกษามีความพึงพอใจต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเมื่ออยู่ที่ภาควิชาชีววิทยา ($\mu = 4.38$) ความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการศึกษา ($\mu = 4.33$) และการแนะนำแหล่งทุนการศึกษา/ทุนวิจัย/ทุนพัฒนาศักยภาพ ($\mu = 4.20$) ซึ่งควรนำมาอภิปรายแยกย่อยในแต่ละหัวข้อ ดังนี้

1. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เมื่ออยู่ที่ภาควิชาชีววิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ให้ความสำคัญในด้านของระบบการรักษาความปลอดภัยของบุคลากรและนักศึกษาภายในคณะเป็นอย่างดี โดยได้ออกประกาศที่เกี่ยวข้อง มาตรการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ.2552 เพื่อให้การกำกับดูแลการรักษาความปลอดภัยและการจราจรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จากประกาศดังกล่าวคณะวิทยาศาสตร์ ได้ดำเนินการตามประกาศอย่างเคร่งครัดต่อเนื่อง และประกาศคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ลงวันที่ 8 พฤษภาคม 2551 เรื่องการใช้บัตรแสดงตนที่ผู้ปฏิบัติงานและนักศึกษาควรแขวนบัตรแสดงตนตลอดเวลา เพื่อป้องกันมิจฉายาชีพแอบแฝงเข้ามาลักทรัพย์ภายในคณะวิทยาศาสตร์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของชนพล บรรดาศักดิ์ (2560) ที่กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีเกิดความพึงพอใจ และมีความสุขในการเรียน และเป็นไปตามทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการ Maslow ที่กล่าวว่ามนุษย์นั้นมีความต้องการความมั่นคง ปลอดภัย และความอบอุ่นใจ

2. ความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล มีนโยบายการเก็บค่าหน่วยกิต ค่าธรรมเนียม และค่าบำรุงการศึกษาตลอดหลักสูตรในอัตราที่สมเหตุสมผล ไม่ได้มุ่งแสวงหากำไร จึงส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจในค่าใช้จ่ายดังกล่าว (อุทุมพร ไวกุลาด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

และคณะ, 2559) ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลงานวิจัยของ ภาณุวัฒน์ สว่างแสง และนุชชานา เหลืองอังกูร (2555) ที่กล่าวว่า ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเป็นแรงจูงใจที่อยู่ในระดับมากในการช่วยตัดสินใจเข้าศึกษา

3. การแนะนำแหล่งทุนการศึกษา/ทุนวิจัย/ทุนพัฒนาศักยภาพ คณะวิทยาศาสตร์ได้สังเกตเห็นว่าองค์ประกอบที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 นั้นคือการมีทุนการศึกษาให้แก่ผู้เรียน ด้วยฐานะทางเศรษฐกิจ หรือรายได้ของผู้ปกครองแตกต่างกัน มหาวิทยาลัยจึงได้มีการสนับสนุนทุนการศึกษา เพื่อช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายสำหรับนักศึกษาให้สามารถดำรงชีวิต และมีค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา เพื่อให้เล่าเรียนได้ตามความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ อาทิ ทุนการศึกษาจากเงินทุนของคณะและมูลนิธิหรือบุคคลที่มอบให้แก่นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ทั้งยังมีการแจ้งข่าวสารของแหล่งเงินทุนตามช่องทาง การประชาสัมพันธ์ต่างๆ อาทิ เว็บไซต์ของภาควิชา, ประชาสัมพันธ์กับเครือข่ายสังคมหรือชุมชนออนไลน์ (Social network) Facebook และ Line สอดคล้องกับการศึกษาของ วันชัย แก้วนานแนว (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า อันดับ 1 คือ ควรมีเงินให้กู้ยืม หรือเพิ่มทุนการศึกษาให้มากขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาในสังคม เพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นให้แก่นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้กู้ยืม เพื่อการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จนถึงระดับปริญญาตรี

เมื่อพิจารณาด้านความสุขที่มีต่อการเรียนการสอนเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษามีความสุขในเรื่องการออกฝึกภาคสนาม การทัศนศึกษานอกสถานที่ สูงสุด ซึ่งถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของหลักสูตรภาควิชาชีววิทยา มุ่งเน้นการพัฒนา นักศึกษาให้สามารถจะเรียนรู้ และเชื่อมโยงการเรียนในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนมาประยุกต์ ปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รักชนก โสภพิศ (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเตรียมความพร้อมการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ ด้านประโยชน์ที่ได้รับว่าสามารถให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในงานบริการ มีทัศนคติที่ดีต่องานบริการ มีความรับผิดชอบสามารถปฏิบัติงานบริการได้ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเป็นระบบ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อความสุขด้านการเรียนการสอน เมื่อจำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรตั้งแต่ 2.00-2.50 นั้น มีความสุขด้านการเรียนการสอนน้อยกว่าผู้สำเร็จการศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรตั้งแต่ 2.51-3.00 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Crego และคณะ ค.ศ.2016 เกรดเฉลี่ยที่ไม่ดีสัมพันธ์กับความเครียดระดับสูง

แนวทางการพัฒนา

1. จากแบบสอบถาม พบว่า ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ การฝึกงาน แนะนำอาชีพและบริษัทที่รองรับการทำงาน เพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา และส่งเสริมการทำภาคปฏิบัติในรายวิชาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ในอาชีพวิชาชีพในระดับโมเลกุล

2. จากผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาพึงพอใจต่อห้องสโมสรมักศึกษา เพื่อใช้ในการประชุมทบทวนบทเรียนและพักผ่อนน้อยที่สุด ดังนั้น ควรนำเสนอต่อผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงซ่อมแซมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. จากผลการศึกษา พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความสุขในการออกฝึกภาคสนาม การศึกษานอกสถานที่ และใฝ่เรียนรู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง รู้จักปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกมากที่สุด ซึ่งนับเป็นจุดแข็งที่สร้างชื่อเสียงให้กับภาควิชา ดังนั้น จึงควรรักษาคุณภาพในส่วนนี้ไว้

4. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่เจาะลึกลงไปเป็นรายวิชา เพื่อให้ได้รายละเอียดที่ชัดเจน ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยถูกต้อง และตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่เจาะลึกลงไปเป็นรายวิชาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้รายละเอียดที่ชัดเจนซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยถูกต้อง และตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- กองกายภาพและสิ่งแวดล้อม. ประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง มาตรการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมหาวิทยาลัยมหิดล. นครปฐม: กองกายภาพและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิตติกร สิงห์พันธ์. (2557). ความพึงพอใจของประชาชนต่อคุณภาพการให้บริการของสถานีตำรวจนครหลวงใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทีศนา แคมมณี และคณะ. (2544). วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ชนพล บรรดาศักดิ์ และคณะ. (2560). ความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 5(1), 357-369.
- ปวิณพงษ์ โอภาส และคณะ.(2555). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี. วารสารการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 5(1), 26-33.
- ปัทมา ทองสม. (2554). การพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.วารสารการพยาบาลและการศึกษา, 4(1), 88-111.
- พระไพศาล วิสาโล. ความสุขของนักศึกษาเพื่อปัญญาของแผ่นดิน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล; 2554.
- ภาณุวัฒน์ สว่างแสง และ นุชชานา เหลืองอังกูร. (2555). แรงจูงใจในการตัดสินใจเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีระบบปรับตรง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2554. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 9(1), 172-178.
- รักษนก โสภพิศ. (2554). การพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว. วารสารอิเล็กทรอนิกส์(Veridian E-Journal), 4(1), 469-489.
- รังสีจันทร์ สุวรรณสทิศกร. (2557). การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชา LSC 305 การจัดการผู้ขายปัจจัยการผลิตสัมพันธ์. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

- วันชัย แก้วนาคแนว. (2550). *การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์).
- สรชัย พิศาลบุตร. (2551). *การวิจัยตลาด*. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- สุชีรา วิบูลย์สุข และ นิตยาภรณ์ บุญสวัสดิ์. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นปริคlinik*. วารสารเวชบันทึกศิริราช, 8(2), 70-76.
- สุดา จำดำรงเกียรติ และ ไพรัตน์ บุนนาค. (2561). *การศึกษาความพึงพอใจต่อหลักสูตรในด้านปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอนของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล*. วารสารการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย, 5, 1-9.
- อัญชลี ปรึ้มพราย และคณะ. (2549). *ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อคุณภาพการสอนและปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*. มหาวิทยาลัยนครศรีธรรมราช.
- อุทุมพร ไวนลาด และ จงดี ไต้อิม. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล*. วารสารบัณฑิตศึกษา, 2, 165-177.
- Boonsue, K. (1997). *Happy Learning*. Journal of Education Studies, 26(1), 7-22.
- Crego A, Carrillo-Diaz M, ArmfieldJM, Romero M. *Stress and academic performance in dental students: the role of coping strategies and examination-related self-efficacy*. J DentEduc2016; 80 :165-72.
- Hornby, A. F. (2000). *Advance learner's dictionary* (6th ed.). London, England: Oxford University.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

**แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสตางค์ มงคลสุข
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล**

**Approachers to Develop the Sports Quality of the Service Provider at
Satang Mongkolsuk Building of Faculty of Science, Mahidol University**

ณัฐพัชร เหลืองสถิตย์¹ (Nattaphat Leuangsathit)

¹นักวิทยาศาสตร์การกีฬา สังกัดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Sport Scientist Administrative and Clerical Division, Faculty of Science, Mahidol University

นิรมล สมจิตร² (Niramom Somjit)

²นักวิทยาศาสตร์การกีฬา สังกัดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Sport Scientist Administrative and Clerical Division, Faculty of Science, Mahidol University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการด้านกีฬา และ 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสตางค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกสนามกีฬา อาคารสตางค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 256 คน ด้วยวิธีแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสตางค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า และด้านการตอบสนองต่อลูกค้า 2) แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านกีฬา ควรพัฒนา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ระบบการจองสนาม และระบบการสมัครสมาชิก ให้มีความสะดวกรวดเร็ว และให้บริการผ่านระบบออนไลน์ สามารถตรวจสอบและเช็คผ่านเว็บไซต์ได้ เพิ่มจุดจำหน่ายคูโปงที่สนามกีฬา เพิ่มจุดบริการน้ำดื่ม เพิ่มอุปกรณ์การออกกำลังกาย ให้เพียงพอต่อผู้ใช้บริการ มีอุปกรณ์ช่วยเหลือความปลอดภัยเบื้องต้นประจำจุด ควรพัฒนาความรู้ ความสามารถของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ และควรเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการประเมินอาการ และการปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บเบื้องต้น

คำสำคัญ : คุณภาพการให้บริการ / คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

This research aims to objection for 1) To Study the Sports Quality of the Service Provider and 2) To suggestion of the development of Sports Quality to the Service Provider at Satang Mongkolsuk Building of Faculty of Science, Mahidol University. For sample of population on sport's members at Satang Mongkolsuk Building of Faculty of Science, Mahidol University considered at 256. Also calculation from sample of proportion on the sport's members by the method of Purposive Sampling. Data were collected using the question. The statistics to analyze are frequency, mean, percentage and standard deviation.

The research found that 1) Quality of Sports Service Provider at Satang Mongkolsuk Building of Faculty of Science, Mahidol University was found that all items were in high level. The consideration in each expectation points, They were shown that there was on the high to highest level. By sorting the average value from descending to the following: Empathy, Tangibility, Reliability, Assurance, Responsiveness. 2) The suggestion on Quality of Sports Service Provider at Satang Mongkolsuk Building of Faculty of Science, Mahidol University. They should implement the system on the reservation, the way of produce more convenience of the registration. The online services it is the main focus this is because all members can check through the website. Also expand of the coupon distribution points, drinking water service stations, and increase of the exercise equipments and provide the basic safety assistance on

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

equipments. To develop the knowledge and ability of the staff to solve problems immediately. Service Provider should attend the training to educated knowledge and growth more ability to assess symptoms and first aid to the injured.

Keyword: Quality of Services/ Faculty of Science, Mahidol University

บทนำ

จากการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกายครั้งที่ 5 พ.ศ.2557 พบว่า ความชุกของภาวะอ้วน (BMI ≥ 25 กก./ตร.เมตร) มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในเพศหญิง ความชุกเพิ่มจาก ร้อยละ 40.70 เป็นร้อยละ 41.80 และเพศชายเพิ่มจากร้อยละ 28.40 เป็นร้อยละ 32.90 (สำนักงานสำรวจสุขภาพประชาชนไทย สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2557) นอกจากนี้คนไทยเสี่ยงเป็นโรคไม่ติดต่อเกี่ยวกับการถดถอยเสื่อมสภาพร่างกายเพิ่มสูงขึ้นจาก 676 ราย ต่อประชากร 100,000 คน ในปี 2551 เป็น 1,050 ราย ต่อประชากร 100,000 คน ในปี 2555 เพราะกิจกรรมทางกายที่ลดน้อยลง และขาดความรู้ในการออกกำลังกายที่เหมาะสม ส่งผลให้แต่ละปีมีอัตราการเสียชีวิตที่มีมูลเหตุจากการขาดการออกกำลังกายมากถึง 3.2 ล้านรายทั่วโลก (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555) และจากการสำรวจของสถาบันวิจัยประชากรและสังคมในปี 2558 พบว่า ประชากรไทยมีวิถีชีวิตเปลี่ยนไปใช้เทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น จนเกิดพฤติกรรมเนือยนิ่งที่สูงขึ้นเรื่อยๆ และประชากรไทยพฤติกรรมเนือยนิ่งมากถึง 13 ชั่วโมง (วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข, 2561) การมีกิจกรรมทางกายที่เพียงพอนอกจากจะช่วยให้พลังงานที่ได้รับจากการบริโภคอาหารสมดุลกับพลังงานที่ใช้ไปกับกิจกรรมทางกายในแต่ละวัน ยังสามารถช่วยป้องกันปัญหาทางสุขภาพต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับแผนแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2560 – 2564) ได้มุ่งหวังให้การกีฬาเป็นส่วนสำคัญของวิถีชีวิต และส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีน้ำใจนักกีฬาและคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ประกอบกับมีองค์ความรู้ด้านการกีฬา อันจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนากีฬาไทย คู่ความเป็นเลิศในระดับสากลนำมาซึ่งความภาคภูมิใจ และสร้างความสามัคคีแก่คนในชาติ การส่งเสริมให้นักศึกษาและบุคลากรของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ให้มีความสนใจและใส่ใจในการออกกำลังกายและเล่นกีฬาจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ต้องมีสถานที่รองรับการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา จึงได้มีโครงการก่อสร้าง อาคารสแตงค์

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มงคลสุข เพื่อดำเนินกิจกรรมการกีฬาและกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาสุขภาพของนักศึกษา และบุคลากรภายในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรของ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ตำแหน่ง นักวิทยาศาสตร์การกีฬา ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการให้บริการด้านการกีฬาได้ทราบ ปัญหาต่าง ๆ ของผู้ใช้บริการสนามกีฬาในหลายๆด้าน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสตาจค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อที่จะนำผลการวิจัยเสนอต่อผู้บริหาร เพื่อใช้ในการปรับปรุงการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านกีฬาให้มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสตาจค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล

2. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาคุณภาพให้บริการด้านกีฬา อาคารสตาจค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

ข้อมูลส่วนบุคคล	
- เพศ	- ประเภทสมาชิกสนามกีฬา
- อายุ	- ความถี่ในการใช้บริการ
- ระดับการศึกษา	- การที่เคยใช้สถานออกกำลังกายอื่น

ตัวแปรตาม

คุณภาพการให้บริการ
- ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ
- ความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจได้
- การตอบสนองความต้องการต่อลูกค้า
- ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า
- ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดแนวของการวิจัยแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสตาจค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบระดับคุณภาพการให้บริการด้านกีฬาอาคารสวดงค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ทราบแนวทางการพัฒนาคุณภาพในการให้บริการด้านกีฬา อาคารสวดงค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บททวนวรรณกรรม

ความหมายของการบริการ

อดุลย์ จาตุรงค์กุล (2550) ได้กล่าวว่า บริการ หมายถึง ปฏิบัติหรือการกระทำที่ฝ่ายหนึ่งเสนอให้กับฝ่ายหนึ่ง โดยเป็นสิ่งจับต้องไม่ได้และไม่ทำให้เกิดมีความเป็นเจ้าของแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง

ชัยสมพล ชาวประเสริฐ (2553) การบริการ หมายถึง “กิจกรรมของกระบวนการส่งมอบสินค้าที่ไม่มีตัวตน (Intangible Goods) ของธุรกิจให้กับผู้รับบริการ โดยสินค้าที่ไม่มีตัวตนนั้นจะต้องตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการจนนำไปสู่ความพึงพอใจได้”

วีระพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์ (2553) ได้กล่าวว่า บริการ หมายถึง สิ่งที่ไม่มีตัวตน จับต้องไม่ได้ และเป็นสิ่งที่ไม่ถาวร เป็นสิ่งที่เสื่อมสลายไปอย่างรวดเร็ว บริการเกิดขึ้นจากการปฏิบัติของผู้ให้บริการโดยส่งมอบการบริการนั้นไปยังผู้รับบริการ หรือลูกค้าเพื่อใช้บริการนั้น ๆ โดยทันที หรือภายในระยะเวลาเกือบจะทันทีที่มีการให้บริการ

Kotler (1997) ได้จำกัดความหมายของการบริการไว้ดังต่อไปนี้ การบริการเป็นการแสดงหรือสมรรถนะที่หน่วยงานหนึ่ง ๆ สามารถเสนอให้กับอีกหน่วยงานอันเป็นสิ่งที่ไม่มีรูปลักษณะอย่างเป็นแก่นสาร และไม่มีผลลัพธ์ในสภาพความเป็นเจ้าของในสิ่งใด โดยที่การผลิตอาจจะไม่ถูกผูกมัดกับผลิตภัณฑ์กายภาพ

Kotler (2010) ได้กล่าวว่า การบริการ หมายถึงปฏิบัติการใด ๆ ที่บุคคลกลุ่มหนึ่งสามารถนำเสนอให้อีกกลุ่มบุคคลหนึ่ง ซึ่งไม่สามารถจับต้องได้ไม่ส่งผลถึงความเป็นเจ้าของสิ่งใด โดยมีเป้าหมาย และความตั้งใจในการส่งมอบบริการนั้น ทั้งนี้การกระทำดังกล่าวอาจจะรวมหรือไม่รวมอยู่กับสินค้าที่มีตัวตนก็ได้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กล่าวโดยสรุป การบริการ หมายถึงการแสดงออกทางการกระทำที่ฝ่ายหนึ่งนำเสนอให้กับอีกฝ่ายหนึ่ง โดยกระบวนการดังกล่าวอาจจะเกี่ยวข้องกับสินค้าที่มีสามารถจับต้องได้ หรือไม่ สามารถจับต้องได้เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ จนนำไปสู่ความพึงพอใจสูงสุดตามความคาดหวัง หรือมากกว่าความคาดหวัง

ความหมายของคุณภาพการให้บริการ

Lewis & Bloom (1983 อ้างใน ธารภรณ์ เสือสุริย์, 2558) กล่าวว่าไว้ว่า คุณภาพการให้บริการ เป็นสิ่งชี้วัดถึงระดับขั้นของการบริการที่ส่งมอบจากผู้ให้บริการถึงผู้รับบริการว่ามีความสัมพันธ์ตรงกับความต้องการของผู้รับบริการได้ดีเพียงใด

Boone & Kurtz (1998 อ้างใน ภัทรา ภัทรมโน, 2558) กล่าวว่าไว้ว่า คุณภาพการบริการมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจโลก และภาคธุรกิจที่อยู่ในระดับการแข่งขันกันอย่างรุนแรง ดังนั้นบริษัทหรือองค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ในธุรกิจบริการจึงต้องพยายามกำหนดคุณภาพการบริการให้ตรงกับความต้องการของผู้รับบริการให้ดีที่สุดเพื่อการดำรงอยู่รอดในธุรกิจ เหมือนกับ จอห์นสัน (Johnson, อ้างถึงใน สุภกาญจน์ แก้วมรกต, 2558) คุณภาพของการบริการ (Service Quality) หมายถึง การบริการที่ดีเลิศ (Excellent Service) ตรงกับความต้องการหรือเกิดความต้องต้องการของลูกค้า จนทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ (Customer Satisfaction) และเกิดความจงรักภักดี (Customer Loyalty) โททเบอร์ก (Gothberg อ้างถึงใน อุไร ดวงระหว่า, 2554) ให้ความเห็นว่างานการบริการต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ คือ

1. คุณภาพของการทรัพยากรต้องเลือกสรรแล้ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้และมีคุณภาพดี
2. คุณภาพของบุคลากร ผู้ให้บริการต้องมีความรู้ในการบริการนั้นเป็นอย่างดี
3. การสื่อสาร เช่น การสื่อสารระหว่างผู้ให้บริการ ต้องสามารถสื่อความหมายให้เข้ากันได้เป็นอย่างดี

ธีรกิตติ นวรัตน์ ณ อยุธยา (2549) กล่าวถึงการศึกษาของพาราสุรามาน (Parasuraman) ซีแธมล์ (Zeithaml) และเบอร์รี่ (and Berry) เกี่ยวกับคุณภาพในการให้บริการจากการศึกษา พบว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการที่ลูกค้าประเมินคุณภาพของการบริการที่ได้รับ เรียกว่า คุณภาพของการบริการที่ลูกค้ารับรู้ (Perceived Service Quality) กับบริการที่รับรู้ (Perceived Service) ซึ่งก็คือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้รับบริการแล้วนั่นเอง ในเกณฑ์การประเมินคุณภาพของการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บริการในมุมมองของลูกค้าที่เรียกว่า SERVQUAL (Service Quality) โดยรวมจะประกอบด้วยองค์ประกอบที่มีความสำคัญ 10 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ความน่าเชื่อถือในการบริการ (Reliability) ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับบริการที่บริษัทองค์กรให้การบริการที่อย่างสม่ำเสมอ นั่นคือการทำหน้าที่ให้บริการที่ถูกต้องตั้งแต่ครั้งแรกที่ลูกค้าเข้ามาใช้บริการ และรวมถึงการทำหน้าที่บริษัทได้ให้บริการตามที่สัญญาไว้ลูกค้า

2. การตอบสนองต่อลูกค้า (Responsiveness) คือความตั้งใจหรือความพร้อมของพนักงานที่จะให้บริการแก่ลูกค้า รวมถึงการทำหน้าที่พนักงานให้บริการอย่างทันทีทันใด

3. ความสามารถในการให้บริการ (Competence) หมายถึง ทักษะ และความรู้ในการให้บริการของผู้ให้บริการ ซึ่งประกอบด้วยความรู้และทักษะเกี่ยวกับ การปฏิสัมพันธ์ในการติดต่อกับบุคคลอื่น ความรู้ ทักษะที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงาน

4. การเข้าถึง (Access) หมายถึง ความสะดวก หรือความง่ายในการที่ลูกค้าจะติดต่อหรือเข้าถึงการบริการ เช่น การติดต่อที่คล่องตัว ขั้นตอนการใช้บริการไม่ซับซ้อน ช่วงเวลาที่รอรับบริการไม่นานเกินไป สถานที่ที่ให้บริการ และช่วงเวลาให้บริการอำนวยความสะดวกกับลูกค้า

5. อหยาศัยไมตรี (Courtesy) ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความสุขภาพ การให้เกียรติ ความเอาใจใส่ ความเป็นมิตรของผู้ให้บริการ เช่นการดูแลทรัพย์สินของลูกค้า

6. การติดต่อสื่อสาร (Communication) หมายถึง การที่บริษัทพยายามให้ข้อมูลแก่ลูกค้าอยู่เสมอ โดยใช้ภาษาหรือคำพูดที่ลูกค้าเข้าใจง่าย เช่นการอธิบายวิธีการใช้บริการ อธิบายถึงค่าใช้จ่ายที่ลูกค้าต้องจ่ายหากลูกค้าได้รับบริการนั้น ๆ

7. ความเชื่อถือไว้ใจได้ (Credibility) จะเกี่ยวข้องกับบริการที่มีคุณค่า การบริการที่มีความน่าเชื่อถือและซื่อสัตย์ ซึ่งเกี่ยวกับการที่ธุรกิจมีสิ่งที่คุณค่าให้ความสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้ลูกค้าเกิดความเชื่อถือในการบริการที่ได้รับ เช่น ชื่อเสียงของบริษัท บุคลิกและลักษณะของผู้ให้บริการทำให้น่าเชื่อถือ

8. ความปลอดภัย (Security) หมายถึง การบริการที่ปลอดภัยจากอันตราย ความเสี่ยง และความสงสัย เช่นความปลอดภัยด้านร่างกายความปลอดภัยด้านการเงิน หรือการเก็บรักษาข้อมูลของลูกค้าให้เป็นความลับ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

9. การเข้าใจ การรู้จักลูกค้า (Understanding/Knowing) เกี่ยวข้องการที่ผู้ใช้บริการรู้ถึงความต้องการของลูกค้า การให้บริการที่ตรงความสนใจของลูกค้าแต่ละราย รวมถึงการที่ผู้ใช้บริการสามารถจดจำลูกค้าประจำของตนเองได้

10. ความเป็นธรรม (Tangibles) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ลูกค้าสามารถจับต้องได้หรือสามารถสังเกตได้เช่น อำนวยความสะดวก เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้บริการ การแต่งกายของ ผู้ให้บริการ

ต่อมา พาราสุรามาน และคณะ Zeithaml, Parasuraman, and Berry (1990) ได้พัฒนาเป็นเครื่องมือประเมินคุณภาพบริการที่เรียกว่า SERVQUAL (Service Quality) SERVQUAL ที่ปรับปรุงใหม่ประกอบด้วย 5 มิติหลัก และยังคงมีความสัมพันธ์กับมิติของคุณภาพการให้บริการทั้ง 10 ประการ

มิติที่ 1 ความเป็นรูปธรรมของบริการ (tangibility) หมายถึงลักษณะทางกายภาพที่ปรากฏให้เห็นถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อันได้แก่ สถานที่ บุคลากร อุปกรณ์ เครื่องมือ เอกสารที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารและสัญลักษณ์ รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่ทำให้ผู้รับบริการรู้สึกว่าได้รับการดูแลห่วงใย และความตั้งใจจากผู้ให้บริการ บริการที่ถูกนำเสนอออกมาเป็นรูปธรรมจะทำให้ผู้รับบริการรับรู้ถึงการให้บริการนั้น ๆ ได้ชัดเจนขึ้น

มิติที่ 2 ความเชื่อถือไว้วางใจได้ (reliability) หมายถึง ความสามารถในการให้บริการให้ตรงกับสัญญาที่ให้ไว้กับผู้รับบริการ บริการที่ให้ทุกครั้งจะต้องมีความถูกต้อง เหมาะสม และได้ผลออกมาเช่นเดิมในทุกจุดของบริการ ความสม่ำเสมอนี้จะทำให้ผู้รับบริการรู้สึกว่าบริการที่ได้รับนั้นมีความน่าเชื่อถือ สามารถให้ความไว้วางใจได้

มิติที่ 3 การตอบสนองต่อลูกค้า (responsiveness) หมายถึง ความพร้อมและความเต็มใจที่จะให้บริการ โดยสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างทันท่วงที ผู้รับบริการสามารถเข้ารับบริการได้ง่าย และได้รับความสะดวกจากการใช้บริการ รวมทั้งจะต้องกระจายการให้บริการไปอย่างทั่วถึง รวดเร็ว

มิติที่ 4 การให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า (assurance) หมายถึง ความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับผู้รับบริการ ผู้ให้บริการจะต้องแสดงถึงทักษะความรู้ ความสามารถในการให้บริการและตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการด้วยความสุภาพ นุ่มนวล มีกริยามารยาทที่ดี ใช้การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและให้ความมั่นใจว่าผู้รับบริการจะได้รับบริการที่ดีที่สุด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มิติที่ 5 การรู้จักและเข้าใจลูกค้า (empathy) หมายถึง ความสามารถในการดูแลเอาใจใส่
ผู้รับบริการตามความต้องการที่แตกต่างของผู้รับบริการแต่ละคน

ทฤษฎีของ Parasuraman et al. (1988) สรุปได้ว่า การบริการที่มีประสิทธิภาพเริ่มจาก ผู้ที่
ใช้บริการและผู้ให้บริการ แต่ละฝ่ายต่างมีความคาดหวังซึ่งกันและกัน โดยฝ่ายผู้ที่ใช้บริการมี
ความคาดหวังที่จะได้รับบริการอย่างดีและผู้ที่ใช้บริการก็มีความคาดหวังให้ผู้มาใช้บริการ เป็น
ลูกค้าประจำจึงบริการด้วยความเต็มใจและมีความกระตือรือร้นต่อการให้บริการ และมีความ
สอดคล้องกันทั้งสองฝ่ายสิ่งสำคัญในการให้เกิดคุณภาพการบริการก็คือการบริการที่เหนือความ
คาดหวังของผู้ใช้บริการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

โดยสรุปแล้ว คุณภาพการบริการ คือการให้ความสะดวกสบาย การจัดหรือส่งมอบบริการที่
ดีเหมาะสม ทั้งด้านสถานที่ ระยะเวลา รูปแบบ ให้กับผู้รับบริการเพื่อตอบสนองความต้องการได้
ตามความคาดหวังหรือเกิดความคาดหวัง รวมทั้งสร้างความประทับใจและเกิดความพึงพอใจสูงสุด
จากการได้รับบริการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรประภา ไชยอนุกุล (2555) ศึกษาเรื่องคุณภาพการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยวที่มีผล
ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า
นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ระดับความคิดเห็นของปัจจัยคุณภาพการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยวที่
มีผลต่อความ พึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก และมีความ
พึงพอใจด้านการเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจ และ
ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ

กัลยพัทธ การดี (2556) ศึกษาเรื่องคุณภาพการให้บริการสนามกีฬาองค์การบริหารส่วน
จังหวัดระนอง ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการสนามกีฬา
องค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ
ชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการสนามกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
ระนอง ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับ อายุต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน มีอาชีพต่างกัน
และมีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการสนามกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
ระนอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ศุภกัญจน์ แก้วมรกต (2558) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณภาพบริการสนามฟุตบอลหญ้าเทียมในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพที่คาดหวังของผู้ใช้บริการต่อการใช้บริการสนามฟุตบอลหญ้าเทียม จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับ ดีมาก และคุณภาพการบริการตามความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บริการ พบว่าความต้องการจำเป็นที่ต้องการปรับปรุงมากที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสนาม รองลงมาคือด้านการบริการอำนวยความสะดวก

พิรุณ ไชยเลิศ (2560) ศึกษาเรื่องคุณภาพการบริการของสนามฟุตบอลหญ้าเทียม ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพการบริการของสนามฟุตบอลหญ้าเทียม ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ คุณภาพที่คาดหวังมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านความน่าเชื่อถือของบริการ มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุด และด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการมีค่าเฉลี่ยรวมน้อยที่สุด และระดับคุณภาพตามความเป็นจริงมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านความไว้วางใจ มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุด และด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการมีค่าเฉลี่ยรวมน้อยที่สุด

วิธีการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1) ขอบเขตด้านประชากร : สมาชิกสนามกีฬา อาคารสตาจค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 706 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2561) โดยคำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อน เท่ากับ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 256 คน และคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสัดส่วนของสมาชิกสนามกีฬา ด้วยวิธีแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา: เป็นการศึกษาคุณภาพการให้บริการด้านกีฬาอาคารสตาจค์ มงคลสุข ทั้ง 5 ด้านและศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสตาจค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

3) ขอบเขตด้านระยะเวลา: เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2561 - มกราคม พ.ศ.2652

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อให้เป็นเครื่องมือในการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสันทนาการ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทสมาชิกสนามกีฬา ความถี่ในการใช้บริการ การที่เคยใช้สถานออกกำลังกายอื่น

ส่วนที่ 2 คุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสันทนาการ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบไปด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ 2) ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ 3) ด้านการตอบสนองความต้องการ 4) ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า 5) ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า

ส่วนที่ 3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสันทนาการ มงคลสุข การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. เตรียมเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล
2. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ตรวจสอบความถูกต้อง และครบถ้วนของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา
3. การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลผลข้อมูล และจัดทำตารางวิเคราะห์สถิติต่าง ๆ
4. แปลความหมายข้อมูลที่ประมวลผลแล้ว เพื่อจัดทำรายงานผลวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการประมวลผลข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม จำนวน 256 ชุด ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า(Rating Scale)แต่ละคำตอบมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert,1961:97) คือ มีระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ในการแปลความหมายของคะแนนที่ใช้ในการตีความของคะแนนเฉลี่ยที่ใช้กับการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสันทนาการ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งผู้วิจัยแบ่งช่วงระดับคะแนนได้ 5 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยจากข้อมูลเป็นเกณฑ์

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ในการพิจารณาโดยการหาความกว้างอันตรภาคชั้น (Class Interval) ดังนี้ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ,
2553)

เกณฑ์ค่าเฉลี่ยของการให้ระดับคะแนนในแต่ละอันตรภาคชั้นมีลักษณะดังนี้

คะแนนค่าเฉลี่ย	4.21-5.00	หมายถึง	มีความเห็นด้วยมากที่สุด
คะแนนค่าเฉลี่ย	3.41-4.20	หมายถึง	มีความเห็นด้วยมาก
คะแนนค่าเฉลี่ย	2.61-3.40	หมายถึง	มีความเห็นด้วยปานกลาง
คะแนน ค่าเฉลี่ย	1.81-2.60	หมายถึง	มีความเห็นด้วยน้อย
คะแนนค่าเฉลี่ย	1.00-1.80	หมายถึง	มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสันทนาการ มงคลสุข
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็น
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการประมวลผลด้วยโปรแกรม
สำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของการบรรยาย ผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิจัยปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 57.42) มีอายุต่ำกว่า
30 ปี (ร้อยละ 67.58) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 38.28) ประเภทสมาชิกเป็นสมาชิกสนาม
กีฬาคณะวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 82.03) มีความถี่ในการเข้าใช้บริการ (ร้อยละ 90.23) และไม่เคยใช้
บริการสถานที่ออกกำลังกายที่อื่น (ร้อยละ 45.31)

2. คุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสันทนาการ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.06 คะแนน) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.24) ส่วนด้านความเป็น
รูปธรรมของบริการ ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า และ ด้านการ
ตอบสนองความต้องการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.11, 4.10, 4.10 และ 3.74 คะแนน ตามลำดับ)
รายละเอียดตามตารางที่ 1

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสตาจค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวม

คุณภาพการให้บริการด้านกีฬาอาคารสตาจค์ มงคลสุข	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ	4.11	0.55	มาก
2. ด้านการตอบสนองความต้องการ	3.74	0.68	มาก
3. ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้	4.10	0.59	มาก
4. ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า	4.10	0.53	มาก
5. ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า	4.24	0.56	มากที่สุด
โดยรวม	4.06	0.58	มาก

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสตาจค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ

คุณภาพการให้บริการด้านกีฬาอาคารสตาจค์ มงคลสุข	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ	4.11	0.55	มาก
1.1 ความสะอาด เรียบร้อย บริเวณอาคารสตาจค์ มงคลสุข	4.34	0.57	มากที่สุด
1.2 ขนาดของสนามกีฬาได้มาตรฐาน	4.13	0.81	มาก
1.3 คุณภาพพื้นสนามกีฬาในร่ม รองรับแรงกระแทกเท้าได้อย่างปลอดภัย	4.26	0.72	มากที่สุด
1.4 มีอุปกรณ์การออกกำลังกายเพียงพอ	3.54	0.88	มาก
1.5 จุดบริการน้ำดื่มมีความเพียงพอ	3.51	0.92	มาก
1.6 จำนวนห้องน้ำและห้องอาบน้ำเพียงพอ	4.51	0.65	มากที่สุด
1.7 ห้องน้ำและห้องอาบน้ำมีความสะอาด	4.41	0.73	มากที่สุด
1.8 สถานที่จอดรถมีความเพียงพอ	3.94	0.95	มาก
1.9 คุณภาพและระบบไฟส่องสว่างเพียงพอ	4.29	0.80	มากที่สุด
1.10 สถานที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ชัดเจน ติดต่อได้สะดวก	4.23	0.81	มากที่สุด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสแตงค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้

คุณภาพการให้บริการด้านกีฬาอาคารสแตงค์ มงคลสุข	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
2. ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้	4.10	0.53	มาก
2.1 มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยแก่สมาชิก	4.04	0.65	มาก
2.2 สนาม และอุปกรณ์ต่าง ๆ มีความปลอดภัย ได้มาตรฐาน	4.18	0.67	มาก
2.3 มีอุปกรณ์ช่วยเหลือความปลอดภัยเบื้องต้น	3.84	0.96	มาก
2.4 มีกฎระเบียบ การใช้สนามประกาศไว้ชัดเจน	4.07	0.69	มาก
2.5 เจ้าหน้าที่ได้คัดเตือน ห้ามปราม ผู้ใช้บริการที่กระทำผิดระเบียบการใช้สนาม	4.08	0.82	มาก
2.6 พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่เป็นที่น่าเชื่อมั่นและน่าไว้วางใจ	4.21	0.64	มากที่สุด
2.7 มีการแจ้งข้อมูล ประกาศ วันปิดบริการล่วงหน้าทุกครั้ง	4.28	0.76	มากที่สุด

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสแตงค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านการตอบสนองความต้องการ

คุณภาพการให้บริการด้านกีฬาอาคารสแตงค์ มงคลสุข	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
3. ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า	3.74	0.68	มาก
3.1 ขั้นตอนสมัครสมาชิกมีความสะดวก รวดเร็ว	3.39	1.02	ปานกลาง
3.2 การจัดซื้ออุปกรณ์กีฬามีความสะดวก	3.49	1.07	มาก
3.3 เจ้าหน้าที่มีความเต็มใจในการให้บริการ	4.16	0.78	มาก
3.4 เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในการเล่นแต่ละประเภท	3.69	0.91	มาก
3.5 มีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	3.56	0.97	มาก
3.6 อัตราค่าบริการมีความเหมาะสม และแจ้งไว้อย่างชัดเจน	3.99	0.90	มาก
3.7 มีความสะดวกในการติดต่อ เช่น การจองสนาม	3.91	0.91	มาก

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสแตงค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า

คุณภาพการให้บริการด้านกีฬาอาคารสแตงค์ มงคลสุข	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
4. ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า	4.10	0.59	มาก
4.1 การจองใช้สนาม เป็นไปตามลำดับที่ถูกต้อง	3.95	0.82	มาก
4.2 มีขั้นตอน และวิธีการจองสนาม ที่สะดวกเหมาะสม	3.94	0.73	มาก
4.3 การเปิด-ปิด บริการเป็นไปตาม วัน เวลา ที่กำหนดไว้	4.32	0.69	มากที่สุด
4.4 อัตราค่าใช้บริการเป็นไปตามที่ระเบียบกำหนด	4.26	0.73	มากที่สุด
4.5 การให้ข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอน ระเบียบต่าง ๆ แก่ ผู้ให้บริการ ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	4.17	0.70	มาก
4.6 เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถ ในการให้คำแนะนำ	4.03	0.82	มาก
4.7 เจ้าหน้าที่ให้บริการได้ตรงตามความต้องการ	4.16	0.70	มาก
4.8 เมื่อพบปัญหา เจ้าหน้าที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันที	3.95	0.76	มาก

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสแตงค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า

คุณภาพการให้บริการด้านกีฬาอาคารสแตงค์ มงคลสุข	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
5. ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า	4.24	0.56	มากที่สุด
5.1 เจ้าหน้าที่ให้บริการที่ดี เป็นไปตามลำดับ และเหมาะสม	4.31	0.64	มาก
5.2 เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้น ในการตอบสนอง	4.22	0.66	มากที่สุด
5.3 เจ้าหน้าที่มาปฏิบัติหน้าที่ประจำสนามตลอดเวลา	4.33	0.67	มากที่สุด
5.4 เจ้าหน้าที่เอาใจใส่ และเต็มใจให้ความช่วยเหลือบริการ	4.25	0.62	มากที่สุด
5.5 ความสะดวก รวดเร็ว ในขั้นตอนการแก้ปัญหา	4.16	0.78	มาก
5.6 ความคุ้มค่าของอัตราค่าบริการ กับการบริการที่ได้รับ	4.28	0.70	มากที่สุด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อภิปรายผลการวิจัย

คุณภาพในการให้บริการด้านกีฬา อาคารสตาจค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีระดับคุณภาพการให้บริการด้านกีฬา อาคารสตาจค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีค่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.06 คะแนน) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.24) ส่วนด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า และด้านการตอบสนองความต้องการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.11, 4.10, 4.10 และ 3.74 คะแนนตามลำดับ) เนื่องจากคุณภาพการให้บริการด้านกีฬานั้น ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสนามกีฬาภายในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และมาใช้บริการซ้ำ ๆ เป็นประจำ ทำให้ผู้ให้บริการสามารถจดจำลักษณะการใช้บริการของแต่ละบุคคลได้ และให้ปรึกษา คำแนะนำแก้ปัญหาตรงตามความต้องการ เป็นรายละเอียดบุคคลได้ สนามกีฬามีความสะอาด เรียบร้อย ได้มาตรฐาน พื้นของสนามกีฬามีคุณภาพ รองรับแรงกระแทกได้อย่างปลอดภัย ลดการบาดเจ็บได้ พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ที่เป็นที่น่าเชื่อถือไว้วางใจได้ เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถ ในการให้คำแนะนำ เกี่ยวกับขั้นตอน และระเบียบต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน ตรงตามความต้องการ สามารถแก้ปัญหาได้ทันท่วงที มีการแจ้งกำหนดวันเปิด-ปิด บริการ ล่วงหน้าทุกครั้ง เก็บอัตราค่าใช้บริการตามที่ระเบียบกำหนด วิธีการจองใช้สนามมีขั้นตอน และเป็นไปตามลำดับที่ถูกต้อง เจ้าหน้าที่มีความเต็มใจในการให้บริการ มีขั้นตอนการสมัครสมาชิกสนามกีฬา มีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น มีการแจ้งอัตราค่าบริการไว้ อย่างชัดเจน มีความสะดวกในการติดต่อ สอดคล้องกับกลยุทธ์ การดี (2556) ศึกษาเรื่องคุณภาพ การบริการของสนามกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพการ บริการของของสนามกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เพราะ มีการยึดหลักการบริการอย่างเสมอภาค การบริการที่ตรงต่อเวลา การบริการที่เพียงพอ การบริการ อย่างต่อเนื่องและการบริการอย่างก้าวหน้า และสนามกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนองมี ความพร้อมในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นทำเลที่ตั้ง สภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์ บรรยากาศดี วัสดุอุปกรณ์ที่ มีอยู่แล้วถึงแม้ว่าอาจจะชำรุดอันเนื่องมาจากการใช้งานตามปกติ แต่ก็มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลและอำนวยความสะดวก จึงทำให้ผู้ใช้บริการสนามกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนองอยู่ในระดับดี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ควรเพิ่มอุปกรณ์การออกกำลังกายให้เพียงพอ กับจำนวนผู้ใช้บริการ และเพิ่มจุดบริการน้ำดื่ม พร้อมทั้งแก้วน้ำกระดาษ
2. ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ ควรเพิ่มอุปกรณ์ช่วยเหลือความปลอดภัยเบื้องต้น และมีเจ้าหน้าที่ ดูแลความปลอดภัยแก่สมาชิกตลอดเวลา
3. ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ควรพัฒนาขั้นตอนการจองสนามให้มีความสะดวก รวดเร็วลดขั้นตอนในการสมัครสมาชิก หรือต่ออายุสมาชิกให้มีความสะดวก รวดเร็ว และควรเพิ่ม จุดจำหน่ายอุปกรณ์ที่สนามกีฬา ตามเวลาที่สนามกีฬาเปิดทำการ
4. ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า ควรมีขั้นตอนการสมัครสมาชิกสนามกีฬาที่สะดวก รวดเร็ว และเพิ่มจุดจำหน่ายอุปกรณ์ที่สนามกีฬาเพิ่มเติม และสามารถปรับปรุงขั้นตอนการจองใช้ สนาม ให้เป็นไปตามลำดับที่ถูกต้อง สามารถสมัครสมาชิกและจองสนามกีฬาผ่านระบบออนไลน์ ได้
5. ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ควรมีความกระตือรือร้นในการตอบสนอง เอาใจใส่ และเต็มใจให้ความช่วยเหลือ มีการให้บริการที่ดี เป็นไปตามลำดับ เหมาะสม และมีความคุ้มค่าของ อัตราค่าบริการ กับบริการที่ได้รับ

แนวทางการพัฒนา

1. ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ควรพัฒนาระบบการจองสนามและระบบการสมัครสมาชิก ให้มีความสะดวกรวดเร็ว และให้บริการผ่านระบบออนไลน์ สามารถตรวจสอบ และเช็คผ่านเว็บไซต์ได้
2. ด้านการตอบสนองความต้องการของลูกค้า ควรจัดเจ้าหน้าที่เข้ารับการอบรมเพื่อ พัฒนาความรู้ ความสามารถ ให้คำแนะนำในการเล่นกีฬาแต่ละประเภทที่ถูกต้อง
3. ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ ควรเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการประเมินอาการ และการปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บเบื้องต้น
4. ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า อบรมให้ความรู้ เจ้าหน้าที่เพื่อการให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ขั้นตอน ระเบียบต่าง ๆ แก่ผู้ใช้บริการ ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน
5. ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ควรอบรมเจ้าหน้าที่ด้านการให้บริการ ให้มีความ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กระตือรือร้นเอาใจใส่และเต็มใจให้บริการ ความรู้ ความสามารถ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
ได้ทันทั่วทั้งที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออกกำลังกาย ของนักศึกษา และบุคลากร
ภายในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ควรมีการศึกษาความต้องการ และรูปแบบของการออกกำลังกาย ของนักศึกษา และ
บุคลากรภายในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อนำมาเป็นแนวทางในจัดดำเนินการ
เกี่ยวกับการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

รายการอ้างอิง

การกีฬาแห่งประเทศไทย. *แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2560-2564)*. พิมพ์ครั้งที่ 1

สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก. กรุงเทพมหานคร.

กัลยพัทธ การดี. (2556). *คุณภาพการให้บริการสนามกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง* :

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริการทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐ
กิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชลธิชา ศรีบำรุง (2557) *คุณภาพในการให้บริการของธนาคารกรุงเทพ สาขาดอนห้วยพ่อ จังหวัด*

ชลบุรี: ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและ
ภาคเอกชน วิทยาลัยการจัดการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชัยสมพล ชาวประเสริฐ. (2552). *การตลาดบริการ*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ธราภรณ์ เสือสุริย์.(2558). *ปัจจัยที่อิทธิพลของคุณภาพการให้บริการ ที่มีต่อความไว้วางใจ ความ
พึงพอใจการบอกต่อและการกลับมาใช้ซ้ำของลูกค้าโรงแรมระดับห้าดาว*. สารนิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2553). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยSPSS*. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสฮอर्सแอนด์ ดี.
- ธีรภักดี นวรัตน์ ณ อยุธยา. (2549). *การตลาดบริการ : แนวคิดและกลยุทธ์*, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: แอคทีฟ พรินท์.
- พรประภา ไชยอนุกุล. (2557). *คุณภาพการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- พิรุณ ไชยเลิศ. (2560). *คุณภาพการบริการของสนามฟุตบอลหญ้าเทียม ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่: การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*.
- ภัทรา ภัทรมน. (2558). *การรับรู้คุณภาพในการให้บริการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าพัก รีสอร์ทระดับ 4 ดาว ในจังหวัดชลบุรี*. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2550). *หลักการวิจัยและการทำวิทยานิพนธ์*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อสารกรุงเทพ.
- วิชัย เอกพลากร และคณะ (2557). *การสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกายครั้งที่ 5*. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข นนทบุรี : บริษัท เดอะกราฟิโกซิสเต็ม จำกัด.
- วีระพงษ์ เกลิมจิระรัตน์. (2553). *คุณภาพในงานบริการ* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- ศุภกาญจน์ แก้วมรกต. (2558). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพบริการธุรกิจสนามฟุตบอลหญ้าเทียม ในจังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (2561) *วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข*. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, นนทบุรี.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). *การสำรวจพฤติกรรมการเล่นกีฬาหรือออกกำลังกายของประชากรและสุขภาพจิต พ.ศ. 2554*. สำนักสถิติสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2550). *พฤติกรรมผู้บริโภค* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อุไร ดวงระหว่า. (2558). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพการให้บริการ One Stop Service : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*. กรุงเทพมหานคร : การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Kolter, P. (2010). *Marketing management The Millennium ed.* New Jersey: Prentice Hall.

Likert, S. (1961). *New Patterns of management.* New York: McGraw-Hill.

Parasuraman, A., Zeithaml, V.A., & Berry, L. L. (1988, Spring). *SERVQUAL: A multiitem scale for measuring consumer perceptions of quality.* Journal of Retailing, 12-38.

Yamane. (1967). *Taro Statistic: An Introductory Analysis.* New York: Harper & row.

Zeithaml, Valarie A., Parasuraman A., and Berry Leonard L. *Delivering Quality Service: Balancing Customer Perceptions and Expectations.* New York, 1990.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์
ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (MUSIS)**

ของผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล

**FACTORS AFFECTING PERCEIVED USEFULNESS OF
MAHIDOL UNIVERSITY SHARE INFORMATION SERVICE
SYSTEM (MUSIS) BY E-DOCUMENT OPERATORS, FACULTY OF
SCIENCE, MAHIDOL UNIVERSITY**

¹มณฑนา มั่นคงวงศ์ศิริ (Monthana Munkhongwongsiri)

¹เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป งานบริหารและธุรการ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

email : monthana.mun@mahidol.ac.th

²กณภรณ์ เข้มทอง (Kanapon Khamthong)

²เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป งานบริหารและธุรการ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Email : kanapon.kha@mahidol.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร และ 2) เปรียบเทียบความแตกต่างของการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยใช้สูตร เครซี่และมอร์แกน กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 และคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสัดส่วนของผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F – test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการออกเลขหนังสือ การลงรับหนังสือ ด้านการติดตามการดำเนินงานของหนังสือ และด้านการค้นหาหนังสือ อยู่ใน ระดับมาก ส่วนด้านการใช้งานระบบอยู่ในระดับปานกลาง และ 2) ผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ที่มีเพศ ประสบการณ์การทำงาน และลักษณะของการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ที่มีอายุ ระดับการศึกษา สังกัด ความถี่ ในการเข้าใช้งาน และการได้รับการอบรมการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ การรับรู้ประโยชน์, สารบรรณอิเล็กทรอนิกส์, คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

The purpose of this research was as follows: 1) To study the level of perceived usefulness of e-Document in the management information system and 2) To compare difference of perceived usefulness of e-Document in the management information system. It was classified by personal factors. The sample group was e-Document operators, Faculty of Science, Mahidol University by using Krejcie and Morgan formula determined the error value of 0.05 and estimated the sample group from the proportion of e-Document operators by purposive sampling. The research instrument was a questionnaire with a reliability of 0.92. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, T-test and F-test

The research found that 1) the level of perceived usefulness of e-Document in the management information system was at the high level considering each aspect found that issuing

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

the number of the letter- receiving the letter, tracking the operation of documents and searching letters was at much level but for using the system was at moderate level and 2) e-Document operators who had Sex, work experience and the characteristics of usability differently that had estimation of the level of perceived usefulness of e-Document in the management information system was no significance difference. For e-Document operators who had age, education level affiliation, frequency to access the system and training of e-Document in the management information system usability was significant difference and estimation of the level of perceived usefulness of e-Document in the management information system was different as statistical significance at the level 0.05

Key words: perceived usefulness, e-Document, Faculty of Science Mahidol University

บทนำ

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุน (enabling technology) ในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด แต่ในปัจจุบันรัฐบาลได้ตระหนักถึงอิทธิพลของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและ ความท้าทายของประเทศไทย ที่จะปรับปรุงทิศทางการดำเนินงานของประเทศด้วยการใช้ประโยชน์สูงสุดจากเทคโนโลยีดิจิทัล (แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. 2559)

ในปี พ.ศ. 2552 มหาวิทยาลัยมหิดล ได้กำหนดให้ระบบสารสนเทศเป็นส่วนสนับสนุนในการขับเคลื่อนให้มหาวิทยาลัยบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นมหาวิทยาลัยมหิดล จึงได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและการดำเนินงานภายในมหาวิทยาลัยมหิดล MAHIDOL UNIVERSITY SHARE INFORMATION SERVICE SYSTEM หรือ MUSIS ขึ้น ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการบริหารและการดำเนินการภายในมหาวิทยาลัยมหิดลให้มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ สามารถรองรับด้านการบริหารงานเอกสาร ช่วยทำให้งานการเรียนการสอนมีความทันสมัย และสามารถบริหารโครงการและบริหารงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ระบบ MUSIS ประกอบด้วยระบบงานทั้งหมด 13 ระบบโดย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แบ่งการพัฒนาออกเป็น 2 ระยะ โดยระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ถือเป็นระบบงานที่อยู่ในการพัฒนาในระยะแรก และเป็นระบบนำร่อง ซึ่งได้เริ่มใช้งานตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2553 เป็นต้นมา (เอกสิทธิ์ เฝ้าวัฒนา และรจนา คงสุข, 2559)

โดยคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้เริ่มนำระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 และคณะวิทยาศาสตร์ได้ขอความร่วมมือจากภาควิชา/หน่วยงานภายในคณะวิทยาศาสตร์รับ-ส่งหนังสือผ่านทางระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์อย่างจริงจังตั้งแต่พ.ศ. 2559 ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยที่จะให้ทุกส่วนงานในมหาวิทยาลัยถือปฏิบัติให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ในการส่งหนังสือไป-มาระหว่างส่วนงานถึงส่วนงาน หรือส่วนงานถึงมหาวิทยาลัย ตามประกาศมหาวิทยาลัยมหิดลเรื่องนโยบายแนวทางการปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มประสิทธิภาพ ลงวันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2559

ปัจจุบันมีบางภาควิชา/หน่วยงาน ยังคงไม่ใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในการสร้างหนังสือ ลงรับหนังสือ และยังไม่ส่งหนังสือผ่านทางระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ทำให้การติดตามการดำเนินการของเอกสารและการค้นหาเอกสารเป็นไปได้ยาก ซึ่งหากทำการศึกษาจะทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อระดับการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ และสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปพัฒนาประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรทุกหน่วยงานของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลต่อไป

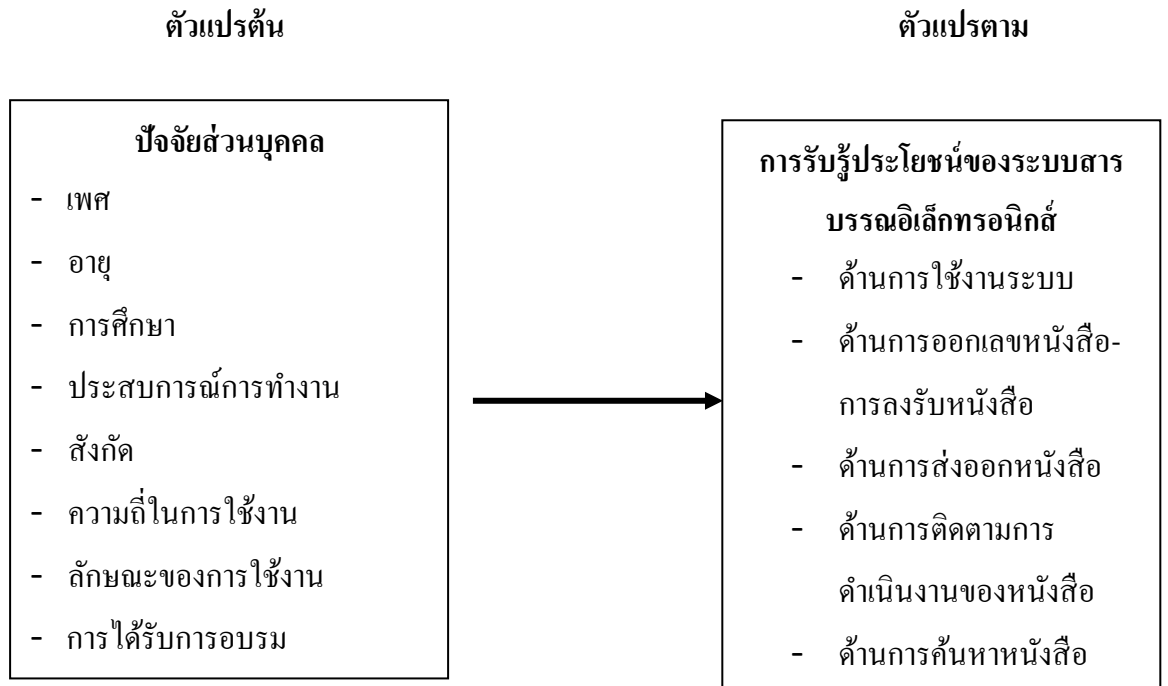
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (MUSIS) ของผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (MUSIS) ของผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

สมมติฐาน

ผู้ปฏิบัติงานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีระดับความรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลของภาควิชา/หน่วยงาน จำนวน 120 คน แบ่งเป็นสังกัดสำนักงานคณบดีคณะวิทยาศาสตร์ 77 คน สังกัดภาควิชา 43 คน (ข้อมูล ณ เดือนมกราคม พ.ศ.2562)

2. กลุ่มตัวอย่างจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้ทำการวิจัยใช้ตาราง Krejcie & Morgan จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 92 และคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสัดส่วนของผู้ปฏิบัติงานด้าน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นแผนการสุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาระดับการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร และศึกษาเปรียบเทียบระดับความรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร จำนวนตามปัจจัยส่วนบุคคล

1. ตัวแปรอิสระ คือ เพศ, อายุ, การศึกษา, ประสบการณ์การทำงาน, สังกัดภาควิชา/หน่วยงาน, ความถี่ในการใช้งาน, ลักษณะการใช้งาน และการได้รับการอบรม

2. ตัวแปรตาม คือ การรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ในด้านการออกเลขที่หนังสือ – การลงรับหนังสือ, ด้านการส่งออกหนังสือ, ด้านการติดตามการดำเนินของหนังสือ และ ด้านการค้นหาหนังสือ

3. ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย 5 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2561 – มีนาคม 2562

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. รับรู้ถึงระดับการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของบุคลากรคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

2. รับรู้ถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ของบุคลากรคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

3. ใช้เป็นแนวทางในการจัดการอบรมการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์

4. ใช้สนับสนุนการดำเนินงานด้านสารบรรณ ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยมหิดล

ทบทวนวรรณกรรม (แนวคิด ทฤษฎี)

- แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์การใช้งาน (Perceived Usefulness)

การใช้แบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) เพื่ออธิบายถึงการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ของบุคคลและได้รับพิสูจน์

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ว่า การรับรู้ประโยชน์ของเทคโนโลยี และการรับรู้ว่าคุณภาพเทคโนโลยีมีวิธีการใช้งานที่เข้าใจได้ง่ายเป็นปัจจัยที่สำคัญส่งผลต่อการยอมรับและนำไปสู่การใช้งานเทคโนโลยีของแต่ละบุคคล

แบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี ถูกเสนอครั้งแรกโดย Davis (1989) เป็นแบบจำลองที่พัฒนาจากพื้นฐานทฤษฎีจิตวิทยาทางสังคม (Social Psychology) ได้แก่ ทฤษฎีการตอบสนองอย่างมีเหตุผล (The Theory of Reasoned Action: TRA) และทฤษฎีพฤติกรรมที่ได้รับการวางแผน (The Theory of Planned Behavior: TPB) ซึ่งได้รับการยอมรับจากนักวิจัยทางด้านระบบสารสนเทศอย่างกว้างขวาง (Luarn & Lin, 2005)

สาเหตุที่ทฤษฎีดังกล่าวได้รับความนิยมเกิดจากความละเอียดรอบคอบ และการให้ความสำคัญกับทัศนคติของผู้ใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ขณะที่ทฤษฎีการตอบสนองอย่างมีเหตุผลเป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงพฤติกรรมทั่วไปของบุคคลไม่จำกัดในสาขาใดสาขาหนึ่ง (Mathieson, Peacock และ Chin, 2001) การศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของบุคคลเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้เข้าใจถึงทัศนคติของบุคคลที่จะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมตอบรับสิ่งเร้าที่มากกระตุ้น เทคโนโลยีที่ถูกคิดค้นพัฒนาเข้าสู่ตลาดจะได้รับการตอบรับมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัย ได้แก่ ผู้คิดค้นพัฒนาผลักดันเทคโนโลยีออกสู่ตลาด (Push to Market) เพื่อเสนอต่อผู้บริโภค และได้จากการยอมรับจากผู้บริโภคที่นำไปสู่การใช้งานเทคโนโลยีเหล่านั้น (Market to Pull) ดังนั้น การเข้าใจถึงปัจจัยที่สนับสนุนต่อการยอมรับและนำไปสู่การใช้งานเทคโนโลยีจึงมีความสำคัญ และถูกเสนอเป็นแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยีซึ่งเป็นแบบจำลองที่นำปัจจัยพื้นฐานในการยอมรับเทคโนโลยีของผู้บริโภค ได้แก่ การรับรู้ประโยชน์การใช้งานและการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (สุนันทา หลบภัย, 2558)

- แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use)

การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use) เป็นปัจจัยหลักที่สำคัญของทฤษฎีแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยีอีกปัจจัยหนึ่ง ซึ่งหมายถึง การวัดระดับขั้นของบุคคลที่เชื่อว่าถ้าหากมีการใช้ระบบสารสนเทศที่มีการพัฒนาขึ้นมาใหม่ ระบบสารสนเทศที่มีการพัฒนาขึ้นมาใหม่นั้น จะทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานภายใต้ข้อกำหนดเดิมขององค์กรที่ทำงานอยู่นั้นดีขึ้น โดยงานวิจัยต่างๆ ที่ผ่านมามีผู้นำทฤษฎีแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ และสรุปว่าก่อนเกิดการรับรู้ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมดังกล่าว ต้องมีการวางแผนเป้าหมายในการใช้งาน มีการให้บริการระบบสารสนเทศอย่างทั่วถึงในวงกว้าง เพื่อสร้างประสบการณ์ที่ดีให้ผู้ใช้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การศึกษาของ Davis (1989) ได้ใช้ทฤษฎีแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยีในการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศใหม่ พบว่า การรับรู้ประโยชน์การใช้งาน การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน มีผลต่อการตัดสินใจใช้งานหรือพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ขณะที่นักวิจัยหลายท่านที่ได้รับการศึกษาในช่วงเวลาต่อมา พบว่า ผลการศึกษาเป็นไปในลักษณะทิศทางเดียวกัน จึงสนับสนุนทฤษฎีแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยีที่แสดงให้เห็นว่า การที่ผู้ใช้บริโภคจะเกิดการตัดสินใจใช้งานระบบสารสนเทศ เป็นเพราะการรับรู้ของผู้บริโภคในเรื่องการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน และการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน ซึ่งเกี่ยวกับทฤษฎีแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยีจึงสรุปได้ว่าแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี แสดงให้เห็นถึงการรับรู้ประโยชน์ (Perceived Usefulness) และการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use) ส่งผลต่อพฤติกรรมความต้องการใช้งาน และท้ายที่สุดทำให้เกิดความตั้งใจในการใช้งาน (Intention) ระบบที่แท้จริง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คมกริช พุ่มเกิด (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ประโยชน์และประสิทธิภาพการใช้งานระบบบุคลากรออนไลน์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ผลการศึกษาพบว่า อายุ ประสบการณ์การทำงาน เงินเดือน ความถี่ในการเข้ารับการอบรม และประสบการณ์ใช้งานออนไลน์มากกว่า 5 ปี ส่งผลต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบบุคลากรออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เดชา สุพรรณทอง (2548) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่ยอมรับได้ และความคาดหวังต่อการใช้ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) มีอยู่ด้วยกัน 9 องค์ประกอบคือ (1) การลงทะเบียนหนังสือส่ง (2) การลงทะเบียนหนังสือรับ (3) การลงหมายเหตุและการกำหนดเอกสารแนบ (4) การประเมินผลการรับ-ส่ง (5) การพัฒนาเครือข่าย (6) การกำหนดสิทธิ์เข้าใช้ระบบ (7) การบริหารจัดการระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (8) การรับหนังสือใหม่ (9) การลงเลขที่หนังสือ ส่วนปัญหาของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย การเพิ่มขั้นตอนการปฏิบัติงาน การติดตั้งโปรแกรมและอุปกรณ์ และประสิทธิผลของระบบงานสารบรรณ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อรทัย เลื่อนวัน (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศ: กรณีศึกษากรมการพัฒนาชุมชนศูนย์ราชการแจ้งวัฒนะ โดย ทำการศึกษาด้านการรับรู้ประโยชน์ และด้านการรับรู้ความง่ายต่อการใช้งาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ มีจำนวน 239 คน โดยเป็นข้าราชการ และลูกจ้างประจำสังกัดกรมการพัฒนาชุมชนศูนย์ราชการแจ้งวัฒนะ ผลการศึกษาพบว่า การยอมรับเทคโนโลยี สารสนเทศในด้านการรับรู้ความง่ายต่อการใช้งาน มีผลมาจากเพศและรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน การยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการรับรู้ประโยชน์ใช้งานมีผลมาจากระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน และเพศที่แตกต่างกันมีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศในโดยรวม ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับงานนั้น ไม่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศในทุกด้าน

ปริศนา มัชฌิมา (2555) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและประสิทธิภาพการใช้ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (e-Office) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พบว่า พฤติกรรมการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ทุกวัน ในช่วงเวลา 8.01-12.00 น. เพื่อติดตามงานเอกสาร และบุคลากรที่มีเพศอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงานและหน่วยงานที่สังกัดต่างกันมีประสิทธิภาพของการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์โดยโดยรวมไม่แตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจเพื่อการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย (R2R) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ของบุคลากรคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของภาควิชา/หน่วยงาน จำนวน 120 คน ข้อมูล ณ เดือนมกราคม พ.ศ.2562 (แบ่งเป็นสังกัดสำนักงานคณบดีคณะวิทยาศาสตร์ 77 คน สังกัดภาควิชา 43 คน)

2. กลุ่มตัวอย่างจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้ทำการวิจัยใช้ตาราง Krejcie & Morgan จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 92 คน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ของผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยต่างๆ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์การ ความถี่ในการใช้งาน ลักษณะการใช้งาน การได้รับการอบรม จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ปฏิบัติงาน ด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) มีจำนวน 16 ข้อ ซึ่งกำหนดคะแนนคำตอบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

โดยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ด้วยวิธีการดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหา เอกสาร ตำราวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างแบบสอบถามสำหรับงานวิจัย
2. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามไปทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำมาตรวจสอบวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ ด้วยวิธีวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ปรากฏผลได้ค่า 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอความร่วมมือจากบุคลากรสายสนับสนุนที่ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ในการตอบแบบสอบถาม
2. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อเตรียมวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยใช้สถิติในการวิจัยดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าที (t-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance: One Way ANOVA) สำหรับกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม

ผลการศึกษา

ผลการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (MUSIS) ของผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล” ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนิตารานที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
- หญิง	73	79.35
- ชาย	49	20.65
อายุ		
- 20 – 30 ปี	9	9.78
- 31 – 40 ปี	27	29.35
- 41 – 50 ปี	36	39.13
ปัจจัยส่วนบุคคล		
- 50 ปีขึ้นไป	20	21.74

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	10	10.87
- ปริญญาตรี	50	54.35
- ปริญญาโทขึ้นไป	32	34.78
สังกัด		
- สำนักงานคณบดี	58	63.04
- ภาควิชา	34	36.96
ประสบการณ์การทำงาน		
- 1 – 5 ปี	12	13.04
- 6 – 10 ปี	31	33.70
- 10 – 15 ปี	12	13.04
- 15 ปีขึ้นไป	37	40.22
ความถี่ในการใช้งานระบบสารสนเทศ		
- 1 - 3 ครั้งต่อสัปดาห์	33	35.87
- 4 - 5 ครั้งต่อสัปดาห์	17	18.48
- 7 - 9 ครั้งต่อสัปดาห์	9	9.78
- 10 ครั้งต่อสัปดาห์ขึ้นไป	33	35.87
วัตถุประสงค์ในการใช้งานระบบ		
- ส่งออก – รับหนังสือ	60	65.22
- ติดตามข้อมูลข่าวสารผ่านระบบ MUSIS	22	23.91
- ติดตามงานเอกสาร	10	10.87
การได้รับการอบรมการใช้งานระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์		
- เคย	55	59.78
- ไม่เคย	37	40.22

การวิจัยระดับการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ของผู้ปฏิบัติงานด้าน
สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้ผลการวิจัยดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 2 แสดงระดับการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ รายด้านและโดยรวม

ระดับการรับรู้ประโยชน์ของระบบ สารบรรณอิเล็กทรอนิกส์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรับรู้ ประโยชน์
1. ด้านการใช้งานระบบ	3.33	0.87	ปานกลาง
2. ด้านการออกเลขหนังสือ-การลงรับหนังสือ	3.41	0.90	มาก
3. ด้านการส่งออกหนังสือ	3.63	0.84	มาก
4. ด้านการติดตามการดำเนินงานของหนังสือ	3.79	0.95	มาก
5. ด้านการค้นหาหนังสือ	3.63	0.86	มาก
โดยรวม	3.55	0.76	มาก

ระดับการรับรู้ประโยชน์ของผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.55 คะแนน) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการติดตามการดำเนินงานของหนังสือ (ค่าเฉลี่ย 3.79 คะแนน), รองลงมาคือ ด้านการส่งออกหนังสือ และด้านการค้นหาหนังสือ (ค่าเฉลี่ย 3.63 คะแนน), ด้านการออกเลขหนังสือ-การลงรับหนังสือ (ค่าเฉลี่ย 3.41 คะแนน) น้อยที่สุดคือด้านการใช้งานระบบ (ค่าเฉลี่ย 3.33 คะแนน)

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามเพศ

สังกัด	เพศหญิง		เพศชาย		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการใช้งานระบบ	3.36	0.93	3.21	0.60	0.83	0.41
2. ด้านการออกเลขหนังสือ-การ ลงรับหนังสือ	3.47	0.96	3.16	0.61	1.75	0.09
3. ด้านการส่งออกหนังสือ	3.68	0.87	3.42	0.74	1.18	0.24

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สังกัด	เพศหญิง		เพศชาย		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
4. ด้านการติดตามการดำเนินงาน ของหนังสือ	3.81	0.98	3.68	0.82	0.51	0.61
5. ด้านการค้นหาหนังสือ	3.64	0.87	3.56	0.84	0.37	0.71
โดยรวม	3.59	0.79	3.41	0.58	0.95	0.35

ผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการรับรู้ประโยชน์โดยรวมและรายด้านไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามอายุ

อายุ	20 – 30 ปี		31 – 40 ปี		41 – 50 ปี		50 ปีขึ้นไป		F	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการใช้งานระบบ	3.33	0.73	3.38	0.87	2.91	0.67	4.00	0.85	8.50	0.00**
2. ด้านการออกเลข หนังสือ-การลงรับ หนังสือ	3.19	0.80	3.35	0.83	3.01	0.74	4.30	0.73	12.45	0.00**
3. ด้านการส่งออก หนังสือ	3.19	0.83	3.50	0.65	3.40	0.72	4.40	0.86	9.59	0.00**
4. ด้านการติดตามการ ดำเนินงานของหนังสือ	3.78	0.67	3.33	0.83	3.69	0.98	4.55	0.69	8.01	0.00**
5. ด้านการค้นหา หนังสือ	3.30	0.59	3.38	0.81	3.54	0.76	4.27	0.91	5.82	0.00**

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีอายุต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ มีความคิดเห็นต่อการ
รับรู้ประโยชน์โดยรวมและรายด้านต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตัวอย่างเช่น ผลการวิเคราะห์การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการ LSD พบว่า อายุ 50 ปีขึ้นไป
ไม่มีการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมและแยกรายด้าน แตกต่างจาก
ช่วงอายุอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นต้น

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตาม
ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ต่ำกว่า		ปริญญาตรี		ปริญญาโท		F	Sig.
	ปริญญาตรี		ขึ้นไป		ขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการใช้งานระบบ	4.27	0.80	3.41	0.86	2.90	0.61	8.50	0.00**
2. ด้านการออกเลข หนังสือ-การลงรับ หนังสือ	4.25	0.79	3.58	0.87	2.87	0.65	9.37	0.00**
3. ด้านการส่งออก หนังสือ	4.35	0.70	3.67	0.87	3.34	0.60	4.13	0.00**
4. ด้านการติดตามการ ดำเนินของงานหนังสือ	4.60	0.52	3.84	0.98	3.44	0.84	4.56	0.00**
5. ด้านการค้นหา หนังสือ	4.37	0.66	3.63	0.74	3.18	0.56	4.54	0.00**
โดยรวม	4.37	0.66	3.63	0.74	3.18	0.57	8.28	0.00**

ผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีระดับการศึกษาต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ มีความ
คิดเห็นต่อการรับรู้ประโยชน์โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตัวอย่างเช่น ผลการวิเคราะห์การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการ LSD พบว่า ทุกระดับการศึกษา มีการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นต้น

ตารางที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามสังกัด

สังกัด	สำนักงานคณบดี		ภาควิชา		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการใช้งานระบบ	3.32	0.87	3.34	0.89	-0.14	0.89
สังกัด	สำนักงานคณบดี		ภาควิชา		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
2. ด้านการออกเลขหนังสือ-การ ลงรับหนังสือ	3.43	0.91	3.38	0.90	0.24	0.81
3. ด้านการส่งออกหนังสือ	3.81	0.78	3.31	0.87	2.86	0.01**
4. ด้านการติดตามการดำเนินงาน ของหนังสือ	3.93	0.88	3.52	1.02	1.20	0.49
5. ด้านการค้นหาหนังสือ	3.90	0.74	3.17	0.85	4.31	0.00**
โดยรวม	3.68	0.76	3.35	0.70	2.06	0.04**

ผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีสังกัดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการรับรู้ประโยชน์โดยรวมต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีสังกัดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ด้านการใช้งานระบบ ด้านการออกเลขหนังสือ-การลงรับหนังสือ และด้านการติดตามการดำเนินงานของหนังสือไม่ต่างกัน แต่ผู้ปฏิบัติงานมีสังกัดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ด้านการส่งออกหนังสือและด้านการค้นหาหนังสือต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 7 แสดงการเปรียบเทียบการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตาม
ประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	1 – 5 ปี		6 – 10 ปี		11 – 15 ปี		15 ปีขึ้นไป		F	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการใช้งานระบบ	3.19	0.67	3.14	0.84	3.19	0.80	3.57	0.94	1.64	0.19
2. ด้านการออกเลขหนังสือ- การลงรับหนังสือ	3.07	0.72	3.28	0.78	3.15	0.90	3.70	0.99	2.51	0.06
3. ด้านการส่งออกหนังสือ	3.06	0.78	3.73	0.77	3.21	0.33	3.85	0.93	4.20	0.01**
4. ด้านการติดตามการ ดำเนินงานของหนังสือ	3.50	0.80	3.71	0.77	3.21	0.33	3.85	0.93	1.63	0.19
5. ด้านการค้นหาหนังสือ	3.17	0.58	3.74	0.75	3.42	0.64	3.75	1.03	1.88	0.14
โดยรวม	3.20	0.55	3.52	0.65	3.29	0.56	3.78	0.89	2.60	0.06

ผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการรับรู้ประโยชน์โดยรวมไม่ต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ด้านการใช้งานระบบ ด้านการออกเลขหนังสือ-การลงรับหนังสือ ด้านการติดตามการดำเนินงานของหนังสือ และด้านการค้นหาหนังสือ ไม่ต่างกัน แต่ผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ มีความคิดเห็นต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ด้านการส่งออกหนังสือต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการ LSD ด้านการส่งออกหนังสือ พบว่า ประสบการณ์การทำงาน 1 – 5 ปี มีระดับการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์น้อยกว่าผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์การทำงาน 15 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยแตกต่างกันเท่ากับ 0.63

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 8 แสดงการเปรียบเทียบการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตาม
ความถี่ในการใช้งาน

ความถี่ในการใช้งาน	1-3 ครั้ง / สัปดาห์		4-6 ครั้ง / สัปดาห์		7-9 ครั้ง / สัปดาห์		10 ครั้ง ต่อ สัปดาห์ขึ้นไป		F	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการใช้งานระบบ	3.16	0.60	3.16	1.06	3.33	0.65	3.58	1.01	1.54	0.21
2. ด้านการออกเลขหนังสือ-การลงรับหนังสือ	3.22	0.53	3.28	0.98	2.91	0.89	3.80	1.04	3.93	0.01**
3. ด้านการส่งออกหนังสือ	3.45	0.65	3.29	0.44	3.28	0.42	4.09	0.94	5.64	0.00**
4. ด้านการติดตามการดำเนินงานของหนังสือ	3.64	0.99	3.35	0.79	3.22	0.44	4.30	0.85	6.93	0.00**
5. ด้านการค้นหาหนังสือ	3.61	0.63	3.12	0.76	3.52	0.47	3.94	1.05	3.83	0.01**
โดยรวม	3.41	0.59	3.24	0.70	3.25	0.50	3.94	0.85	5.31	0.00**

ผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความถี่ในการใช้งานต่างกันอย่างน้อย 1 กลุ่ม มีความคิดเห็นต่อการรับรู้ประโยชน์โดยรวมต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานที่มีความถี่ในการใช้งานต่างกัน อย่างน้อย 1 กลุ่ม มีความคิดเห็นต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ด้านการออกเลขหนังสือ-การลงรับหนังสือ ด้านการส่งออกหนังสือ ด้านการติดตามการดำเนินงานของหนังสือ และด้านการค้นหาหนังสือต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่มีความคิดเห็นต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ด้านการใช้งานระบบไม่ต่างกัน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตัวอย่างเช่น ผลการวิเคราะห์การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการ LSD พบว่า ความถี่ในการใช้งาน 10 ครั้งต่อสัปดาห์ขึ้นไป มีการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมแตกต่างจากความถี่ในการใช้งานอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นต้น

ตารางที่ 9 แสดงการเปรียบเทียบการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์จำแนกตามลักษณะการใช้งาน

ลักษณะการใช้งาน	ส่งออก – รับหนังสือ		ติดตามข้อมูล ข่าวสารผ่าน ระบบ MUSIS		ติดตามงาน เอกสาร		F	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการใช้งานระบบ	3.26	0.92	3.47	0.83	3.43	0.59	0.57	0.57
2. ด้านการออกเลข หนังสือ-การลงรับ หนังสือ	3.48	0.96	3.26	0.84	3.33	0.62	0.50	0.61
3. ด้านการส่งออก หนังสือ	3.68	0.96	3.26	0.84	3.33	0.62	0.40	0.67
4. ด้านการติดตามการ ดำเนินงานของหนังสือ	3.95	0.95	3.23	0.61	4.00	1.15	5.47	0.01**
5. ด้านการค้นหาหนังสือ	3.71	0.86	3.26	0.91	3.97	0.43	3.23	0.04*
โดยรวม	3.61	0.81	3.35	0.65	3.64	0.63	1.02	0.37

ผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีลักษณะการใช้งานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการรับรู้ประโยชน์โดยรวมไม่ต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานที่มีลักษณะการใช้งานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ด้านการใช้งานระบบ ด้านการออกเลขหนังสือ-การลงรับหนังสือ และด้านการส่งออกหนังสือ ไม่ต่างกัน แต่ผู้ปฏิบัติงานที่มีลักษณะการใช้งานต่างกัน อย่างน้อย 1 คู่ มี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความคิดเห็นต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระบบสารสนเทศเพื่อ
การบริหาร ด้านการติดตามการดำเนินงานของหนังสือ และด้านการค้นหาหนังสือต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการ LSD ด้านการติดตามการดำเนินงาน
ของหนังสือ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานที่ติดตามข้อมูลข่าวสารผ่านระบบ MUSIS มีระดับการรับรู้
ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ มากกว่าผู้ปฏิบัติงานที่ส่งออก – รับหนังสือ และ
ติดตามงานเอกสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.72 และ
0.77 ตามลำดับ

และผลการวิเคราะห์การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการ LSD ด้านการค้นหาหนังสือ พบว่า
ผู้ปฏิบัติงานที่ติดตามข้อมูลข่าวสารผ่านระบบ MUSIS มีระดับการรับรู้ประโยชน์ของระบบสาร
บรรณอิเล็กทรอนิกส์ มากกว่าผู้ปฏิบัติงานที่ส่งออก – รับหนังสือ และติดตามงานเอกสาร อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.45 และ 0.71 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 แสดงการเปรียบเทียบการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์
จำแนกการได้รับการอบรมการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์

การได้รับการอบรมการใช้งาน	ได้รับการอบรม		ไม่ได้รับการอบรม		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการใช้งานระบบ	3.61	0.90	2.90	0.62	4.48	0.00**
2. ด้านการออกเลขหนังสือ-การลง รับหนังสือ	3.71	0.95	2.96	0.60	4.64	0.00**
3. ด้านการส่งออกหนังสือ	3.88	0.84	3.24	0.71	3.81	0.00**
4. ด้านการติดตามการดำเนินงาน ของหนังสือ	3.92	0.92	3.57	0.96	1.81	0.07
5. ด้านการค้นหาหนังสือ	3.90	0.78	3.23	0.81	3.97	0.00**
โดยรวม	3.81	0.76	3.18	0.58	4.47	0.00**

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้รับการอบรมการใช้งานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการรับรู้ประโยชน์โดยรวมต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับการอบรมการใช้งานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ด้านการใช้งานระบบ ด้านการออกเลขหนังสือ-การลงรับหนังสือ ด้านการส่งออกหนังสือ และด้านการค้นหาหนังสือต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่มีความคิดเห็นต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ด้านการติดตามการดำเนินงานของหนังสือ และด้านการค้นหาหนังสือไม่ต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการติดตามการดำเนินงานของหนังสือ ด้านการส่งออกหนังสือ ด้านการค้นหาหนังสือ ด้านการออกเลขหนังสือ-การลงรับหนังสือ อยู่ในระดับมาก มีเพียงด้านการใช้งานระบบ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจเนื่องมาจากผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ไม่ทราบว่าระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ สามารถใช้งานได้ในหลายช่องทาง และตลอดเวลา

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ของผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ อายุ, ระดับการศึกษา, สังกัด, ความถี่ในการใช้งาน และการได้รับการอบรมการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคมกริช พุ่มเกิด (2556) ที่พบว่า อายุ ประสบการณ์การทำงาน ความถี่ในการเข้ารับการอบรม ส่งผลต่อการรับรู้ประโยชน์ของระบบบุคลากรออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. จัดอบรมการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่บุคลากรของคณะวิทยาศาสตร์ ที่ยังไม่เคยได้รับการอบรมการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์มาก่อน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

2. รมรณรงค์ให้บุคลากรของคณะวิทยาศาสตร์ทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร หรือพนักงานสายสนับสนุน โดยเฉพาะบุคลากรตามภาควิชาต่าง ๆ เข้าใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์อย่างสม่ำเสมอเพื่อลดปริมาณการใช้กระดาษ และให้เป็นไปตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

แนวทางการพัฒนา

1. การรับรู้ประโยชน์ด้านการใช้งานระบบ ควรมีการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ทราบถึงช่องทางการใช้งานที่หลากหลาย ได้แก่ การใช้งานผ่านมือถือ การใช้งานผ่านแท็บเล็ต เพื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์จะได้ปฏิบัติงานได้ทันท่วงที และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้มากยิ่งขึ้น

2. แจกเอกสารการการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้นให้กับพนักงานที่เข้ารับการบรรจุใหม่ทุกคน เพื่อเพิ่มระดับการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยระดับการรับรู้ประโยชน์ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ โดยเปรียบเทียบกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ เพื่อทราบถึงสถานการณ์การรับรู้ประโยชน์ของหน่วยงานตนเอง และนำไปสู่การศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ต่อไป

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559). *แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม*.
- คมกริช พุ่มเกิด. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ประโยชน์และประสิทธิภาพการใช้งานระบบบุคลากรออนไลน์* มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เดชา สุพรรณทอง. (2548). *การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่ยอมรับได้ และความคาดหวังต่อการใช้ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. กรุงเทพมหานคร.
- ชนภัทร จอมแก้ว และ ชุตินาถ ทองจีน. (2558). *อิทธิพลของการรับรู้ประโยชน์ ความน่าเชื่อถือและการจัดการความรู้ ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ Google ในกรุงเทพมหานคร*. ค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ปริศนา มัชฌิมา. สายสุดา ปั้นตระกูล, เบญจวรรณ เหล่าประเสริฐ และ กฤษณ์ แซ่จิ่ง. (2555). *พฤติกรรมและประสิทธิภาพการใช้งบระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (e-Office) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุนันทา หลบภัย. (2558). *การรับรู้ถึงความปลอดภัย ประโยชน์การใช้งาน และความง่ายในการใช้งานที่มีผลต่อการใช้บริการชำระเงินผ่านอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร*. ค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- เอกสิทธิ์ เผ่าวัฒนา และ รจนา คงสุข. (2560). *ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานสารบรรณด้วยระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์*. งานบริหารเอกสาร กองบริหารงานทั่วไป มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรทัย เลื่อนวัน. (2555). *ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศ : กรณีศึกษากิจกรรมพัฒนาชุมชนศูนย์ราชการแจ้งวัฒนะ*. ค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Davis, F. D., Bagozzi, R. P., & Warshaw, P. R. (1989). *User acceptance of computer technology: A comparison of two theoretical models*. *Management Science*, 35(8), 982–1003.

Luarn, P. and Lin, H.H. (2005) *Toward an Understanding of the Behavioral Intention to Use Mobile Banking*. *Computers in Human Behavior*, 21, 873-891.

Mathieson, K., Peacock, E. and Chin, W.W. (2001) *Extending the Technology Acceptance Model: The Influence of Perceived User Resources*. *Database for Advances in Information Systems*, 32, 86-112.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การติดต่อสื่อสารและวัฒนธรรมองค์กรที่มีผลต่อการทำงานเป็นทีม กรณีศึกษา การไฟฟ้านครหลวงเขตนนทบุรี

Communications and Organizational Culture affecting Teamwork: A Case Study at Metropolitan Electricity Authority, Nonthaburi

ณัฐนันท์ คล้ายสุบรรณ (Natthanan khlaisuban)¹

ลัดดาวัลย์ สำราญ (Laddawan Someran)²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ, ²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

¹Student in Management, ²Assistant Professor

Faculty of Business Administration and Information Technology

Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

E-mail: nupla.fa@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยการติดต่อสื่อสารและปัจจัยวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานเป็นทีมของพนักงานการไฟฟ้านครหลวง เขตนนทบุรีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือพนักงานการไฟฟ้านครหลวง เขตนนทบุรี จำนวน 86 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบคอลลอยพหุคูณแบบเป็นชั้น โดยกำหนดนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นปัจจัยการติดต่อสื่อสาร ปัจจัยวัฒนธรรมองค์กร และการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าปัจจัยการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านประสิทธิภาพในการสื่อสารส่งผลกระทบต่อการทำงานเป็นทีม โดยร่วมกันพยากรณ์การทำงานเป็นทีมพนักงานได้ร้อยละ 34.00 ส่วนปัจจัยวัฒนธรรมองค์กร ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์และความเข้าใจในองค์กร และด้านระเบียบแบบแผนการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประพฤติกฎปฏิบัติงานส่งผลกระทบต่อการทำงานเป็นทีมของพนักงาน โดยร่วมกันพยากรณ์การทำงานเป็น
ทีมได้ร้อยละ 27.00

คำสำคัญ: การติดต่อสื่อสาร, วัฒนธรรมองค์การ, การทำงานเป็นทีม

Abstract

This research aimed to study the communication factors and organizational culture factors those affected teamwork of employees at Metropolitan Electricity Authority, Nonthaburi. The sample consisted of 83 staff members of Metropolitan Electricity Authority, Nonthaburi. The questionnaire was used as an instrument in this study. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and stepwise multiple regression analysis. The significance level was set at 0.05. The results were that the respondents had high levels of opinion toward the communication factors, organizational culture factors, and teamwork. The hypothesis testing showed that the communication factors consisted of communication aspect and communicative efficiency aspect influenced teamwork. They can predict the teamwork of employees up to 34 percent. The organizational culture factors consisted of vision aspect and organizational understanding aspect, and behavior rule aspect influenced teamwork. They can predict the teamwork of employees up to 27 percent.

Keywords: Communication, Organizational Culture, Teamwork

บทนำ

เนื่องจากในปัจจุบันสภาพสังคมเศรษฐกิจการเมืองและการเกิดนวัตกรรมใหม่ๆทางด้านเทคโนโลยีที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องจึงส่งผลทำให้สภาวะการแข่งขันระหว่างองค์กรเล็กจนถึงองค์กรใหญ่ทั้งภาครัฐและเอกชนทวีความรุนแรงมากขึ้นส่งผลทำให้องค์กรต่างๆต้องปรับตัวเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านกลยุทธ์การจัดการบริหารองค์กรรวมถึงการพัฒนาบุคลากรของตนเองให้มีประสิทธิภาพ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มากขึ้น ซึ่งบุคลากรที่มีคุณภาพถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อองค์กร องค์กรจะสามารถรักษามูลค่าบุคลากรที่มีคุณภาพไว้ในองค์กรได้อย่างไรรวมถึงการสร้างแรงจูงใจในการทำงานการให้ความสำคัญเรื่องการติดต่อสื่อสารกันภายในองค์กรเป็นสิ่งบ่งชี้ที่สำคัญประการหนึ่งในความสำเร็จขององค์กรได้เป็นศูนย์กลางที่ทำให้บุคลากรในองค์กรรับรู้และเข้าใจในสิ่งเดียวกันมีการสื่อสารที่ดีภายในองค์กรซึ่งจะสามารถสร้างความมั่นคงและความสัมพันธ์อย่างเหนียวแน่นให้องค์กรยังคงอยู่ได้ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรต่างๆ ภายในองค์กรเดียวกันสร้างความไว้วางใจต่อกันช่วยทำให้ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการและนำองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้นหากขาดการสื่อสารก็ไม่สามารถที่จะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตแก่บุคลากรได้

การทำงานเป็นทีมช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจและความยินดีที่จะทำงานให้กับองค์กรหากบุคลากรทำงานด้วยความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่แล้วก็จะก่อให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและสิทธิผลโดยรวมขององค์กรเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้แต่ในทางตรงกันข้ามหากมีความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานหรือการทำงานเป็นทีมต่อการติดต่อสื่อสารด้อยคุณภาพไม่มีความใส่ใจในการทำงานของบุคลากรส่งผลให้ไม่มีการทำงานเป็นทีมต่อองค์กรแล้วองค์กรก็ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้เพื่อประโยชน์และความก้าวหน้าขององค์กรแล้วจะต้องทำให้บุคลากรเกิดการทำงานเป็นทีม และมีความต้องการที่จะทำงานกับองค์กรตลอดไปการทำงานร่วมกันเป็นทีมถือว่าเป็นหัวใจหนึ่งในการทำงานร่วมกันการทำงานเป็นทีมที่ดีคือทีมต้องทำงานร่วมกันโดยทุกคนในทีมงานนั้นจะต้องทุ่มความคิดทุ่มแรงกายเพื่องานเพื่อความสำเร็จของงานโดยไม่ถือว่าเป็นผลงานของคนคนเดียวแต่ผลงานทั้งหมดเป็นของทีมทีมที่ดีควรสร้างบรรยากาศในการทำงานให้มีความไว้วางใจกันมีการทำงานเป็นทีมกันจนก่อให้เกิดความรักความสามัคคีกันเป็นทีมเมื่อทีมงานมีประสิทธิภาพที่ดีในการทำงานแล้วนั้นประโยชน์ที่ได้ก็คือการทำงานจะเกิดพลังขึ้นอย่างมากมาผลงานที่ได้จากการทำงานก็เกิดขึ้นมากมายผลงานจะมีคุณภาพมากขึ้นช่วยลดต้นทุนในการทำงานสามารถสร้างนวัตกรรมได้อีกด้วยส่วนองค์กรก็ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรของตนเองให้มีคุณค่าและคุณภาพในการทำงาน ส่วนวัฒนธรรมขององค์กรจะสะท้อนต่อค่านิยมวิสัยทัศน์และความเชื่อขององค์กรได้อย่างชัดเจนเพราะการที่องค์กรใดองค์กรหนึ่งนั้นจะสามารถพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้าและก้าวไปในจุดที่เหมาะสมที่สำคัญสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืนนั้นคนในองค์กรจะต้องมีพฤติกรรมที่ยึดถือร่วมกันเป็นความนิยมร่วมกันที่สร้างรากฐานจาก

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การปฏิบัติจากคนสู่คนจากกลุ่มสู่กลุ่มจากสังคมสู่สังคมนั้นหากยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกันแสดงออกถึงพฤติกรรมดีร่วมกันอย่างยั่งยืนและต่อเนื่ององค์กรนั้นจะมีวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นรากฐานในการพัฒนาองค์กรสู่ความอยู่รอดอย่างยั่งยืนทำให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

การไฟฟ้านคร เขตนนทบุรี มีกรอบนโยบายและทิศทางการดำเนินงานของการไฟฟ้านครหลวงเขตนนทบุรี ในการสร้างการทำงานเป็นทีมระหว่างเพื่อนร่วมงานเพื่อช่วยในการเอื้อประโยชน์ในการร่วมกันทำงานเป็นทีม สามารถสร้างและพัฒนาทีมให้ทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรต่อไปในอนาคต

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยการติดต่อสื่อสารและปัจจัยวัฒนธรรมองค์กรที่มีผลต่อการทำงานเป็นทีมของพนักงาน กรณีศึกษา การไฟฟ้านครหลวงเขตนนทบุรี เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการติดต่อสื่อสารและสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของพนักงานต่อไป

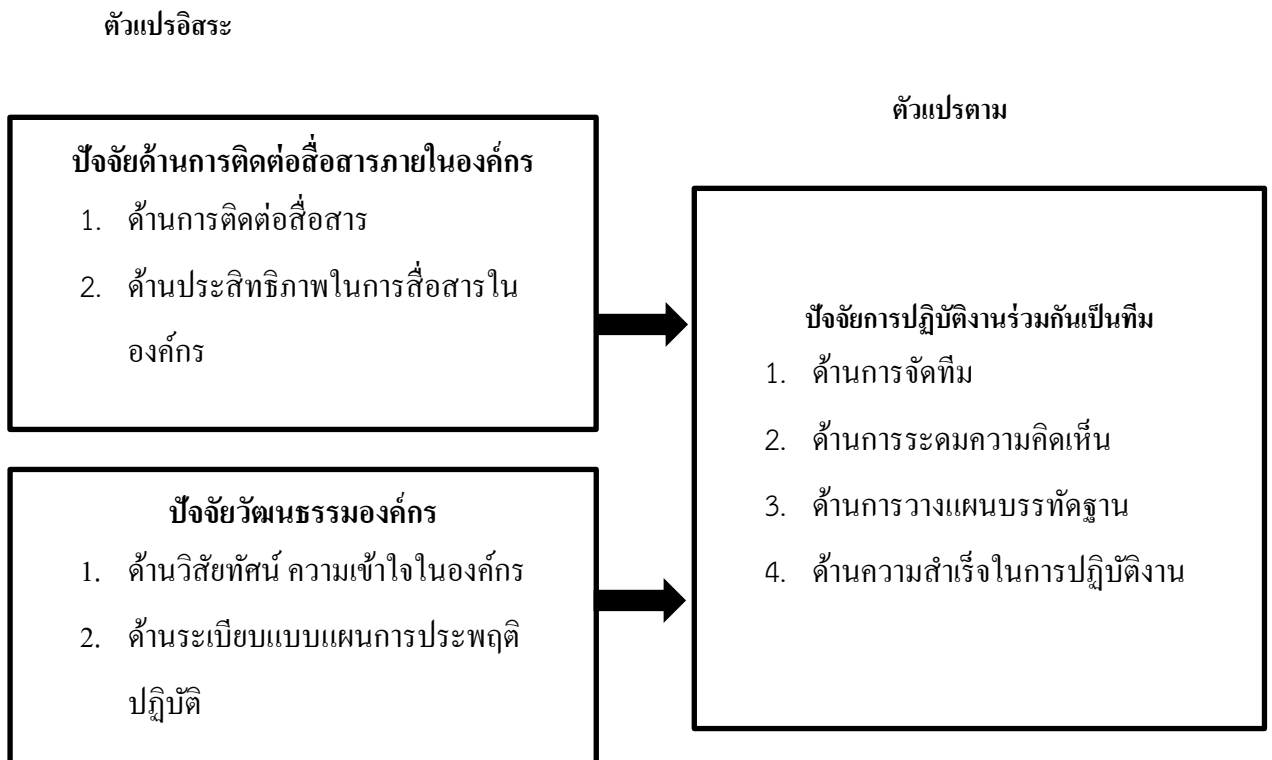
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการติดต่อสื่อสาร ปัจจัยวัฒนธรรมองค์กร และการทำงานร่วมกันเป็นทีม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานร่วมกันเป็นทีมของพนักงานการไฟฟ้านครหลวง เขตนนทบุรี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม (แนวคิด ทฤษฎี)

1. แนวคิดเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร

ปัจจัยการติดต่อสื่อสารในองค์กร คือการถ่ายโอนการติดต่อสื่อสารกันในองค์กร และการติดต่อสื่อสารจะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อสามารถส่งผลต่อความหมายและผู้รับเกิดความเข้าใจถูกต้อง การสื่อสารนั้นอาจมีหลายลักษณะคือเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือเป็นเครือข่ายในองค์กร ซึ่งประกอบด้วยด้านทิศทางการติดต่อสื่อสาร และด้านประสิทธิภาพในการสื่อสารองค์กร

ประสิทธิภาพในการสื่อสารภายในองค์กร หมายถึง การที่พนักงานสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนด สามารถติดต่อประสานงานสำเร็จตามเวลาและรวดเร็ว และสามารถแจ้งข้อมูลข่าวสารให้พนักงานและผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง (เบญจวรรณ แจ่มจำรูญ, 2557) และทิศทางการติดต่อสื่อสาร

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ การติดต่อสื่อสารทางเดียวซึ่งเป็นการติดต่อสื่อสารที่ผู้บังคับบัญชาถ่ายทอดข่าวสาร หรือคำสั่งผู้รับสาร หรือมีลักษณะเป็นเส้นตรง ไม่มีการย้อนกลับดูปฏิกริยาของผู้รับสารมีลักษณะเป็นนโยบาย คำสั่งของผู้บริหารระดับสูงการสื่อสารสองทาง คือ การส่งสารซึ่งกันและกัน และเปลี่ยนความคิดเห็นกันและกัน ให้ความสนใจปฏิกริยาโต้กลับของผู้รับสาร นับเป็นสิ่งจำเป็นมากต่อการบริหาร

2. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร

วัฒนธรรมองค์กร คือสิ่งที่อธิบายสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ที่รวมเอาค่านิยม และความเชื่อที่สมาชิกขององค์กรมีส่วนร่วมกัน และใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อมีปฏิสัมพันธ์กับโครงสร้างในการกำหนดรูปแบบพฤติกรรมองค์กร โดย สุนทร วงศ์ไวยวรรณ (2540) กล่าวว่าระเบียบแบบแผนปฏิบัติในองค์กร คือ การกระทำด้วยความสุจริตและปฏิบัติตามกรอบของกฎหมายและจริยธรรมตลอดเวลา ซึ่งนโยบายการปฏิบัติตามกฎระเบียบของบริษัทฯ ก่อให้เกิดกรอบการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ที่มีพื้นฐานจากความชำนาญการ ความยุติธรรม และความน่าเชื่อถือ และ ชัชวาล อรวงศ์ศุภทัต (2552) กล่าวว่า ทัศนทัศน์ และความเข้าใจในองค์กร คือความรับรู้ยอมรับความเข้าใจ และแบบแผนพฤติกรรมที่ยอมรับและปฏิบัติโดยสมาชิกในองค์กรเนื่องจากองค์กรสร้างวัฒนธรรมพิเศษของเขาขึ้น แม้แต่องค์กรในอุตสาหกรรมเดียวกันและแสดงวิถีทางการดำเนินงานต่างกัน

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเป็นทีม

การทำงานร่วมกันเป็นทีม คือ ทัศนคติทางบวกที่พนักงานมีต่อองค์กร และค่านิยมขององค์กร พนักงานจะปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ที่ตนได้รับ และจะแสดงถึงความรู้สึกนั้นออกมาในรูปแบบของพฤติกรรมอารมณ์ และการรับรู้ระหว่างการทำหน้าที่ตามบทบาทของตน ซึ่งประกอบด้วย การจัดทีมงาน โดย Wood cock (1989) กล่าวว่า การทำงานของกลุ่มที่มีประสิทธิภาพพยายามทำให้กลุ่มสามารถเรียนรู้วิธีการวินิจฉัยปัญหา ปรับปรุงความสัมพันธ์ในการทำงานให้ดีขึ้น ความร่วมมือร่วมใจประสานงานกันในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย และบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันทีมงานที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น ความสำเร็จในการปฏิบัติงานงานเป็นกุญแจที่จะนำไปสู่ความสุข กำลังใจ ความหวังและพลังในการทำงานในองค์กรให้มีประสิทธิภาพได้ เมื่อองค์กรมีประสิทธิภาพ องค์กรก็จะอยู่รอดและเติบโตก้าวหน้า นั่นก็คือความยั่งยืนในการพัฒนา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

องค์การนั่นเอง (จ๊กกรี เสริมทรัพย์, 2543) รวมถึง การระดมความคิดซึ่งเป็นการแสดงอิสระทางความคิดไม่ยึดติดความคิดเห็นส่วนตัว การแสดงความคิดเห็นอย่างกล้าว่าจะถูกผิด เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่ดีและปริมาณมาก (บุญชม ศรีสะอาด, 2547) นอกจากนี้ พิสิฐชัย กาญจนามัย (2555) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์สิ่งที่จะต้องกระทำเพื่อที่จะทำให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่กำหนด การวางแผนผังเป็นกาตัดสินใจล่วงหน้าเกี่ยวกับงาน เป็นหน้าที่ของผู้บริหารทุกระดับที่ต้องวางแผนเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติงานและเป็นแนวทางเพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จที่คาดหวังในอนาคต การปฏิบัติงานจะประสบผลสำเร็จมากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับ การวางแผนและถ้าวางแผนดี ก็เท่ากับปฏิบัติงานสำเร็จไปแล้วกว่าครึ่ง

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ พนักงานข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ของการไฟฟ้านครหลวง เขตนนทบุรี จำนวน 111 คน และใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ (สุวิมล ติรภานนท์, 2554) กำหนดระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 คน และผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Satisfied Random Sampling)ตามตำแหน่งงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม มีลักษณะ โครงสร้างประกอบไปด้วยคำถามชนิดปลายปิด แบ่งออกเป็น 3 ส่วน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละระดับความคิดเห็น คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1) และการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย ความคิดเห็นที่แต่ละด้าน ดังนี้ 4.50 – 5.00 (เห็นด้วยมากที่สุด) 3.50 – 4.49 (เห็นด้วยมาก) 2.50 – 3.49 (เห็นด้วยปานกลาง) 1.50 – 2.49 (เห็นด้วยน้อย) และ 1.00 – 1.49 (เห็นด้วยน้อยที่สุด)

ทั้งนี้แบบสอบถามมีค่าความตรงตามเนื้อหา โดยพิจารณาจากดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index: IOC) พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่ามากกว่า 0.50 และแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค พบว่า ทุกด้านมีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70 (กัลยา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วานิชย์บัญชา, 2550) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับอยู่ที่ 0.76 จึงจะถือได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ในการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติเชิงอนุมาน (Influential statistic) ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบคอลลอยพหุคูณแบบเป็นชั้น

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 65.11 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุด จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 83.70 ส่วนใหญ่มีรายได้ 40,000 ขึ้นไป จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และมีประสบการณ์ปฏิบัติงาน 20 ปีขึ้นไป จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 33.70 มากที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์ผลระดับความคิดเห็น

ปัจจัยการติดต่อสื่อสารในองค์กร โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านประสิทธิภาพในการสื่อสารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.42) เป็นอันดับที่หนึ่ง และด้านทิศทางการติดต่อสื่อสารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.44) เป็นอันดับที่สอง

ปัจจัยวัฒนธรรมองค์กร โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิสัยทัศน์และความเข้าใจในองค์กรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.49) เป็นอันดับที่หนึ่ง และด้านระเบียบแบบแผนการประพฤติปฏิบัติ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.40) เป็นอันดับที่สอง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปัจจัยการทำงานร่วมกันเป็นทีมโดยภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านระดมความคิดเห็น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.43) เป็นอันดับที่หนึ่ง ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.43) เป็นอันดับที่สอง ด้านการวางบรรทัดฐาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.61) เป็นอันดับที่สาม และอันดับสุดท้ายคือ ด้านจัดตั้งทีมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.44)

3. ผลการทดสอบสมมติฐานการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น โดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณในการวิเคราะห์การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของปัจจัยการติดต่อสื่อสารในองค์กรที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีม ของพนักงานการไฟฟ้านครหลวง เขตนนทบุรี โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง โดยที่เทคนิควิธีการนี้มีเงื่อนไขที่ทำได้ดังต่อไปนี้

1) ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน มีค่าเท่ากับ 0 โดยวิธีการกำลังสองน้อยที่สุดจะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 เสมอ

2) การตรวจสอบจากปัญหา Multicollinearity กล่าวคือ ตัวแปรอิสระทั้งหมดจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเอง โดยใช้สถิติตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหลาย ๆ ตัวด้วยค่าสถิติ Collinearity Statistics ผลที่ได้มี 2 ค่า คือ ค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.921 -1.000 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.10 และค่า Variance Inflation Factor (VIF) อยู่ระหว่าง 1.000– 1.086 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าไม่มีปัญหา Multicollinearity หรือไม่เกิดสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระ

3) การตรวจสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระมีค่าระหว่าง 0.28 (r น้อยกว่า 0.80) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2550) ซึ่งปรากฏว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์ไม่เกิน 0.80 แสดงถึงตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีปัญหา Multicollinearity

4) ความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน โดยพิจารณาจากค่า Durbin – Watson มีค่า 1.566 ซึ่งอยู่ในช่วงระหว่าง 1.50 – 2.50 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2550) แสดงว่าความคลาดเคลื่อนระหว่างตัวแปรมีความอิสระต่อกันเมื่อทดสอบเงื่อนไขข้างต้น สรุปได้ว่า ชุดข้อมูลเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด จึงวิเคราะห์ปัจจัยการติดต่อสื่อสารในองค์กร ที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของพนักงานการไฟฟ้านครหลวง เขตนนทบุรีได้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการติดต่อสื่อสารในองค์กรส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของ
พนักงาน การไฟฟ้านครหลวง เขตนนทบุรี

ปัจจัยการติดต่อสื่อสาร ในองค์กร	การปฏิบัติงานเป็นทีม		t	p - value
	สัมประสิทธิ์	ความคลาดเคลื่อน		
	การถดถอย (b)	มาตรฐาน (β)		
ค่าคงที่ (a)	2.08	0.33	10.90	0.00
1. ด้านทิศทางการติดต่อสื่อสาร	0.25	0.37	3.92*	0.00
2. ด้านประสิทธิภาพในการ สื่อสาร	0.22	0.31	3.29*	0.01

Adjust R square = 0.296 R = 0.552 R Square = 0.340 Durbin – Watson = 1.1566

*p < .05, **p < .01

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยการติดต่อสื่อสารได้แก่ ด้านทิศทางการติดต่อสื่อสาร และด้าน
ประสิทธิภาพการสื่อสารมีส่งผลต่อการทำงานเป็นทีม โดยที่ปัจจัยการติดต่อสื่อสารร่วมกัน
พยากรณ์การทำงานเป็นทีมได้ร้อยละ 34.00 โดยพิจารณาจากค่า R Square เท่ากับ 0.340 และเมื่อ
พิจารณารายด้าน พบว่าด้านทิศทางการติดต่อสื่อสารและด้านประสิทธิภาพในการสื่อสารในมีค่า b=
0.25, 0.22 ตามลำดับ หมายความว่า จำนวนของแต่ละด้านเพิ่มขึ้น 1 หน่วย การปฏิบัติงานร่วมกัน
เป็นทีมจะเพิ่มขึ้น 0.25, และ 0.22 ตามลำดับ แสดงว่า ปัจจัยการติดต่อสื่อสารมีอิทธิพลต่อการ
ปฏิบัติงานเป็นทีม อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน

3. ผลการทดสอบสมมติฐานการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น โดยการวิเคราะห์การถดถอย
แบบพหุคูณในการวิเคราะห์การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของปัจจัยวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อ
การทำงานร่วมกันเป็นทีม ของพนักงานการไฟฟ้านครหลวง เขตนนทบุรี โดยใช้การวิเคราะห์
สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง โดยที่เทคนิควิธีการนี้มีเงื่อนไขที่ทำได้ดังต่อไปนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

1) ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน มีค่าเท่ากับ 0 โดยวิธีการกำลังสองน้อยที่สุดจะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 เสมอ

2) การตรวจสอบจากปัญหา Multicollinearity กล่าวคือ ตัวแปรอิสระทั้งหมดจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเอง โดยใช้สถิติตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหลาย ๆ ตัวด้วยค่าสถิติ Collinearity Statistics ผลที่ได้มี 2 ค่า คือ ค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.703 – 0.855 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.10 และค่า Variance Inflation Factor (VIF) อยู่ระหว่าง 1.170 – 1.450 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าไม่มีปัญหา Multicollinearity หรือไม่เกิดสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระ

3) การตรวจสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระมีค่าระหว่าง 0.48 (r น้อยกว่า 0.80) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2550) ซึ่งปรากฏว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์ไม่เกิน 0.80 แสดงถึงตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีปัญหา Multicollinearity

4) ความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน โดยพิจารณาจากค่า Durbin – Watson มีค่า 1.651 ซึ่งอยู่ในช่วงระหว่าง 1.50 – 2.50 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2550) แสดงว่าความคลาดเคลื่อนระหว่างตัวแปรมีความอิสระต่อกันเมื่อทดสอบเงื่อนไขข้างต้น สรุปได้ว่า ชุดข้อมูลเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด จึงวิเคราะห์ปัจจัยวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของพนักงาน การไฟฟ้านครหลวง เขตนนทบุรีได้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีม ของพนักงานการไฟฟ้านครหลวง เขตนนทบุรี

ปัจจัยวัฒนธรรมองค์กร	การทำงานเป็นทีม		t	p - value	
	สัมประสิทธิ์การถดถอย				
	(b)	(β)			
ค่าคงที่ (a)	2.59	0.33	9.25	0.00	
1. ด้านวิสัยทัศน์ และความเข้าใจองค์กร	0.14	0.23	0.08	2.36*	0.04
2. ด้านระเบียบแบบแผนการประพฤติปฏิบัติงาน	0.20	0.26	0.07	2.02*	0.02

Adjust R. square = 0.183 R = 0.428 R. Square = 0.270 Durbin – Watson = 1.651

*p < .05, **p < .01

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากตารางที่ 2 พบว่าปัจจัยวัฒนธรรมองค์กร ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ และความเข้าใจองค์กร และด้านระเบียบแบบแผนการประพฤติปฏิบัติงาน มีอิทธิพลต่อการทำงานเป็นทีม โดยที่ปัจจัยวัฒนธรรมองค์กรร่วมกันพยากรณ์การทำงานเป็นทีมได้ร้อยละ 27.00 โดยพิจารณาจากค่า R Square เท่ากับ 0.270 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านระเบียบแบบแผนการประพฤติปฏิบัติงาน และด้านวิสัยทัศน์ ความเข้าใจในองค์กร มีค่า $b = 0.20$ และ 0.14 ที่มีอิทธิพลต่อการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ หมายความว่า จำนวนของแต่ละด้านเพิ่มขึ้น 1 หน่วย การทำงานเป็นทีมจะเพิ่มขึ้น 0.14 และ 0.20 ตามลำดับ แสดงว่าปัจจัยวัฒนธรรมองค์กร มีอิทธิพลต่อการทำงานร่วมกันเป็นทีม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน

การอภิปรายผล

จากสมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยการติดต่อสื่อสาร อย่างน้อย 1 ตัวแปร ที่สามารถพยากรณ์การทำงานร่วมกันเป็นทีม ของพนักงาน การไฟฟ้านครหลวง เขตถนนทพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการติดต่อสื่อสาร จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านทิศทางการติดต่อสื่อสาร และด้านประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสาร สามารถพยากรณ์การทำงานเป็นทีมซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ช.ปวินท์เพ็ชฌุไพศิษฏ์ (2557) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารวัฒนธรรมองค์กร และความไว้วางใจกันที่มีอิทธิพลต่อการทำงานเป็นทีมของพนักงานรัฐวิสาหกิจด้านพลังงานไฟฟ้าแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การติดต่อสื่อสารในการทำงานมีอิทธิพลต่อการทำงานเป็นทีมของรัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุจาก ในการติดต่อสื่อสารของการไฟฟ้านครหลวง เขตถนนทพบุรี มีทิศทางการสื่อสารที่มีความถูกต้องชัดเจน ผู้บริหารและหัวหน้างานคำนึงถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อให้การสื่อสารภายในองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับบริบทขององค์กร เน้นการสื่อสารเพื่อให้องค์กรไปสู่เป้าหมายความสำเร็จ

จากสมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยวัฒนธรรมองค์กร อย่างน้อย 1 ตัวแปร ที่สามารถพยากรณ์การทำงานร่วมกันเป็นทีม ของพนักงาน การไฟฟ้านครหลวง เขตถนนทพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยวัฒนธรรมองค์กร จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านทิศทางการติดต่อสื่อสาร และด้านประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสาร สามารถพยากรณ์การทำงานเป็นทีม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉิชา คงสืบ (2560) ศึกษาแรงจูงใจในการทำงาน วัฒนธรรมองค์กร และพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรที่มีผล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ต่อการทำงานร่วมกันเป็นทีม กรณีศึกษา: บริษัท ลิสซิ่ง แห่งหนึ่ง เขตกรุงเทพมหานครผลการศึกษา
ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า วัฒนธรรมองค์กร มีผลต่อการทำงานร่วมกันเป็นทีม อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการไฟฟ้านครหลวงมีวัฒนธรรมที่ดีภายในองค์กรจะ
สร้างเสริมความสัมพันธ์ของพนักงานเพื่อการทำงานร่วมกันเป็นทีมที่ดีมีประสิทธิภาพต่อองค์กร
พนักงานสามารถบอกแนว และภารกิจขององค์กรได้มีความเข้าใจความต้องการขององค์กร องค์กรให้
ความสำคัญต่อพนักงานเป็นอย่างมากการทำงานของพนักงานเป็นการทำงานที่มุ่งเน้นความพึง
พอใจของบุคลากรในองค์กร

ข้อเสนอแนะการทำวิจัย

ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารในองค์กร

1. ด้านทิศทางการติดต่อสื่อสาร มีระเบียบแบบแผน กำหนดนโยบาย การวางแผนการ
ดำเนินงาน และแนวทางพัฒนาการสื่อสารภายในองค์กรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน จะทำ
ให้การทำงานมีความชัดเจนเป็นที่เข้าใจร่วมกันในองค์กร เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย สร้างความ
เจริญก้าวหน้ามั่นคง ทางธุรกิจให้กับองค์กร และประสบความสำเร็จในการทำงานต่อไป

2. ด้านการติดต่อสื่อสารในองค์กรองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานเป็นทีมซึ่งผู้บริหาร
หรือผู้บังคับบัญชาและพนักงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาควรให้ความสำคัญและส่งเสริมให้มีการ
สื่อสารทุกแบบอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดีต่อองค์กร

ปัจจัยวัฒนธรรมองค์กร

1. ด้านวิสัยทัศน์ ความเข้าใจในองค์กรผู้บังคับบัญชาควรเปิดโอกาสให้พนักงานทุกคนพัฒนา
ทักษะการทำงานของพนักงานเพื่อก้าวไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น

2. ด้านระเบียบแบบแผนการประพฤติปฏิบัติผู้บริหารควรให้พนักงานได้มีส่วนร่วมในการ
แสดงความคิดเห็น ในการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ต่อองค์กร สนับสนุนให้มีการตัดสินใจออก
ความคิดเห็นได้ด้วยตนเอง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2550). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จักรี เสริมทรัพย์. (2543). คุณภาพชีวิตกับการทำงาน, วันที่ค้นข้อมูล 10 มกราคม 2562 สืบค้นจาก https://library.uru.ac.th/rps-db/list_news.asp?Id_new=N109
- ช.ปวินท์เพ็ชฌุ ไพศิษฐ์. (2557). ศึกษาการติดต่อสื่อสาร วัฒนธรรมองค์กร และความไว้วางใจกันที่มีอิทธิพลต่อการทำงานเป็นทีม ของพนักงานรัฐวิสาหกิจด้านพลังงานไฟฟ้าแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ชัชวาล อรวงศ์ศุภทัต. (2552) ได้ให้ความหมายของวิสัยทัศน์ และความเข้าใจในองค์กรวันที่ค้นข้อมูล 12 มกราคม 2562 สืบค้นจาก http://www.tpa.or.th/writer/author_des.php?authorID=1734
- ณิชา คงสืบ. (2560). ศึกษาแรงจูงใจในการทำงาน วัฒนธรรมองค์กร และพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรที่มีผลต่อการทำงานเป็นทีม กรณีศึกษา: บริษัท ลิสซิ่ง. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2547). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ประยูร อาษานาม. (2543). คู่มือการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เบญจวรรณ แจ่มจำรูญ. (2558). ศึกษาปัจจัยบรรยากาศในการสื่อสารภายในองค์กร กระบวนการในการสื่อสาร และสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการสื่อสารภายในองค์กรของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- มธุรส วิไลลักษณ์. (2557). การศึกษาวัฒนธรรมองค์กรการทำงานร่วมกันเป็นทีมและการติดต่อสื่อสารที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานระดับปฏิบัติการกรณีศึกษาเขตบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ: วิทยานิพนธ์.มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

พิสิฐชัย กาญจนามัย. (2555). การวางแผนการเปลี่ยนแปลงระบบงานใหม่. วันที่ค้นข้อมูล 12 มกราคม 2562 สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/mbakrabi/kar-wangphaen-kar-peliynpaelng-rabb-ngan-him>

เรวัตร สมบัติทิพย์. (2543). การติดต่อสื่อสารในองค์กร :กรณีศึกษาบริษัทซีเกทเทคโนโลยี (ประเทศไทย) จำกัดกรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สุนทร วงศ์ไวยวรรณ. (2540) วัฒนธรรมองค์กรกรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

สุวิมล ตีรกานันท์.(2554). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางปฏิบัติ. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.กรุงเทพฯ.

ศศิมา สุขสว่าง. (2557). การระดมความคิด. วันที่ค้นข้อมูล 12 มกราคม 2562 สืบค้นจาก <https://www.sasimasuk.com/15842591/brainstorm>

Wood Cock, Mike. (1989) Team development manual. Worcester : Billing and Sons.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวกับการดูแลสุขภาพ ของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรabanบางแค

THE RELATIONSHIP BETWEEN ADAPTATION AND THE HEALTHCARE OF THE ELDERLY IN BAN BANG KAE

ทรงธรรม จิตตสาคร และ ดร. อุมารณ์ สุขารมณ์*

Songtham Jittasakhon and Dr. Umaporn Sucaromana*

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้ปรึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Master of Science Counseling Psychology Ramkhamhaeng University

อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*

Department of Psychology, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการปรับตัวและการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรabanบางแค 2) เปรียบเทียบการปรับตัวและการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรabanบางแค จำแนกตามอายุ เพศ สถานภาพ การศึกษา รายได้ และโรคประจำตัว 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรabanบางแค กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์คนชรabanบางแค ทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 152 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดการปรับตัวของผู้สูงอายุ มีค่าเชื่อมั่น 0.866 และแบบวัดการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ มีค่าความเชื่อมั่น 0.912 วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติ t-test f-test และสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment coefficient of correlation)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรabanบางแค มีการปรับตัวโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.38 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปรับตัวมากที่สุด คือ ด้าน อึดทน โน้ตสน์ มีค่าเฉลี่ย 4.66 รองลงมา คือ ด้านบทบาทหน้าที่ มีค่าเฉลี่ย 4.63 ด้านร่างกาย มีค่าเฉลี่ย 4.22 และ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ด้านการพึ่งพาอาศัยระหว่างกันและกัน มีค่าเฉลี่ย 3.99 ตามลำดับ ส่วนด้านการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรabanบางแค ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.02 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการดูแลสุขภาพมากที่สุด คือ ด้านร่างกาย มีค่าเฉลี่ย 4.33 รองลงมาคือ ด้านจิตใจ มีค่าเฉลี่ย 4.20 ด้านสังคม มีค่าเฉลี่ย 4.13 และด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ย 3.44 ตามลำดับ

2. ผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรabanบางแค ที่มี เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ และโรคประจำตัวต่างกัน มีการปรับตัวและการดูแลสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การปรับตัวของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรabanบางแคมีความสัมพันธ์กับการดูแลสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก ($r = 0.762, p = 0.000$)

คำสำคัญ: การปรับตัว / การดูแลสุขภาพ / ผู้สูงอายุ

Abstract

In this thesis, the researcher examines the adaptation and the healthcare of the elderly in Ban Bang Khae; compares (2) the adaptation and the healthcare of these elderly as classified by the demographical characteristics of age, gender, status, education, income, and the presence of chronic disease; and (3) the relationship between the adaptation and the healthcare of the elderly under investigation.

The sample population consisted of 152 male and female elderly residing in Ban Bang Khae, aged 60 years or older.

The research instruments consisted of an adaptation measurement form for these elderly couched at the reliability level of 0.866 and a form for measuring the healthcare of the elderly couched at the reliability level of 0.912.

Utilizing techniques of descriptive statistics, the researcher analyzed the data collected in terms of a *t* test technique and the F-test technique. In addition, the researcher employed Pearson's product moment correlation coefficient (PPMCC) method.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Findings are as follows:

1. The elderly under study exhibited adaptation overall at a high level at a mean (M) of 4.38. When considered in each aspect, it was found that the aspect of adaptation at the highest level was the self-concept carrying a M of 4.66. Next in descending order were the aspects of roles and duties at a M of 4.63; somatic form at a M of 4.22; and interdependence having a M of 3.99.

The aspect of healthcare of the elderly overall was at a high level with the M at 4.02. When considered in each aspect, it was found that the aspect of healthcare at the highest level was the aspect of somatic form with a M of 4.33. Next in descending order were the aspects of mind with a M of 4.20, society with a M of 4.13, and economy with a M of 3.44.

2. The elderly under study who differed in respect to the demographical characteristics of gender, age, status, education, income, and the presence of chronic disease exhibited concomitant differences in adaptation and healthcare at the statistically significant level of .05.

3. The adaptation of these elderly was found to be correlated with healthcare at the statistically significant level of .05. The relationship was positive at a high level ($r = 0.762$, $p = 0.000$).

Keywords: ADAPTATION / THE HEALTHCARE / THE ELDERLY

บทนำ

ปัจจุบันผู้สูงอายุของประเทศไทยเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วเมื่อเปรียบเทียบกับปรากฏการณ์ในอดีตที่เกิดขึ้นในประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยประเทศอังกฤษที่สัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 7 เป็นร้อยละ 14 ใช้เวลานานถึง 107 ปี ขณะที่ประเทศไทยใช้เวลา 30 ปี สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุของไทยได้เพิ่มขึ้นตามลำดับ คือ ในปี พ.ศ. 2498 มีร้อยละ 4.8 เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.6 (พ.ศ. 2528) ร้อยละ 7.6 (พ.ศ. 2538) ร้อยละ 9.3 (พ.ศ. 2543) และร้อยละ 11.9 (พ.ศ. 2553) ตามเกณฑ์ขององค์การสหประชาชาติ ได้กำหนดว่า สังคมใดมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 10 หรืออายุ 65 ปีขึ้นไปเป็นสัดส่วนมากกว่า

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ ถือว่าสังคมนั้นได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (aging society) และเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (aged society) เมื่อสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มเป็นร้อยละ 20 หรือประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปเพิ่มเป็นร้อยละ 14 จากข้อมูลสถิติประชากรของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์พบว่า ประเทศไทยได้เริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (aging society) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 และคาดประมาณไว้ว่า ประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (aged society) ในปี พ.ศ. 2570 (ประเสริฐ อัสสันตชัย, 2554, หน้า 3-4)

จากการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุในปัจจุบันมีการคาดการณ์กันว่า ในอีก 20 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2573) สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุจะเพิ่มมากกว่า 2 เท่าตัว ซึ่งถือว่าเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มตัว นอกจากนี้ พบว่า สัดส่วนผู้สูงอายุหญิงมากกว่าชาย และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการจัดบริการเพื่อผู้สูงอายุ จึงควรพิจารณาถึงมิติทางเพศสภาพ และปัจจัยส่วนบุคคลอื่น เช่น อาชีพ รายได้ เป็นตัวช่วย หรือให้ผู้สูงอายุมีศักยภาพที่จะสามารถดูแลตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ยืนยาว แต่ในกรณีที่ผู้สูงอายุช่วยเหลือตนเองไม่ได้ จะมีความลำบาก จำเป็นต้องมีบริการดูแลด้านสุขภาพ และด้านสังคมรองรับ (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2553, หน้า 2)

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม ค่านิยม และทัศนคติทำให้ปัจจุบัน เพศหญิงแต่งงานลดลง และมีการหย่าร้างเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลต่ออัตราการเกิดของประชากร โครงสร้างทางสังคมเปลี่ยนไป เด็กเกิดน้อยลง ขณะที่ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ซึ่งการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุนั้น มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ ความเจริญก้าวหน้าทำให้สามารถเพิ่มสวัสดิการแก่ประชาชนได้มากขึ้น มีการพัฒนาทางด้านสาธารณสุข อนามัย โรงพยาบาล ขณะที่ประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมีการบริโภคที่ถูกหลักโภชนาการ มีการศึกษา รู้จักดูแลรักษาสุขภาพ อนามัย ทำให้ประชาชนมีอายุยืนมากขึ้น ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้มีการพัฒนาทางการแพทย์และนวัตกรรมใหม่ๆ ที่รักษาและควบคุมโรคระบาด รวมถึงบำรุงร่างกายให้มีสุขภาพแข็งแรง ส่งผลให้ประชากรมีอายุยืนยาว นอกจากนี้ นโยบายการวางแผนครอบครัวหรือการควบคุมการมีบุตรทำให้จำนวนอัตราการเกิดของประชากรลดน้อยลง เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจเปลี่ยนไป การมีบุตรมากอาจก่อให้เกิดภาระเพิ่มขึ้นและเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นนโยบายการวางแผนครอบครัวจึงมีผลทำให้อัตราการเกิดลดลงอย่างรวดเร็ว เช่น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประเทศจีนมีนโยบายควบคุมการมีบุตร ซึ่งเห็นผลได้อย่างรวดเร็วถึงอัตราการเกิดลดลงและประเทศจีนก็เผชิญวิกฤตสังคมของผู้สูงอายุเช่นกัน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2556)

นอกจากนี้ สภาพสังคมในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนรูปแบบไปเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น และครอบครัวมีขนาดเล็กลง ผู้สูงอายุจึงต้องแยกออกมาอยู่เพียงลำพัง และต้องดูแลตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องสุขภาพของตนเอง อาหารการกินและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่จะต้องเป็นผู้ที่รับภาระเหล่านี้ด้วยตนเอง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกาย จิตใจ และสังคมของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุจำนวนมากไม่น้อยที่ต้องออกจากบ้านหรือถูกทอดทิ้งให้อยู่เพียงลำพัง ถึงแม้จะมีสถานสงเคราะห์คนชรา แต่ก็มีไม่เพียงพอที่จะรองรับผู้สูงอายุจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม สถานสงเคราะห์ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นสถานที่สนับสนุนผู้สูงอายุให้ได้รับการดูแลที่ดี ช่วยให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพที่ดีขึ้นในช่วงบั้นปลายของชีวิต และเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุก็ต้องมีการปรับตัว เพื่อที่จะสามารถมีชีวิตที่สดใส มีความสุข และใช้ชีวิตด้วยความมั่นคงทางจิตใจได้

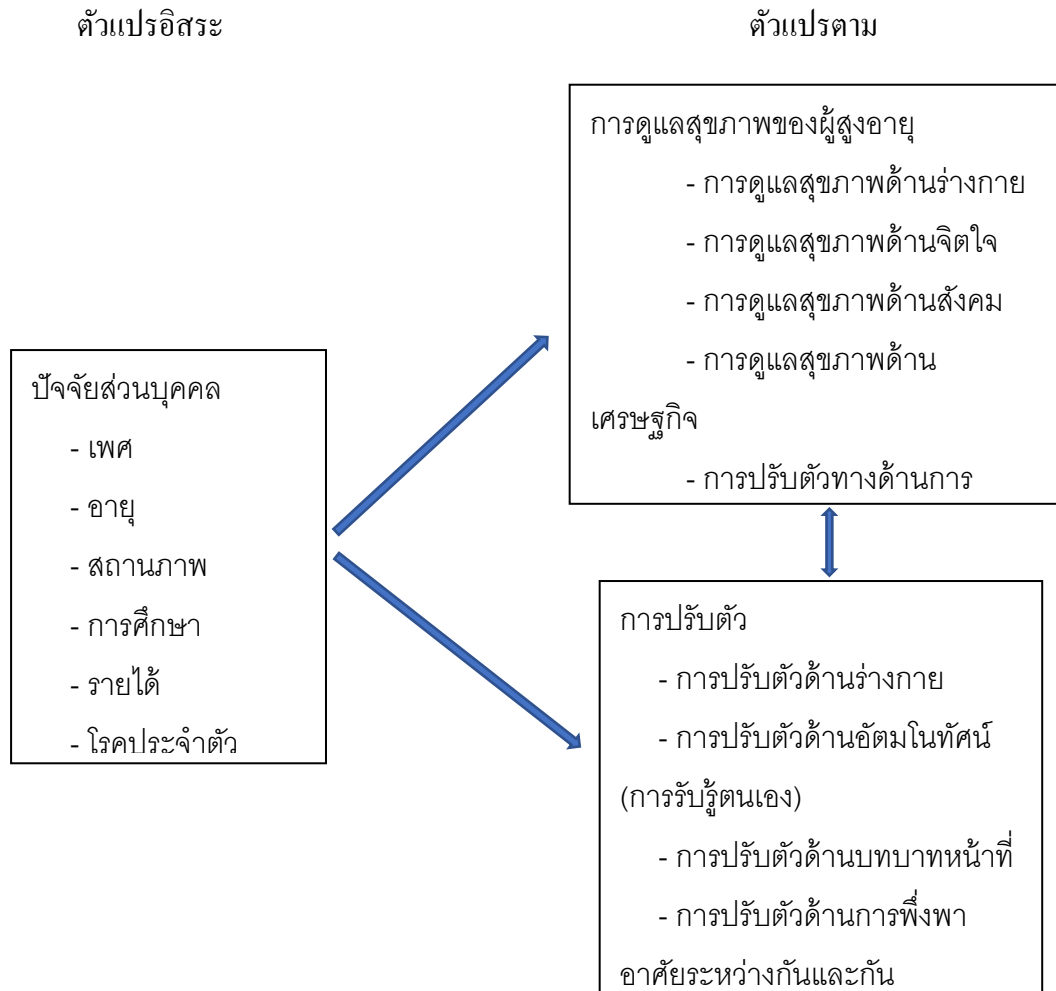
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปรับตัวและการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราร้านบางแค
2. เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวและการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราร้านบางแค จำแนกตามอายุ เพศ สถานภาพ การศึกษา รายได้ และโรคประจำตัว
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราร้านบางแค

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม (แนวคิด ทฤษฎี)

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปรับตัว

Andrews and Roy (1991, p. 1-7) ตามทฤษฎีการปรับตัวของ Andrews and Roy นั้นเชื่อว่าบุคคลประกอบด้วยกาย จิต สังคมเป็นหน่วยเดียวไม่อาจแบ่งแยกได้ กล่าวคือ ธรรมชาติของบุคคลประกอบด้วยองค์ประกอบด้านชีววิทยา เช่น รูปร่างทางกายภาพ และการทำงานของร่างกาย ขณะเดียวกัน บุคคลยังประกอบด้วยองค์ประกอบทางจิตใจ และสังคมรวมกันเป็นระบบชีวิตซึ่งเป็นระบบเปิดที่จะต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงทำให้บุคคลต้อง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปรับตัว โดย Andrews and Roy ได้ประยุกต์ทฤษฎีระบบ มาใช้ในการอธิบายบุคคล ซึ่งประกอบด้วย
สิ่งนำเข้า(Input) สิ่งนำออก (Output) กระบวนการควบคุม (Control Process) และกระบวนการ
ป้อนกลับ (Feedback Process)

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการดูแลสุขภาพ โดย กุลยา ตันติผลาชีวะ (2556,
หน้า 45) กล่าวว่า การดูแลสุขภาพเป็นภาวะหนึ่งของมนุษย์ที่เกิดจากการทำให้ร่างกายเกิดความ
สมดุล รวมทั้งจิตใจ และสังคม การรักษาและทำให้เกิดความสมดุลนั้น จะต้องให้ความใส่ใจ ดูแล
รักษาร่างกาย จิตใจ และสังคม ให้เกิดความสมบูรณ์ปราศจากโรคและความพิการ โดยความ
สมบูรณ์จะมีได้ จะต้องทำความสมบูรณ์ให้เกิดขึ้นกับร่างกาย จิตใจ และสังคมไปพร้อมๆ กัน

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ โดย พัทธราวรรณ ศรีศิลป์นันท์ (2558, หน้า 5)
กล่าวว่า ภาวะสูงอายุเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่ร่างกายเกิดการเปลี่ยนแปลงทำให้ส่งผลต่อ
พฤติกรรมและแรงจูงใจของบุคคล การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน ได้แก่
1) ด้านชีววิทยา เป็นการเปลี่ยนแปลงของระบบสรีรวิทยา เช่น ผิวหนังเหี่ยวย่น ผมเริ่มหงอกขาว
เป็นต้น 2) ด้านจิตวิทยา เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจและด้านการรับรู้ ส่งผลให้ขาดความ
มั่นใจ กังวลง่าย และ 3) ด้านสังคม เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ผู้สูงอายุต้องออกจากสังคม เช่น
การสูญเสียสถานะทางสังคม

4. สถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุบ้านบางแค หรือศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ
อยู่ในความรับผิดชอบภายใต้สังกัดกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ
มนุษย์ ซึ่งดำเนินงานภายใต้นโยบายตามพันธกิจด้านผู้สูงอายุ ได้ดำเนินการจัดโครงการกิจกรรม
ต่างๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว โดยยึดกรอบแนวทางการลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและ
การสร้างโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐ อันเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาความขัดแย้ง และความ
เดือดร้อนทั้งหลายของประชาชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 229 คน (ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม
2561) ที่อาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์คนชรารบ้านบางแค

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค ใช้การคัดกรองให้สอดคล้องกับคุณสมบัติ ทำให้ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 152 คน และเพื่อให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, อ้างถึงใน ประคอง วรรณสูตร, 2542, หน้า 1) เป็นการประมาณการกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดด้วยความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เปอร์เซ็นต์ ($\alpha=.05$)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบวัดที่ใช้ศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ 1) แบบวัดปัจจัยส่วนบุคคล 2) แบบวัดเกี่ยวกับการปรับตัวของผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน และ 3) แบบวัดการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน โดยได้ผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ รวม 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบถึงประเด็นและสาระสำคัญที่จะทำการวิจัย แล้วมาคำนวณหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) แบบวัดการปรับตัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.866 และแบบวัดการดูแลสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.912 แบบวัด

4. ผู้วิจัยนำแบบวัด ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบบวัดการปรับตัว มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.880 และแบบวัดการดูแลสุขภาพ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.812 ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้ง 2 ฉบับ (RELIABILITY ANALYSIS-SCALE (ALPHA)) = 0.846

5. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)

6. วิเคราะห์การปรับตัวกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

7. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test หรือ f-test

8. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวกับการดูแลสุขภาพ โดยหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment coefficient of correlation.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผลการวิจัย

สามารถสรุปผลวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค ได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 75.66 เพศชายมี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 24.35 และส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 70 – 79 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 39.47 มีสถานภาพโสด จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 59.21 มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 50.66 รายได้ได้จากเงินบริจาค จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 69.08 และส่วนใหญ่มีโรคประจำตัว (เช่น ความดัน/เบาหวาน) สูงถึง จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 71.05 ผู้สูงอายุที่ไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 28.95

2. การปรับตัวของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแคในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.38 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปรับตัวสูงที่สุด คือ ด้านอัตมโนทัศน์ (การรับรู้ตนเอง) มีค่าเฉลี่ย 4.66 รองลงมา คือ ด้านบทบาทหน้าที่ มีค่าเฉลี่ย 4.63 ด้านร่างกาย มีค่าเฉลี่ย 4.22 และด้านการพึ่งพาอาศัยระหว่างกันและกัน มีค่าเฉลี่ย 3.99

3. การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแคในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.02 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการดูแลสุขภาพสูงที่สุด คือ ด้านร่างกาย มีค่าเฉลี่ย 4.33 รองลงมา คือ ด้านจิตใจ มีค่าเฉลี่ย 4.20 ด้านสังคม มีค่าเฉลี่ย 4.13 และด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ย 3.44

4. สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ และโรคประจำตัวของผู้สูงอายุที่ต่างกัน มีการปรับตัวและการดูแลสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 ผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแคมีความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวกับการดูแลสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวกในระดับมาก ($r = 0.762, p = 0.000$)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ คือ

1. ผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแคที่มี เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ และโรคประจำตัวของผู้สูงอายุที่ต่างกัน มีการปรับตัวกับการดูแลสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1.1 อายุของผู้สูงอายุในแต่ละช่วงวัย จะมีการปรับตัวกับการดูแลสุขภาพที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้สูงอายุมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายไปตามวัย ผลของการดูแลตนเองก็เป็นไปตามสภาพร่างกาย เมื่ออายุมากขึ้นความสามารถในการช่วยเหลือตนเองจะน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับจักรจงกล ตูลยนิษะ (2552, หน้า 154) กล่าวไว้ คือ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยที่ 65 ปี ซึ่งอยู่ในวัยสูงอายุตอนต้นที่สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีคนมาช่วยเหลือทุกครั้ง ผู้สูงอายุยังรู้สึกว่าตนเองมีสุขภาพแข็งแรง ยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้ และยังมีผู้ที่ศึกษา ให้ความเห็นที่ยังสรุปไม่ได้ โดยมาลินี จุโทปะมา (2553, หน้า 125) กล่าวว่า อายุ มีผลต่อการปรับตัว แต่ยังไม่สามารถที่จะสรุปได้อย่างแน่ชัดว่าบุคคลที่มีอายุมากหรือบุคคลที่มีอายุน้อยส่งผลดีต่อการปรับตัว

1.2 เพศ มีส่วนที่จะทำให้การดูแลตนเองได้ดีนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องจาก เพศจะเป็นตัวกำหนดสภาพร่างกาย เช่น ผู้ชาย โดยธรรมชาติจะเป็นผู้ที่มีความแข็งแรงมากกว่าเพศหญิง ส่วนเพศหญิง มีสภาพร่างกายที่ไม่แข็งแรงเท่าเพศชาย จึงต้องให้ความสำคัญกับการดูแลตนเองไม่ให้เจ็บป่วย ซึ่งสอดคล้องกับเบญจพร สว่างศรี และเสริมศิริ แต่งงาม (2556, หน้า 134) กล่าวว่า เพศหญิง จะมีการดูแลตนเองสูงกว่าเพศชาย เนื่องจากเพศหญิงจะมีความเคร่งครัดต่อการดูแลตนเองมากกว่าเพศชาย และยังสอดคล้องกับภัทรา ชูริค (2561, หน้า 18) กล่าวเกี่ยวกับปัจจัยด้านเพศและอายุ พบว่า เพศหญิงมีการดูแลสุขภาพมากกว่าเพศชาย ส่วนคนที่มียุมาก จะให้ความสนใจ และศึกษาเพื่อเสริมสร้างสุขภาพของตนเอง แต่ก็พบว่า ผู้ที่ใส่ใจดูแลสุขภาพของตนเอง มักจะเริ่มตั้งแต่วัยเยาว์ โดยเริ่มเล่นกีฬาตั้งแต่เด็กๆ แต่ไม่สอดคล้องกับรุจิรวงศ์ แอกทอง (2549, หน้า 86) กล่าวว่า สังคมไทยปัจจุบันให้ความสำคัญในบทบาทของผู้หญิงและผู้ชายมีความเท่าเทียมกัน ผู้หญิงเป็นหัวหน้าครอบครัวและเป็นที่พักทางเศรษฐกิจของสมาชิกในครอบครัวหารายได้เพื่อสร้างความมั่นคงได้เท่าเทียมกับชายจึงทำให้การปรับตัวของผู้หญิงและเพศชายไม่แตกต่างกัน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

1.3 สถานภาพของผู้สูงอายุจะช่วยให้การปรับตัวกับการดูแลสุขภาพมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า การมีคู่ของผู้สูงอายุจะช่วยประคับประคองชีวิตคู่ และช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ดีกว่าผู้สูงอายุที่เป็นโสดหรือเป็นหม้าย ซึ่งสอดคล้องกับดวงใจ คำคง (2554, หน้า 79) พบว่า สถานภาพสมรสมีผลในด้านบวกต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ แต่สถานภาพหม้ายมีผลลบต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์มีความต้องการพื้นฐานด้านจิตใจในการมีปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์ด้วยกัน แต่ไม่สอดคล้องกับเบญจพร สว่างศรี และเสริมศิริ แต่งงาม (2556, หน้า 135) กล่าวว่า ผู้สูงอายุที่เป็นโสด ไม่ต้องมีภาระในการดูแลบุคคลอื่นๆ ในครอบครัว ทำให้การใส่ใจดูแลตนเองมีได้สูงกว่า และยังมีโอกาสที่จะได้ทำกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการส่งเสริมทางด้านจิตใจและยังสามารถเข้าสังคมได้ตามความต้องการของตนอีกด้วย

1.4 การศึกษาจะช่วยให้ผู้สูงอายุมีความรู้ที่จะหาวิธีการปรับตัวและดูแลสุขภาพได้ดี ซึ่งแตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีการศึกษาน้อย หรือไม่ได้เรียนหนังสือ ซึ่งสอดคล้องกับเบญจมาศ นาควิจิตร (2551, หน้า 82) กล่าวว่า บุคคลที่มีการศึกษาสูงสามารถแสวงหาข้อมูล นำมาคิดพิจารณาตัดสินใจการกระทำได้มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย และผู้ที่มีการศึกษาสูงจะทำการแสวงหาข้อมูล การซักถามปัญหาต่างๆ ที่สงสัยหรือไม่เข้าใจ ตลอดจนรู้จักใช้แหล่งความรู้ต่างๆ ให้เป็นประโยชน์ รู้จักที่จะรักษาและดูแลเอาใจใส่สุขภาพให้ดีได้อย่างถูกต้อง และยังคงสอดคล้องกับภรณ์ ตั้งสุรัตน์ และวิมลฤดี พงษ์หิรัญญ์ (2557, หน้า 66) กล่าวว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาที่สูง มีความสามารถที่จะเข้าใจการกระทำในสิ่งต่างๆ ได้ดีกว่า และยังสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ให้กับตนได้มากกว่า การศึกษาจึงมีส่วนที่จะทำให้บุคคลได้รับทราบและมีความเข้าใจพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการดูแลสุขภาพของตนได้ อีกทั้งยังทำให้บุคคลมีความสามารถที่จะคิดและตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

1.5 รายได้ หากผู้สูงอายุมีรายได้อย่างสม่ำเสมอ ก็จะทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถซื้อสิ่งของเครื่องใช้ ได้ตามที่ตนปรารถนา และจะสามารถที่จะปรับตัวและดูแลตนเองได้ดีกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับเบญจมาศ นาควิจิตร (2551, หน้า 82) กล่าวว่า รายได้เป็นตัวบ่งชี้ถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม รายได้มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการทางสาธารณสุข มีโอกาสในการแสวงหาสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลตนเอง เอื้ออำนวยให้บุคคลสามารถดูแลตนเอง ทำให้ได้รับอาหารที่เพียงพอ รวมทั้งสามารถจัดหาสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวก รายได้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตในด้านการตอบสนองความ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ต้องการพื้นฐานของบุคคล สอดคล้องกับอรพิน คำโต และรังสิมันต์ สุนทรไชยา (2557, หน้า 82) กล่าวว่า รายได้เป็นปัจจัยต่อการดำเนินชีวิตที่จะคอยตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ผู้ที่มีรายได้ที่ดีจะสามารถตอบสนองต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐานได้ และมีโอกาสที่ดีกว่าในการหาสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้กับตนเองได้

1.6 โรคประจำตัวของผู้สูงอายุที่ต่างกันมีการปรับตัวกับการดูแลสุขภาพแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับวัชพลประสิทธิ์ ก้อนแก้ว (2557, หน้า 101) ได้ศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีภาวะการมีโรคประจำตัว แตกต่างกันไป พฤติกรรมสุขภาพโดยรวมไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับขวัญดาว กล้ารัตน์ และคณะ (2556, หน้า 98) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้สูงอายุที่มีภาวะสุขภาพต่างกันมีพฤติกรรมสุขภาพไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภาวะสุขภาพ โรคประจำตัว และเนื่องจากผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวหรือไม่มีโรคประจำตัวต่างก็มีความรู้การดูแลสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง มีความเชื่อด้านสุขภาพ อยู่ในปานกลาง ได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆ สุขภาพใกล้เคียงกัน จึงทำให้ผู้สูงอายุที่มีภาวะสุขภาพต่างกันมีพฤติกรรมสุขภาพไม่ต่างกัน

2. การปรับตัวของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแคมีความสัมพันธ์กับการดูแลสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

2.1 การปรับตัวด้านร่างกายของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแคมีความสัมพันธ์กับการดูแลสุขภาพด้านร่างกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวกในระดับปานกลาง จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุจะให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพตนเองที่จะทำให้ตนเองปราศจากความเศร้าหมอง และจะหาสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจเพื่อไม่ให้ตนเองฟุ้งซ่าน อาจเนื่องจากวัยที่อยู่ในช่วงบั้นปลาย จึงต้องหาสิ่งเหล่านี้มาเป็นเครื่องผ่อนคลายความเครียด ซึ่งสอดคล้องกับปัทมาพร เกิดแจ้ง (2557, หน้า 77) กล่าวว่า การยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงร่างกาย เป็นเรื่องธรรมชาติที่ทุกคนต้องเผชิญ จึงจำเป็นต้องยอมรับ เพราะหากไม่ทำใจยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงอาจส่งผลให้เกิดความเครียด ความวิตกกังวล เกิดเป็นภาวะการเจ็บป่วยทางจิตใจ ก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อคนรอบข้าง และทำให้ชีวิตที่เหลืออยู่ไม่มีความสุข อีกทั้งอยู่ในช่วงอายุที่ไม่ต้องการความสวยงามจึงทำให้สามารถยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายขึ้น และยังสอดคล้องกับจุฬารัตน์ โสตะ (2552, หน้า 30) กล่าวว่า สิ่งที่ผู้สูงอายุควรที่จะปฏิบัติเพื่อให้การปรับตัวทางด้านร่างกายเป็นไปได้เหมาะสม และการดำเนินชีวิตที่มีความสุขด้วยตนเองนั้น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผู้สูงอายุจะต้องรักษาสภาพร่างกายให้มีความแข็งแรงให้เหมือนกับวัยหนุ่มสาว ด้วยการปรับสมดุลทางกายภาพและจิตใจ ปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับสภาวะที่เป็นอยู่ การลดบทบาทและภาระหน้าที่ของตนลง ทำงานให้เหมาะสมกับสภาพร่างกาย ควรหางานอดิเรกทำ เพื่อป้องกันการเกิดความเหงา เบื่อหน่าย และความหว่านเหว ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะช่วยเสริมให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่เปี่ยมไปด้วยความสุข และยังทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าด้วย

2.2 การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ (การรับรู้ตนเอง) ของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแคมีความสัมพันธ์กับการดูแลสุขภาพด้านจิตใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวกในระดับปานกลาง จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุจะให้ความสำคัญการกับการดูแลตนเองที่จะทำให้ตนเองปราศจากความเศร้าหมอง และจะหาสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจเพื่อไม่ให้ตนเองฟุ้งซ่าน อาจเนื่องจากวัยที่อยู่ในช่วงบั้นปลาย จึงต้องหาสิ่งเหล่านี้มาเป็นเครื่องผ่อนคลายความเครียด ซึ่งสอดคล้องกับชมพู ยอดสาร (2551, หน้า 78) ได้กล่าวไว้ว่า ความเข้าใจแก่นคำสอนในพระพุทธศาสนามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของผู้สูงอายุ ซึ่งผู้สูงอายุมีการทำกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่น การทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ฟังธรรม จึงมีส่วนช่วยให้ผู้สูงอายุเข้าใจในหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี และสามารถนำหลักธรรมคำสอนมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ส่งผลให้มีสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตที่ดี รวมถึงการที่ผู้สูงอายุในชมรมได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์กันอย่างสม่ำเสมอทำให้เกิดความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเองเห็นคุณค่าของตนเอง ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนๆ ในชมรมและบุคคลอื่นรอบข้าง เห็นคุณค่าในตนเอง อันส่งผลให้มีการปรับตัวได้เป็นอย่างดี และยังสอดคล้องกับมาลินี จุโทปะมา (2553, หน้า 121) กล่าวว่า ความเชื่อ ความรู้สึก จะเกิดขึ้นจากการรับรู้จากภายในของตนเองที่จะทำให้บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบๆ ข้าง และสามารถรับรู้ได้จากประสบการณ์โดยตรงที่ตนเองประสบพบเจอ อีกทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ถือเป็นปรับตัวที่มุ่งไปที่การรักษาความมั่นคงทางจิตใจของตนเอง

2.3 การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแคมีความสัมพันธ์กับการดูแลสุขภาพด้านสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวกในระดับมาก จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุชอบการมีสังคม อยากมีเพื่อนคุยไว้คลายเหงา อาจเป็นเพราะช่วงวัยที่ผ่านชีวิตมามากมาย ทำให้ต้องนึกถึงความหลัง และการได้มีสังคม มีการพบปะพูดคุยกันก็เหมือนได้ระบาย ได้พูด รวมถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สังคมให้การยอมรับ ซึ่งสอดคล้องกับสุจิตรา สมพงษ์ (2555, หน้า 78) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราในจังหวัดนครปฐม มีมุมมองต่อความสุขที่เกิดจากการช่วยเหลือตนเองได้ การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมสถานสงเคราะห์ การยิ้มแย้มแจ่มใส การแบ่งปันทุกข์และสุข การได้เห็นความสำเร็จของลูกหลาน และการได้ร่วมกิจกรรมในสถานสงเคราะห์ และยังคงสอดคล้องกับ เกียรติ์น ยูพกรณ์ (2553, หน้า 71) กล่าวว่า ผู้สูงอายุที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์อย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผู้สูงอายุได้เพื่อน มีสังคม ได้พบปะกับคนในวัยเดียวกัน ทำให้ได้เรียนรู้ ได้รับความรู้ในสิ่งใหม่ๆ มีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น สามารถดูแลตนเองได้ ทำให้มีกำลังใจที่ดีและไม่เป็นภาระของคนอื่น

2.4 การปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัยระหว่างกันและกันของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรานบ้านบางแคมีความสัมพันธ์กับการดูแลสุขภาพด้านเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวกในระดับปานกลาง จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีทัศนคติที่ดีจะสามารถปรับตัวในด้านการพึ่งพาอาศัยระหว่างกันได้ กล่าวคือ สามารถที่จะให้ความช่วยเหลือ และแบ่งปันสิ่งของของตนให้กับผู้อื่นได้ รวมถึงผู้ที่มีรายได้อย่างสม่ำเสมอ จะรู้สึกว่าคุณเองมีรายได้เข้ามาอย่างต่อเนื่องและไม่ขาดสนอะไร เมื่อเห็นผู้อื่นมีความเดือดร้อนก็พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ เป็นการแสดงถึงความมีน้ำใจต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรจงกล ตุลยนิษกะ (2552 หน้า 160) กล่าวว่า ผู้สูงอายุที่มีทัศนคติต่อการเกษียณอายุอยู่ในระดับสูงจะมีการปรับตัวหลังเกษียณอายุด้านการพึ่งพาอาศัยระหว่างกันอยู่ในระดับที่เหมาะสมมากกว่าผู้สูงอายุที่มีทัศนคติต่อการเกษียณอายุอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้สูงอายุที่มีทัศนคติต่อการเกษียณอายุในระดับสูงส่วนใหญ่จะรู้สึกยินดีเมื่อมีคนเข้ามาถามเรื่องความเป็นอยู่หลังเกษียณ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่ผ่านการดำเนินชีวิตมาเป็นเวลานานมีโอกาสในการสั่งสมความรู้และประสบการณ์ต่างๆมากกว่าคนในวัยอื่นๆ จึงยินดีที่จะเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำแก่ผู้อื่น และยังคงสอดคล้องกับบุภา โปฬา และคณะ (2560, หน้า 274) กล่าวว่า การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจะทำให้บุคคลได้รับการช่วยเหลือในหลายๆ ด้าน ซึ่งเป็นสิ่งที่จะคอยช่วยส่งเสริมให้ตนเองได้มีการดูแลสุขภาพด้วย ยังคงสอดคล้องกับฉัฐธิยาน์ อธิธิโชติ และบัวทอง สว่างโสภากุล (2562, หน้า 13) กล่าวว่า สังคมไทยเป็นสังคมที่ถูกปลูกฝังเรื่องความกตัญญู และลักษณะของสังคมไทยที่เป็นแบบเครือญาติ ทำให้ผู้สูงอายุมีความสนิทสนมกันกับสมาชิกในครอบครัว จึงทำให้มีการปฏิสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอ มีการปรึกษาหารือกัน ให้คำแนะนำและรับฟังความคิดเห็นต่อกัน เมื่อผู้สูงอายุได้รับแรงสนับสนุน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ที่ติดต่อกันแล้ว ก็เป็นเหมือนแรงขับที่จะส่งผลให้ผู้สูงอายุได้มีกำลังใจที่จะพยายามใส่ใจดูแลสุขภาพตนเองให้แข็งแรง เมื่อแข็งแรงแล้วก็จะพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ ทำการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุด้วยตนเอง มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย ดังนี้

1. ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ มีความสามารถในการปรับตัวด้านการดูแลสุขภาพร่างกายของตน ให้มีความแข็งแรงอยู่เสมอ ด้วยการออกกำลังกาย การเลือกรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ สามารถที่ดูแลตนเองได้เมื่อยามเจ็บป่วย

2. ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ มีความสามารถในการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ (การรับรู้ตนเอง) ด้วยการให้ผู้สูงอายุรู้จักการผ่อนคลายความตึงเครียดจากปัญหาและอุปสรรคที่เข้ามากระทบกับจิตใจ จัดให้มีกิจกรรมการทำบุญไหว้พระ สวดมนต์ และให้มีนักจิตวิทยาได้เข้าไปดูแลอย่างใกล้ชิด รวมไปถึงการทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกมีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าของตนเอง เพื่อให้เกิดความมั่นคงในจิตใจ

3. ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ มีความสามารถในการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของตน ด้วยการให้ผู้สูงอายุได้มีการพบปะพูดคุย มีกิจกรรมนันทนาการอย่างสม่ำเสมอ และได้แสดงความคิดเห็น ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน จะทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกภาคภูมิใจว่าตนเองมีความสำคัญ เป็นส่วนหนึ่งของสังคม

4. ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ มีความสามารถในการปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัยระหว่างกันและกัน ด้วยการให้ผู้สูงอายุได้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน การได้อยู่รวมกันเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงออกถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ควรมีเจ้าหน้าที่ที่คอยให้คำแนะนำวิธีการเพื่อให้ผู้สูงอายุได้นำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษารูปแบบการปรับตัวกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุเชิงคุณภาพด้านการจัดการโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลให้กับผู้สูงอายุ เพื่อเจาะลึกถึงปัญหาที่แท้จริง ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจปัญหาและสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด
2. ควรทำการศึกษารูปแบบการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุต่อเนื่องในสถานสงเคราะห์คนชราในที่อื่นๆ ด้วย เนื่องจากในแต่ละแห่งจะมีสภาพสังคมที่แตกต่างกันไป

รายการอ้างอิง

- กุลยา ดันติผลาชีวะ (2556). สุขภาพสูงวัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บีบีคลัส
- ขวัญดาว กล่ำรัตน์ และคณะ (2556). ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุในเขต
ภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 7(3), 93-104.
- จุฬารัตน์ โสตะ. (2552). แนวคิด ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ. ภาควิชา
สุขศึกษา. คณะสาธารณสุขศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ฉัตรจงกล ตฤยนิษกะ. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวหลังเกษียณของผู้สูงอายุในจังหวัด
พัทลุง. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชมพู ยอดสาร. (2551). ความเข้าใจแก่นคำสอนในพุทธศาสนากับการปรับตัวของผู้สูงอายุ,
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ณัฐธียนันท์ อธิโชติ และบัวทอง สว่างโสภาคกุล. (2562). ทักษะชีวิต การปรับตัว สัมพันธภาพใน
ครอบครัวกับการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ ชุมชนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลเมือง จังหวัด
สมุทรปราการ. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์, 9(1), 13.
- ดวงใจ คำคง (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์
จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เบญจพร สว่างศรี และเสริมศิริ แต่งงาม. (2556). การดูแลตนเองของผู้สูงอายุ อำเภอสามชุก จังหวัด
สุพรรณบุรี. วารสารวิชาการ มทร.สุพรรณภูมิ, 1, 2, 128-137.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

- เบญจมาศ นาควิจิตร. (2551). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองและ
ความสุขของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุของโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานสาธารณสุข
กรุงเทพมหานคร. ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ประเสริฐ อัสสันตชัย. (2554). ปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในผู้สูงอายุและการป้องกัน. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: ยูเนี่ยน ครีเอชั่น.
- ปัทมาพร เกิดแจ้ง. (2557). รูปแบบการดำเนินชีวิตและการปรับตัวของผู้สูงอายุกลุ่มข้าราชการครู
หลังเกษียณอายุราชการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พัชรารวรรณ ศรีศิลป์นันท์. (2558). ดำรงการดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับผู้สูงอายุ.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์นันทกานต์
- ภรณ์ ตั้งสุรัตน์ และวิมลฤดี พงษ์หิรัญญ์. (2556). พฤติกรรมการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ในเขต
เทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการ. วารสารเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ
และงานวิจัย, 20, 1, 66.
- ภัทรา ชูริค. (2560). การเสริมสร้างสุขภาพ: แนวคิด ทฤษฎี และนวัตกรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- เการัตน์ ยุพกรณ์. (2553). สุขภาพของผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้าน
บางแค. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช. (2556). ผู้สูงอายุ : นัยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ. ค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน
2561, จาก <http://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/Lom12/05-03.html>
- มาลีณี จุโฑปะมา. (2553). จิตวิทยาการดำเนินชีวิตกับการพัฒนาตน. กรุงเทพมหานคร: เรว็ดการ
พิมพ์.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2553). รายงานประจำปีสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.
2553. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- ยูภา โปฬา และคณะ. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาปัจจัย
เชิงลึกบ้านคลองโยง หมู่ที่ 1, วารสารพยาบาลทหารบก, 18(1), 274.
- รุจิรารงค์ แอกทอง. (2549). การปรับตัวของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนครปฐม จังหวัดนครปฐม.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร. โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์.
- วัชพลประสิทธิ์ ก้อนแก้ว (2557). พฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลคลอง
ตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สุจิตรา สมพงษ์. (2555). ความสุขของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราในจังหวัดนครปฐม.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อรพิน คำโต และรังสิมันต์ สุนทรไชยา. (2557). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของผู้ป่วยโรคซึม

เศร้าวัยสูงอายุ. วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต, 28, 2, 82.

Andrew, H.A., & Roy, C. (1991). The Roy adaptation model: The definitive state. Norwalk:

Appleton & Lange.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาของผู้ใช้ตามมาตรา 84 วรรค 3 แห่ง ประมวลกฎหมายอาญาที่แก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2559

เกียรติศักดิ์ ดันตจิรียาพันธ์ (Kiattisak Tantijariyapan)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

Asst.Prof. of Law, The School of Law, University of Phayao

บทคัดย่อ

ประมวลกฎหมายอาญาของไทย พ.ศ.2500 ลักษณะ 1 หมวด 6 ได้บัญญัติถึงเรื่อง “ตัวการ และผู้สนับสนุน” ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้ 1) “ตัวการ” (มาตรา 83) 2) “ผู้ใช้” (มาตรา 84) 3) “ผู้ใช้โดยการโฆษณา” (มาตรา 85) 4) “ผู้สนับสนุน” (มาตรา 86) โดยมีสาระสำคัญว่า “ตัวการ” ตามมาตรา 83 หมายถึงผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้นั้นเป็น “ตัวการ” ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ส่วน “ผู้ใช้” ตามมาตรา 84 หมายถึง ผู้ก่อให้เกิดกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้บังคับ ชูเชิญ จ้าง วานหรือยุยงส่งเสริม หรือด้วยวิธีการอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด และถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนตัวการ (มาตรา 84 วรรคสาม ตอนต้น) ด้วยเหตุนี้ถ้า “ผู้ถูกใช้” ได้ลงมือกระทำความผิด “ผู้ใช้” ย่อมได้รับโทษเสมือน “ตัวการ” โดยมีลักษณะเป็นการนำเอาโทษของ “ตัวการ” มาปรับใช้เท่านั้น เนื่องจากลักษณะแห่งการกระทำอันเป็นการร่วมกันของ “ตัวการ” และการใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดของ “ผู้ใช้” ตามที่ กฎหมายบัญญัติไว้มีความแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ในกรณีที่ผู้ถูกใช้เป็นบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี ผู้พิการ ผู้ทุพพลภาพ ลูกจ้างหรือผู้ที่อยู่ใต้อำนาจบังคับบัญชาของผู้ใช้ ผู้ที่มีฐานะยากจนหรือผู้ต้องพึ่งพาผู้ใช้เพราะเหตุป่วยเจ็บหรือไม่ว่าในทางใด วรรคสามของมาตรา 84 แห่ง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้บัญญัติให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้ชักจูงหนึ่งขงโทษที่ศาลกำหนดสำหรับผู้นั้น ดังนั้น หากผู้ใช้เห็นว่าการใช้บุคคลดังกล่าวตามที่กล่าวถึงในวรรคสามของมาตรา 84 ข้างต้น ผู้ใช้จะต้องถูกเพิ่มโทษอีกกึ่งหนึ่ง ผู้ใช้จึงเปลี่ยนจากการใช้ร่วมกระทำผิดกับบุคคลดังกล่าวก็จะรับโทษเสมือนเป็นตัวการและไม่ถูกเพิ่มโทษ ซึ่งเป็นการถกเถียงในทางกฎหมายอาญาเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำความผิด

คำสำคัญ: ตัวการ , ผู้ใช้ , ผู้ถูกใช้ ตามมาตรา 84 วรรคสาม

Abstract

The Thai Penal Code BE. 2500, Title 1, Chapter 6 contains the provisions on principals and supporters which can be divided as follows: 1) “Principals” (section 83); 2) “Instigator” (section 84); 3) “Instigator by propagating” (section 85); 4) “Supporters” (section 86). The provision on principals in section 83 indicates that the two or more persons upwards who have committed the same offense, are said to be principals and shall be liable to the punishment provided by the law for such offence. The provision on Instigator in section 84 stipulates that the person who causes another person to commit any offence by employment, compulsion, threat, hire, asking as favor or instigation, or by any other means, is said to be an instigator and if instigator has committed such offence, then he shall be liable to the punishment as principal. In such case, this section emphasizes on the defendant must be liable to the punishment as principal, but due to the different nature or characteristic between the act of principals for which two or more persons have committed the same offense and the act of instigator who causes another person to commit any offence. This study found that if the employed person who is the person under eighteen years of age, disabled person, person with disability, employee, person under the command of the instigator, poor person, or person relying on instigator because of illness or in any other way, then paragraph 3 of section 84 of the Thai Penal Code stipulates that the

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

---

punishment to be inflicted upon the instigator shall be increased by one half of the punishment imposed upon him by the Court. Therefore, if the instigator sees that such employed person has such qualification as prescribed by paragraph 3 of section 84 and his punishment may be increased by one half, then he may choose not to act as the instigator, but may choose to act as principals together with such person since he will be faced with the punishment provided by the law for such offence and there is no provision on principals which increases punishment. This is inconsistent with the notion of punishment for offender under Penal Code.

Keywords: Principals, Instigator, employed person under paragraph 3 of section 84

บทนำ

ประเทศไทย เป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil Law) ที่มีการรวบรวมหรือจัดหมวดหมู่ของกฎหมายที่อยู่ในรูปแบบประมวลกฎหมาย ซึ่งกฎหมายลักษณะอาญา (ร.ศ.127) ที่ประกาศใช้มาตั้งแต่ พ.ศ.2451 เป็นกฎหมายที่จัดทำขึ้นตามแบบอย่างของประเทศในภาคพื้นยุโรป ซึ่งถือได้ว่าเป็นประมวลกฎหมายอาญฉบับแรกของประเทศไทย ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2499 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 15 พฤศจิกายน 2499 และให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2500 เพื่อใช้แทนกฎหมายลักษณะอาญา (ร.ศ.127) ฉะนั้นการศึกษาให้เข้าใจในประมวลกฎหมายอาญา (พ.ศ.2500) นี้ จึงต้องศึกษาให้เข้าใจเงื่อนไขและบริบทของบทบัญญัติมาตราต่างๆ โดยเทียบเคียงกับกฎหมายต่างประเทศในบางกรณีมาปรับให้เข้ากับกฎหมายด้วยจึงจะใช้กฎหมายได้อย่างถูกต้อง

สำหรับประเทศไทยได้มีการบัญญัติถึง กรณีว่าด้วยบุคคลหลายคนกระทำความผิดอย่างเดียวกันที่เรียกว่า “ตัวการ” (มาตรา 63) และ “ผู้ชี้” (มาตรา 64) ในหมวด 6 กฎหมายลักษณะอาญา (ร.ศ.127) ซึ่งเป็นกฎหมายอาญฉบับแรกของประเทศไทย ประกาศใช้เมื่อปี พ.ศ.2451 ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ.2499 ได้มีการปรับปรุงกฎหมายอาญาและในหมวด 6 เรื่องตัวการและผู้สนับสนุน ได้มีการบัญญัติถึง “ตัวการ” (มาตรา 83) และ “ผู้ชี้” (มาตรา 84) โดยยังคงเนื้อหาสาระสำคัญไว้ว่า

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็น “ตัวการ” ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ส่วนผู้ก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้บังคับ ชูเชิญ จ้างวานหรือยุยงส่งเสริม หรือด้วยวิธีการอื่นใดผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด (มาตรา 84 วรรคหนึ่ง) และถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนตัวการ (มาตรา 84 วรรคสอง) ด้วยเหตุนี้ถ้า “ผู้ถูกใช้” ได้ลงมือกระทำความผิด “ผู้ใช้” ย่อมได้รับโทษเสมือน “ตัวการ” โดยมีลักษณะเป็นการยืมโทษมาปรับใช้เท่านั้น เนื่องจากลักษณะแห่งการกระทำอันเป็นการร่วมกันของ “ตัวการ”และการใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดของ “ผู้ใช้” นั้นกฎหมายบัญญัติไว้มีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามปรากฏว่าปัจจุบันนี้ได้มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ.2559 มาตรา 8 ให้ยกเลิกความในมาตรา 84 แห่งประมวลกฎหมายอาญาเดิมและมีการบัญญัติเพิ่มเติมโดยกำหนดขึ้นใหม่ว่า “ถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนตัวการและถ้าผู้ถูกใช้ เป็นบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี ผู้พิการ ผู้ทพพลภาพ ลูกจ้างหรือผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้ใช้ผู้ที่มีฐานะยากจนหรือผู้ต้องพึ่งพาผู้ใช้เพราะเหตุป่วยเจ็บหรือไม่ว่าทางใด ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้ใช้กึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับผู้นั้น” จากกรณีที่ได้มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ.2559 มาตรา 8 ดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าอาจจะส่งผลหรือปัญหาในเรื่องความรับผิดชอบของผู้ใช้ได้ จากเดิมก่อนที่มีการแก้ไขมาตรา 84 การใช้ผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่หรือคนวิกลจริตหรือบุคคลใดก็ตามไปกระทำความผิด มาตรา 84 วรรคสอง ให้ลงโทษผู้ใช้ออยู่ 2 กรณี 1.ถ้าผู้ถูกใช้ยังไม่ได้กระทำความผิด ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียงแค่นั้นในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น เช่น นายเอ ใช้ ค.ช.บี ไปลักทรัพย์ของนายซี ถ้า ค.ช.บี รับปากว่าจะไปลักทรัพย์ให้แต่ยังไม่ได้ทันไปลักทรัพย์ นายเอก็ต้องถูกระวางโทษหนึ่งในสามของความผิดฐานลักทรัพย์แล้ว 2.ถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดตามที่ผู้ใช้ผู้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ ซึ่งการแก้ไข มาตรา 84 วรรคสามนั้นที่ผู้เขียนเห็นว่าจะมีปัญหาความรับผิดชอบของผู้ใช้ในประเด็นที่ว่า ถ้าผู้ใช้ให้บุคคลดังกล่าวตามวรรคสามของมาตรา 84 เกิดเปลี่ยนใจเข้าร่วมกระทำความผิดด้วย จะยังถือว่าเป็นผู้ใช้ ตามมาตรา 84 อีกหรือไม่ หรือจะกลายเป็นตัวการตามมาตรา 83 ซึ่งจะส่งผลถึงการรับผิดชอบของผู้ใช้ เช่น ตัวอย่างข้างต้น นายเอ ได้เข้ามาร่วมกระทำความผิดกับ ค.ช.บี โดยทำหน้าที่ดูต้นทาง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ให้ ค.ช.บิเข้าไปลักทรัพย์บ้านของนายซี นายเอ จะรับผิดชอบตามมาตรา 84 วรรคสามที่เป็นเหตุเพิ่มโทษอีกกึ่งหนึ่งสำหรับความผิดฐานลักทรัพย์ หรือว่านายเอจะเป็นตัวการร่วมกับ ค.ช.บิ ในความผิดฐานลักทรัพย์ของนายซี ตามมาตรา 83 ซึ่งเป็นเรื่องที่แปลกมากคือ ผู้ใหญ่ที่ชวนเด็กมากระทำความผิดลักทรัพย์ร่วมกันซึ่งมีฐานะเป็นตัวการ กลับได้รับโทษมากที่สุดแค่ 3 ปี เพราะฉะนั้นถ้าใช้เด็กไปกระทำความผิดแล้วอยากรับโทษเบา ก็ให้ไปร่วมกระทำหรือแบ่งหน้าที่กันทำในที่เกิดเหตุ ผู้ที่เคยใช้ให้เด็กไปกระทำความผิดจะเปลี่ยนเป็นตัวการ และจะรับโทษเบาว่าผู้ใช้ เหตุใดการสร้างความเสี่ยงภัยกับสังคมมากขึ้นกลับต้องรับโทษเบาลง ดังนั้นเพื่อให้การพิจารณาบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการเป็นตัวการและผู้ใช้มีประสิทธิภาพจึงควรมีการศึกษาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการเป็นตัวการและผู้ใช้เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ของการเป็นตัวการ และผู้เข้าร่วมถึงระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้เพื่อพัฒนาหลักเกณฑ์อันเป็นเครื่องมือในการบังคับใช้กฎหมายให้แก่หน่วยงานภาครัฐทั้งหลายใช้สำหรับแก้ไขปัญหอาชญากรรมต่อไป

พัฒนาการเกี่ยวกับ “ตัวการ” และ “ผู้ใช้” ในประมวลกฎหมายอาญา

กฎหมายอาญาหมายถึง “กฎหมายที่บัญญัติถึงความผิดและโทษ” (ทวีเกียรติ มีนะนิษฐ , 2560 : 14) เป็นกฎหมายที่บัญญัติว่าด้วยการกระทำหรือไม่กระทำการอย่างใดเป็นความผิดและกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ด้วย (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, 2551 : 1) วัตถุประสงค์ของกฎหมายอาญาเพื่อแก้แค้นและแก้ไขทั้งในพฤติกรรม (conduct) และในแง่จิตใจ (moral) โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ร่วมกัน กล่าวคือ 1. ห้ามปราม 2. ควบคุม 3. เตือน และ 4. ป้องกัน กฎหมายอาญาจึงเป็นหลักประกันความมั่นคงของชีวิตประชาชนและสังคม การบังคับใช้กฎหมายอาญาต้องใช้โดยยุติธรรม เสมอภาค เท่าเทียม โปร่งใส นอกจากนี้กฎหมายอาญาได้ถูกนำมาใช้ในการควบคุมและป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเชิงรุกอีกด้วย โดยในการกระทำความผิดอาญาอาจมีได้ทั้งผู้กระทำผิดคนเดียวและหลายคน มองในอีกแง่มุมหนึ่งก็เป็นการขยายขอบเขตความรับผิดชอบในทางอาญาของบุคคล (Bassiouni , 1978 : 145) สำหรับประเทศไทย กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. (127) ซึ่งเป็นกฎหมายอาญาฉบับแรกของประเทศไทย ที่ได้ประกาศใช้เมื่อปี พ.ศ.2451 ได้มีการบัญญัติถึง กรณีว่าด้วยบุคคลหลายคนกระทำความผิดอย่างเดียวกันที่เรียกว่า “ตัวการ” (มาตรา 63) และ “ผู้ใช้” (มาตรา 64) ไว้ในหมวด 6 ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ.2499 ได้มีการปรับปรุงกฎหมายอาญาและในหมวด 6

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เรื่องตัวการและผู้สนับสนุนได้มีการบัญญัติถึง “ตัวการ” (มาตรา 83) และ “ผู้ชี้” (มาตรา 84) โดยยังคงเนื้อหาสาระสำคัญไว้ว่า ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็น “ตัวการ” ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ส่วนผู้ก่อให้ผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้บังคับ ชูเชิญ จ้าง วานหรือยุยงส่งเสริม หรือด้วย วิธีการอื่นใดผู้นั้นเป็นผู้ชี้ให้กระทำความผิด (มาตรา 84 วรรคหนึ่ง) และถ้าผู้ถูกชี้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ชี้ ต้องรับโทษเสมือนตัวการ (มาตรา 84 วรรคสอง) ด้วยเหตุนี้ถ้า “ผู้ถูกชี้” ได้ลงมือกระทำความผิด “ผู้ชี้” ย่อมได้รับโทษเสมือน “ตัวการ” โดยมีลักษณะเป็นการยืมโทษมาปรับใช้เท่านั้น เนื่องจากลักษณะแห่งการกระทำอันเป็นการร่วมกันของ “ตัวการ”และการชี้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดของ “ผู้ชี้” นั้นกฎหมายบัญญัติไว้มีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามปรากฏว่าปัจจุบันนี้ ได้มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ.2559 มาตรา 8 ให้ยกเลิกความในมาตรา 84 แห่งประมวลกฎหมายอาญาเดิมและมีการบัญญัติเพิ่มเติมโดยกำหนดขึ้นใหม่ว่า “ถ้าผู้ถูกชี้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ชี้ต้องรับโทษเสมือนตัวการและถ้าผู้ถูกชี้ เป็นบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี ผู้พิการ ผู้ทุพพลภาพ ลูกจ้าง หรือผู้ที่อยู่ได้บังคับบัญชาของผู้ชี้ผู้มีฐานะยากจนหรือผู้ต้องพึ่งพาผู้ชี้เพราะเหตุป่วยเจ็บหรือไม่ว่าทางใด ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้ชี้กึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับผู้นั้น”

“ตัวการ” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Principal” เป็นภาษาทางกฎหมายมีการบัญญัติ ขึ้นครั้งแรกในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 มาตรา 63 ต่อมามีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 ในมาตรา 83 จากการศึกษาผู้เขียนเห็นว่า การเป็นตัวการมีลักษณะสำคัญ คือ ต้องมีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปซึ่งร่วมกระทำความผิดด้วยกัน (พจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน , 2543 : 154) และต้องเป็นการกระทำความผิดโดยเจตนาในระหว่างบุคคลสองคนขึ้นไปโดยมีการกระทำร่วมกันและเจตนากระทำร่วมกันในขณะที่กระทำความผิด (เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์ , 2551 : 600) ซึ่งระบบผู้ร่วมกระทำความผิดจะส่งผลกระทบต่อระวางโทษที่แตกต่างกันระหว่างผู้กระทำความผิดกับผู้ร่วมกระทำความผิด (คณิต ณ นคร , 2556 : 393) ดังนั้น การเป็นตัวการจะเกิดขึ้นเมื่อความผิดอันหนึ่งเกิดขึ้น โดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ซึ่งร่วมกระทำกัน ถ้าหากบุคคลหลายคนต่างคนต่างทำความผิดคนละอัน แม้จะเป็นความผิดอย่างเดียวกันในวาระและสถานที่เดียวกันแต่ไม่ได้ร่วมกันกระทำก็ไม่ใช้กรณีตัวการ เช่น ต่างคนต่างทำร้ายบุคคลเดียวกันใน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เวลาเดียวกัน โดยต่างคนต่างทำ มิได้ร่วมกันทำ (จิตติ ดิงศภักดิ์, 2555 : 416) อย่างไรก็ตามการกระทำร่วมกันอาจมิได้หลายลักษณะ เช่น แบ่งหน้าที่กันทำ โดยส่งสัญญาณให้พรรคพวกทราบหรือคอยคู่ต้นทาง หรือคอยให้สัญญาณ หรือติดเครื่องยนตร์ผู้ที่กระทำความคิดเพื่อพาลหลบหนี เป็นต้น (ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, 2560 : 127) ความสำคัญอยู่ที่การร่วมการกระทำ ต้องเป็นขณะที่กระทำความคิด (ธิตูทธิ์ พันธุ์ฤทธิ์, 2555 : 502) ดังนั้นสรุปได้ว่า ความคิดฐานเป็นตัวการจะต้อง มีหลักเกณฑ์ 3 ข้อดังต่อไปนี้ คือ (1) ต้องมีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป (2) ต้องได้ร่วมกระทำความคิด ด้วยกัน (3) ต้องได้มีเจตนาที่จะร่วมกระทำความคิดด้วยกัน (หยุด แสงอุทัย, 2556:105) และบทลงโทษสำหรับตัวการนั้น ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 83 กำหนดให้ตัวการต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความคิดนั้น

“ผู้ใช้” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Agent” เป็นภาษาทางกฎหมายมีการบัญญัติขึ้นครั้งแรกในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 มาตรา 64 ต่อมามีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2499 ในมาตรา 84 และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ.2559 ในมาตรา 8 โดยให้ยกเลิกความในมาตรา 84 แห่งประมวลกฎหมายอาญาและให้ใช้ความใหม่แทน จากการศึกษาพบว่าลักษณะของการเป็นผู้ใช้ต้องมีการกระทำอันเป็นการก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความคิด ต้องมีเจตนาก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความคิดและการกระทำของผู้ถูกใช้นั้นจะต้องเป็นการกระทำความคิดโดยเจตนา (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, 2551: 644) การใช้ยังรวมถึงการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้ผู้อื่นตัดสินใจกระทำความคิด (ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, 2560 : 131) สำหรับการ “ก่อ” หมายถึง การที่ผู้ใช้ก่อเจตนาของผู้อื่นขึ้นและผู้ใช้ให้กระทำความคิดจึงจำกัดอยู่ที่การกำหนดเจตนาของผู้อื่นในการกระทำความคิดฐานหนึ่ง (คณิต ณคร, 2556 : 402) ซึ่งรวมถึงการทำให้ผู้อื่นตัดสินใจกระทำความคิดอาญา ไม่ใช่ใช้ตัวเองและไม่ใช้ทำเอง (ธิตูทธิ์ พันธุ์ฤทธิ์, 2555: 502) และการก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความคิด ต้องมีผล คือ มีความคิดกระทำลงตามทีมนั้น ต้องมีเจตนาก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความคิด (จิตติ ดิงศภักดิ์, 2555 : 494) บทลงโทษของการเป็นผู้ใช้ พิจารณาได้ออกเป็น 3 ส่วน

1.กรณีผู้ถูกใช้ยังไม่ได้กระทำความคิดเพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ ยังไม่ได้กระทำ หรือเหตุอื่นใด (มาตรา 84 วรรคสอง) เช่น นายทอง ใช้นายเพชร ไปฆ่านายพลอย นายเพชร(ผู้ถูกใช้)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รับปากว่าจะกระทำตามที่นายทองใช้ ภายหลังจากนายเพชรเกิดกลับใจไม่ยอมกระทำตามที่ใช้ หรือ นายเพชร (ผู้ถูกใช้) กำลังวางแผนการแต่ถูกจับได้เสียก่อน ทั้งสองกรณีนายทอง (ผู้ใช้) ต้องระวางโทษหนึ่งในสาม ของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

2.กรณีผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดผู้รับโทษเสมือนเป็นตัวการ (มาตรา 84 วรรคสาม) เช่น จากตัวอย่างข้างต้น ถ้านายเพชร (ผู้ถูกใช้) ไปฆ่านายพลอยสำเร็จ นายทอง (ผู้ใช้)ถึงแม้มิได้เป็นผู้ลงมือฆ่านายพลอยโดยตรง แต่ผลในทางกฎหมายนายทอง (ผู้ใช้)ก็ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ หมายความว่าเสมือนกับนายทอง (ผู้ใช้) ไปร่วมกระทำความผิดด้วยกับนายเพชร

3.กรณีผู้รับโทษหนักขึ้น ได้มีการเพิ่มโทษของผู้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 84 วรรคสามแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ.2559 บัญญัติว่า “... ถ้าผู้ถูกใช้เป็นบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปีผู้พิการ ผู้ทุพพลภาพ ลูกจ้างหรือผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้ใช้ผู้มีฐานะยากจนหรือผู้ต้องพึ่งพาผู้ใช้เพราะเหตุป่วยเจ็บหรือไม่ว่าทางใด ให้ เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้ใช้กึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับผู้นั้น”

ปัญหาการบังคับใช้มาตรา 84 วรรค 3 และข้อเสนอแนะ

จากการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ.2559 มาตรา 84 วรรคสาม ทำให้พบปัญหาในการบังคับใช้มาตรการในการลงโทษของผู้ใช้ในประเด็นที่ว่า “ถ้าการใช้บุคคลดังกล่าว ตามวรรคสาม ของมาตรา 84 เป็นเหตุเพิ่มโทษผู้ใช้กึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดของผู้นั้น” ถ้าผู้ใช้ให้บุคคลดังกล่าวตามวรรคสามของ มาตรา 84 เกิดเปลี่ยนใจเข้าร่วมกระทำความผิดด้วย จะยังถือว่าเป็นผู้ใช้ ตามมาตรา 84 อีกหรือไม่ หรือจะกลายเป็นตัวการตามมาตรา 83 ซึ่งจะส่งผลถึงการรับผิดของผู้ใช้ เช่น นายคำ ใช้ ค.ช.แดง ไปลักทรัพย์ ถ้า ค.ช.แดง ถูกศาลพิพากษาจำคุกอย่างสูง 3 ปี (เด็กอาจได้รับการยกเว้นโทษ มาตรา 73 หรือลดโทษตามกฎหมายอยู่แล้ว มาตรา 74) นายคำ ผู้ใช้จะต้องถูกเพิ่มโทษอีกกึ่งหนึ่งของ ความผิดฐานลักทรัพย์ นายคำ ต้องรับโทษ เพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่งของ ค.ช.แดง สิ่งที่พบจากการแก้ไขเพิ่มเติมในบทบัญญัติ มาตรา 84 วรรคสาม ถ้าผู้ใช้ไม่ยอมรับโทษเพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่ง ผู้ใช้ก็เข้ามาร่วมกระทำความผิดหรือแบ่งหน้าที่กันทำกับผู้ถูกใช้ ผู้ใช้ก็จะกลายเป็นตัวการตามมาตรา 83 เหตุใดการที่ผู้กระทำความผิดสร้างความเสียหายกับสังคมมากขึ้นกลับต้องรับโทษเบาลง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากการที่ได้มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ.2559 มาตรา 84 วรรคสาม ให้เพิ่มโทษผู้ใช้ในกรณีที่ได้มีการใช้ให้บุคคลตามวรรคสาม ของมาตรา 84 ให้เพิ่มโทษอีกกึ่งหนึ่งสำหรับความผิดฐานนั้น ทำให้ส่งผลถึงปัญหาความรับผิดชอบของผู้ใช้ที่ผู้เขียนได้นำเสนอไปข้างต้นแล้ว

บทสรุป ความรับผิดชอบของผู้ใช้ในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 (มาตรา 64) และประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2500 (มาตรา 84) นั้นกฎหมายทั้งสองได้กำหนดความรับผิดชอบของผู้ใช้ไว้ดังนี้ ถ้าผู้ถูกใช้ยังไม่ได้ลงมือกระทำความผิด ผู้ใช้ต้องระวางโทษหนึ่งในสามของความผิดฐานนั้น แต่ถ้าผู้ถูกใช้ได้ลงมือกระทำความผิดที่ใช่ ผู้ใช้รับโทษเสมือนเป็นตัวการ ซึ่งยังไม่มียกเว้นโทษที่เพิ่มโทษของผู้ใช้ ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2559 มาตรา 84 วรรคสาม ให้เพิ่มโทษผู้ใช้ในกรณีที่ได้มีการใช้ให้บุคคลตามวรรคสาม ให้เพิ่มโทษอีกกึ่งหนึ่งสำหรับความผิดฐานนั้น ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องความรับผิดชอบของผู้ใช้ว่าจะต้องรับโทษเพิ่มอีกกึ่งหนึ่งหรือไม่ ถ้าผู้ใช้เกิดเปลี่ยนใจไปร่วมกระทำความผิดหรือแบ่งหน้าที่กันทำกับบุคคลตามวรรคสาม ของมาตรา 84 ผู้เขียนเห็นว่าเมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้วต้องการที่จะเพิ่มโทษถ้าผู้ใช้ ใช้บุคคลดังกล่าวตามวรรคสามของมาตรา 84 ก็ควรที่จะเพิ่มโทษในเรื่องของตัวการตามมาตรา 83 และผู้สนับสนุนในมาตรา 86 นั้นด้วยเช่นกัน ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหาในการบังคับใช้มาตรการในการลงโทษของผู้ใช้ดังกล่าวให้เหมาะสมและเป็นธรรม ผู้เขียนเห็นว่าควรออกมาตรการในการลงโทษทั้งตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน ที่มีอิทธิพลเหนือบุคคลดังกล่าวตาม วรรคสามของมาตรา 84 รับโทษหนักขึ้นอีกกึ่งหนึ่งทุกสถานะ โดยเพิ่มบทบัญญัติดังต่อไปนี้ ในประมวลกฎหมายอาญา

1.มาตรา 83 เดิม บัญญัติว่า “ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้น โดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับ ความผิดนั้น”

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เสนอแนวทางแก้ไขเพิ่มเติมใหม่โดยเพิ่มไปในวรรคสอง ของมาตรา 83 บัญญัติว่า “...

ผู้ใดร่วมกระทำความผิดกับบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี ผู้พิการ ผู้ทพพลาภาพ ลูกจ้างหรือผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้ใช้ ผู้มีฐานะยากจนหรือผู้ต้องพึ่งพาผู้ใช้เพราะเหตุป่วยเจ็บหรือไม่ว่าทางใด ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้นถึงหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับผู้นั้น” หรือ

มาตรา 83 วรรคสอง บัญญัติว่า “...

ผู้ใดร่วมกระทำความผิดกับบุคคลตามวรรคสาม ของมาตรา 84 ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้นถึงหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับผู้นั้น”

2.มาตรา 86 เดิม บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้

ความสะดวก ในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมีได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น”

เสนอแนวทางแก้ไขเพิ่มเติมใหม่โดยเพิ่มไปในวรรคสอง ของมาตรา 86 บัญญัติว่า “...

ถ้าการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวก ก่อนหรือขณะกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกกับบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี ผู้พิการ ผู้ทพพลาภาพ ลูกจ้างหรือผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้ใช้ ผู้มีฐานะยากจนหรือผู้ต้องพึ่งพาผู้ใช้เพราะเหตุป่วยเจ็บหรือไม่ว่าทางใด ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้ช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นถึงหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับผู้นั้น” หรือ

มาตรา 86 วรรคสอง บัญญัติว่า “...ผู้ใดให้การช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกก่อนหรือขณะกระทำความผิดกับบุคคลตามวรรคสาม ของมาตรา 84 ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้นถึงหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับผู้นั้น”

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 10.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พลสยาม พรินติ้ง, 2551.
- คณิต ฒ นคร. กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2556.
- จิตติ ดิงศภัทย์. กฎหมายอาญาภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง, 2555.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2560.
- ธีสุทธิ์ พันธุ์ฤทธิ์. กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2555.
- หยุด แสงอุทัย. กฎหมายอาญาภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556.
- พจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทย. ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ห้าง
หุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์, 2543.
- Bassiouni, M. Cherif. **Substantive Criminal Law**. Illinois : Charles C. Thomas Publisher, 1978.